МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна наукова установа
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ ФАХОВИХ ВИДАНЬ МОН УКРАЇНИ

№ 8’2018

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа
Український інститут науково-технічної експертизи та інформації
(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ
фахових видань МОН України

Збірник засновано у травні 2006 року
Видається 12 разів на рік

8(152)/2018

Суспільні науки:
філософія
історія, історичні науки
соціологія, демографія
держава і право, юридичні науки
політика, політичні науки
наукознавство, культура
народна освіта, педагогіка, психологія
мовознавство, література
літературознавство
народна поетична творчість
мистецтво, мистецтвознавство
масова комунікація, журналістика
засоби масової інформації, інформатика
релігія, атеїзм

КИЇВ-2018

Збірник рефератів фахових видань МОН України. / уклад. : Н. Богатель, М. Попов, Г. Бодяковська, Н. Іваницька, Н.Ряполова, Л. Горелова ; УкрІНТЕІ. – Київ: УкрІНТЕІ, 2018. - № 8(152). – 234 с.

Збірник рефератів/анотацій статей наукових фахових видань МОН України – інформаційне видання, в якому подано систематизовану інформацію щодо змісту статей збірників та журналів закладів вищої освіти України за 2014-2017 рік. Джерелом інформації для підготовки збірника є примірники електронних та друкованих видань, що надійшли до УкрІНТЕІ на даний час.

Реферати/анотації представлено в авторській редакції, мовою видання та розміщено у збірнику за тематичними підрубриками Рубрикатору НТІ.

Кожному запису Збірника присвоюється інвентарний номер, який включає такі елементи: перші дві цифри позначають номер рубрики Рубрикатору НТІ, далі - чотири цифри – рік видання та номер випуску Збірника, наступні чотири – **порядковий номер реферату у Збірнику, якій використовується в авторському покажчику та покажчику періодичних видань**. Цифри після риски вказують порядковий номер реферату/анотації в базі даних наукових фахових видань МОН України.

Збірник призначений для аспірантів, докторантів, викладачів, наукових та інженерно-технічних працівників, які займаються науково-технічною діяльністю.

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

Київ, 03150, вул. Антоновича, 180. УкрІНТЕІ,

Тел. (044) 521-0007; 521-0039

uintei@uintei.kiev.ua; bogatel@ukrintei.ua

© УкрІНТЕІ, 2018

ЗМІСТ

02 ФІЛОСОФІЯ 6

02.01 Загальні питання філософії 6
02.11 Загальні проблеми сучасної філософії 6
02.15 Загальнофілософські проблеми 6
02.21 Логіка 9
02.31 Філософія і методологія науки 9
02.41 Соціальна філософія 10
02.51 Етика 18
02.61 Естетика 19
02.91 Історія філософії 19

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ 22

03.01 Загальні питання історичних наук 22
03.09 Загальна історія 22
03.19 Історія окремих країн 22
03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності 26
03.41 Археологія 27
03.61 Етнографія й історична антропологія 27

04 СОЦІОЛОГІЯ 28

04.15 Методологія соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень 28
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси 28
04.41 Соціальні класи, спільноти і групи 29
04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів 29
04.61 Соціологія особистості і поведінки 33
04.91 Історія соціології 33

05 ДЕМОГРАФІЯ 34

05.11 Загальні проблеми народонаселення 34
05.21 Статистика населення 34
05.41 Розселення населення. Географічна демографія 34

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ 35

10.07 Загальна теорія держави і права 35
10.09 Історія держави і права 35
10.17 Адміністративне право 36
10.27 Цивільне право 36
10.55 Земельне право 36
10.67 Право соціального забезпечення 37
10.71 Правоохоронні органи 37
10.77 Кримінальне право 37
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес) 38
10.81 Кримінологія 38
10.83 Виправно-трудове право. Пенітенціарія 38
10.89 Міжнародне приватне право 38
10.91 Держава і право окремих країн 39

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ 39

11.07 Методологія політичних досліджень 39
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика 39
11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія 40

12 НАУКОЗНАВСТВО 42

12.09 Розвиток науки 42
12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки 42
12.41 Організація науки. Політика в галузі науки 43
12.79 Наукові кадри 43
12.91 Наука і науково-дослідна робота в окремих країнах 43

13 КУЛЬТУРА 43

13.07 Теорія, методологія і філософія культури 43
13.09 Історія культури. Історія вивчення культури 44
13.11 Культура в сучасному світі 44
13.19 Культура окремих країн і народів 46
13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство 46
13.51 Музейна справа. Музеєзнавство 47
13.61 Охорона пам'ятників історії і культури 47

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА 47

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки 47
14.07 Загальна педагогіка 49
14.09 Історія освіти і педагогіки. Персоналія 55
14.15 Система освіти 61
14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка 63
14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи 64
14.29 Спеціальні (корекційні) школи. Дефектологія 76
14.31 Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи 77
14.33 Середня професійна освіта. Педагогіка середньої професійної освіти 77
14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи 77
14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта 130
14.39 Сімейне виховання. Сімейна педагогіка 132
14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки. Виправно-трудова педагогіка 132
14.85 Технічні засоби навчання і навчальне устаткування 134
14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах 137

15 ПСИХОЛОГІЯ 140

15.01 Загальні питання психології 140
15.21 Загальна психологія 140
15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія 141
15.41 Соціальна психологія 143
15.81 Прикладна психологія 145

16 МОВОЗНАВСТВО 147

16.01 Загальні питання мовознавства 147
16.21 Загальне мовознавство 148
16.31 Прикладне мовознавство 166

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ 170

17.01 Загальні питання літературознавства 170
17.07 Теорія літератури 170
17.09 Історія літератури 193
17.71 Народна поетична творчість 208
17.81 Допоміжні літературознавчі дисципліни 208

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО 209

18.07 Теорія і методологія мистецтва і проблеми мистецтвознавства 209
18.31 Образотворче мистецтво 209
18.41 Музика. Музикознавство 210
18.45 Театр. Театрознавство 210
18.49 Танець. Хореографія 210
18.67 Кіно. Кіномистецтво 211
18.71 Народне мистецтво 211

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ 211

19.41 Журналістика 211
19.45 Засоби масової інформації 212
19.51 Друк 212
19.65 Радіо 212

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ 213

21.15 Окремі релігії, церкви і культи 213
21.31 Філософія і релігія 213
21.41 Релігії, церкви і товариства 214
21.91 Історія атеїзму, релігій і церков 215

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК 216

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ 228

02 ФІЛОСОФІЯ

02.01 Загальні питання філософії

02.18.08.0001/218078. "Prolegomena" к пониманию предмета философии как науки. Коляда В.И. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.70-73. - рос. УДК 141.7:101.8:165.0.
Статья посвящена проблеме понимания предмета философии как науки. Основная цель статьи - сформулировать некоторые ключевые положения в качестве "Prolegomena" к пониманию предмета современной философии. Формирование профессионально зрелой культуры научно-теоретического мышления является одной из главных задач современной науки. Весь комплекс конкретных наук принимает в этом процессе непосредственное участие, а в деле воспитания и развития методологической культуры мышления ведущая роль принадлежит философии, под предметом которой понимается мышление во всём его всемирно-историческом объёме и содержании.

02.11 Загальні проблеми сучасної філософії

02.18.08.0002/222667. Холістичні підставини у сферології П. Слотердайка. Штефан А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.57-61. - рос. УДК 125-114.
У статті аналізується сферологія П. Слотердайка крізь оптику холістичної філософії. В наслідок проведення компаративістського аналізу з інтегральної філософією К. Уилбера, розглянуті питання причин виходу мислителями за рамки академічної мови, висвітлення нових аспектів розуміння Абсолютного, розбіжності в космологічних поглядах і визначенні цілого. Стверджується причетність "Сфер" до даного напрямку. Також обгрунтовується важливість просторової складової в можливості здійснення холістичного підходу такого типу.

02.18.08.0003/223050. Національна філософія - ідеологема чи метафілософський концепт? Лисий І. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.10-23. - укр. УДК 101.1(477).
Одним зі свідчень актуалізації в українському філософському дискурсі проблеми національної атрибуції філософії стала ініційована недавно журналом Sententiae міжнародна дискусія. Аналізуючи її матеріали, автор цього тексту обґрунтовує власну позицію з кількох обговорюваних у ній питань. Зокрема, спостерігши в одного з учасників дискусії навмисну підміну визначника українська (філософія) терміном з давньою імперською семантикою вітчизняна, автор демонструє ідеологічне підґрунтя використання подібних субститутів. Він обґрунтовує, що національна філософія - не ідеологема, а метафілософський концепт, оскільки кожна філософія концептуально виражає спосіб існування певного суспільства, є теоретичною системною самосвідомістю тієї чи іншої культури. Ще один дискусійний сюжет - репрезентація в історико-філософському дискурсі національної філософії відповідною філософською традицією за умови її інституалізації. Автор висуває низку контраргументів щодо пропонованої інституалізації філософської традиції, а через це й щодо релевантності зазначеної репрезентації. У статті, крім того, звернено увагу на надмірне захоплення фахових філософів історико-філософськими дослідженнями на шкоду самобутнім розв'язуванням актуальних філософських проблем.

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.18.08.0004/218027. Знання й мислення в континуумі теоцентризму. Іванова Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.41-44. - укр. УДК 130.2.
У статті досліджується проблема специфіки мислення в епоху домінування середньовічного теоцентризму. Наголошується, що суттєвим моментом становлення нового, відмінного від античного, типу мислення є опис реального світу через збагачення структурою метафізичних переваг і богословських інструкцій. Важливим фактором для розуміння інтенсивності процесу розвитку мислення в середньовічному теолого-метафізичному світогляді й релігійній онтології є аналіз господарського життя. Його розвиток вимагав зміни традиційного мислення, переходу до нових, інноваційних його форм. Показано, що суттєвим фактором формування нового мислення було звільнення індивіда від соціально-політичних і господарських залежностей. Ця обставина сприяла розвитку свободи мислення, оскільки потрібно було усвідомити і зрозуміти оновлення економіки, піднесення міст, розвиток торгівлі, посилення ролі грошей. Поряд із цим відбувається становлення природничо-наукового знання, яке сприяло утвердженню нових перспектив і можливостей для розвитку мислення. Підкреслюється, що середньовічна метафізика й пізнання були поставлені перед тим фактом, що розум має морально-ціннісні виміри, перехід до яких актуалізує критичний аспект мисленнєвого процесу.

02.18.08.0005/218028. Перший і Другий об'єкти як фундаментальні поняття філософії розрізнення. Казаков М.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.45-50. - рос. УДК 111.82:113.
У статті розглядається проблема фундаментальних понять для сучасної онтології в контексті розуміння буття як становлення, яке здійснюється через неперервне виробництво розрізнень. Як вирішення проблеми понятійної фіксації ключових аспектів буття-становлення пропонується ввести поняття "Перший об'єкт" і "Другий об'єкт" як загальні поняття, які належать до сфери буття й сущого. Генезис понять поданий як синтез деяких ідей класиків німецького ідеалізму з концептами філософії Чарльза Сандерса Пірса. Продемонстровано сутність Першого і Другого об'єктів як у понятійному, так і онтологічному планах; у зв'язку з другим, продемонстровано конкретні вияви того, що схоплюється цими поняттями, для природи, життя "загалом" і свідомості окремого мислячого суб'єкта. Окремо обґрунтовується необхідність елімінації поняття "Третє", яке має місце у філософії Ч.С. Пірса. Водночас поняття "Першого" і "Другого" співвідносяться з гегелівською тріадою "теза - антитеза - синтез", мислимою як гетерогенезис, тобто процес розвитку-становлення буття через розрізнення.

02.18.08.0006/218039. Проблема природи цінностей в екзистенційно-антропологічному контексті. Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.89-92. - англ. УДК 124.5;165.42.
У статті розглядається питання про природу цінностей у контексті онтологічного статусу людини та її антропологічних та екзистенційних характеристик. Автори відштовхуються від факту загострення даного питання за умов становлення інформаційного суспільства, панування у всіх сферах людської життєдіяльності знаково-символічних форм та поширення позицій плюралізму в пізнанні та людській комунікації. Автори аргументують своє переконання в тому, що лише цінності, подані

в контексті людського статусу буття та в органічному зв'язку з людською самістю, здатні утримати сьогодні людину на рівні людської гідності. У статті використані методи дискурс-аналізу, компаративістики та герменевтичного аналізу.

02.18.08.0007/218056. Концепція динамічного атомізму М.Лосського в контексті сучасних наукових пошуків. Шаталович І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.157-160. - укр. УДК 141.8(470).
У статті розкриваються три головні аспекти концепції динамічного атомізму М. Лосського в контексті сучасних наукових пошуків. По-перше, волюнтаристський аспект, який враховує думки філософа, що воля субстанціального діяча вільна. Аргументовано, що ці ідеї не втратили свого наукового потенціалу ("теорема про свободу волі", інтерпретації квантових парадоксів). По-друге, еволюційний аспект, на якому акцентується увага з точки зору глобального еволюціонізму. На думку мислителя, атоми, молекули, одноклітинні та багатоклітинні організми, людина, соціальні союзи, а також і космічні об'єкти виникають як єдине органічне ціле. По-третє, панпсихічний аспект, покликаний заповнити якісну прірву між живою і неживою природою. На думку М.Лосського, матеріальні процеси завжди здійснюються як "психоматеріальні". Зазначене положення є суголосним сучасним науковим гіпотезам про співвідношення свідомості та неживої природи (існування "розуму" в мікросвіті, вплив розуму людини на мікросвіт).

02.18.08.0008/218061. Гносеологічний статус ціннісного a priori у філософській аксіології. Алєксєєва К.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.6-9. - укр. УДК 171+130.2+141.
У статті висвітлюються актуальні перспективи щодо експлікації проблеми осягнення ціннісного a priori у філософській аксіології на прикладі феноменологічної етики Макса Шелера та Ніколая Ґартмана. Із критичних позицій проаналізовано сутнісні суперечності в контексті розуміння матерії цінностей і їх гносеологічного статусу в межах антропологічного й реалістично-феноменологічного підходів. Евристичний потенціал філософії цінностей виявлений у тому, що в дослідженні конкретизовано не лише умови можливості функціонування ціннісної свідомості, а й розглянуто принципи практичної і креативної реалізації аксіологічного виміру особистості. Проблематизовано ригідне уявлення про статику ціннісної ієрархії на користь її екзистенційної мінливості. Виявлено фактичне тло ціннісного зміщення в контексті глобальних моральних викликів сьогодення. Загострено увагу на змістовому тлумаченні етики як складової частини практичної філософії.

02.18.08.0009/218069. Душа й дух у природі людини. Гриб В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.37-40. - рос. УДК 128 129+130.31+159.9.016.1(045).
У філософії поняття "душа" має два виміри - космологічний та антропологічний. Предметом статті є другий, властивий природі людини. Одиничність, простота й неподільність - загальні атрибутивні властивості душі. Самосвідомість, самовизначення, самопочуття - позитивні властивості людської душі. Душа людини та душа тварини - життя духовне й життя організменне. У людині душа й тіло утворюють єдність протилежностей, дві протилежні природи, поєднані в одне буття. Часовий характер розвитку явищ душі, на відміну від просторовості фізіологічних процесів. Відмінність явищ душі й тіла за критеріями духовних і органічних законів. Варто відрізняти, що властиво душі за її природою, від того, що вона являє собою за своєю залежністю від тіла. Два періоди життя душі людини: перша половина життя зайнята збиранням матеріалів і обернена назовні, а друга - більш зайнята їх внутрішньою переробкою. Ідея незникненності всього, що придбано й зосереджено в душі людини. Зміст і відношення поняття "дух" до природи людської душі. Дух як вищий ступінь розвитку душі людини та діяльний початок, який створює й оцінює своє життя, слідуючи ідеям істини, добра і краси.

02.18.08.0010/218070. Квадрорівневість екзистенції: термінокаркас перехідностей. Діденко Л.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.41-44. - укр. УДК 141.32.
Дослідження присвячене розгляду екзистенції через рівні, на кожному з яких існують головні елементи, що становлять термінокаркас. Екзистенція - різнорівнева якісність існування людини. Рівнями екзистенції є: 1) природний, тобто біологічна програма суб'єкта (елементи - тілесність, вчинок, слово, ідея); 2) інтерсуб'єктивний, тобто "патерни поведінки" суб'єктів (елементи - нормність, емпатування, комунікування, творення); 3) інтрасуб'єктивний, тобто "індивідуальне налаштовування" суб'єкта задля з'ясування свого призначення (елементи - рішеннєприймання, відповідальність, толерантність, грання); 4) антропосенсовий, тобто дефініція власної унікальності або "формула неповторності" (елемент - трансцендування). Перехідність між рівнями екзистенції можлива через інтрада- інтерсуб'єктивні чинники, що можуть спричинювати індивідуальні зміни як у деградувальний, так само й у прогресувальний бік.

02.18.08.0011/218084. Бінарні аттрактори особистості з біфуркаційною свідомістю. Нерубасська А.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.99-101. - укр. УДК 101.9+177.5.
У статті показано складнощі інформаційної сприйнятливості сучасної особистості. Перевантаження інформацією призводить до формування різних фільтрів сприйняття. Фільтри сприйняття можна представити як механізм навантаженності фактів. Свідомість сучасної особистості повинна швидко адаптуватись до сучасних умов інформаційних і технічних змін. Проблема адаптації сьогодні пов'язана і з формуванням нового типу свідомості особистості - біфуркаційного. Представлено системно-синергетичну характеристику особистості. Згідно із системною класифікацією існує три типи особистості:1) концептуалісти, конструктори системи; 2) люди, які реалізовують системи; 3) субстратники (масова робоча сила). Біфуркаційну свідомість може мати будь-який із трьох системних типів. Показано, що особистість із біфуркаційною свідомістю - це особа, що позитивно розвивається. Проте така особа може вибирати негативні аттрактори свого розвитку.

02.18.08.0012/218087. Феномен життя: некласичний спосіб розуміння і тлумачення. Павлишин Л.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.108-111. - укр. УДК 1(091).
У статті досліджено проблему феномена життя крізь призму некласичного філософського способу мислення, проаналізовано позиції представників некласичного періоду філософії щодо цієї проблеми. Представлено ставлення людини до себе, інших людей, світу у цілому, накреслено перспективи подолання дисгармонійного життя, абсурдності світу. Досліджено обставини індивідуального та суспільного способів існування людини, закономірності її розвитку, самореалізації та адаптації до нових суспільних зв'язків. Здійснено підхід до аналізу феномена життя, людини зі складним внутрішнім світом, яка прагне зрозуміти сенс життя, розмірковує над проблемами життя і смерті, добра і зла, справедливості і несправедливості. У статті зроблено акцент на тому, що життя - це діяльність, творчість, самовиявлення людини, форми її об'єктивізації у культурі, які були покликані допомогти людині реалізувати і пізнати саму себе.

02.18.08.0013/218095. Цілісність людини у трансдисциплінарному синтезі: спроба філософської кристалізації. Троїцька Т.С., Тараненко Г.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.139-141. - укр. УДК 165.172.
Розглянуто питання гармонійності та цілісності людини, яка мислиться як головний предмет "ренесансу" проблеми цінностей. Зазначено, що важливою умовою конституювання цілісності людини є рівень "потужності" людського ставлення до природи, до соціуму, до себе, тобто те, що складає концепт "людиномірність", який інтегрує природо- і культуровідповідність, морально-ціннісний вимір, телеологічність, людяність, діалогічність, індивідуальність, інноваційність, свободу, творчість тощо. Під новим кутом зору розглянуто співмірність буття людини, в якому значну роль відіграє розуміння індивідуальності, творчості й

духовності, що у вимірах людиномірності має величезне значення в усі часи й особливо зараз, коли "ідеологічні конотації" уможливили ідентифікацію понять "індивідуальність" та "індивідуалізм", перебільшений у їхньому розумінні негативний (асоціальний) смисл.

02.18.08.0014/219768. Superwoman як перехідна ланка у розумінні тілесності (Роздуми над дискурсом модерну і постмодерну). Бораковська М.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.78-81. - англ. УДК 1:7:01.
Розлом парадигми свідомості актуалізує тему тілесності, евристичний потенціал якої малодосліджений. Розпорошення дискурсів про концепт тіла висвітлює недостатність його філософського осмислення, а також певні недоліки концептуалізації і незначної методологічної впевненості. Образи супервумен і супермен, які реалізуються в мас-медіа, дають можливість зрозуміти сучасну репрезентацію тілесності. Це дає нам можливість виокремити особливості і напрямки цих репрезентацій у різних вимірах кіно.

02.18.08.0015/220827. Духотворения магнетическая сила. Шубейкина Т.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.18-34. - рос. УДК 215+546.
У статті розкривається сакральна суть одухотворіння, як єдиної магнетичної космічної сили, що з'єднує Дух і Матерію з точки зору Універсального Закону Творіння одухотвореної матерії. Розкривається роль ДНК у процесі одухотворення матерії, як генетичного "приймально-передавального пристрою", що дозволяє людині виконати функцію унікального розгортання Світу Величного Центрального Сонця (Абсолюту) в реальність буття. Розкривається реальна можливість "спілкування" людини з Абсолютом через Мову Світу в процесі дихання, як наслідок трансформації Імпульсу Думки яка Творить (Слова Творця) у відбитий імпульс часу, - звук людської мови. Разом з тим розкривається сила людської думки, розфарбованої почуттями, що чинить реальний вплив на навколишній простір. Розкривається поняття магнетизму духотворення, як енергії просторової сили Любові, що зв'язує все суще у Всесвіті.

02.18.08.0016/220848. Разумное тело человека с точки зрения универсального закона творения одухотворенной материи. Шубейкина Т.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.21-37. - рос. УДК 577.33.
У цій статті розкривається сакральна суть розумного багатовимірного тіла людини з погляду Універсального Закону Утворення одухотвореної матерії. У якості доказів приведені найвагоміші аргументи: результати досліджень відомого фізика Девида Бома, теорія квантової електродинаміки українського ученого-дослідника В.П. Олійника, який розглядає електрон, як відкриту самоорганізуючу систему, а також відкриття в області хвилевої генетики російського ученого П.П. Гаряєва і біохіміка Глена Рейна. Аналізується механізм утворення одухотвореної матерії багатовимірного тіла людини на основі Духу (Я-ЄСМЬ), який є відтворенням Животворящого Світла Абсолюту і виявляється через духовну матерію свідомості і багатовимірну спіраль ДНК у строгій відповідності єдиної моделі творіння "Дух-матерія". Розкривається магнетизм серця людини, як сили Любові Абсолюту, який зв'язує усе суще в процесі утворення одухотвореної матерії. Розглядається поняття Вродженого тіла, як розумної дублюючої, розподіленої по усьому тілу системи, що через ДНК-поле охоплює кожну частку багатовимірного тіла людини.

02.18.08.0017/221041. Мислення як фактор становлення сучасної особистості: філософсько-освітній аспект. Кравченко А.А. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.52-57. - укр. УДК 17.023.31:[159.955+37.013.
В статті досліджуються особливості продуктивного мислення як найважливішої характеристики людини. Мислення не тільки осягає оточуючу реальність, але й творить новий світ і нове соціокультурне середовище. Головна мета статті полягає у аналізі основних параметрів формування мислення. Дослідженні мислення як способу творчого освоєння природної і соціальної реальності у навчально-освітньому процесі із врахуванням сучасних філософських методик і педагогічних практик. Методологічну основу філософсько-освітнього дослідження складають загальнонаукові принципи пізнання соціокультурних явищ, які підпорядковані історико-філософському, системно-структурному, конститутивному і контамінаційному методам пізнання. В основі дослідження представлено такі завдання: проаналізувати основні параметри формування мислення в навчальному процесі, виявити значення творчої складової в процесі освоєння природної і соціальної реальності. Результати дослідження. На основі запропонованих методів визначено, що шлях до розкриття сутності світу здійснюється через спосіб мислення. Показано, що процес формування мислення найбільш продуктивно здійснюється засобами освіти і педагогічних практик. Роль освіти в соціальному і культурному житті полягає у передачі знання, на основі якого формується мислення як енергія впливу на зміну середовища і людини. Мислення - це навичка, яка надає можливість одержувати знання. Важливою функцією творчого мислення є здатність розв'язувати проблеми, в результаті чого з'являються можливості до цілеспрямованої діяльності. Висновок. Сучасний світ ставить перед особистістю неординарні завдання, які не мають аналогів вирішення. Тому, в процесі навчання, необхідно показувати як думати, а не вчити алгоритмам діяльності. Ефективність навчально-освітнього процесу залежить від рівня творчого мислення педагога. Він повинен перетворювати кожне заняття в творче відкриття. Такий підхід в навчанні формує творчу, креативну особистість, здатну долати труднощі сучасного нестабільного світу. Мислити - означає створювати проблеми і ефективно їх вирішувати.

02.18.08.0018/222668. Суб'єктивність і ідентичність / Podmiotowosc a tozsamosc. Барвіцька А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.62-75. - Польська УДК 111.6:130.31.
У статті з антропологічної точки зору розглядається проблема суб'єктивності на основі права, педагогіки, біології та повсякденної культури. Стаття демонструє недостатність розгляду суб'єктивності в психології і зниження міри суб'єктивності ідентичності та свідомості. Автор уважає, що питання суб'єктивності може бути розглянуто лише в рамках філософського аналізу, оскільки суб'єктивність є одним з найбільш загальних і фундаментальних способів вираження утвердження існування і гідності буття. Таке твердження також дає метафізичне обґрунтування постулатів екофілософії в структурі сучасної цивілізації, а також постулатів етики щодо моралі.

02.18.08.0019/222672. Труднощі у тлумаченні поняття інтелект. Овчаренко Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.95-98. - рос. УДК 130.2.
У статті розглядається проблема інтерпретації поняття інтелект, труднощі, а також помилки у його трактовці. Особлива увага приділяється явищам, що лежать в основі інтелекту людини та роботи комп'ютерних систем. Розглядаються основні принципи та закономірності, що впливають на формулювання даного феномену.

02.18.08.0020/222995. Толерантність особистості, критерії її розвитку. Підбуцька Н.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.74-77. - укр. УДК 13.
Стаття присвячена аналізу поняття толерантності, його філософському, педагогічному та психологічному аспектів. Розглядається сутність та критерії толерантної поведінки особистості. Визначено, що суб'єктами толерантності є не тільки окремі особистості, але й великі та малі соціальні групи, інститути держави Також акцентується увага на необхідності

формування толерантності у студентів, за допомогою якої стабілізуються міжособистісні відносини та розв'язуються конфліктні ситуації між людьми.

02.18.08.0021/223002. Философский концепт "души" как устремленность к благу. Фидровская М.Г. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.103-106. - рос. УДК 128.
У цій статті пропонується гіпотеза на тему того, що таке душа. Розвиток науки дало можливість філософії виходити із достовірних джерел та експериментів, у той самий час не відкидаючи філософію, а даючи їй матеріал для розгляду. Також треба зазначити, що ми представляємо релігійну позицію і також саме із цієї позиції здебільшого розглядаємо душу.

02.18.08.0022/223052. Негативність як "неантизуюча" здатність свідомості. Німчин С. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.31-41. - укр. УДК 165.12.
У статті досліджується проблема уяви теоретичним підґрунтям якої постає вчення щодо негативності свідомості, найбільш адекватно та продуктивно втілене, насамперед, у художній творчості. Уяву досліджується та визначається шляхом сартрівського неологізму "неантизація" (ne'antisation). Саме момент заперечення, що виражається в неантизуючій здатності уявляючої свідомості, визнається джерелом і фундацією прекрасного як цінності ірреального світу. Уяву відповідно до концепції Сартра ("образний акт є інверсія реалізуючого акту") не тільки не пов'язано з відображенням реальності, але, й навіть навпаки, висвітлено такою, що не має з реальністю нічого спільного: уявна установка свідомості виникає лише за умови "звернення в небуття" реального світу. Іншими словами, художня творчість починається з феноменологічного уніщовіння світу, що відвертається від нього свідомістю.

02.18.08.0023/223055. Концепт "метафори зору" як способу філософської діяльності. Ільїна Г. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.60-67. - укр. УДК 13.
У статті досліджується проблема "метафори зору" у філософському пізнанні як сфері інтелектуального процесу. Підкреслюється роль теорії, котра є найбільш продуктивним способом філософської діяльності. Автор досліджує процес зародження філософської теорії, показує її зв'язок із культурними практиками, релігійними містеріями та церемоніями, а також - із соціальними практиками.

02.21 Логіка

02.18.08.0024/218037. Дж.Г.Собел: теїзм і логіка. Павловська О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.82-84. - укр. УДК 1 (091).
У статті розглядаються життя й філософська діяльність канадсько-американського філософа та логіка Джордана Говарда Собела. Здійснюється огляд основних праць науковця, які заклали підвалини формування напряму логічного аналізу проблем теології в межах філософії релігії, серед яких - "Приймаючи ризики: есе щодо раціонального вибору" (книгою автор уніс значний вклад у розвиток концепції причинного підходу до прийняття рішень); "Загадки для волі", у якій розкривається проблема раціонального вибору та його детермінант; "Стіни і сховища: природна наука моралі (етика доброчесності за Девідом Юмом)", яка демонструє перехід Дж.Г. Собела до етапу ґрунтовних досліджень у межах моральної філософії. Особлива увага присвячена найвідомішій роботі Дж.Г. Собела "Логіка й теїзм: аргументи за та проти віри у Бога", яка демонструє можливість і результативність логічного аналізу теологічної проблематики, зокрема проблеми доведення божественного буття.

02.18.08.0025/222580. Г.В.Ляйбніц: від доведення логічних правил і схем до символічного числення логіки. Шенгерій Л., Бойко Г. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.127-136. - укр. УДК 161.2+165.0.
У статті досліджується логічний доробок Г.В. Ляйбніца з точки зору встановлення взаємозв'язків логічного та математичного знання у напрямку математизації логіки. Показано, що уведення до царини логіки математизованого знання сприяє перетворенню логіки на доказову науку. Аналітичний метод виступає як стрижневий метод доведень. Істинні необхідні висловлювання допускають скінченний аналітичний розклад до тотожностей на відміну від істинних випадкових висловлювань, розклад яких є нескінченим. Математизація логічного знання у працях Г.В. Ляйбніца уможливлюється через встановлення відповідності у вигляді функції між простими категоричними висловлюваннями, їх значеннями істинності та множиною раціональних чисел. Здійснено логіко-математичну реконструкцію числення простих категоричних висловлювань згідно об'єднаної класифікації. Подано авторську інтерпретацію формалізації умов істинності простих категоричних висловлювань, що відкриває нові можливості у сфері досліджень матемізації традиційної та сучасної логіки.

02.31 Філософія і методологія науки

02.18.08.0026/218036. Утопічні мотиви прогресистського підходу Ж.А.Кондорсе в праці "Ескіз історичної картини прогресу людського розуму" 1794 р. Окорокова В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.78-81. - укр. УДК 321.07+940.25 (Фр.)+501.
У статті розглядаються утопічні елементи концепції прогресу людського розуму одного з видатних мислителів французького просвітництва Ж.А.Кондорсе. Джерелом дослідження є праця "Ескіз історичної картини прогресу людського розуму" 1794 р., в якій філософ надає приклад лінійного прогресивного розвитку суспільства як концепції висхідного розвитку людства. Автор статті звертає увагу на видозміну утопічної думки у XVIII столітті, зокрема її переходу в реформаторський проект, що цілком підпорядковано вимогам тодішньої соціальної філософії: пропонована мислителем концепція повно репрезентує просвітницький раціоналізм, виражаючи догмат Розуму як основу досягнення досконалого суспільного ладу.

02.18.08.0027/218047. Космополітизм і патріотизм у сучасному соціогуманітарному знанні. Саракун Л.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.123-126. - укр. УДК 141.2.
У статті осмислюються сутність і зміст концептів "космополітизм" і "патріотизм" та їх співвідношення. Розкривається роль і місце патріотизму та космополітизму в сучасному соціогуманітарному знанні в умовах глобалізаційних змін. Досліджується проблематика глобалізаційних процесів, які нівелюють цінності національних культур, сприяють виникненню монокультурного світу й формують тип людини з космополітичним світобаченням. Окреслюється специфіка взаємовпливу патріотизму, націоналізму та космополітизму в умовах глобалізації. Загострюється увага на впровадженні модернізаційної стратегії розвитку культури. Підкреслюється, що характер патріотичної самоідентіфікації залежить від внутрішніх та зовнішніх подій, а консолідація суспільства реалізується завдяки культивуванню традицій і позитивних цінностей. У підсумку зазначається, що залежно від можливих сценаріїв розвитку соціуму будуть складатися оцінки феноменів космополітизму та патріотизму.

02.18.08.0028/219382. Теоретичні засади культурологічного підходу: до постановки проблеми. Холодинська С.М. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.12-23. - укр. УДК 130.2.

У статті розглянуто основні тенденції розвитку культурології в контексті сучасного гуманітарного знання. Автор визначає значення феномена "проблемного простору", що актуалізує культурологічний підхід. Фактологічним матеріалом, на підставі якого формулюються теоретичні висновки, постає авангардистський рух в українській культурі початку минулого століття.

02.18.08.0029/219767. Синтетичне судження в позитивіській традиції. Бардін О.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.74-78. - укр. УДК 165 (161.1+161.2).
Проблема аналізу різних видів судження об'єднує фундаментальні питання в семантиці, логіці, когнітивної психології і епістемології. Логічні позитивісти прагнули переосмислити емпіризм за допомогою їх інтерпретації тогочасних досягнень у фізичних і формальних науках. Їх радикально антіметафізична позиція була підтримана емпіричним критерієм значення і логістичної концепції математики. Хоча далеко не всі філософські ініціативи, розпочаті членами Віденського гуртка, принесли свої плоди, необхідно відзначити, що не всі вони залишилися марними.

02.18.08.0030/219875. Нооісторія і ноонауки про можливість другого українського одуховлення світу. Корсак К.В., Корсак Ю.К. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.112-118. - укр. УДК 130.12+17.023.36+37.01.
Стаття спирається на нооісторію і ноонауки, що є поєднанням новітніх відкриттів з кращим культурним спадком і скеровується в майбутнє, а не в минуле. Висвітлено досягнення генетиків, фізиків та інших науковців у відновленні історії появи землеробства і скотарства. Доведено, що українці є прямими нащадками тих, хто створив на Близькому Сході продуктивне землеробство. Обравши для Вітчизни місце на чорноземах і поєднавшись з мисливцями-аріями, сформували народ трипільців (україноаріїв). Вони єдині у світі одомашнили коня, винайшли колісний транспорт, організували гігантський простір Великого Трипілля на основі поєднання мідних шахт Каргали, "країни міст" та інших аграрних зон. Тисячі років зростала хмара тегів (її історики помилково назвали "протоіндоєвропейська мова") і культурно-економічний вплив на Евразію. Велике Трипілля раптово зникло під ударом "вулканічної зими" - вибуху вулкану Санторін. Це й стало поштовхом для відомих переселень аріїв (чи трипільців) з багатьма мовними, культурними та економічними наслідками. Це був перший глобальний подарунок українців індоєвропейським народам (одуховлення №1). Він назавжди змінив світ і навіть зараз забезпечує прогрес людства. Автори відкрили сферу ноотехнологій і запропонували "хмару ноотегів" - сукупність слів і понять з XXI ст. Перехід на ноотехнології урятує людство від загрози колапсу, а використання понад 150 нових слів змінить основу системи цінностей і засад поведінки. Вся Україна має стати світовим лідером у використанні ноолексикону, а українці вже другий раз мають шанс на нооодуховлення людства.

02.18.08.0031/222666. Парадигма позитивної науки vs ідеологія. Голованов Б.Д., Фролова О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.52-57. - рос. УДК 130.2.
У статті розглядається трансформація класичної раціональності в напрямку диверсифікації позитивної науки та інших форм освоєння світу, таких як ідеологія і метафізика. Особлива увага приділяється вивченню протистояння позитивної науки і ідеології. Ідеологія розглядається як духовно-практичний феномен, що не укладається в канони класичної раціональності. Новий етап у розвитку позитивної науки настає з появою вчення про цінності. Модель ціннісно-раціональної дії дає можливість позитивній науці дослідити масові політичні акції, не звертаючись до категорії "ідеологія".

02.18.08.0032/223054. Логіко-аналітична реконструкція становлення математичної парадигми (на прикладі створення неевклідових геометрій). Шенгерій Л.М. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.52-59. - укр. УДК 162.6:514.13.
У статті на прикладі створення та обґрунтування неевклідових геометрій як фундаментального відкриття проводиться логіко-аналітична реконструкція становлення математичної парадигми. Показано, що неевклідовим геометріям притаманні усі суттєві ознаки фундаментального відкриття. Неевклідові геометрії слугують розв'язком фундаментальної проблеми обґрунтування математичного знання. Відкриття та компоненти створення неевклідових геометрій як фундаментальної проблеми підготовлені історичним розвитком математичних знань. Доведено, що ідеї неевклідових геометричних систем виникають на підставі суто логічних розмірковувань про природу п'ятого постудату Евкліда. Існування неевклідових геометрій як коректно побудованих систем з точки зору логіки доводить, що наші інтуїтивні уявлення про простір R^3 не є суто логічною необхідністю.

02.41 Соціальна філософія

02.18.08.0033/218024. Екзистенціальні аспекти самоздійснення в контексті сучасного розмаїття медіа. Доброносова Ю.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.29-32. - укр. УДК 130.2.
У статті окреслюється розуміння медіадосвіду й медіальності як виявів екзистенціальної специфіки людського існування та обговорюється специфіка екзистенціальних аспектів самоздійснення в контексті сучасного розмаїття медіа. Підкреслено, що неінструментальне розуміння всіх поколінь медіа допомагає розвивати філософію медіа як сучасну філософську антропологію. Мас-медіа й нові цифрові медіа представлено як креативний ресурс сучасної медіакультури. Нові медіа є мультимедійними та поліфункціональними, нині медіадосвід перетворюється на екзистенціальний досвід, проте всі медіа як неоднозначний феномен мають неоднозначний потенціал. Автор стверджує, що сучасне медіарозмаїття є екзистенціальним викликом, тому що нові медіа є екзистенціальними посередниками й онтологічними машинами-апаратами, котрі впливають на формування орієнтирів існування сучасної людини.

02.18.08.0034/218025. Парадигма глобальної еволюції: перспективи філософських досліджень. Дуденок В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.33-35. - рос. УДК 1:316.4.
У статті розглянуто філософські засади однієї з провідних шкіл глобалістики - теорії "глобальної екології". Аналізуються базові принципи та гіпотези вчення про універсальний еволюціонізм М.М. Моісеєва, що є засновником цієї школи. Стверджується, що Всесвіт являє собою єдину систему, тісний зв'язок елементів якої забезпечує реалізацію антропного принципу. Ідея ноосфери розглядається як світоглядна установка, що передбачає для вирішення глобальних проблем відмову від меркантильних цінностей суспільства споживання. Запропонована нова етика взаємовідношень людини з природою - етика "екологічного імперативу". Об'єктом аналізу є також інтеграція природничих і гуманітарних наук в антропологічній площині, проблеми проектування систем, футурологічний дискурс, аспекти синергетичної методології. Аргументується, що школа "глобальної екології" суттєво вплинула на формування сучасних парадигм глобалістики та проклала нові шляхи в антропологічному просторі. Принципи цієї школи сприяють розробці методичних положень щодо розбудови наявних інформаційних систем управління ресурсами.

02.18.08.0035/218029. Інформаційна антропологія й інформаційна етика як складники формування ідеології інформаційного суспільства. Кириченко М.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.51-53. - укр. УДК 316.774 (477).

Мета статті - сформувати концепцію ідеології інформаційного суспільства, яка б базувалася на засадах інформаційної антропології та інформаційної етики. Великої актуальності при цьому набуває розробка понятєво-категорійного апарату ідеології інформаційного суспільства, в основі якого - інформаційна людина й різноманітні складники інформаційної культури. Методи дослідження - антропологічний, соціоаксіологічний, інформаціологічний, системний, що дають змогу проникнути в складники інформаційної культури та поглибити її сутність, структуру, природу. Наукова новизна дослідження в тому, що ідеологія інформаційного суспільства в соціогуманітаристиці майже не досліджена, тим більше спираючись на соціоантропологічну методологію. Результат дослідження - сформовано ідеологію інформаційного суспільства, яка може стати основою досягнення "добробуту для всіх" в умовах становлення неоекономіки чи Інтернет-економіки.

02.18.08.0036/218042. Аналіз аспектів проявів девіантої та делінквентної поведінки. Прохоренко Є.Я. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.101-103. - рос. УДК 316.259(477).
В Україні формується нове соціокультурне середовище, яке базується на соціокультурних трансформаціях. Стаття присвячена вивченню аспектів прояву девіантної та делінквентної поведінки. Під девіантною поведінкою, на відміну від делінквентної поведінки, розуміється вчинення особою дій, які суперечать нормам соціальної поведінки в тому або іншому співтоваристві. Відхилення можуть відбуватися у сфері індивідуальної поведінки, вони являють собою вчинки конкретних людей, що забороняються суспільними нормами. Джерелом девіацій можуть виступати наявність у суспільстві соціальної нерівності, високої ступеня розходжень у можливостях задоволення потреб для різних соціальних груп. Визначення причин девіацій, їх форм і наслідків є важливим інструментом соціального контролю й управління суспільством.

02.18.08.0037/218051. Міський ландшафт у контексті екофілософії. Фесенко Г.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.138-141. - укр. УДК 141:171.
У статті наведений огляд модерністських та постмодерністських ідей про місце природи у міських ландшафтах. Досліджено особливості присутності екологічної проблематики в урбан-візіях Д.Марша, Е.Говарда, П.Геддеса, Л.Мамфорда, К.Лінча. Зазначено, що урбан-візія міста як природного організму (місто-сад) концептуально розвивалася під впливом соціальної філософії Г. Спенсера. Висвітлено вплив філософії М. Гайдеґґера на екологів та постмодерністів. Ландшафтний урбанізм презентований як постмодерна відповідь на сучасні виклики урбанізації. Пропонується нове вирішення проблеми ідентифікації міст через експлікацію особливостей присутності "природного середовища" у просторі "поміж будинками". Розглядаються концептуальні параметри екофілософської урбаністики, а також урбан-екологічні практики як екософія індивідуальної свідомості містян. Пропонується розглядати міський ландшафт на засадах "глибинних екологічних принципів", цінності життя і природи.

02.18.08.0038/218060. Сучасна криза ідентичності: активність особистості чи шлях до сингулярності. Аверіна К.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.3-5. - укр. УДК 008.415.84:51.39.
Стаття. У статті розглядається вплив сучасного контексту буття людини на становлення її ідентичності, що нерозривно пов'язане із цілісністю особистості, та аналізуються причини сучасної кризи ідентичності. Зазначається, що в трансформаційних процесах сучасної системи базових цінностей, що формує особистісну ідентичність, основна роль відводиться глобалізації, яка прискорює темпи соціальних і культурних трансформацій, посилює фрагментарність і сегментарність суспільного життя, що, у свою чергу, спричиняє динамічне оновлення ідентифікації. Відстоюється думка, що створення сприятливих умов для переходу на нову систему особистісної ідентифікації уможливить вільне моделювання особистого "Я" та конструювання власної ідентичності. Умовами побудови особистісної ідентичності й розв'язання кризи визнаються ідентифікація, асиміляція та інтеграція значущих соціокультурних зразків; розвинена саморефлексія й самоототожнення, комунікація, розуміння та узгодженість, вибір нових цінностей і цілей, рішучість тощо.

02.18.08.0039/218064. Нові грані людського буття в епоху нових медіа: соціально-філософський аналіз. Барінова Я.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.16-18. - рос. УДК 111.1:316.774:004:303.7.
У статті розглядаються соціальні аспекти сучасної технологічної революції в засобах масової комунікації. Визначені актуальні напрями сучасних медіадосліджень. Наявні концепції можна поділити на дві групи. У першій групі медіареальність розуміється як симулякр і викликає негативні конотації. У другій - як можливість. Автор займає другу позицію. Ньюмедіа відображають нову онтологію співвідношення потенційного та актуального. Віртуалізація соціальної реальності є закономірним етапом історичного розвитку соціальності, що пов'язана з ускладненням і глобалізацією комунікативних зв'язків і відношень.

02.18.08.0040/218065. Глобалізація, демократизація й арабське суспільство: співвідношення явищ. Бузаров А.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.19-22. - рос. УДК 930.1.
У статті проводиться соціально-філософський аналіз різних поглядів учених на процеси глобалізації й демократизації на Арабському Сході. Під час аналізу встановлено, що серед учених немає єдиної думки щодо впливу глобалізаційних процесів на арабський соціум. Наслідки глобалізації для арабських країн мають суперечливий характер. У рамках глобалізації відбувається також демократизація деяких арабських держав. У зв'язку з високим рівнем консервативності арабського суспільства процес становлення демократичних систем гальмується. Одним із негативних результатів глобалізації та ворожого ставлення до процесу демократизації є поява крайніх форм ісламського фундаменталізму у вигляді Ісламської держави. Подальші демократичні процеси в цьому регіоні можливі лише з урахуванням специфіки арабських історичних, релігійних і політичних традицій.

02.18.08.0041/218072. Специфіка соціально-філософського аналізу арабського світу в аспекті глобалізаційних практик. Карім Е Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.49-52. - укр. УДК 141.7:005.44(53).
У статті проведено теоретичний аналіз сутності глобалізації, а також констатовано збереження традиційного впливу ісламу на всю систему політичних, соціокультурних, життєвих цінностей арабів. Дослідження цих факторів є досить актуальним завданням, що дає змогу сформувати конструктивне бачення процесів, які відбуваються в арабському світі. Під впливом глобалізації зростає інтенсивність зовнішніх впливів. Те, що відбувається в арабських країнах, є частиною глобального, глибинного процесу світової перебудови. Сучасна цивілізаційна інваріантність дає можливість говорити про початок дефрагментації самої глобальної системної культури - посилення окремих її складових (традиції, наприклад) в одних цивілізаційних типах і ослаблення - в інших. Цей висновок дає змогу зрозуміти логіку сучасного етапу культурно-історичного процесу глобалізації, пояснити значення цивілізаційних відмінностей, побачити сенс у співіснуванні різних соціокультурних парадигм. Описуються факти негативного впливу глобалізації на руйнування єдності арабів, до чого призводить сукупність факторів, що суперечать подальшому розвитку й існуванню глобалізації в теперішньому вигляді.

02.18.08.0042/218079. Толерантність як детермінанта ефективності міжкультурної комунікації: соціально-філософський аспект. Компанієць Л.Г., Убейволк О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.74-76. - укр. УДК 316.647.5:316.776.4:141.7:005.57.
У статті запропоновано аналіз наукових доробків філософів із проблем толерантності в процесі міжкультурних комунікативних відносин. Розглянуто еволюцію феномена толерантності, трансформацію розуміння відповідного феномена в процесі зміни

соціокультурного простору. На основі систематизованих підходів до досліджуваного питання розглядається розуміння самого поняття "толерантність" у різних мовах. Висвітлено зміни в інтерпретації толерантності, від констатації потреби в терпимості в релігійній сфері, етичній площині, налагодження міжкультурного діалогу між різними спільнотами до дієвого елемента (детермінанти) ефективності міжкультурної комунікації в системі суспільних відносин у глобальному соціокультурному просторі.

02.18.08.0043/218080. Взаємозв'язок трансформацій соціальності й цінностей. Лукашенко М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.81-85. - укр. УДК 141.7:930.1(045).
Тема цінностей і їх трансформацій неодноразово була об'єктом філософських рефлексій і наукових обговорень, але філософські рецепції аксіологічних проблем із дня в день підтверджують свою актуальність в умовах сучасної кризи соціальності. У статті міститься динамічний контекстуальний розгляд зумовлених зв'язків цінностей і соціальності, які належать різним, але спів залежним світам - психічному і світу смислів. Поетапно простежено зміни "почуття священного", цінностей і смислів у процесі становлення проекту модерну від підготовчого етапу новочасних змін до сьогодення. Цінності забезпечують культурну основу для легітимізації політико-економічного порядку, визначають напрям соціальних перетворень, нові форми соціальності, її властивості й самі, у свою чергу, формуються під впливом останніх. Цінності виживання поступово змінюються цінностями самореалізації. Для сучасного етапу характерна кризовість як у сфері соціальності, так і екологічна, економічна тощо, формується новий клас.

02.18.08.0044/218083. Теоретико-методологічні особливості сучасного дискурсу мережевого суспільства: плюралізм і міждисциплінарність. Найдьонов О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.94-98. - укр. УДК 1(314 316).
Плюралізм і міждисплінарність є основними теоретико-методологічними особливостями сучасного дискурсу мережевого суспільства. Наукова інтерпретація процесів і явищ сучасного суспільства немислима без зусиль учених з різних галузей наукового і навіть ірраціонального знання. Комплексність і складність мережевого суспільства зумовлює його філософський, соціологічний, психологічний, економічний та інший аналізи для прояснення суті і сенсу соціальних реалій та перспектив. Мережева побудова суспільства формує нове середовище життєтворчості, змінює зміст простору і часу, спрямовує потоки капіталу, інформації, технологій, організаційної взаємодії, символів. Дослідження цього розмаїття є найбільш оптимальним з різних методологічних ракурсів.

02.18.08.0045/218091. Провокація як інструмент "міфічного" насилля. Слюсар В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.125-128. - укр. УДК [130.2:572]:316.613.434.
У статті розкривається зміст провокації як соціального феномена, визначено складові ситуації провокації. Показано особливості тлумачення поняття "провокація" в юридичних, політологічних, історичних, психологічних науках, у лінгвістиці та теоріях комунікації, а також у філософії. Визначено, що функціонально провокація є інструментом переходу від "раціонального" до "міфічного" насилля, який спрямований на руйнування цінностей суспільства, ціннісну дезорієнтацію індивідів, залучення великих мас до заперечення конкретних соціальних норм і правил, позбавлення влади монополії на застосування сили та легітимізацію цього права у суб'єктів "міфічного" насилля.

02.18.08.0046/218097. Міський простір у філософсько-урбаністській традиції. Фесенко Г.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.146-149. - укр. УДК 13 24.
У статті здійснено огляд урбаністичних практик молоді у контексті модерних і постмодерних теорій простору. Досліджено особливості культурної присутності молоді в урбанізованому просторі. Проаналізовано топоси міста з урахуванням специфіки виявлення молодіжної суб'єктності. Молодіжні рухи презентовані як просторова відповідь на сучасні виклики урбанізації. Пропонується нове вирішення проблеми ідентифікації міських просторів через експлікацію особливостей присутності молоді на урбанізований простір. Молодь постає не лише як об'єкт особливої турботи у просторі міста, а й як активний суб'єкт просторового творення. Розглядаються концептуальні параметри нового етапу творчого включення молоді до міста. Окреслюються евристичні можливості проактивних практик молоді для урбаністики через перспективу формування інклюзивного міста, а також концептуального проектування "нової культурної реальності".

02.18.08.0047/218098. Світоглядне протистояння як основа сучасного геополітичного пере форматування. Халіман М.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.150-152. - рос. УДК 141.330.7.
Статтю присвячено проблемі світоглядного протистояння. Подано аналіз сутності, атрибутів, проявів світоглядного протистояння у сучасному світі. Автор зазначає, що світоглядне протистояння є одним із рушійних факторів процесу геополітичного переформатування сучасного світу. Глобалізація світу й інформаційних потоків створює ситуацію багатошарового, зокрема і світоглядного, протистояння, яке набуває глобальне інформаційне звучання і вплив на сучасному етапі. Західна культура в умовах глобалізації є панівною, вона ретранслює власний світоглядний дискурс на інші регіони, створюючи ситуації світоглядного протистояння.

02.18.08.0048/218100. Клаус Шваб "Четверта промислова революція": світоглядні настанови. Шаравара О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.156-158. - укр. УДК 141.330.342.24.
У статті аналізуються світоглядні настанови, формування яких зумовлено четвертою промисловою революцією. Підкреслюється, що соціалізація сучасної людини та формування її світоглядного горизонту повинні охоплювати все зростаючу за обсягом технологічну складову, опанування якої є підґрунтям соціально-ефективної реалізації людиною своїх сутнісних сил. Четверта промислова революція вимагає від людини винятковой обізнаності у професійній, суспільній та побутовій сферах життєдіяльності. Зазначається, що четверта промислова революція ставить успіх стратегій розвитку людини та країни у безпрецедентну залежність від розуміння світового бізнес-технологічного ландшафту.

02.18.08.0049/218102. Ресурсний діапазон інформаційної взаємодії: стратегічні комунікації суспільства крізь призму дрейфу гуманізму. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.163-166. - рос. УДК 316.35.
У глобальному масштабі ойкумена створила передумови для кардинальної гуманізації суспільних відносин. Нарощування технотронної міці перетворює гуманізацію у корінне питання виживання. Тенденції формування постінформаційного і постглобального суспільства змінюють вимоги до стратегічних комунікацій та акцентують значення упорядкування інформаційної взаємодії та створення постсучасної інформаційної інфраструктури.

02.18.08.0050/219766. Свобода як форма буття в сучасному світі. Городиська О.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.69-74. - рос. УДК 123. 1 : 141. 32 : 165. 75.
Стаття звертається до проблеми свободи людини. Автор з'ясовує, чи можлива свобода у сучасному світі, коли вплив технологій на життя людини стає радикальним. Підкреслюється вірогідність, що технології зможуть змінювати модель "людського" до нескінченності. Це ставить під питання людину та свободу як форму її буття. Як провідне обґрунтовується поняття свободи у філософії М. Фуко, коли суб'єкт та його свобода інтерпретуються як становлення.

02.18.08.0051/219863. Метафізичні засади спорту як оптимуму буття. Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.25-30. - англ. УДК 796:141.78.
Розкривається сутність метафізичних засад спорту, що означають сукупність найбільш благоприємних умов для вирішення задач досягнення цілей, в основі яких оптимум буття, та теоретичні підстави концепту спорту як оптимуму буття, його понятійно-категорійний апарат; подано тлумачення метафізики у контексті її розвитку історії філософської думки та проаналізовано спорт як культурне явище, що покликане перетворювати природне тіло людини в його культурно-оформлену тілесність; визначено умови, при яких відбуваються процеси соціалізації в спорті і завдяки спорту; розкрито умови, при яких спорт розгортається як людиновимірне явище та умови, які сприяють порушенню людиновимірності.

02.18.08.0052/219864. Феномен тілесності в аспекті кіберкультури. Богаченко В.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.31-36. - рос. УДК 316.7:001.
У статті розкривається феномен тілесності як суперечливе та актуальне питання соціально-філософського дискурсу. Розгляд теоретико-філософських і психологічних дефініцій тілесності дозволило розкрити її як атрибут людиноморфності та цілісності антропо-буття. Акцентується увага на тілесних трансформаціях в умовах кіберкультури та визначаються основні граничні форми бодімодифікації людини. Тілесність через призму соціокультурних практик визначається як спосіб збереження "людини соціальної" і основний засіб самоідентифікації особистості. Репрезентація духовного наповнення тілесності здійснюється за допомогою її символьно-атрибутивних кодів взаємодії з культурою. Тілесність розглядається як візуалізація, реалізація духовної екзистенції людини і субстрат творчого потенціалу людини. В ході дослідження формулюються одна з основних задач практичної філософії - збереження тілесності та звернення досягнень кібер-культури на її вдосконалення в природних межах, а не знищення та заміну природного тіла штучними аналогами.

02.18.08.0053/219870. Віртуальна реальність суспільства постмодерну як соціокультурне тло соціалізації "людини інформаційної". Дзьобань О.П., Соснін О.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.69-76. - укр. УДК 1:316.4.
Досліджувана проблема є особливо актуальною у сучасну епоху постмодерну, оскільки віртуальні світи як невід'ємна частина життя беруть безпосередню участь у соціалізації людини. Предметом дослідження є віртуальна реальність, метою - її вплив на процес соціалізації людини в епоху постмодерну. У дослідженні застосовувались наукові методи філософського та загальнонаукового рівнів в їх взаємодоповнюваності. Наукова і практична значущість статті полягає у розширенні понятійної бази для подальших досліджень людини й суспільства, соціалізації й особистісної ідентифікації. Як висновок пропонується умовивід, що в епоху постмодерну особистість може бути представлена як активний суб'єкт соціальних відносин, який нехтує актуальною реальністю на користь віртуальної. На практиці це повинне скоригувати наукові пошуки й практичні дії стосовно подальших досліджень процесів соціалізації особистості і їх оптимізації на практиці.

02.18.08.0054/219873. Суб'єктивний фактор як детермінанта життєвлаштування суспільства. Кірвель Ч.С., Водоп'янов П.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.98-104. - рос. УДК 304.
У статті розкривається зміст об'єктивного та суб'єктивного факторів в сучасному соціальному пізнанні, надано обгрунтування необхідності зростання ролі суб'єктивного фактору в умовах, коли дія внутрішніх закономірностей попередніх укладів слабіє, а закономірності нових укладів ще не склалися. З'ясовано положення про доцільність затвердження "планової" історії. Особлива увага звернута на необхідність свідомого регулювання соціальними процесами, підклеслено доцільність гуманізації суспільного життя на основі прищеплення загальнолюдських цінностей та аксіологічної експертизи духовного розвитку людства.

02.18.08.0055/219876. Соціально-біологічні передумови формування суб'єктів громадянського суспільства. Костючков С.К. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.119-124. - укр. УДК 101+316.325.
У статті висвітлено соціально-біологічні передумови формування суб'єктів громадянського суспільства з акцентом уваги на те, що антропокультурний вимір сучасних філософських парадигм у контексті розбудови вітчизняного громадянського суспільства потребує розгляду людської природи з урахуванням її бінарної - біологічної та соціальної - сутності. Вихідним пунктом роботи є гіпотеза про необхідність в умовах розбудови громадянського суспільства враховувати біологічно-соціальну природу людини. Автор ставить за мету визначення напрямів формування нового, громадянського типу особистості, який характеризує особливу кваліфікацію людини, котра прагне оволодіти вищими родовими силами та отримує власну автономію шляхом боротьби за соціальне визволення й духовне піднесення. Уточнено поняття "громадянське суспільство", яке визначається автором як символічне поле, розгалужена мережа соціальних інститутів, практик і цінностей, що охоплює комплекс основних соціальних характеристик і параметрів суспільного життя.

02.18.08.0056/219877. Соціально-філософські погляди на проблему суїциду. Кримець Л.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.125-129. - укр. УДК 101+616.89-008.441.44.
Досліджувана проблема є особливо актуальною, адже сучасне українське суспільство занурене у надважку соціально-політичну, економічну та соціокультурну ситуацію. Серед громадян України, особливо в останні роки, в результаті анексії Кримського півострова та проведення Антитерористичної операції на Сході України, різко зросла кількість людей, які страждають від стресу, посттравматичних стресових розладів, емоційного і психологічного дискомфорту, що обумовлено перевантаженням психіки внаслідок екстремальних умов життєдіяльності індивідів, численними протиріччями між новими і традиційними соціальними нормами в суспільстві, стереотипами поведінки і мислення. Відмінності в уявленнях про базові цінності, нестійкий характер соціальних відносин, часто призводять до незадоволеності життям. Самогубство - одна з вічних проблем людства, оскільки існує як явище стільки ж, скільки існує людина. Погляди науковців щодо першоджерел суїцидальної поведінки представлені у статті двома філософськими позиціями, що обумовлюють і доповнюють одна одну. Згідно першої позиції, основне підґрунтя явища суїциду закладено у недосконалій природі соціальних відносин та суспільних організацій і міститься у соціокультурній площині. Згідно іншої позиції - природу та особливості прояву феномена суїциду, в першу чергу обумовлюють властивості психіки та біологічної природи індивіда.

02.18.08.0057/219880. Стигматизація жертви як інструмент переходу від "міфічного" насилля до "божественного". Слюсар В.М. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.141-146. - укр. УДК 2-536.82:316.42.
У статті розкривається характер виявлення соціальної стигматизації у процесі соціальних трансформацій. Визначено, що на етапі заперечення й руйнування існуючих соціальних норм та правил у суспільній свідомості стигматизується образ жертви, спрямування колективної агресії по відношенню якої є фактором переходу до нового етапу - утвердження й беззаперечного сприйняття нових норм. Показано роль стигматизації у трансформації соціальних міфів у цих процесах. Досліджено механізм соціальної стигматизації жертви через продукування ярлика "суб'єкт, який здійснює насилля", основним маркером якої є "винуватість". Також проаналізовано, яким чином наявність у соціальних груп і спільнот віктимних ознак виступає критерієм відбору жертви у соціальній стигматизації.

02.18.08.0058/219881. Концепція інноваційної особистості як соціокультурного феномену. Старовойт О.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.147-152. - укр. УДК 316.612.
Мета статті - сформувати концепцію інноваційної особистості як об'єкта і суб'єкта інноваційного суспільства, в основі якого соціокультурні зрушення, пов'язані з інформаційною цивілізацією. Великої актуальності набуває розробка понятєво-категорійного апарату інноваційної особистості як соціокультурного феномена, в основі розвитку якого задіяні підвалини культури. Методи дослідження - соціокультурний і синергетичний, що дозволяють виявити нові характерні особливості інноваційної особистості, яку формує інноваційне суспільство. Все це демонструє загальноцивілізаційний рівень, що свідчить про вищий щабель розвитку суспільства та виражає інноваційні явища, що демонструють якісний розвиток сучасного соціуму в усіх сферах життєдіяльності - економічній, політичній, соціальній, духовній. Висновок: інноваційна особистість та умови її формування є результатом того виду соціуму, який називають інноваційним.

02.18.08.0059/219889. Філософія людини як об'єкт соціально-філософської рефлексії. Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.13-19. - англ. УДК 111.32:316.
В статті сформовано теоретичні основи філософії людини як об'єкта соціально-філософської рефлексії, що є однією з самих найсучасніших постнекласичної науки, має велике значення для рефлексії зворотних зв'язків особистості як єдиного соціального організму. Проаналізовано соціальні виміри пізнання людини, які виходить з того, що людина - це “рефлективна монада", яка направляє свій розум на природно-буттєві виміри життя; визначено сучасне бачення людини і світу, що формується в процесі взаємодії різних теоретичних традицій і підходів, які глибоко проникають у сутність людини; розкрито напрями соціального пізнання, які сприяють глибокому розумінню соціального простору і соціального часу. Методологія - методи соціоаксіологічного, соціатропологічного та синергетичного методів і підходів, що дозволяють проаналізувати людину як складний соціальний феномен та динамічне явище, що розвивається. В статті розкрито проблеми людини в умовах кризового соціуму. Результат дослідження. Доведено, що в умовах інформаційного суспільства людина перетворюється на інформаційну людину, яка повинна вчитися жити в інформаційному суспільстві та адаптуватися до нього. В статті обґрунтовано концептуальне бачення людини як об'єкта соціально-філософського дискурсу та рефлексії. Автор використовує можливості філософського аналізу для того, щоб людина знайшла вихід з кризових соціальних ситуацій, та сформовано цілісне уявлення про людину. Висновок. Можливості філософського аналізу дозволили запропонувати власне бачення проблем людини в умовах кризового буття та розробити цілісну концепцію особистості. Певну оригінальність пропонована стаття має стосовно механізмів формування рефлексії зворотних зв'язків особистості як єдиного соціального організму. Тема статті стосується феномену людини як цілісної істоти, а це - проблемне поле, яким займається філософія як любов до мудрості та пошуку смислу життя людини.

02.18.08.0060/219890. Саморозгортання глобалізованого світу як сукупності складних соціальних систем в умовах нестабільності. Воронкова В.Г., Кивлюк О.П., Андрюкайтене Р. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.20-28. - укр. УДК 316.3:316.4.
В статті представлено умови саморозгортання глобалізованого світу як сукупності складних соціальних систем в умовах нестабільності. Глобалізований світ як саморозгортання складних ієрархічних систем в умовах невизначеності, інформаційної стохастичності та "балансування на межі хаосу" є невід'ємною частиною підвищення ефективності управлінської системи як єдиного цілого. Головна мета статті - концептуалізація саморозгортання глобалізованого світу як сукупності складних соціальних систем в умовах стохастичності та "балансування на межі хаосу. Термін "саморозгортання" складних соціальних систем в умовах невизначеності та нестабільності розкриває переходи якості від одного стану до іншого. Методологія - системний, структурно-функціональний та синергетичний методи та підходи, що дозволяють проаналізувати умови нестабільності та невизначеності. Синергетично-рефлексивна модель управління як складної соціальної системи складається з сукупності нелінійних процесів, зокрема динамічного хаосу як деякої зверхскладної упорядкованості. В основі дослідження представлено такі завдання : розкрити суть саморозгортання та його основні етапи; визначити, яку роль відіграє аутопойезис у структуруванні соціальних систем як цілісних одиниць. На основі запропонованих методів з'ясовано понятійно-категоріальний апарат, необхідний для концептуалізації саморозгортання глобалізованого світу як сукупності складних соціальних систем; проаналізовано синергетично-рефлексивну модель управління, необхідну для вирішення проблем стохастичності, невизначеності та "балансування на межі хаосу". Наукова новизна дослідження у виявленні шляхів подолання неорганізованості, нестабільності, "балансування на межі хаосу" та переходу до стабільного етапу розвитку соціальної системи. Це дозволяє зробити висновок, що в основі саморозгортання глобалізованого світу як сукупності складних соціальних систем знаходиться аутопойезис, самореференція і самоорганізація, які виходять на вирішення проблем невизначеності, інформаційної стохастичності та "балансування на межі хаосу".

02.18.08.0061/219895. Інформаціологія як науково-концептуально-праксеологічна парадигма розвитку глобальної інформаційної системи XXI століття. Мельник В.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.62-70. - укр. УДК [007:001]:004.738.5.
Актуальність теми дослідження в тому, що розкрито сутність і значення інформаціології, що представляє собою теоретичну і практичну засаду інформаційного забезпечення управління організацією. Виявлена сутність інформаціології як найважливішої парадигми XXI століття, що впливає на розвиток Інтернет та глобальної інформаційної системи. Головна мета - концептуалізація інформаціології як основи інформаційного забезпечення управління організацією в умовах становлення і розвитку глобальної інформаційної системи. Методологія - інформаціологічний підхід, що дозволяє глибоко проникнути в сутність інформаційного суспільства та виявити його проблеми. В основі дослідження - виявлення принципу розвитку глобальної інформаційної системи, в основі якої інформаційне забезпечення управління організацією. Наукова новизна дослідження - нові проблеми інформаційного забезпечення управління організацією, породжених еволюцією Інтернету, що вплинув на розвиток глобальної інформаційної системи. Доведено, що інформаціологія, Інтернет та глобальна інформаційна система тісно пов'язані між собою. Теоретичне і практичне значення роботи в тому, що це найсучасніша проблем, що розвивається у нас на очах. Висновок - розкрито концепти інформаціології як основи інформаційного забезпечення управління організацією в умовах становлення і розвитку глобальної інформаційної системи; показано еволюцію Інтернет як глобальної інформаційної системи; виявити напрями інформаційного забезпечення управління організацією в умовах глобальної інформаційної системи. Доведено, що інформаціологія сприяє забезпеченню національних інтересів високорозвинених країн, поліпшенню керованості економікою, слугує розвитку наукомістких виробництв і високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя і подальшій демократизації суспільства.

02.18.08.0062/219899. Формування ліній соціального розлому в українському суспільстві. Скворець В.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.94-102. - укр. УДК 316.3 (477).
В статті досліджуються соціальні процеси, що заклали формування ліній соціального розлому в українському суспільстві та послабляють його цілісність. Предметом філософського дослідження є цілісність суспільства. Метою дослідження є осмислення

процесу формування ліній соціального розлому, що несуть загрозу цілісності соціального організму України. Методи дослідження - системний, логічний, історичний, статистичний, діалектичний, - розкривають суперечливі соціальні процеси, що загрожують цілісності соціального організму України. Першою лінією соціального розлому є нова соціально-класова структура, в якій переважну більшість становлять бідні верстви населення, а середній клас не має питомої ваги, що необхідна для економічної і соціально-політичної стабільності суспільства. Друга лінія соціального розлому визначається економічними інтересами виробників різних регіонів щодо ринків збуту продукції, як орієнтирів зовнішньої інтеграції. Третя лінія соціального розлому сформувалася в процесі боротьби політичних еліт регіонів, які опинившись в опозиції, активно породжували схізмогенетичний процес в соціокультурному просторі України. Четверта лінія розлому формується за сферами впливу олігархічно-владних груп в різних регіонах України. П'ята лінія соціального розлому формується між народом України та її правлячими колами, які перетворили державну владу на засіб задоволення групових інтересів, ігноруючи національні інтереси. Наукова новизна статті полягає в обґрунтуванні суперечливої ролі певних соціальних процесів, що породжують лінії соціального розлому і створюють загрози цілісності соціального організму України. Наявність низки зазначених ліній соціального розлому в українському суспільстві засвідчує, що змінювати систему державної влади в Україні треба не шляхом простого запозичення певних європейських моделей, а шляхом виявлення загроз, що руйнують цілісність соціального організму України, та впровадження в органи державної влади та управління певних структурних і функціональних змін, які здатні адекватно реагувати на руйнівні тенденції та захищати цілісність суспільства.

02.18.08.0063/219907. Концептуальні пріоритети формування сучасної людини економічної. Олексенко Р.І., Молодиченко В.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.164-175. - укр. УДК 631.158:65.24.
В статті розглядаються світоглядні та моральні основи буттєвої самореалізації сучасного підприємця, яка можлива лише на основі активної соціокультурної самоідентифікації. Філософія, світогляд та мораль сучасного підприємця водночас є складовими загальнокультурного простору сучасного економіко-соціального розвитку суспільства. Головна мета статті - концептуалізація та систематизація досліджень у формуванні людини економічної. Дослідження принципів формування сучасного підприємця на основі комплексного підходу. Методологія - дослідження фундаментальних принципів формування сучасного підприємця на основі онтологічних основ світогляду, філософії і моралі сучасного підприємця побудованої на принципах людиновимірності феномену підприємця. В основі дослідження - виявлення принципу формування сучасного типу людини економічної на основі толерантності, чесності, та людяності. Наукова новизна дослідження - полягає у комплексному дослідженні формування світогляду, філософії, моралі нового типу сучасного підприємця. Висновок - саме підприємницький прошарок в будь-якому демократичному суспільстві несе основний потенціал його національно-креативного та перетворювально-інноваційного розвитку. Отже людина як феномен ринкової економіки є не виробником і споживачем, не власником і робітником, але людиною-творцем, джерелом інноваційної активності, носієм духовно-вольового прагнення до перетворення навколишньої дійсності і самої себе, до самореалізації своїх внутрішніх потреб та прагнень. Таким чином, діловитість, ініціативність, творчість, креативність як продовження онтологічних основ світогляду, філософії і моралі сучасного підприємця є необхідними характеристиками формування ключової ролі ділової людини, людини економічної нової формації в соціокультурному просторі сучасної цивілізації.

02.18.08.0064/221037. Становление и развитие smart-общества как высокоразумного, высокотехнологического, высокоинтеллектуального. Андрюкайтене Р., Воронкова В.Г., Кивлюк О.П., Никитенко В.А. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.17-25. - рос. УДК 330.34:[005.35+005.342].
Аннотация. Актуальность исследования smart-философии рассматривается в плоскости эволюции общества от индустриального к постиндустриальному, и от информационного к smart-обществу. Представлено концептуализацию измерений smart-общества как разумного, инновационного, интеллектуального, высокотехнологического. В основе smart-общества востребованным есть smart-человек, который работает в высоко инновационной среде, детерминированной информационно-коммуникационными технологиями. Центральная проблема данного исследования - анализ smart-общества, smart-управления, smart-бизнеса, smart-государства, в основе которых новое взаимодействие человека и общества. Главная задача - обосновать концептуализацию smart-общества в контексте измерений, в основе которых человек как объект и предмет познания; исследовать понятийно-категориальный аппарат темы и эволюцию основных категорий в измерении "smart", а также востребованность человека как креатора инновационной среды. Методологической основой исследования является синергетический подход, в контексте которого новые реалии "smart", которые трансформируют социальные аспекты бытия человека и общества. Информационный подход к анализу социума исходит из синергетического, нелинейного видения путей разрешения общецивилизационных проблем. Методы - антропологический и социоаксиологический методы и подходы позволяют раскрыть измерения smart-общества, в основе которого человек, образование, движение к "обществу инноваций" и знаний. Научная новизна исследования, что в нем впервые представлена концептуализация smart-общества в философском контексте и разработан ее поятийно-категориальный аппарат. Делается вывод, что прорыв в системе ИКТ определил глубинные содержательные изменения во всех сферах общественной и профессиональной деятельности, которые привели к появлению нового феномена smart-общества и smart-человека. Результаты исследования - формирование концепции smart-общества как высшей стадии цивилизационного развития человечества. Выводы - концепция smart-общества требует своего внедрения на всех уровнях развития человеческой жизнедеятельности, что свидетельствует о высоком рейтинге страны по инновационному развитию.

02.18.08.0065/221044. Формування інноваційних засад концепції інформаційно-культурного менеджменту в системі міждисциплінарного простору. Старовойт О.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.76-82. - укр. УДК 316.422.
Актуальність дослідження в тому, що проаналізовано інформаційно-культурний менеджмент та умови його становлення. Інформаційно-культурний менеджмент є результатом становлення інноваційного суспільства та креативно-знаннєвої економіки, в основі якої інновації. Постановка завдання - інформаційно-культурний менеджмент є основою формування інноваційного суспільства та інноваційної людини. Даний тип суспільства потребує розвитку інформаційно-культурного менеджменту в культурну практику знаннєво-інтелектуальної економіки. Аналіз останніх досліджень і публікацій - ми спираємося на авторів, що досліджували культуру як феномен, яка виступає чинником становлення і розвитку інноваційно-культурного менеджменту. Це твори Т.Андрущенко, В.Вашкевича, В.Воронкової, О.Кивлюк, С.Крилової, А.Кравченка, М.Кириченка, С.Куцепал, В.Мельник, В.Нікітенко, Р.Олексенка, Т.Розової. Виділення недосліджених частин загальної проблеми - концептуалізація інноваційної особистості як об'єкта і суб'єкта інформаційно-культурного менеджменту. В основі дослідження - концептуалізація інноваційних засад концепції інформаційно-культурного менеджменту в системі міждисциплінарного простору як фактор формування креативної економіки. Постановка завдання - використання методів і підходів, зокрема соціоаксіологічного і синергетичного, що дозволили розглянути умови формування концепції інформаційно-культурного менеджменту в умовах викликів інформаційної революції. Виклад основного матеріалу. Проаналізовано місце і роль інформаційно-культурного менеджменту як нового наукового напрямку та дисципліни та визначено його місце в системі наук. В основі інформаційно-культурного менеджменту - життєспроможність інновацій як чинника упровадження культури менеджменту та культури управління. Досліджено, що інновації

стимулюють виробництво матеріальних і духовних благ, зумовлюють формування культурної політики організацій. З'ясовано, що інформаційно-культурний менеджмент формує модель розширення впливу культури на всі сфери управління. Виявлено сутність культури та інновацій як головних детермінант інформаційно-культурного менеджменту та їх вплив на розвиток людського капіталу. Висновки - розкрито еволюцію менеджменту від його класичної форми до сучасної, в основі якої утвердження культурної домінанти та її культивування в управлінській політиці.

02.18.08.0066/221045. Подкаст: погляд крізь призму соціальної філософії. Страшко І.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.83-89. - укр. УДК 1:316.77 : 004.738.5.
Подкаст - зафіксований у цифровій формі продукт людської діяльності, який виконує функцію рефлексії буття на рівні смислів, цінностей, образів, норм і цілей та відображає особливості мови і мовлення, свідомості і мислення людини певної соціокультурної традиції. Висвітлюючи різні сторони людського життя, він не тільки описує суспільство, але і дає йому оцінку, сприяє розумінню суспільних процесів сьогодення. Метою статті є розгляд цілісної сутності буття подкасту як феномену, виявлення тенденцій його функціонування, його ролі в суспільстві та інформаційних процесах. Методологічним підґрунтям дослідження подкасту стали загальнонаукові методи емпіричного і теоретичного узагальнення, індукції і синтезу, соціокультурний метод, метод порівняльного аналізу. При вивченні змісту подкастів використовувався метод контент-аналізу. Емпіричну базу дослідження склав масив подкастових ресурсів в мережі. Досягнення поставленої мети потребувало вирішення ряду дослідницьких завдань: виявити характерні особливості подкастів на основі їх контентного аналізу; розглянути онтологічні, гносеологічні підстави і соціальні функції подкастів; конкретизувати місце і роль подкастів у сучасному суспільстві. На основі цих методів описано і досліджено подкаст з урахуванням широкого спектра його соціокультурних смислів і підтекстів; розглянуто філософські підстави і соціальні функції подкасту; проаналізовано гносеологічні аспекти даного феномена, який розглядається як вид діяльності людини по осмисленню явищ навколишнього світу; визначено основні соціальні функції подкасту: інформативна, пізнавальна, комунікативна, соціалізувальна, компенсаторна. Онтологічна основа подкасту - це спілкування, діалог, спільна комунікація людей в мережі, незалежно від географічних і соціальних кордонів. Результативність, успішність функціонування подкасту у мережі визначається його змістом, а отже його впливом, як на конкретну людину, так і на суспільство. Наукова новизна даної розвідки полягає в застосуванні комплексного, міждисциплінарного підходу до аналізу даного явища, поповненні уявлень про сучасні тенденції його використання. Аналіз екзистенції подкастів у мережі, з урахуванням їхнього контенту і характеристик, дав змогу дійти наступних висновків: подкаст відображає систему соціальних норм, духовних цінностей, культурних реалій, відносин людей до навколишнього світу і до самих себе. У функціональному аспекті він є цифровим "носієм", засобом для зберігання і передавання інформації, знання і досвіду, посередником і способом комунікації, роль якого унікальна у різних сферах (медійній, освітній, науковій, політичній тощо).

02.18.08.0067/221046. Информационная война в глобальном мире - подмена критериев рациональности: философский анализ. Товарниченко В.А. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.90-96. - рос. УДК 32.019.51:654.19.
Загальновідомо, що політика є концентрованою економікою. Згідно парадигмі Макіавеллі, наука про владу звернена не до тих, хто думає про народне благо, а до тих, хто бачить у владі засіб отримання вигод і привілеїв, що часто підтверджується на практиці. У кого в руках концентруються економічні ресурси, той і керує політичними процесами. Інакше кажучи, гроші правлять світом. Коли інші методи виявляються неефективними, як крайні методи використовується війна. Але так звані "гарячі" війни вимагають величезних людських і матеріальних витрат, що призводять до підняття патріотичного духу у того народу, проти якого ведуться військові дії і викликають масовий спротив. Інша справа "холодна" або інформаційна війна, коли знищуваний народ з радістю вітає завойовника, і сам себе знищує. Як зброя у цій війні використовуються різні форми пропаганди і дезінформації; напівправда, що гірше відвертої брехні; псевдонаука, яка маскується під науку, софістика як умисне застосування помилкових доводів, навмисне помилкове міркування, формально здається правильним. Адже використання неадекватної інформації (теорії) призводить до неадекватної практиці. Концепція інформаційних воєн базується на тому, що, по-перше майбутнє нам невідомо, і, по-друге, немає ніякої об'єктивної політичної істини. З допомогою маніпулювання інформацією будь-яка точка зору вигідна меншості може бути нав'язана більшості. Демократичні вибори з'являються тоді, коли є ілюзія того, що шанси гравців рівні, умови гри - суворі і ясні, а судді неупереджені. Однак дуже часто зустрічаються питання, які люди взагалі не згодні вирішувати більшістю голосів. Таким чином в результаті маніпулювання інформацією в сучасному суспільстві знижується роль раціональних критеріїв. Новітньою політичною історією рухають не стільки раціональні детермінанти, скільки корпоративні і особисті пристрасті.

02.18.08.0068/221049. Формування концепції креативної особистості як фактор креативно-знаннєвої економіки в умовах викликів глобалізації. Олексенко Р.І. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.118-126. - укр. УДК 37.015.311.
Актуальність дослідження в тому, що представлено умови формування креативної особистості, що є результатом формування креативно-знаннєвої економіки, в якій витребуваною є даний тип особистості. Постановка завдання - феномен креативної особистості як феномен і основа для формування аналогічної концепції. Саме інформаційне суспільство та соціальне підприємництво виступають головними факторами і чинниками становлення і розвитку креативно-знаннєвої економіки. Аналіз останніх досліджень і публікацій - ми спираємося на авторів, що досліджували "знаннєво-інтелекутальне" суспільство, в основі якого знаннєво-інтелекутальна особистість. Це твори В.Андрущенка, Т.Андрущенко, В.Вашкевича, В.Воронкової, О.Кивлюк, В.Мельник, В.Нікітенко, Р.Олексенка, О.Сосніна, С.Шарова. Виділення недосліджених частин загальної проблеми - концептуалізація концепції креативної особистості в умовах викликів глобального світу. В основі дослідження - теоретичні аспекти формування концепції креативної особистості як фактор формування креативно-знаннєвої економіки. Постановка завдання - використання соціоаксіологічного та неоаксіологічного підходів і методів, що дозволили глибоко проникнути в умови формування креативної особистості в умовах викликів глобалізації та інформаційного суспільства. Виклад основного матеріалу. Саме в основі аксіології - ціннісні орієнтації особистості, необхідні для формування інформаційно-знаннєвої економіки чи неоекономіки. Досліджено, що творчість стимулює виробництво інноваційних матеріальних і духовних благ, зумовлює прискорення комерціалізації та кінцевого споживання матеріальних і духовних благ. З'ясовано, що Homo economicus є основою формування творчого підприємництва та його трансформації в соціальний капітал нації. Виявлено сутність культури як головної домінанти та ключового фактора формування креативно-ціннісних конкурентоспроможних фахівців. Висновки - розкрито еволюцію від "homo economicus" до "homo creativus" в умовах глобалізації та глобальних рейтингах креативної економіки; створено концепцію креативної особистості як фактор креативно-знаннєвої економіки в умовах викликів глобалізації; представлено цілісне уявлення креативної особистості як фактора формування знаннєво-інформаційної економіки.

02.18.08.0069/221052. Формування гуманітарного капіталу як умова саморозвитку особистості в умовах інформаційного суспільства: синергетична методологія. Черниш Т. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.143-148. - англ. УДК 7.015.311.
Актуальність теми дослідження гуманітарного капіталу як сукупність цінностей суспільних наук сьогодні відіграє виключну роль, тому що гуманітарний капітал носить ідеальний характер і його метою є процес освоєння світу через посередництво вироблення гуманістичного знання і способів культуротворення, направлених на формування особистості. Центральною

проблемою для сучасних умов є управління освітою з тією метою, що гуманітарний капітал, сформований гуманістично-орієнтованими науками, направлений на розвиток і самоздійснення особистості. Основною задачею вищої школи є виявлення, збереження та ефективне використання гуманітарних знань як сукупності гуманістичних цінностей, які у сукупності складають гуманітарний капітал, необхідний для всебічної і креативної особистості. У статті обгрунтовується сутність, задачі і основні напрямки гуманітарного капіталу з метою сформувати всебічно розвинену и креативну особистість, в основі якої культурний розвиток людини як саморозвиток і самоздійснення. Задачі дослідження - концептуалізація гуманітарного капіталу як сукупності гуманітарних цінностей, які упроваджуються у практику освітнього процесу вищої школи. Методологічною основою формування гуманітарного капіталу в умовах інформаційного суспільства є синергетична методологія, направлена на розкриття інтелектуально-креативної особистості, яка ввібрала в себе всі цінності гуманітарної підготовки, представлені специфічним синергетичним інструментарієм. Висновки - управління освітою в сучасних умовах повинно бути направлене на формування механізмів гуманітарного капіталу як сукупності цінностей, вироблених людством і реалізованих суспільними науками і дисциплінами.

02.18.08.0070/221840. Самореалізація особистості: філософський аспект проблеми. Сірак І.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.50-54. - укр. УДК 316.37.
Характеризуются различные подходы к определению сущности самореализации личности, представленные в психологической и философской литературе. Обосновывается сущность понятия "самореализация личности" как психолого-педагогической категории.

02.18.08.0071/222571. Проблема ідентичності: між масовізацією та індивідуалізацією. Усанова Л. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.41-50. - укр. УДК 41.319.8:872.026.
Розглядаються теоретичні підходи аналізу масової людини, досліджуються чинники її формування та моделі існування. Аналізується феномен маси в умовах постіндустріального суспільства, його трансформація у масу-публіку з людиною-глядачем, конфігуративну спільноту з мозаїчним Я, досліджується вплив інформаційних технологій на їх формування та маніпулювання суспільною думкою.

02.18.08.0072/222573. Система і мережа: зміна технологій управління. Усанов І. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.61-69. - укр. УДК 1:316.3:303.725.36.
Розглядаються теоретичні підходи аналізу соціального простору постмодерну, досліджуються чинники його формування та моделі управління. Аналізуються принципи системного управління та мережевої організації суспільного життя, їх відмінності та взаємооберненість. Розглядається трансформація соціального середовища в контексті глобального світу та зміна ієрархічної системної структури динамічною мережевою, яка передбачає активність і мобільність усіх елементів.

02.18.08.0073/222658. Суспільство і цивілізація: блиск і злиденність "протистояння цивілізацій" С. Гантінгтона. Білецький І.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.5-11. - укр. УДК 130.2+130.3.
Стаття присвячена критиці цивілізаційної теорії Самуела Гантінгтона, на противагу якій висувається власна теорія того, що собою являє цивілізація як наднаціональне утворення в сучасному світі. Цивілізація визначається як спосіб взаємодії людини зі світом і характеризується трьома аспектами: 1) цивілізаційною ідентичністю, 2) технологіями (в широкому розумінні цього слова, насамперед соціальними технологіями, які відрізняють її від інших цивілізацій) і 3) ресурсами (в широкому розумінні, насамперед людськими), необхідними для реалізації цих технологій. Показано, що в ХХ столітті можна говорити лише про чотири цивілізації: мусульманську, індійську, китайську та західну. Остання накинула свої уявлення та технології решті світу. Показано, що цивілізації розвиваються за схожою логікою, але в різних умовах, що й призводить до відмінностей між ними.

02.18.08.0074/222663. Феномен етнічного ренесансу в контексті глобалізації. Потоцька Ю.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.39-44. - укр. УДК 130.2.
У статті проаналізовано етноренесанс як соціокультурний феномен доби глобалізації. Автор вказує на те, що етнокультурний фактор виступає як протидія по відношенню до глобалізаційних процесів, але може відігравати роль їх каталізатора, якщо мова йде про розвиток субетнічних культур, які загрожують сталому існуванню великих культурних спільнот і дезінтегрують їх. Також автор підкреслює, що змістом етноренесансу не є виключно відродження культури і повернення до традицій минулого, він має модернізаційну спрямованість, тобто етнічність стає принципом оновлення суспільства.

02.18.08.0075/222682. Міфологема "задоволення" в культурі суспільства споживання. Жадан В.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.150-156. - рос. УДК 17.022.1:130.2.
Стаття присвячена аналізу міфологеми "задоволення" як структурної одиниці споживчого міфу. Відзначаються причини активізації міфотворчості в сучасному суспільстві. Показано, що ідеологія суспільства споживання орієнтується на масову свідомість і звертається вона не до логіки і розуму, а до почуттів та емоцій, тому оформляється у формі міфу. Виявлено, що в суспільстві споживання міфологема "задоволення" стає одним з провідних інструментів міфотворчості і грає важливу роль у формуванні системи цінностей.

02.18.08.0076/222684. Криза культури та філософізація. Лисенкова В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.164-170. - рос. УДК 141.319.8.
У статті автор підіймає проблему сексуальної революції та сексуалізації у суспільстві. Здійснюються спроби визначити витоки виникнення і сутність цих явищ. У тексті розглядається питання про протиставлення сексуалізації та філософізації. Вивчення цих процесів допоможе у практичному плані вирішенню гуманістичних проблем у культурі. Філософізація розширить можливості інтелектуального потенціалу соціуму.

02.18.08.0077/222991. Особливості інтелектуальних технологій в політичному житті суспільства. Гаряєва Г.М., Муренко О.Л. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.49-54. - рос. УДК 130.2:004.
Проблема формування постметафізичного стилю мислення є однією з центральних в сучасній філософії, що істотно впливає на розвиток загального стилю теоретизування в соціально-гуманітарних науках. Її дослідження важливо для усвідомлення особливостей концептуального базису сучасного філософського світогляду і підстав науки. Інтерес до неї обумовлений тим, що питання, викликані до життя змінами в теоретичній думці, знаходять відображення в культурі, практиці та політичному житті сучасного суспільства.

02.18.08.0078/223003. Плюралізм концепцій міграції в умовах глобалізації. Мурадян В.Г. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.107-109. - укр. УДК 316.33.

У цій статті згадуються різні концепції феномену міграції та зазначається про неможливість створення єдиного підходу щодо визначення критеріїв та чітких філософських парадигм щодо цього явища. Така ситуація існує у зв'язку з самим характером феномену та не може бути розв'язаною до тих пір, доки міграція буде елементом суспільного життя та необхідною умовою для розвитку. Вказується також і те, що такий характер об'єкту дослідження має чіткі позитивні проявлення особливо для дослідників філософського виміру явища.

02.18.08.0079/223056. Глобалізаціні та антиглобалізаційні процеси в європейському соціально-філософському дискурсі. Кравченко П., Мельник А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.78-99. - укр. УДК 165.192:316.32(4).
Лейтмотивом центрального дискурсу нинішньої епохи є кардинальний перегляд соціальних критеріїв світового розвитку і вироблення нової концепції сучасної світобудови, що зважає на інтереси всього людства. Задля виживання світу загалом, для виведення людства з глухого кута цивілізації, стратегічний вибір сучасності полягає в розробці нової моделі глобальної інтеграції та реалізації національної стратегії випереджувального розвитку. Ця модель має ґрунтуватись на ноосферному підході до інтелектуально-інноваційного поступу людства.

02.18.08.0080/223057. Західноєвропейська цивілізація: благо чи васальна терпимість? Поліщук О. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.100-110. - укр. УДК 008(4-15).
Проаналізовано особливості цивілізаційного розвитку. Встановлено, що західноєвропейська цивілізація, представлена політико-економічним утворенням - Європейським Союзом використовуючи слабку економіку інших, найчастіше східноєвропейських країн, намагається вирішити власні проблеми, пов'язані із задоволенням потреб та благ своїх громадян. У зв'язку з цим західноєвропейська цивілізація стала універсальною, перетворила і завоювала весь сучасний світ Землі. З'ясовано, що українське суспільство знаходиться на міжцивілізаційному зіткненні і сьогодні виконує роль своєрідної буферної зони. Доведено лімітрофність українського суспільства, що, як і за часів Національно-визвольної війни 1648-1654 рр. і Національно-демократичної революції 1917-1920 рр., так і зараз, здійснює вплив на ментальність українського суспільства, його визначеність у подальшому розвитку. Обґрунтовано, що без сильної економіки нашої держави і без впровадження цінностей західноєвропейської цивілізації українське суспільство не буде розглядатися суспільствами Старої Європи як рівноправне. У зв'язку з цим на даному етапі основна увага приділяється нейтральному статусу нашої держави з подальшим входженням у західноєвропейську цивілізацію як рівноправний партнер, а не васал.

02.18.08.0081/223059. Особистість в освітньому середовищі, яке динамічно трансформується. Олексенко Р., Васюк Ю. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.124-135. - укр. УДК 37.015.31.02:1.
У статті на засадах культуро філософського аналізу феномену особистості в соціокультурному просторі нинішнього суспільства, яке динамічно трансформується, та з позицій розгляду специфіки трансформаційних процесів в українському освітньому середовищі проведено виокремлення чинників самовизначеності особистості у контексті порівняння з епохами, співзвучними до сучасності.

02.51 Етика

02.18.08.0082/218052. Єдність етичних і естетичних смислів в аскетичній проповіді катарсису та мімезису. Царенок А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.142-146. - укр. УДК 111.852:27-585.
Ретельне дослідження візантійської естетики аскетизму дозволяє зробити висновок про її органічний зв'язок із цариною теолого-етичних ідей. Яскраві приклади виявлення такого зв'язку ми зустрічаємо в аскетичному вченні про очищення (катарсис) єства людини та посильне наслідування (мімезис) нею властивостей Найвищого Єства. З точки зору візантійських проповідників духовного подвижництва, релігійно-містичні катарсис та мімезис є засобами ствердження в особистості істинної краси, ведуть її до преображення й уможливлюють споглядання Краси Абсолютної та спілкування з Нею. Через очищення й наслідування Бога людина відновлює природну красу свого єства - красу, замислену Найвищим Митцем. Врахування відповідних думок, висловлених свв. Василієм Великим, Григорієм Богословом, Григорієм Ніським, Ісааком Сиріном та іншими мислителями-аскетами Візантії, допомагає усвідомленню органічної єдності етичних та естетичних смислів у межах православної аскетики.

02.18.08.0083/218094. Протестантська трудова етика та український контекст. Тетерятников К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.135-138. - укр. УДК 130.123.4:378.011.3-051.
Статтю присвячено темі протестантської трудової етики в українському соціально-політичному контексті. Протестантська трудова етика є феноменом, який вплинув на західноєвропейський капіталізм. Виходячи з уявлення про те, що протестантська трудова етика впливає на добробут суспільства, автор приділяє особливу увагу тому, чому це не відбувається в Україні, що необхідно зробити для того, щоб протестантська етика і в українських реаліях стала впливовою силою із перетворення суспільства. З цією метою докладно аналізується український соціально-політичний контекст, підкреслюється актуальність протестантської трудової етики, показано принцип протестантської етики за Максом Вебером і українські перспективи. Автор доводить, що протестантська етика не тільки актуальна для України, а і є тим реальним шляхом, яким може йти українське суспільство майбутнього, щоб досягти розвитку і прогресу.

02.18.08.0084/219383. Моралізм, аморалізм, імморалізм… що далі? Чаплигін О.К., Сук О.Є. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.24-34. - укр. УДК 17.
Статтю присвячено аналізу моралі в історичній ретроспективі. Відзначено сучасну ситуацію розмивання традиційної моралі. Проаналізовано можливість заміни "золотого правила" моралі "алмазно-золотим правилом", тобто переходом до стереоетики, шо ґрунується на принципі плюралізму.

02.18.08.0085/219384. The etiquette rules in the sphere of public communications. Vasylieva L.A., Procenko O.P. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.35-43. - англ. УДК 177.7.
Мета статті - проаналізувати місце й роль правил етикету в упорядкуванні суспільних комунікацій. Методологія дослідження ґрунтується на систематизації конкретно-історичних фактів щодо природи правил етикету й узагальнення теоретичних досліджень соціальної філософії та етики сфери публічних комунікацій. Наукова новизна полягає в проведенні порівняльного аналізу правил етикету й публічних комунікацій, виявленні зв'язку між зазначеним феноменом соціального життя й безпосередньої взаємозалежності публічних комунікацій від етикетної імперативності. У статті виділені основні комунікативні ретранслятори правил етикету в публічній сфері. Доведено, що вони є універсальними індикаторами, які здатні упорядкувати публічні комунікації, привносячи в них морально-естетичні детермінанти, надавати позитивний вплив на тональність публічних комунікацій, формуючи компромісне поведінку. Висновок: відносно сфери суспільних комунікацій правила етикету виконують роль універсального регулятора. Вони упорядковують суспільні комунікації, привносячи в них морально-естетичні детермінанти.

Правила етикету позитивно впливають на тональність публічних комунікацій, транслюючи ввічливість, толерантність, благопристойність.

02.18.08.0086/222575. Моральні проблеми сучасного суспільства і статус етики. Головіна Н. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.80-88. - укр. УДК 177"712".
У статті розглянуто статус етики, зумовлений як моральними проблемами сучасного суспільства, так і змінами всередині цієї науки. Відмічено, що зміни в сучасній моралі вимагають по-новому оцінити філософське-теоретичні підстави, які могли б бути покладені в основу сучасних моральних систем. Подана коротка історія переосмислення завдань етики, знаходження нових шляхів і методів у порівнянні з попередньою традиційною етикою, яке відбувалось протягом ХХ століття. Дана характеристика прикладної етики як сучасної стадії історичної еволюції практичної філософії. Проаналізовано напрямки взаємодії прикладної й теоретичної частин етики.

02.18.08.0087/222673. Пам'ять-буття в етиці свободи та самоздійснення. Горячковська Г.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.98-104. - укр. УДК 130.
Сьогодні етика свободи та самоздійснення особистості виглядає дещо ілюзорно. Індивід, що має природне право на свободу та самовизначення, не вміє його здійснити. Соціальні інститути, які декларують, підтримують і захищають ідею свободи особистості, виявляються головним гальмуючим фактором на шляху реалізації цієї ідеї. Повноцінне виконання майже будь-якої соціальної ролі у цивілізованому суспільстві потребує інструментального мислення. Досліджуючи цю ситуацію, ми спостерігаємо поступовий дрейф від гуманістичних цінностей самоздійснення до трансгуманістичної ідеї антропотехнологічних перетворень людини. Стан внутрішнього та зовнішнього конфлікту наочно ілюструє сучасний перерозподіл практик пам'яті - базової складової людської свідомості, що протягом життя визначає ціннісні орієнтири особистості. Саме проблемі домінування пам'яті-володіння та згасання культури пам'яті-буття присвячена ця стаття.

02.61 Естетика

02.18.08.0088/223058. Естетичний потенціал візантійської аскетики. Царенок А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.111-123. - укр. УДК 111.852:2-585(37).
Аналізуючи погляди релігійних мислителів Візантії, автор статті прагне розкрити естетичний потенціал аскетики як учення про духовне подвижництво. Цьому суттєво сприяє усвідомлення великої ролі, що її відіграє у ствердженні християнського естетичного вчення тринітарний монотеїзм, а також дослідження аскетичного ставлення до духовної та тілесної краси людини. Уникнення поверхового підходу під час вивчення аскетичної традиції уможливлює подолання певних стереотипних інтерпретацій християнської теолого-естетичної доктрини та християнської культури взагалі.

02.91 Історія філософії

02.18.08.0089/218017. Філософи XIX століття щодо феномена спілкування. Арсентьєва Г.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.6-8. - укр. УДК 141.7(091).
У статті здійснено оглядовий аналіз досліджень феномена спілкування філософами XIX століття. З'ясовано, що німецька класична філософія поклала початок вивченню системи суб'єкт-об'єктних відношень, що є основою спілкування, аналізу категорій "суб'єкт" і "об'єкт". Підкреслено, що саме Л. Фейєрбах поглибив дослідження суб'єкта й об'єкта на матеріалістичній основі та виділив такі вихідні категорії спілкування, як "Я" і "Ти", розпочав вивчення зв'язку "Я - ти". Крім того, герменевтика цього періоду розпочала вивчення такого вихідного поняття спілкування, як "розуміння". Розуміння в системі спілкування розглядається як дещо інше, ніж розуміння в гносеологічному сенсі. Спілкування ж зводилося герменевтикою лише до духовного зв'язку індивідуальних суб'єктів. Засновники марксизму вперше висловили думку, що спілкування не обмежується духовною сферою суспільства, що воно набагато ширше, зокрема може бути й матеріально-практичним.

02.18.08.0090/218020. "Промови…" Касіяна Саковича як приклад ренесансного ораторського мистецтва. Войтов Б.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.16-18. - укр. УДК 1.14.
На шляху утвердження національної духовності, становлення сучасної української філософії велике значення має використання культурного й історичного досвіду філософської та просвітницької діяльності українських мислителів XVI-XVII ст., які транслювали цінності європейської ренесансної духовної й освітньої культури на вітчизняний ґрунт. Метою статті є розгляд ренесансних поглядів на проблему природи людини, її життя та безсмертя у творі К. Саковича "Арістотелівські проблеми, або Питання про природу людини з додатком передмов до весільних і похоронних обрядів". У статті показано перехід від релігійного світогляду до філософського, від Середньовіччя до Відродження. Здійснено філософсько-релігійний аналіз поглядів автора трактату на проблему природи людини, життя та безсмертя. Уточнено, що погляди К. Саковича мали ренесансне спрямування, а також стверджується, що вищезгадані промови є прикладом ренесансного ораторського мистецтва.

02.18.08.0091/218021. Філософія постструктуралізму Ж.Дельоза: перспективи теоретизування про ґендер. Гапон Н.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.19-21. - укр. УДК 1:167:168.522(09)"20".
У статті розглянута аплікація понять, принципів філософії постструктуралізму (Жиля Дельоза) на теоретико-методологічну площину сучасного ґендерного проекту "номадичної суб'єктивності" Розі Брайдотті. Показано уразливість модерністських дослідницьких установок і специфіку постструктуралістського теоретизування про ґендер. Окреслено перспективи ґендерного проекту Р. Брайдотті з урахуванням соціокультурних обставин.

02.18.08.0092/218023. Зло в постмодернізмі: спроба рецепції Жана Бодрійяра. Добжиньскі А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.26-28. - укр. УДК 141.3:130.2+111.84.
У статті розглядаються феноменологічні й частково онтологічні аспекти проблеми зла в праці Ж. Бодрійяра "Прозорість зла". Підважується правомірність симетричної опозиції категорій "Добро" і "Зло", пропонується інший тип взаємовідносин, закладений у їх онтологічних характеристиках. Порушується питання порятунку сучасної людини від "ери невагомості" й "тоталітаризму позитивності", що втілюється в "операційному примусі" тотального Добра. Через аналіз категорій тероризму, маскараду та раку обстоюється слушність теореми про прокляту сторону речей, яка може слугувати відновленням "життєвого принципу руйнації зв'язків". Цілюща сила зла вбачається в гомеопатичному його дозуванні й нерозривності добра і зла як онтологічного принципу. Зло стверджується як автономне, а Добро - як діалектичне й несамодостатнє у своєму бутті. Потенціал зла покладається в ініціації процесів, які можуть забезпечувати крихкий баланс цієї нероздільності.

02.18.08.0093/218062. Філософи Нового часу щодо феномена спілкування. Арсентьєва Г.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.10-12. - укр. УДК 141.7(091).

У статті здійснено оглядовий аналіз досліджень феномена спілкування філософами Нового часу. Розглянуто соціально-філософське осмислення феномена спілкування Р. Декартом в обґрунтуванні можливості взаємодії різних "Я" мислячого суб'єкта, коли міжсуб'єктність міститься в суб'єкті, у спроможності його чистої уяви. Виявлено, що міжсуб'єктна взаємодія різних особистостей аналізується в соціальних ідеях Томаса Гоббса, яким зроблено висновок, що спілкування треба навчати, його потрібно ввести в систему виховання й освіти, щоб людина була переконана в перевагах цього виду людської взаємодії. З'ясовано, що Ф.М. Вольтер, котрий багато зробив у дослідженні категорії свободи, дійшов висновку про обмеженість своєї свободи свободою іншого, і це мало вихід на проблему спілкування. Але Ф.М. Вольтер так свою думку далі й не розвинув. Підкреслено, що саме Д. Дідро продовжив дослідження Т. Гоббса щодо міжсуб'єктної взаємодії, але, на відміну від Т. Гоббса, приділив увагу не соціальному спілкування, а міжособистісному.

02.18.08.0094/218068. Персоналістична тринітологія Чеслава Станіслава Бартніка. Горбань Р.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.31-36. - укр. УДК 141.144:291.2:111.32.
У статті розглядаються особливості інтерпретації польським філософом-персоналістом і католицьким теологом Ч.С. Бартніком тринітології - християнського вчення, в основі якого лежить догма про єдність природи і троїчність Осіб Божих. Незважаючи на те що сучасні теологи вимагають вилучити з ужитку тринітології термін "особа", мотивуючи змінами його семантики, зумовленими розвитком психології й соціології, польський богослов наполягає на тому, щоб залишити цей термін, доповнивши сучасне розуміння поняття "особа" персоналістичним системним підходом, оскільки вбачає в ньому невичерпаний потенціал на шляху розкриття таємниці тринітарного Бога. При цьому Ч.С.Бартнік не творить якоїсь нової концепції особи в Пресвятій Трійці, а лише систематизує, доповнює та вдосконалює її розуміння. Автор статті з'ясовує, що у своїх філософсько-теологічних працях польський мислитель однозначно стверджує думку про те, що без категорії "особа" неможливо зрозуміти істоту й дійсність Бога, уявити його тринітарну сутність, розкрити глибинний зміст відношень (relation) в контексті спільнотного буття, як Божого, так і людського.

02.18.08.0095/218073. Термін "автопоезис": історико-філософський екскурс. Єргєєва К.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.53-55. - рос. УДК 101.8.
Автор розглядає в статті історико-філософські витоки такого терміна, як "автопоезис". Запит на такі терміни здебільшого зумовлений такою характерною рисою сучасної наукової раціональності, як ускладнення предмета дослідження. Велику увагу приділено етимології цього слова та його давньогрецьким витокам. Фіксується увага на роботах таких авторів, як У.Матурана і Ф.Варела, І. Пригожин, Е.Янч, Н.Луман, С.Смирнов і В.Савчук, які використовують цей термін у створенні фізичних, соціологічних та антропологічних концепцій. Термін, який спочатку з'явився в науковому дискурсі, переходить у загальнофілософський та антропологічний дискурси. Сам термін пов'язаний із такими фундаментальними поняттями, як "творіння" й "розвиток".

02.18.08.0096/218099. Філософія і релігія у науковій спадщині Ореста Новицького. Чжань С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.153-155. - укр. УДК 1.091.
Досліджено теоретичні питання філософських поглядів О.Новицького як представника Київської філософської школи в контексті вимог сучасності і трансформаційних перетворень українського суспільства. Встановлено, що сучасна філософська думка в умовах розвитку і глобальних перетворень у суспільстві вимагає вивчення і актуалізації досвіду минулого. Аналіз філософської спадщини О.Новицького показав, що його роботи посідають особливе місце в духовному, культурно-національному відродженні української спадщини. Зазначено, що особливу увагу у своїх працях О.Новицький приділяв співвідношенню філософії і релігії. Встановлено, що О. Новицький намагався поєднати віру та розум, філософію та релігію.

02.18.08.0097/218101. Витоки українського гуманізму. Шевель А.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.159-162. - укр. УДК 392:502.175 (477) (043.3).
У статті розкриваються витоки українського гуманізму, аналізується творча спадщина мислителів Київської Русі (Іларіона Київського, Климента Смолятича, Кирила Туровського), П. Юркевича, Л. Зизанія, М. Костомарова, М. Драгоманова, В. Винниченка, І. Франка, Лесі Українки, Г. Сковороди, Т. Шевченка та інших мислителів, яким був притаманний гуманістичний погляд на людину. Автор обґрунтовує та захищає гуманістичні цінності й ідеали добра, краси, істини, справедливості, рівноправних відносин між людьми, поваги до природи, любові до батьківщини, які були стрижневим напрямом української філософії протягом майже тисячолітнього її розвитку. Наголошується на значенні гуманізму для виходу з духовної кризи українського народу, гуманістичні цінності покликані заповнити той ціннісний вакуум, що утворився у суспільній свідомості в результаті глибоких і радикальних економічних, політичних і соціальних змін у нашій країні.

02.18.08.0098/219754. Філософи Античності і Середньовіччя про демократію. Муренко О.Л. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.11-16. - рос. УДК 94(477).
Розглядаючи тему демократії в даній статті, ми намагаємося зрозуміти, як почалося зародження цього політичного режиму в суспільстві, як тлумачили це поняття філософи античного світу та середньовіччя. Демократія - вікове начало, добре знайоме світу античності. Тим не менш, навряд чи якесь інше політичне поняття має стільки значень і стільки ж тлумачень скільки має демократія. Історичний генезис даної категорії тривалий, багатогранний та суперечливий. Він не завершується і понині. Жодна політична система в світі поки не втілює в собі ідеали демократії, а є лише результат розвитку багатоступінчастого історичного процесу. Філософи античності і середньовіччя внесли величезний внесок у те, що ми зараз називаємо "демократією".

02.18.08.0099/219865. Проблема систематизації філософських категорій: історико-філософська концептуалізація. Власенко Ф.П. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.37-43. - англ. УДК 141.
У статті здійснено спробу обґрунтувати проблематичність систематизації категорій філософії. Категорії філософії визначено як загальні форми пізнавально-світоглядного ставлення людини до світу і свого власного буття. Аналізуються основні підходи до побудови системи категорій в історії розвитку філософської думки. Розгляд основних історичних етапів філософського осмислення категорій дав змогу констатувати наявність проблемного питання щодо побудови системи категорій. З цього приводу було зроблено чимало спроб, які виявилися суперечливими. Це пояснюється тим, що спроби систематизації категорій суперечать таким принципам - якщо категорії це універсальні форми відображення об'єктивних властивостей буття, то їх ієрархія (що передбачає система) має бути відображенням ієрархії цих властивостей. Але неможливо уявити собі, що в структурі буття діє принцип "ієрархічності", оскільки об'єктивний світ організований скоріше за принципом "рівності" ніж "підпорядкування". Розглянуто особливості функціонування і розвитку категорій філософії. Дано авторське розуміння змісту поняття "філософські категорії".

02.18.08.0100/219891. Візуальна парадигма в епістемології раннього модерну. Ільїна Г.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.29-34. - укр. УДК 165.
Анотація. В статті здійснюється спроба деконструкції раціоналістичного наративу візуальної парадигми пізнання у філософії епохи Модерну. Мета статті полягає у виявленні основних аспектів розуміння візуальної парадигми пізнання у філософських концепціях раціоналістичного спрямування епохи Модерну в співвідношенні з окулярцентризмом як процесом фіксації зорової

інформації в свідомості людини. Показано, що поряд з античними експериментами, в яких зорове сприйняття збільшує свої можливості одержання знання про світ, увага зосереджується на концепті "світла" в ряді смислових аспектів. Аналізується метафора "природне світло розуму". В епістемології Нового часу виокремлюються дві візуальні техніки пізнання - "огляд" і "панорама бачення", які дозволяють одержати максимум інформації для подальшої ментальної обробки в розумі. В контексті порівняльного методу досліджено, що важливим аспектом розуміння проблеми "візуальності" в епоху Нового часу постає досягнення можливості ясного і чіткого бачення реальності Бога. Але якщо в епоху античності і середніх віків споглядання реальності Бога пов'язувалося з духовним очищенням від пристрастей, то в ситуації Модерну чіткість бачення стає результатом використання методу, який є процесом впорядкованої процедури розгляду ідеї. Результати дослідження. Візуальні образи мають подвійне втілення у філософії Модерну - зовнішнього, фізичного характеру та внутрішнього, метафоричного. Перший пов'язаний із активною увагою мислителів Модерну до оптики та фізіології зору. Другий - з істиною та шляхами її досягнення, що є наслідком осмислення методологічних наслідків з появи нової оптики, нових теорій зору, розвитку оптичних приладів, появи нових художніх засобів виразності. Висновок. Важливим аспектом новочасової візуалістики є використання методу, який впорядковує процедуру розгляду ідей. В його контексті "світло" перетворюється в метафору освіти, яка стала смислом епохи Просвітництва.

02.18.08.0101/219893. Соціокультурний контекст формування передумов філософії прагматизму в США. Кравченко С.С. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.46-53. - укр. УДК 3.34.340.
В статті вперше в українській філософії аналізується соціокультурний контекст формування передумов філософії прагматизму. Розглянуто формування світогляду та соціальну реальність, яка структурувалася на тлі релігійних уявлень. Доведено, що раннє американське суспільство розвивалося у рамках жорсткої релігійної ідеології. Мета статті - дослідити соціокультурний контекст становлення світогляду в США та виявити його вплив на формування філософії прагматизму. Базовим методом дослідження є метод соціокультурного аналізу, який використовується при розгляді історичних передумов складання світоглядної основи американського суспільства. Доведено, що протягом усієї ранньої історії, американська філософія прагнула інтегрувати духовні та інтелектуальні роздуми і теорії з практикою людського досвіду. Уточнено, що філософія трансценденталізму була першою спробою привернути увагу до пізнання реального людського досвіду. Однак лише поява дарвінізму була імпульсом для розуміння людини як природної істоти, яка встановлює свої значення, цілі, обґрунтовує свої закони і правила соціального життя. Нове розуміння процесів світового розвитку і місця людини в ньому мотивувало формування теоретичних основ прагматизму.

02.18.08.0102/222568. У пошуках нового гуманізму. Карл Ясперс і сучасність. Мандрищук Л. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.10-22. - укр. УДК 165.742:101.9.
Після негативного досвіду подій Двох світових воєн у першій половині ХХ ст. виникає критика класичного гуманізму, а також проблема пошуку нового гуманізму. Поряд з іншими екзистенційними філософами такими, як Сартр і Гайдеґґер, цієї теми торкнувся також і Ясперс. У статті розглядається Ясперсове розуміння прийдешнього гуманізму, а також доводиться думка про те, що його бачення майбутнього гуманізму є важливим для сьогодення, оскільки воно ґрунтується на практичних порадах, як потрібно жити людині в конкретних умовах, у яких вона перебуває й сьогодні.

02.18.08.0103/222569. Ідея політичної справедливості в античній філософії (на основі поглядів Платона та Аристотеля). Блоха Я. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.23-29. - укр. УДК 177.9:141 "652".
У статті розкрита ідея політичної справедливості на основі аналізу поглядів представників періоду "високої класики" у розвитку грецької філософії - Платона та Аристотеля. Встановлено, що як Платон та Аристотель стверджують, що політичною справедливістю є вимога, щоб кожен займався тим, що визначено йому його природою. У цьому сенсі найкращим станом є певний стійкий соціополітичний баланс, у рамках якого досягається загальна задоволеність і вирішуються конфлікти.

02.18.08.0104/222677. "Гуманність" - як суть філософських ідей Конфуція. Безродний А.Г., Хо Ян. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.124-130. - рос. УДК 133.552.
"Гуманність" - це суть філософських ідей Конфуція. Дуже багато висловлювань Конфуція зачіпають поняття "гуманність" або "проявів гуманності". "Гуманність" - це комплексне поняття, яке включає в себе досить багатий зміст. Вона є відправною точкою логічних висновків конфуціанства. Згідно з вимогами етикету для членів сім'ї і суспільства "прояв гуманності" формує соціальну систему моральності. Конфуцій - це історичний знаменитий мислитель і Вчитель. Його теорії вплинули на наступні покоління і сучасне суспільно-політичне життя Китаю.

02.18.08.0105/223051. Категорія "справедливість" у політичній філософії Марка Тулія Цицерона. Блоха Я. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.24-30. - укр. УДК 177.9:[1:32](092).
У статті розкрито особливості трактування категорії "справедливість" римським юристом і державним діячем Марком Тулієм Цицероном на основі аналізу його головних робіт "Про державу" і "Про закони". З'ясовано, що Цицерон, зберігаючи лінію Платона і Арістотеля як виразників інтересів полісу, виступає з гуманістичних, загальнолюдських позицій, що дозволяє говорити про нього як про теоретика космополітичної справедливості. Обґрунтовано, що справедливість, за Цицероном полягає у досягненні "згоди станів", чий практичний сенс полягав у досягненні суспільного примирення і згоди.

02.18.08.0106/223053. Дух самотності Дмитра Мережковського. Салій А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.42-51. - укр. УДК 13(092).
Автор звертається до аналізу творчості і її основ одного із найнепересічніших мислителів першої половини ХХ століття Дмитра Мережковського. Один із найчитабельніших філософів російського інтелектуального простору зазначеного періоду, одночасно і найзакритіший митець. У статті акцентується увага на таких глибоко особистісних рисах Мережковського як замкненість, внутрішня самотність і зовнішня відчуженість при паралельній яскраво вираженій соціально-політичній активності. На особливу увагу заслуговують відгуки про Д.Мережковського його сучасників (Л.Шестова, М.Бердяєва, В.Розанова, Б.Зайцева) і людей так званого близького кола (З.Гіпіус, В.Брюсов), які, кожен по своєму, обов'язково вказують на його помітні риси як мислителя-самітника.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.01 Загальні питання історичних наук

03.18.08.0107/220553. Життя на службі Кліо. Передювілейні нотатки. Шляхов О.Б. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.4-15. - укр. УДК 016:929 Світленко.
Розглянуто основні віхи біографії, життєвий та творчий шлях відомого українського вченого-історика, багатолітнього декана історичного факультету ДНУ ім. Олеся Гончара, професора С.І. Світленка, визначено його внесок у розвиток історичної освіти та науки.

03.18.08.0108/220554. Формування і становлення історіософських поглядів Миколи Костомарова. Світленко С.І. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.16-28. - укр. УДК 930.1 (477) "18"(092).
Розглянуто вітчизняні й зарубіжні чинники формування і становлення історіософських поглядів молодого М.І. Костомарова. Показано, що в харківський період відбулось формування історіософського бачення М.І. Костомарова, а в київський - становлення основних рис його історіософської концепції. Доведено, що в середині 1830-х - середині 1840-х рр. М.І. Костомаров сформувався й утвердився як український мислитель романтичного, народолюбного, слов'янофільського та християноцентричного світорозуміння. У творчому доробку мислителя знайшли відбиток такі історіософські проблеми, як історіогенеза людства, в тому числі слов'янства, мета, рушійні сили, зміст, структура та перспективи української історії. У центрі історіософії М.І. Костомарова перебував український народ як рушійна сила історичного буття зі своєю народною ідеєю, характером та потребами. Ключовим чинником поступу історії, на думку мислителя, було питання віри, яке переплiталося з соціальними, політичними, військовими та етнічними чинниками. Метою історії стала реалізація головної народної ідеї українців, яку вони вбачали в незалежності та свободі. М.І. Костомаров сформулював ідею національно-культурного відродження України і творення демократичного й республіканського суспільства в рамках федерації слов'янських народів, котра була альтернативою імперським режимам. Відмічено суперечності у світогляді мислителя, пов'язані з наявністю подвійної лояльності та ідентичності.

03.18.08.0109/220575. Анотований огляд докторських і кандидатських дисертацій з історичних спеціальностей, захищених у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара у 2015 р. Бойко О.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.225-229. - укр. УДК 001.817.
Проаналізовано тематику й зміст наукових проблем, висвітлених у дисертаціях, поданих на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата історичних наук.

03.09 Загальна історія

03.18.08.0110/220530. Ключові алгоритми створення середньовічними інтелектуалами символічно-лінгвістичної моделі феодалізму. Виноградов Г.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.3-11. - укр. УДК 94 (47)02.
Обґрунтовано гіпотезу стосовно існування низки провідних алгоритмів, за допомогою яких переважно анонімні середньовічні інтелектуали створили на підґрунті біблійних взірців, ідей християнських апологетів і Отців Церкви, а також державних традицій Римської імперії модель феодалізму, яка, з одного боку, обов'язково мала бути земною копією структури Царства Небесного, а з іншого - максимально наближатися до організаційного устрою християнської громади. Крім того, визначено причини, згідно з якими модель феодалізму мала насамперед символічно-лінгвістичний характер-знов у відповідності з християнською догматикою й історичними традиціями, а також досвідом розбудови християнської цивілізації й відносинами з "варварськими" народами. Ключові слова: алгоритми, Середні Віки, феодалізм, гіпотетичні підходи, інтелектуальна символічно-лінгвістична модель феодалізму, анонімні середньовічні інтелектуали, середньовічний богословський і символічно-лінгвістичний світогляд.

03.18.08.0111/220538. "Бенкет" як форма репрезентації соціальних етичних норм римського суспільства періоду імперії. Євдокимова М.О. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.67-72. - укр. УДК 94 (37).
Розглянуто бенкет як один з аспектів дослідження історії гастрономічної традиції Стародавнього Риму. Доведено, що презентована інформація помітно розширює можливості вивчення культури побуту та повсякденності Стародавнього Риму.

03.18.08.0112/220573. Походження скіфських казанів у контексті пізнього бронзового - раннього залізного віків Євразії. Ромашко О.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.201-214. - укр. УДК 902.6.
Наведено детальну історіографію питання щодо походження скіфських металевих казанів за матеріалами кіммерійських та скіфо-сарматських старожитностей. Автори доходять до висновку про місцеве їх виробництво, вбачаючи в цьому прояв досить високого рівня розвитку металообробки скіфських майстрів. Однак, стосовно походження традицій виготовлення цих виробів, у сучасній історіографії чітко виділяються дві гіпотези: азіатська (Н.Л. Членова, С.В. Деміденко, В.С. Бочкарьов та ін.) та автохтонна (О. О.Кривцова-Гракова та ін.). Крізь призму просторово-хронологічних побудов, на нашу думку, питання щодо походження скіфських металевих казанів слід розглядати з огляду на їх морфологічні особливості. Так, казани з відкритим корпусом, які домінують в архаїчний час (VII-VI ст. до н. е.), виготовлені з урахуванням привнесених зі Сходу у Північне Причорномор'я чітко сформованих традицій та вимог до виробів цієї категорії інвентаря. Стосовно ж казанів із закритим корпусом, які починають з'являтися у VI ст. до н. е., ми припускаємо наступне. Їх виробництво бере витоки у місцевих традиціях казанярства, які були започатковані ще за кіммерійської доби (клепані казани), однак вони не були цілком успадковані скіфами. Погоджуючись із тезою, що центр формування скіфського казанярства в архаїчний час локалізувався у Прикубанні, зазначимо, що подальше розповсюдження традиції виготовлення литих казанів відбувалося паралельно зі складними та багатовимірними процесами розселення скіфських племен у Північному Причорномор'ї та формування нових синкретичних традицій виробництва казанів. Останні поєднували в собі інноваційні технології (лиття) та місцеві традиції сприйняття форми казана (закритий корпус).

03.19 Історія окремих країн

03.18.08.0113/220531. Селянські протести в Україні другої половини XVI - першої половини XVII ст.: теоретичні й практичні аспекти проектування бази історичних даних. Святець Ю.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.12-21. - укр. УДК 004.652.4:930.2 "15 16".
Розглянуто основні теоретичні та практичні аспекти проектування бази даних про протестний рух селян в українських землях другої половини XVI - першої половини XVII ст. В результаті аналізу матеріалів опублікованої збірки документів з'ясовано

типову структуру записів про акти непокори, виявлено основні типи сутностей. Зв'язки між таблицями типів сутностей описані відношеннями типу "один до багатьох", що забезпечило врахування варіативності даних про селянські протестні дії. Наповнення БД записами даних формує інформаційну упорядковану основу для подальших конкретно-історичних досліджень демографічних і міграційних процесів, структури протестного руху селян, динаміку акцій, співвідношення особистісного (суб'єктивного) та громадського (об'єктивного) чинників наростання суспільного напруження та ін.

03.18.08.0114/220532. Історія України в історіософському осягненні молодого П.О. Куліша. Світленко С.І. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.22-32. - укр. УДК 930.1(477)"18"(092).
Розглянуто чинники формування й утвердження історіософських поглядів молодого П.О. Куліша стосовно історії України. Показано український патріотичний та телеологічний смисли романтичної історіософії мислителя та основні актуалізовані ним проблеми: історіогенези, змісту та етапів української історії, факторів її розвитку, українського історичного часу та простору.

03.18.08.0115/220534. Питання соціального захисту пролетаріату в діяльності земських установ Катеринославщини кінця XIX - початку XX ст. Шляхов О.Б. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.37-42. - укр. УДК 94:61(09)] (477.63) "18 19".
Висвітлено питання формування робітничого класу Катеринославщини та створення мережі земських лікарняно-продовольчих пунктів у регіоні наприкінці XIX - початку XX ст., проаналізовано основні напрями їх діяльності із соціального захисту пролетаріату.

03.18.08.0116/220535. Концентрація гірничої та металургійної промисловості в наддніпрянській Україні у 1900-1917 рр. Перетокін А.Г. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.43-51. - укр. УДК 94:622 (477)"1900 1917".
Проаналізовано процес концентрації виробництва в гірничій і металургійній галузях промисловості в Наддніпрянській Україні на початку XX ст. (1900-1917 рр.). Відзначено специфічні риси розвитку процесу в Наддніпрянському регіоні Російської імперії в складній соціально-політичній та економічній ситуації. Розглянуто ставлення царського уряду і гірничо-промислової буржуазії до процесу концентрації в гірничій і металургійній промисловості.

03.18.08.0117/220536. Особливості створення та діяльності прокуратури на півдні України у 1920-ті рр. Сливенко В.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.52-57. - укр. УДК 94(477.7):32.
Розглянуто питання правового та організаційного забезпечення становлення прокуратури на Півдні України у 1920-ті рр.

03.18.08.0118/220537. Об'єднана партія визволення України: створення, програмові засади, діяльність. Заєць Б.М., Максимець Б.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.58-66. - укр. УДК 94 (477).
Досліджено організаційні та програмові засади, форми діяльності Об'єднаної партії визволення України (ОПВУ). Охарактеризовано організаційну структуру ОПВУ, проаналізовано програмні документи дисидентської організації та визначено їх ідеологічне спрямування, висвітлено бачення партією конституційного ладу самостійної України.

03.18.08.0119/220539. Становлення освітніх традицій у менонітських колоніях Нідерландів у кінці XVII - середині XIX ст. Глущенко Б.О. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.73-76. - укр. УДК 94:[37.014.5:286.12](492) "16 18".
Запропоновано короткий нарис особливостей формування освітніх традицій менонітів Нідерландів кінця XVII - середини XIX ст.

03.18.08.0120/220540. Вплив царизму на зародження фінської модерної нації. Ковальов Д.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.77-82. - укр. УДК 94(480*7)"1825 1855".
Висвітлено суспільно-політичне становище у Великому князівстві Фінляндському в період царювання Миколи І. Визначено сутність реформ у різних аспектах співіснування Фінляндії та Росії, а також специфіка подій та явищ історії на прикладі розвитку фінляндського суспільства у 1825-1855 рр. Досліджено проблеми адаптації до російської самодержавної дійсності фінляндського суспільства, а також проблеми реформування соціально-політичного життя Фінляндії.

03.18.08.0121/220542. Розвиток шевченкознавства в КНР у XX - на початку XXI ст. Дяченко О.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.89-92. - укр. УДК 94 (510):[929 Шевченко] "19 20".
Розглянуто розвиток шевченкознавства у Китаї з початку XX ст. і до сьогодні. Встановлено, що перші публікації віршів українського поета у Китаї вийшли друком у 1920-х рр. Спочатку вірші Тараса Шевченка друкувалися в українських виданнях нашої еміграції у Харбіні та Шанхаї. Видання творів Кобзаря китайською мовою почалося наприкінці 1920-х - на початку 1930- х рр. Вперше статтю про українського письменника та його вірш "Ой три шляхи широкі" опублікував китайський письменник й літературознавець Чжоу Цзожень. Загалом, у даній статті висвітлено праці у галузі шевченкознавства китайських літературознавців, серед яких Лу Сінь, Сяо Сань, Чень Юань, Сунь Вей, Мен Хай, Чжан Тесянь та ін. Найвидатнішим китайським шевченкознавцем на сьогодні залишається знавець слов'янських літератур, перекладач, літературний критик професор Ге Баоцюань, який вперше здійснив переклади віршів Т. Шевченка на китайську мову з української (адже до цього попередники здійснювали переклади творів Кобзаря переважно з російської, німецької та англійської мов). Також встановлено, що вивчення в КНР життя та творчості Тараса Шевченка входить до багатьох університетських курсів із зарубіжної літератури, а у школах вивчають китайською мовою "Заповіт", 2008 р. відкрито пам'ятник Кобзарю, а у 2016 р. вийшла збірка поезій китайською мовою яка містить 139 поетичних текстів Кобзаря.

03.18.08.0122/220543. Документи судових установ 80-90-х рр. XVIII ст. у фондах державного архіву дніпропетровської області. Посунько О.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.93-98. - укр. УДК 94(477) "17".
Проаналізовано документи судових установ Катеринославського намісництва 80-90-х рр. XVIII ст., частина яких зберігається в Державному архіві Дніпропетровської області. Розглянуто їх інформаційні можливості стосовно різних напрямів регіональної історії.

03.18.08.0123/220544. Внесок В.Л. Модзалевського у становлення й розвиток української генеалогії. Колесник О.С. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.99-103. - укр. УДК 929.5(477)(092).
Проаналізовано творчу спадщину В.Л. Модзалевського у галузі української генеалогії, розглянуто його підходи до викладення генеалогічного матеріалу. Досліджено історіографічну традицію вивчення цього питання, зокрема праці О.Б. Коваленка, Н.В. Лобко, С.І. Білоконя. З'ясовано, що праці В.Л. Модзалевського справили суттєвий вплив на становлення і розвиток української генеалогії.

03.18.08.0124/220545. До джерел марксистської історіографії російського консерватизму: Г.В. Плеханов про М.М. Щербатова. Руднєв М.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.104-107. - рос. УДК [930.1:141.82] (47).
На матеріалі тритомної узагальнюючої праці Г.В. Плеханова "История русской общественной мысли" (1914-1917) досліджується інтерпретація і оцінка основоположником російського марксизму творчої та ідейної спадщини першого ідеолога російського консерватизму XVIII ст. М.М. Щербатова, що у значній мірі заклало основу її трактовки у ранній радянській історіографії.

03.18.08.0125/220546. Книжкова спадщина Д.І. Яворницького у фондах наукової бібліотеки дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Лучка Л.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.108-112. - рос. УДК 94(477.63) Яворницький "18 19".
Висвітлено постать та діяльність видатного українського вченого-історика, етнографа та фольклориста Д.І. Яворницького за його книжковою спадщиною. Проаналізовано джерела та шляхи надходження, тематика видань та бібліографічне оформлення. Розглянуто роль регіоналістики у процесі формування національної книжкової спадщини.

03.18.08.0126/220547. Демографічні втрати населення України у 1930-х рр. за даними зарубіжної та вітчизняної історіографії. Кравченко Є.О. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.113-121. - укр. УДК 930.1:314](477) "1926 1939".
Проаналізовано провідні тенденції, характерні для демографічної історії України 1930-х рр. в новітній історіографії. З'ясовано головні складові джерельної бази з теми, уведеної до наукового обігу протягом останнього часу. Показано всю неоднозначність кількісних оцінок втрат народонаселення радянської України в 1930-ті рр. та методологічні причини такого явища.

03.18.08.0127/220548. Демографічні втрати населення України у 1930-х рр. за даними зарубіжної та вітчизняної історіографії. Кравченко Є.О. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.113-121. - укр. УДК 930.1:314](477) "1926 1939".
Проаналізовано провідні тенденції, характерні для демографічної історії України 1930-х рр. в новітній історіографії. З'ясовано головні складові джерельної бази з теми, уведеної до наукового обігу протягом останнього часу. Показано всю неоднозначність кількісних оцінок втрат народонаселення радянської України в 1930-ті рр. та методологічні причини такого явища.

03.18.08.0128/220550. Козацькі старожитності у матеріалах розвідок експедиції ДНУ. Маріна З.П., Ромашко В.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.125-128. - укр. УДК 903.2 (477.63).
Розглянуто матеріали доби козацтва, обстежені під час археологічних розвідок експедиції ДНУ у 2015 р. Встановлено стан збереженості культурного шару пам'яток, хронологію, проаналізовано речові знахідки.

03.18.08.0129/220551. Локалізація на території Орільсько-Самарського межиріччя двох польових редутів періоду російсько-турецької війни 1735-1739 рр. Філімонов Д.Г. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.129-141. - укр. УДК 904 908.(477) "1735 1739".
Розглянуто матеріали аналізу письмових і картографічних джерел, а також результати здійснених на його основі польових археологічних розвідок, під час яких на території Орільсько-Самарського межиріччя виявлено залишки двох редутів періоду російсько-турецької війни 1735-1739 рр. Особливу увагу приділено з'ясуванню інженерних особливостей цих фортифікаційних споруд та вивченню умов їх топографічного розташування. Зроблено спробу визначити стратегічне значення виявлених редутів відносно шляху, який використовувався Дніпровською армією під час походу на Кримський півострів у 1736 р.

03.18.08.0130/220552. Анотований огляд докторських і кандидатських дисертацій з історичних спеціальностей, захищених у дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара у 2014 р. Бойко О.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.148-151. - укр. УДК 001.817.
Проаналізовано тематику й зміст наукових проблем, висвітлених у докторських і кандидатських дисертаціях, поданих на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата історичних наук.

03.18.08.0131/220556. Патронеси православної церкви з князівських родів українських земель держави Яґеллонів першої половини XVI ст. Буланий М.Ю. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.43-48. - укр. УДК 94:[27-74] (977) "1509-1569".
У статті розглянуто еволюцію права патронату на прикладі жінок-патронес з князівських родів та його межі застосування ними прав у першій половині XVI ст., відображено розвиток характеру взаємовідносин патронів між собою, в тому числі й конфліктів жіночого патронату з чоловічим.

03.18.08.0132/220557. Богородицька та Старосамарська сотні: адміністративна система і старшинський корпус. Репан О.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.49-56. - укр. УДК 94(477.5) "1700 1760".
Стаття присвячена маловідомим козацьким сотням - Богородицькій та Старосамарській. Богородицька сотня виникла після того, як за ініціативи російського уряду на р. Самара, у Вольностях запорозьких козаків, було побудовано Богородицьку фортецю (1688 р.). За початковими планами уряду тут мав постати козацький полк, проте реально було створено сотню, яка прямо підлягала владі київського воєводи (губернатора). Сотня була ліквідована після того, як, за умовами Прутського миру, Присамар'я, разом з іншими землями запорожців, вийшло з-під юрисдикції Російської імперії. Відновлення сотні відбулося чи то під час російсько-турецької війни 1735-1739 рр., чи одразу після неї. Оскільки укріплення Богородицької сотні відновили під назвою Старосамарського ретраншементу, то змінилася і назва сотні. Спочатку, як і Богородицька сотня, вона підлягала владі київського губернатора, проте в 1744 р. її передали до складу Полтавського полку. Система влади в сотні переважно дублювала інші козацькі сотні Гетьманщини, проте були відмінності. Не виявлено курінних отаманів, джерела фіксують реальну діяльність козацької ради при вирішенні важливих питань. Специфікою сотні було гостре протистояння з Кошем, що вилилося у ліквідацію сотні в 1761 р.

03.18.08.0133/220558. На перетині імперської ідентичності та національних покликань: узагальнений портрет габсбурзького службовця в Галичині (1848-1918). Маланій З.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.57-65. - укр. УДК 94(477.83.86):352.081:316.347(=1-86)]"1848 1918".
Проаналізовано основні засади функціонування класу імперських службовців у публічному просторі провінції, окреслено взаємодію намірів центральної влади та позицію місцевих політичних середовищ у контексті абсолютистських реформ з кінця XVIII ст. Особливу увагу приділено "персональному" стилю урядування в Галичині, охарактеризовано публічний статус особи керівника (намісника та старости на тлі правових компетенцій та суспільних очікувань).

03.18.08.0134/220559. Поширення посадової злочинності серед співробітників ВУНК 1919-1922 рр. (за матеріалами Катеринославської губернської надзвичайної комісії). Сливенко В.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.66-71. - укр. УДК 94(477.7):32.

Визначено основні причини поширення правопорушень серед співробітників ВУНК у 1919-1922 рр. Виокремлено та досліджено найбільш поширені види службових правопорушень чекістів. Наведено та проаналізовано приклади типових злочинів співробітників Катеринославської губернської надзвичайної комісії.

03.18.08.0135/220560. Процеси "перевиховання" науково-історичного середовища УСРР 1920-х рр. Дубінська К.О. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.72-81. - укр. УДК К 94(477)"192".
Розглянуто процеси тотального перетворення науково-історичного середовища УСРР у 1920-х рр.

03.18.08.0136/220561. Початок акції порятунку євреїв митрополитом Андрієм Шептицьким у серпні 1942 р. Скіра Ю.Р. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.82-87. - укр. УДК 94(477.8):271.4-726.1-464:(=411.16-053.2)]"08.1942".
Розглянуто передумови та причини початку акції порятунку євреїв митрополитом Андрієм Шептицьким у серпні 1942 р. Проаналізовано його контакти з рабинами з відділу релігії львівського Юденраду, їх внесок у окреслення проекту переховування єврейських дітей з гетто. На основі джерел доведено, що допомога переслідуваним євреям у серпні 1942 р. була не одноразовим актом, а систематичним процесом, який поглибився у наступні місяці осені 1942 р.

03.18.08.0137/220562. Дозвілля і свята учасників УПА та ОУН на Закерзонні 1943-1947 рр. Прокопов В.Ю. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.88-95. - укр. УДК 94(477) "1943 1947".
Стаття присвячена практикам дозвілля та свят учасників визвольного руху в Закерзонні. Описані варіанти проведення повстанського дозвілля. Проаналізовані різноманітні свята у підпільному середовищі і особливості їх відзначення.

03.18.08.0138/220563. Адміністрування будівництва Південно-Українського та Північно-Кримського каналів у 1950-1953 рр. Сацький П.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.111-118. - укр. УДК 351 354:627.8(477.75)"1950 1953".
У статті досліджуються механізми забезпечення управління процесом будівництва Південно-Українського і Північно-Кримського каналів у командно-адміністративній системі в СРСР пізньосталінського періоду. Будівництво Південно-Українського і Північно-Кримського каналів для СРСР початку 1950-х рр. мало політичне значення, оскільки реалізація цього проекту мала забезпечити передумови для господарського освоєння південних районів України (в межах до 1954 р.) і північних районів Криму. Завдяки ефективній діяльності керівництва УРСР по забезпеченню будівництва Південно-Українському і Північно-Кримському каналів відбувається пожвавлення соціально-економічного розвитку в Криму, причому в самих відсталих районах області завдяки освоєнню капітальних вкладень по програмі будівництва каналів. Таким чином, Рада Міністрів і ЦК КП(б)У активно розширюють свою територіальну компетенцію на територію Криму.

03.18.08.0139/220564. Політика "потужного піднесення сільського господарства" середини 1950-х-середини 1960-х рр. та її результати в Україні: професійно-виробничій аспект. Нікілєв О.Ф. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.119-123. - укр. УДК 94(477) "1953 1964".
Розглядаються результати кампаній по забезпеченню колгоспно-радгоспного виробництва фахівцями з вищою і середньою сільськогосподарською освітою, здійснюваних у рамках політики держави по потужному піднесенню агарної галузі держави у короткі терміни і їх результати. Показано, що попри організаційно-виробничі зміни, що відбулися, та помітні кількісні зрушення у складі керівників господарств та їхніх служб і виробничих підрозділів, стан забезпеченості їх був далеким від потреб як матеріальної сфери села в цілому, так і конкретних галузей сільськогосподарського виробництва.

03.18.08.0140/220565. Допомога благодійних організацій євреям Румунії та "Трансністрії" у роки Другої світової війни. Радченко І.Г. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.124-138. - укр. УДК 94 (498) (=411.16)"1939 1945".
Стаття стосується діяльності філантропічних організацій щодо надання допомоги євреям Румунії та "Трансністрії". Характеризуються окремі з діючих благодійних організації та проаналізовано механізм їхньої співпраці між собою. На основі залучених автором джерел із провідних американських архівів та новітньої літератури окреслено масштаб й типи наданої допомоги, розкриті деякі маловідомі факти діяльності філантропічних організацій щодо рятування євреїв "Трансністрії". Окреслені та охарактеризовані хронологічні етапи, впродовж яких надавалась допомога румунським євреям. Визначено, що завдяки активним зусиллям благодійних організацій на території Румунії та "Трансністрії" значна кількість єврейського населення змогла вижити. Виявлено, що допомога євреям Румунії та "Трансністрії" відбувалася впродовж всієї війни; але найефективнішою її фазою став період кінця 1943-1945 рр., що було пов'язано із подіями на фронті. Вказано, що надана допомога стосувалася переважно депортованих (румунських) євреїв, в той час як більша частина місцевих (українських) вже була винищена румунською окупаційною владою.

03.18.08.0141/220566. Інститут радянських радників у Демократичній республіці Афганістан. Ковальков О.Л. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.139-147. - укр. УДК 94(5).
У статті, на основі переважно мемуарної літератури, досліджується роль і місце військових та цивільних радників як важливого інструменту радянської політики в Демократичній республіці Афганістан. Доведено, що за чисельністю, масштабами діяльності та сферою повноважень інститут радянських радників в Афганістані не мав аналогів в історії "холодної війни". Подібне дослідження вперше здійснене в українській історіографії.

03.18.08.0142/220568. М.С. Грушевський як дослідник давньоруських літописів. Воронов В.І. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.154-165. - укр. УДК 930.1 (092) 477.
Проаналізовані наукові праці М.С. Грушевського, які прямо стосуються або побіжно торкаються характеристики давньоруських літописів як специфічних історичних джерел. Встановлено концептуальні підходи відомого вченого до питань атрибуції їх текстів, визначення автентичності й вірогідності їх змісту, інформаційних можливостей для вивчення історії Давньоруської держави. З'ясовано, які головні проблемні моменти, невідповідності, тематичні та змістовні лакуни історик вбачав у вивченні давньоруського літописання як своєрідного джерельного комплексу станом на початок XX ст. у вітчизняній історіографії. Доведено, що типовими рисами для давньоруського літописання М. Грушевський вважав: по-перше, потужний вплив на нього християнської ідеології; по-друге, притаманність для нього досить показової лояльності до князівсько-дружинного устрою; по-третє, частіше всього оригінальність і стилістичну безпосередність змісту; по-четверте, переважно колективність та анонімність їх авторства.

03.18.08.0143/220570. До історії архіву та книгозбірні Самарського Пустинно-Миколаївського монастиря. Лучка Л.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.175-181. - укр. УДК 94:[026:271.2-523.6]] (477.63) "16 19".

Досліджено історію монастирського архіву та книгозібрання у XVII - початку XX ст. Проаналізовано документальний масив архіву та видавничу продукцію духовної бібліотеки за змістом, формою, друкарським мистецтвом. Простежено долю рукописної спадщини та стародруків Запорозького козацтва.

03.18.08.0144/220571. Справа Арсенія Мацеєвича як "індикатор" ідеології церковного консерватизму єкатерининської доби: історіографічний аспект. Руднєв М.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.182-188. - рос. УДК 94(47) "1762 1796" (092).
На матеріалі історико-біографічних робіт, а також узагальнюючих праць з історії Російської православної церкви та суспільно-політичної думки розглядаються історіографічні оцінки і трактовки ідеологічного змісту та мотивів церковної опозиції 1760-х рр. супроти політики Катерини II на чолі з митрополитом Арсенієм Мацеєвичем у контексті проблеми формування і розвитку церковного консерватизму синодального періоду від його первісної опозиційної версії до подальшого "системного" обличчя.

03.18.08.0145/220572. Аграрна політика Української Держави за журналами засідань Ради Міністрів. Архірейський Д.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.189-200. - укр. УДК 930 2:94(477)"1918":332.2.
Досліджується інформаційний вміст журналів (протоколів) засідань Раді Міністрів Української Держави (1918 р.), що дозволяє з'ясувати специфіку урядової аграрної політики. Розглядається інформація про вплив на аграрну політику України німецького та австро-угорського військового командування, особливості землеволодіння й аграрних відносин, продовольчу та цінову політику українського уряду, спроби аграрно-земельного реформування. Журнали засідань Ради Міністрів містять інформацію про зародження селянського повстанського руху, спричиненого в цілому невдалою аграрною діяльністю Гетьманату П. Скоропадського, а також про урядові заходи, спрямовані на придушення цього руху. Досліджуваний документальний комплекс слід визнати важливим джерелом з історії не тільки Української Держави, її аграрної політики, а й повстанського руху та Української революції 1917-1921 рр. у цілому.

03.18.08.0146/220574. Дослідження кочівницьких старожитностей IX-XIV ст. степового Подніпров'я та Приазов'я у дореволюційний період. Губрієнко П.С. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.215-224. - укр. УДК 902 904.
У статті розглянуто історія дослідження кочівницьких старожитностей IX-XIV ст. степового Подніпров'я та Приазов'я України. Автором було проаналізовано особливості перших розкопок археологічних пам'яток пізніх кочівників у XIX - початку XX ст. Розглянуто початковий період становлення археології кочівників IX-XIV ст. на українських землях.

03.18.08.0147/222136. Смъртта на цар Самуил в текстовете на българската историческа наука. Цанов С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.102-111. – болгарська. УДК 94(4 9).
Текстът изследва въпроса за представянето на цар Самуиловата смърт в българската историческа наука. Във фокуса на изследването са текстовете на К. Иречек, В. Златарски, П. Мутафчиев. Анализирана е хипотезата на петър Мутафчиев, че смъртта на българския цар има фатално значение за съдбата на първата Българска държава. Наблюденията водят до извода, че за българските историци цар Самуиловата смърт е свидетелство за нравствената извисеност на историческата личност.

03.18.08.0148/222679. Кордони імперії і "східний інший": Далекий Схід і Маньчжурія в ранній російській фотографії. Суковата В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.135-139. - укр. УДК 130.1.
Актуальність статті обумовлена тим, що вона присвячена дослідженню теми, яка лежить на перетині візуальних та орієнталістських студій і мало досліджена в сучасній українській філософії - семантиці візуальних образів східного Іншого в російській суспільній свідомості кінця 19 - початку 20 століття. Дослідження виконано на матеріалі фотографії кінця 19 століття, в якій зафіксовані образи найбільш віддалених окраїн Російської імперії - Далекого Сходу і Маньчжурії, а також Китайсько-Східної Залізної Дороги. КСЗД, на думку автора, повинна була в російській масовій свідомості демонструвати технологічний прогрес і силу духу імперії. У дослідженні використана постколоніальна і гендерна методології, а також культурна критика.

03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності

03.18.08.0149/218050. Реформація як форма усвідомлення та реалізації суспільних перетворень. Тетерятников К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.135-137. - укр. УДК 130.123.4:378.011.3-051.
Стаття присвячена темі реформації як формі усвідомлення та реалізації суспільних перетворень. Реформація є феноменом, який мав вплив на все західноєвропейське суспільство, а згодом і на весь світ. Реформації було притаманне позитивне ставлення до світського порядку та відданість йому, що мало велике значення для формування сучасної західної культури. З цією метою детально аналізуються поняття реформації як форми усвідомлення та реалізації суспільних перетворень. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких основних дослідницьких завдань, як необхідність дати визначення поняттю реформації, з'ясувати, як реформація привела до усвідомлення та реалізації суспільних перетворень, і показати, як це може бути застосовано в українських реаліях. Автор доводить, що ідеї реформації не тільки актуальні для України, але і є тією реальністю, тим шляхом, яким може йти українське суспільство майбутнього, щоб досягти розвитку і прогресу.

03.18.08.0150/220533. Процедура отримання права патронату у першій половині XVI ст. Буланий М.Ю., Каюк С.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.33-36. - укр. УДК 94:27-74] (977) "1509 1550".
Висвітлено еволюцію процедури набуття статусу патрона та застосування ним права надаття/жалування церковних майна та посад у першій половині XVI ст. Розглянуто розвиток характеру взаємовідносин патронів між собою та визначено роль верховних патронів у становленні церемонії здобуття та використання патронату.

03.18.08.0151/220541. Жіноча приватна благодійність у роки першої світової війни. Потіцка К.С. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.83-88. - укр. УДК 94:348.328.4](477) "1914 1917".
Висвітлено жіночу приватну благодійність у 1914-1917 рр. Досліджено види філантропічної діяльності, визначено роль представниць імператорської родини в поширенні ідеї допомоги нужденним.

03.18.08.0152/220555. Інформаційне поле історичного дослідження. Святець Ю.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.29-42. - укр. УДК [001.89+165.6.8][930.2].
У статті проводиться аналіз основної інформаційної колізії історичного пізнання, яка полягає у фізичній недоступності подій і явищ минулого як предмета історичного науки для історика-дослідника. Метою дослідження є формулювання та обговорення робочої гіпотези про інформаційне поле історичної науки. У статті подано аналітичну довідку щодо основних ідей та підходів в

сфері сучасної теорії інформаційного поля. Здійснено проекцію основних положень теорії інформаційного поля на історичне дослідження. Показано, що інформаційне поле є реально існуючий носій інформації, що забезпечує її видобування, транспортування, зберігання й візуалізацію, а також надає відомості та знання, зафіксовані в різних формах, тобто реалізує культурні комунікації. Одним з елементів такої культури є вироблені людством знакові системи, що зумовлюють певні контексти. Знаки мають властивість полісемії. Не зважаючи на штучне походження, семіотична реальність є об'єктивною. Водночас знаки забезпечують інтелектуальну діяльність людей. Ментальні знаки в історичному процесі вживання суспільством набувають додаткових значень, породжуючи нові символи. Полісемія формує проблему гносеологічної невизначеності двох стадій - виявлення проблеми та її розв'язання. Історики як дослідники вдаються до когнітивних моделей, що завдяки трансляційній функції дозволяють перенесення інформації з відомого на невідоме. Одним з пояснень полісемії є теорія концептуальної інтеграції, згідно з якою структури вихідних ментальних просторів проектуються на новий, конструйований, ментальний простір - бленд. Це є результат інтелектуальної здатності людини створювати нові сенси на основі наявних. Оскільки знаки і символи полісемічні, то вони й формують множинність ретроспективних сценаріїв історичних досліджень на стадії постановки проблеми. На етапі ж її розв'язання відбувається активна взаємодія історика з інформаційним полем, яка полягає у верифікації емпіричними даними наявних наукових гіпотез. На цій стадії історик проводить евристичну, аксіологічну та селекційну роботу, результатом якої стає авторська версія історіописання.

03.18.08.0153/220567. Аум Сінрікьо - релігійна секта чи сучасна терористична організація? Шапаренко Р.Л., Дяченко О.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.148-153. - укр. УДК 94 (52) "19 20".
У даній статті розглянуто історію діяльності японської тоталітарної секти Аум Сінрікьо. Охарактеризовано біографію її засновника. З'ясовано та визначено основні аспекти релігійного вчення, в основу якого було покладено очікування Судного дня і спасіння людства завдяки Ауму. Проаналізовано діяльність організації у Росії та висвітлено власне терористичні дії членів Аум Сінрікьо.

03.18.08.0154/220569. Роль соціального контексту в історії історіографії (на прикладі становлення німецької історичної науки XIX століття). Стельмах С.П. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №1(25), С.166-174. - укр. УДК 930.1.
Розглянуто зовнішні по відношенню до історичної науки контексти: політичні, соціальні, загальнокультурні, освітні, ідеологічні, що зробили істотний вплив на формування німецької історіографії в XIX ст. Особливу увагу приділено ролі державної підтримки в становленні історичної вищої освіти і науки. Підкреслюється, що історична наука в Німеччині носила яскраво виражений національний характер і стала важливим фактором консолідації німецької нації. Підкреслено, що теоретичною та методологічною основою розвитку німецької історичної науки був "історизм", який базувався на ідеалістичній німецькій філософії. Історичні дослідження та вивчення історії в навчальних закладах стали важливими компонентами в освіті німецьких бюргерів, які служили німецькому державі і працювали на загальне благо.

03.41 Археологія

03.18.08.0155/220549. До проблеми виділення та інтерпретації двокамерних ярусних поховань катакомбної культури. Фещенко Є.Л., Мінакова К.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №1(24), С.122-124. - укр. УДК 902.2.
Висвітлено проблематику виділення та інтерпретації двокамерних ярусних поховань катакомбної культури, які раніше не виділялися. Головними ознаками, які дозволяють відносити ці поховання до єдиного комплексу, є єдиний вхід, обов'язкове "розпечатування" першого поховання перед спорудженням другої камери та відновлення закладів після здійснення другого поховання.

03.61 Етнографія й історична антропологія

03.18.08.0156/218886. Вплив релігійних переконань батьків на найменування дитини на Опіллі. Денис І.З. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(5), С.183-186. - укр. УДК 392.[3+91](477.[83.84+86]).
З'ясовано, який вплив мали релігійні переконання батьків на традиції найменування новонародженої дитини, яких основних принципів дотримувалися батьки при ім'янареченні, яким іменам надавали перевагу на території історико-етнографічного району Опілля. Сьогодні тривають пошуки нових аспектів дослідження антропонімів, поглиблено вивчають складові частини української антропонімійної системи у різні історичні періоди її розвитку, в синхронії та діахронії, досліджують білі плями етнолінгвістичного ономастичного простору. Правила вибору імені різні у різних етнічних, конфесійних і локальних традиціях. Відомо, що відношення між конкретною особою та її власним ім'ям не дане від природи, а є довільним, а навіть великою мірою випадковим. Встановлено, що основними мотивами найменування дитини є такі чотири: а) побожність чи забобонність батьків; б) родинні традиції; в) визначні чи авторитетні особи; г) вплив часу. Доведено, що при найменуванні своєї новонародженої дитини більшість батьків на Опіллі вибір імені для нащадка узгоджують із церковним календарем, тобто так чи інакше основним є перший мотив - вплив релігійних вірувань батьків на процес найменування. Однак, є ще немалий відсоток найменувачів, які не керуються церковним календарем при ім'янареченні новонародженої дитини, а свій вибір пов'язують із родинними традиціями, визначними та авторитетними особами чи модою на імена, котра існує у певному селі або місті Опілля.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.15 Методологія соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень

04.18.08.0157/218026. Інваріантність як критерій визначення еквівалентності даних у соціологічних крос-національних дослідженнях. Жуленьова О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.36-40. - укр. УДК 303.214.
Стаття присвячена ролі інваріантності під час проведення крос-національних досліджень. Інваріантність являє собою необхідну умову співвимірюваності досліджуваних конструктів. Без досягання тотожності структури конструкту в різних групах говорити про можливість вимірювання конструкту, а отже, про досягнення еквівалентності немає сенсу. Досягнення рівнів інваріантності, поданих у статті (конфігуральної, метричної та скалярної), слугує критерієм установлення еквівалентності вимірювання. Важливо довести стійкість конструкту, демонструючи інваріантність у різних соціокультурних контекстах. Якщо доведена структурна ідентичність зв'язків між індикаторами, є передумови й необхідна база для співвимірюваності конструктів у різних країнах.

04.18.08.0158/218034. Соціально-синергетична інституалізація як методологічна основа дослідження процесу розвитку соціальної держави. Мамедова С.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.69-72. - рос. УДК 321.01.(075).
Представлена стаття спрямована на визначення методологічних основ розвитку соціальної держави. На основі досліджень у цьому напрямі зроблені висновки, що соціально-синергетична інституалізація має великі переваги для вивчення соціальної держави. Концепція соціально-синергетичної інституалізації має великі можливості для всебічного аналізу, прогнозування і для застосування теоретичних результатів на практиці. У статті звертається особлива увага на інтерпретацію утримання соціальних інститутів і їх вплив на процес державного управління. Соціально-синергетичний підхід спрощує аналіз трансформації соціальної держави і соціальних інститутів, управління кризовими ситуаціями і відкриває можливості виходу з кризи.

04.18.08.0159/222670. До питання про протистояння інжинірингового й концептуалізуючого підходів у розвитку соціогуманітарного знання. Покровський А.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.81-88. - рос. УДК 130.2.
У другій половині XX сторіччя в розвитку соціогуманітарного знання простежується тенденція відмови від генералізуючого підходу до аналізу соціокультурної реальності на догоду частному інструменталістському застосуванню соціоінжинірингових розробок. Аналізу передумов і наслідків цього процесу присвячена дана робота.

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.18.08.0160/218018. Проблема визначеності факторів формування громадянського суспільства. Бичков М.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.9-11. - укр. УДК 323.2.
У статті аналізуються проблеми визначення факторів громадянського суспільства. Робиться спроба систематизувати ті фактори, що визначають формування й функціонування громадянського суспільства, і виявити серед них основні, які певною мірою визначають інші. Особливо акцентується увага на тому, що інтереси освіти й культури повинні стати пріоритетними як для держави, так і для функціонування громадянського суспільства. Зазначається, що громадянським суспільство стає лише тоді, коли воно отримує статус самостійного суб'єкта, здатного вступати з державою у відносини партнерства, діалогу й навіть, якщо необхідно, конфронтації під час вирішення суспільно важливих справ.

04.18.08.0161/218055. Промислова революція як чинник розвитку суспільства. Шаравара О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.154-156. - укр. УДК 330.342.
У статті аналізуються проблема рушійних сил розвитку соціуму і, зокрема, проблема промислової революції як фактора розвитку суспільства. Дається визначення концептів "промисловість", "промислова революція". Виділено чотири етапи розвитку промислової революції, подано їх характеристику, визначено особливості впливу на життєдіяльність суспільства та людини. Розглядаються соціальні аспекти промислової революції. Вказуються галузі та напрями, які домінують у сучасній промисловості (нанотехнології, роботизація, біотехнології, альтернативна енергетика тощо). Підкреслюється, що основою будь-якої промислової революції є наукові досягнення, технологічні прориви та широке впровадження їх у виробництво товарів, послуг і повсякденне життя людей. Відзначаються екологічні проблеми, які породжені таким, що все більше зростає, антропогенним тиском на природу в процесі промислового просування людства.

04.18.08.0162/218057. Урахування мовного середовища реалізації смислів у системі соціальної роботи як фактор вдосконалення PR-відносин. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.161-164. - рос. УДК 316.42+304.4.
Мовне середовище гнучко корелює з базовими ціннісно-смисловими комплексами культурно-цивілізаційного світу і виступає важливим засобом соціально-політичної ідентифікації / самоідентифікації, а також інтерпретації подій. Загальносвітові процеси індивідуалізації сприйняття і відбору інформації, що отримує перевагу споживача, змінюють вимоги до організації соціальних відносин і підвищують роль образу як ідеального концентрування реальності. Участь особистості в різноманітних смислових потоках надає можливість конкурування підходів та ідей. Відповідно, для підвищення рівня PR-відносин і якості менеджменту соціальної роботи потрібне використання особливостей мовного середовища і її інструментарію.

04.18.08.0163/219892. Методологічні засади вирішення проблем сталого розвитку інформаційного суспільства як головного інструменту технологічного прориву. Кириченко М.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.35-45. - укр. УДК 316.3: 004.9.
В статті представлено умови вирішення проблем сталого розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації, результатом яких є інформаційне суспільство зі сталою структурою та характеристиками. Саме інформаційне суспільство виступає цілісною ідеологією, що може бути сформована на основі інноваційної парадигми як головного інструменту технологічного прориву. Головна мета статті - концептуалізація ідеології інформаційного суспільства, яка слугує ідеї інформаційної могутності держави та її стабільності. Методологія - принципи тріалектики, що дозволяють проаналізувати умови вирішення проблем інформаційного суспільства та технологічного прориву. В основі дослідження - виявлення принципу розвитку, як спрямовуючої руху від простого до складного, що описується поняттям "структурної енергії", в основі якої збирання системи (у нашому випадку інформаційної); розробка механізму складових вирішення проблем сталого розвитку інформаційного суспільства в умовах технологічного прориву. Наукова новизна дослідження - у виявленні інноваційного шляху розвитку як єдиного шляху росту та досягнення стійкості суспільства, в контексті якого інновації, що набувають стратегічного значення для підвищення конкурентоспроможності країни та стійкого росту вітчизняної економіки. Висновок - обґрунтування

умов успішного соціально-економічного розвитку сприяють вирішенню проблем інформаційного суспільства та досягненню стійкості та стабільності економічної системи, в основі якого інновації як стратегічний шлях розвитку. Формування умов для становлення і розвитку інформаційного суспільства як стійкого розвитку та трансформації внутрішнього і зовнішнього середовища економічної системи дозволяють нарощувати інформаційний потенціал (ресурси, можливості) і попереджати кризи, що руйнують цей потенціал. Вирішення проблем сталого розвитку інформаційного суспільства як головного інструменту технологічного прориву сприяє формуванню ідеології інформаційного суспільства, яка виступає фактором динамічного розвитку і безпеки сучасної України в XXI столітті.

04.18.08.0164/219898. Трансформація глобального інформаційного суспільства в "суспільство знань" як фактор формування інтелектуального капіталу нації. Савченко С.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.84-93. - укр. УДК 316.32-044.922.
Проаналізовано складні процеси трансформації глобального інформаційного суспільства в "суспільство знань". Відмічено, що "суспільство знань" є важливим фактором і умовою формування інтелектуального потенціалу нації. З цією метою проаналізовано зарубіжний досвід становлення і розвитку "суспільства знань". Предметом дослідження є "суспільство знань" як вищий етап розвитку інформаційного суспільства. Мета наукового дослідження - виявити детермінанти трансформації глобального інформаційного суспільства в "суспільство знань" як фактор формування інтелектуального капіталу нації. В основі дослідження - досвід зарубіжних країн у сфері освіти, науки, технологій, що дозволив сформувати високоінтелектуальні нації. Досліджено категорію "інтелектуального капіталу нації", пов'язаного зі сферою освіти та науки. Для побудови "знаннєвого суспільства" має зростати "знаннєвий людський потенціал", а показники, що характеризують "знаннєве суспільство" мають спиратися на показники інтелекутального та технологічного розвитку нації. На наших очах формується нове покоління людей "покоління NEXT" з новими інформаційними здібностями. Методи - синергетичний, соціоаксіоліогічний та соціоантропологічний, що базуються на виявленні людських здібностей, самореалізації та креативній компоненті, самоорганізації людини і суспільства. Наукова новизна - в дослідженні "знаннєвого суспільства" як вищого етапу розвитку трансформації суспільства від інформаційного до "суспільства знань". Результат дослідження - створено концепцію "суспільства знань" та з'ясовано шляхи його формування. Висновок - знання виступають основною умовою виробництва і домінуючим засобом досягнення високих соціально-економічних результатів, для чого необхідно абсорбувати знання у всі сфери життєдіяльності суспільства. Практичне значення дослідження в тому, що розроблено напрями оптимізації інноваційно-активної стратегії "знаннєвого суспільства" за доби глобалізації, що пов'язані з розвитком ринкової економіки, бізнесу і підприємництва. Висновок - представлено цілісне уявлення трансформації глобального інформаційного суспільства в "суспільства знань" як фактор формування інтелектуального потенціалу нації.

04.41 Соціальні класи, спільноти і групи

04.18.08.0165/220856. Стан фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я молоді в Україні. Поліщук Л.М., Устянська О.В., Радаєва І.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.77-83. - укр. УДК 37.01.
Проаналізовано фізичний, психічний, духовний і соціальний стан здоров'я сучасної молоді в Україні. За даними різних джерел ці показники значно погіршуються. Цей факт повинен зацікавити батьків, викладачів, діячів освіти і науки, які повинні спрямувати всі свої сили на розробку програм фізичного і культурного розвитку молоді.

04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів

04.18.08.0166/218032. Вплив гендерних стереотипів на формування ідентичності жінки. Литвинчук О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.61-64. - укр. УДК 161.201.3:316.
У статті відображено основні тенденції розвитку гендерних стереотипів, які мають вагомий, здебільшого негативний вплив на самореалізацію жінки, її ідентичність. Розглянуто теоретичні підходи до проблеми гендерної нерівності й підкреслено вагомий вплив засобів масової інформації на формування стереотипного мислення стосовно жінок, а також визначено можливі шляхи для подолання гендерної нерівності та мінімізації впливу гендерних стереотипів в українському суспільстві, яке не намагається відмовитися від стереотипного мислення щодо ролі жінки, постійно культивуючи її залежність. Проаналізовано вплив стереотипів на гендерну політику в Україні.

04.18.08.0167/218040. Вплив соціальних інтернет-мереж на формування "Я". Поліщук О.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.93-96. - укр. УДК 004.5:316.612(045).
Розглянуто особливості формування соціальних мереж. З'ясовано, що на сьогодні немає єдиної дефініції соціальних мереж, яка б відображала цілковиту їх сутність. На основі проаналізованих концепцій встановлено, що ключовою для них є взаємодія двох і більше осіб (акторів), учасниками яких вони є, а їхні зв'язки зображуються у вигляді ребер. Доведено, що з поширенням комп'ютеризації та інтенсивним входженням Інетернету в повсякденне життя людини соціальні мережі набувають неабиякої популярності. Відмічено фактори, що сприяють популярності соціальних інтернет-мереж, та їх роль у процесі соціалізації особистості. Звернуто увагу на роль цінностей в їх утворенні. Вказано, що люди, які долучаються до цих цінностей, починають формувати віртуальне "Я". Тобто вік комп'ютерних технологій, в якому ми зараз перебуваємо, створив умови, коли людина має подвійну сутність. Розкрито вплив соціальних мереж на поведінку людини. Здійснено поділ соціальних інтернет-мереж на формальні і неформальні. Показано, як вони сприяють формуванню "Я" і як несвідоме виражається у віртуальному світі. Доведено небезпеку неформальних мереж у формуванні особистості.

04.18.08.0168/218046. Антропологічний і комунікативний аспекти гостинності в дослідженні зарубіжних науковців. Русавська В.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.119-122. - укр. УДК 316.1.
У статті з'ясовано науково-теоретичні підходи до антропологічного розуміння сутності гостинності, виявлено його зв'язок із комунікативним. Охарактеризовано антропологічний і комунікативний аспекти гостинності в дослідженні зарубіжних науковців. Розкрито сутність гостинності як способу сприйняття світу в ракурсі історичної антропології поряд із ментальністю. Виявлено значущість і місце гостинності в життєвих настроях, національному характері, темпераменті, формах взаємин між людьми, у тому, що означається поняттям ментальності, та її роль у світобаченні людей різних епох. Представлено гостинність як зустріч з "іншим", не чужим як ворогом, а представником іншої культури як результат процесів міжкультурної взаємодії в комунікативному аспекті.

04.18.08.0169/218092. Територіальна громада: сутність та соціальне призначення. Сосуновський В.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.129-131. - укр. УДК 336:352.074.1.

Статтю присвячено проблемі розвитку територіальної громади на сучасному етапі. Автор аналізує підходи до розуміння сутності територіальної громади, її атрибутів, проблем функціонування, тенденцій розвитку. Пропонується вважати сутнісними характеристиками територіальної громади певну територію, мешканців, що перебувають на цій території, інтереси, традиції, культурні особливості життя, що їх об'єднують. Подано аналіз механізму добровільного об'єднання територіальних громад в Україні, відзначено його недоліки та шляхи вдосконалення. Зазначено, що процес об'єднання територіальних громад зіштовхується з інерцією мислення мешканців громад та їхніх керівників, з небажанням починати нові події в умовах соціальних змін. Проаналізовано соціальне призначення громади - створення умов для повноцінного життя мешканців, облаштування території громади об'єктами сучасної інфраструктури.

04.18.08.0170/218248. Використання методу соціонічного аналізу в діловій комунікації. Морушко О.О., Химиця Н.О. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Сер. економічна. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(2), С.186-188. - укр. УДК 316.77:159.964.26:005.
Ділова комунікація - це процес взаємодії, спрямований на оптимізацію того чи іншого виду предметної діяльності. Важливу роль у діловій комунікації відіграє встановлення правильної комунікації між діловими партнерами, зокрема з врахуванням індивідуальних психічних особливостей учасників комунікативного процесу. Це потребує певних знань у галузі практичної психології, насамперед основних аспектів типології Юнга. Основою типології К.-Г. Юнга стали принципово нові поняття - т. зв. "дихотомії Юнга". До них належать: екстраверсія-інтроверсія; раціональність-ірраціональність; мислення-почуття, відчуття-інтуїція. І типологія Юнга, і соціоніка стверджують, що люди від народження схильні до певних особистих уподобань. Типологія Юнга розглядає чотири пари перерахованих вище таких уподобань, які соціоніка називає основними ознаками типів. Правильна інтерпретація цих уподобань автоматично призводить до одного із 16 базових соціотипів. Розглянуто перспективи та переваги використання методу соціонічного аналізу в діловій комунікації. Проаналізовано основні методи визначання соціотипу згідно з базисом Юнга, зокрема методи візуальної та вербальної ідентифікації особистості.

04.18.08.0171/218564. Використання людьми з вадами слуху сучасних інформаційних технологій. Давидов М.В., Лозинська О.В., Пасічник В.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(4), С.177-180. - укр. УДК 316.776.
Розглянуто інформаційні технології для спілкування людей з вадами слуху, які допомагають у вивченні, розпізнаванні та перекладі жестової мови. Ця проблема є надзвичайно актуальною та соціально значущою. Основну увагу приділено можливості спілкування з людьми, що чують використання телебачення, інтернет, соціальних мереж і засобів зв'язку для доступу до інформації. Проаналізовано повноту використання нечуючими сучасних інформаційних технологій і досліджено фактори, які обмежують їх повноцінне використання. Розглянуто сучасні програмні засоби, що допомагають спілкуванню та навчанню нечуючих людей, такі як системи сурдоперекладу тексту жестовою мовою, системи розпізнавання звуку і трансляції в жест, системи дистанційного навчання жестовій мові, системи спілкування жестовою мовою на віддалі. Проведено опитування людей з вадами слуху для виявлення основних потреб цього сегмента населення. Більшість з опитуваних постійно спілкуються з людьми, які не розмовляють жестовою мовою. При цьому найбільші труднощі полягають у складності розуміння чуючої людини і донесення думки до співрозмовника. Також значною проблемою виявилося те, що нечуючі не можуть зрозуміти те, що люди говорять голосом між собою, що створює значні бар'єри у спілкуванні і довірі. Проведене опитування дає змогу визначити напрямки подальших досліджень у створенні нових інформаційних технологій та програмних застосувань для покращення умов життя нечуючих людей. Опитування показало, що значну увагу під час розроблення допоміжних засобів потрібно приділити можливості сурдоперекладу.

04.18.08.0172/219388. К вопросу об особенностях влияния интернет-коммуникаций на процессы социализации различных возрастных групп. Колотова Л.В. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.73-79. - рос. УДК 130.
У статті проаналізовано вплив інтернет-простору як агента первинної й вторинної соціалізації на процеси залучення в соціальне життя представників різних вікових когорт. Розглянуто роль взаємної соціалізації різних поколінь у родині й зростале значення впливу молодшого покоління в інноваційній адаптації старших членів родини.

04.18.08.0173/219862. Європейська традиція національної ідентичності, розуміння патріотизму та комплексної інтегративності у контексті суспільних стратегій України. Білецька А.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.17-24. - укр. УДК 342.1: 327.39:159.923.35:172.15.
Світова демократія і європейська традиція розглядають громадянську і соціально-політичну ідентичність в якості основного національного та державотворчого фактору. Єдність нації можлива лише у громадянському суспільстві, яке керується демократичними принципами. Нація розглядається перш за все як політична спільнота, об'єднана спільними політичними цінностями, нормами та культурою, збереженням національної єдності згідно цих принципів є поєднання у державній політиці базових громадянсько-демократичних цінностей свободи, справедливості, солідарності. Ці цінності мають однакове фундаментальне значення і нерозривно взаємопов'язані. Згідно концепції громадянської демократії, нація, як політичне ціле остаточно формується лише при умові ефективного функціонування демократії, оскільки саме вона у всіх своїх різновидах (як політичних так і виробничих) є необхідною основою створення і розвитку громадянського суспільства, формування в ньому широкої системи соціально-політичних взаємозв'язків, що цементують національну єдність.

04.18.08.0174/219867. Соціальні практики маніпуляції свідомістю молоді. Гончарова О.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.51-56. - укр. УДК 316.776.23.
Стаття присвячена проблемі маніпуляції свідомістю молоді в сучасному трансформаційному суспільстві. Дана проблема постає як відносно новий феномен соціальної реальності, який часто опосередковано, а у деяких випадках і явно вливає на історичний хід подій, спричинює нові соціальні явища, змінює стандартні, усталені зразки поведінки індивідів і, таким чином, потребує детального вивчення для можливості передбачення і попередження негативних тенденцій у соціумі. Автор робить акцент на особливостях та специфічних властивостях молоді як соціальної спільності, які роблять її ідеальною мішенню для дій маніпуляторів, розглядає основних носіїв маніпулятивних впливів на молодь та їх пріоритетні стратегії дії, робить висновки щодо причин результативності дії маніпулятивних кампаній, спрямованих на молодь, акцентує увагу на сучасних реаліях, пов'язаних з проблемою маніпуляцій свідомістю молоді.

04.18.08.0175/219872. Концепт толерантності в когнітивно-дискурсійному аспекті. Ільчук І.А., Банах Л.С. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.85-97. - укр. УДК 316.647.5.
Мета статті - дослідити структуру концепту толерантність, виділити складові концепту толерантність, зокрема ядро концепту та поле толерантності; вивчити толерантні простори, які визначаються толерантними відношеннями. Об'єктом дослідження є слова, словосполучення та речення, що вербалізують концепт толерантність. Предметом дослідження є способи вираження концепту толерантність. Матеріалом дослідження є словники, довідники, наукові статті тощо.

04.18.08.0176/219874. Інформаціоналізм як складова формування ідеології інформаційного суспільства. Кириченко М.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.105-111. - укр. УДК 316.774.

В статті надаєтья концептуалізація інформаціоналізму як складової компоненти, головного модусу і тренду інформаційного суспільства. Метою даного дослідження є обґрунтування інформаціоналізму як методологічної засади інформаційного суспільства, проблем формування інформаційної культури особистості засобами інформаційного впливу з опорою на закономірності становлення і розвитку інформаційного суспільства. Задачі дослідження - проаналізувати складові компоненти ідеології інформаційного суспільства, зокрема інформаціоналізм та мережеву ідеологію, спираючись на твори М. Кастельса. Виявлено основні характеристики інформаціоналізму та його використання для аналізу інформаційного суспільства. Методологія - метод інформаціоналізму, який дав змогу розкрити складові ідеології інформаціоналізму. Висновок - формування ідеології інформаційного суспільства дасть змогу Україні вийти на рівень високорозвинутих і конкурентоспроможних держав.

04.18.08.0177/219882. Блоги і вікі: ціннісна амбівалентність. Страшко І.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.153-160. - укр. УДК 1:316.77 + 004.738.5.
Зростання ролі соціальних медіа сервісів в житті людини, спричинене ними розширення способів комунікації, а також особливості диверсифікації буття людини у створюваному ними просторі є досить контроверсійними. Амбівалентний характер їх впливу на людину призводить або до заперечення їхнього конструктивного потенціалу, або ж, навпаки, зачарування від можливостей їх використання. Мета статті - розглянути позитивні і негативні аспекти комунікації та взаємодії у блогах і вікі. Їх дослідження як феноменів сьогоднішньої дійсності, визначення їхнього потенціалу вимагають міждисциплінарного підходу та вивчення праць в галузі соціальної філософії, психології, психолінгвістики тощо. Зазначені соціальні медіа не тільки створюють нові умови для спілкування і самореалізації людини, але й впливають на формування та зміну її ціннісно-смислових орієнтацій, трансформують її світогляд, спричиняють нівелювання меж між реальним і віртуальним. В цілому можна вважати, що блоги і вікі створюють інтерактивне віртуальне середовище, яке детермінує характер самоідентифікації та самореалізації людини. Відсутність просторових і часових меж для комунікації, миттєвий обмін інформацією, можливості конструювання ідентичності роблять блоги і вікі привабливим і популярним засобом взаємодії, характеризують змістовну і діяльнісну сутність перебування людини у просторі блогосфери, різноманітних вікі.

04.18.08.0178/219900. Механізм функціонування громадської думки. Стариковська О.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.103-110. - укр. УДК 32.019.5:321.01.
В статті представлено обґрунтування теоретичної моделі механізму Мета статті - обґрунтування теоретичної моделі механізму громадської думки на основі аналізу проявів цього феномена на основних етапах історії людства. Методи дослідження - системний, історичний, структурно-функціональний, діалектичний, що розкривають взаємозв'язок об'єкта і суб'єкта функціонування громадської думки. Аналіз процесу функціонування громадської думки на різних етапах історичного розвитку людства засвідчує, що в різних соціокультурних умовах механізм функціонування цього феномена зумовлюється необхідністю вирішення гострих соціальних проблем і суперечностей, проявляється певним вагомим впливом суб'єктів на об'єкти громадської думки, що позначається на виробленні оціночного судження про актуальні проблеми суспільного життя, в тому числі про діяльність державної влади щодо управління суспільством. Провідною тенденцією у функціонуванні громадської думки на різних етапах історичного розвитку є вплив на діяльність органів державної влади та стійкий ступінь згоди більшості людей щодо фактів, дій, подій та ситуацій, які стають об'єктом громадської думки за рахунок збереження інтересу широких верств населення. Механізм функціонування громадської думки постає як процес взаємодії і взаємовпливу влади і громадськості, держави і громадянського суспільства, що існують у межах одного комунікативного поля. Наукова значущість статті полягає у створенні теоретичної моделі функціонування громадської думки, що дозволить визначити її вплив на розвиток суспільства та знайти практичне застосування у соціальному управлінні.

04.18.08.0179/220830. Компьютерная зависимость у детей и подростков. Зинченко О.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.43-47. - рос. УДК 613.86-053.6:004.382.7.
Комп'ютер міцно увійшов до нашого життя. Комп'ютер багато в чому допомагає людині: в роботі чи навчанні, у відпочинку і самоосвіті. Захоплення комп'ютером потіснило такі захоплення як слухання музики, перегляд телепередач, заняття спортом, прогулянки на вулиці. Комп'ютери виступають в ролі "вихователя", здійснюючи при цьому сильний вплив на психіку дітей. Ігрові персонажі стають ідеальними образами - об'єктами для наслідування. Комп'ютер і його додатки мають велике значення у вихованні особистості. Огляд присвячений питанням комп'ютерної залежності у дітей і підлітків, а також методам боротьби з нею. Розглянуто аспекти формування комп'ютерної залежності, її види, діагностика та профілактика.

04.18.08.0180/220854. Валеологічний аспект суспільних суперечностей, здоров'я людини в контексті різних законів. Євсєєва О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.65-71. - укр. УДК 613:398.3+008.16.
Суспільні проблеми загострюються, життя ускладнюється, а здоров'я українців погіршується. Зазначене спонукає до розгляду мало вивченої проблеми можливостей вирішення окремих суперечностей сучасного українського суспільного життя через вивчення, осмислення і використання в практичному житті Ко на, По ко на і Заповідей прадавніх слов'ян. Аналізуються окремі суперечності сучасного життя українців (знецінення національних мовних пріоритетів, негативні сторони способу життя - алкоголізм, наркоманія, громадянські шлюби, тендерна рівність, нищення природи і відчуження людини від неї, ігнорування відомих законів співжиття людини з природою, погіршення здоров'я поряд з високими технологіями, комп'ютеризацією всіх сфер буття суспільства) і пропонується один із шляхів їх вирішення через пізнання всіма членами суспільства сутності праслов'янських Заповідей, Кона, Покона, викладених у ведичній літературі. Виявляються особливості смислів, закладених слов'янами у Коні, Поконі, Заповідях і сутність сучасного трактування наукових законів. Наводяться приклади окремих Заповідей. Характеризуються виділені автором різні групи Заповідей - Заповіді щодо Всесвіту, Світу; щодо Богів; щодо Роду, Родини, родового коріння, Рідної Землі; Заповіді щодо чистоти роду і крові - заповіти Ріта; Заповіді щодо Сім'ї; щодо Життя; щодо Довкілля. У висновку констатується, що певна частина українців починають жити згідно праслов'янських Заповідей, повертаючись до життя в природі, до створення Родових помість і Простору Любові, народження здорових дітей.

04.18.08.0181/221043. Методологія аналізу інформаційно-комунікативного процесу як теоретичної засади розвитку інформаційного суспільства. Нікітенко В.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.68-75. - укр. УДК 1:004:338:48.
Актуальність дослідження в тому, що представлено концептуалізацію методологічних засад інформаційно-комунікативного процесу. Постановка завдання - стаття відображає найсучасніші методи, що дозволили проаналізувати сутність і значення інформаційно-комунікативного процесу для подальшого розвитку інформаційного суспільства. Методологія розглядається як модель ідеального знання та програма (алгоритми) діяльності пізнання інформаційно-комунікативного процесу. Головна мета статті - з'ясувати: в якій мірі методологія аналізу інформаційно-комунікаційного процесу дозволяє поглибити аналіз інформаційного суспільства. Аналіз останніх досліджень і публікацій - в статті представлено цілий ряд формулювань інформаційно-комунікативного процесу (В.Воронкової, О.Кивлюк, О.Сосніна, О.Пунченка), що дають можливість глибоко вникнути в його зміст та представити цілісне уявлення про інформаційно-комунікативний процес та порівняти зміст різних висловлювань. Виділення недосліджених частин загальної проблеми - концептуалізація методології в контексті новаторського

підходу та формування власної авторської позиції щодо проникнення в суть інформаційно-комунікативного процесу. Методологія передбачає використання системного, структурно-функціонального, компаративного, герменевтичного, аксіологічного та інших методів і підходів, що дозволили глибоко проаналізувати інформаційно-комунікативний процес як соціальний феномен і динамічне явище. Постановка завдання - в статті представлена експлікація понять "інформаційно-комунікативний процес". Звертається увага на те, що інформаційно-комунікативний процес впливає на поглиблення комунікації, інформації, інформатизації та на ефективність їх упровадження в організаціях відкритого типу. Виклад основного матеріалу. У дослідженні постійно звертається увага щодо осмислення понять інформаційно-комунікаційного процесу у наукових дослідженнях та представлено їх порівняльний аналіз. Це дало змогу в концептуальному вигляді представити концепцію інформаційно-комунікативного процесу, що підвищує її теоретичну та практичну значущість. В основі концепції розвитку інформаційно-комунікаційного процесу - життєспроможність організацій, розвиток яких базується на інформації, комунікації та інформатизації. Висновки - розкрито методологію аналізу інформаційно-комунікативного процесу та проблеми, що заважають його розвитку та деформують цей процес.

04.18.08.0182/221053. Формування іміджу як конкурентної переваги в сучасному інформаційному суспільстві: теоретико-методологічні засади та практичні рекомендації. Богуславська О.Г. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.149-157. - укр. УДК 361.472.4:316.61.
В статті розглядається процес формування іміджу як конкурентної переваги в сучасному інформаційному суспільстві. Ці процеси потребують всебічного дослідження оскільки в світовому інформаційному суспільстві відбуваються бурхливі якісні зміни. Це обумовлює необхідність пошуку ефективних механізмів досягнення, підтримки і розвитку конкурентоспроможності як бізнес-структур, так і неприбуткових організацій. Важливим фактором підвищення конкурентоспроможності є формування позитивного іміджу й бездоганної ділової (політичної, соціальної, етичної) репутації. Головна мета статті - визначення теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій формування іміджу як конкурентної переваги в сучасних умовах вітчизняного інформаційного суспільства. В статті, в процесі досягнення зазначеної мети, вирішено наступні наукові завдання: розглянуто методологічні засади процесу формування іміджу; сформовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної теми; надані практичні рекомендації щодо реалізації маркетингової стратегії в контексті формування позитивного іміджу та оптимізації репутації суб'єктів інформаційного суспільства. Методологія. Історичний, системній, структурно-функціональний та синергетичний методи дозволяють послідовно проаналізувати попередній досвід науковців щодо обраної тематики дослідження; упорядкувати існуючи способи та прийоми формування позитивного іміджу, привести до певного зрозумілого алгоритму процес маркетингової стратегії, спрямованої на закріплення у свідомості громадськості бажаного образу, ідеї чи парадигми в сучасному інформаційному суспільстві. Наукова новизна статті полягає в удосконаленні понятійно-категоріального апарату досліджуваної теми, в визначенні характерних рис інформаційного суспільства, в обґрунтуванні важливості формування позитивного іміджу та в визначенні етапів маркетингової онлайн-стратегії. Це дозволяє зробити висновок, що в умовах глобалізації недостатньо створити висококласний продукт чи якісну послугу - необхідно правильно донести інформацію до цільової аудиторії за допомогою якісної маркетингової стратегії.

04.18.08.0183/221521. Прекаріат як соціально-політичний феномен: у чому загрози? Зархіна М.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.73-77. - укр. УДК 323.3.
Розглядається поняття прекаріату, його зміст як соціально-економічного та політичного явища, пояснюються причини його виникнення, основні характеристики, країнові особливості. З'ясовуються причини та наслідки існування й функціонування прекаріату у різних державах світу та в Україні, зокрема. Виявляються загрози, що виникають у процесі прекарізації та пов'язані з ним ризики.

04.18.08.0184/221837. Сутність дефініції "соціальне здоров'я". Літвінова Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.33-37. - укр. УДК 316.334.5.
У статті проаналізовано підходи сучасних науковців щодо трактування дефініцій "здоров'я", "соціальне здоров'я". Охарактеризовано основні складові здоров'я (фізичні, психічні, соціальні, економічні, професійні, етичні) та категорії способу життя (рівень, якість, стиль). Зроблено акцент на важливості задоволення особистості професійною діяльністю, що є вагомим показником соціального здоров'я. Наголошено на інтегральності науки про здоров'я людини: поєднання досліджень у галузі екології, біології, медицини, психології, педагогіки та інших наук.

04.18.08.0185/222662. Доброчинність в умовах становлення інформаційного суспільства. Ніколаєвський В.М., Омельченко В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.34-39. - укр. УДК 316.62.
У статті здійснюються розвідки щодо краудсорсингу та краудфандингу, які в епоху інформаційного суспільства набувають нового технологічного виміру. Автор з'ясовує, яким чином співвідносяться краудсорсинг та краудфандинг, та визначає характеристики, які дають підстави розглядати ці форми діяльності та доброчинність як споріднені. Окрема увага приділяється чинникам, які обмежують розвиток краудсорсингу та краудфандингу в сучасній Україні, та умовам, які б сприяли ширшому впровадженню цих явищ. Також автор звертається до більш широкого контексту, аналізуючи перепони, з якими загалом стикається доброчинність в українському суспільстві.

04.18.08.0186/222664. Проблема відчуження в контексті розвитку інтернет-технологій. Барков Д.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.44-48. - англ. УДК 141.319.8.
У статті розглядається роль і ступінь впливу мережевих технологій на механізм відчуження. Сьогодні мережеві технології радикально трансформує культурний простір суспільства. При цьому, не дивлячись на значні можливості, що відкриваються перед людиною в області комунікації і отримання інформації, перебування в Мережі все частіше супроводжується відчуженням. Розгляд теорій відчуження К. Ясперса і Г. Маркузе, в яких аналізується вплив техніки і технічного прогресу на феномен відчуження в суспільстві, дозволяють не тільки виявити основні передумови відчуження в процесі використання мережевих засобів комунікації, а й розкрити вплив на користувачів Мережі унікальної технології сучасності - пошукової машини.

04.18.08.0187/222685. Соціокультурні чинники націотворення. Яковлев А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.170-176. - укр. УДК 130. 2.
В статті розглянутий процес формування та розвитку сталих соціальних спільнот від роду до нації. Виокремлені основні соціокультурні чинники процесу націотворення , пояснений характер їхньої взаємодії, результати взаємовпливу, сталість і комплексність їхньої дії впродовж процесу, що розглядається. Обумовлена необхідність таких чинників для оптимального завершення процесу націотворення. Вказані шляхи подальшого аналізу розвитку націотворчого процесу.

04.18.08.0188/222863. Методичні підходи до аналізу соціокультурних факторів розвитку міжнародного бізнесу. Панкова Ю.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №6, С.107-113. - укр. УДК 316.354.

У роботі розглянуті питання щодо існуючих методичних підходів до аналізу соціокультурних факторів розвитку міжнародного бізнесу. Актуальність дослідження обумовлена тим, що міжнародний бізнес, виходячи за національні рамки, стикається з необхідністю адаптації до різних соціально-культурних моделей країн. Культурні та соціальні відмінності грають істотну роль під час розвитку міжнародного бізнесу, здійснюючи сильний вплив на граничну ефективність ділової спільної діяльності. Це породжує значні крос-культурні проблеми організації міжнародного бізнесу. Метою статті є дослідження існуючих методів і моделей аналізу факторів впливу на соціально-економічні процеси і розробка методики аналізу впливу соціокультурних факторів на розвиток міжнародного бізнесу. На підставі проведеного дослідження в роботі було зроблено висновок щодо необхідності проведення комплексного аналізу з метою уникнення помилок у визначенні та формуванні стандартизованих підходів до виділення соціокультурних чинників, які впливають на розвиток міжнародних відносин і принципів ведення бізнесу. В результаті реалізації запропонованого методичного підходу можуть бути сформовані групи країн, що мають схожі стереотипи ведення бізнесу при здійсненні міжнародного співробітництва на підставі розрахунку показників соціокультурної відстані країн.

04.18.08.0189/222986. Якою має бути українська національна ідея? Кіпенський А.В., Перевалова Л.В., Яценко О.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.16-28. - укр. УДК 316.33:321; 316.33:34; 316.33:32.
У статті розглядаються підходи до розуміння національної ідеї, аналізуються різні точки зору учених, політиків на поняття національної ідеї, її формування в різних країнах світу. Автори звертають увагу на невизначеність параметрів національної ідеї, її співвідношення до державної ідеології, ролі еліт у формуванні національної ідеї. Досліджуються проблеми та перспективи формування національної ідеї в Україні, обґрунтовується змістовне наповнення національної ідеї. Розглядаються причини, що ускладнюють процес формування національної ідеї на сучасному етапі розвитку української держави.

04.18.08.0190/222993. Теоретична модель ринку праці молодих інженерів на основі теорії соціального поля П. Бурдьє. Садовські А.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.61-66. - укр. УДК 316:331.5-053.81(477Х045).
Запропоновано підхід, заснований на теорії сучасного французького соціолога П. Бурдьє. Ринок праці в цілому і ринок праці молодих інженерів, зокрема, розглядається як специфічне соціальне поле або соціальний підпростір, де відбуваються певні взаємодії, транзакції, рух трудових ресурсів і фінансового капіталу. Використовуються, традиційні для підходу П. Бурдьє, поняття "агенти поля", "практики", "конфлікт", "боротьба за капітал" тощо. Таким чином, ринок праці відповідно до методології Бурдьє постає не тільки як мережа економічних або соціальних відносин, а, передусім, як певного роду набір практик, властивих тим або іншим соціальним групам.

04.18.08.0191/223000. Віртуалізація і мережева реальність: проблеми і соціальні наслідки. Штанько В.І. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.94-99. - укр. УДК 316.334.2.
В статті розглядаються проблеми та соціальні наслідки істотних змін в різних сферах людської діяльності під впливом інформаційних технологій. Особлива увага приділяється проблемі співвідношення ієрархічних та мережевих принципів суспільного устрою, феномену "розумного натовпу", проблемам ідентифікації людини в віртуальній реальності та проблемам міжособистісного спілкування.

04.18.08.0192/223510. Актуальні питання політичної активності жінок на сучасному етапі. Андіржанова Г.А., Сулейманов А.Ф. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Економічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(33), С.78-92. - рос. УДК 316(038).
У статті аналізуються питання політичної активності жінок на сучасному етапі. Одним із показників участі жінок у житті демократичного суспільства є ступінь їх прагнення отримати державні посади і те, наскільки вони в цьому досягли успіху. У більшості випадків право голосу і право займати державні пости було надано жінкам одночасно. Усвідомлення жінками свого місця в політиці відбувається на тлі відсутності концептуальних розробок і досліджень, в центрі яких - проблема жіночої участі в прийнятті рішень.

04.61 Соціологія особистості і поведінки

04.18.08.0193/219894. Соціальні мережі як сучасний інструмент процесу соціокультурної самоідентифікації особи. Кургузов А.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.54-61. - укр. УДК 361.472.4:316.61.
В статті представлено дослідження соціальних мереж як одного з найважливіших елементів сучасної соціокультурної та комунікативної реальності, розглянуто специфіку механізму роботи соціальних мереж як інструменту самоідентифікації, виявлено особливості протікання процесу соціокультурної самоідентифікації особи на різних його етапах, проаналізовано роль соціальних мереж як інструменту процесу самоідентифікації сучасних українців. Головна мета статті - здійснити аналіз соціальних мереж як сучасного інструменту процесу соціокультурної самоідентифікації особи. Методологія дослідження. Реалізація мети та завдань зумовила необхідність використання загальнонаукових методів та принципів: методу системного аналізу, структурно-функціонального аналізу, методу аксіологічної інтерпретації, аналітичного методу. Наукова новизна дослідження полягає у виявленні специфіки соціальних мереж як мультифункціонального соціокультурного середовища та інструменту самоідентифікації особи в сучасній Україні. Висновок - соціальні мережі як ефективний інструмент соціокультурної самоідентифікації особи сприяють динамічності та багатовекторності процесу самоідентифікації, усувають низку бар'єрів спілкування, створюють ефект "перманентної самопрезентації", роблять спілкування більш продуктивним. Сучасні українці активно використовують соціальні мережі у якості інструменту процесу соціокультурної самоідентифікації, соціальні мережі відіграють суттєву роль у самопрезентації, самовираженні, формуванні нових способів соціокультурної самоідентифікації українців.

04.18.08.0194/222997. Процес соціалізації особистості та його вплив на професійно-спрямований розвиток. Ібрагімова К.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.82-85. - укр. УДК 316.6.
У статті проведено аналіз наукових поглядів та концептуальних розробок щодо процесу соціалізації особистості. Зроблено огляд теорій соціалізації вітчизняних та закордонних вчених. Розкрито тлумачення поняття "професійно-спрямований розвиток". Теоретично доведено вплив процесу соціалізації особистості на його професійно-спрямований розвиток.

04.91 Історія соціології

04.18.08.0195/218033. Ґенеза соціологічного осмислення взаємодії релігії й політики. Лукаш І.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.65-68. - укр. УДК 304.2.-348.71.-322.2.
Сьогодні, незважаючи на перехід в епоху інформаційного суспільства, велика частина людства залишається релігійною, релігійний світогляд для неї залишається панівним. У статті визначається місце релігії в житті суспільства, на основі аналізу

деяких соціологічних теорій розкриваються особливості взаємовпливу політики й релігії. Підкреслюється підвищення ролі церкви в державі та проникнення релігії у свідомість українців. Релігія розглядається як потужний інструмент політиків для маніпуляцій і впливу на внутрішньополітичне життя України. Порушується питання тісного вплетення релігії в "тканину" соціуму та її вплив на політичну сферу. Робиться спроба соціологічного аналізу особливостей взаємодії політики й релігії, специфіки їх взаємовпливу, аналізуються можливості їх взаємодії.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.18.08.0196/219648. Шлюбно-сімейна ситуація Рівненської області у дзеркалі всеукраїнських та загальноєвропейських трендів. Романів О., Романів А., Онопрійчук А. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №23(2), С.75-91. - укр. УДК 911.3:314.6.
У статті досліджено особливості у шлюбно-сімейних процесах та структурах Рівненської області на тлі загальноукраїнських та європейських демографічних трансформацій. Відзначено провідні сучасні риси матримоніальної поведінки населення регіону та соціально-демографічні мікротенденції, які проявилися у наступному: спостережено зменшення показників шлюбності і підвищення рівня розлучуваності, зниження стійкості шлюбів, ймовірне зростання частоти консенсуальних шлюбів, поширення безшлюбного материнства, збільшення віку вступу до шлюбу, нуклеаризація сімейної структури населення, зменшення дітності сімей та інші. Запропоновані превентивні напрями соціально-демографічної політики для запобігання деформацій у шлюбно-сімейній ситуації регіону.

05.18.08.0197/221920. Этнодемографические процессы в Грузии на современном этапе. Путкарадзе Т.К. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.118-122. - рос. УДК 314.1.
У статті розглядаються національний склад населення Грузії та етно-демографічні процеси відповідно до опису 2002 року. Також у цьому дослідженні аналізуються основні причини скорочення чисельності населення, релігійні та гендерні структури населення.

05.21 Статистика населення

05.18.08.0198/220188. Аналіз і прогнозування тенденцій зростання чисельності населення країн і регіонів світу. Корепанов О.С., Чала Т.Г., Лазебник Ю.О. // Соціальна економіка. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1, вип.53, С.19-24. - укр. УДК 311.2:[314.1:339.9].
У статті особлива увага приділена дослідженню чисельності й характеристик населення за окремими країнами та регіонами світу. Наведені основні міжнародні органи та організації, що мають справу із розмірами й структурою населення країн і регіонів світу. Проаналізовано загальну динаміку, темпи зростання й прогнозовані тенденції зміни чисельності населення за основними регіонами світу та в Україні за період 1950-2100 роки. Оцінки й прогнози, що були використані для аналізу у статті, охоплюють 150-річний часовий горизонт, який можна поділити на минулі оцінки (1950-2015) і прогнози на майбутнє (2016-2100). Також у статті представлена методологія Організації Об'єднаних Націй щодо групування країн і територій світу за географічною ознакою в шість континентальних регіонів: Африка; Азія; Європа; Латинська Америка і Карибський басейн; Північна Америка і Океанія. Відповідно до зазначеної методології визначено країни і території, що відносяться до складу Європи, які було використано для подальшого дослідження. З метою подальшого порівняльного аналізу було здійснено прогнозування чисельності населення України та Європи на середньостроковий період. Для прогнозування було застосовано сингулярний спектральний аналіз (SSA), або метод "Гусениця" у вітчизняній літературі. Розрахунки проведені із використанням програми "Caterpillar". Для обґрунтування обраного методу вихідні часові ряди були скорочені на 7 років для того, щоб на основі цих даних мати можливість розрахувати помилку прогнозу. Для визначення міри точності одержаного прогнозу використана статистична оцінка MAPE. За результатами проведеного дослідження проведено порівняльний аналіз результатів прогнозування із офіційними даними довгострокових прогнозів Відділу народонаселення Департаменту з економічних і соціальних питань Організації Об'єднаних Націй і зроблено відповідні висновки.

05.41 Розселення населення. Географічна демографія

05.18.08.0199/219641. Особливості динаміки чисельності населення міст-регіональних центрів України в пострадянський період. Гусєва Н. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №23(2), С.30-37. - укр. УДК 911.3.
У статті здійснений аналіз динаміки чисельності населення та темпів його приросту для міст-регіональних центрів України в пострадянський період, виявлено їх особливості та головні тенденції. Здійснено ранжирування регіональних центрів країни за чисельністю населення в 1991 і 2017 рр., а також за показником приросту чисельності населення (в абсолютних та відносних значеннях) за період 1991-2017 рр. Проведено групування регіональних центрів України за чисельністю населення в 1991 і 2017 рр., темпами приросту населення, абсолютним приростом населення, тривалістю періоду негативної та позитивної динаміки чисельності населення, головними тенденціями динаміки чисельності населення протягом 1991-2017 рр. Виявлено періоди з найнижчими і найвищими показниками темпів приросту населення регіональних центрів України в пострадянський період. Визначено, які регіональні центри України за показником втрати населення в роки незалежності можна вважати "кризовими" або "депресивними".

05.18.08.0200/219655. Часові особливості розвитку міст Харківської області. Кравченко К. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №23(2), С.128-135. - укр. УДК 911.37 (477.54).

У статті розглянуто теорію центральних місць В. Кристаллера по відношенню до Харківської області, наведено поняття "опорний каркас розселення". Проаналізовано особливості руху населення міст Харківської області, визначено коефіцієнти росту та приросту населення регіону за період з 1992 р. до 2016 р. Проведено групування міст області в залежності від темпів скорочення чисельності населення за досліджуваний період. Охарактеризовано тенденції зміни чисельності населення міст Харківської області та визначено причини даних процесів. Визначено міста області, які мають найбільш негативні показники скорочення чисельності населення, запропоновано заходи регіональної політики для нівелювання даної ситуації.

05.18.08.0201/222622. Оціночно-прогностичне моделювання геодемографічної системи Харківського регіону. Сегида Е.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Геологія. Географія. Екологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2017, №46, С.136-145. - укр. УДК 314.1.
Подано загальний алгоритм оціночно-прогностичної моделі з позиції суспільно-географічної концепції геодемографічної системи регіону. Для опису зміни стану геодемографічної системи використовується балансове рівняння, яке описує кожне поселення або локальну геодемографічну систему у складі регіональної геодемографічної системи. За результатами моделювання на кожний рік прогнозного періоду (20 років) розраховувалися кількість населення у всіх об'єктах, розподіл населення за віковими групами, середній вік населення, кількість мігрантів за кожною віковою групою, інформаційна ентропія для кожного об'єкту і для кожної вікової категорії. На моделі відтворювались три варіанти сценарію розвитку регіональної геодемографічної системи: зі збереженням поточних (на початок 2016 року) параметрів руху населення, оптимістичний (зі зростанням народжуваності та міграційної активності) та середній (зі збільшеною народжуваністю). Висвітлено результати моделювання за трьома сценаріям та з огляду на одно-, дво-, трьох- та чотирьох центричний просторовий розвиток регіону. Визначені показники чисельності та складу населення міст Харків, Куп'янськ, Ізюм та Лозова. Оціночно-прогностична модель геодемографічної системи регіону є універсальним інструментом дослідження та соціального управління і може використовуватися для вирішення найрізноманітніших задач. Окреслені можливості застосування оціночно-прогностичної моделі для управління розвитком геодемографічної системи регіону.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.07 Загальна теорія держави і права

10.18.08.0202/218035. Роль правової освіти у формуванні правової свідомості суспільства: філософсько-педагогічна рефлексія. Мельниченко А.А., Дергачов Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.73-77. - укр. УДК 316.3.
У статті розглядаються філософсько-педагогічні аспекти дослідження проблеми формування правової свідомості суспільства. Автори акцентують увагу на ролі правової освіти населення, яка здійснюється головним чином через систему юридичної освіти, освітні проекти засобів масової інформації, діяльність професійних об'єднань правників тощо. Окрема увага приділена питанням шкільної правової освіти як початкового етапу формування правової свідомості через засвоєння елементарних правових знань. Зроблений короткий огляд правових засад функціонування та розвитку правової освіти населення в Україні, зокрема відзначено на збереженні актуального характеру Національної програми правової освіти населення. Наголошуючи на важливості матеріалістичного підходу в дослідженні, автори вказують на плідність використання методологічного арсеналу філософії освіти під час пошуків теоретичного розв'язання проблеми формування правової свідомості. Розглядаючи право як надбудовний елемент соціальної системи, автори наголошують на окремих перспективах впливу правової свідомості на суспільне буття.

10.18.08.0203/218075. Правове регулювання інформаційної безпеки держави та громадянське суспільство. Кантока М.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.60-62. - укр. УДК 342.7.
У статті розглядаються актуальні питання формування й упровадження інформаційної безпеки в Україні. Зосереджується увага на необхідності вдосконалити механізми нормативно-правового забезпечення зазначеної функції. Також варто звернути увагу на збільшення доступу громадянського суспільства до інформації, щоб забезпечити додатковий контроль над безпекою країни. Співпраця з міжнародними організаціями та інституціями в межах інформаційної безпеки має також бути пріоритетом для забезпечення розвитку й удосконалення механізмів захисту.

10.18.08.0204/222661. Інформаційна безпека: людина, суспільство, держава. Турута Е.В., Жидкова О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.27-34. - рос. УДК [174:342.738]:004.056.
У статті розглядається і позначається клас нових видів загроз і небезпек, пов'язаних із застосуванням новітніх технологічних засобів. Серед них - спотворення інформації, фальсифікація реальності віртуальними світами, маніпулювання свідомістю людей, підміна цілей і способу життя нав'язаними стандартами. Акцентується увага на тому, що поряд з позитивними результатами процесу використання інформаційних технологій вже проявилися досить серйозні негативні ефекти, такі як "цифрова нерівність", комп'ютерна злочинність, комп'ютероманія, формування "машинного" стилю мислення, зниження у людей інтересу до реального світу. Тому, проблема забезпечення інформаційної безпеки є пріоритетною серед інших проблем національної безпеки, має загальний характер, стосується всіх: людини, суспільства, держави.

10.09 Історія держави і права

10.18.08.0205/221529. Становлення інституту парламентаризму на постюгославському просторі. Люба О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.111.121. - укр. УДК 328.
Проаналізовано чинники, що мали вплив на становлення інститутів представницької та законодавчої влади в Югославії на початку 90-х рр. XX ст. Виокремлено основні етапи розвитку парламентаризму на постюгославському просторі. Дається стислий

огляд основних характеристик сучасних парламентів у країнах колишньої Югославії, їх ролі в легітимації існуючих політичних режимів та укоріненні демократичної політичної культури.

10.18.08.0206/222572. Провідні морально-етичні концепти європейського досвіду державотворення в ХХ столітті: Войцех Ярузельський, Маргарет Тетчер (приклади до осмислення в державотворчій та суспільнотворчій стратегії сучасної України). Ямчук П. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.51-60. - укр. УДК 141.312:3.07(4) "19":321(477).
У статті акцентовано увагу на комплексі проблем, пов'язаних з вітчизняним державотворенням в європейському християноцентричному контексті новітньої доби. Осмислюється феномен впливу провідних європейських державних діячів на українське державотворення, окреслено аксіологічні засади взаємодії й перегуку ідей українського й світового дискурсів. Вивчено цінісно-смислові паралелі між духовно-інтелектуальним обширом українства та християнсько-консервативною семіосферою ідей британського громадського й державного діяча М.Тетчер та іманентно християнською за вихованням і традиціями ідеями й буттям польського військового й державного діяча В.Ярузельського. Увага зосереджується автором на морально-етичних підвалинах розвою особистої й суспільної свідомості, на екзистенціальній сутності вибору шляху індивідуальності громадського й державного діяча в зламних соціально-історичних моментах.

10.17 Адміністративне право

10.18.08.0207/218221. Застосування принципів публічного адміністрування в роботі органів місцевої влади. Замрій О.М. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Сер. економічна. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(2), С.58-61. - укр. УДК 352.075.
Розглянуто теоретичні та прикладні засади публічного адміністрування в діяльності органів місцевої влади. Визначено роль та значення місцевої влади у публічному управлінні, розкрито зміст основних принципів публічного адміністрування, досліджено особливості реалізації демократичних принципів у європейських країнах та визначено потребу їх практичного застосування в роботі вітчизняних органів місцевої влади як перспективного напрямку в процесі побудови демократичної держави. Впровадження цих принципів забезпечить якість і результативність управління та відповідність діяльності органів місцевої влади вимогам та очікуванням громадян.

10.18.08.0208/218573. Просторовий аналіз сучасної територіальної реформи у Волинській області. Барський Ю.М., Пугач С.О. // Економічний форум. Луцьк: Луцький нац. техн. ун-т, 2017, №3, С.44-50. - укр. УДК 911.3:352(477.82).
У статті проаналізовано особливості перебігу сучасної адміністративно-територіальної реформи низового рівня у Волинській області з позицій економічної та соціальної географії. Показано недоліки та основні проблеми реформи у територіальному аспекті. Основними проблемами низької інтенсивності перебігу реформи є: проблема меж майбутніх територіальних громад, визначення адміністративного центру громади та зони його доступності, компактність території майбутніх громад, проблема шляхів сполучення, відсутність детально розробленої територіальної схеми реформи.

10.18.08.0209/221519. Сучасні тенденції та перспективи розвитку місцевого самоврядування в Польщі: оцінка експертів (Частина 2). Бровко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.59-67. - укр. УДК 321.013:342.553 (438).
Розглянуто сучасний стан місцевого самоврядування Польщі через 25 років після проведення гмінної реформи. Проаналізовано рівень автономності та самостійності місцевого самоврядування Польщі. Встановлено, як і в якій мірі відбувається фінансування адміністративно-територіальних одиниць місцевого самоврядування Польщі. Визначені основні форми громадської участі на локальному рівні в Польщі. Дано відповідь на питання, чи потребує місцеве самоврядування Польщі подальших змін? Дослідження проведено на основі глибинних інтерв'ю з провідними польськими експертами у сфері місцевого самоврядування.

10.27 Цивільне право

10.18.08.0210/222989. Непорушність права приватної власності: співвідношення досвіду окремих країн. Лисенко І.В., Лисенко А.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.37-42. - укр. УДК 347.2.3.
У статті досліджуються актуальні проблеми непорушності права приватної власності на нерухоме майно у різних країнах. Зокрема в роботі розглядається зв'язок принципу непорушності права приватної власності та обмежень майнових прав. В цьому ракурсі нами доводиться теза про те, що ще з часів Давньоримської держави і у сучасних країнах право приватної власності майже завжди мало абсолютний характер та було непорушним в межах встановлених державою.

10.55 Земельне право

10.18.08.0211/218322. Структурно-функціональна модель забезпечення балансу інтересів при відчуженні земельних ділянок для суспільних потреб. Петраковська О.С., Михальова М.Ю. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №64, С.290-296. - укр. УДК 528.44:332.264.3:332.15.
Проведений аналіз закордонного досвіду впровадження на ринок комерційної нерухомості та досвіду українських науковців в питаннях оцінки ефективності земель. Розроблена структурно-функціональна модель забезпечення балансу інтересів при відчуженні земельних ділянок для суспільних потреб, в якій проілюстрований взаємозв'язок інтересів територіальної громади, інвесторів і власників/користувачів земельних ділянок.

10.18.08.0212/218323. Особливості державної реєстрації санітарно-захисних зон в Україні. Петраковська О.С., Трегуб М.В., Трегуб Ю.Є. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №64, С.297-305. - укр. УДК 332.3.
Систематизовано чинні вимоги до реєстрації земельних ділянок та прав на них. Визначено необхідність реєстрації санітарно-захисних зон в Україні, як одного з виду обмеження. На підставі чинного порядку реєстрації земельних ділянок та прав на них розроблені пропозиції щодо процедури державної реєстрації обмежень земельних ділянок у Державному земельному кадастрі та державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обмежень в Державному реєстрі прав.

10.18.08.0213/219134. Особливості проведення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення у 2017 році. Опара В.М., Домбровська О.А. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.47-49. - укр. УДК 631.15 : 332.3.
У статті розглянуто напрями реалізації в Україні нового методичного підходу щодо проведення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення у 2017 році - відповідно до нормативу капіталізованого рентного доходу. Наведено

послідовність виконання розрахунків щодо визначення нормативної грошової оцінки земельної ділянки сільськогосподарського призначення. Встановлено, що проведення оцінки на підставі нової методики призведе до деякого зменшення показників нормативної грошової оцінки сільськогосподарських земель.

10.18.08.0214/223082. Кадастровий облік земельних ресурсів України. Бойко О.Г., Кушнірук Т.М., Додурич В.В. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №3(75), С.164-172. - укр. УДК 332.33:349.417(418(477).
Визначено основні проблеми ведення кадастрового обліку земель на рівні державного земельного кадастру в Україні. Висвітлено сучасний етап розвитку земельних відносин та шляхи їх вирішення. Запропоновано створити не тільки єдину базу даних, але і картографічну основу для отримання актуальної планово-картографічної інформації. Розглянуто принципово нову систему Державного земельного кадастру, яка передбачає автоматизовану систему його ведення. Забезпечено формування сукупності даних всіх складових частин державного земельного кадастру, починаючи від відомостей про правовий режим земель і закінчуючи показниками оцінки і плати за землю.

10.18.08.0215/223083. Передбачення деформаційних процесів сформованого землекористування з урахуванням динаміки інженерно-геологічних умов території. Люсак А.В., Кахнич П.Ф. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №3(75), С.173-180. - укр. УДК 332.23.
Наведено результати аналізу основних умов розвитку сформованого міського землекористування з врахуванням динаміки інженерно-геологічних умов території.

10.18.08.0216/223084. Актуальні питання впорядкування земель Карпатського єврорегіону. Воронюк Ю.Ю., Беспалько Р.І. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №3(75), С.181-187. - укр. УДК 332.3 (292.451.454).
В статті розглянуто проблематику та особливості впорядкування земель Карпатського єврорегіону. Обґрунтовано необхідність оптимізації складу земель на досліджуваній території. Надано пропозиції щодо забезпечення раціонального використання земель із врахуванням особливостей території.

10.67 Право соціального забезпечення

10.18.08.0217/220114. Залучення досвіду провідних країн до реформування системи пенсійного забезпечення в Україні. Третяк В.П., Андреєва К.О. // Соціальна економіка. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2, вип.52, С.135-144. - укр. УДК 331.25.021.8 (477).
У статті розглянуто сучасний стан соціального захисту в Україні та провідних країнах світу. Проведено аналіз основних напрямів фінансування соціального захисту, який свідчить, що більшість країн шукають шляхи зменшення фінансового навантаження на бюджет у зв'язку з пенсійними виплатами та запроваджують трирівневі пенсійні системи. Запропоновано рекомендації щодо подальшого реформування пенсійного забезпечення в Україні на основі залучення позитивного досвіду провідних країн.

10.71 Правоохоронні органи

10.18.08.0218/220235. Новації у сфері управління діяльністю прокуратури. Сливенко В.А. // Вісник Дніпропетр. ун-ту. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №6, т.24, С.123-130. - укр. УДК 379.85.
Мета дослідження - аналіз ефективності процесів, пов'язаних з новаціями у сфері управління діяльністю прокуратури під час перебудови правоохоронної системи держави, вивчення важливих факторів переформатування та динаміка подальших змін відомства. Для досягнення мети використано комплекс методів: порівняльний, структурного аналізу, синтезу, індукції та дедукції. Проаналізовано процеси, пов'язані з перебудовою правоохоронних інститутів держави, уточнено правовий статус. Показано напрями переформатування правоохоронних інститутів держави, новації в управлінні прокурорською діяльністю під час реформування правоохоронної сфери: формування нових принципів кадрової політики відомства (незалежний та прозорий конкурсний механізм призначення на вакантні посади), упорядкування системи мотивації, підвищення рівня незалежності у прийнятті рішень, позбавлення непритаманних функцій та підвищення дисциплінарної відповідальності працівників. Зазначено, що реформи у сфері управління відомства здійснено з урахуванням міжнародного досвіду та європейських стандартів правоохоронної діяльності. Наукова новизна полягає в дослідженні новацій у сфері управління прокурорською діяльністю в період кардинального реформування суспільства: формування нових принципів кадрової політики відомства, незалежний та прозорий конкурсний механізм призначення на вакантні посади, упорядкування системи мотивації, удосконалення системи контролю, підвищення рівня незалежності працівників у прийнятті рішень, звільнення співробітників від неофіційного "тиску" керівництва, організація незалежних та демократичних органів прокурорського самоврядування - Ради прокурорів та кваліфікаційної комісії, позбавлення непритаманних функцій (загального нагляду за законністю) та підвищення дисциплінарної відповідальності. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що висновки можуть бути враховано в подальшому переформатуванні прокуратури в нову правоохоронну структуру, яка відповідатиме вимогам правової держави. Подальші наукові дослідження в цьому напрямку сприятимуть пошукам інноваційних шляхів розв'язання проблем реформування правоохоронної сфери нашої держави.

10.18.08.0219/221518. Характеристики адвокації в Литві. Результати експертних інтерв'ю. Бацюкова С.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.55-58. - англ. УДК 321.01:316.
Розглядаються характеристики адвокації в Литві, що є консолідованою демократією та державою зі статусом свободи "вільна країна". Автор фокусується на таких характеристиках: масовість, заснованість адвокації на захисті прав та свобод, захисті інтересів та/або просуванні ідей, цілі адвокації, мішені та агенти, рівень втілення адвокаційних дій. Описові характеристики адвокації представлені в статті на основі якісних інтерв'ю, проведених з литовськими та міжнародними експертами.

10.77 Кримінальне право

10.18.08.0220/219753. Система покарань для неповнолітніх злочинців як проблема науки і правозастосовної практики. Кузьменко О.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.5-11. - укр. УДК 343.24.
У статті аналізується сучасний стан вивчення і розв'язання проблеми особливостей та ефективності системи кримінальних покарань, що застосовуються до неповнолітніх в Україні. Здійснюється огляд теоретичних та експериментальних досліджень вітчизняних і заруіжних науковців у сферах правознавства, психології та педагогіки. Використовуються матеріали судової

практики і дані правової статистики, відповідний міжнародний досвід. Наводяться доводи на користь доцільності невідкладного оновлення зазначеної системи, що, на думку автора, сприятиме підвищенню її виховної та корекційної ефективності. Робляться конкретні пропозиції щодо вдосконалення системи покарань, передбачених для неповнолітніх злочинців чинним Кримінальним кодексом України.

10.18.08.0221/222990. Вікова неосудність як об'єкт наукового дослідження. Кузьменко О.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.42-49. - укр. УДК 343.265.
У статті аналізується сучасний стан вивчення проблеми вікової неосудності, не пов'язаної з психічним розладом у людини. Здійснюється огляд теоретичних і експериментальних досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців у сферах правознавства, психології, педагогіки і соціології. Використовуються матеріали судової практики, дані правової статистики і відповідний міжнародний досвід. Наводяться доводи на користь доцільності доповнення Кримінального кодексу України положенням про вікову неосудність неповнолітніх. Обґрунтовується теза, що за наявності у вітчизняному кримінальному законодавстві зазначеної новели неповнолітні із затримкою у психічному розвитку будуть захищені від можливості об'єктивного ставлення у вину. У статті підтримується пропозиція В. Бурдіна про те, що презумпція досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, мусить бути спростовною.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.18.08.0222/223006. Лінгвістичні методи в судовій експертизі. Бабкова Н.В., Санжаровська О.Г. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.118-122. - укр. УДК 343.13.
У статті розглянуто сучасні підходи до визначення терміну "судова лінгвістична експертиза", описано проблеми, які виникають при проведенні подібних експертиз й описів результатів. Проаналізовано лінгвістичні методи аналізу змісту тексту та наведено основні труднощі при описі роботи даних методів у висновках лінгвістів-експертів, що може викликати відмову від використання результатів лінгвістичної експертизи як юридично значимих. Зроблено висновки про можливість використання автоматизованих методів та систем для виявлення юридичних правопорушень, що пов'язані з текстовою інформацією.

10.81 Кримінологія

10.18.08.0223/220101. Природа сучасної інституційної корупції. Турлакова А.С. // Соціальна економіка. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2, вип.52, С.54-60. - укр. УДК 33.012.23:328.185.
У статті розкрито теоретичні основи явища корупції, сутність поняття, соціально-економічна природа сучасної корупції, розглянуті основні форми прояву корупції в ринковій економіці, проаналізовано найбільш схильні до корупції інститути. Розглянуто феномен рентоорієнтованої поведінки та феномен утворення парадержави.

10.18.08.0224/222857. Глобалізація економіки та транснаціональна організована злочинність. Сідоров В.І., Здоровко С.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №6, С.58-70. - укр. УДК 339.9:[341.4:343.9.002].
Статтю присвячено висвітленню питання проблем глобалізації економіки, підстави, які обумовили виникнення та бурхливий розвиток глобального ринку капіталу, зроблено акцент на головну рушійну силу цього феномену - транснаціональні компанії та корпорації (ТНК). Звернуто увагу на негативні наслідки цього процесу та осмислено яким чином їх намагаються використовувати транснаціональні злочинні організації, стисло викладено криміналістичну характеристику цих злочинних угрупувань. Крім того акцентовано увагу на ті заходи, які приймає міжнародна спільнота під егідою ООН з попередження та припинення цих злочинів.

10.18.08.0225/223520. Розвиток міжнародного співробітництва в сфері антикорупційної діяльності як поштовх до зменшення впливу передісторії корупційного явища в Україні. Ващенко О.М., Джордж Аль Джаммал. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Економічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(33), С.150-158. - англ. УДК 328.185.
Роботу присвячено ролі міжнародного співробітництва у протидії викликам корупції. Зокрема, діючі багатосторонні міжнародні документи вважаються основою вдосконалення національного законодавства щодо боротьби з корупцією. Проведено аналіз інформації про попередній український досвід в галузі боротьби з корупцією. Оцінено українські досягнення в рамках антикорупційної діяльності. Наведено огляд деяких аспектів міжнародного досвіду в сфері законотворення, що мають велике практичне значення для України і активно реалізуються в національному законодавстві. Беручи Україну за приклад, стаття розкриває позитивний досвід прийняття міжнародних практик для боротьби з корупцією. Досліджено систему органів, що забезпечують діяльність по боротьбі з корупцією в Україні. Проте ситуація з корупцією в Україні не надто покращилася. Окремо показано важливу роль громадянського суспільства і неурядового сектора в політиці по боротьбі з корупцією. Пропонується створення Комітету по боротьбі з корупцією дворівневої структури: інформації з необмеженим доступом і інформації з обмеженим доступом, а це означає принцип таємності. Він повинен стати координуючим органом серед усіх державних органів та неурядових організацій, зайнятих у антикорупційній діяльності. Обговорені його детальна структура і потенційні цілі. Розглянуто характер його взаємодії з іншими органами влади. Тільки тісна співпраця між керівними органами держави, громадськістю, міжнародними організаціями і недержавними організаціями на основі діючих і досліджених міжнародних практик може привести до реального зрушення ситуації в галузі боротьби з корупцією.

10.83 Виправно-трудове право. Пенітенціарія

10.18.08.0226/219769. Теоретико-методологічні засади пенітенціарної філософії. Шанідзе Н.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.82-85. - укр. УДК 1(091).177.9.
У статті висвітлені актуальні питання щодо становлення та розвитку пенітенціарної філософії в Україні і світі. Визначається теоретичне підґрунтя та історико-філософська база розвитку пенітенціарної ідеї та її філософське значення для розвитку суспільства та особистості. Особлива увага приділяється філософським вченням про мораль, право, справедливість та злочин, як головним категоріям та поняттям, на яких повинна ґрунтуватися пенітенціарна філософія.

10.89 Міжнародне приватне право

10.18.08.0227/222988. Щодо виникнення трудового права Європейського союзу. Гаєвая О.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.33-37. - укр. УДК 349. 2.

У статті досліджується інтеграція в загальносвітову систему правового регулювання праці, яка передає іншим країнам власний нормотворчий і практичний досвід в трудовій сфері. Відстежується звільнення трудового права від застарілих і неефективних конструкцій, запозичення в міру необхідності різноманітних концепцій в теорії і практиці різних регіонів світу. Демонструється адаптація їх до внутрішньодержавних особливостей і потреб на сучасному етапі. Зазначається, що завдяки Європейському трудовому праву створено збірник модельних правових норм.

10.91 Держава і право окремих країн

10.18.08.0228/221526. Політико-культурний підхід до аналізу державотворення на Близькому Сході. Осадча Я.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.96-99. - англ. УДК 321.
Проаналізовано риси політико-культурного підходу до описання політичного життя та процесу державотворення на Близькому Сході. Описано переваги та недоліки цього аналітичного напрямку. Обґрунтовано неможливість використання релігії як головного аналітичного інструмента під час вивчення розвитку та структури політичних інститутів держав цього регіону. Висловлено сумнів у тому, що іслам є головною перешкодою до демократизації режимів на Близькому Сході.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.07 Методологія політичних досліджень

11.18.08.0229/221510. Витоки харківської школи політичного аналізу та її вплив на формування теорії та методології політичної аналітики. Рубанов В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.5-11. - укр. УДК 32.303.442.3.
На прикладі аналізу наукових праць та теоретико-прикладних проектів учених Харківського університету здійснена одна з перших спроб наукової оцінки рівня розвитку вітчизняної школи політичного аналізу XIX ст. Доведено, що в питаннях наукового дослідження політики вона повністю відповідала найкращим його загальноєвропейським зразкам того часу, а, дякуючи професійним зусиллям харківських учених, успішно розвивалась на національному рівні і, тим самим, позитивно впливала на світовий процес формування теорії та методології політичної аналітики в цілому.

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.18.08.0230/219757. Ідеологія та її альтернативи в просторі політичної комунікації. Голованов Б.Д. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.27-31. - рос. УДК 130.2.
Розглядається зміст категорії ідеологія і дискурс, їх методологічний і комунікативний потенціали. Сучасне суспільство в осмисленні своїх процесів не може обходитися поняттями, сформованими в епоху Модерн і класичної раціональності. В арсенал соціальних і політичних наук входять нові концепти, що позначаються термінами: дискурс, наратив, символічний універсум та ін. Ці категорії в структурі сучасного світогляду заміщають поняття ідеологія і претендують на роль конструктивних принципів в просторі політичної комунікації. Наскільки обгрунтовані претензії нових категорії, і як з їх допомогою задаються нові світоглядні орієнтири? На прикладі поняття дискурс автор розглядає методологічні та комунікативні можливості нових понять. Досліджуються різні інтерпретації понять дискурс і ідеологія, характерні для представників сучасної філософії і соціології постмодернізму. Особливу увагу автор приділяє тим соціальним тенденціям, які формують ґрунт для нових трансформацій комунікативного простору. Досліджується, які конкретні механізми, сформовані в інтерсуб'єктивному просторі, відповідають за створення нової соціальної реальності і світопорядку.

11.18.08.0231/219887. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. Сергієнко Т.І. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.189-194. - укр. УДК 321.
В даній статті за темою "Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення," досліджено сутність і природу політичних рішень. Проаналізовано умови прийняття політичних рішень. Розглянуто види політичних рішень, основні фази циклу політичних рішень та технології їх прийняття. Виокремлено основні якості політичного рішення. Визначено залежність якості і ефективності політичних рішень від суспільно-політичних чинників. Мета статті полягає у тому щоб розглянути особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. Предметом наукового дослідження є процес вироблення сучасних політичних рішень. Щодо методології наукового дослідження, то в процесі дослідження застосовані загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, використання структурно-функціонального методу та методу логічного узагальнення дозволило уточнити природу політичних рішень, з'ясувати їх складові та роль в процесі формування. Науково доведено, що політичне рішення є свідомим вибором одного з кількох можливих варіантів політичних дій. Дійдено висновку, що політичне рішення є конкретним проявом соціальної дії і політичної поведінки.

11.18.08.0232/221512. Вплив громадянського суспільства та міжнародних організацій на формування державної гендерної політики в Україні. Біденко Ю.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.17-25. - укр. УДК 327.3; 321.8:323.2(477).
Аналізується розвиток гендерної політики в Україні в контексті міжнародних зобов'язань і стимулів, а також участі громадянського суспільства. Показано, що в той час, коли громадські об'єднання є доволі активними в актуалізації та реалізації гендерних проектів, на відміну від політичних партій та медіа, вони не мають регламентованих інструментів впливу на державну політику, яка не є послідовною та пріоритетною в питаннях забезпечення гендерного балансу.

11.18.08.0233/221514. Легітимаційя/делегітимація інституціональних змін. Шаповаленко М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.30-32. - укр. УДК 316.3.21.

Низка "кольорових революцій" на пострадянському просторі, події "арабської весни" сприяли встановленню нового політичного порядку. Змінювалися політичні інститути і вводились в дію нові політичні процедури та механізми функціонування політичного режиму. Новий політичний порядок мав себе легітимізувати, але для цього потрібно було вирішити ті кризові проблеми, які дали поштовх радикальним змінам у суспільстві. Як правило, низка чинників викликають кризові явища і для подолання кризи потрібно запровадити систему заходів, які й забезпечать інституціональну легітимацією. Водночас поряд із легітимацію можуть відбуватися й процеси делегітимації.

11.18.08.0234/221516. Концепт пострадянського габітусу: інституційний і ціннісний виміри. Кисельова В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.41-46. - англ. УДК 323.2:002.8.
Обґрунтовується евристичний потенціал концепту пострадянського габітусу в якості теоретичної альтернативи і аналітичного інструменту для дослідження внутрішніх чинників, що визначають специфіку політичного процесу держави. Також представлена дворівнева концептуалізація пострадянського габітусу через інституційний і ціннісний виміри. На прикладі України здійснюється екстраполяція концепту: гетерогенність пострадянського габітусу розглядається з точки зору инструменту мобілізації колективної ідентичності в рамках специфічних умов гібридного збройного конфлікту.

11.18.08.0235/221520. Трансформації демократичного методу управління в інформаційну епоху. Комарова Т.Г., Тихонова Л.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.68-72. - укр. УДК 321:004.
Розглядаються проблеми електоральної та ліберальної демократії, політичного менеджменту і політичного управління в умовах інформатизації і глобалізації сучасного суспільства. Автори аналізують виклики демократичному методу управління суспільством, які існують в інформаційну епоху. Досліджується співвіднесеність керованості та стихійності у політиці на сучасному етапі та фактори розвитку, в яких вони виражаються.

11.18.08.0236/221522. Загальні аспекти структурного підходу в дослідженні ролі еліт у процесах модернізації політичної системи. Хорішко Л.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.78-82. - укр. УДК 323.212:323.39.
В умовах глобального розвитку процеси модернізації політичних систем набувають все більшого значення, оскільки сприяють здійсненню необхідних перетворень для адаптації до викликів навколишнього середовища через здійснення структурно-змістовних внутрішніх перетворень. У цьому контексті актуалізується потреба дослідження суб'єкта здійснення модернізаційної діяльності, а також врахування особливостей політичної ситуації, в межах якої будуть здійснюватися конкретні реформи. Визначено особливості структурного підходу в дослідженні ролі еліт у процесах модернізації політичної системи. Він орієнтований на дослідження соціально-економічних, політико-культурних передумов, що сприяють становленню в конкретній політичній системі демократичних інститутів, правил взаємодії між суб'єктами.

11.18.08.0237/221524. Інформаційна безпека як складова національної безпеки України. Младьонова О.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.87-92. - укр. УДК 321.011.
Проаналізовано інформаційну безпеку в якості складової національної безпеки України. Національний інтерес є сукупністю потреб держави, суспільства, людини. Зроблено висновок, що національна безпека є результатом управління потенційними чи реальними загрозами, небезпеками і має на меті задоволення національних інтересів держави, суспільства, людини. Існування та розвиток держави підтримуються шляхом належного функціонування відповідних державно-правових інституцій.

11.18.08.0238/222660. Керованість та стихійність як проблема розвитку демократії в умовах інформаційного суспільства. Штанько В.І., Тихонова Л.А., Комарова Т.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.20-26. - рос. УДК 130. 2.
У статті розглядаються проблеми електоральної та ліберальної демократії, політичного менеджменту і політичного управління в умовах інформатизації і глобалізації сучасного суспільства. Автори аналізують виклики демократичному методу управління суспільством, які існують в інформаційну епоху. Досліджують як співвідносяться керованість та стихійність у політиці на сучасному етапі, у яких нових факторах розвитку вони виражаються.

11.18.08.0239/222674. Вплив масової міфологічної маніпуляції на геополітичний світогляд. Крючков Д.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.105-110. - рос. УДК 32.001+001.98.
У даній статті розглядається взаємовідношення масової міфологічної свідомості і маніпуляцій, заснованих на геополітичних теоріях, що формуються на базі міфологічного сприйняття тих чи інших штучних конструктів. Особлива увага приділяється особливостям російських геополітичних міфів в сучасному світі, а також сучасним тенденціям геополітичного міфотворчості.

11.18.08.0240/222675. Популізм у контексті таблоїдизації мас-медійного простору: політико-культурний вимір. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.111-115. - укр. УДК 316.77.
У статті аргументовано, що ідеї популізму набули популярності в сучасному світі завдяки процесу таблоїдизації мас-медіа. Це призводить до тривожного тренду домінування маргінесу (основного споживача ідей популізму) у виборі суспільного майбутнього. У контексті теорії "бунту мас" Х. Ортеги-і-Гасета зазначено, що досконалість сучасного життя маси вважають не за організацію, а за природу. Тобто, існуючі форми соціального буття, які сприяли комфортному проживанню людини маси, вважаються вічними та незмінними (кимось даними). Відповідно, класу споживачів популізму притаманні специфічні політико-ментальні характеристики: їх не цікавлять причини виникнення існуючого устрою суспільного життя. Їх цікавить лише їхній добробут і одночасно вони відмежовуються від причин цього добробуту. У цілому, таблоїдизація мас-медіа детермінувала поширення ідей популізму.

11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія

11.18.08.0241/218016. Азербайджано-туркменських відносин: проблеми і досягнення. Агаєв Т.Б., Вахідов Ф.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.3-5. - рос. УДК 94:327.
Питання взаємовідносин між Азербайджаном і Туркменістаном вийшли на новий рівень після розвалу СРСР. Варто відзначити розширення торговельних і культурних відносин між двома народами. Разом із тим залишився вантаж проблем, пов'язаних із поділом Каспійського моря по секторам, оскільки є ряд проблем у рамках міжнародного права, що не дозволяють це зробити. Йдеться про родовища "Кяпяз", яка не експлуатується через спірне місця розташування. Незважаючи на подібні протиріччя, кожен з урядів прагне знайти взаємовигідне рішення проблеми.

11.18.08.0242/219756. Україна у геополітичних проектах першої третини ХХ століття. Перевалова Л.В., Окладна М.Г. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.20-26. - укр. УДК 327 (477).
У статті розглядаються геополітичні проекти видатних українських вчених М.С. Грушевського і С.Л. Рудницького, розкриваються їх погляди на майбутнє України, її місце у європейському просторі та роль у геополітичних процесах на початку ХХ століття. Автори на підставі наукових праць вчених аналізують їх концепції, щодо створення чорноморської федерації, головну роль в якої буде відігравати Україна. В цих геополітичних проектах вперше був виділений та осмислений чорноморський вектор діяльності незалежної української держави. У статті визначаються особливості обґрунтування чорноморської орієнтації України в працях М.Грушевського та С.Рудницького, порівнюються переваги доцільності цієї орієнтації для української держави.

11.18.08.0243/221042. Світоглядні засади державної незалежності в контексті історичних подій в Україні і Польщі та євроінтеграційного поступу. Макушинська Г.П. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.58-67. - укр. УДК 325.8:94(477+438).
Актуальність дослідження зумовлена сучасними кризовими явищами у світоглядній сфері європейського світу загалом, і в Україні зокрема, стратегічний розвиток якої спрямований у євроінтеграційному руслі. Постановка завдання - передбачає аналіз таких негативних світоглядних факторів, якими є дезорієнтація, розмитість, фальшивість змісту, релятивізм, помилковість інтерпретацій тощо, а також виявлення світоглядних передумов щодо здобуття державної незалежності з точки зору історичної ретроспективи. Головна мета статті полягає у порівняльно-історичному розгляді світоглядних пріоритетів і протиріч польського і українського народу в контексті непростих взаємини за умов геополітичного сусідства і стратегічного партнерства, а також ґрунтується на необхідності визначення історичної правди як у взаєминах двох народів, з метою успішного внутрішнього розвитку, так і для вироблення стратегії розвитку української держави, незалежність і цілісність якої знаходиться під загрозою донині. Виділення недосліджених частин загальної проблеми проведено на основі широкого масиву світоглядних наукових розвідок, в яких світоглядні пріоритети українського народу вивчені, переважно, безвідносно до європейського і західнослов'янського контексту, адже засади східного православного світорозуміння, світовідчуття і т.п. мають як суголосні пріоритети, так і суттєву специфіку щодо загальноєвропейських, а в нашому дослідженні - польських, сформованих вселенським християнством (католицизмом). Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про активну зацікавленість і широке вивчення проблеми світоглядних засад, що підтверджено як вітчизняними розвідками (А.Колодного, Л.Филипович, П.Яроцького, В.Жадька, В.Воронкової), так і новітніми дослідженнями провідних вчених світу (Паризька декларація, доповідь Римського клубу). Методологія передбачає використання системного, структурно-функціонального, компаративного, герменевтичного, аксіологічного та інших методів і підходів, які дозволили глибоко проаналізувати окреслені проблеми і сформулювати оптимальний шлях формування світоглядних пріоритетів українського народу через відродження соціальної ролі родини, реформованої освіти, церкви, громадських організацій тощо. Виклад основного матеріалу представлено у контексті історичних фактів і подій, постійно звертається увага на осмислення їх світоглядних передумов і наслідків, що впливали на становлення громадянського суспільства західного світу, зокрема, Польщі, а також сучасного стану і перспектив функціонування світоглядних пріоритетів українського народу, що засвідчує його істотну пов'язаність з християнством, а саме, з його морально-етичним змістом. Можливості філософського аналізу дозволили сформулювати теоретичні висновки та розробити практичні рекомендації щодо вироблення стратегічної концепції оптимальної і гармонійної взаємодії двох народів, перспектив розвитку, які пов'язані з розбудовою справжньої Європи, в "яку можна вірити".

11.18.08.0244/221511. Колонії в історико-політичній перспективі: спроба систематизації. Баталов О.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.12-16. - укр. УДК 325:316.323.82.
Завдяки порівняльному аналізу колоній в історико-політичній перспективі виокремлено ознаки колонії, сформульовано нове визначення колонії та запропонована авторська типологія колоній. Зроблено висновок, що запропонована типологія колоній надає нові можливості для аналізу сучасних постколоніальних суспільств і держав.

11.18.08.0245/221515. Держава vs імперія: влада та її реалізація в контексті глобалізації. Запорожченко Р.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.33-40. - укр. УДК 321.01:316.32.
Аналізуються теоретико-методологічні концепції державного володарювання крізь призму категорії суверенітету. Визначено основні підходи до трактування суверенітету, а також порівнюється влада та її реалізація в державі та імперії на основі розроблених структурно-функціональних параметрів. Розглядається вплив глобалізаційних процесів на трансформацію системи володарювання в сучасності.

11.18.08.0246/221525. Національна безпека та фреймінг дискурсу на пострадянському просторі. Работягова І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.93-95. - англ. УДК 351.862.44+32.019.51(327).
Розглядаються фактори, що впливають на фреймінг дискурсу на пострадянському просторі, що дозволяє представити інформацію у певному вигляді. Питання національної безпеки залежить від того, як громадяни оцінюють та відтворюють номінації, створені урядами задля інтеграції та мобілізації мас до відповідних дій. Представлено перспективи фреймінгу дискурсу.

11.18.08.0247/221527. Міжнародне співробітництво Європейського Союзу у сфері трудової міграції в умовах глобалізації. Пак Н.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.100-104. - укр. УДК 331.556.4:005.44.
Розглянуто особливості міжнародного співробітництва Європейського Союзу в сфері трудової міграції в умовах глобалізації. Проаналізовано процеси, які відбувалися в досліджуваній сфері в минулому столітті та дано оцінку ситуації, яка спостерігається сьогодні в Європі. Обґрунтовано наслідки трудової міграції для європейських країн та роз'яснено причини, які спонукали керівництво держав співтовариства протягом тривалого часу сприяти потоку нелегальних мігрантів. Акцентовано увагу на тому, що уряди країн повинні об'єднатися для того, щоб спільно розв'язати проблеми, які виникають у сфері трудової міграції.

11.18.08.0248/221528. Зовнішня стратегія ІДІЛ. Частина 2. Целуйко М.Є. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.105-110. - укр. УДК 323.28.
Досліджуються основні напрями і методи зовнішньої діяльності ІДІЛ, які вона реалізує від початку проголошення халіфату. Визначаються загальна стратегія і пріоритетність дій на зовнішніх територіях ІДІЛ на підставі аналізу ситуації у кожному з восьми публічно оголошених зовнішніх вілаятів (провінцій). Розкривається політика ІДІЛ на зовнішніх територіях, а також схожі риси і специфічні особливості кожного вілаяту.

11.18.08.0249/221530. Права людини як складова частина національних інтересів держави у постбіполярній системі міжнародних відносин. Гарбар О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.122-125. - укр. УДК 327:323: 321.64.

Розглянуто роль забезпечення прав людини як невід'ємну частину національних інтересів держав на сучасному етапі розвитку системи міжнародних відносин. Проаналізовано можливі негативні тенденції в зв'язку з системним порушенням базових прав людини та їхній вплив на політичну систему країни. Доводиться, що в умовах глобалізації, яка характеризується поширенням ліберальних ідей, гарантування прав людини має стратегічно важливе значення для збереження стабільного розвитку держави, які є невід'ємною складовою національних інтересів.

11.18.08.0250/221531. Геополітичні складові української кризи. Сутула О.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.126-131. - укр. УДК 32:327.5(477).
Розглядаються геополітичні особливості української кризи крізь призьму змін глобального світового порядку. Узагальнено теоретичний досвід досліджень української геополітичної кризи західними та вітчизняними науковцями. Відмічається, що геополітична невизначеність держави пов'язана з постійною трансформацією зовнішньополітичних орієнтирів політичними силами України. На підставі аналізу зовнішньополітичного блоку в парламентських та президентських передвиборчих програмах робиться висновок щодо формування сучасного геополітичного статусу України, а також можливі сценарії його подальшого розвитку.

11.18.08.0251/222856. Міграційна політика Європейського Союзу: проблеми і перспективи. Пак Н.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №6, С.54-57. - укр. УДК 342.721:314.7.
В статті розглядаються особливості здійснення міграційної політики країн Євросоюзу. Представлено основні групи факторів, що впливають на міграційну політику ЄС. Подано нормативно-правові документи та досліджено заходи, які були прийняті на рівні урядів країн ЄС щодо врегулювання міграційних потоків. Проаналізовано проблеми, які наразі існують у сфері міграційної політики ЄС. Обґрунтовано напрями, які необхідно реалізувати для врегулювання ситуації, що склалася на даний час в європейських країнах внаслідок напливу біженців з країн Сходу. Аргументовано, що країни ЄС мають виробити спільну стратегію міграційної політики.

11.18.08.0252/222859. Основні засоби інформаційного протиборства та інформаційної війни як явища сучасного міжнародного політичного процесу. Харченко І.М., Сапогов С.О., Шамраєва В.М., Новікова Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №6, С.77-81. - укр. УДК 32.019.51:654.19.
Останні тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин обумовили і перехід від класичного міждержавного силового протистояння до протистояння в інформаційній сфері. Практичними засобами його реалізації є інформаційна зброя. Але розвиток сучасних технологій зробив її доступною значно ширшому колу гравців і сприяє їх залученню у процеси захисту інформації та досягнення інформаційної переваги. Основною метою даної публікації став ретроспективний аналіз основних засобів практичного ведення інформаційного протиборства та інформаційних війн як достатньо нового явища у міжнародних відносинах.

11.18.08.0253/222987. Сепаратизм в Європейському Союзі: закономірність чи виняток з правила? Окладна М.Г. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.29-33. - укр. УДК 325.8; 327.39.
Європейська інтеграція породжує питання про взаємини між нацією і державою. Трансформація держав Західної Європи створює нові можливості для вираження інтересів меншин. Це підриває традиційне бачення суверенітету і послаблює необхідність в державності. Націоналістичні рухи в багатьох випадках сприйняли європейську тему, її ідеологію і стратегії. Європа надає можливості для територіальних рухів, зокрема деякі заходи щодо захисту меншин. У цій статті розглядаються різні способи, за допомогою яких сторони, що діють в регіональних контекстах, відреагували, інтерпретували і використовували образи "Європи регіонів" для просування своїх територіальних вимог.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.09 Розвиток науки

12.18.08.0254/221094. Микола Говорущенко (1924-2011): біографія науковця. Домановський А.М. // Автомобільний транспорт. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2016, №39, С.60-65. - англ. УДК 001(091).
Статтю присвячено огляду біографії та наукового доробку Миколи Яковича Говорущенка (1924-2071) - професора, доктора технічних наук, заслуженого діяча науки.

12.18.08.0255/222628. Науково-технічна революція та її вплив на розвиток науки. Блажевич Н.О. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.25-29. - укр. УДК 001"71".
Простежено вплив науково-технічної революції на розвиток науки. Виявлено, що НТР є тривалим історичним процесом. Передовою характеристикою НТР є перетворення науки в безпосередню продуктивну силу й автоматизацію виробництва. Виявлено, що НТР значною мірою вплинула на становлення наукової дисципліни - "Наукознавство".

12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки

12.18.08.0256/219765. Досвід Польщі з популяризації науки: Науковий центр Коперника у Варшаві. Владленова І.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.65-69. - укр. УДК 1:14:52.
Наука призначена для кожного громадянина суспільства, вона повинна бути демістифікованою. У зв'язці наукове-соціальне народжується розуміння, що кожен може опанувати науковим знанням як культурним надбанням і краще зрозуміти їх взаємозв'язок. У будь-якому суспільстві необхідно формування наукової культури і доступне поширення наукової інформації. Це формує "наукову грамотність". Необхідно, щоб вчені виходили за межі свого наукового товариства і взаємодіяли з громадськістю. Це може бути як телепрограми, так і гуртки любителів науки. Необхідно шукати нові шляхи, нові способи залучення людей до науки.

12.41 Організація науки. Політика в галузі науки

12.18.08.0257/219133. Презентація як засіб відтворення ідеї. Онищенко М. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.43-46. - укр. УДК 528.9.
У статті розглянуто питання створення якісних комп'ютерних презентацій до наукових доповідей. На основі аналізу й узагальнення помилок дано рекомендації щодо побудови презентацій. Сформульовано основні принципи і правила вдалих презентацій, головним з яких визначено представлення правдивої інформації як історії за допомогою слайдів (малюнків). Акцентовано увагу на врахуванні законів психології, композиції, колористики, ергономіки під час підготовки презентації.

12.79 Наукові кадри

12.18.08.0258/218138. Антология выдающихся достижений в науке и технике. Часть 36: лауреаты Нобелевской премии по физике за 1995-1999 гг. Баранов М.И. // Електротехніка і електромеханіка. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.3-9. - рос. УДК 621.3: 537.8: 910.4.
Наведено короткий аналітичний огляд основних наукових досягнень вчених світу, які відмічені Нобелівською премією по фізиці за період 1995-1999 рр. У число таких досягнень увійшли відкриття тау-лептона, експериментальне виявлення електронного нейтрино, відкриття надтекучості рідкого гелію-3, створення методів охолоджування і "полонення" атомів за допомогою лазерного світла, відкриття нової форми квантової рідини із збудженнями дробового електричного заряду і прояснення квантової структури електрослабких взаємодій елементарних частинок.

12.18.08.0259/219760. Креативний простір молодих учених у сучасній культурній політиці України. Маліков В.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.43-46. - укр. УДК 114-026.15:304.4 (477).
Сучасні національні та соціальні перетворення в Україні потребують високого рівня участі молодих людей в них. Одним із шляхів посилення участі молоді у розбудові суспільного життя в наші дні може бути заснування і розвиток креативних просторів для молоді. Стаття має на меті розкрити особливості функціонування креативного простору молодих вчених, його основних ідей та принципів діяльності, а також корисності для сучасного українського суспільства на прикладі проекту "Креативний простір молодих вчених "Науковий андеграунд" в Національному технічному університеті "Харківський політехнічний інститут". Звертається увага на переваги креативного простору для молодих вчених та способах їх впровадження в сучасну практику розвитку спільнот і творчості. Автор стверджує, що креативний простір має великий потенціал у науковому, освітньому та соціальному співробітництві за участю студентів, молодих учених та адміністрації університету. Креативний простір може запропонувати альтернативний підхід до їх взаємодії та сприяти цінним результатам академічної та громадської діяльності на користь міської спільноти і регіону, де знаходиться університет.

12.91 Наука і науково-дослідна робота в окремих країнах

12.18.08.0260/220820. Дослідницькі інфраструктури в сучасній европейській науці. Погорелова О.С., Постнікова Т.Г., Геращенко О.В. // Опір матеріалів і теорія споруд. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №98, С.1119-127. - англ. УДК 539.3.
Стаття є коротким оглядом та коротким викладом, інколи компіляцією, робіт, в яких роз'яснюється сучасне поняття Дослідницькі Інфраструктури. Дана також коротка інформація про Академічні та Дослідницькі мережі URAN та GEANT. Описується ефект та вплив Дослідницьких Інфраструктур на економіку, інновації, наукову діяльність та суспільство.

13 КУЛЬТУРА

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.18.08.0261/218019. Інтерпретативна антропологія К.Гірца та герменевтичне переосмислення предмета й засновків сучасних студій культури. Брагін Ю.А., Брагіна Т.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.12-15. - укр. УДК 130.2:165.23 (043.5).
Стаття репрезентує методологічні аспекти й підґрунтя інтерпретативної антропології К.Гірца. Розкриваються особливості об'єктивістського сприйняття герменевтичного методу, впровадженого К.Гірцем. Подано визначення інтерпретативної антропології як пояснювальної соціальної науки, яка застосовує герменевтичний метод як допоміжний інструмент. Висвітлено специфіку поняття значення, застосованого К. Гірцем. Розкривається модифікація поняття герменевтичного кола, впроваджена К.Гірцем: пізнання рухається між двома визначеними аспектами соціального факту, репрезентованими двома науковими дисциплінами. Автори доходять висновку, що ця схема є вихідним пунктом визначення предмета дослідження.

13.18.08.0262/218059. Філософія можливого в культурі. Янушевич І.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.168-170. - укр. УДК 130.2.
Існування модальності дозволяє аналізувати форми людської діяльності, форми культури і свідомості з точки зору їх відтворювального змісту. Аналіз тієї або іншої функції культури не зводиться до її ототожнення з модальністю, але повинен виявити структуру модальності, що лежить в її конкретно-історичній формі, виявити провідну модальність. Розмежування трьох модусів буття і трьох модальностей висловлювання належить до прадавніх тем філософії. Ще Арістотель проводив ретельне розрізнення між дійсним, можливим і необхідним - ділення, пізніше розвинене в середньовічній схоластиці і Кантом. Очевидно, вичленення трьох модальностей відповідає якійсь глибинній моделі свідомості. Особливий інтерес цій тріаді надає той факт, що, очевидно, вона ніяк не укладається в діалектичну схему, не розкладається на тезу, антитезис і синтез. Кожна з модальностей визначається по відношенню до іншої, але не може бути зведена до синтезу двох інших модальностей або до їх опосередкування. Сучасна філософія, вичерпавши модальність сущого і належного, які звужували її теоретичну достовірність, відкриває в собі можливість третьої модальності - модальності можливого, яка здатна розширити її практичну застосовність.

13.18.08.0263/219861. Діалектика глокалізації в епоху пізнього модерну. Анохіна В.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.11-16. - рос. УДК 101.1:316.
Стаття присвячена дослідженню феномену глокалізації, як специфічного соціокультурного тренду в динаміці сучасної культури. У ній здійснено порівняльний аналіз новітніх концепцій глокалізції, експліковані основні характеристики цього поняття, які розкривають специфіку глюколізації, як протирічного механізму глобалізації культури. Автор статті обгрунтовує її зв'язок з процесом і детеріторізації соціальних відносин гібридизацією культурних традицій та соціальних практик глобалізуючих суспільств.

13.18.08.0264/221048. Культура як герменевтика буття. Мельник В.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.107-117. - укр. УДК 130.2:316.32.
В статті проаналізовано сутність культури та кризові духовні явища, що проявляються в культурі в умовах глобалізації, зокрема, що духовна криза - це криза суспільних ідеалів і цінностей, які складають духовне ядро культури. Визначено, що культура як вираження антропологічних, онтологічних і аксіологічних засад є системою форм, які забезпечують становлення людського в людині, що забезпечуються антропологічними, онтологічними, аксіологічними чинниками. Предмет дослідження - культура як головний чинник удосконалення особистості. Методи - соціаксіологічний, антропологічний, системний, що дозволили розкрити культуру як зріз соціального простору удосконалення особистості. З'ясовано сутність культури як умови реалізації багатовимірності людини в умовах поглиблення глобальних викликів сучасності, що представляють собою основу для виявлення міжцивілізаційного спілкування і діалогу. Результат дослідження - розкрито умови переосмислення культурно-історичних, філософських і морально-аксіологічних принципів облаштування та представлено аналіз антропологічних засад культури як основи багатовимірності людини в умовах культурної глобалізації. Зроблено висновок, що антропологічні засади культури як основи зрізу соціального простору в умовах глобального соціального простору забезпечують становлення умов самореалізації людини в умовах культурної глобалізації. Антропологічні засади культури як основи соціального зрізу самореалізації особистості в умовах глобального соціального простору є найбільш фундаментальним способом людського буття, базисом реальності для людини. Онтологічні та аксіологічні засади є природно-історичним процесом, направленим на відображення родової сутності людини, вибору її можливостей, так як людина представляє сукупність загальнолюдських цінностей, які відмінити будь-яким законом неможливо.

13.18.08.0265/222683. Абстракція та семіотика грошей у культурі. Коннова Н.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.156-163. - укр. УДК 165.9+130.2.
Стаття присвячена семіотичним аспектам феномену грошей. Гроші розглядаються як семіотична абстракція в людській культурі, у чомусь подібна мові, а ще більше письму як сліду мови (в розумінні Дерріда). Аналізуються соціально-історичні передумови виникнення феномену грошей, історичні варіанти втілення цього феномену, а також їх впливу на людську культуру і суспільство, зокрема на появу і розвиток інших абстракцій, таких як абстракція числа, ринку тощо.

13.09 Історія культури. Історія вивчення культури

13.18.08.0266/218022. Вияви масової та елітарної культури в соціальному бутті музики в добу постмодернізму. Гончаренко П.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.22-25. - укр. УДК 141.7:782:130.3.
У статті розглядається структурування елітарної та масової культур навколо своїх функцій на прикладі соціального буття музики, представлені аргументи стосовно самовизначення субкультур за різними підґрунтями. Автор аналізує взаємопроникливість масової та елітарної культур, що відповідає потребі в особливій мові для традиційного й нетрадиційного сприйняття. Дві головні тенденції, що однаково відчутні в усіх сферах сучасної художньої та наукової думки, - тенденція до національно-кореневого й до універсального, загальнобуттєвісного - свідчать про інтенсивний ривок у творенні національного буття. Кульмінація національних проблем викликає висвітлення універсальних цінностей і засвідчує потенції культури до структурування осмисленої життєдіяльності. Елітарна культура з її ставкою на індивідуальне, авторське й масова - з її опорою на колективне однаково живлять творчу волю та колективну пам'ять мистецтва. Наголошується на тому, що радикальний плюралізм постмодернізму розмиває критерії й порушує ієрархію цінностей.

13.18.08.0267/219381. Домодерні культурні форми самоорганізації світу праці: homo faber структурує життєвий світ. Дмитренко М.Й. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.5-11. - укр. УДК 130.2.
Статтю присвячено домодерним культурним формам самоорганізації світу праці. Автор окреслює тенденції розвитку сучасної корпоративної культури, ґрунтуючись на аналізі культурно-антропологічних чинників зв'язку сучасної корпоративної культури з її історичними прообразами.

13.18.08.0268/222075. "Майбутнє теперішнє" як часовий режим культури (у маніфестографії Михайля Семенка). Рибчинська З.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.150-158. - укр. УДК 130.2:115:[82:7.037.3]"192".
Спираючись на сучасні роздуми про час і темпоральність (А. Ассмана, А. Гюйссена, Р. Козеллека), авторка статті аналізує футуристичну концепцію культури у контексті українських дискусій, які відбувалися в перші кілька десятиліття ХХ-го століття. У маніфестах та статтях 1920-х років Михайль Семенко формує оригінальну модель культури як систему систем, якій притаманна особлива динаміка, описана через закон "деструкції-конструкції". Теоретичний досвід українського авангарду можна розглядати як прояв модерного часового режиму, якій притаманні відчуття кардинального розриву, нового початку, творче руйнування, особлива динаміка.

13.11 Культура в сучасному світі

13.18.08.0269/218048. Трансформація сутнісних параметрів міста в умовах сучасної культури. Сорочук А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.127-130. - укр. УДК 130.2:316.334.56.
У статті визначено основні напрями трансформації сакрального в просторі сучасного міста. Автором запропонований комплексний підхід до вивчення сучасного міста. Загалом у статті розглядаються сучасні процеси урбанізації, пов'язані зі становленням мегаполісів; досліджується специфіка культурного простору мегаполісів; визначено місто як віртуальний феномен та показано, що віртуальний простір міста містить створення засобів масової інформації, віртуальні комунікації та рекламні зображення. На основі здійсненого аналізу були визначенні нові форми сакралізації міського простору, характерні для сучасної секуляризованої епохи та постіндустріального суспільства; визначено основні принципи сакралізації міського простору в умовах сучасного суспільства. Автор стверджував, що урбанізація сприяє руйнуванню традиційних культурних цінностей і визначає нові форми священного простору сучасного міста.

13.18.08.0270/218058. Гламур як практика нової тілесності. Шолухо Н.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.165-167. - укр. УДК 130.2.
У статті розглянуто феномен гламуру як культурної практики, спрямованої на максимальну актуалізацію тілесності. Як предтеча гламуру й теоретичні підвалини аналізу тілесної складової означеного явища встановлено феномен дендизму, що дозволило проблематизувати ідейні позиції гламуру, а також виділити та проаналізувати такі його властивості як естетизація зовнішності, активна життєва позиція та актуалізація Еросу. Естетизація зовнішності показано як відображення ідеї суб'єкту як психоемоційної цілісності, елементи якої здатні змінюватися. Активну життєву позицію розглянуто як похідну від широкого тлумачення поняття творчості. Актуалізацію Еросу в гламурі зумовлено культурою мас-медіа, за умов якої тілесність позбавлена унікальності й таїни, але гламур не вульгаризує образ, а подає його у вигідному ракурсі. Естетизація, активна життєва позиція та самореалізація, в поєднанні з еротизацією зовнішнього вигляду, формують образ суб'єкта, тілесність якого є конструктом. Цілісність цього конструкту зумовлена потребами суспільства й спрямована на конституювання суб'єкта за допомогою його творчого потенціалу.

13.18.08.0271/219385. Вызовы и перспективы в ситуации различия культурных идентичностей. Жарких В.Ю., Чистякова И.Н. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.44-50. - рос. УДК 130.2.
У статті розглянуто проблеми культурної адаптації і створення взаєморозуміння в контексті незбігання культурних ідентичностей.

13.18.08.0272/219764. Вплив суфізму на західну культуру і філософію. Александрова О.С. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.61-66. - англ. УДК 281.
У результаті контактів між європейцями та арабсько-перською культурою вплив суфізму поширювався поза ісламським світом. Сліди більшого або меншого впливу суфійської світоглядної традиції зустрічаються впродовж історії від творчості середньовічних трубадурів, крізь діяльність середньовічного філософа св. Франциска Асизького та ідеолога німецької реформації Мартіна Лютера до софіології - російська релігійна філософія та поезія російського символізму. Суфійська традиція в сучасній російській філософії представлена концепцією "Екософії живого знання" Кіма Шиліна. Що стосується України, то зазначається, що термін "український суфізм" більше використовується в сенсі його територіального поширення, а не філософського змісту.

13.18.08.0273/219884. Формування культури особистості в умовах інформаційно - освітнього простору: культурологічний аспект. Кирієнко С.І. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.167-173. - укр. УДК 130.2.
В статті розкривається специфіка культурологічного підходу до становлення культури особистості в сучасному інформаційно - освітньому просторі, аналізується місце і роль навчального закладу як засобу моральної регуляції інтегрованого суспільства, виокремлюється становлення національної свідомості як визначального фактора у формування культурних цінностей. В ракурсі предмета наукового аналізу розглядається ціннісно-смисловий аспект як визначальний чинник у становленні культури особистості. Застосовано методи емпіричного й теоретичного рівнів дослідження, які надають можливість більш детально проникнути в сутність культурологічної науки, а також соціоаксіоматичний метод логічної побудови наукового матеріалу. Наукова значущість роботи полягає в розширенні дослідницького простору культурологічної науки, визначенні загальних аспектів дослідження культурно - історичного процесу, окресленні інтегративних вимог до формування культури освіти, застосуванні традиційних та інноваційних методів навчально - виховної роботи.

13.18.08.0274/220211. "4Cs" культурної різноманітності у вивченні споживачів: огляд літератури і досліджень. Іванов Л. // Вісник Дніпропетр. ун-ту. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №7, т.24, С.194-200. - укр. УДК 338.
Статтю присвячено характеристиці ролі культурної різноманітності у вивченні споживача. Тему було досліджено за допомогою неемпіричного підходу на основі даних наукових статей, опублікованих у 2011-2015 рр. у журналах з рейтингом від A + до C. У наукову систематизацію включено 4 аспекти ("4 Cs"): споживчі відмінності (Consumer differences), характер споживання (Consumption practices), рівень складності в галузі наукових досліджень (Complexity in research), а також поради для практичного застосування в комунікації зі споживачами (Communication advice for practitioners). Виявлено два основні напрямки, в яких розвивалися дослідження з даної теми. Перше з них концентрується на індивідах, які належать до двох різних культур (внаслідок народження або імміграції). Другий напрямок досліджує ставлення до культурної різноманітності шляхом формування культурної ідентичності. Важливим результатом у межах першого напрямку досліджень було виявлення впливу культурної компетенції на розподіл ролей прийняття рішень: індивіди, що належать до двох культур, більшою мірою схильні споживати різноманітні продукти. Крім того, вони позитивно реагують як на індивідуальні, так і на міжособистісні рекламні повідомлення. Другий напрямок виявив вплив культурної ідентичності на поведінку споживачів. Культурна ідентиченість може бути визначена як протиставлення національної приналежності глобальній, протиставлення локальної приналежності глобальній або розглянута з позиції космополітизму.

13.18.08.0275/220825. Толерантність як прояв духовності. Гончаренко М.С., Нечерда В.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.6-12. - укр. УДК 613.
У статті йдеться про визначну роль в історичному процесі таких понять як дух, духовність. Наше буття у суспільстві є передусім духовним буттям. Все інше - вчення і теорії, стереотипи і традиції, сфера матеріальних відносин - лише зовнішні прояви духовності людини. Розглядається поняття "духовне здоров'я особистості" і розкривається значення толерантності як суттєвого фактору загальної духовності особистості. Розкривається необхідність формування навичок толерантного мислення й поведінки, здорових міжлюдських стосунків. Саме терпимість до Іншого, Несхожого, Чужого, толерантність є важливим фактором духовного розвитку особистості і водночас одним із найвеличніших проявів людського духу. Наводиться аналіз різноманітних теорій минулого про історичну і культурну цінність концепції толерантності. Акцентується увага на важливості переходу нашого суспільства і всієї світової спільноти до іншого якісного стану - макроєдності персоналій, що активно взаємодіють на основі загальновизнаних принципів толерантності.

13.18.08.0276/221040. Мультикультуралізм та проблема справедливості в сучасному політико-філософському дискурсі. Кіндратець О.М. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.46-51. - укр. УДК 130.2:8142:32:177.9.
У статті розглянуті різні підходи до проблеми справедливості в мультикультурному суспільстві, зміни в ставленні до існування різних ідентичностей та намагань держави досягти єдності, цілісності національної ідентичності. Увага приділена причинам міжгрупової напруженості та способам примирення інтересів більшості та меншості в суспільстві. Головна мета статті - визначити способи забезпечення справедливості в мультикультурному суспільстві. Методологія - методологічною основою дослідження стали загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення, які дозволили систематизувати матеріал. При написанні статті використовувалися системний, структурно-функціональний та порівняльний методи, що дозволили проаналізувати різні уявлення щодо способів досягнення справедливості в мультикультурному суспільстві та практики їх

реалізації. В дослідженні поставлені такі завдання: з'ясувати понятійно-категоріальний апарат, необхідний для розкриття суті справедливості в мультикультурному суспільстві; розглянути та проаналізувати теорії мультикультуралізму з точки зору обґрунтування прав меншин; визначити роль та вплив теорій мультикультуралізму та справедливості на суспільну практику; проаналізувати зміну уявлень на шляхи досягнення справедливості в складному суспільстві. Наукова новизна дослідження у визначенні умов дотримання справедливості щодо меншин у мультикультурному суспільстві.

13.18.08.0277/222079. Анекдот у сучасному гуманітарному дискурсі. Бережний В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.183-193. - укр. УДК 821.161.1:298.23:81'42.
У статті аналізується сучасний стан вивчення анекдоту. Виявляються і систематизуються основні теми і проблеми, що порушуються в дослідженнях (генезис анекдоту, його жанрові та композиційні особливості, функції, цикли тощо). Увага акцентується на вивченні динаміки функціонування анекдоту на межі XX-XXI ст., при цьому виділяються аспекти, що залишилися поза увагою дослідників (зміна прагматики жанру і композиційних особливостей в Скайпі тощо) або які потребують більш докладного вивчення (зв'язок жанру з масовою культурою і т.п.).

13.18.08.0278/222994. Випікання домашнього хліба у сучасному українському місті: традиції, технології, споживацтво. Маліков В.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.67-73. - укр. УДК 008.009.
Сучасні трансформації у матеріальній культурі і харчуванні мешканців міст є різноспрямованими і неоднозначними. У цьому контексті практика домашнього хлібопечення потребує більшої уваги дослідників. Ця стаття має на меті проаналізувати взаємодію традиційних цінностей та споживацтва та виявити роль домашнього хлібопечення за допомогою кухонних електричних приладів у повсякденному житті мешканців сучасного українського міста. Кухонна техніка сприяє доступності індивідуального домашнього хлібопечення для містян. Це впливає на репродуктивну працю, змінюючи її характер і коло залучених до неї суб'єктів. У специфічних умовах урбанізованого життя домашнє хлібопечення є елементом самозабезпечення як однієї з практик етичного споживання. Використання хлібопічок дозволяє відтворювати традиційну для власної культури рецептуру при приготуванні хліба.

13.18.08.0279/223319. Соціокультурні компетентності як складова загальної культури творчої особистості. Локарєва Г.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.36-45. - укр. УДК 371.134:792:37.013.42.
У статті презентовано актуальність понять "соціокультурні компетентності", "культура", "творча особистість", "загальна культура творчої особистості" в наукових філософських, психологічних, педагогічних дослідженнях та розглянуто й проаналізовано їх взаємозв'язок. Визначено структуру соціокультурної компетентності творчої особистості в контексті її загальної культури. Загальна культура особистості, з погляду автора, містить соціальні, професійні та соціокультурні компетентності, які й охарактеризовано в статті. Визначено змістове наповнення соціокультурної компетентності особистості, що складає структуру вказаного феномену; подано характеристику та причинно-наслідкові взаємозв'язки між компонентами структури.

13.19 Культура окремих країн і народів

13.18.08.0280/218067. Боротьба тенденцій у російській культурі XIX століття. Частина II. Бурий А.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.27-31. - укр. УДК 930.85(470)"18".
У статті досліджено ключові бінарні смислові структури в російській культурі її "золотого" періоду. Доведено, що Л. Толстой і Ф. Достоєвський поєднували обидві тенденції, притаманні класичній російській культурі, - відцентрову й доцентрову. Актуалізовано провідні тези філософії культури К. Леонтьєва, який тлумачить світ у його протилежностях, крайнощах, непримиренних полюсах життя. Із цієї позиції філософ критикує лібералізм і відкидає демократію в будь-яких формах як торжество натовпу й посередньості. На противагу К.Леонтьєву, який абсолютизував суперечності російської дійсності й поляризованість російської культури, В. Соловйов шукав шляхи запобігання роздвоєності національної культури, доводив її здатність поєднувати народи, релігії, культури. Установлено, що до кінця XIX ст. в російській культурі окреслилися полярні ідеали: леонтьєвський ідеал "квітучої складності" та соловйовський ідеал "всеєдності".

13.18.08.0281/219387. До питання взаємозумовленості культуро-побутових рецепцій із євроінтеграційними прагненнями українського суспільства. Селевко В.Б. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.66-72. - укр. УДК 130.0.
У статті розглянуто вплив матеріально-побутової культури західної цивілізації на зміни в культурі повсякденності і суспільній свідомості українського суспільства, зокрема, визначено витоки євроатлантичних інтеграційних процесів.

13.18.08.0282/222527. Сакральне значення золота та грошей у спільнослов'янських фольклорних формулах (на матеріалі творів О.О. Потебні). Охріменко Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.13-21. - укр. УДК 336.742:398.3.
Стаття містить аналіз міфопоетичної концепції О.О. Потебні, в якій відображені уявлення слов'ян про найважливіші елементи грошової культури, пов'язаної із символікою золота, дорогоцінних металів, потаємних скарбів, цінних природних ресурсів, первинних елементів буття, жіночого начала, небесного та потойбічного світу. Народнопоетичне тлумачення феномену багатства включає в себе таке: здоров'я людини, родючість землі, юну дівочу красу, плідність та щасливу долю молодої сім'ї, довгі та веселі роки життя, добробут у господі, Божу ласку, допомогу та прихильність пращурів.

13.18.08.0283/222681. Український контекст традиції: адаптативні механізми комунікативних практик. Віктор І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.144-150. - укр. УДК 130. 2.
На основі розгляду комунікативних практик в контексті української традиції визначено, що рівень "добре знайомого суспільства" довгий час в українській культурі був представлений розширеною родиною, товариством, але не кланом, як в китайській культурі, чи корпорацією, як в японській культурі. Негативні наслідки мала радянізація української культури, коли відношення родини замінюються "єдиним радянським народом", руйнуються розуміння громадськості та товариськості. Незважаючи на це українська традиційна культура зберігає високу адаптативність, здатність до модернізації та удосконалення. Взаємодія комунікативних практик традиційних культур і сучасної глобальної інтернаціональної культури виробляє образ власного "я", власну ідентичність.

13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство

13.18.08.0284/218814. Оптимізація бібліотечної діяльності в умовах глобалізації економічних процесів. Моргун А.В., Розман І.І., Прокопович Л.С. // Економічний форум. Луцьк: Луцький нац. техн. ун-т, 2017, №4, С.49-54. - укр. УДК 021: 339.9"312".

В статті подано аналіз концептуальних уявлень про розвиток, перспективу та моделі бібліотечно-інформаційної діяльності в сучасному світі і бібліотекознавстві. Висвітлено презентаційність, яка спрямована на представлення сучасних українських вчених-бібліотекознавців та робіт їх колег з ближнього зарубіжжя. Спрогнозовано на перспективу такі напрямки, які присвячені різним аспектам трансформаційних бібліотечних процесів.

13.18.08.0285/221864. Модель формування електронних ресурсів бібліотеки ВНЗ. Сивак О.А., Акульшина А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.196-201. - укр. УДК 02.009:316.3.
Розглянуті етапи процесу створення електронних ресурсів бібліотеки. Представлено узагальнену модель формування електронних ресурсів бібліотеки ВНЗ.

13.51 Музейна справа. Музеєзнавство

13.18.08.0286/220701. Етапи розширення художніх музеїв. Дивак В.І. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №48, С.397-402. - укр. УДК 069 727.7.
Розглядаються причини виникнення розширення художніх музеїв, визначаються етапи розвитку та їх основні характеристики.

13.61 Охорона пам'ятників історії і культури

13.18.08.0287/218316. Законодавча база, державний облік, збереження і охорона нерухомої культурної спадщини. Орленко М.І. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №64, С.240-250. - укр. УДК 72.025.4.
Стаття присвячена проблемам законодавчої бази і охорони культурної спадщини. Проаналізовано існуючі законодавчі акти і документи, які забезпечують охорону сторичних пам'яток, названо кількість пам'яток, які перебувають на державному обліку. Детально розглянуто проблеми, які існують в пам'яткоохоронній галузі України і способи їх вирішення.

13.18.08.0288/219120. Оцінка забезпеченості історико-культурною спадщиною Лубенського району Полтавської області. Сторчак М., Бодня О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.60-62. - укр. УДК 338.483.12.
У статті проведено оцінювання забезпеченості історико-культурною спадщиною Лубенського району Полтавської області. Серед розглянутих методик оцінки історико-культурної спадщини для проведення дослідження було обрано методику К.А. Поливач як таку, що дозволяє оцінити забезпеченість адміністративного району. За обраною методикою проведено оцінювання забезпеченості за сільськими радами району за такими показниками: кількість об'єктів та їх поділ на типи; рівень концентрації об'єктів у розрахунках на площу території; модифікований показник концентрації, де враховувалася не лише площа району, а й чисельність населення; коефіцієнт локалізації об'єктів, що показав, у яких сільських радах найбільша питома вага за кількістю пам'яток культури та найменша за площею території.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.18.08.0289/218259. Використання роботів-маніпуляторів для проведення лабораторних робіт у ВНЗ. Єгоров В.Б., Путніков Д.В. // Автоматизація технологічних і бізнес-процесів. Одеса: Одеська національна ак-мія харчових технологій, 2017, №1, т.9, С.52-56. - англ. УДК 621.182-5.
Studying of technical disciplines in higher education institution as a rule consists of 2 parts - theories and practice. Practice, is a type of educational process which allows to realize theoretical knowledge to the applied sphere. In particular it allows to provide an object visually, creating its image and visually adequate perception. This work is devoted to development of laboratory base of technical college with use of robots manipulators on occupations. Its relevance is shown. The overview of modern stands is provided in different higher education institutions, the analysis of their benefits and shortcomings is this. The task of creation of the robot manipulator for sorting of objects of color is set. The robot model including an automatic management system it is developed. The sensor of color, the regulator and the executive mechanism allowing to move objects to the corresponding reservoirs is its part. Possibilities of further development of a question, in particular, creations of physical model for use are given in laboratory works.

14.18.08.0290/219266. Адаптація навчальних планів університетської освіти до вимог ринку праці інформаційних технологій України. Туркин И.Б., Нарожный В.В., Дегтярева Т.Г. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №76, С.192-197. - рос. УДК [004.9+004.438](072).
В роботі розглядаються фактори, що впливають на якість вищої освіти в галузі інформаційних технологій (ІТ) на основі аналізу статистичних даних в цій області. Визначено окремі причини необхідності збільшення навчального навантаження на вивчення WEB-орієнтованих технологій і найбільш популярних, з урахуванням тенденцій на ринку праці, мов програмування в області ІТ: PHP і Java Script.

14.18.08.0291/219904. Трансграничний характер науки та освіти євроазіатського регіону в епоху глобалізації. Пунченко О.П., Лазаревич А.А. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.134-140. - рос. УДК [37+ 001]:316.32 "21".
У статті розкривається глобалізаційна мегастратегія Китаю "Шовковий шлях-2", що включає в свій зміст три основні пояси, які охоплюють весь євроазіатський регіон і Північну Африку. Ця мегастратегія має економічне, фінансове, технологічне, інфраструктурне та соціокультурне вимірювання, що відображає внутрішні реформи Китаю. Показано, що Китай виділив 8 Стовпів суспільного розвитку, які є альфою реформування китайського соціуму. Обґрунтовується сутність науки та освіти, як наріжний Стовп громадських перетворень, основою якого виступає звільнення розуму, що означає свободу думок, свободу

прийняття рішень, свободу вибору шляху розвитку, свободу від ідеологічної залежності, а також розкутість духу нації. Підкреслюється, що це дало бурхливий поштовх у розвитку інноваційності в змісті цих соціокультурних феноменів. Через освіту відображається ідея побудови двох цивілізацій - матеріальної та духовної. Пояснюється бінарна сутність китайської освітньої моделі: через розвиток масової вищої дистанційної освіти та через підготовку національної еліти, а також її зв'язок з компаративістикою. Трансграничний характер освіти розкритий через підготовку кадрів вищої кваліфікації для інших країн та навчання китайських фахівців за кордон.

14.18.08.0292/220354. Найкращі вчителі Європи зустрілися на освітньому фестивалі в Угорщині. Казачкова Н.О. // Журнал фізики та інженерії поверхні. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №2-3, т.2, С.164-167. - укр. УДК 37.02.
Наведена інформація стосовно міжнародного фестивалю "Наука на сцені". Фестиваль сприяє розповсюдженню новітніх педагогічних ідей викладання природничих та фізико-математичних дисциплін у початковій і середній школах. Висвітлено участь у фестивалі делегації вчителів - новаторів з України.

14.18.08.0293/221222. Тлумачення поняття "інформаційний освітній простір" у межах системно-кібернетичного підходу. Яблочніков С.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.289-293. - укр. УДК 37:001.12.18.
Статтю присвячено ретельному аналізу існуючих принципів тлумачення на наукових засадах понять "освітній простір" та "інформаційний освітній простір", а також розробці й обґрунтуванню сутності зазначених понять із застосуванням системно-кібернетичного підходу до управління освітніми системами і процесами.

14.18.08.0294/221311. Методологічні підходи до дослідження проблеми розвитку наукового тезаурусу вітчизняної теорії управління освітою (остання чверть XX ст. - початок XXI ст.). Міська Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.207-211. - укр. УДК 37:001.4; 37(03); 37(075).
У статті обґрунтована методологія дослідження проблеми розвитку тезаурусу вітчизняної теорії управління, яка становить ієрархічно впорядковану взаємозалежну систему, що включає методи чотирьох рівнів: філософського, загальнонаукового, конкретно-наукового й технологічного.

14.18.08.0295/221491. Розвиток наноосвіти - один із чинників забезпечення переходу на шостий технологічний уклад. Стадник О.Д., Мороз І.О., Шкурдода Ю.О., Яременко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.324-330. - укр. УДК 330.341.1.
Аналізується зв'язок технологічного рівня розвитку держав з рівнем розвитку інфраструктури нанотехнологій. Обґрунтовується програма дій щодо створення вузівських нанотехнологічних науково-освітніх центрів та розробки Дорожньої карти з залученням спеціалістів підприємств регіону, яка в перспективі може пришвидшити перехід країни до шостого технологічного укладу.

14.18.08.0296/221517. Політика академічної мобільності: спроба концептуалізації. Попій І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31, С.47-54. - укр. УДК 378. 014. 5.
Розглядається проблема академічної мобільності як складової освітньої політики. На основі аналізу теоретичних інтерпретацій та нормативного забезпечення процесів регулювання академічної мобільності запропоновано тлумачення поняття "політика академічної мобільності", обґрунтовано необхідність введення цього поняття у науковий обіг.

14.18.08.0297/221532. Захист інтелектуальної власності в системі дистанційної освіти. Агейчева А.О., Мангура С.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.6-11. - укр. УДК 37.018.43:347.77(485).
Розглядаються головні аспекти захисту інтелектуальної власності при впровадженні дистанційного навчання. Актуальність роботи зумовлена необхідністю впровадження дистанційного навчання та використанням можливостей, які дає електронне навчання. Досліджено проблему необхідності захисту інтелектуальної власності в системі дистанційного освіти.

14.18.08.0298/221543. Аналіз стану виробничого травматизму в закладах освіти як основа для вдосконалення культури охорони праці. Древаль Ю.Д., Сичікова Я.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.72-81. - укр. УДК 658.382.3.
У статті досліджується стан травматизму в закладах освіти, виявлено основні шляхи його мінімізації через формування культури охорони праці. Також встановлено фактори, що формують та впливають на культуру охорони праці в закладі освіти.

14.18.08.0299/221660. Сучасні підходи до вивчення проблеми розвитку відкритої освіти в Україні. Губіна О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.33-38. - укр. УДК 37:001.12.18 37:001.12.18.
У статті обґрунтовано необхідність дослідження процесу розвитку відкритої освіти в Україні, визначено тенденції ефективного розвитку відкритої освіти у сучасних умовах; виявлено основні чинники, що впливають на процес розвитку відкритої освіти. У результаті дослідження було встановлено, що особливої актуальності відкрита освіта набуває під час розвитку сучасного інформаційного суспільства, забезпечуючи тим самим модернізацію змісту освіти, надаючи їй ознак відкритості, гнучкості та доступності. Використання елементів відкритої освіти сприяє підвищенню якості освіти на інноваційній основі та забезпечує доступність та безперервність освіти протягом життя. Провідними тенденціями розвитку відкритої освіти є поступальне упровадження елементів відкритої освіти в традиційну освітню практику.

14.18.08.0300/222693. Деякі питання підготовки викладачів ВНЗ до профоріентаційної роботи з майбутніми абітурієнтами. Коваленко А.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.35-40. - рос. УДК 371.134:63(410).
Розкрито напрями підготовки викладачів ВНЗ до профорієнтаційної роботи. Описано систему організаційно-методичних і практичних заходів з профорієнтації. Розглянуто деякі форми й методи, що дають позитивні результати у професійній орієнтації майбутніх абітурієнтів.

14.18.08.0301/223343. Перспективи розвитку моніторингу якості освіти з природничо-наукових дисциплін. Дехтяренко С.Г., Савіч І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.11-16. - укр. УДК 37.091.12:005.962.131:5(045).
У статті розглядаються проблеми проведення моніторингових досліджень якості природничої освіти. Сучасний стан природничо-математичної освіти в Запорізькій області слід визнати задовільним. Щодо організації моніторингу якості освіти, то головним шляхом його подальшого розвитку повинна стати розробка творчих завдань, які б спиралися на методи вирішення задач або ситуативних завдань проектного зразку з використанням міжпредметних зв'язків.

14.07 Загальна педагогіка

14.18.08.0302/218053. Проектування аксіологічних орієнтирів людини: освітній вимір. Шаповалова О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.147-150. - укр. УДК 37.01+316.614.
У статті розглядається проблематика формування ціннісних вимірів сучасного суспільства та аксіологічних орієнтирів людини. Роль освіти як соціокультурного інституту в поставанні таких якостей сучасної особистості є вирішальною. У цьому аспекті соціальне проектування в освітньому процесі виконує роль особливої методології, що зумовлює формування відповідного філософського усвідомлення преферентних завдань щодо реорганізації системи освіти. Освіта повинна відновити роль аксіологічного центру суспільства. Реорганізація освіти потребує застосування інноваційних освітніх практик, переосмислених у контексті ціннісно-духовної пріоритетності знань, підходів освітянського менеджменту та методів виховного пливу. Інструментальною основою цієї модернізації має бути соціальне проектування. Соціальне проектування стає раціональним конструктом в освітньому сегменті інформаційного суспільства, що забезпечує кореляцію творчого засвоєння й адресного втілення ціннісно-запитуваного знання.

14.18.08.0303/218096. Комунікативні аспекти екоосвіти. Філяніна Н.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.142-145. - укр. УДК 378. 574.081.
Статтю присвячено аналізу ролі комунікації в екоосвіті. Особливу увагу приділено засобам масової комунікації (мас-медіа), які, з одного боку, здатні мобілізувати суспільну екологічну свідомість, з іншого - виконувати роль маніпулятора та заохочувати споживання. Дискутуються стандарти екожурналістики, основу яких становить баланс між інформуванням про екологічні ризики та поширенням позитивного досліду розв'язання екологічних проблем. Розвиток Інтернету сприяє створенню додаткових платформ і форумів для різнобічного обговорення екологічних проблем та поширення екологічних знань.

14.18.08.0304/218566. Деякі історичні та теоретичні аспекти дистанційного навчання. Малиновська О.Л., Масон С.Р., Чаплик О.А. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(4), С.186-188. - укр. УДК 001.891.3:37.018.43:81.243(091).
Сьогодні новою прогресивною концепцією створення освітньо-інформаційного простору на базі стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є нова освітня парадигма дистанційної освіти. Кафедра іноземних мов НЛТУ України розпочала вводити елементи дистанційного навчання у вересні 2011 р., коли було створено Форум кафедри іноземних мов. З огляду на це, викладачі кафедри мають певний досвід та деякі напрацювання щодо використання у навчальному процесі технологій дистанційного навчання. Враховуючи деякі напрацювання у цьому аспекті роботи, вважаємо, що під дистанційним навчанням потрібно розуміти таке навчання, яке передбачає синхронний / асинхронний режим екстериторіального формату організації навчального процесу, учасниками якого є: суб'єкт, який навчає і об'єкт, який навчається, у ході якого суб'єктові навчання (викладачеві) належить настановча і підпорядкована роль у процесі навчання об'єкта (студента). Обов'язковою компонентою такого навчального процесу є широке використання ІКТ. Запровадження дистанційного навчання в НЛТУ України дає змогу для викладачів кафедри іноземних мов інтенсивніше втілювати у навчальний процес технології дистанційного навчання на нормативно-правовому, фундаментальному, науковому і прикладному рівнях, тобто ефективніше і результативніше продовжити ту роботу, яку було розпочато сім років тому.

14.18.08.0305/218826. Механізм реалізації освітніх процесів в напрямку розвитку підприємницької майстерності. Кривов'язюк І.В. // Економічний форум. Луцьк: Луцький нац. техн. ун-т, 2017, №4, С.135-141. - укр. УДК 338.49:336.018.
В статті визначено доцільність пошуку механізмів випереджувальної освітньої підготовки працівників через розвиток неформальної освіти. Доведена необхідність посилення ролі недержавних організацій забезпечення якості освіти у сфері підготовки фахівців бізнесу та підприємництва, й зокрема, шляхом створення регіональних студій підприємницької майстерності. Підкреслено необхідність введення дисципліни "Основи підприємницької майстерності" задля забезпечення наскрізної реалізації освітнього процесу в усіх його ланках: школа технікум, коледж університет післяуніверситетська освіта. Здійснено аналіз сучасних освітніх процесів навчання в країнах Євросоюзу в контексті наявних можливостей підвищення підприємницької майстерності. Запропоновано механізми створення регіональних студій підприємницької майстерності, а також інструментарій їх реалізації.

14.18.08.0306/219439. Сходи школи життя. Самодрин А.П. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.99-104. - англ. УДК 167.7 + 373.6.
Розглянуто педагогічна система з позиції щодо її відповідності завданням нашого часу - розширення (переходу) зони особистісної свідомості людини в область готовності до соціального впливу світу на хід земного життя. Процес розвитку за участю людини набуває все більше цілеспрямованого характеру - ноосферно-освітнього глобального. А це значить, що думки академіка В.І. Вернадського є актуальними для освітян. Це по новому зобов'язує сучасну загальноосвітній заклад шукати більш досконалі підходи до виробництва особистості, ставати соціальним інститутом сприяння розвитку інноваційної людини - носія нових цінностей. Існує проблема - усвідомити свій час і відповідно діяти - не залежно від мови, на якій здійснюємо комунікації. Біосоціальна унікальність кожного індивідуума, який бере участь в проектуванні власного майбутнього, є провідним фактором створення і реалізації складних соціально-економічних систем. Стан свідомості суспільства мусить бути налаштований діяти в напрямі його духовності, в іншому випадку - деградація. Кореляційний зв'язок між соціальною і морфологічною організацією людини не повинен бути поза проблемою профільного навчання, що передбачає (через особистість) удосконалення біосоціального виміру людства - олюднення. Свідомість - результат еволюції, її витоки носять геологічне походження, особистісне втілення й колективне застосування: безпосереднє, опосередковане. Світ людини у великій мірі розпочинається в самій людині, конструюється нею і "поселяється" в ній на завершальному етапі, тому і про профіль навчання наперед усе слід говорити як про протяжність, по якій рухається енергія життя.

14.18.08.0307/219903. Теоретичні конструкти інноваційного педагогічного досвіду. Козинець Л.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.127-133. - рос. УДК 37.013:165.191.
У статті обґрунтовуються теоретичні аспекти інноваційного педагогічного досвіду. Розкривається його сутність у широкому та вузькому сенсах: як весь ефективний педагогічний досвід, накопичений у сфері навчання й виховання, та як практика, результат проблемно-орієнтованої діяльності педагога. Виділено структурні компоненти, ознаки та функціональні особливості інноваційного педагогічного досвіду. До функцій віднесено: описово-пояснювальна, випередження наукового знання, перевірки педагогічних концепцій, прогностико-управлінська, комунікативно-трансляційна, евристико-пізнавальна, накопичувальна та стабілізуюча. Акцентовано увагу на структурі цього досвіду як системи, в яку входять: педагог-іноватор, як творець цього досвіду; продукт його науково-організаційної діяльності - інноваційний досвід; система засобів, завдяки якій здійснюється іноваційно-методична діяльність іноватора. Охарактеризовано критерії іноваційно-педагогічного досвіду, виділено його основні етапи: узагальнюючий, адаптивний і відтворюючий.

14.18.08.0308/220832. Convergence of scientific research in the field of valueology in content ^technology paleologo-pedagogical support": to the problem of intelligent communications. Tatarnikova L.G., Kolesnikova M.G. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.50-58. - англ. УДК 614+37.04.07.00.
Мета даної статті - суть узагальнення ідей, що ґрунтують еволюційний рух валеології як метанауки XXI століття в міжнародному науковому консорціумі ноосферної парадигми освіти для сталого розвитку в лінгвоекологічному середовищі. Мета запропонованого дослідження - виявлення загальних координат в русі наукової думки, яка дозволяє відповісти на питання: що є наукова свідомість / усвідомлення в розумінні справжнього і майбутнього людини, яку роль у розвитку цієї свідомості відіграє валеологія і напрям в ній - педагогічна лингвоэкология.

14.18.08.0309/220839. Особистісно орієнтоване виховання дитини-сироти за концепцією здоров'я І.Д. Беха. Петрова С.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.99-107. - укр. УДК 37.015.311-053.4.
Охорона здоров'я дитини - один із пріоритетних напрямів державної політики на сучасному етапі. У статті йдеться про соціально-психолого-медико-педагогічний супровід (СПМП) дітей-сиріт з дитячого будинку "Перлинка", що в Одесі. Умовно СПМП-супровід поділяється на супровід фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я дитини. У дитячому будинку розроблена, апробована і впроваджується в повсякденне життя модель СПМП-супровід кожного вихованця. Метою моніторингової програми є фіксування індивідуально-типологічних проявів і динаміки розвитку вихованців, отримання статистично достовірних даних дослідження індивідуальних особливостей анатомічного розвитку, індивідуальних особливостей психічних процесів, дослідження системи загальноморальних цінностей, особливостей особистісних та міжособистісних стосунків для подальшого вивчення готовності до соціальної й особистісної самореалізації. Розробляючи програму моніторингу, ми керувалися тим, що розвиток особистості протікає найбільш успішно тоді, коли вихованець перебуває в гармонії із власним здоров'ям. Відповідно критерієм моніторингу стало "здоров'я" вихованців. Складений моніторинг з формування готовності вихованців до особистісної та соціальної самореалізації проводиться згідно з "квадратом здоров'я", запропонованим І.Д. Бехом: діагностика фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я дитини, що дає змогу скласти індивідуальний маршрут розвитку кожної дитини. У моніторинг включені як визнані діагностичні методики, так і "вбудована" діагностика, яка основана на щоденних спостереженнях педагогічного колективу. Моніторингове дослідження фізичного здоров'я проводиться відповідними спеціалістами в галузі медицини. Соціальне здоров'я досліджує безпосередньо соціальний педагог. Психологи, у свою чергу, досліджують духовне і психологічне здоров'я як невід'ємну складову психічного здоров'я. Робота СПМП-супроводу дає змогу виявити можливості і здібності вихованців, скласти план індивідуального розвитку кожної дитини і вибрати актуальні напрями корекції.

14.18.08.0310/220841. Психофізіологічні особливості учнів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки. Богомаз Т.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.114-121. - укр. УДК 613.955:373.015.3.
У статті обговорюється, що неправильно застосовані або невірні педагогічні технології є причиною низького рівня пізнавальної активності, недостатньої мотивації до навчальної діяльності, нестійкої емоційної сфери, підвищеного рівня тривожності. Здоров'язберігаюча педагогіка ставить на перше місце здоров'я серед інших напрямків виховної роботи школи, зобов'язуючи педагогів використовувати здоров'язберігаючі технології, щоб отримання учнями освіти відбувалося без шкоди для їхнього здоров'я. І саме репрезентативні системи є центром взаємодії оточуючого світу і підсвідомості людини, є способом сприйняття людиною інформації, тому провідною метою здоров'язберігаючої педагогіки є знайти оптимальні методики представлення інформації та швидкого її запам'ятовування для кожної репрезентативної системи. Також у статті розглянуто відношення зарубіжних та вітчизняних дослідників до психофізіологічних особливостей сприйняття інформації учнями та методи визначення провідної репрезентативної системи.

14.18.08.0311/220843. "Двуполушарный" подход как эффективный метод обучения и совершенствования функционирования полушарий головного мозга. Метиль Я.Н., Черноватый Л.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.126-130. - рос. УДК 613:612.821.
У статті визначено актуальність впровадження "двопівкульного" навчання до сучасного освітнього процесу. Обґрунтовано значущість цього підходу для учнів. Проаналізовано розробки деяких авторів, спрямованих на розвиток знань, умінь і навичок за допомогою використання в ході навчання "двопівкульного" методу. Існуюча система освіти спрямована лише на одну півкулю мозку - ліву. А права є факультативною на протязі навчання. З огляду на тенденції сучасного світу важливо і природно задіяти у процесі навчання "на рівних", паралельно, обидві півкулі мозку: і ліву, яка відповідає за логічне і раціональне мислення, і праву, домінуючу в усьому, що стосується образного і художнього методу пізнання, розвитку креативності, інтуїції, асоціативного мислення. "Двопівкульне" навчання гармонізує діяльність мозку, незалежно від переважаючої півкулі, робить мислення динамічним, рухомим та продуктивним.

14.18.08.0312/220867. Теоретический и практический аспект левополушарного образовательного процесса. Пугач Б.Я., Черноватый Л.Н., Островерх А.Е. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.132-136. - рос. УДК 613:612.821.
Ця робота дає послідовний аналіз наслідків лівопівкульного освітнього процесу, вказані методи і форми де формувальних дій в генетично детермінованому шляху пізнання. Обгрунтований результат цього процесу, що виражається в деградації духовно-морального і світоглядного начала людини. Вихід з цієї безвиході лежить на системі освіти, що включає перехід від однопівкульного логікоцентричного процесу пізнання, - мислення на двопівкульне (логічне+інтуїтивне) цілісне мислення. Трансформація в галузях економіки, політики, соціальному житті суспільства буде вторинною, тобто наслідком формування нової людини з лівою цілісною системою освіти з шкільної лави, з відновлення у нього генетично детермінованого чуттєво-символьного етапу сприйняття реальностей фізичного світу і, як наслідок, зменшення спотворень на шляху саморозвитку, самоактуалізації, творчості і духовно-морального розвитку.

14.18.08.0313/221054. Управлінська освіта як фактор формування управлінської культури та нової інноваційної парадигми: теоретико-методологічний контекст. Кононець М.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.158-163. - укр. УДК 130.122:37.013.
Актуальність теми дослідження в тому, що управлінська освіта як складний соціальний феномен сучасності, є складовою частиною формування управлінської культури керівника. Управлінська освіта трактується з різних сторін, що свідчить, що управлінська освіта є міждисциплінарною матрицею багатьох соціогуманітарних та поведінкових наук. Постановка проблеми - управлінська освіта допомагає формуванню персональних якостей керівника, що в цілому сприяє формуванню концепції персонального менеджменту. Саме на постіндустріальній стадії відбувається становлення і розвиток управлінської освіти, що базується на знаннях, інтелекті, професіоналізмі. Аналіз останніх досліджень і публікацій - для аналізу ми виділяємо публікації В.Беха, Ю.Бех, В.Воронкової, О.Кивлюк, В.Нікітенко, М.Максименюк, Р.Олексенка, О.Пунченка, О.Сосніна, що дозволяють нам проникнути в сутність управлінської культури як основи управлінської освіти. Виділення недосліджених частин загальної

проблеми - управлінська культура як складне соціальне явище залишається досить мало проаналізованою, від її рівня та високої якості залежать всі перетворення в нашій країні. Постановка завдання - аналіз методологічних засад управлінської освіти в контексті філософії освіти. Методи - загальнонаукові та методи конструктивної методології, що застосовуються до управлінських наук. В економічній, соціологічній, соціально-філософській літературі останніх років отримала розповсюдження концепція "суспільства, що навчається". Виклад основного матеріалу. В основі дослідження - концептуалізація методологічних засад, що дозволяють проникнути у таке складне явище, як управлінські науки, що оновлюються в епоху інформаційного суспільства, розробка напрямів удосконалення викладання управлінських наук в умовах переходу до нового технологічного укладу. Наукова новизна дослідження - в застосуванні конструктивної методології, яка свідчить про те, що управлінські науки - це науки праксеологічної спрямованості. Доведено, що найважливіші атрибути управлінської культури, направленої на аналіз складної саморегульованої системи, - це самоорганізація та рефлексивність. Саме ці атрибути сприяють формуванню інноваційної управлінської парадигми. Це якісно прискорює процес розвитку і трансформації соціуму за рахунок включення в нього інтенціональних, так і непередбачуваних наслідків. Все це прискорює трансформаційні процеси в сучасному українському суспільстві. Висновки - філософію освіти слід розглядати як процес, результат і соціальне явище. Головна задача управлінських наук - прогностична, яка досліджує закономірності об'єктивної реальності, направленої на те, щоб нарощувати інформаційний, виробничий, організаційний потенціал. Використання даного потенціалу сприяє формуванню концепції персонального менеджменту керівника, який необхідний для вирішення проблем сучасного суспільства та підвищення динамічного розвитку держави і суспільства.

14.18.08.0314/221113. Основні функції навчання в контексті сучасної парадигми природничої освіти. Галатюк Ю.М., Галатюк М.Ю., Галатюк Т.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.42-47. - укр. УДК 37.02.
Аналізуються інформаційна і творчої функції навчання у контексті сучасної парадигми природничої освіти. Досліджуються механізми їх гармонізації на основі діалектичної єдності репродуктивної і творчої навчальної-пізнавальної діяльності.

14.18.08.0315/221130. Творчість при розробці технологій навчання. Лісіна Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.146-152. - укр. УДК 378.15.
У статті розробка технологій навчання розглядається як творчий процес: виділено три моделі прояви творчості вчителя при розробці технологій навчання, які базуються на загальних моделях, що характеризують вияв творчості в діяльності; відповідно зі структурними складовими технології проаналізовано можливості для творчості вчителя на різних етапах розробки технології навчання.

14.18.08.0316/221135. Концептуалізація геокультурних цінностей у процесі викладання іноземної мови: соціально-філософський вимір. Нікітенко В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.178-182. - укр. УДК 1:[316.7:316.324.8].
В статті розглядаються геокультурні цінності як головний концепт дослідження в процесі викладання іноземної мови. Формулюється проблемне поле дослідження, формулюється світоглядно-ідеологічні засади розвитку гармонійної особистості в контексті геокультури, які є необхідною передумовою вдалого оволодіння іноземною мовою.

14.18.08.0317/221144. Узагальнення досвіду професійної діяльності в контексті педагогічної рефлексії (на основі матеріалів конкурсів професійної майстерності). Перцова Н.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.223-228. - укр. УДК 37.02; 371.
У статті узагальнено досвід професійної діяльності в контексті педагогічної рефлексії (на основі матеріалів конкурсів професійної майстерності. Участь педагогів, керівників шкіл в конкурсах професійної майстерності є фактором розвитку його професійної компетентності. В процесі підготовки та участі в конкурсі створюються в комплексі умови розвитку педагогічної рефлексії.

14.18.08.0318/221149. Різноаспектна детермінація поняття акмеологія. Сокол М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.251-256. - укр. УДК 378:005.6.
У статті уточнюються сутнісні, загальні й відмінні характеристики поняття "акмеологія". Аргументовано актуалізацію цього поняття як ключового в сучасній педагогічній науці. Досліджуються шляхи формування та детермінації понять "акме", "акмеологія".

14.18.08.0319/221155. Проектна культура вчителя: місце дефініції в термінологічному полі сучасної науки. Фаюк Г.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.287-293. - укр. УДК 378.147.091.313-051.
У статті проведено дослідження термінологічного апарату формування проектної культури сучасного вчителя; розкрито основні дефініції поняття "проектна культура вчителя" та визначена її структура; розглянуті ефективні умови розвитку проектної культури вчителя. Визначені компоненти готовності вчителя до здійснення проектної діяльності.

14.18.08.0320/221180. Етнопедагогіка як джерело трудового виховання особистості. Бакум З.П., Ємельова А.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.23-29. - укр. УДК 37.013.
У статті розглянуто народну педагогіку як джерело трудового виховання особистості. Розкрито родинні виховні традиції; етапи трудового виховання, народні ремесла та промисли; форми гуртування та взаємодопомоги.

14.18.08.0321/221196. Навчання і виховання національно свідомої мовної особистості з аксіологічних позицій. Загороднова В.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.128-135. - укр. УДК 37.013.
У статті порушено питання проблем формування національно свідомої мовної особистості з аксіологічних позицій і на основі аналізу поняття "національно свідома мовна особистість" схарактеризовано її структурну і змістову організацію, взаємозв'язки і взаємообумовленість компонентів.

14.18.08.0322/221280. Проблема соціалізації особистості в педагогіці національно-культурного виховання. Бабенко Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.16-20. - укр. УДК 37.013.
У статті розглядається соціалізація як процес інтеграції індивіда в суспільство через засвоєння елементів культури, соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціально значимі риси особистості. Визначається соціально-педагогічне значення культури та мистецтва як засобів збереження й трансформації досвіду людського суспільства в сучасних умовах переорієнтації народу України на ідеали духовності, усвідомлення гуманістичного ставлення до світу.

14.18.08.0323/221281. Ґенеза феномену цінностей і специфіка основних аксіологічних ідей. Богданова М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.20-28. - укр. УДК 37.03.
У статті розглянуто ґенезу цінностей як філософську категорію, з'ясовано основні підходи до їхнього розуміння. Дослідженням цінностей як сенсоутворювальних основ людського буття, що спрямовує і мотивує людське життя, займається аксіологія. У статті проаналізовані погляди Ф. Брентано, В. Виндельбанда, М. Гартмана, Е. Кассирера, Ф. Ніцше, Г. Ріккерта, М. Шелера, В. Франкла та інших на ієрархію цінностей.

14.18.08.0324/221290. Моделі та форми впровадження інклюзивної освіти в рамках педагогічної інноватики. Давиденко Г.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.76-80. - укр. УДК 37.013.
Статтю присвячено дослідженню моделей, аналізу та узагальненню форм упровадження інклюзивної освіти в рамках педагогічної інноватики. Класифіковано основні моделі інклюзивної освіти. Встановлено підходи до інтеграції дітей з обмеженими можливостями в європейській педагогічній інноватиці.

14.18.08.0325/221387. Сутність особистісних характеристик дітей-сиріт підліткового віку та їх вплив на процес підготовки особистості до самостійного життя. Лоза Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.127-132. - укр. УДК 37.03.
У статті відображено результати теоретичного дослідження особливостей підготовки особистості до самостійного життя. З цією метою інтегровано концептуальні положення наукових теорій щодо особливостей психічної, емоційної та вольової сторін психіки старших підлітків, які необхідно враховувати при формуванні їх готовності до самостійного життя. Особлива увага приділена особливостям підготовки до самостійного життя дітей-сиріт старшого підліткового віку.

14.18.08.0326/221388. Розвивальна функція виховання: сучасний погляд. Лоюк О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.132-139. - укр. УДК 37.03.
Стаття присвячена проблемі філософсько-педагогічних основ понять "розвиток", "розвиток особистості", "виховання" в контексті сучасних умов існування соціуму. Особливо актуалізується питання щодо місця виховання в загальному процесі розвитку особистості. Автором запропоноване нове бачення процесу виховання, визначено основні дефініції виховання.

14.18.08.0327/221389. Використання в сучасних умовах теорії та практики соціокультурного забезпечення дитинства XX ст. Лупаренко С.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.139-145. - укр. УДК 37.03.
Стаття присвячена висвітленню можливостей використання теорії та практики соціокультурного забезпечення дитинства в XX ст. в сучасних умовах. Розкрито нормативно-правове забезпечення систем освіти і соціального захисту, що визначають основи соціального й освітньо-культурного забезпечення дитинства. Схарактеризовано напрями використання теорії і досвіду соціокультурного забезпечення дитинства XX ст.: популяризація ідей науковців минулого; актуалізація питань збереження й розвитку дитячої субкультури; посилення уваги дорослих до створення умов для підвищення рівня когнітивного розвитку дітей; видання навчально-методичної літератури з проблеми збереження дитинства; посилення взаємодії соціальних інститутів; налагодження виробництва дитячих товарів з урахуванням особливостей дитячого розвитку.

14.18.08.0328/221487. Педагогічне моделювання: функції та складові. Семенова О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.299-305. - укр. УДК 37.011.
У статті проаналізовано та визначено поняття "педагогічне моделювання", розглянуто та представлено різні види моделей загалом та педагогічних зокрема. З'ясовано вимоги, які висуваються при моделюванні педагогічної системи, а також визначено етапи процесу моделювання. Встановлено, що педагогічне моделювання розглядається як цілісна система, яка має складові частини - компоненти, елементи, підсистеми.

14.18.08.0329/221536. Аналіз сучасної практики формування громадянської позиції молоді в зарубіжній і українській освіті. Власова Н.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.28-36. - укр. УДК 37.017.4:005.642.4-053.6(045).
У статті на основі аналізу системи громадянської освіти в зарубіжному та вітчизняному досвіді виокремлено спільне в завданнях формування громадянської ідентичності особистості засобами навчально-виховної діяльності освітніх закладів, визначено напрямки та обґрунтовано педагогічні умови формування громадянської позиції старшокласників в умовах загальноосвітнього закладу освіти.

14.18.08.0330/221564. The role of the innovational processes in the pedagogical activity of teachers. Ryzhkova S.V., Belska A.K. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.202-206. - англ. УДК 371.13.
У статті розглянуто засоби застосування та роль інноваційних процесів в освіті. Авторами зазначено причини потреби впровадження інновацій в освіті, а також вимоги до вчителів для досягнення ефективних результатів в цьому процесі. Авторами зазначено, що процес формування високого професіоналізму та педагогічної культури вчителів визначається інноваційною орієнтацією їх педагогічної діяльності. Вчитель повинен бути відкритим до новизни, креативності та експериментів в його роботі. Головний чинник інноваційного процесу в освіті визначаються в статті, серед яких є: новизна, оптимальність, ефективність,, здатність застосовувати різноманітні інновації на практиці. Окремо авторами розкриті аспекти для подальшого дослідження цього питання.

14.18.08.0331/221570. Родові взаємозв'язки концептів "парадигма" та "дослідницький підхід". Старокожко О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.237-244. - укр. УДК 378.1.001.8.
У статті подаються визначення понять "парадигма" та "дослідницький підхід" у психолого-педагогічній літературі, а також розглядаються родові взаємозв'язки цих концептів. Визначено основні наукові підходи.

14.18.08.0332/221580. Витоки ідей виховання милосердя в молоді. Чернишова Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.298-303. - укр. УДК 37.015.31:177.72-053.81.
У статті схарактеризовано основні підходи до розуміння поняття милосердя та подібних моральних цінностей. Систематизовано основні ідеї філософів давнини про виховання милосердя в молоді. Окреслено перспективи їх творчого використання у вихованні гуманістичних якостей у сучасних умовах розвитку суспільства.

14.18.08.0333/221581. Розвиток комунікативної культури особистості як важливий чинник освітнього процесу. Шевченко М.Ю., Бєльська А.К. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.303-307. - укр. УДК 811.111'36.

У статті розглянуто проблему комунікативної культури особистості в освітньому процесі. Підкреслено особливу роль вчителя в подоланні комунікативних бар'єрів під час роботи зі студентами. Авторами наголошено на тому, що підвищення комунікативної культури студентів і викладачів у рамках освітнього процесу значно підвищує ефективність навчального процесу в цілому.

14.18.08.0334/221582. Психологічні принципи в проектуванні та розробці експертних навчальних систем. Шевчук О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.307-313. - укр. УДК 316.613.434:004.738.5.
У статті вперше виокремлено систему психологічних принципів (мотивації; поетапного формування навичок і умінь; врахування індивідуально-психологічних особливостей особистості учня; врахування адаптаційних процесів; розв'язання задач шляхом розслідування) на основі яких треба здійснювати проектування педагогічних технологій навчання, що базуються на експертних навчальних системах, а також дано гносеологічне обґрунтування цієї системи принципів. Показано, що виділена система принципів подає психологічну складову у новому експертно-навчальному підході, який засновано на знаннях експертів та інформаційних технологіях навчання.

14.18.08.0335/221662. Національно-патріотичне виховання особистості: педагогічний аспект. Філімонова Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С. - укр. УДК 37.035.6.
У статті розкривається поняття "національно-патріотичне виховання", патріотизм, патріотичне виховання, національна свідомість, національна самосвідомість.

14.18.08.0336/221755. Педагогічний бар'єр в освітньому середовищі. Глазкова І.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.17-21. - укр. УДК 37.013.
Сучасна педагогічна сфера України перебуває на етапі реформування системи освіти на всіх її ланках та перегляду вже існуючих стандартів та вимог. Вже зроблено перші кроки до оновлення не тільки змісту освіти, а й організації освітнього процесу в цілому, головною метою яких стала підготовка нового покоління українців, що прагне до постійного та неперервного розвитку та самовдосконалення. Завдання сучасної освіти не можливо реалізувати без створення особливого, принципово нового освітнього середовища, в якому особистість зможе отримувати задоволення від процесу навчання, відчувати себе успішною. Якісно новий підхід до створення освітнього середовища пропонується автором публікації.

14.18.08.0337/221770. Суб'єкт-суб'єктний принцип взаємодії учасників навчального процесу в контексті феномену "риторичного". Нищета В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.129-136. - укр. УДК 37.013.
У статті здійснено дослідження теоретичних і прикладних аспектів реалізації суб'єкт-суб'єктного принципу взаємодії учасників навчального процесу у вимірі сучасної риторики. Проаналізовано філософський, методологічний, лінгвістичний, педагогічний і лінгводидактичний контексти понять "суб'єкт", "суб'єктність", "суб'єктивація", "досвід", здійснена екстраполяція виявлених смислів на риторичну площину.

14.18.08.0338/221839. Правова освіта: понятійно-категоріальний аналіз. Мирошниченко В.О., Федчиняк А.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.43-49. - укр. УДК 378.147+371.134:372.832.
У статті подаються визначення поняття "правова освіта", аналізується його категоріальний апарат. Досліджуються основні підходи до тлумачення цього поняття на основі педагогічної та юридичної літератури. Характеризуються значення правової освіти в сучасному суспільстві та умови її успішної реалізації.

14.18.08.0339/221878. Толерантність як психолого-педагогічна проблема. Толкачова А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.31-36. - укр. УДК 37.013.
У статті розглянуто позиції вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо суті толерантності як психолого-педагогічної проблеми. Проаналізовано чотири можливі спроби розуміння толерантності: толерантність як байдужість; толерантність як неможливість взаєморозуміння; толерантність як потурання чи милість.

14.18.08.0340/222036. Ценные сказки и сказки о ценностях. Перес В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.149-157. - рос. УДК 82-343.
У статті розглядається роль казки у вихованні моральних якостей у дітей. Достатня увага приділяється аналізу термінів цінність і казка, після чого аргументується, що даний літературний жанр раніше є одним з найбільш важливих механізмів у виховному процесі.

14.18.08.0341/222570. Ідентичність та національна історична освіта. Кравченко П. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.30-40. - укр. УДК 37.015.31:316.42+159.923.2](477).
Виявом внутрішньої людської історичності є її ідентичність як сукупність певних характеристик індивіда, що роблять його саме цією, а не іншою особистістю упродовж його життя, конструюючи як неповторне єство. Ідентичність як певна незмінність є результатом процесів соціалізації, які відбуваються у часі. Історичний вимір пронизує всі складові людської ідентичності. Історичність породжує як своє зовнішнє прив'язаність до певного способу переживання минулих станів, теперішнього та образів уявленого майбутнього. Чинник збереження ідентичності - людська пам'ять, специфікою якої є не копіювання попередніх вражень, а швидше їх пригадування. На основі цього формується історична свідомість - колективна чи індивідуальна, головним фактором чого є національна історична освіта.

14.18.08.0342/222574. Глобалізація та мультилінгвізм - сутнісні властивості сучасного освітнього поступу. Коршак Н. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.70-79. - укр. УДК 37.02:005.44.
Однією із суттєвих рис сучасного процесу глобалізації є поширення мультилінгвізму або двомовності. Ці якості відіграють значний вплив на нинішню освіту, адже, як наслідок, вона набуває мультилінгвального характеру. Результатом такої освіти є досягнення мультилінгвальної елементарної компетенції, що дозволяє розглядати її не тільки в якості альтернативного шляху вивчення мови, але й як шлях опанування спеціальними знаннями, розвиток соціально - комунікативних здібностей особистості.

14.18.08.0343/222625. Педагог вищої професійної школи як основа якості освіти. Бондаренко В.В., Копитков Д.М. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.7-12. - рос. УДК 378:37.011.
Розглянуто особистість педагога вищої професійної школи, професійні й педагогічні умови, що безпосередньо впливають на навчальний процес у вищій школі, й умови подолання тих суперечностей, які на сьогодні існують між вищою школою, виробництвом і ринком праці.

14.18.08.0344/222631. Особливості впровадження сучасних інформаційних технологій у процес навчання хімії. Єгорова Л.М. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.41-44. - укр. УДК 378.147:54.
Обґрунтовано доцільність використання інформаційних технологій в освітньому процесі та показано, що з їх допомогою найефективніше реалізуються такі дидактичні принципи, як науковість, доступність, наочність і активність, а також індивідуальний підхід до навчання. Розглянуто особливості застосування дистанційної форми навчання під час вивчення хімії.

14.18.08.0345/222632. Тенденції та перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов. Шамрай О.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.45-50. - укр. УДК 37.02; 371 81:372.8.
Розглянуто як загальні питання використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов, так і окремі проблеми, щодо конкретних результатів наукових досліджень. Звертається увага на сильні та слабкі сторони інформатизації викладання іноземних мов і на зміну ролі викладача.

14.18.08.0346/223063. Музична освіта в Україні: філософсько-праксеологічний підхід як методологічний концепт дослідження. Гнатів З. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.136-143. - укр. УДК 37:78(477):[167].
У статті підлягає розгляду філософсько-праксеологічний вимір музичної освіти в Україні, актуальність та доцільність даного напрямку дослідження в контексті пошуку шляхів оптимального розвитку сучасного соціокультурного середовища.

14.18.08.0347/223294. Гендерний методологічний підхід як умова профілактики девіантної поведінки дівчат. Парфанович І.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.59-63. - укр. УДК 371.5.
Методологічним підходом до профілактики девіантної поведінки дівчат загальноосвітніх шкіл визначено гендерний як формування особистості на основі визначення гендерних ролей. Розглянуто проблемні питання профілактики девіантної поведінки дівчат через призму історичного аспекту та різних типів презентації дівчат на сучасному етапі. Обґрунтовано, що єдність і взаємозумовленість компонентів профілактичного процесу, спрямованого на покращення соціально-психологічних показників становища і розвитку дівчат, забезпечують гендерну соціалізацію та ідентифікацію.

14.18.08.0348/223312. Принципи адаптивного навчання. Пішванова В.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.178-183. - укр. УДК 378.091(477).
Стаття з'ясовує шляхи ефективності освітньо-виховної стратегії в сучасному світі, визначаючи роль та місце адаптивного навчання. Показано, що для наведених у статті принципів адаптивної освіти загальною основою є індивідуалізація мислення та методологічне вміння підлаштовуватися під навчальні потреби студента. Можливість індивідуалізації навчання є однією з найголовніших переваг використання інформаційних технологій у якісно новому навчальному процесі.

14.18.08.0349/223316. Здійснення естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі хореографічної діяльності на гуманістичних засадах. Гончаренко Ю.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.25-29. - укр. УДК 37.036:792.8-053.4.
У статті на основі аналізу педагогічної літератури розкривається зміст та визначаються методи хореографічної діяльності, на основі яких здійснюється естетичне виховання дітей старшого дошкільного віку на гуманістичних засадах. Висвітлюються завдання гуманістичної педагогіки, які можуть вирішуватися під час танцювальної діяльності, що зорієнтована на розвиток емоційної творчої сфери дитини старшого дошкільного віку.

14.18.08.0350/223318. Соціокультурні компетентності як складова загальної культури творчої особистості. Локарєва Г.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.36-45. - укр. УДК 371.134:792:37.013.42.
У статті презентовано актуальність понять "соціокультурні компетентності", "культура", "творча особистість", "загальна культура творчої особистості" в наукових філософських, психологічних, педагогічних дослідженнях та розглянуто й проаналізовано їх взаємозв'язок. Визначено структуру соціокультурної компетентності творчої особистості в контексті її загальної культури. Загальна культура особистості, з погляду автора, містить соціальні, професійні та соціокультурні компетентності, які й охарактеризовано в статті. Визначено змістове наповнення соціокультурної компетентності особистості, що складає структуру вказаного феномену; подано характеристику та причинно-наслідкові взаємозв'язки між компонентами структури.

14.18.08.0351/223320. Обґрунтування засад самовиховання культури музичного сприйняття. Рева В.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.45-55. - рос. УДК 372.878.
Одне з актуальних завдань педагогіки мистецтва - зробити взаємодію людини з музикою безперервним. За умови науково-обґрунтованих засад самовиховання культури музичного сприйняття можуть ініціюватися процеси добудовування художньої культури слухача відповідно до його индивидуальних стратегій вдосконалення духовного світу. Психосоціальні можливості спілкування з музичним мистецтвом представляють відкриту динамічну систему, не піддаються цілісній регуляції, активізуються не тільки за рахунок ресурсів свідомості, волі і знань людини, але і підсвідомості, інтуїції, тілесного досвіду, їх кооперативної взаємодії в процесах музичної творчості. Засади "інтонаційно-тілесного резонансу", "оточення музичного сприйняття життєвим і художнім контекстом", чуттєвості до первинних впливів музики, захопленості процесом музичного сприйняття утворюють теоретичну, емоційно-ціннісну і естетичну модель педагогіки мистецтва, на матеріалі якої може бути побудована цілісна система музичного виховання, ненав'язливого залучення людини до мистецтва. У своєму вищому гуманістичному призначенні сприйняття музики слугує універсальним засобом розвитку чуттєвості, емоційної чуйності, необхідної для успішної адаптації людини в соціумі. Впровадження засад розвитку музичного сприйняття, заснованих на інтонаційно-тілесній моделі музики, у педагогічну дійсність відкриває перспективи вдосконалення музичного виховання, подолання предметно-зорових установок, візуалізації змісту музики, що не відповідають її природі.

14.18.08.0352/223336. Роль освіти і виховання у вирішенні проблеми енергозбереження. Андрєєв А.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.175-182. - укр. УДК 37.016:621.311.1.
У статті зроблено огляд науково-методичної літератури, присвяченої ролі освіти і виховання в реалізації концепції сталого розвитку. Проведено аналіз основних понять, які визначають сутність проблеми екологічної освіти. Зроблено висновок про те, що проблема освіти у сфері енергозбереження і проблема екологічної освіти мають деякі спільні ознаки, але вони не зводяться одна до одної. У зв'язку з цим наголошується на необхідності проведення спеціальних досліджень у предметній галузі теорії і методики навчання фізики для реалізації державних вимог щодо рівня підготовки учнів у сфері енергозбереження в контексті фізичного компонента.

14.18.08.0353/223372. Правова освіта vs правова просвіта. Топчій О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.18-25. - укр. УДК 375:61.
Стаття присвячена порівняльному аналізу ключових термінологічних сполучень юридичної педагогіки, що перебувають у синонімічних відносинах. Досліджені нормативно-правові акти, наукові юридичні та педагогічні джерела, на підставі яких

встановлюються інтегральні та диференціальні ознаки ключових термінологічних сполучень. Визначені критерії порівняння й проведений відповідний аналіз, що сформував підвалини для ініціювання запровадження та широкого розповсюдження в науці та практиці поняття "правова просвіта". У результаті запропонована авторська дефініція ключового термінологічного сполучення "правова просвіта".

14.18.08.0354/223395. Роль краєзнавства у формуванні географічної картини світу: педагогічний аспект. Побидайло Н.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.25-30. - укр. УДК 371.32.91(07).
У статті піднімається актуальна проблема формування географічної картини світу учнів на сучасному етапі розвитку суспільства, підкреслюється важливість географічної освіти в цьому процесі. Також описується плановане дослідження, спрямоване на виявлення рівня сформованості географічних знань і уявлень учнів. Проведено теоретичний аналіз подібних досліджень, які існують у світовій і українській практиці.

14.18.08.0355/223397. Підходи до визначення гри як феномену соціальної дійсності. Куликовський С.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.39-47. - укр. УДК 377.36:37.046.
Дефініція "гра" є об'єктом вивчення багатьох наук. Стаття висвітлює універсальні та вузькоспеціалізовані наукові підходи до розуміння та визначення процесу гри. Розглянуто гру як елемент соціальної дійсності та один із аспектів життя сучасної людини, визначено головні елементи та складові частини гри. Визначено, що гра - це моделювання дійсності, формування реального засобами умовного, в ході якого людина відтворює та примножує суспільний досвід, формує та узагальнює власні компетенції.

14.18.08.0356/223398. Особливості становлення ціннісних орієнтацій підлітків. Овсяннікова В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.47-53. - укр. УДК 37.035:316.61:124.5-053.66.
У статті розглядаються особливості становлення ціннісних орієнтацій підлітків. Визначається, що ціннісні орієнтації підлітків є предметом вивчення багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, але однозначного визначення ціннісних орієнтацій не існує. Авторка наголошує, що підлітковий вік є періодом інтенсивного формування системи ціннісних орієнтацій, що впливає на становлення характеру й особистостізагалом. Наголошується, що на характер становлення і розвитку цінностей сучасних підлітків впливає безліч зовнішніх і внутрішніх факторів.

14.09 Історія освіти і педагогіки. Персоналія

14.18.08.0357/218076. Середньовічна православна педагогіка. Кіцул М.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.63-65. - укр. УДК 261.7.
У статті досліджується середньовічна релігійна педагогіка як комплекс теорій і практик, що основувався на принципах християнської теології, антропології й герменевтики. Ця педагогіка виникла в процесі місіонерської проповіді та катехізаторської діяльності, але поступово інституціалізувалася під впливом античної пайдеї та християнського ідеалу довершеного життя як сходження до Бога через аскетичне очищення, медитацію й містичний екстаз. У результаті християнське самовдосконалення осмислювалося як шлях, що включав віроповчальну або філософську пропедевтику, моральну практику, медитативні споглядання, містичний досвід. Християнська пайдея була покликана сприяти розкриттю духовного потенціалу особистості учня через діалогічні відносини з учителем, який допомагав успішно проходити шлях самовдосконалення. При цьому діалогічні відносини вчителя та учня розвивалися в ході спільного коментування текстів як основної форми навчання.

14.18.08.0358/219426. Дослідження проблеми розвитку мережі шкіл Полтавської області в першій половині 50-х років XX століття. Бутко Л.В., Василенко Д.П., Маслак В.І., Тур О.М., Шабуніна В.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.20-26. - англ. УДК 371:930.25(477.53) "1951-1955".
Проаналізовано стан повоєнної шкільної освіти в Україні в першій половині 50-х років XX століття на прикладі Полтавської області. Добір фактичного матеріалу ґрунтувався на основі принцип історизму та використання методів всебічності, об'єктивності, ретроспективи. У процесі викладу основних положень статті використовувалися системно-структурний та статистично-аналітичний методи, порівняльний та описовий методи. Метою статті був аналіз джерельної бази, для визначення проблем і перспектив розвитку народної шкільної освіти на Полтавщині. На основі архівних матеріалів проведено аналіз даних щодо збитків та процесу відбудови галузі області. Наведені статистичні дані щодо кількості учнів, кадрового складу і матеріально-технічного забезпечення шкіл у Полтавській області цього періоду. Визначено основні проблеми, які вирішувалися першочергово для поновлення народної шкільної освіти області. Окреслено методи забезпечення оперативності розвитку сфери освіти на Полтавщині. Детально охарактеризована крива появи нових і зникнення старих шкіл у повоєнний період через низку чинників.

14.18.08.0359/219428. Проблема дитинства в педагогічній спадщині П. Каптерева. Герасименко Л.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.32-38. - англ. УДК 37.013:159.922.73.
Розкрито погляди видатного педагога другої половини XIX-початку XX століття П. Каптєрєва на проблему дитинства, висвітлюючи актуальні питання формування волі, характеру, раннього інтелектуального розвитку дітей. Акцентовано увагу на тому, що дитинство сприймалося вченим як особлива реальність, в якій закладаються основи інтелекту, мотиваційно-вольової сфери. Важливість цього періоду актуалізує необхідність його об'єктивного вивчення і врахування особливостей дітей в організації навчання і виховання. Аналіз історико-педагогічного контексту (ідей М. Пирогова, П. Юркевича, М. Весселя, С. Миропольского, Н. Ланге, І. Сікорського) дозволив виявити специфічні особливості поглядів видатного педагога щодо вивчення дитинства і обліку його особливостей в педагогічному процесі: визначення вікових меж дитинства, виявлення і характеристики специфічних рис дітей, рекомендації з вибору змісту навчання для різних вікових груп.

14.18.08.0360/219662. Внесок вчених Харківського технологічного інституту у розвиток освіти навчального закладу. Перші видатні вчені. Зінченко О.І., Кротенко Г.А. // Вісник НТУ "ХПІ". Машинознавство та САПР. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №12(1234), С.44-48. - укр. УДК 947.091: 378.6.
Сьогодні ми пишаємося нашим Національним технічним університетом "ХПІ". Пишаємося завдяки тому, що перші професори нашого ВНЗ приділяли дуже велику увагу вищій технічній освіті: вони добре розуміли необхідність прикладних знань і практичної підготовки для майбутнього інженера і керівника. Вироблялася десятиліттями система читання потрібних лекційних курсів, яка мала на меті виховувати у студента прогресивне інженерне мислення. Пропонується дослідження внеску науковців Харківського технологічного інституту у розвиток освіти навчального закладу. Наведено імена перших найкращих викладачів та науковців з розглядом області їх досліджень. Славна історія нашого університету, його високий вітчизняний і міжнародний авторитет зросли завдяки закладеним у ньому ідей розвитку ВНЗ багатьох вчених і педагогів.

14.18.08.0361/219902. Розвиток міжнародної освіти в епоху Відродження і Нового часу. Кийков О.Ю. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.119-126. - укр. УДК 1:37.01 "653".
Статтю присвячено дослідженню розвитку міжнародної освіти доби Ренесансу та Нового часу. Розглядаючи загальні тенденції розвитку вищої освіти того часу, автор звертає увагу на спад інтернаціоналізації міжнародної освіти порівняно із Середньовіччям, спричинений соціально-культурною ситуацією, особливостями міжнародної політики та розвитком національних моделей університету. Мета статті: здійснити концептуалізацію розвитку міжнародної освіти в епоху Відродження та Нового часу, з якого розпочинається формування сучасної парадигми освіти. Проаналізовано, що інтернаціональна складова вищої освіти порівняно з Середніми віками зазнала певних трансформацій. Відмічено, що у XV-XVI ст. змінювався національний склад університетських громад, що вплинуло на розвиток університетської освіти. XVII-XVIII століття стало часом стрімкого розвитку вищої освіти Західної Європи. Зміст навчання розширився за рахунок природничих наук, які поступово увійшли до загальноуніверситетської культури разом з гуманітарної культурою. Методологія - метод історичного та кроскультурного аналізу, що дозволив глибоко проникнути у розвиток міжнародної освіти в епоху Відродження та Нового часу. Проаналізовано, що у Західній Європі в 1810 р. виникає "ідеальна модель" університетської освіти, яку пов'язують з реформаторською діяльністю Гумбольдта. Виділено проблемне поле дослідження, що лежить в основі нової моделі університету, а саме його залежність від суспільства і культури. Результат дослідження: культура пред'являла нові вимоги до функцій університетів. Характерною ознакою університету був його дослідницький характер, в основі якого наукова і навчальна діяльність розглядаються як взаємодоповнюючі компоненти. Викладачі та студенти взаємодіяли у процесі університетської освіти як співдослідники. Висновок: єдиний культурний простір Європи сформувався завдяки вищій університетській освіті. Універсальний, інтернаціональний характер пізнання і розвитку вищої освіти зберігався як елемент європейської культури.

14.18.08.0362/220855. Музичне навчання як складова процесу формування у студентів Харківського університету "здорового духу" в XIX ст. Куліш С.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.71-77. - укр. УДК 378.4.015.31(477.54) "18": 78.
Стаття висвітлює динаміку й особливості процесу викладання музичного мистецтва у Харківському університеті для формування у студентів "здорового духу", рівень опанування студентами класичної музики, володіння музичними інструментами. Вплив музики на здоров'я людей цікавив кращі уми світової науки на різних етапах розвитку суспільства. Прослідковано викладацький шлях осіб, які працювали в університеті та інших навчальних закладах Харкова на ниві музичної освіти, конкретизовано вплив університетського середовища на розвиток музичного мистецтва серед студентської молоді та у міському середовищі. Музичне навчання відіграє роль важливої складової у процесі формування "здорового духу" в молоді, тому що музика навчає нас бачити й відчувати прекрасне. Завдяки цьому формується любов до мистецтва та здорового способу життя, що є невід'ємною частиною здоров'я, як фізичного так і духовного. Процес освіти і виховання включає різні методи та способи досягнення цілей, які основані на наукових знаннях і педагогічному досвіді, однак музичній освіті й вихованню, як способу організації здорового способу життя, має бути відведено особливе місце в комплексі системно-всебічного розвитку особистості.

14.18.08.0363/221111. Особливості впровадження нових форм та методів навчання в учительських інститутах України в 1907-1917-х роках. Вєнцева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.29-35. - укр. УДК 378. 147.134:94.
Автор статті на основі аналізу літератури визначає особливості впровадження нових форм та методів навчання в учительських інститутах України в 1907-1917-х роках. Зокрема, виникнення "лекційно-співбесідної" системи, різновидів практичних занять, самостійної роботи студентів та практичної складової підготовки студентів.

14.18.08.0364/221125. Втілення ідеї поглибленого вивчення предметів в умовах утилітарної середньої освіти (60 - 70-ті роки XX ст.). Кушнір В.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.118-124. - укр. УДК 37(477)(09)+6(07).
У статті описано особливості створення та діяльності спецшкіл та спецкласів з поглибленим вивченням предметів упродовж 60-70-х рр. XX століття як однієї з форм профільного навчання. Школи з поглибленим вивченням предметів слугували для відбору молоді та її підготовку до навчання в виші. Важливою перешкодою при реалізації такої моделі профільного навчання у зазначений період було перевантаження учнів через механічне збільшення кількості годин на поглиблене вивчення окремих предметів при збереженні загального навантаження.

14.18.08.0365/221134. Методика проведення краєзнавчих екскурсій волинського вчителя - новатора початку XX ст. В. Крижаковського. Марчук О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.173-178. - укр. УДК 372.8.
Характеризуються основні постулати методики проведення краєзнавчих екскурсій у школі, розробленої волинським учителем - новатором М. Крижаковським. Вказуються шляхи творчого впровадження досвіду педагога Острозької чоловічої гімназії в сучасних школах.

14.18.08.0366/221152. Іншомовна підготовка учнів педагогічних училищ України другої половини XX століття. Терлецька Л.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.267-274. - укр. УДК 37.01.
У статті вказані етапи іншомовної підготовки учнів педагогічних училищ з характерними особливостями кожного відповідно до розвитку освітньої системи України. В основу покладено історичні, соціальні та політичні фактори, які впливали на процес навчання іноземних мов; зміни в самій методичній науці, пов'язані з появою нових методичних ідей, цілей, змісту, методів і засобів навчання; здобутки зарубіжної методики навчання іноземних мов.

14.18.08.0367/221154. Розбудова дошкільної освіти в Україні в повоєнні роки (1943 -1960 рр.). Улюкаєва І.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.279-287. - укр. УДК 37.0 (09) (477): 372 (075).
У статті висвітлено процес розбудови дошкільної освіти в Україні у 1943 - 1960 рр. Розглянуто організаційні заходи щодо поширення мережі дошкільних закладів та покращення їх діяльності в цей період. Проаналізовано основні напрями роботи над удосконаленням змісту дошкільної освіти. Відображено підготовка педагогів для системи дошкільної освіти.

14.18.08.0368/221159. Теоретико-методологічні підходи до змісту концепту "жіноча освіта" в Російській імперії XIX ст. Чорновол Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.312-317. - укр. УДК 37(091)(4 9).
У статті проаналізовано сукупність ідеологічних, законодавчих, адміністративних і педагогічних акцій у сфері освіти жіноцтва, які здійснювалися державою та соціальними інститутами Російської імперії протягом XIX ст., що дало змогу визначити усталені в окресленому територіально-хронологічному проміжку теоретико-методологічні підходи до змісту концепту "жіноча освіта".

14.18.08.0369/221211. Особливості формування змісту шкільної фізичної освіти на початку ХХ ст. Сосницька Н.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.222-230. - укр. УДК 373(091).
У статті доведено, що кінець XIX ст. - перша половина ХХ ст. характеризується тенденцією створення єдиного підходу до формування структури і змісту шкільної фізичної освіти, зокрема, визначення найбільш виваженої будови курсу фізики з урахуванням вікових особливостей учнів - концентричної і ступеневої; узгодження обсягу і змісту навчального матеріалу у зв'язку з розвитком фізики і техніки, узгодження у навчанні фізики, математики і хімії, зв'язком теорії з практикою шляхом систематичного проведення практичних і лабораторних занять.

14.18.08.0370/221285. Практична складова професійно-педагогічної освіти студента-історика в Україні в 1917-1920 рр. Вєнцева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.43-50. - укр. УДК 378(091).
Автор статті визначає особливості розвитку системи практичної підготовки студентів-істориків в педагогічних вишах України в період визвольних, зокрема, види практик, їх особливості, навантаження та методичне забезпечення.

14.18.08.0371/221296. Підготовка молоді до майбутньої трудової діяльності в педагогічних поглядах Д. Тхоржевського. Кітова О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.105-111. - укр. УДК 37(092).
Визначено та розкрито основні положення педагогічних поглядів Д. Тхоржевського щодо підготовки молоді до майбутньої трудової діяльності, а саме: удосконалення програм з трудового навчання та визначення їх місця у всебічному розвитку учнів; обґрунтування необхідності ознайомлення учнівської молоді з основами виробництва та доцільності залучення школярів до продуктивної праці тощо.

14.18.08.0372/221320. Історія фізичних досліджень у викладанні фізики педагогічних вишів. Сичікова Я.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.262-268. - укр. УДК 378(091).
У статті виявлено основні тенденції розвитку електроніки як складової фізичної науки, досліджено шляхи розвитку цього напряму та означено нові підходи в розвитку фізики.

14.18.08.0373/221358. Наукова спадщина українського математика Володимира Рвачова. Онуфрієнко О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.175-180. - укр. УДК 37(092).
В статті висвітлено основні етапи життєвого та творчого шляху науковця- педагога В. Рвачова та представлено значущість його внеску у розвиток фізико- математичної освіти з позиції сьогодення.

14.18.08.0374/221372. Реформування вищої педагогічної школи України в 50-х рр. ХХ ст. Вєнцева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.26-33. - укр. УДК 378(091).
Автор статті розкриває особливості розвитку системи вищої педагогічної освіти в Україні в 50-х роках минулого століття. Розглядає реорганізацію вищої педагогічної освіти через створення нового Міністерства вищої освіти України. Визначає форми навчання. Окрема увага приділяється особливостям заочної фори підготовки фахівців. Описується стан підготовки наукових кадрів. Визначаються також і негативні тенденції означеного періоду.

14.18.08.0375/221384. Школа імені Лінкольна педагогічного коледжу Колумбійського університету як втілення організаційно-педагогічних ідей Ч.В.Еліота. Куліченко А.К. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.107-112. - укр. УДК 373(091).
У статті висвітлено організаційно-педагогічні ідеї американського освітянина Ч.В.Еліота, показано їх вплив на діяльність експериментальної школи імені Лінкольна педагогічного коледжу Колумбійського університету. Розглянуто та проаналізовано навчально-виховний процес у школі імені Лінкольна. Вказано, що через особливі характеристики та соціально-історичні обставини школа імені Лінкольна зазнала багатьох організаційних змін протягом першої половини ХХ ст.

14.18.08.0376/221395. Ретроспективний аналіз першого періоду становлення системи професійної підготовки керівників навчальними закладами (організаційно-номенклатурний (1917-1930 рр.). Немченко С.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.173-179. - укр. УДК 37(091)(4 9).
Цей етап отримав назву організаційно-номенклатурного та характеризується відсутністю цілеспрямованої системи підготовки, а проявом загальної ідеологізації освіти. Керівні посади в цей період обіймали не фахівці та професіонали в галузі освіти, а люди, віддані справі партії і революції.

14.18.08.0377/221396. Внесок вітчизняних методистів-природознавців у розвиток природничої освіти. Никитюк Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.179-184. - укр. УДК 37(091)(4 9).
Автор у статті конкретизував історію становлення природничої освіти в історії вітчизняної педагогічної думки у XVII -XIX столітті. Основою становлення природничої освіти в другій половині XVII ст. визначено вітчизняну натурфілософію. Зазначено, що діяльність передових вчених Києво-Могилянської академії слугувала розповсюдженню філософських та природничо-наукових знань, виховання бережливого ставлення до природи.

14.18.08.0378/221408. Корпоративна академічна культура в дискурсі ідеї університету. Тільчарова К.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.254-262. - укр. УДК 378(091).
Ресурсами дискурс-аналізу досліджено виникнення та трансформацію поняття "ідея університету". Визначено місце та роль університетської корпоративної культури в історичному континуумі ідеї університету.

14.18.08.0379/221409. Становлення шкіл-інтернатів: історичний аспект. Толкачова А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.262-267. - укр. УДК 373(091).
У статті порушено проблему становлення шкіл-інтернатів, проаналізовано різні типи інтернатних закладів, які існують в Україні, визначено їх завдання та функції, розкрито права та обов'язки вихованців названих вище навчальних закладів.

14.18.08.0380/221417. Погляди педагогів другої половини ХХ ст. на виховання моральних якостей молоді. Чернишова Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.308-313. - укр. УДК 37(091).
Характеризуються особливості морального виховання молоді в другій половині ХХ ст. Обґрунтовується перспективність використання ідеї виховання духовно-моральних якостей досліджуваного періоду в сучасних умовах.

14.18.08.0381/221444. Особливості функціонування системи вищої педагогічної освіти України в 1905-1917. Вєнцева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.47-53. - укр. УДК 378.147.134:94.
Автор статті на основі аналізу літератури визначає особливості функціонування системи вищої педагогічної освіти України в 1905-1917 рр. Зокрема, нормативно-правову базу вищої педагогічної освіти на державному рівні та на рівні основних документів, що регламентували навчально-виховний процес в вищих навчальних закладах.

14.18.08.0382/221459. Науково-педагогічна та видавнича діяльність Григорія Врецьони. Косило Х.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.129-133. - укр. УДК 371.15:371.84:025.327.
Спираючись на аналіз архівних матеріалів з наукової та видавничої діяльності, автор статті робить спробу розкрити утвердження ідей національно-культурного відродження українців у педагогічній творчості Григорія Врецьони. Він визначає вчителя як центральну постать в організації навчально-виховного процесу та культурно-просвітницької роботи у громаді, робить його однодумцем про єдність дій школи, сім'ї і церкви у національному вихованні особистості, зберігаючи мовно-національні ознаки української школи.

14.18.08.0383/221483. Діяльність педагогічних гуртків у Закарпатті: історичний аспект. Розман І.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.273-279. - укр. УДК 37 (477,87) "1919 1939".
У статті висвітлено діяльність педагогічних гуртків у Закарпатті в 1919 -1939 рр. Виявлено, що педагогічні гуртки діяли в кожному шкільному окрузі та відображали поліетнічність регіону. Робота гуртків поєднувала теоретичне та практичне навчання і передовий педагогічний досвід, мистецьку, демонстраційну складові, створювала умови для педагогічної творчості.

14.18.08.0384/221488. Становлення і розвиток технічних училищ відомства шляхів сполучення в Україні в другій половині XIX - на початку XX століття. Скляренко І.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.305-311. - укр. УДК 378"192-196(477).
У статті представлено становлення і розвиток залізничних технічних училищ. Досліджено вплив основних подій залізничної галузі на становлення професійної підготовки фахівців залізничного транспорту в другій половині XIX - поч. XX ст. Встановлено взаємозалежність та взаємовплив цих подій та сфери професійної підготовки майбутніх фахівців.

14.18.08.0385/221492. Розвиток дошкільної освіти в Україні в 1960 - 1990 рр. Улюкаєва І.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.330-339. - укр. УДК 37.0(09)(477).
У статті висвітлено процес розвитку дошкільної освіти в Україні в 1960-1990 рр. Розглянуті організаційні заходи щодо поширення мережі дошкільних закладів та покращення їх діяльності в цей період. Зроблено аналіз нормативно-правової бази функціонування системи дошкільної освіти. Схарактеризовані програмно-методичні матеріали, на підставі яких здійснювався навчально-виховний процес у дошкільних закладах.

14.18.08.0386/221509. Оцінювання навчальних досягнень учнів у контексті розвитку шкільної освіти в Україні (1917 - 1944 рр.). Остапчук С.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.445-451. - укр. УДК 371 37.02: 94(477) "1917 1944".
У статті розкрито види, форми, критерії, способи та методи оцінювання навчальних досягнень учнів у загальноосвітніх навчальних закладах України в 1917 - 1944 роках. Розглянуто систему оцінювання у загальноосвітній школі досліджуваного періоду.

14.18.08.0387/221535. Діяльність товариства шкільної освіти в часи радянської влади 1920 р. Бунчук О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.24-28. - укр. УДК 373.5.018:061.2(477) "1920".
У статті розглядається культурно-освітня діяльність Товариства шкільної освіти під час радянської влади 1920 р. Зокрема, автором звертається увага на завдання, які ставилися товариством на новому етапі, а саме: дбати про організацію філій ТШО на місцях; відкривати нові школи, займатись розробкою теоретичних і практичних питань школи, побудованої на принципах Єдиної трудової школи; влаштовувати педагогічні курси, створювати зразкові трудові школи, організовувати дитячі трудові колонії.

14.18.08.0388/221538. Дитяча народна хореографія в діяльності організатора позакласної та позашкільної виховної роботи в УРСР. Вільхова О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.43-48. - укр. УДК 374:793.31-053.6.
У статті аналізуються особливості введення посади організатора позакласної та позашкільної роботи в загальноосвітніх школах радянської України та його вплив на виховання учнів молодшого шкільного віку засобами народного хореографічного мистецтва.

14.18.08.0389/221540. Санітарно-просвітницька робота громадських товариств на Закарпатті міжвоєнного періоду. Герасимчук В.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.54-60. - укр. УДК 37(091)(4 9).
У статті проаналізовано санітарно-просвітницьку діяльність культурних громадських товариств ("Просвіта" та Товариство імені О. Духновича), які діяли на Закарпатті в міжвоєнний період. З'ясовано, що пріоритетними напрямами їх діяльності були боротьба з асоціальними явищами серед дітей та молоді, профілактика інфекційних захворювань, формування санітарно-гігієнічних навичок особистості. Виявлено, що представники товариств звертали особливу увагу на поєднання фізичного та гігієнічного виховання дітей та молоді.

14.18.08.0390/221545. Реорганізація освітньої системи України 1917-1920 рр. (план єдиної національної школи). Єрмак Ю.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.88-94. - укр. УДК 37.018(477)"1917 1920".
У статті розглядається діяльність просвітницьких товариств з реорганізації освітньої системи України (1917-1920), що стало поштовхом до впорядкування навчальних закладів та створення і втілення в життя Плану єдиної школи. Для цього провідними діячами під керівництвом П. Холодного були організовані предметні комісії для складання програми єдиної школи і розроблені елементарна термінологія, правопис, підручники, а також ряд теоретичних положень, що лягли в основу Проекту єдиної школи.

14.18.08.0391/221553. Соціокультурні особливості просвітницької діяльності м. Каришева та р. Квітки - послідовників м. Корфа. Лещенко Е.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.135-143. - укр. УДК 37(09).

У статті окреслені окремі структурні та змістовні напрямки позашкільної освіти, що розроблювались громадськими діячами та просвітниками М. Каришевим та Р. Квіткою. Визначено параметри освітньо-виховного простору земської школи та розглянуті питання впливу соціокультурних змін на прикладі організації інноваційних форм педагогічної діяльності послідовників М. Корфа.

14.18.08.0392/221554. Організація діяльності музичних шкіл в СРСР (1950-1980 рр.). Лупаренко С.Є., Чернорук Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.143-148. - укр. УДК 37.014:78.
Стаття присвячена дослідженню особливостей організації роботи музичних шкіл в СРСР протягом 1950-1980 рр. Розкрито мету діяльності музичних шкіл (забезпечення всебічного гармонійного розвитку дітей), завдання та напрями вдосконалення їх роботи (поліпшення рівня навчально-виховної і методичної роботи; посилення взаємодії музичних шкіл із громадськістю; поширення мережі музичних шкіл; зміцнення їхньої матеріальної бази). Визначено форми навчання в музичних школах (індивідуальні, групові, масові). Схарактеризовано результати та труднощі в організації роботи музичних шкіл.

14.18.08.0393/221567. Періодизація розвитку навчальних закладів Міністерства шляхів сполучення у 20-60-ті рр. XX століття. Скляренко І.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.218-227. - укр. УДК 378"192-196(477).
У статті представлено теоретико-методологічні засади проблеми дослідження розвитку навчальних закладів Міністерства в Україні у 20-60-ті рр. XX століття. Дослідження здійснене на підставі аналізу різногалузевих наукових джерел, з'ясовано особливості історіографії досліджуваної проблеми, проаналізовано витоки і становлення залізничних навчальних закладів в Україні у другій половині XIX - на початку XX століття та розроблено авторську періодизацію розвитку начальних закладів МШС у досліджуваний період.

14.18.08.0394/221572. Філософсько-педагогічні погляди г. Сковороди в дослідженнях Д. Чижевського. Суділовська М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.250-255. - укр. УДК 37.013.73.
Стаття присвячена аналізу сковордінівських студій відомого українського славіста Дмитра Чижевського, у яких акцентованого увагу на філософсько-педагогічних поглядах мислителя. З'ясовано, що Д. Чижевський розкрив педагогічні погляди Г. Сковороди в контексті аналізу релігійних, етичних й антропоцентричних засад його філософської концепції. Значну увагу зосереджено на інтерпретації Д. Чижевським виховного потенціалу спадщини Г. Сковороди.

14.18.08.0395/221575. Концепція дошкільного виховання Софії Русової. Улюкаєва І.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.266-273. - укр. УДК 373(091).
У статті проаналізовано концепцію дошкільного виховання, розроблену С. Русовою. Автор дійшла висновку, що сьогодні, в умовах активного пошуку шляхів модернізації дошкільної освіти, педагогічна спадщина С.Русової може бути в пригоді як науковцям, так і педагогам-практикам.

14.18.08.0396/221579. Культура мовлення учнів у навчальних закладах західних областей України початку XX ст. Царик О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.291-298. - укр. УДК 372.461.
Характеризуються особливості розвитку мовної освіти та культури писемного мовлення учнів у навчальних закладах західних областей України початку XX ст. Аналізуються принципи, методи та форми мовної освіти. Досліджується влив європейських освітніх традицій на формування системи мовної освіти та культури писемного мовлення учнів.

14.18.08.0397/221656. Формування змісту вищої історичної педагогічної освіти України на поч. XX ст. Вєнцева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.11-15. - укр. УДК 378(091).
Автор статті на основі аналізу літератури визначає особливості формування змісту вищої історичної педагогічної освіти України на поч. XX ст., зокрема, нові течії та тенденції в змісті історичної освіти та особливості розвитку педагогічної освіти, а також їх відображення у спеціальних навчальних курсах.

14.18.08.0398/221657. Особливості розвитку теорії внутрішкільного контролю у вітчизняній педагогіці у 70-80-ті роки XX століття. Гош В.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.15-21. - укр. УДК 37.07.014.62(091)(477) "197 198".
У статті проведено історико-теоретичний аналіз педагогічної літератури з проблеми розвитку теорії внутрішньо-шкільного контролю у вітчизняній педагогиці у 70-80-ті роки XX століття. Визначено особливості розвитку теорії внутрішньо-шкільного контролю у вітчизняній педагогиці у 70-80-ті роки XX століття.

14.18.08.0399/221658. Тенденції розвитку вищої педагогічної освіти на українських землях (XIX - перша половина XX ст.). Нелін Є.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.21-26. - укр. УДК 37(091)(4 9).
У статті визначаються передумови становлення та розвитку вищої педагогічної освіти України протягом XIX - першої половини XX ст. Окреслюються інституційні, галузево-ступеневі та духовно- змістовні рівні розвитку ВПО в умовах революцій та з приходом до влади уряду більшовиків. Досліджується еволюція навчальних закладів з підготовки вчительських кадрів. Робиться висновок про рівносильний вплив на освіту більшовиками у XX ст. та глобалістами у XXI ст.

14.18.08.0400/221659. Розвиток суспільного дошкільного виховання в Україні у першій половині XX ст. Улюкаєва І.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.26-32. - укр. УДК 37.0(09)(477):372(075).
У статті розкривається історія становлення і розвитку системи суспільного дошкільного виховання, основні тенденції цього процесу та фактори, що на нього впливали. Простежується динаміка розвитку мережі виховних закладів для дітей дошкільного віку, наводяться статистичні дані.

14.18.08.0401/221697. Структура, механізм формування складу товариства шкільної освіти та джерела його фінансування. Бунчук О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.245-248. - укр. УДК 373.5.014.543.3:364-787.26(477)"1917 1920".
У статті на основі широкого архівного та документального матеріалу досліджено історичний аспект становлення та розвитку Товариства шкільної освіти, вивчено механізм формування складу товариства та його Ради, з'ясовано джерела фінансування. Детальний аналіз офіційних документів показав, що серед освітніх товариств, які відіграли велику роль в організації української школи в означений період, було Українське Товариство шкільної освіти.

14.18.08.0402/221834. Епістемологія та методологія історико-педагогічного дослідження ренесансно-гуманістичних ідей освіти і виховання в ранньомодерній молодіжній політиці ордену єзуїтів. Басенко Р.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.9-17. - укр. УДК 789.5: 37.015.31: [2-636] - 047.37.

У запропонованій статті розкриті епістемологічні засади, обґрунтовані методологічні підходи, визначені принципи та розглянуті методи дослідження ренесансно-гуманістичних ідеалів освіти і виховання в ранньомодерній молодіжній політиці ордену єзуїтів. Підкреслено, що правильно підібрана та коректно вибудувана методологія наукового пізнання є суттєвою умовою історико-педагогічного відтворення та репрезентації ціннісно-смислових і організаційно-педагогічних основ духовно-педагогічних ініціатив учителів-єзуїтів у Ранній Новий час.

14.18.08.0403/221835. Історіографічний огляд професійної підготовки вчителів іноземних мов у вищих навчальних закладах України (1948-2016 рр.). Безлюдна В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.16-26. - укр. УДК 378:373.5.011.3-051:81.2 "1948 2016".
У статті здійснено історіографічний огляд розвитку та становлення професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України (1948-2016 рр.).

14.18.08.0404/221884. Модернізація змісту професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов в умовах оновлення педагогічної освіти кінця XX століття. Безлюдна В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.75-82. - укр. УДК 378(091).
У статті здійснено аналіз програм та навчальних планів кінця XX століття, які сприяли модернізації професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України. З'ясовано, що в аналізований період в умовах кардинальних суспільних перетворень англійська мова стала однією із найбільш поширених світових мов й отримала пріоритет у вітчизняній освітній системі. Доведено, що розвиток професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов спрямовувався на розвантаження студентів від обов'язкових занять, посилення самостійної роботи студентів і підвищення ролі спеціальної фахової підготовки.

14.18.08.0405/222450. Історичні аспекти запровадження компетентністної парадигми в процес підготовки керівників ЗНЗ. Чеботарьова І.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.40-46. - укр. УДК 378.013.
У статті наведені історичні аспекти запровадження компетентністного підходу в вітчизняній та зарубіжних системах освіти. В ході дослідження було з'ясовано, що компетентнісно орієнтована освіта пройшла шлях від біхевіористського трактування навчання як вироблення потрібної реакції на стимули до сучасного розуміння його як перманентного формування компетентностей, необхідних для успішного існування в умовах інформаційного суспільства. Було звернуто особисту увагу на зміну змістового наповнення її основних дефініцій, зміни функцій та завдань керівників ЗНЗ у світлі компетентністного підходу до освіти. Ми з'ясували, що науковці різних країн дещо розходяться у трактуванні окремих моментів компетентнісного підходу до освіти, зокрема у тому, що стосується кількості та структури компетентностей, у тому числі і базових. Разом із тим слід зазначити, що останнім часом прослідковується тенденція до уніфікації цих категорій. Проведене дослідження продемонструвало, що модернізація освіти- це безперервний процес.

14.18.08.0406/222451. Особливості діяльності кафедри педагогіки Одеського державного педагогічного інституту імені К.Д. Ушинського (1945-1970 рр.). Башкір О.І. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.47-56. - укр. УДК 378.096.
Головне призначення педагогічної освіти полягає в підготовці суб'єктів педагогічної діяльності та піднесенні в такий спосіб продуктивності освітньої сфери держави в цілому. Діяльність кафедри педагогіки як провідної в структурі вищого педагогічного навчального закладу відповідає всім вимогам суспільства до підготовки майбутнього вчителя-професіонала. Спектр роботи кафедри педагогіки Одеського державного педагогічного інституту імені К.Д. Ушинського протягом 1945-1970 років охоплює не лише традиційні як для кафедри напрями (навчальний, науковий, виховний, організаційний), а й урізноманітнює діяльність навчального закладу, фахових кафедр, Інституту вдосконалення вчителів, педагогічних колективів шкіл не лише м. Одеси та області, а й усієї України. На базі кафедри педагогіки діяли наукові лабораторії, створено Університет передового досвіду вчителів, Народний педагогічний університет для батьків. Члени кафедри регулярно здійснювали зв'язок зі школами, проводили на їх базах експериментальні дослідження з метою підвищення рівня практичної підготовки студентів. Дослідження особливостей діяльності кафедри педагогіки ОДПІ імені К.Д. Ушинського сприяє виявленню історичних фундацій педагогічних ідей, теорій, концепцій, об'єктивній оцінці відомих фактів, реалій, досвіду підготовки майбутніх учителів із метою вдосконалення освітнього та наукового потенціалу українського суспільства.

14.18.08.0407/222471. Лекційна форма навчання в контексті трансформаційних викликів сучасності. Зеленська Л.Д. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.219-225. - укр. УДК 378.147.001.76.
У статті здійснено ретроспективний аналіз лекційної форми навчання у вітчизняній вищій школі. Визначено причини дискусії в середовищі прогресивної науково-педагогічної громадськості XIX - початку XX століття щодо її доцільності, переваг і недоліків з огляду на суспільні вимоги. Розкрито теоретико-методичні засади підготовки й проведення академічної лекції як основної форми навчання у національній вищій школі(принципи, функції, структура, основні вимоги). Акцентовано увагу на недоліках академічної (традиційної) лекції в контексті сучасних викликів (глобалізація, інновації в науково-технічній сфері, мобільність людських ресурсів, реалізація "Програми навчання протягом життя" тощо). Висловлено авторську позицію щодо шляхів підвищення ефективності лекційної форми навчання у ВНЗ (поєднання керівної ролі викладача з високою активністю студентів на основі використання сучасних інноваційних (інтерактивних, мультимедійних, інформаційних) технологій, забезпечення оперативного зворотного зв'язку зі студентами, інтенсифікація педагогічної праці, мобілізація мислення, знань та вмінь студентів шляхом запровадження інноваційних технологій, реалізація повною мірою принципу виховуючого навчання, орієнтування на попереднє самостійне засвоєння студентами змісту лекційного матеріалу). Окреслено найбільш раціональні й дієві способи трансформації лекційної форми навчання з огляду на сучасні вимоги (проблемна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція брейнстормінг ("мозкова атака"), лекція прес-конференція, бінарна лекція, інтерактивна лекція тощо). Доведено доцільність широкого запровадження в практику вищої школи інтерактивної, мультимедійної та проблемної лекцій. Зазначено умови, що покликані забезпечити результативність запровадження названих інновацій.

14.18.08.0408/222481. Витоки розвитку ідей естетичного виховання особистості в історії вітчизняної наукової думки. Литвиненко С.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.329-334. - укр. УДК 37.036.
У статті проаналізовано погляди науковців на сутність проблеми естетичного виховання особистості в історії вітчизняної наукової думки. У поглядах науковців минулого естетичне виховання розуміється як цілеспрямований процес формування творчої особистості, яка здатна сприймати, відчувати, оцінювати прекрасне та створювати художні цінності. Виходячи зі статті, можна зробити висновок, що вітчизняні науковці наголошували на важливості розвитку естетичного виховання на будь-якому етапі розвитку людини. У різні історичні періоди його зміст і обсяг набували своєї специфіки, що було зумовлено реаліями тих часів. Висвітлені ідеї знайшли відображення і в подальшій історії розвитку естетичного виховання. Естетичне виховання відіграє важливу роль у вихованні високоосвіченої, гармонійної, культурної, гуманної та високоморальної особистості та забезпечує

комплексний підхід до розвитку особистості, її естетичних, креативних та моральних якостей, які виявляються у її ставленні до інших людей, навчання, праці, самореалізації, мистецтва та побутового життя.

14.18.08.0409/223287. Трансформація козацько-лицарських чеснот у виховних ідеалах української еліти XIX - початку XX ст. Єршова Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.9-16. - укр. УДК 37.017.92 93 (477) "18 19".
Пропонується історико-педагогічний аналіз трансформації козацько-лицарських чеснот у виховних ідеалах станової української еліти - шляхетсько-дворянської, духовної, купецької. З'ясовано основні трансформації аристократичного ідеалу: поступова деградація княжих чеснот, відрив станових лідерів від інтересів свого народу, зниження дієвості і впливовості шляхетсько-панського ідеалу, делегітимізація офіційної української аристократії, поява нової інтелектуальної еліти. Показано зміни виховного ідеалу духовенства: заміна внутрішньої духовної свободи вибору сукупністю заборон і регламентацій, зниження дієвості православних виховних ідеалів, зародження ідеалу нової духовної інтелігенції. Проаналізовано зміни у виховному ідеалі купецького стану: підвищення ролі освіти, формування дієвої релігійності й місцевого економічного патріотизму, народження нової економічної еліти.

14.18.08.0410/223314. Освітня діяльність Тадеуша Чацького в поглядах М.Ф. Володимирського-Буданова. Марушкевич А.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.5-10. - укр. УДК 371.
У статті висвітлені погляди дослідника історії Київського університету М.Ф. Володимирського-Буданова щодо освітньої діяльності Тадеуша Чацького та розкриття граней його особистості; наведені підтверджуючі позицію ученого факти стосовно діяльності польського візитатора (ревізора) шкіл Волинської, Подільської та Київської губерній.

14.18.08.0411/223342. Генезис понять компетенція та компетентність в освіті. Арабаджи Л.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.5-10. - укр. УДК 373.5.014.6:005.336.2.
У статті розкрито аспекти формування понять "компетентність" та "компетенція" в педагогічній науці. Акцентовано увагу на змісті ключових компетентностей, проведено аналіз тлумачення поняття "компетентність" та "компетенція" різними авторами.

14.18.08.0412/223344. Історичний аналіз проблеми професійної орієнтації в системі довузівської підготовки. Єщенко М.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.16-24. - укр. УДК [373.5.091:331.548](477).
У статті подано ґрунтовний аналіз проблеми професійної орієнтації в системі довузівської підготовки. Розкрито роль профорієнтаційної роботи в системі довузівської підготовки. Доведено важливість свідомого вибору майбутньої професії для випускників та старшокласників ЗОШ. Схарактеризовано та уточнено поняття "професійна орієнтація". Виявлено основні складові профорієнтаційної роботи. Обґрунтовано необхідність професійної орієнтації серед старшокласників. Висвітлено досвід професійної орієнтації за часів УРСР. Узагальнено науковий доробок та систематизовано періоди становлення та розвитку вітчизняної професійної орієнтації в Україні.

14.18.08.0413/223347. Роль і місце виробничих практик у професійній підготовці фахівців для українських залізниць у 1920-60 рр. XX століття. Скляренко І.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.37-43. - укр. УДК 378"192-196(477).
У статті представлено роль і місце виробничих практик у професійній підготовці фахівців для українських залізниць у 1920-60 рр. XX ст. Організація роботи в майстернях та під час проходження практики в середніх навчальних закладах Міністерства шляхів сполучення поступово (до другої половини XX століття) набула системного характеру, що створило сприятливі умови для розвитку теорії і практики виробничого навчання. Його головними рисами було чітке визначення кваліфікації та вимог до практики, деталізація процесу виконання кожної роботи (алгоритм виконання операцій), послідовне оволодіння навичками кожної професійної дії, підготовка до застосування набутих умінь і навичок в реальних умовах майбутньої професійної діяльності.

14.18.08.0414/223561. Виховна діяльність сестер чину святого Василя Великого: короткий огляд історії. Ледвій О.І., Мартинишин Г.Р. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.121-125. - укр. УДК 268:271 (477.83.86).
У статті проведено короткий огляд історії про діяльність сестер-монахинь чину Святого Василя Великого на українських землях та їх вплив на культурно-освітнє виховання молоді. Висвітлено побут сестер Василіянок та з'ясовано їх роль у просвітницькому вихованні молоді в дусі патріотизму та любові до ближнього.

14.18.08.0415/223562. Греко-католицьке духовенство - організатор українського шкільництва в Канаді. Франків І.Я. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.126-132. - укр. УДК 37.014.521(71).
Досліджено історію створення перших українських шкіл в Канаді, які стали тим осередком, довкола якого гуртувалася етнічна спільнота, який закладав надійний фундамент національної свідомості. Основна увага приділена діяльності греко-католицької церкви, що зробила найбільший внесок у організацію українського шкільництва.

14.15 Система освіти

14.18.08.0416/218512. Гибкие методологии управления образовательными проектами. Лукьянов Д.В., Гогунский В.Д., Колесников А.Е., Олех Т.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №3(1225), С.3-9. - рос. УДК 005.8.
Запропоновано підходи вдосконалення базових концептів проактивного управління навчанням на основі інноваційних програм професійного навчання. Показано, що в умовах скорочення життєвого циклу знань трансформація "Конуси в освіті" Едгара Дейла до моделі "Воронки знань" і гнучкими методологіями управління проектами дозволяє реалізувати систему "навчання дією" зі зміщенням методології навчання в область прагматизму.

14.18.08.0417/221051. Концептуалізація системи освіти, пов'язаної з впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в інформаційному суспільстві. Соснін О.В., Кононець М.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.133-142. - укр. УДК 37:004.
Актуальність дослідження в тому, що метою дослідження (особливостей, шляхів, підходів) є формування концепцій ефективної освіти у вимірі сучасних глобалізаційних викликів та впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в систему освіти. Постановка завдання. Стаття відображає становлення цілісної концепції системи освіти, пов'язаної з впровадженням ІКТ, та подолання негараздів, що стоять на її шляху. Аналіз останніх досліджень і публікацій - в статті враховані самі сучасні підходи щодо впровадження ІКТ в систему вищої освіти, так як проаналізовано місце, роль та значення інформації в сучасному суспільстві, її основні смислові характеристики. Виділення недосліджених частин загальної проблеми - концептуалізація системи освіти, пов'язаної з впровадженням ІКТ та формування інформаційно-комунікаційної культури. Методи

- системного, структурного, структурно-функціонального аналізу, що дозволили проаналізувати проблеми сучасної освіти, виявити умови її розвитку на шляху формування "суспільства знань" і перетворення знань на інтелектуальну власність. Виклад основного матеріалу. Методологія передбачає використання системного, структурно-функціонального та комплексного методів і підходів, що дозволили проаналізувати концепцію системи освіти, пов'язаної з впровадженням ІКТ. Виявлено проблеми науки і освіти, яка потребує змін на засадах інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційної (техномеритократичної) культури. Наукова новизна дослідження в тому, що виявлено умови формування "економіки знань" та можливості зайняти гідне місце в глобальній економічній системі завдяки формуванню "креативно-інформаційної" компоненти в освітянській сфері та розкрити сучасні уявлення про освіту та її роль у сучасному суспільстві. Висновки - сформовано концепцію впровадження ІКТ в систему освіти ВНЗ та виявлено недоліки, що заважають цьому процесу.

14.18.08.0418/221210. Основні підходи до визначення змісту і структури технологічної освіти в Україні. Стешенко В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.216-222. - укр. УДК 371.
Проаналізовано проект Концепції технологічної освіти учнів загальноосвітніх закладів України та запропоновано обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення її змісту та структури. Показано, що технологічну освіту слід здійснювати у процесі вивчення кількох навчальних предметів, основним з яких є трудове навчання, а саме трудове навчання будувати на основі ознайомлення учнів з узагальненою структурою виробничого підприємства на прикладі 2-3 галузей виробництва.

14.18.08.0419/221304. Стратегічне управління в системі освіти. Лебідь О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.161-167. - укр. УДК 371:351.851.
Висвітлено питання сутності та ролі стратегічного управління в системі освіти. З'ясовано зміст поняття "стратегічне управління". З огляду на узагальнення наукових визначень стратегічного управління зроблено спробу визначити поняття стратегічного управління в системі освіти. Охарактеризовано особливості та переваги стратегічного управління закладом освіти. Розглянуто сутність поняття "стратегія" як стрижня стратегічного управління.

14.18.08.0420/221307. Наукові підходи до проблеми управління навчальною діяльністю. Лук'янчикова О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.180-186. - укр. УДК 371:351.851.
У статті проаналізовано наукові підходи до проблеми управління навчальною діяльністю. Схарактеризовано різні види управління. Розкрито зв'язки між суб'єктом та об'єктом управління. Визначено роль зворотного зв'язку в процесі управління навчальною діяльністю.

14.18.08.0421/221383. Забезпечення якості управління освітою в контексті інноваційних процесів. Комарова О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.103-107. – укр . УДК 371:351.851.
Розглянуто особливості забезпечення якості управління освітою в контексті інноваційних процесів та досліджено теоретичні й практичні аспекти. Здійснено науковий аналіз якості управління освітою в контексті інноваційних процесів у системі вищої освіти й розроблено рекомендації щодо можливостей використання прогресивного закордонного досвіду в Україні.

14.18.08.0422/221394. Управлінська культура керівника навчального закладу як предмет наукових розвідок. Набока О.Г., Ступак О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.168-173. - укр. УДК 371:351.851.
У статті розкрито основні підходи до вивчення проблеми розвитку управлінської культури керівника навчального закладу в науково-педагогічних дослідженнях, розкрито її сутнісні та структурні характеристики, проаналізовано визначальні фактори.

14.18.08.0423/221473. Ретроспективний аналіз шостого періоду становлення системи професійної підготовки керівників навчальними закладами (з 2001року до наших днів). Немченко С.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.209-219. - укр. УДК 37.014.5.
Розглядаються особливості визначеного етапу становлення системи підготовки керівників. Цей період має доволі суттєві особливості, які впливають на розвиток системи підготовки майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів: відбувається повільний перехід від закритого суспільства до відкритого, від колективізму до індивідуалізму, від авторитаризму до демократії, що доволі суттєво впливає на систему підготовки майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу.

14.18.08.0424/221544. Надання смислів професійним ціннісним орієнтаціям керівника навчального закладу. Дурнєва Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.81-88. - укр. УДК 377.111.3.
У статті розглянуті поняття "цінність" і "смисл" в історичному, філософському та психологічному аспектах. Проаналізовано різні теоретичні, філософські та психолого-педагогічні підходи до смислоутворюючої управлінської діяльності керівника освітньої установи на засадах аксіологічного потенціалу.

14.18.08.0425/221699. Інформаційні технології в управлінні роботою музичних шкіл. Лупаренко С.Є., Данилова Є.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.252-258. - укр. УДК 371:351.851.
Стаття присвячена дослідженню специфіки використання інформаційних технологій в управлінні роботою музичних шкіл та розв'язанні їх навчально-організаційних проблем. Розкрито проблеми музичних шкіл, а саме: складання розкладу занять, розрахунок навантаження вчителів; недостатнє представлення музичних шкіл у зовнішньому середовищі; брак навчальних приміщень. Схарактеризовано вимоги до програми для складання та редагування розкладу групових занять у музичній школі. Визначено можливості використання інформаційних технологій для покращення діяльності музичних шкіл.

14.18.08.0426/222455. Науковий тезаурус навчальних видань як структурний елемент контенту управління освітнім процесом. Харківська А. А. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.101-105. - укр. УДК 378:001.891.
У статті проаналізовано проблеми відбору та структурування навчально-методичної літератури, доведено доцільність використання наукового тезаурусу як структурного елементу інформаційного ресурсу управління освітнім процесом при класифікації навчальних видань. Охарактеризовано різновиди та подано класифікацію навчально-методичних робіт; надано стислу методику щодо написання підручників, навчальних, навчально-методичних, методичних посібників, хрестоматій, дидактичних матеріалів, довідників тощо. Використовуючи сучасний науковий тезаурус, автор з'ясовує, що систему навчальних робіт умовно можна розділити на 4 групи: програмно-методичні, навчальні, супровідні, навчально-методичні роботи. Доведено, що використання тезаурусу науково-педагогічними працівниками при класифікації, написанні та структуруванні навчально-методичних та наукових робіт сприятиме самовдосконаленню науково-педагогічних працівників, підвищенню рівня їхньої компетентності та підвищенню якості управління освітнім процесом.

14.18.08.0427/222475. Психолого-педагогічний вплив в управлінні педагогічним колективом: теоретичні аспекти. Бурбига В.А. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.268-281. - укр. УДК 371.1.
Стаття присвячена одному з важливих напрямків реформування освіти в Україні - створенню умов для професійної діяльності педагогічних працівників та забезпеченню їх високого статусу в суспільстві. Це вимагає сьогодні від адміністрації навчального закладу спрямувати всі зусилля на реалізацію соціально-психологічних функцій управління, що має на меті створення сприятливого соціально-психологічного мікроклімату, формування необхідного для продуктивної роботи педагогічного колективу, колективу однодумців, які пліч-о-пліч розв'язують складну проблему - формування особистості. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки нових підходів, технологій та механізмів управління навчальними закладами. У статті доведено, що найбільш важливими в діяльності керівника навчального закладу є такі психолого-педагогічні методи впливу, як переконання, вимога, критика, заохочення і примус. Наголошується, що ефективність застосування методів заохочення і покарання визначається вмінням керівника враховувати педагогічні принципи стимулювання: визначеності, справедливості, своєчасності та гласності. У статті зазначається, що вибір конкретного методу або прийому залежить насамперед від умов, в яких цей метод застосовується, тобто від управлінської ситуації. Звертається увага на те, що вміння оперувати методами впливу складається і формується насамперед у досвіді керівника навчального закладу, в особистій управлінській практиці, але вихідним моментом цього є знання керівниками всього діапазону і різноманітності методів психолого-педагогічного впливу.

14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка

14.18.08.0428/218372. Мовна особистість дошкільника: особливості розвитку в процесі аудіювання. Харченко Н. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.171-185. - англ. УДК 81'23.
Статтю присвячено висвітленню проблеми вивчення в сучасній психологічній науці феномену "мовна особистість", а також огляду психолінгвістичних та психолого-педагогічних досліджень у галузі онтогенезу мовної особистості дошкільника в контексті розвитку аудіювання. Дослідження мовної особистості на перетині різних наук, різносторонні підходи вчених до мовної особистості як об'єкта дослідження спричинили багатоманітність підходів до визначення цього поняття. Увага науковців акцентується як на мовних складових особистості, так і позамовних компонентах. Поняття "мовна особистість" вчені розкривають через категорії "узагальнений образ", "суб'єкт", "індивід", "система", "сукупність властивостей", "сукупність дій" тощо. Різні трактування мовної особистості зумовили потребу експлікації її в якості багатовимірної, багаторівневої функціональної системи, що дає уявлення про ступінь володіння людиною / дитиною мовою і мовленням на рівні активного і творчого осмислення дійсності. Метою дослідження було представлення авторського формулювання терміну "розвиток мовної особистості дошкільника в процесі аудіювання"; виокремлення психологічних умов і психодидактичних прийомів розвитку мовної особистості дошкільника в процесі аудіювання. Для досягнення мети було використано такі методи дослідження, як-от: аналіз психолінгвістичної та психологічної літератури, інтеграція отриманих у результаті аналізу даних, формулювання понять "мовна особистість", "розвиток мовної особистості в процесі аудіювання", систематизація узагальнених даних теоретичного дослідження, формулювання висновків. Результати дослідження дозволили сформулювати наступні авторські позиції: 1) мовну особистість в контексті аудіювання розглядаємо як соціальне новоутворення, суб'єкта міжособистісних відносин, людину, яка володіє сукупністю мовно-мовленнєвих якостей, властивостей і можливостей (спроможностей), як-от: а) усвідомлена, навмисна, довільна реалізація аудіативної діяльності у формі комунікації; б) здійснення аудіативних операцій і дій (виокремлення суттєвих "смислових ядер" у цілісному висловлюванні, здійснення смислового прогнозування, перекодування, співставлення компонентів сприйнятого повідомлення, трансформація поверхнево-синтаксичних конструкцій у глибинно-синтаксичні структури, абстрагування від окремих значень елементів тексту і від "зовнішнього" змісту повідомлення, утворення індивідуального смислу); в) здатність до смислоутворення; г) смислові установки, особистісний смисл; д) спроможність до внутрішнього формування й експлікування оцінювальних суджень та власних інтенцій щодо сприйнятого повідомлення; готовність (можливість) через емоційно здійснене розуміння включатися в нові соціальні відношення; спроможність навмисно й усвідомлено змінювати ієрархію своїх мовно-мовленнєвих цінностей у процесі аудіювання; 2) "розвиток мовної особистості дошкільника в процесі аудіювання" розуміємо як складний процес набуття дитиною особливих відношень із предметним і соціальним світом у формі комунікації, операцій і здібностей, нових здатностей сприймання і розуміння мовних значень, їх трансформації в особистісні смисли, становлення її як суб'єкта комунікативної взаємодії, який здобув завдяки своїй мовленнєвій (аудіативній) діяльності по реалізації цієї комунікативної взаємодії нові особливі можливості, компетенції та якості, що роблять дитину особистістю.

14.18.08.0429/220831. Роль батьків у формуванні здорового способу життя дітей старшого дошкільного віку. Пруткова О.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.47-50. - укр. УДК 613.954:37.017.316.362.
У статті приведені результати аналізу ролі батьків у формуванні здорового способу життя дітей старшого дошкільного віку в сім'ї. Автор дійшов висновку, що особливе місце у формуванні культури здоров'я дітей відводиться сім'ї. Динамічні стереотипи поведінки дитини закладаються і формуються до 5-ти років. Тому, особистий приклад батьків, близького оточення у збереженні і зміцненні здоров'я виступає взірцем для наслідування, що в подальшому буде культивуватися у власній родині. Єдність виховних впливів дорослих членів сім'ї на дітей - одна з найголовніших запорук їхнього морального розвитку, становлення характеру, формування високих людських якостей, збереження як фізичного, психічного і духовного здоров'я, формування високого рівня культури здоров'я.

14.18.08.0430/221336. Використання евристичного діалогу під час ознайомлення дошкільників з об'єктами природно-предметного довкілля. Зайцева Л.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.51-58. - укр. УДК 373.2.01.
У статті розкрито особливості конструювання діалогу як активного методу ознайомлення дошкільників з об'єктами природно-предметного довкілля.

14.18.08.0431/221370. Особливості формування зв'язних висловлювань у старших дошкільників із ЗНМ. Бондаренко Н.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.14-20. - укр. УДК 373.2.01.
У статті розкрито поняття основної умови комунікативності мовлення, а саме йде мова про її зв'язність. Розглядаються особливості формування зв'язних висловлювань у старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення відповідно до основних положень теорії породження мовленнєвого висловлювання.

14.18.08.0432/221378. Багатомовне навчання дошкільників: аналіз програмно-методичних документів. Казанцева Л.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.65-73. - укр. УДК 372.2.01.

Характеризуються програми і методичні посібники з навчання дітей дошкільного віку української мови і формування в них ранньої двомовності. Програмно-методичні документи аналізуються на предмет їх відповідності сучасним науковим підходам у мовній освіті: компетентнісному, комунікативному, культурологічному; відтворення і врахування ними реального стану стихійного мовленнєвого середовища та його впливу на формування мовної свідомості дошкільника, вихідного рівня розвитку українського мовлення.

14.18.08.0433/221664. Психологічні особливості формування навичок вивчення іноземної мови в дітей трьох-шести років. Рибінська Ю.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.57-61. - укр. УДК 372.2.01.
У статті розглядаються психологічні особливості формування навичок вивчення іноземної мови в дітей дошкільного віку. Обґрунтовано використання новітніх методик навчання іноземній мові в дитячих навчальних закладах та рекомендації вчителям щодо врахування окремих вікових особливостей молодших школярів та специфіку засвоєння ними іноземної мови, а також їх взаємозв'язок, взаємозумовленість та динаміку розвитку. Учителю слід максимально використовувати значний потенціал молодших школярів для оволодіння іноземною мовою: мовну здібність, пластичність мозку та артикуляційного апарату, високу слухову диференційну чутливість, здатність до точної імітації, потребу в спілкуванні, зацікавлене ставлення до звукової сторони мовлення тощо. Ці якості складають сприятливі природні передумови для ефективного оволодіння іншомовними мовними та мовленнєвими засобами, бездоганною вимовою, навичками аудіювання та говоріння.

14.18.08.0434/221788. Педагогічна творчість вихователя дошкільного навчального закладу: основні напрями прояву. Косенко Ю.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.244-251. - укр. УДК 373.2091.12011.3-051:336.5(045).
Педагогічна творчість вихователя дошкільного навчального закладу: основні напрями прояву. Розкривається сутність педагогічної творчості вихователів дошкільних навчальних закладів, визначено і схарактеризовано основні напрями її прояву в професійній діяльності.

14.18.08.0435/221843. Особливості профілактики соціальної дезадаптації дошкільників в умовах будинку дитини. Соловйова Т.Г., Жора О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.74-79. - укр. УДК 373.2.01.
У статті розкривається проблема необхідності проведення профілактики соціальної дезадаптації дітей, які перебувають в умовах будинку дитини. На прикладі діяльності будинку дитини "Сонечко" м. Запоріжжя визначено законодавчу базу таких закладів, особливості соціально-педагогічної діяльності та профілактики соціальної дезадаптації дошкільників.

14.18.08.0436/221880. Сюжетно-дидактична гра як фактор сприймання математичного змісту дошкільниками: прикладний аспект. Брежнєва О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.43-51. - укр. УДК 372.2.01.
Аналізується ігрові підходи до забезпечення математичного розвитку дітей дошкільного віку. Пропонується авторський варіант інтеграції математичного змісту в межах інтегрованого дидактичного модуля із застосуванням сюжетно-дидактичної гри, наводиться діапазон сюжетно-дидактичних ігор, поєднаних загальною темою "Праця-Професії".

14.18.08.0437/223317. Компаративний аналіз ознак моральної вихованості в європейській та японській культурах. Гусарова А.В., Нечепоренко М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.29-36. - укр. УДК 37.015.31:17.022.1(4+52).
Стаття присвячена виявленню ознак моральної вихованості особистості, що існують у японській культурі. У зв'язку з цим розглядаються особливості поведінки японців, визначаються передумови формування особливого національного характеру японців. Окрім цього, порівнюються ознаки моральної вихованості в європейській та японській культурах, виявляються основні розбіжності. У статті розглядається розподіл японцями соціуму з огляду на міжособистісні стосунки на своїх та чужих, так зване уті та сото, у зв'язку з притаманними цій нації особливостями поведінки. Аналізується складна система побудови ввічливого мовлення в японській мові (японською keigo), що має трирівневу структуру, як показника надзвичайної ввічливості японців.

14.18.08.0438/223345. Психологічний супровід наступності дошкільної та початкової шкільної освіти. Калюжна Є.М., Ляхова Ю.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.24-30. - укр. УДК 373.2.3:37.013.77.
Статтю присвячено проблемі психологічного супроводу наступності дошкільної і початкової ланок у системі неперервної освіти. Розглянуто питання необхідності досягнення узгодженості між освітніми технологіями, змістом і методами психолого-педагогічної діяльності. Наголошено на особливій значущості методологічних напрямів дошкільної й початкової освіти, у яких було б враховано не лише принципи реалізації наступності, а й забезпечено подальший розвиток актуальних аспектів наступності у вихованні особистості в дошкільній та початковій ланках. Висвітлено теоретичні і практичні аспекти діяльності психологічної служби на етапі переходу дітей із дошкільного закладу в початкову школу.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.18.08.0439/218885. Модернізація методів організації та проведення практично-навчального процесу в системі освітніх закладів на прикладі "Шкільного зеленого господарства". Мельников С.В., Тимошенко О.П., Дем'яненко Л.В., Шевченко І.М. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(5), С.179-182. - укр. УДК 37.048.4(477).
Враховуючи попередній досвід у цьому напрямі та проблеми, з якими зіткнулися управління житлово-комунальних господарств з кадрового потенціалу щодо фахівців з озеленення прибудинкових територій сельбищної зони міста, запропоновано навчальним закладам питання проходження виробничої переддипломної практики вирішувати нетрадиційними, новаторськими методами, до яких зокрема належать: створення студентських (реальних і віртуальних) підприємств, на базі яких студент 1-го курсу проходив би як пасивну, так і активну практику. В Україні існують державні організації "Регіональні фонди підтримки підприємництва", метою яких є реалізація національної, обласної та місцевих програм розвитку малого підприємництва. Фонди проводять безкоштовні для учнівської молоді навчання, тренінги-семінари і консультації з проблем малого та середнього бізнесу. Роботу фонду в цьому напрямку проводять з учнями старших класів ЗОШ і студентами ВНЗ. Почавши плідну роботу з фондом, студенти отримують можливість придбати практичні навички роботи в певній галузі і на основі здобутих знань і умінь розпочати власний бізнес, управляти як наймані працівники, спираючись на набутий досвід і відповідний сертифікат, який видає "Ресурсний центр" фонду. Також студенти можуть використовувати цей досвід для написання курсових і дипломних робіт. Плідна і ділова співпраця під час канікул дає змогу студентам продовжити практичну діяльність як стажистів на підприємствах, в яких вони працювали терміном від 0,5 до 1 року з отриманням сертифікату європейського зразка. Такий документ є певною гарантією працевлаштування після закінчення ВНЗ. Для студентів, батьки яких проживають у сільській місцевості, практичну діяльність можна спрямувати на аграрний або інший бізнес на базі сімейного господарства і ресурсів сім'ї. Розглянуті варіанти дають реальну можливість за період навчання набути певного практичного досвіду, який зніме проблему з проходженням

навчальних практик і дасть той потрібний досвід, який, зазвичай, вимагають роботодавці під час прийому на роботу після закінчення ВНЗ.

14.18.08.0440/219108. Економічна система як основоположний об'єкт вивчення у загальноосвітніх закладах. Бурла М. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.8-11. - рос. УДК 372.891.
Стаття присвячена аналізу сформованої практики вивчення економічних систем різного рівня у школах Молдови, Росії та України. Основну увагу приділено розробці методики вивчення сучасного понятійного апарату, що характеризує сутність, склад, структуру та параметри розвитку економічних систем у загальноосвітніх закладах.

14.18.08.0441/219114. Зовнішнє незалежне оцінювання у контексті підвищення якості шкільної географічної освіти. Козакова О., Жемеров О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.32-36. - укр. УДК 911 : 371.3.
У статті розглянуто особливості системи зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) з географії. Проаналізовано вплив процесу ЗНО на якість освіти. На сьогодні процес незалежного оцінювання є найефективнішою методикою перевірки навчальних досягнень учнів, тому потребує постійного вдосконалення. Зміст завдань ЗНО з географії запропоновано доповнити групою тестів ілюстративного змісту, які перевірятимуть навички роботи з різними видами карт та вміння аналізувати цифрові, статистичні й графічні дані. Ці завдання можуть бути використані у будь-якій з чотирьох груп тестів ЗНО, а також при самостійній підготовці учнів.

14.18.08.0442/219116. Дослідження як практична складова шкільної географії. Машкіна В., Пироженко Д. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.40-44. - укр. УДК 373.091.33-027.22:911.
У статті розглянуто такий новий вид навчальної роботи для формування практичних умінь з географії, як "дослідження". Проведено аналіз і порівняння різних видів досліджень, що введені у шкільні курси 6-9 класів, які складені за новою навчальною програмою географії 2012 року. Зроблено порівняння досліджень з практичними роботами з географії та виділено їх спільні риси і відмінності. Дано характеристику різних типів досліджень: творчих, інформаційних, пошуково-дослідницьких та практико-орієнтованих. Проаналізовано результати проведеного анкетування експериментально-емпіричного рівня, присвяченого виявленню особливостей проведення досліджень у процесі викладання курсів шкільної географії.

14.18.08.0443/219121. Нова концепція географічної освіти у Російській Федерації: завдання, проблеми, протиріччя, перспективи. Сухінін С. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.65-68. - рос. УДК 371.32 : 911.
Нова Концепція географічної освіти в Російській Федерації була прийнята наприкінці 2016 року. Вона містить базові принципи, пріоритети, цілі, завдання та основні напрями розвитку географічної освіти в школі та у позашкільній діяльності; визначає механізми, інструменти, ресурсне забезпечення, цільові показники та очікувані від її реалізації результати. У той же час є істотні протиріччя і проблеми реалізації даної Концепції, які ставлять деякі її цілі в розряд нездійсненних, що вимагає узгодження і коригування положень Концепції виходячи з реалій освітньої діяльності в школі і ВНЗ.

14.18.08.0444/219138. Сучасні методи викладання економічної і соціальної географії України. Романов М., Жемеров О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.67-70. - укр. УДК 911 : 371.3.
У статті висвітлено методи навчання географії у 8-9-х класах, охарактеризовано сучасні методи, які пропонується використовувати у викладанні економічної і соціальної географії України: метод проектів, рольова гра, гра-змагання, метод Six Thinking Hats ("шість капелюхів мислення"), метод "Прес", метод Case Study ("аналіз конкретної ситуації") та ін. Використання цих методів на практиці у школі довело їх ефективність.

14.18.08.0445/219139. Використання кіноматеріалів на уроках географії із сугестопедичною технологією навчання. Салімон В., Салімон С. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.71-74. - укр. УДК 911 : 371.3.
У статті розкрито особливості використання кіноматеріалів, особливо матеріалів з художніх фільмів, як одного із засобів кращого засвоєння інформації на уроках із сугестопедичною технологією навчання. Проведено аналіз наукових досліджень щодо використання кіноматеріалів у навчанні, у тому числі на уроках географії. Надано методичні рекомендації щодо сугестопедичного уроку з використанням кіноматеріалів за темою "Основні форми рельєфу суходолу Землі. Гори" у курсі загальної географії.

14.18.08.0446/219436. Інтеграція ключової підприємницької компетентності до шкільних програм в Україні: шлях до демократичної школи. Овчарук О.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.82-88. - англ. УДК [37.013.74:373.31.5]:061.1ЄС.
Обґрунтовано актуальність інтеграції ключової підприємницької компетентності до шкільних програм загальноосвітніх навчальних закладів з точки зору перспективи демократизації шкільних реформ в Україні. Розкрито основні європейські підходи до інтеграції підприємницької компетентності у зміст шкільних програм на основі документів Європейського Союзу. Виокремлено необхідність формування підприємницької компетентності в учнів середніх шкіл у контексті демократизації школи та сучасних реформ. Надано опис рамки підприємницької компетентності та її складових. Визначено підприємницьку компетентність як важливу рису особистості у сучасних умовах. Надано рекомендації вітчизняним фахівцям щодо запровадження навчання підприємництву у школах України.

14.18.08.0447/219761. Концепція стратегії розвитку інформаційної безпеки учнівської молоді в Україні. Зуб А.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.46-51. - укр. УДК 316.774:004.9.
У цьому дослідженні авторка пропонує до впровадження цілісну системну стратегію, спрямовану на реалізацію інформаційної безпеки учнівської молоді в сучасній Україні. Концепція такої стратегії включає низку правових, технічних, виховних, організаційних заходів, розроблених на основі SWOT-аналізу стану розвитку інформаційної безпеки в державі, визначення пріоритетних напрямів змін і їхнього потенціального впливу на означену сферу. Сукупність визначених авторкою заходів, при їх ефективному втіленні у стратегії інформаційної безпеки, сприятимуть забезпеченню високого рівня інформаційної безпеки учнівської молоді в Україні.

14.18.08.0448/219886. Гострі кути реалізації концепції "нової української школи" у дискурсі ідеї глобальної освіти (колонтитули). Гао Вейчжень. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.184-188. - укр. УДК 37.014.544.
Анотація: розглядаються невідкладні організаційні заходи, які керівники середньо освітніх навчальних закладів мають покласти в основу механізму реалізації концепції "Нова українська школа". Звернуто увагу на першочергове вирішення низки проблем менеджменту освіти, а саме на: 1) структурно-організаційні, 2) структурно-функціональні (технологічні), 3) кадрові, 4) підтримки

самодіяльності учнівського контингенту. Подано порівняльний аналіз між освітою як соціальним інститутом і соціальною системою; "розведено" поняття "евалюація" і "управління знаннями" як алгоритмами прямого і опосередкованого управління освітою.

14.18.08.0449/220842. Актуальність впровадження інтерактивного навчання родинним цінностям підлітків сільської та міської шкіл. Калашнікова Л.А., Кабацька О.В., Пасинок В.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.121-126. - укр. УДК 373.5:173.
В статті досліджено родинні цінності підлітків сільської та міської шкіл. Проаналізовано джерела для розкриття шлюбно-родинних уявлень та ціннісних орієнтацій підлітків села та міста. Також вивчено процес формування та особливості родинних цінностей підлітків. Розглянуто отримані результати та порівняно показники виявлених цінностей підлітків сільської та міської шкіл, а саме: ставлення до людей, до дітей, до автономності або залежності подружжя, до розлучення, до любові романтичного типу та заборонності сексу, до грошей, до устрою родини; альтернатива між почуттям обов'язку і задоволенням; оцінка значення інтимної сфери у родинному житті. Практичним значенням одержаних результатів є впровадження отриманої інформації в систему освіти з метою формування образу майбутньої щасливої родини, як унікального соціального інституту та першооснови духовного, економічного та соціального розвитку. Також представлено актуальність впровадження інтерактивного навчання родинним цінностям підлітків.

14.18.08.0450/220846. Духовность веры и знания в программе "основы здоровья" (православие или религиоведение в средней школе). Апанасенко Г.Л., Прасол С.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.6-8. - рос. УДК 613.
Становлення світського суспільного ідеалу в свідомості зростаючої атеїстичної частини суспільства ні в якому разі не є відмовою від історичних цінностей релігійної культури. Духовність Віри і Знання рівноцінні в становленні культури здоров'я особистості й суспільства. Але в шкільній програмі замість "основ православ'я" повинно викладатися релігієзнавство, яке не обмежує свідомість школяра рамками однієї релігії при виборі ним ціннісних орієнтирів духовності.

14.18.08.0451/220862. Визначення рівня когнітивного компонента валеологічної компетентності учнів 9-11 класів з різними педагогічними системами. Міська М.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.108-113. - укр. УДК 613.96:373.5.
У статті обговорюється, що когнітивний компонент валеологічної компенетності є важливим чинником в освітньому середовищі. Валеологічна компетентність - це результат засвоєння валеологічних знань і вмінь, що виявляються в усвідомленні важливості здоров'я, здорового способу життя для всієї життєдіяльності протягом життя, а також здатність і готовність особистості контролювати своє самопочуття і стан фізичного, психічного, морального та духовного здоров'я, своєчасно реагувати на "збої" відповідно до ситуації. Валеологічна компетентність школяра, яка розуміється як володіння комплексом науково обгрунтованих знань зі здоров'я збереження, володіння комплексом практичних умінь з організації та проведення оздоровчих вправ для свого здоров'я, усвідомлення ролі валеологічної культури у збереженні та зміцненні здоров'я. Негативні тенденції в сфері освіти, пов'язані з питаннями здоров'язбереження і здоров'яформування, дозволяють говорити про важливість психолого-валеологічної підготовки сучасних педагогів, що обумовлює виділення в структурі професійно-педагогічної компетентності такого компонента, як психолого-валеологічна компетентність. Інтегрування психологічних і валеологічних аспектів в єдину структуру психолого-валеологічної компетентності відбувається, тому що вони тісно взаємопов'язані, взаємозалежні і взаємозумовлені. Неможливо компетентно вирішувати валеологічні проблеми, будучи психологічно некомпетентним, і, навпаки, компетентне з психологічної точки зору вирішення будь-яких професійно-особистісних проблем неминуче пов'язане з питаннями психічного, психологічного, соціального, духовно-морального, індивідуального, соматичного здоров'я.

14.18.08.0452/220866. Концепт "здоров'я" у різних галузях на шляху становлення предмета "основи здоров'я". Успенська В.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.125-132. - укр. УДК 372.8:613.955.
У статті здійснено аналіз поняття "здоров'я" як системного явища, що формується та взаємодіє у середовищі, має індивідуальний і суспільний виміри. Визначено, що категорія "здоров'я" розкривається через філософський, медичний, валеологічний, соціальний концепти. Здоров'я як філософську категорію підтверджують феноменологічний, онтологічний, діяльнісний, когнітивний, епістемологічний критерії. Процесуальний ланцюг функціонування феномену здоров'я забезпечується через формування, збереження, зміцнення, використання (споживання), відновлення та передачу фізичної, психічної, соціальної та духовної його складових носіями різних рівнів із проявом через стан, явище, процес. Медичний концепт здоров'я, який формулюється також через галузі - особисту гігієну та санологію, базується на попередженні та лікуванні захворювань людини. Валеологічний концепт розкриває механізми здоров'я на різних рівнях. Соціальний концепт пов'язаний з вирішенням проблеми збереження здоров'я населення, як показника соціального розвитку країни. У статті розглянуто сучасний стан здоров'я дітей України, погіршення якого викликає занепокоєння суспільства. Концептуальні основи феномену здоров'я в освітній галузі розкриває шкільний предмет "Основи здоров'я". Реалізація мети і завдань предмета є чинником забезпечення здоров'я української нації. Серед проблем впровадження основ здоров'я виокремлено дві - відсутність предмета у старшій школі та проблеми педагогічних кадрів, які забезпечують його викладання.

14.18.08.0453/221110. Аналіз навчальної програми з фізики для основної школи за новим державним стандартом. Бурак В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.23-29. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Виконаний аналіз здобутків і недоліків нової навчальної програми з фізики для основної школи порівняно з попередніми і намічені напрями подальшого удосконалення базового, завершеного, концентричного і доступного для учнів курсу фізики основної школи.

14.18.08.0454/221116. Зміст технічних знань учнів старшої школи залежно від об'єкта їх відображення. Денисяко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.62-67. - укр. УДК 373.371:53.6.
У статті наголошено, що важливою передумовою підготовки учнів до життєдіяльності та подальшої освіти є формування в них технічних знань засобами фізики як навчального предмета. Здійснено аналіз складу та змісту технічних знань, визначено об'єкт їх відображення. Запропоновано авторське тлумачення терміна "технічні знання учнів старшої школи". Обґрунтовано, що для розроблення ефективних методик формування технічних знань необхідно здійснювати синтез усієї інформації технічного змісту, одержаної учнями впродовж навчання.

14.18.08.0455/221141. Рефлексивна культура як важливий компонент професійної культури вчителя іноземної мови. Павелків К.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.206-212. - укр. УДК [373.5.011.3-051:81 '243]:808.5.
У статті рефлексивна культура педагога розглядається як особистісне утворення і компонент професійної культури, що включає комплекс знань, умінь і здібностей, які реалізуються через спеціальні дії, спрямовані на виявлення, оцінку й узагальнення

найбільш істотних ознак педагогічного процесу з метою досягнення його якісних змін, а також професійне та особистісне вдосконалення.

14.18.08.0456/221147. Формування предметної компетентності з фізики при вивченні співвідношення гравітаційної та інертної мас. Садовий М.І., Трифонова О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.239-246. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Висвітлено можливості формування предметної (галузевої) компетентності при вивченні конкретних понять, законів фізики і т.д. Запропоновано методику формування предметної (галузевої) компетентності учнів під час вивчення співвідношення гравітаційної та інертної мас.

14.18.08.0457/221165. Шкільна фізична освіта: як повернутися на гідні позиції. Шут М.І., Благодаренко Л.Ю., Мартинюк М.Т. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.352-358. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті здійснено аналіз причин зниження рівня фізичної освіти в Україні. Відзначено, що необхідно забезпечити пріоритетність фізики як науки, чітко визначити нові освітні цілі та наполегливо взятися за їх реалізацію. Обгрунтовано, що одним із шляхів підвищення якості навчання фізики є створення таких підручників, у яких мотиваційна і розвивальна функції домінують над фактологічним інформуванням, а зміст та структура навчального матеріалу спрямовані як на розвиток логічного мислення, так й на розвиток творчої та афективної сфер особистості.

14.18.08.0458/221166. Здоров'язберігаюче навчання як шлях розв'язання проблеми збереження та зміцнення здоров'я школярів. Щербина І.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.358-364. - укр. УДК 378:37.011.3 - 051.
У статі актуалізовано проблему здоров'я збереження учнів у навчанні, розкрита роль здоров'язберігаючої діяльності вчителя; розглянута сутність понять "здоров'язбереження учнів", "здоров'язберігаюче навчання", "здоров'язберігаюча діяльність учителя", "здоров'язберігаючі технології", обґрунтовано педагогічні умови успішного забезпечення здоров'язберігаючого навчання.

14.18.08.0459/221179. Використання прикладних задач у процесі вивчення похідної у курсі алгебри та початків аналізу в класах різних профілів. Ачкан В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.12-23. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглянуто один із шляхів удосконалення методики вивчення розділу "Похідна та її застосування" у старшій школі, а саме посилення прикладної спрямованості навчання за рахунок використання у навчальному процесі прикладних задач. Наведено добірку прикладних задач для класів декількох напрямів профілізації (природничо-математичного, технологічного, соціально-гуманітарного).

14.18.08.0460/221183. Реалізація сучасних дидактичних принципів навчання фізики за допомогою інтерактивної дошки. Бєльчев П.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.39-48. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті визначено методичні шляхи реалізації дидактичних принципів навчання фізики в сучасній школі за допомогою інтерактивної дошки.

14.18.08.0461/221188. Особливості засвоєння історичних понять учнями 7-х класів. Вєнцева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.73-77. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті досліджено стан вивченості проблеми та виявлено особливості засвоєння понять учнями сьомих класів на уроках історії.

14.18.08.0462/221190. Модернізація професійної діяльності педагога під час формування вмінь і навичок учнів розв'язувати фізичні задачі. Войтків Г.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.82-87. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті запропоновано елементи модернізації професійної діяльності вчителя фізики під час формування вмінь і навичок учнів розв'язувати фізичні задачі у зв'язку із запровадженням зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти.

14.18.08.0463/221195. Емулятори вимірювальних приладів як інструмент ІКТ для реалізації міжпредметних зв'язків фізики та математики. Дима Я.Ю., Лапека І.В., Саєнко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.122-128. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Статтю присвячено проблемі підвищення ефективності навчального процесу з фізики та математики за рахунок більш широкого використання міжпредметних зв'язків. Для їх реалізації пропонується такий інструмент інформаційно-комунікаційних технологій, як програми-емулятори вимірювальних приладів.

14.18.08.0464/221200. Особливості творчого підходу до розв'язування фізичних задач. Лазаренко А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.156-162. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглянуто проблему співвідношення формально-алгоритмічного і творчого підходів до розв'язування задач з фізики. З'ясовано, що формально- алгоритмічний підхід доцільно використовувати для розв'язання задач середнього і достатнього рівнів складності.

14.18.08.0465/221206. Використання наочних матеріалів мережі Internet на уроках з природничих дисциплін. Рашковський П.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.196-200. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті описано проблеми використання наочних матеріалів мережі Internet на уроках з природничих дисциплін. Подано Інтернет-ресурс "Каталог електронної наочності", який дозволяє демонструвати на уроках медіа-ресурси мережі Інтернет. Розкрито основні можливості та принцип роботи каталогу електронної наочності.

14.18.08.0466/221207. Сюжетні задачі фізичного змісту як засіб пропедевтики фізики у 5-6 класах загальноосвітньої школи. Рябко А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.200-206. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розкрито функції текстових задач як засобу пропедевтики фізики у 5-6 класах, представлено етапи розв'язку, особлива увага приділяється задачам на рух, розглядаються основні етапи складання сюжетних задач фізичного змісту; аналізуються міжпредметні зв'язки математики і природознавства у 5-6 класах загальноосвітньої школи.

14.18.08.0467/221217. Формування дослідницьких здібностей учнів основної школи у процесі діяльності Малої Академії наук. Хован І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.262-266. - укр. УДК 373.1:371.8.
У статті проаналізовано сучасний стан і перспективи розвитку науково- дослідної роботи учнів. Подано складову методичної компетентності - організація науково-дослідницької роботи учнів та обґрунтовано важливість її формування, запропоновано методи її формування.

14.18.08.0468/221220. Профорієнтаційна робота як вид діяльності вчителя фізики у профільній школі. Шарко В.Д., Грабчак Д.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.278-282. - укр. УДК 373.1.
У статті йдеться про організацію профорієнтаційної роботи вчителем фізики на уроці та під час самостійної роботи учнів вдома.

14.18.08.0469/221286. Методика формування в старшокласників умінь використовувати інформаційні ресурси у процесі навчання історії. Гриценко А.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.50-56. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті аналізуються основні положення експериментальної методики формування у старшокласників умінь використовувати інформаційні ресурси. Розглянуто механізм формування умінь, які дозволяють значно покращити результативність навчально-виховного процесу з історії. Проаналізовано основні етапи механізму формування вмінь використання інформаційних ресурсів.

14.18.08.0470/221323. Методична модель модернізації початкової музичної освіти в Україні. Турчин Т.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.280-286. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Характеризуються методичні особливості модернізації початкової музичної освіти в Україні. Обґрунтовуються концептуальні підходи оновлення музичної освіти молодших школярів відповідно до нинішніх умов розвитку суспільства. В основу провідного підходу до модернізації початкової музичної освіти має бути покладено ідею гуманно-естетичного розвитку особистості.

14.18.08.0471/221326. Дидактичні основи дистанційного навчання в допрофільних класах середньої школи. Шиліна Г.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.300-307. - укр. УДК 373.1.013.
Розглядаються зміст та завдання дидактики дистанційного навчання в середній школі. Проведено спостереження й порівняння дидактичних систем А. Дістервега та І. Гербарта. Проаналізовано принципи, визначені А. Дістервегом у "Керівництві для освіти німецьких учителів", з метою застосування їх у дистанційній освіті. Представлено Положення І. Ф. Гербарта про принципи відбору матеріалу і методи його надання учням, рівні навчання, визначення структури уроку, яку можна застосувати в дистанційному навчанні. Практичним підтвердженням дотримання дидактичних принципів є розроблений на платформі Moodle авторський дистанційний курс з української мови для учнів 8 класу.

14.18.08.0472/221329. Формування процедурної та логічної математичних компетентностей старшокласників у процесі вивчення тригонометричних рівнянь та нерівностей в класах різних профілів. Ачкан В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.5-13. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розкриті методичні аспекти формування процедурної та логічної математичних компетентностей старшокласників у процесі вивчення тригонометричних рівнянь та нерівностей.

14.18.08.0473/221331. Факультативна фізико-технічна підготовка школярів. Богданов І.Т. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.19-26. - укр. УДК 373.1:371.8.
У статті викладено авторський погляд на роль, зміст і значення технічної творчості у середній загальноосвітній школі на прикладі вивчення елементів електротехніки. Запропоновано тематичний план роботи шкільного гуртка технічної творчості (факультативного курсу) "Основи електротехніки".

14.18.08.0474/221333. Історичний розвиток збірників фізичних задач у контексті еволюції методики навчання фізики. Волошина А.К. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.32-40. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглядаються історичні аспекти зародження, становлення та подальші тенденції розвитку задачного підходу до навчання фізики в загальноосвітній школі України.

14.18.08.0475/221337. Проблеми вдосконалення змісту шкільної фізичної освіти. Засєкіна Т.М., Засєкін Д.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.58-63. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглянуто проблему вдосконалення змісту фізичної освіти, яку зумовлено переходом від ступеневої структури шкільного курсу фізики до структури двох завершених концентрів.

14.18.08.0476/221352. Відображення концепції випереджувального навчання в освітньо-кваліфікаційній характеристиці професії. Лук'яненко Г.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.142-147. - укр. УДК 373.1.013.
У статті висвітлено авторські погляди щодо розроблення освітньо-кваліфікаційної характеристики професії на засадах модульно-компетентнісного підходу як основи для ефективної реалізації потенціалу технологічної та допрофесійної підготовки старших школярів.

14.18.08.0477/221353. Теоретичні і методичні основи вивчення властивостей твердих тіл у загальноосвітніх навчальних закладах. Мартинюк М.Т., Хитрук В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.147-153. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті обґрунтовано теоретичні і методичні засади вивчення елементів фізики твердого тіла. Сформульовано три чинника формування знань про властивості твердих тіл в учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

14.18.08.0478/221356. Моніторинг ефективності застосування проектної технології у процесі навчання історії. Мирошниченко В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.170-175. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Статтю присвячено дослідженню ефективності використання проектної технології у процесі навчання історії у школі. Автором проаналізовано результати зовнішнього спостереження, тестування, виконання школярами проектів, якісно-кількісні показники. Доводиться позитивний вплив упровадженої у навчання історії методики застосування проектної технології на формування предметно-історичних компетентностей десятикласників.

14.18.08.0479/221357. Відображення проблеми толерантності у практиці сучасної школи. Муляр О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.170-175. - укр. УДК 373.1.02.
У статті досліджено особливості відображення проблеми толерантності у практиці сучасної школи на основі аналізу навчальних програм освітньої галузі "Суспільствознавство" для учнів 10-11 класів.

14.18.08.0480/221361. Досвід використання інформаційних технологій на уроках історії. Польова Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.191-196. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті здійснено аналіз можливостей застосування інформаційних технологій в навчанні історії: під час підготовки уроків, проведення уроків різних типів, у процесі позакласної роботи. Висвітлено стан сучасних комп'ютерних джерел інформації. Обґрунтовано висновки про результативність регулярного застосування інформаційних технологій у процесі навчання історії.

14.18.08.0481/221362. Роль елективних курсів у системі профільної технологічної освіти. Савицька О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.196-202. - укр. УДК 373.1:371.8.
У статті розкриваються питання реалізації допрофільної та профільної освіти в загальноосвітній школі, подано опис розробки програми елективного курсу для загальноосвітніх профільних шкіл.

14.18.08.0482/221367. Вимоги до "мовних" знань і вмінь учнів у шкільному курсі фізики. Тихонська Н.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.232-239. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Для визначення "мовних" знань і вмінь учнів у шкільному курсі фізики проведено аналіз стандартів освіти України та Російської Федерації, а також наукових праць, у яких піднімається проблема мовленнєвої діяльності учнів. Пропонується визначати вимоги до "мовних" знань і вмінь учнів крізь призму авторського тлумачення поняття мови фізики.

14.18.08.0483/221368. Шкільний буллінг у сучасному освітньому середовищі. Барліт О.О., Барліт А.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.6-10. - укр. УДК 373.1.02.
У статті висвітлено актуальну проблему буллінгу в освітньому середовищі. Проаналізовано результати проведеного дослідження з питання виявлення шкільного буллінгу в навчальних закладах міста Запоріжжя. Обґрунтовується необхідність систематичного вивчення цього явища та подолання його негативного впливу на повноцінний розвиток і реалізацію індивідуальних здібностей дитини в школі.

14.18.08.0484/221375. Нетрадиційні методи формування економічної компетентності учнів основної школи. Завгородня А.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.47-53. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглядаються нетрадиційні методи формування економічної компетентності учнів основної школи, а саме: кейс-метод, презентації, групові дебати, ігри, використання стислих оповідань, фільмів та відеороликів, які є доцільними разом з традиційними лекціями; охарактеризовано сутність, особливості та переваги кожного з методів; проілюстровано прикладами типових завдань.

14.18.08.0485/221381. Початкова математична освіта в умовах реформування вітчизняної шкільної галузі. Коваль Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.86-94. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті визначено основні етапи й тенденції розвитку початкової математичної освіти в умовах реформування шкільної галузі в другій половині XX ст. та на початку XXI ст. в Україні.

14.18.08.0486/221382. Ціннісне ставлення до здоров'я як необхідна складова виховання підлітків в основній школі. Козак Н.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.94-99. - укр. УДК 373.1.02.
У статті здійснено аналіз виховання ціннісного ставлення до здоров'я в підлітків основної школи. Автором проаналізовано різні підходи до трактування поняття "ціннісне ставлення до здоров'я" та визначено критерії і показники ціннісного ставлення до здоров'я.

14.18.08.0487/221410. Розвивальна функція початкової загальної музичної освіти. Турчин Т.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.267-273. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Характеризується значення розвивальної функції початкової загальної музичної освіти в підсиленні уваги до виявлення і розвитку музичних здібностей учнів. Розвивальна функція початкової загальної музичної освіти в сучасних умовах розвитку суспільства сприяє підвищенню сенсорної сфери дітей, схильності до творчого самовираження в мистецтві, забезпеченні культурологічних чинників усвідомлення мистецтва.

14.18.08.0488/221421. Шляхи формування здорового способу життя молодших школярів у сільській місцевості. Шуба Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.327-333. - укр. УДК 373.1.02.
Проаналізована ситуація фізичного виховання в Україні. Розроблена та обґрунтована методика яка сприяє ефективному формуванню здорового способу життя школярів 8 - 9 років у сільській місцевості засобами фізичного виховання. Висвітлено позитивний вплив на організм дітей. Доведено ефективність методики шляхом аналізу отриманих даних.

14.18.08.0489/221424. Ключові компетентності в змісті початкової освіти країн Європейського Союзу. Ярова О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.343-350. - укр. УДК 373.1.013.
Характеризується компетентнісна термінологія в освітніх документах країн-членів Європейського Союзу. Досліджуються підходи до впровадження ключових компетентностей у зміст початкової освіти.

14.18.08.0490/221438. Особливості технологічної освіти учнів загальноосвітньої школи. Бєлікова М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.12-19. - укр. УДК 373.016:6.
У статті розкриваються поняття "технологічна освіта", "технологія". Розглянуто мету, завдання, структуру, зміст і принципи комплексного предмета "Технологія" в загальноосвітній школі. Встановлено основні вимоги до технологічної освіти. Проаналізовано психофізіологічний розвиток та професійне самовизначення учнів у загальноосвітній школі.

14.18.08.0491/221439. Комп'ютерна дидактична гра як засіб розвивального навчання математики учнів 5-6-х класів. Вагіна Н.С., Бойко К.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.19-23. - укр. УДК 372.851:004.
У статті розглядається комп'ютерна дидактична гра як засіб розвивального навчання математики учнів 5-6-х класів.

14.18.08.0492/221449. Державно-громадське управління загальноосвітнім навчальним закладом: історичні засади та сучасність. Воронова С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.74-81. - укр. УДК 37:37.01463+351 354.
У статті досліджується проблема становлення державно-громадського управління загальноосвітнім навчальним закладом в Україні. Відстежуються тенденції цього процесу у зв'язку з динамічною трансформацією історичних та соціально-економічних умов суспільного життя.

14.18.08.0493/221461. Формування в учнів граматичної компетентності під час вивчення синтаксису в основній школі. Кушнір Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.139-145. - укр. УДК 373.5:[811.161.2+81 '367].
У статті висвітлюється проблема застосування компетентнісного підходу до навчання української мови, зокрема формування в учнів граматичної компетентності; представлено погляди науковців щодо поняття "компетентності" людини; розглядаються основні елементи, що складають мовну компетенцію; подано зразки різнорівневих вправ на формування в учнів граматичної компетентності.

14.18.08.0494/221480. Розвивальні можливості сучасних засобів навчання в процесі навчання стереометрії в старшій школі. Підліснича Н.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.252-260. - укр. УДК 373.545:514.113.
Виокремлено сучасні засоби навчання, розглянуто їх характеристики та можливості для навчального процесу. Розвиток пізнавальної діяльності учнів, мотивація навчання, інтерес до предмета, наочність процесу навчання, розвиток усіх видів мислення, уяви, пам'яті, а також прийомів розумової діяльності можуть бути досягнуті завдяки поєднанню традиційних методів навчання та впровадження в навчальний процес сучасних засобів навчання. Розглянуто розвивальні можливості сучасних засобів навчання в процесі навчання стереометрії в старшій школі.

14.18.08.0495/221496. Проблеми гендерного диспаритету в ЗНЗ: аналіз та сучасність. Чайка А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.358-362. - укр. УДК 378.147:371.134.
Стаття присвячена висвітленню сутності та змісту гендерного диспаритету в управлінні загальноосвітніми навчальними закладами в умовах сьогодення. Проаналізовано сучасний гендерний стан керівників загальноосвітніх закладів та встановлені причини такого дисбалансу.

14.18.08.0496/221500. Формування інформаційної компетентності сучасних школярів. Шевчук Л.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.379-385. - укр. УДК 373.3.5.016:002.
Розглянуто сутність понять "інформація", "інформаційна компетентність". Описано етапи формування інформаційної компетентності. Перелічено проблеми, які виникають в учнів під час роботи з інформацією. Запропоновано шляхи та способи організації роботи з інформацією в сучасній школі, форми організації навчальної діяльності учнів, використання яких є доцільним під час роботи школярів із текстовою інформацією.

14.18.08.0497/221507. Методика застосування засобів комп'ютерно орієнтованого комплексу в навчальному фізичному експерименті. Лаврова А.В., Заболотний В.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.431-439. - укр. УДК [373.5.091.3: 004.9]:53.
У статті характеризується сучасний підхід до проведення навчального фізичного експерименту з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів, який сприяє формуванню предметної компетентності учнів. Обґрунтовується перспективність інтеграції реального та віртуального експериментів, що забезпечують наочність і доступність сприйняття матеріалу.

14.18.08.0498/221539. Формування текстотворчої компетентності в молодших школярів на засадах лінгводидактики. Гамза А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.48-54. - укр. УДК [811.161.2:005.336.2]:[81:37.026].
У статті проаналізовано теоретичні аспекти змісту поняття "текстотворча компетентність" у методиці навчання української мови; зазначено практичні елементи формування навички текстотворення шляхом роботи над лінгводидактичним матеріалом; апробовано дослідження вітчизняних та сучасних науковців щодо означеної проблеми; науково обґрунтовано важливість застосування лінгводидактичних принципів та методів, на основі яких реалізують елементи текстотворчої компетентності в навчанні української мови; опрацьовано вправи методико-практичного характеру, які є основою формування текстотворчих умінь і навичок у молодших школярів.

14.18.08.0499/221542. Реалізація когнітивно-комунікативної методики навчання синтаксису у профільній школі. Дика Н.М., Огарь Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.65-72. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті висвітлено особливості реалізації когнітивно-комунікативної методики навчання української мови у профільній школі. Здійснено аналіз когнітивно-комунікативної методики крізь призму двох її складових - когнітивної та комунікативної. У зв'язку з тим, що переважна більшість уроків спрямована на розвиток граматичної будови учнівського мовлення, вміння правильно та комунікативно доцільно будувати речення, методичний коментар подано в контексті вивчення теми "Дискурс як комунікативний процес і як текст". Виокремлено різнорівневі завдання та вправи, спрямовані на розвиток мовнокомунікативної компетентності учнів.

14.18.08.0500/221548. Эвристический аспект в решении открытых задач. Камин А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.104-113. - рос. УДК 372.853(076).
Характеризується евристичний підхід до розв'язання відкритих задач з фізики в урочній та позаурочній діяльності. Обґрунтовується перспективність евристичного підходу, описуються евристичні прийоми, наводяться приклади.

14.18.08.0501/221551. Робота з учнями 8-х класів над формуванням граматичної компетентності під час вивчення простого ускладненого речення. Кушнір Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.122-128. - укр. УДК 373.5:[811.161.2].
У статті висвітлюється проблема застосування компетентнісного підходу до навчання української мови, зокрема робота з учнями 8-х класів над формуванням граматичної компетентності під час вивчення простого ускладненого речення;

представлено погляди науковців щодо поняття "граматичної компетентності"; подано зразки вправ на формування граматичної компетентності в учнів 8-х класів під час вивчення простого ускладненого речення.

14.18.08.0502/221552. Сутнісні виміри емоційно-естетичного досвіду учня середніх класів у контексті навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів. Лазаренко С.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.128-135. - укр. УДК 37.015.31:78.
Висвітлюється зміст філософського, культурологічного та психолого-педагогічного підходів до проблеми особистісного досвіду. Обґрунтовуються причини та важливість формування емоційно-естетичного досвіду саме в підлітковому віці. Розглядається компонентна структура музично-естетичного досвіду та специфіка естетичного виховання з позицій творчого розвитку особистості школяра.

14.18.08.0503/221556. Педагогічні інновації в навчальному процесі з англійської мови в основній школі. Матюха Г.В., Карпінська М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.154-161. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Статтю присвячено питанню використання педагогічних інновацій у викладанні англійської мови в основній школі. Проаналізовано теоретичні дослідження й практичні розробки, присвячені педагогічним інноваціям. Окрему увагу приділено опису найбільш ефективних інноваційних методів навчання іноземної мови, зокрема мультимедійним засобам навчання, інтерактивним методам, методу "Icebreaker Activities", Інтернет-ресурсам, методу проектів. Визначено найбільш дієві традиційні методи навчання - гра та екскурсія.

14.18.08.0504/221569. Групова робота як засіб формування здорового способу життя молодших школярів. Соловйова Т.Г., Олійник І.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.232-237. - укр. УДК 37.037.1:37.043-053.5.
У статті проаналізовано можливості групової роботи щодо формування здорового способу життя молодших школярів. Визначено компоненти здорового способу життя та основні напрямки його формування. Висвітлено функції групової роботи, структуру групових занять з молодшими школярами. Визначено переваги та недоліки групової роботи при формуванні здорового способу життя молодших школярів.

14.18.08.0505/221571. Синтаксичний аспект опрацювання прийменника в шкільному курсі української мови. Стефанишин К.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.244-250. - укр. УДК 81'367.633:371=161.2.
Розкрито методику реалізації синтаксичного підходу до опрацювання прийменника в процесі вивчення розділу "Синтаксис і пунктуація" за програмою для 8 класу загальноосвітньої школи. Розроблено відповідну систему вправ, спрямовану на засвоєння прийменника як одного з найголовніших засобів вираження синтаксичних відношень між словами.

14.18.08.0506/221573. Попередження шкідливих звичок в учнів шкіл-інтернатів. Толкачова А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.255-260. - укр. УДК 373.1.02.
У статті порушено проблему попередження та профілактики шкідливих звичок в учнів шкіл-інтернатів, проаналізовано різні підходи до вирішення цієї проблеми, подано тематику вправ, рольових ігор, дискусій щодо профілактики шкідливих звичок у позаурочній діяльності шкіл-інтернатів.

14.18.08.0507/221587. Школо-базований менеджмент як інструмент демократизації європейської початкової освіти. Ярова О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.342-349. - укр. УДК 373.3:371.214(4).
У статті розкривається зміст концепту "школо-базований менеджмент" у зарубіжних освітніх теоріях. Досліджуються підходи до впровадження школо-базованого менеджменту як моделі керування сучасною європейською початковою школою.

14.18.08.0508/221626. Системний, поетапний підхід до застосування виховних впливів на учнів у процесі вивчення біології. Коссак Г.М., Кречківська Г.В., Гойванович Н.К. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(10), С.161-164. - укр. УДК 371:316.454.52.
Здійснено теоретичний аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, які розкривають застосування виховних впливів на учнів у процесі вивчення біології. Розкрито системне, поетапне, практичне застосування виховних впливів на уроках біології, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності учнів, що забезпечить підвищення інтересу до навколишнього середовища і цим самим бажання отримати глибші знання і сформувати певні переконання природоохоронної спрямованості. Адже одним із пріоритетів педагогічної діяльності вчителя є формування стійких переконань в учнів, зокрема: формування моральних, етичних, естетичних переконань; бажання до емпатії, нетерпимості до проявів вандалізму стосовно навколишнього середовища. Розглянуто доцільність поетапного застосування виховних впливів на учнів на різних етапах організації процесу вивчення біології, наведено методику поетапного формування морально-етичних норм, естетичних і екологічних переконань. Також проведено експериментальну перевірку ефективності послідовного, системного поетапного застосування виховного впливу на учнів у процесі вивчення біології у напрямі формування позитивного ставлення до природи та пізнавальної, творчої діяльності у соціальній та природоохоронній сферах.

14.18.08.0509/221665. Методи вивчення фізики та шляхи їх удосконалення. Беграгян Л.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.62-66. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Розглядаються завдання викладання фізики, концепції та методи українських та американських педагогів. Надається обґрунтування необхідності зміни підходу до викладання фізики та приклади ефективного використання інноваційного підходу до планування лабораторного практикуму.

14.18.08.0510/221667. Сучасна риторика в контексті філософії: методологічний аспект. Нищета В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.71-79. - укр. УДК 373.5.16:811.161.2.
У статті здійснено теоретико-методологічне обґрунтування дослідження процесу запровадження риторичного компоненту в шкільній мовній освіті шляхом висвітлення концептуальних положень сучасної риторики в загально-філософському (загальнонауковому) контексті. Розглянуто концептуальні положення сучасної риторики й доксології в контексті діалектики, епістемології, постпозитивізму, онтологічного релятивізму.

14.18.08.0511/221669. Розвиток артистизму і творчого потенціалу молодших школярів як домінанта професійної майстерності вчителя мистецьких дисциплін. Бурназова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.85-92. - укр. УДК 371.134:7.
У статті досліджується педагогічна майстерність педагога. Визначається роль театральної діяльності і її вплив на розвиток особистості молодших школярів. Пропонуються різні дефініції педагогічної майстерності та артистизму. Розглядається

театралізація як співтворчість учня і вчителя, а також як домінанта розвитку уяви, творчої активності школярів, що дозволяє реалізувати їх креативно-творчі, художньо-естетичні можливості.

14.18.08.0512/221682. Логіко-структурна побудова ціннісних орієнтацій: сучасні підходи до визначення. Попелешко Ю.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.163-168. - укр. УДК 373.1.013.
Традиційні уявлення про закономірності становлення особистості, розвитку інтелекту, творчого потенціалу школяра і вчителя збагачуються новими теоріями, концепціями, інноваційними технологіями, моделями, варіативними освітніми програмами, що вимагає посиленої уваги до фундаментальних основ розвитку науки і практики. Ціннісний підхід у нашому дослідженні дозволяє визначити у якості методологічної основи теорію цінностей, педагогічний аспект якої створює можливість під новим кутом зору розглядати проблеми оновлення педагогічної освіти у виші.

14.18.08.0513/221760. Методи та прийоми організації творчої діяльності учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу "мистецтво". Григор'єва В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.52-58. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглянуто проблему методичного забезпечення творчої діяльності учнів початкової школи. Визначено уроки інтегрованого курсу "Мистецтво" як ефективний засіб реалізації зазначеної діяльності та формування оригінальності й гнучкості мислення школярів. Наведено методичні поради щодо використання певних методів та прийомів роботи вчителя на уроках курсу "Мистецтво".

14.18.08.0514/221761. Диференційоване навчання фізичних вправ учнів 5-9 класів з відхиленнями у стані здоров'я. Бублей Т.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.59-65. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Стаття присвячена питанню диференційованого навчання фізичних вправ учнів з відхиленнями в стані здоров'я. Описано модель процесу диференційованого навчання фізичних вправ школярів 5-9 класів з відхиленнями в стані здоров'я. Охарактеризовано сучасний стан теорії і практики фізичного виховання школярів з ослабленим здоров'ям. Розглянуто ряд факторів, що в сукупності формують здоров'я учнівської молоді та впливають на нього протягом навчання у школі: зміст, форми і засоби диференційованого навчання фізичних вправ, основні підходи до диференціації фізичних навантажень для учнів з нозологіями. Описано взаємозв'язок впливу на процес навчання фізичних вправ між об'єктом та суб'єктом.

14.18.08.0515/221762. Розвиток ключових компетентностей учнів під час виконання міжпредметних навчальних проектів з фізики в основній школі. Бушинська О.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.66-71. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Застосування інноваційних підходів у навчанні фізики учнів основної школи, зокрема, компетентнісний підхід, дозволяє учням не тільки накопичувати необхідні знання, уміння і навички, але й формуватися як творчі особистості, здатні усвідомлювати роль знань у житті. У статті пропонується здійснювати розвиток ключових компетентностей учнів шляхом виконання міжпредметних навчальних проектів з фізики в основній школі. Запропонований підхід не лише сприяє інтеграції знань з багатьох шкільних предметів, а й надає певний практичний досвід використання їх у повсякденному житті.

14.18.08.0516/221763. Аналіз стану якості навчання фізики учнів у Запорізькій області. Зикова К.М., Шишкін Г.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.72-79. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті наводяться результати проведених нами досліджень рівня фізичної освіти в Запорізькій області за п'ять років. Оцінюється рівні знань учнів з фізики на основі аналізу результатів зовнішнього незалежного тестування.

14.18.08.0517/221764. Вимоги до навчальних джерел інформації з фізики для учнів старших класів. Косогов І.Г., Шишкін Г.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.80-85. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Стаття присвячена аналізу результатів проведеного дослідження, метою якого було виявлення джерел інформації, що використовують учні старших класів при вивченні фізики, зокрема отримання інформації з цифрових джерел. Акцентується увага на необхідності розробки та важливій ролі електронних додатків до сучасних підручників з фізики, які враховують профілізації відповідно до галузей знань та певних професій. Така структура відповідає Міжнародній стандартній класифікації освіти і знімає суперечності, які існують в системі середньої освіти України.

14.18.08.0518/221766. Роль мотиваційного компонента професійно-педагогічної діяльності вчителів фізики в контексті рейтингового оцінювання навчальних досягнень старшокласників. Левківський А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.99-105. - укр. УДК 378.14+37.016+373.5:37.015.31.
У публікації розглянуто мотиваційну сферу професійно-педагогічної діяльності учителів фізики щодо впровадження та використання системи рейтингового оцінювання навчальних досягнень старшокласників у сучасних умовах. Доведено актуальність проблеми застосування інноваційних педагогічних технологій, які сприяють об'єктивності виявлення рівня знань, умінь та навичок учнівської молоді в навчально-виховному процесі сучасної школи.

14.18.08.0519/221767. Необхідність і можливість ознайомлення школярів із базовими ідеями статистичної фізики. Лягушин С.Ф., Соколовський О.Й. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.106-114. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Обґрунтовується необхідність включення до шкільного курсу фізики елементів знань із теоретичної фізики, зокрема базових уявлень статистичної фізики в тісному зв'язку з основами квантового опису речовини. Опанування цього матеріалу педагогами й учнями буде потужним чинником зростання компетентності молоді в роботі з сучасною технікою, залучення її до нанотехнологій. Проаналізовано доступність відповідних положень для студентів і школярів, запропоновано схему їх викладу та адекватний математичний апарат.

14.18.08.0520/221768. Організаційно-методичні умови оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи в процесі навчання футболу. Марущак М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.114-120. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті обґрунтовано важливість оволодіння найрезультативнішими методами дослідження для створення організаційно-методичних умов оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі навчання футболу. Наголошено, що найбільші можливості для здійснення контролюючих та оцінювальних функцій досягаються при використанні педагогічного спостереження, педагогічного експерименту, порівняння, моделювання, анкетування, хронометрування, сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ), середовища програмування, комп'ютерного тестування, діагностики, вимірювання, рейтингового оцінювання, кореляційного аналізу. Доведено, що за допомогою цих методів дослідження ефективно забезпечується попередній, поточний,

тематичний і підсумковий контроль навчальних досягнень учнів, який має бути побудований з урахуванням результатів вихідних обстежень лікарсько-педагогічного контролю морфофункціонального стану розвитку та фізичної підготовленості учнів.

14.18.08.0521/221769. Особливості створення завдань навчальних проектів для реалізації внутрішньо-предметних зв'язків алгебри в основній школі. Мовчан С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.121-128. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Проблема реалізації внутрішньо-предметних зв'язків у процесі проектного навчання алгебри учнів основної школи на цей час є актуальною як для учителів, так і для учнів. Одним із можливих шляхів ефективного розв'язання зазначеної проблеми є використання системи доцільних завдань під час виконання навчального проекту. Посилення внутрішньо-предметних зв'язків сприяє встановленню учнями логічних зв'язків між алгебраїчними поняттями і їх властивостями, методами доведень теорем та методами розв'язування задач.

14.18.08.0522/221771. Формування компетентності з фізики учнів основної школи в процесі реалізації міжпредметних зв'язків природничих наук. Харченко М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.137-143. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті проаналізовано різні підходи до тлумачення понять "компетентність", "компетенція" та "компетентність з фізики", а також розглянуто доцільність і важливість міжпредметних зв'язків фізики і математики в навчальному процесі школи, застосування теоретичного курсу одного предмета при вивченні іншого.

14.18.08.0523/221772. Підвищення пізнавальної активності учнів з використанням нестандартних форм проведення уроків математики. Чумаченко Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.144-149. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті обґрунтовано доцільність використання нестандартних форм проведення уроків для підвищення пізнавальної активності учнів на уроках математики. Напрацювання проілюстровано конкретними прикладами.

14.18.08.0524/221787. Складники творчої діяльності вчителя музичного мистецтва. Косенко П.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.239-243. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Автор статті намагається дати відповіді на питання: "Ким має бути вчитель музики, аби реалізувати повною мірою потенціал музичної освіти? Які складники його творчої діяльності дозволять прищеплювати учням любов до праці, викликати інтерес до науки, розвивати здатність розпізнавати прекрасне і, як наслідок, виражати себе?".

14.18.08.0525/221794. Застосування дидактичних краєзнавчих ігор на заняттях фізичної географії. Побидайло Н.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.28-289. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розглянуто використання дидактичної краєзнавчої гри на заняттях фізичної географії. Гра має певну структуру, що відрізняє її від інших видів ігор та вправ, а саме; ігрову задумку, правила, ігрові дії, пізнавальний зміст, результати гри, які взаємозв'язані і взаємообумовлені між собою. Розглянуто приклади використання краєзнавчих дидактичних ігор на заняттях фізичної географії (загадки, чайнворди, вікторини та ін.).

14.18.08.0526/221800. Готовність керівника загальноосвітнього навчального закладу до стратегічного управління як наукова категорія. Лебідь О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.324-330. - укр. УДК 373.1.
Статтю присвячено вивченню проблеми готовності майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу до стратегічного управління. Уточнено поняття "готовність", "професійна готовність" та "професійна готовність керівника закладу освіти". Визначено сутність поняття "готовність керівника загальноосвітнього навчального закладу до стратегічного управління".

14.18.08.0527/221844. Становлення позакласної роботи з української мови в загальноосвітньому навчальному закладі. Александрова В.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.80-85. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті розкрито етапи становлення позакласної роботи з української мови в загальноосвітніх навчальних закладах України, внесок у розвиток позакласної роботи Бориса Грінченка, Олени Пчілки, Василя Сухомлинського та інших українських лінгводидактів. Проаналізовано зміст позакласної роботи з української мови в різні періоди. Визначено, що нині проблема використання позакласної роботи з української мови знайшла своє втілення в спеціальних дослідженнях, як-от: методичні аспекти організації позакласної роботи, форми та види позакласної роботи, модель формування мовно-мовленнєвих умінь і навичок учнів основної школи засобами позакласної роботи.

14.18.08.0528/221845. Психолого-педагогічна сутність принципів наступності й перспективності в навчанні української мови учнів 5-8 класів. Єрмак Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.86-91. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті охарактеризовано психолого-педагогічну сутність принципів перспективності й наступності у навчанні української мови учнів 5-8 класів, обґрунтовано важливість їх дотримання в процесі навчання рідної мови у молодшій і середній ланці освіти, окреслено основні шляхи реалізації зазначених принципів під час ефективного засвоєння мовленнєвознавчого матеріалу.

14.18.08.0529/221846. Інтернет-технології як засіб формування позитивного іміджу школи. Павленко М.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.92-96. - укр. УДК 373.1.
Досліджується проблема використання інтернет технологій як засобу формування позитивного іміджу школи. Визначено, що основними його засобами є офіційний сайт школи, блог керівника, сторінки в соціальних мережах, відеоканал школи, сервіси публікації світлин та презентації.

14.18.08.0530/221847. Метод проектів як ефективний засіб активізації навчальної діяльності старшокласників на уроках української мови. Полінок О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.97-102. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті визначено доцільність реалізації методу проектів задля посилення активізації навчальної діяльності старшокласників на уроках української мови. З'ясовано, що застосування тексту на уроках української мови створює змістову базу для оволодіння різними видами комунікативної діяльності, взірцем граматичних та синтаксичних структур, прикладом для структурно-мовленнєвого оформлення власного висловлювання.

14.18.08.0531/221866. Структура професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури. Стасенко О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.207-214. - укр. УДК 373.1.02:372.8.

У статті проаналізовано специфіку професійної діяльності вчителя фізичної культури, визначено особливості його роботи. Охарактеризовано сукупність спеціальних знань, умінь та навичок, які необхідно засвоїти вчителям фізичної культури в процесі їхнього навчання. Розглянуто етапи діяльності вчителя фізичної культури як організатора фізкультурно-спортивної роботи. Обґрунтовано професійні характеристики вчителя фізичної культури з урахуванням структурних компонентів його діяльності.

14.18.08.0532/221876. Феномен риторики в контексті соціології й культурології. Нищета В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.14-23. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
У статті здійснено дослідження феномену сучасної риторики в контексті культурології та соціології з погляду теоретико-методологічного обґрунтування процесу запровадження елементів риторики в мовній освіті сучасної школи. Розглянуто концептуальні положення риторичної теорії в контексті культурологічного й соціологічного знання як філософського, а також у площині соціології культури.

14.18.08.0533/221879. Сутність і структура педагогічної толерантності вчителя початкової школи. Чередник Л.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.36-42. - укр. УДК 373.1.
Розкрито зміст поняття педагогічної толерантності в історико-філософському, культурно-лінгвістичному, психолого-педагогічному аспектах; схарактеризовано історичні передумови розвитку ідей толерантності на основі аналізу проблеми в українській та зарубіжній психолого-педагогічній літературі; з'ясовано сутність і зміст педагогічної толерантності вчителя початкової школи, визначено її основні структурні компоненти.

14.18.08.0534/221881. Дослідження взаємозв'язку між фундаментальними фізичними і математичними константами на уроках фізики в 11-х класах. Зикова К.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.52-58. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Запропоновано алгоритм пошуку прояву правила "золотого перерізу" в особливостях дослідження протонно-нейтронного складу стабільних нуклідів, що дозволяє сформувати в учнів навички аналізу отриманих даних; виявлення закономірностей між фундаментальними фізичними і математичними константами; формування фізичної картини світу.

14.18.08.0535/221882. Комплексне застосування інноваційних технологій навчання на уроках літератури та виховання розумово відсталих учнів як активних читачів. Кравець Н.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.58-71. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Характеризуються особливості застосування інноваційних технологій навчання на уроках літератури у роботі з розумово відсталими учнями. Доведена доцільність комплексного застосування інноваційних технологій навчання в процесі поетапного вивчення учнями художнього твору з метою формування читацьких умінь у даної категорії школярів.

14.18.08.0536/221883. Використання експерименту для дослідження фізичних фактів в умовах уроку. Полетило С.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.71-74. - укр. УДК 373.1.02:372.8.
Характеризуються експерименти, які дають змогу проникнути в сутність фізичних фактів з допомогою дослідницької діяльності вчителя та учнів на уроці. Наведені експерименти дозволяють організувати на уроці фізики таку діяльність, при якій учні стають дослідниками.

14.18.08.0537/222090. Крос-культурне навчання української мови учнів-білінгвів в умовах міжетнічної комунікації. Загороднова В.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.9-19. - укр. УДК 81'246.2:152.32.
У статті науково обґрунтоване значення і визначений зміст крос-культурного навчання української мови учнів-білінгвів, орієнтуючись на: визнання загальнолюдських цінностей; шанобливе ставлення до людей інших національностей; розвиток наднаціонального крос-культурного світогляду, створення умов для усвідомлення індивідуальності, специфічності рідної та української мов, культур та інтелектуальних, емоційних контактів з цими мовами і культурами. Автором обґрунтований вибір форм і методів навчання, реалізація яких сприятиме вдосконаленню навчання української мови учнів-представників національних спільнот.

14.18.08.0538/222195. Изучение творчества И. Бунина на уроках литературы в 11 классе в школах с русским языком обучения. Спивак И.Э. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.90-96. - рос. УДК 373.1.02:372.8.
В статье рассматривается вопрос об изучении произведений И. Бунина в 11 классе школ с русским языком обучения. Автор анализирует программы интегрированного курса "Литература (русская и зарубежная)" (академический и профильный уровни). Предлагаются варианты монографического изучения произведений И. Бунина.

14.18.08.0539/223290. Шкільна анімація як засіб соціального виховання учнівської молоді. Сидорук А.В., Бондар К.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.27-33. - укр. УДК 796. 5 : 383. 2 - 053. 8.
У статті висвітлена актуальність впливу анімаційної діяльності на розвиток та виховання підростаючого покоління, її допомоги в становленні особистості та реалізації в соціумі. Показані основні форми анімаційної діяльності, спрямовані на формування базових цінностей. З'ясовані основні завдання шкільної анімації в процесі соціального виховання учнівської молоді. Розглянуті методи та принципи заохочення школярів з розробки та проведення вільного часу. Визначено змістовність поняття шкільної анімації, а також її засоби, що мають вплив на соціальне виховання школярів. Доведено, що основними закономірностями активного виховання, які покладені в основу анімаційної діяльності, є врахування ритму життя кожної дитини та її індивідуальних можливостей, врахування її бажання та стимулювання нових мотивацій і потреб, допомога в самостійному виборі різних видів анімаційної діяльності, дотримання поваги та рівності в роботі з дітьми, визнання дитини повноцінною особистістю зі своїми бажаннями, потребами, правом власного вибору, фізична, інтелектуальна та емоційна участь дитини в анімаційній діяльності.

14.18.08.0540/223308. Впровадження відеоуроків у процес навчання іноземної мови. Бондаренко Н.Б., Влезько О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.152-160. - укр. УДК 378.147.115:811.112.2.
Стаття присвячена дослідженню проблеми процесу навчання іноземної мови шляхом впровадження відеоуроків. Систематизовані сучасні відеоуроки. Досліджено особливості практичного використання відеоуроків при організації процесу навчання німецької мови в школі.

14.18.08.0541/223309. Причини зниження математичної успішності учнів у школах сільської місцевості. Донець М.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.161-166. - укр. УДК 37.091.3:51.

У статті досліджуються особливості педагогічної практики в сільському освітньому середовищі. Окрема увага приділяється проблемі математичної грамотності учнів в школах сільської місцевості. Автором докладно обґрунтовуються фактори, які впливають на зниження математичної успішності сільських учнів, причини деградації в отриманні ними математичних знань. В статті запропоновані можливі шляхи підвищення математичної грамотності учнів та визначені перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

14.18.08.0542/223310. Кваліметрична субмодель вимірювання ефективності управління якістю навчальних досягнень старшокласників з предметів художньо-естетичного циклу. Зінов'єва Є.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.167-172. - укр. УДК 371.315.
Зміст статті полягає в дослідженні особливостей кваліметричної субмоделі вимірювання ефективності управління якістю навчальних досягнень старшокласників з предмету художньо - естетичного циклу. Автор розкриває досвід використання системи оцінювання навчальних досягнень учнів, удосконалення технологій оцінювання. Запропонована кваліметрична субмодель вимірювання ефективності управління якістю навчальних досягнень старшокласників з предметів художньо-естетичного циклу є складовою частиною основної моделі адаптивного управління якістю навчальних досягнень старшокласників з предметів художньо-естетичного циклу.

14.18.08.0543/223315. Школа майбутнього - школа розвитку. Рощін І.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.10-16. - укр. УДК 373.1.
У статті представлено шляхи створення і основи функціонування школи майбутнього. Це обумовлено реформуванням системи освіти, орієнтованої на європейський освітянський простір із збереженням надбань національної культури.

14.18.08.0544/223321. Реформування змісту освіти - стратегічне завдання сучасної школи. Стрілько В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.55-62. - укр. УДК 37.01:23.
У статті на конкретних прикладах характеризується сучасний стан змісту освіти в загальноосвітній школі, зокрема в підручниках для молодших класів, акцентується увага на відсутності в підручниках з української мови для початкових класів текстів з історії, культури України, що унеможливлює виховання справжніх українських патріотів. За роки незалежності зміст освіти в державі не відповідав нагальним проблемам розбудови України, український зміст освіти не посів належного місця в навчальних закладах, від школярів приховувалась справжня історія поневолення України царською Росією та Радянським Союзом. Це ставало суттєвою перепоною формування української нації. Автор вважає, що потрібні кардинальні зміни змісту освіти в Україні. Саме вони повинні стати стратегічним завданням сучасної школи. Важливість українського національно-патріотичного виховання у статті підсилюється аналізом матеріалів Першого українського педагогічного конгресу 1935 року. Учасники форуму наголошували на важливості глибокого вивчення української історії, української літератури, української мови, географії та українознавчих дисциплін у школі. Актуальними сьогодні видаються думки про українське виховання відомих українських педагогів, зокрема, К.Ушинського, С. Русової, Г.Ващенка, Я.Яреми, В.Пачовського та сучасного науковця Омеляна Вишневського.

14.18.08.0545/223322. Організація педагогічної взаємодії суб'єктів інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи. Ягоднікова В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.63-68. - укр. УДК 001.895-043.5+37.091.2+373.
У статті аналізується сутність педагогічної взаємодії, визначаються особливості та визначені шляхи організації педагогічної взаємодії суб'єктів інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи.

14.18.08.0546/223337. Застосування інформаційних технологій при викладанні природничо-наукових дисциплін у шкільному курсі. Дехтяренко С.Г., Корж О.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.183-188. - укр. УДК 371.3:504.062.
У статті підіймаються питання активного застосування інформаційних технологій при викладанні природничих дисциплін у школі. Їхнє застосування дозволяє забезпечити максимально комфортні та особистісно орієнтовані умови для вивчення природничих наук. Головною передумовою цього є застосування диференційованого підходу як до викладання, так і контролю відповідного матеріалу. Залучення батьків та стимулювання самоконтролю в учнів сприяє суттєвому збільшенню ефективності навчального процесу загалом.

14.18.08.0547/223339. Формування граматичної компетентності в учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів: психологічний аспект. Кушнір Т.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.195-201. - укр. УДК 373.5:159.9.
У статті висвітлено погляди лінгводидактів, психолінгвістів щодо психолого-педагогічних особливостей формування граматичної компетентності в учнів 8-9 класів. Доведено, що граматична компетентність - це невід'ємна складова комунікативної компетентності, уміння мовця будувати ефективну мовленнєву поведінку, яка відповідає нормам соціальної взаємодії, притаманним конкретній культурі. Головним компонентом є мотиваційний, оскільки потреби, мотиви, цілі діяльності є тими психічними елементами, від яких залежить ефективність процесу оволодіння знаннями.

14.18.08.0548/223349. Розвиток творчих здібностей учнів основної і старшої школи як базовий компонент методики виховання в них дбайливого ставлення до природи у процесі вивчення української літератури. Котлярчук Г.Й. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.48-53. - укр. УДК 37.033:372.882.
У статті розкрито особливості розвитку в учнів основної і старшої школи творчих здібностей з метою формування в них емоційно-ціннісного сприйняття довкілля як базового компонента методики виховання дбайливого ставлення до природи у процесі вивчення української літератури. З'ясовано, що ефективному досягненню поставленої мети сприяють такі форми і методи організації навчання, як робота творчих майстерень, випуски художніх газет, різні види творчих робіт на основі неповного тексту, ілюстрації до прочитаних творів, творчі перекази, метод асоціацій. Охарактеризовано етапи розвитку в учнів основної і старшої школи творчих здібностей у процесі вивчення української літератури.

14.18.08.0549/223352. Проблеми виховання молодших школярів із неповних сімей. Шульга А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.65-69. - укр. УДК 37.06.
У статті розглядається неповна сім'я як суб'єкт у роботі вчителя початкових класів з сім'єю молодшого школяра. Автор акцентує увагу на виховних проблемах сучасних неповних сімей, які є наслідком нестачі виховних ресурсів. В свою чергу, проблеми неповних сімей безпосередньо залежать від причин утворення таких сімей, їх типів та особливостей, знання яких допоможуть вчителеві початкових класів підібрати необхідні та ефективні форми роботи з батьками молодших школярів з неповних сімей.

14.18.08.0550/223354. Мотиви вибору майбутньої професії випускниками шкіл. Калюжна Є.М., Бакаленко А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.76-83. - укр. УДК 159.947.5:331.54-057.84.
Стаття присвячена аналізу мотивів вибору майбутньої професії учнями старших класів. Продемонстровано, що найважливішою передумовою успішного професійного самовизначення старшокласників є сформованість у них професійно важливих якостей -

окремих психічних, психологічних і фізичних властивостей, які відповідають вимогам певної професії та сприяють успішному оволодінню нею. Емпіричним шляхом встановлено, що більшість випускників шкіл налаштовані на творчу роботу, вони обирають майбутню професію самі, спираючись переважно на власну думку. На підставі проведеного теоретико-емпіричного дослідження сформульовано висновок про те, що саме професійні мотиви зумовлюють стійкість і продуктивність професійної діяльності особистості та визначають її ефективність.

14.18.08.0551/223366. Формування іншомовної лінгвокраїнознавчої компетенції рубіжного рівня учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Александрова О.Ф., Александров В.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.164-171. - укр. УДК 811.111 : 371.315 : 373.6.
Стаття розглядає проблему формування іншомовної лінгвокраїнознавчої компетенції рубіжного рівня в умовах сучасної середньої школи. Розглянуто процеси вивчення та використання мови як дії, що розвивають ряд загальних і комунікативних мовленнєвих компетенцій. Показано складові сформованої іншомовної комунікативної компетенції, які мають забезпечити можливість ефективної взаємодії з навколишнім іншомовним середовищем, окреслено елементи мовленнєвої комунікативної поведінки. Визначено необхідність застосування різних підходів до формування та розвитку іншомовної лінгвокраїнознавчої компетенції в середніх загальноосвітніх закладах.

14.18.08.0552/223367. Особистісна адаптація музичного репертуару в процесі формування психолого-виконавських якостей учнів дитячих музичних шкіл. Йоркін В.В., Черняк Є.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.171-176. - укр. УДК 377.5:78.071.2.
У статті розкрито специфіку особистісної адаптації музичного репертуару в учнів дитячих музичних шкіл. Визначено, що кожному типу виконавця відповідає певний комплекс психолого-виконавських якостей. Корекція музичного репертуару здійснюється згідно з реагуванням окремих виконавців на ситуацію сценічного виступу (універсальні, репродуктивні, комплексуючі), а також з урахуванням індивідуально-психологічних відмінностей майбутніх музикантів.

14.18.08.0553/223370. Порівняльний аналіз особливостей розвитку теорії внутрішньошкільного контролю у вітчизняній педагогіці протягом другої половини ХХ ст. - початку ХХІ ст. Гош В.Є. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.5-11. - укр. УДК 373.3.5.07.014.62 -042.2(091) (477)"195 2010".
У статті проведено порівняльний аналіз з проблеми особливостей розвитку теорії внутрішньошкільного контролю у вітчизняній педагогіці у другій половині ХХ ст. - початку ХХІ ст. Визначено особливості розвитку теорії внутрішньошкільного контролю у вітчизняній педагогіці у другій половині ХХ ст. - початку ХХІ ст. Проведено аналіз практики управління в історії загальноосвітньої школи.

14.29 Спеціальні (корекційні) школи. Дефектологія

14.18.08.0554/221298. Дослідження проблеми навчання й виховання осіб з порушенням слуху в працях Р.Г. Краєвського. Козинець О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.121-127. - укр. УДК 376.02.
У статті розкриваються погляди вченого на розвиток усного мовлення в дітей з вадами слуху в умовах педагогічного процесу, даються рекомендації спеціалістам та батьками, які працюють з цією категорією дітей. Окреслено основні етапи роботи над розвитком практичних мовленнєвих навичок "розмовного" мовлення у дітей з вадами слуху. Окрім корекційної роботи над розвитком слуху і мовлення у дітей, висвітлено особливості корекційної роботи з дорослими хворими, які внаслідок вибухів втратили слух та мовлення.

14.18.08.0555/221318. Нейропсихологічні та нейрофізіологічні аспекти навчання дітей з синдромом Дауна. Савицький А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.248-254. - укр. УДК 376.02.
У статті аналізується стан розвитку нервової дітей з синдромом Дауна на етапі Наукові записки навчання в початковій школі. Обґрунтовуються підходи до розвитку психічної сфери дітей з цією генетичною патологією з позицій нейропсихології та нейрофізіології. Визначаються концептуальні підходи до організації індивідуалізованого навчання дітей з синдромом Дауна в умовах інклюзивної освіти.

14.18.08.0556/221404. Методичні підходи в організації індивідуалізованого навчання дітей з синдромом Дауна. Савицький А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.228-234. - укр. УДК 376.02.
У статті на основі аналізу наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників розглядається проблема організації індивідуалізованого навчання дітей з синдромом Дауна; виявляються особливості в переважній обробці зорово-просторової інформації та відповідних можливостей експресивного мовлення; робиться обґрунтування застосування наочності в процесі індивідуалізованого навчання дітей з синдромом Дауна. У статті висвітлюються концепції індивідуалізованого навчання дітей з синдромом Дауна в умовах інклюзивної освіти. Здійснено аналіз сучасної спеціальної літератури щодо особливостей застосування форм і методів індивідуалізації в процесі розвитку дітей з синдромом Дауна в освітніх закладах.

14.18.08.0557/221557. Логопедична освіченість та її місце в структурі корекційно- мовленнєвої компетентності батьків дітей дошкільного віку з вадами мовлення в сільській місцевості. Мицик Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.161-167. - укр. УДК 37(477)(09):376.36.
У статті розглядаються питання, пов'язані з логопедичною освіченістю батьків дітей дошкільного віку з вадами мовлення, зроблено спробу з'ясування змісту логопедичної освіченості та обґрунтування її необхідності для батьків, що мешкають у сільській місцевості.

14.18.08.0558/223293. Комплексна реабілітація дітей з наслідками дитячого церебрального паралічу (ДЦП) та їхня інтеграція в сучасне суспільство. Малікова А.М., Байкіна Н.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.48-58. - укр. УДК 796.3:796.4:612.13-053.5-056.26.
Дітям з ДЦП слід рекомендувати нетрадиційні форми занять (фітбол, фітбол-гімнастику). Ці форми занять з фітболом активізують регенеративні процеси, сприяють кращому кровообігу і лімфовідтоку, збільшують скорочувальну здатність м'язів. Заняття з фітболом скорочують терміни корекції психомоторики в дітей з ДЦП і сприяють більш інтенсивній нівеляції відмінностей.

14.31 Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи

14.18.08.0559/221107. Системний підхід до організації навчального дослідження з фізики в професійних навчальних закладах. Аврамчук О.Є., Левшенюк В.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.6-10. - укр. УДК 377.02:372.8.
У статті означено дидактичні принципи організації навчальних досліджень з фізики у професійних навчальних закладах у контексті сучасних технологічних вимог до навчання із урахуванням системного підходу в освіті.

14.18.08.0560/221194. Використання опорно-довідкових конспектів під час формування теоретичних знань учнів професійних училищ. Дейнека О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.112-122. - укр. УДК 377.1.
У статті аналізовано різні підходи щодо застосування ОДК до навчання і виховання учнів на уроках багато в чому залежить від використання міжпредметних зв'язків. Розкриваються основні методологічні вимоги, яким повинна відповідати педагогічна технологія.

14.18.08.0561/221689. Педагогічні умови формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі. Сороквашин С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.200-206. - укр. УДК 377.1.
У статті розглядаються проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі; проведено аналіз літератури вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо змісту поняття "педагогічні умови"; визначені та обґрунтовані педагогічні умови формуванні інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі.

14.33 Середня професійна освіта. Педагогіка середньої професійної освіти

14.18.08.0562/221108. Роль професійно-орієнтованих задач при вивченні фізики в системі підготовки молодших спеціалістів аграрно- технологічних коледжів. Барканов А.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.10-17. - укр. УДК 372.853.
Розв'язування задач - невід'ємна складова процесу навчання фізики, оскільки дозволяє формувати і насичувати фізичні поняття, розвивати фізичне мислення студентів і їх навички застосування знань на практиці. Значними можливостями для реалізації цілей профільного навчання володіють задачі з професійно-орієнтованим змістом. Розв'язувана задача виступає як ціль і метод навчання.

14.18.08.0563/221119. Особливості використання професійно спрямованих завдань у процесі вивчення фізики в аграрно-технічному навчальному закладі. Збаравська Л.Ю., Слободян С.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.79-85. - укр. УДК 53: 378.147: 37.047.
Проаналізовані особливості використання професійно спрямованих завдань у курсі фізики для студентів аграрно-технічних навчальних закладів. Доведено, що розв'язування задач міжпредметного характеру стимулює пізнавальний інтерес студентів до вивчення фізики як науки та дозволяє краще засвоювати матеріал інших дисциплін природничого циклу, розвиває їх пізнавальні та творчі здібності, впливає на формування стійких мотивів до отримання знань з фахових дисциплін.

14.18.08.0564/223409. Формування професійно орієнтованої англійськомовної читацької компетентності в учнів професійних ліцеїв технічного профілю. Пономаренко Я.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.124-132. - укр. УДК 377.36:37.02:811.111.
У статті розглянуто сучасний стан проблеми формування професійно орієнтованої англійськомовної читацької компетентності в учнів професійних ліцеїв технічного профілю. Визначено рівень англійськомовної підготовки учнів. Проаналізовано шляхи вирішення питання, що досліджується, у руслі професійно орієнтованого підходу.

14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи

14.18.08.0565/218045. Виховання студентської молоді як соціальна проблема сучасності. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.113-118. - укр. УДК 37.035:378-057.875.
У статті зазначається, що пошук шляхів удосконалення виховання студентської молоді в контексті формування Світового суспільства знань є соціальною проблемою. Соціальне виявляється в бутті як тотальний процес обміну діяльністю між людьми, що виявляє й утверджує себе на практиці шляхом колективізму. Найближчим до студентства є освітній простір ВНЗ, у якому на період навчання капсулітизується його життєдіяльність. Універсальною організаційною формою для забезпечення нормальної течії життя студентської молоді є соціальний організм країни, а в цьому разі - планетарний соціальний організм. Доведення соціального проблемного характеру виховання студентства відбувається за ланцюгом: соціальна необхідність - соціальна потреба - соціальний інтерес - соціальна суперечність. Перелічені елементи становлять архітектоніку явища "формування виховання студентства в контексті становлення Світового суспільства знань" як соціальної проблеми і "надають" їй такого фундаментального атрибута, як об'єктивний характер.

14.18.08.0566/218090. Виховання "людини культури" у просторі вищого навчального закладу. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.120-124. - укр. УДК 371.4:316.722:378.
У статті проаналізовано вимоги до виховання "людини культури" в майбутніх фахівців у просторі ВНЗ. Зазначено, що культурологічна сфера має два джерела впливу на формування особистості: наука живить процес навчання, а культура - процес виховання. Культурологічна сфера є найчутливішим компонентом світового громадянського суспільства, оскільки ґрунтується на духовному субстраті, відчути який може лише "людина культури". Духовна сфера світового громадянського суспільства формується під впливом ідеї космополітизму, що інтенсивно набуває функцій світогляду та ідеології, а також формується на основі взаємопроникнення науки, культури, освіти і релігії. На початок XXI століття у планетарному просторі відбулась тиха культурна революція і на перше місце вийшла геокультура. Розкрито сукупність властивостей, якими повинен володіти майбутній випускник ВНЗ для ефективної самореалізації у просторі світового суспільства знань.

14.18.08.0567/218209. Перспективи використання сучасних інформаційних технологій у самостійній роботі студентів вищих навчальних закладів. Шуфнарович М.А. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(1), С.222-225. - укр. УДК 378.14.
На сьогодні для всіх вищих навчальних закладів України характерним стало зростання кількості годин самостійної роботи студента. Самостійна робота, як і будь-яка інша форма навчальної діяльності студента, передбачає отримання нових знань,

навичок і умінь, виробляє здатність аналізувати, осмислювати й оцінювати факти, вирішувати професійні завдання на основі єдності теорії і практики, що сприяє підвищенню професійної компетентності та саморозвитку майбутнього фахівця. Важливу роль в організації самостійної роботи студента відіграє використання сучасних інформаційних технологій. Розглянуто перспективи використання інформаційних технологій в організації самостійної роботи студента вищого навчального закладу.

14.18.08.0568/218210. Система рекомендацій для студентів-абітурієнтів ВНЗ I, II рівнів акредитації. Крупа С.М., Шаховська Н.Б. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(1), С.226-230. - укр. УДК 004.5.
За результатами дослідження розглянуто та побудовано інформаційно-рекомендаційну систему щодо надання рекомендацій абітурієнту, який планує вступити до вищого навчального закладу після коледжу чи технікуму. Під час розроблення інформаційної системи запропоновано схеми побудови модуля рекомендацій для роботи в мережі Internet за клієнт-серверною технологією. Внаслідок цього розроблено Web-сайт системи рекомендацій для абітурієнтів, що вступають в університет після вишів I, II рівнів акредитації. Цю систему може бути використано для будь-якого вищого навчального закладу із мінімальними корективами у програмному забезпеченні.

14.18.08.0569/218247. Впровадження навчальної дисципліни "Стратегія збереження національного багатства" у вищій школі та планування сталого розвитку держави. Квак М.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Сер. економічна. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(2), С.182-185. - укр. УДК 378.011:3.091: 214.18:330.5.
Обґрунтовано потребу формування новітнього ноосферного світобачення та світосприйняття молодого покоління на основі підготовки фахівців для сталого розвитку вищими навчальними закладами. Викладання курсу "Стратегія збереження національного багатства" у вищих навчальних закладах України визначено важливою передумовою реалізації ефективних стратегій досягнення цілей освіти щодо підготовки молодого покоління до життєдіяльності в умовах потреби набуття ним компетентностей щодо формування і планування сталого розвитку держави. З'ясовано, що розвиток еколого-економічної підготовки майбутніх фахівців для сталого розвитку вищими навчальними закладами базується на втіленні ідей української наукової школи фізичної економії та її головних представників С. Подолинського, В. Вернадського та М. Руденка. Розроблено структуру та змістове наповнення навчальної дисципліни "Стратегія збереження національного багатства" магістерської програми за спеціальністю "Прикладна економіка" кафедри економіки України Львівського національного університету ім. Івана Франка. Виокремлено головні напрями втілення ідей української наукової школи фізичної економії в освітньо-виховній та практично-прикладній площинах та базові умови формування та реалізації моделі життєощадної економіки різних ієрархічних рівнів на основі збереження національного багатства держави.

14.18.08.0570/218249. Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів як невід'ємна детермінанта формування їхніх професійних компетенцій. Шевчук Т.В., Сідельник О.П. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Сер. економічна. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(2), С.189-193. - укр. УДК 336.77:332.2.
За результатами дослідження окреслено основні проблеми практичної підготовки студентів в Україні, яка формувала б професійні компетенції майбутніх фахівців. Визначено особливості проведення практики студентів-економістів. Досліджено умови, потрібні для досягнення поставлених цілей і вирішення важливих завдань практичної підготовки. Розглянуто досвід проведення різного виду практик на базі Львівського інституту Університету банківської справи. Констатовано, що практична підготовка є базовою ціннісною орієнтацією майбутніх фахівців в умовах інтеграції економічних відносин.

14.18.08.0571/218371. Психологічні особливості розвитку фахових компетенцій майбутніх педагогів вищої школи у процесі професійної підготовки. Танана С. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.161-170. - англ. УДК 81'23.
Статтю присвячено психологічним особливостям розвитку фахових компетенцій майбутніх педагогів вищої школи у процесі професійної підготовки, проаналізовано теоретичні підходи до визначення поняття фахових компетентностей. Виявлено загальну тенденцію вищих навчальних закладів та системи професійної освіти, спрямовану на творчість та інновації, забезпечення навчальної практики, участі в різноманітних важливих на міжнародному рівні дослідженнях, що спонукає студентів до активності в соціальному житті країни. Акцентовано значення та важливість компетентнісного підходу у формуванні в майбутніх учителів системи компетенцій у процесі професійної підготовки. Розглянуто фахові компетентності, контроль процесу набуття яких і є центральним для всіх учасників педагогічного процесу.

14.18.08.0572/218428. Управление окружением в проектах обучения иностранных студентов. Белоконь А.И., Маланчий С.А., Бахри Надхем. // Вісник НТУ "ХПІ". Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2(1224), С.79-83. - рос. УДК 65.014.1.
Робота присвячена визначенню можливості управління процесами інтеграції в складному динамічному оточенні, яким на сьогодні є середовище освіти. Автори показують, що незважаючи на зростаючий попит іноземців на послуги освіти, все ще залишається ряд факторів середовища, які негативно впливають на процес. Основний висновок, що негативний вплив зовнішніх факторів настільки суттєвий через відсутність ефективної системи управління середовищем. Однією з характеристик якості управління інтеграційним процесом запропоновано використовувати показник досягнутого рівня взаємодії зацікавлених сторін. Показано, що основним завданням прийняття рішення є знаходження компромісу між досягненням бажаного рівня контролю (впливу) і загальними організаційними витратами.

14.18.08.0573/218565. Методика розвитку творчого мислення майбутніх дизайнерів для підготовки до дипломного проектування. Козак Т.С. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(4), С.181-185. - укр. УДК 37:658.512.2.
Обґрунтовано доцільність дослідження проблеми розвитку творчого мислення в контексті підготовки до дипломного проектування. З'ясовано, що система освіти вимагає оновлення підготовки кваліфікованих фахівців та очікує від викладачів вищих навчальних закладів творчого самовиявлення, професійної індивідуальності. Визначено, що на завершальній стадії професійної підготовки у навчальному закладі важливим засобом активації навчального процесу є дипломний проект, який інтегрує знання з усіх фундаментальних і професійно зорієнтованих дисциплін. Розглянуто питання науково-дослідної роботи студента та поняття "творчість". Зазначено, що важливу роль потрібно відводити пошуковим творчим методам навчання, а також те, що творчий потенціал може бути визначений як сукупність здібностей та інших рис, що сприяють творчому мисленню. Встановлено, що розвиток творчих здібностей особистості є одним з основних завдань сучасної професійної освіти і стає очевидною необхідність пошуку нової методики розвитку творчого мислення. Викладено методику розвитку творчого мислення, яка повинна містити стандартний навиковий тренінг з включенням вправ з розвитку креативності, мета якої полягає в усвідомленні і подоланні кордонів мислення майбутнього фахівця, використання всього розумового потенціалу для роботи над завданнями. З'ясовано, що нова методика розвитку творчого мислення є необхідним засобом і повинна виступати домінантним вектором у творчому мисленні під час підготовки до дипломного проектування.

14.18.08.0574/218670. Студентоцентроване навчання у немовних вищих навчальних закладах. Щукіна Е.І. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №59, С.494-497. - укр. УДК 802.
Розглядаються проблеми студентоцентрованого навчання у немовних вищих навчальних закладах. Аналізуються ключові положення сучасної парадигми вищої освіти. Надаються методи формування комунікативних компетенцій.

14.18.08.0575/218848. Інноваційні технології в організації освітнього процесу у ВНЗ. Василик Н.М. // Економічний форум. Луцьк: Луцький нац. техн. ун-т, 2017, №4, С.270-281. - укр. УДК 378.147.091.313.011.895.
В статті розкрито зміст понять освітній процес, інноваційні технології в освіті, інноваційні технології в організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ВНЗ). Проведено групування інноваційних технологій організації освітнього процесу у ВНЗ за трьома блоками: законодавчо-нормативний, змістовний та забезпечуючий. Охарактеризовано особливості інноваційних технологій організації освітнього процесу в межах визначених блоків. Сформовано механізм впровадження інноваційних технологій в освітній процес університету.

14.18.08.0576/218884. "Іноземна мова за професійним спрямуванням" як інтегрована навчальна дисципліна в оволодінні іншомовною компетенцією з фаху. Малиновська О.Л., Масон С.Р. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(5), С.175-178. - укр. УДК 81'243:[37.091.212:630*].
Розглянуто питання вивчення навчальної дисципліни "Іноземна мова за професійним спрямуванням". Наголошено, що суть професійно орієнтованого вивчення іноземних мов полягає у його інтеграції зі спеціальними дисциплінами. Вивчення навчальної дисципліни "Іноземна мова за професійним спрямуванням" є більш складним та багатогранним процесом, оскільки, з одного боку, передбачає оволодіння іноземною мовою як лінгвістичним явищем, а з іншого - передбачає використання іншомовних розумових форм і категорій у площині конкретної галузі та в її окремих професійних сферах. Тобто це - формування та розвиток іншомовних та професійних знань, а отже - інтеграція лінгвістичної та професійної компетенцій. Тільки за умови наявності цих двох компетенцій можна говорити про оволодіння студентами навчальної дисципліни "Іноземна мова за професійним спрямуванням". Зазначено, що основною умовою успішного оволодіння студентами "Іноземної мови за професійним спрямуванням" є успішне засвоєння ними двох дисциплін: "Іноземна мова (Загальний курс)" та спец-дисципліни за напрямом підготовки. Тільки у цьому разі вони зможуть успішно продукувати іншомовні комунікативні акти за напрямом професійного спрямування. Акцентовано на інтегрованій особливості вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням та подано модель вивчення навчальної дисципліни "Іноземна мова за професійним спрямуванням".

14.18.08.0577/218914. Дослідження ефективності профорієнтаційної роботи інженерно-екологічного інституту. Пилип'юк Р.Г., Грицюк Т.Ю., Пилип'юк Р.Р., Дорош Л.І., Іваночко М.М., Телюк С.А., Рабко І.Ю. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2017, №1(15), С.251-256. - укр. УДК 528.94.
Кожного року ВНЗ стикаються з великою проблемою набору абітурієнтів на перший рік навчання, яка у свою чергу залежить від проведеної вузом профорієнтаційної роботи. У даній статті було досліджено ефективність і якість виконаної профорієнтаційної роботи Інженерно-екологічного інституту Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Після статистичного опрацювання даних абітурієнтів, найбільша кількість заяв надходила з Івано-Франківської області і прилеглих до неї областей, що є ознакою якісної профорієнтаційної роботи.

14.18.08.0578/219064. Основні аспекти викладання спецкурсу "Сучасні проблеми та тенденції розвитку архітектури обє'ктів цивільного будівництва" для 5 курсу. Кравченко І.Л. // Сучасні проблеми архітектури і містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №47, С.481-486. - укр. УДК 721; 725; 727; 728.
У статті визначені основні аспекти викладання спецкурсу "Сучасні проблеми та тенденції розвитку архітектури об'єктів цивільного будівництва" для студентів 5 курсу, що навчаються за спеціальністю 18.00.02 "Архітектура будівель і споруд". Обґрунтовані мета, основні завдання, структура та методика.

14.18.08.0579/219109. Компетентнісний підхід у викладанні курсу "Природно-ресурсні кадастри Білорусі" на географічному факультеті. Галай О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.12-15. - рос. УДК 37.018.4.
У статті розглядається структура навчальної дисципліни "Природно-ресурсні кадастри Білорусі" для студентів спеціальності "Геоекологія" на географічному факультеті Білоруського державного університету. Її вивчення спрямоване на формування і розвиток академічної, соціально-професійної та практико-орієнтованої компетентності для вирішення завдань в області охорони навколишнього середовища і раціонального природокористування. Розкривається значення кадастрів природних ресурсів як джерел інформації щодо їх кількісних і якісних показників для раціонального використання та охорони ресурсів.

14.18.08.0580/219111. Розширення геоінформаційної складової освітніх програм картографів КНУ імені Тараса Шевченка. Даценко Л. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.20-24. - укр. УДК 528.9.
У статті розглянуто питання необхідності внесення змін у навчальні плани ВНЗ відповідно до вимог сьогодення. Володіння програмним забезпеченням та вміння створювати з його допомогою різноманітні тематичні карти стало, поряд з базовою теоретичною підготовкою з картографії, невід'ємною компетенцією сучасних фахівців у галузі наук про Землю. Геоінформаційна освіта має бути одним із системоутворюючих факторів формування у студентів образного, аналітичного, системно-просторового мислення.

14.18.08.0581/219113. Становлення творчої особистості студентів туристичного фаху через індивідуальні та колективні форми навчання. Донцов О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.28-31. - укр. УДК 37.091.31-059.1.2.
У статті проаналізовано форми організації професійної підготовки до творчої діяльності майбутніх фахівців туристичної сфери. Обґрунтовано, що індивідуальні й колективні форми організації навчання відповідно до певних етапів та з урахуванням індивідуальних особливостей тих, хто навчається, мають обиратися і дозуватися з метою їх найбільшої ефективності щодо мотивації та формування творчої діяльності, набуття професійних якостей, умінь і навичок. Запропоновано формування навчально-методичних комплексів на засадах збалансованості теоретичних курсів і практичних завдань.

14.18.08.0582/219115. Урахування процесу декомунізації у підготовці студентів-географів. Лисичарова Г., Ніколаєва Т. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.36-39. - укр. УДК 378 : 911.3 : 32.
У статті розглянуто сучасну проблему змістового наповнення географічної освіти як наслідку процесу декомунізації в Україні. Висвітлено питання теоретичних основ систематизації перейменувань ойконімів. Розглянуто регіональні відмінності перейменувань полісонімів та комонімів. Створено тематичні карти для формування у студентів-географів просторового розуміння процесу декомунізації. Визначено доцільність застосування результатів дослідження топонімічних змін у загальноосвітній школі.

14.18.08.0583/219128. Вивчення ринку праці та зайнятості населення у шкільному курсі соціально-економічної географії. Бурла О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.18-21. - рос. УДК 372.891.

У статті розглядаються особливості вивчення ринку праці та зайнятості населення у курсі "Економічна і соціальна географія" в загальноосвітніх закладах. Проведено порівняльний аналіз вивчення означеної теми у школах Молдови, Придністров'я, Росії та України. Запропоновано власний варіант вивчення понять і показників ринку праці та зайнятості населення.

14.18.08.0584/219141. Підготовка фахівців-картографів у національному університеті "Львівська політехніка". Ярема Н., Голубінка Ю., Ястребкова О. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.79-84. - укр. УДК 378.1.
У даній статті висвітлено систему підготовки майбутніх фахівців-картографів у НУ "Львівська політехніка". Перелічено завдання кафедри картографії та геопросторового моделювання на сучасному етапі. Описано основні наукові напрями кафедри. Розкрито специфіку підготовки студентів рівня "бакалавр" та рівня "магістр". Описано можливості працевлаштування випускників-картографів.

14.18.08.0585/219241. Ціннісний підхід в управлінні зацікавленими сторонами програм надання нових освітніх послуг ВНЗ. Гарбуз С.К. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №75, С.179-186. - укр. УДК 005.8:519.87.
Розглядається застосування ціннісного підходу в програмах надання нових освітніх послуг вузом, досліджено обмін цінностями між декількома сторонами проекту. Проведено експертне оцінювання критеріїв, які впливають на ступінь зацікавленості учасників програм ліцензування. Розроблено когнітивну модель за допомогою програмного продукту "Канва" та проведено оцінку мультиплікативного інтересу стейкхолдерів програм ліцензування нових освітніх послуг ВНЗ.

14.18.08.0586/219245. Технологія адаптивного тестування у середовищі R. Мазорчук М.С., Добряк В.С., Кочура А.Р. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №75, С.215-230. - рос. УДК 004.94:378.12.
У цей час багато уваги приділяється питанням дистанційного навчання. Актуальним є завдання проектування і розроблення систем адаптивного тестування, що дозволяють не тільки ефективно оцінювати рівень навчання, але й організовувати гнучкий процес дистанційного навчання, орієнтованого на індивідуальні здібності учня. Існуючі системи комп'ютерного адаптивного тестування є дорогими. Безкоштовне програмно-інструментальне середовище R дає можливість реалізувати ряд функцій адаптивного тестування, а пакет mirtCat, оснований на функціях таких пакетів, як shiny і mirt, дозволяє реалізувати механізм введення-виведення тестових завдань через веб-інтерфейс і робить можливим проведення аналізу тесту на основі одновимірних і багатовимірних моделей теорії IRT.

14.18.08.0587/219378. Створення та впровадження в курс вивчення перетворювальної техніки модуля "Автономний інвертор напруги". Кольсун В.А., Івашко А.А., Іутін І.А. // Вісник Криворізького нац. ун-ту. Кривий Ріг: Криворізький нац. ун-т, 2016, №42, С.225-228. - рос. УДК 621.311.086.5:621.3.001.
У статті наведено практичні результати щодо побудови модуля "Автономний інвертор напруги", для проведення лабораторних і дослідницьких робіт в умовах лабораторії. Питанню поліпшення якості знань студентів з перетворювальної техніки - приділяється все більше уваги. Якість знань з перетворювальної техніки визначає рівень кваліфікації майбутніх фахівців електротехнічного напрямку, але можливості, які надаються на даний момент обмежені в зв'язку з моральним зносом лабораторного обладнання. Таким чином, було поставлено завдання, розробити модуль автономного інвертора напруги, як одного з основних видів перетворювача. Виходячи з останнього, завдання, яке було поставлене, є актуальним та ефективним засобом підвищення якості знань студентів в сфері перетворювальної техніки.

14.18.08.0588/219424. Запозичення у публіцистичному тексті як чинник розширення соціально-культурної компетентності студентів. Беспарточна О.І., Кантемирова Р.М. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.7-13. - англ. УДК 81'373.613:378-957.87.
Розглянуто питання запозичень у публіцистичному тексті та їх роль в оцінюванні соціально-культурної компетенції студентів. Проведено аналіз особливостей публіцистичного тексту та ролі запозичень у ньому. Наведено приклади використання різного роду запозичень у локальних та центральних виданнях України. Доведено необхідність формування соціально-культурної компетенції студентів як складової їх професійної підготовки. Запропоновано механізми підвищення рівня соціально-культурної компетенції студентів через аналіз публіцистичних текстів, що насичені запозиченнями, коректне вживання яких демонструє високу мовленнєву та культурну компетенцію та виступає одним із факторів якісної підготовки конкурентоздатного фахівця в умовах жорстокої конкуренції на ринку праці у сучасних умовах.

14.18.08.0589/219427. Аспекти, які впливають на адаптацію студентів у ВНЗ. Дніпровська Т.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.27-31. - англ. УДК 378,02: 372.8.
Розглянуто соціальну адаптацію молодого покоління в вищих навчальних закладах. Доведено необхідність залучення студентів у ситуації, наближені до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця протягом всього періоду навчання. Створено умови для стимулювання навчання студентів англійської мови, а також розвитку навичок, пов'язаних з отриманням знань, у режимі роботи у команді, формуючи індивідуальну точку зору і застосовуючи творчий підхід, який сприяє розвиткові когнітивних, креативних та практичних навичок та професійної мотивації. Зроблено висновок про створення партнерських відносин з європейськими університетами, які сприятливо впливатимуть на вивчення іноземної мови.

14.18.08.0590/219429. Можливості технології програмованого навчання при опануванні майбутніми художниками сакрального живопису прийомів письма карнації. Горбань С.І. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.39-44. - англ. УДК 371.315.7:7.071.5.
Розглянуто можливості технології програмованого навчання при опануванні майбутніми художниками сакрального живопису прийомів письма карнації. Підкреслено важливість писання обличчя як духовного центру сакрального образу, який в найбільшій мірі виражає ідею передачі божественного світла в сакральному живопису. Схарактеризовано основні різновиди прийомів писання обличчя, які формують професійні вміння та навички майбутніх спеціалістів в галузі сакрального живопису. Описується приклад технології програмованого навчання при вивченні санкірного прийому писання обличчя з використанням техніки "відбору" та "плаві". Доведено доцільність технології програмованого навчання при вивченні прийомів письма карнації майбутніми художниками сакрального живопису. Підкреслено важливість технології програмованого навчання при виборі майбутніми художниками сакрального живопису найбільш доречного для індивідуальної авторської манери прийому письма карнації.

14.18.08.0591/219430. Методичні основи підготовки вчителів інформатики та англійської мови: проблеми реалізації міжпредметних зв'язків. Грицюк О.С. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.45-50. - англ. УДК 378.147.016:51:62-057.4.
Досліджено методичні основи підготовки вчителів інформатики та англійської мови у галузі знань "Середня освіта". Розглянуто комплекс професійних компетенцій, які повинні мати майбутні фахівці. Визначено принципи побудови навчального плану спеціальності та його змістового наповнення на засадах міжпредметної інтеграції та координації. Окреслено проблему

реалізації міжпредметних зв'язків між дисциплінами інформаційно-комп'ютерної та лінгвістичної підготовки. Досліджено питання, пов'язані з використанням інтеграційної та координаційної складових міжпредметних зв'язків інформатики та англійської мови. Обґрунтовано необхідність впровадження міждисциплінарної інтеграції з метою підготовки фахівців. Підкреслено важливість системного підходу до організації навчального процесу майбутніх вчителів інформатики та англійської мови.

14.18.08.0592/219431. Організаційно-педагогічні умови проектування розвивального освітнього середовища майбутніх менеджерів організацій. Кондрашова О.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.51-56. - англ. УДК 378.147.
Акцентовано увагу на актуальності проектування в процесі навчальної діяльності розвивального освітнього середовища майбутніх менеджерів організацій. Визначено сутність феноменів "педагогічне проектування" та "розвивальне освітнє середовище майбутніх менеджерів організацій". Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови проектування на сучасному етапі розвитку суспільно-економічних процесів, що відбуваються в Україні, зокрема умови проектування розвивального освітнього середовища майбутніх менеджерів організацій. Розкрито технології імплементації організаційно-педагогічних умов проектування розвивального освітнього середовища в процесі навчальної діяльності майбутніх менеджерів організацій.

14.18.08.0593/219432. Аналіз тексту в аспекті покращення перекладацької компетенції. Кожемяченко Н.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.57-61. - англ. УДК 317.315 : 811.111'25.
Наведено аналіз поняття перекладацька компетенція, розглянуто її основні складові, в яких представлено вимоги до професійного перекладача. Метою професійної діяльності перекладача є створення адекватного та рівноцінного оригіналу тексту перекладу, тому він повинен володіти основними процедурами аналізу різножанрових текстових форм. В статті запропоновано основні підходи до лінгвістичного аналізу діалогічного мовлення з художніх творів, виділені основні групи мовленнєвих субстандартних одиниць, які дозволяють виявити види стилістичних зсувів в тексті оригіналі та окреслити їх аломорфні характеристики. Подібний аналіз тексту в процесі навчання студентів перекладачів дозволяє сформувати професійну комунікативну, лінгвістичну, екстралінгвістичну компетенції та компетенцію переносу.

14.18.08.0594/219433. Педагогічні умови формування соціального інтелекту у студентів технічних спеціальностей в процесі професійного навчання. Лебединська Г.О., Давидюк С.Г. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.61-67. - англ. УДК 37.027.7.378.
Йдеться про соціальний інтелект та його вплив на формування абсолютно нового покоління фахівців: креативних і соціально активних професіоналів. В якості пріоритетного напрямку досягнення цієї мети в нових соціально-економічних умовах виступає компетентнісно-орієнтований підхід до підготовки висококваліфікованих фахівців. Це наукове дослідження описує комплекс педагогічних умов, що включають орієнтацію освітнього процесу на актуальний рівень розвитку соціально-особистісних компетенцій студентів. Наведено аналіз соціальної компетентності студентів технічних спеціальностей. Висновок вказує на те, що розвитку соціального інтелекту сприяє імпліцитне научіння. Домінантне становище займає досвід живої безпосередньої взаємодії порівняно з книжним знанням.

14.18.08.0595/219435. Освітні стандарти у вищих навчальних закладах європейських країн. Олексієнко Л.А. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.75-81. - англ. УДК 378.014:6 (477).
Висвітлено актуальну проблему у сучасній вищій освіті - процес стандартизації вищої освіти у країнах Європейського союзу. Виділено характерні риси і функції освітнього стандарту. Визначено мету європейської стандартизації, проведено аналіз процесу стандартизації в європейських країнах в залежності від системи освіти у кожній країні - централізованої або децентралізованої, розглянуто моделі якості освіти, які історично сформувалися у Європі. Виявлено, що у процесі формування єдиного європейського простору відбувається інтеграція і уніфікація національних освітніх систем. Розглянуто рамки кваліфікацій, їх роль у розвитку європейського простору вищої освіти, мету, завдання, а також основні компоненти Європейської рамки кваліфікацій. Акцентовано увагу на професійних стандартах та їх типах, які є найбільш поширеними у європейських країнах.

14.18.08.0596/219437. Міграційний аспект розвитку вищої освіти в умовах євроінтеграції України. Почтовюк А.Б., Кондратенко Т.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.89-93. - англ. УДК 314.7:378:339.923:061.1ЕС (477).
Досліджена динаміка розвитку міграційних процесів випускників загальноосвітніх навчальних закладів міста Кременчука Полтавської області до вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за 2011 - 2014 роки. Доведено, що професійне самовизначення випускників загальноосвітніх навчальних закладів в умовах європейської інтеграції України є базисом розвитку економіки регіонів та фундаментом в економічній політиці територіальних громад. Визначено, що інтеграція професійного самовдосконалення науково-педагогічного працівника здатна забезпечити якісний рівень навчального процесу та бути підґрунтям розвитку вищого навчального за-кладу. Запропонована модель інтегративного характеру орієнтована на: забезпечення гармонійного розвитку освітньої та наукової діяльності вищого навчального закладу, зростання професіоналізму та педагогічної майстерності викладачів, збалансований розвиток суспільства та економіки держави.

14.18.08.0597/219440. Форми роботи з медіаконтентом майбутніх журналістів з метою визначення тенденцій медіагалузі. Сізова К.Л., Алексєєнко Н.М. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.105-110. - англ. УДК 378.147.016:51:62-057.4.
Розглянуто форми роботи з медіаконтентом студентів спеціальності "Журналістика". Охарактеризовано основні різновиди занять (лекційних, семінарських і практичних), які виявляються найбільш ефективними для формування професійних вмінь і навичок майбутніх фахівців у галузі журналістики. Описано приклади використання інтерактивних технологій навчання. Доведено доцільність різноманітних форм аналізу контенту періодичних видань з метою формування професійної компетентності майбутніх журналістів. Розглянуто заняття, які спрямовані на аналіз концепції видання, рубрикації, жанрової палітри, ілюстративного матеріалу, заголовкового комплексу, прийомів впливу на аудиторію, змісту та форми журналістського тексту, оформлення видань. Підкреслено важливість системного підходу до організації роботи майбутніх журналістів з медіаконтентом.

14.18.08.0598/219441. Підготовка екологів до дослідницької діяльності з використанням інформаційних технологій. Солошич І.О., Почтовюк С.І. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.111-116. - англ. УДК 378.147.016:51:62-057.4.
Актуальність даного дослідження визначається протиріччям між необхідністю формування дослідницької компетентності у майбутніх фахівців-екологів і недостатнім використанням освітнього потенціалу новітніх ін-формаційних технологій у педагогічній системі підготовки студентів. Розглянуті питання впровадження новітніх інформаційних технологій при дослідженні майбутніми фахівцями-екологами економіко-екологічного стану регіону. На основі аналізу специфіки професійної наукової

діяльності фахівців-екологів виділені групи професійно-важливих якостей фахівця. Впроваджено в навчальний процес педагогічний програмний засіб, використання якого забезпечує усвідомлене застосування новітніх інформаційних технологій в процесі вирішення дослідницьких завдань, що сприяє підвищенню рівня професійної підготовки майбутніх фахівців-екологів. Обґрунтовано ефективність застосування інформаційних технологій в навчальному процесі для підвищення рівня дослідницької компетентності.

14.18.08.0599/219442. Основи формування академічної чесності учасників освітнього процесу у вищих навчальних закладах. Сошенко С.М., Шмельова А.С. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.117-121. - англ. УДК 37.012.5:378.1.
Визначено основні засади формування академічної культури учасників освітнього процесу у вищих навчальних закладах. На основі вивчення вітчизняного і закордонного досвіду надано визначення основних понять: академічної культури, академічної чесності та нечесності. Доведено доцільність створення та запровадження етичного кодексу студента й викладача як необхідна умова дотримання учасниками освітнього процесу академічної культури. Запропоновано включення до кодексів честі основних обов'язків та прав учасників освітнього процесу. Обґрунтовано доцільність створення у вищих навчальних закладах етичних комісій та визначені їх основні завдання. Досліджено історичні аспекти виникнення поняття "академічна чесність". На основі досліджень вчених запропоноване визначення основних чеснот академічної доброчесності, розкритий їх основний зміст. Розглянуто питання необхідності відповідальності учасників освітнього процесу.

14.18.08.0600/219443. Навчання англомовному академічному письму з метою розвитку творчих комунікативних навичок студентів. Шишко А.В., Луканська Г.А. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.122-127. - англ. УДК 81'253.
Розглянуто особливості методики навчання англомовного письма (практичного, академічного та креативного). Визначено основні принципи навчання, проаналізовано структуру та основні вимоги до академічного есе. Розглянуто та охарактеризовано основні етапи його написання (оцінка, генерування ідей, організація ідей, написання чорнового варіанту, перегляд, редагування та публікація). Доведено доцільність застосування текстового, жанрового та процесуального методичного підходу до навчання письма з метою підвищення ефективності навчання та формування професійної компетентності майбутніх перекладачів. Запропоновано та проаналізовано комплекс вправ на відпрацювання навиків творчого академічного письма. Підкреслено важливість застосування новітніх інформаційних технологій в процесі навчання як стимулятора розвитку лінгвістичної компетенції, розширення словникового запасу, підвищення граматичної правильності мовлення, вміння висловлювати власну думку іноземною мовою.

14.18.08.0601/219535. The issues of transport environmental impacts perception by students of environmental and other engineering specialties. Radomska M., Chernyak L., Vologzhanina V., Chaplygina O. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2017, №2(16), С.178-185. - англ. УДК 502:37.03.
У статті розглядаються питання формування екологічної свідомості у студентів неекологічних спеціальностей. Проаналізовано передумови формування екологічної культури під час отримання середньої освіти на прикладі України, Канади, Німеччини та Швеції. Повнота розуміння студентами впливів діяльності людини на навколишнє середовище була перевірена та оцінена шляхом опитування на прикладі впливів на довкілля транспорту. Виявлені основні проблеми формування екологічної культури.

14.18.08.0602/219609. Аналіз підрозділів ВНЗ для успішного виконання завдань з інформаційної діяльності. Корж Р.О., Федушко С.С., Трач О.Р., Мастикаш О.В., Бандровський Г.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №7(1229), С.142-149. - укр. УДК 004.9.
У статті розглянуто актуальні проблеми дослідження використання новітніх інформаційних технологій для ефективного віртуального представництва вищого навчального закладу, що дає змогу сформувати позитивний інформаційний образ навчально-наукової установи у глобальній світовій спільноті. Здійснено аналіз інформаційної діяльності вищого навчального закладу та його підрозділів. Застосовано методи виявлення підрозділів вищого навчального закладу з низькою продуктивністю формування потенціалу. Розроблено методи підвищення продуктивності формування інформаційного ресурсу та інформаційного образу вищого навчального закладу. Визначено зони співвідношення між повнотою та інтенсивністю інформаційної діяльності для віртуальних спільнот Національного університету "Львівська політехніка".

14.18.08.0603/219623. Комплексні методи навчання як основа розвитку фахових компетентностей ВНЗ в НТУ "ХПІ". Бухкало С.І., Ольховська О.І., Іглін С.П., Соловей В.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №18(1240), С.9-19. - укр. УДК 378.65.011.56.
В статті наведені можливості вирішення деяких задач навчання студентів НТУ "ХПІ" у межах подальшого розвитку енергетичного тижня ЄС з метою підвищення ефективності використання ТПВ та відходів різних галузей промисловості на комплексному підприємстві (наприклад, цукрового виробництва), яке може забезпечувати усі свої енергетичні потреби самостійно. Дослідження спрямовані на вивчення таких питань як організація збирання і транспортування відходів, їх ідентифікація та методи контролю якості; вибір науково-обгрунтованих методів переробки та утилізації полімерів як частки ТПВ; розробка необхідних технологічних схем та обладнання для переробки відходів; вибір підприємств для утилізації полімерів і виду енергетичних ресурсів для реалізації цих проектних рішень.

14.18.08.0604/219651. Методичні особливості викладання навчальної дисципліни "Основи технологій виробництва". Корнус О. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №23(2), С.108-112. - укр. УДК 911:37 (076).
У статті розглянуто методичні особливості викладання навчальної дисципліни "Основи технологій виробництва" на прикладі навчання студентів за напрямом підготовки 6.040104 Географія* та спеціальності 014 Середня освіта (Географія) у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Описано структуру навчальної робочої програми дисципліни. Запропоновано використовувати у процесі викладання навчальної дисципліни виробничі екскурсії на промислові підприємства м. Суми. Коротко охарактеризовано промислові підприємства, які можуть бути використані для організації виробничих екскурсій. Описано методику оцінювання звітної документації за підсумками проведених екскурсій.

14.18.08.0605/219749. Організаційно-методичні засади професійної підготовки майбутніх викладачів-економістів у вищих навчальних закладах. Приходько Т.П., Шапран О.Є., Кобзєва І.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №24(1246), С.140-144. - укр. УДК 378.124+371.123.
Здійснена характеристика традиційної системи освіти педагогів вищої школи. Визначені основні джерела формування професорсько-викладацького складу вузів. На основі аналізу сучасної нормативної бази визначено місце і роль магістратури в забезпечені професійної підготовки викладачів ВНЗ. Висвітлено основні завдання організації навчального процесу підготовки, компоненти готовності особистості до викладацької діяльності та напрямки професійного самовдосконалення майбутніх викладачів-економістів вищої школи, які мають бути готові до здійснення пошуку і обробки інформації, професійної інтерпретації наукових результатів і трансляції їх в соціум за визначеними правилами.

14.18.08.0606/219755. Правова культура студентської молоді в умовах становлення громадянського суспільства. Лисенко І.В., Лисенко А.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.16-20. - укр. УДК 340.131.1:378.
У статті досліджуються правова культура у контексті поняття "правова культура студентів", що дає можливість визначити останню як систему поглядів, оцінок, переконань щодо законодавства, права та діяльності у правовій сфері. Молодь не є абсолютно єдиною групою, тому видається доцільним вести мову про правову культуру окремих груп молоді, що вирізняються за характером занять, становищем у соціальній структурі суспільства, можливі перспективи у подальшому житті. У цьому сенсі підвищену увагу і привертає студентська молодь, оскільки саме ця соціальна група має всі підстави сподіватись на можливість зайняти високе місце в суспільстві, стати економічною, технічною та інтелектуальною елітою.

14.18.08.0607/219759. Особливості функціонування сучасного студентського самоврядування в Україні та країнах Європи. Бірюкова М.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.37-41. - укр. УДК 37.068.
У статті досліджуються специфіка становлення студентського самоврядування в період розбудови незалежної України. Особливу увагу приділяється функціям, що надається студентському самоврядуванню у вищих навчальних закладах України. Для виявлення особливостей сучасного стану розвитку студентського самоврядування проведено порівняльний аналіз функціонування цього соціального інституту в інших країнах Європи. Визначено проблемні аспекти функціонування сучасного інституту самоврядування у ВНЗ України.

14.18.08.0608/219763. Дослідницька компетентність студентів спеціальності фізична культура і спорт. Борейко Н.Ю., Азаренкова Л.Л. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.56-59. - укр. УДК 378.1.
У статті досліджуються основи формування дослідницької компетентності, визначався рівень сформованості дослідницької компетентності у студентів спеціальності "Фізична культура і спорт". Дослідницька компетентність студентів визначалась за трьома компонентами ціннісно-мотиваційного, когнітивного й операційного. Для покращення рівня дослідницької компетентності розроблено технологію її формування у студентів спеціальності "Фізична культура і спорт". Технологія включає три етапи: мотиваційний, когнітивно-орієнтований, діяльнісно-процесуальний.

14.18.08.0609/219833. Формування інформаційного середовища у провідних вищих навчальних закладах України. Пелещишин А.М., Вовк Н.С. // Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №23(1245), С.123-130. - укр. УДК 378.4:004.65.
Стаття присвячена аналізу основних компонентів інформаційного середовища в університетах. Автори дають характеристику основних документних потоків в університетах. Проведено порівняльний аналіз наявної освітньої системи в Україні з аналогами провідних країн світу. Пропонуються інформаційно-аналітичні системи, які будуть використовуватися для управління інформаційними і документальними середовищами в університеті. Як висновок запропоновано технічні рішення щодо впровадження інформаційних систем в основні структурні підрозділи університетів.

14.18.08.0610/219869. Упровадження інформаційних технологій у процес викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах. Дзевицька Л.С. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.64-68. - укр. УДК 378.016:81'243:004.
Розвиток методів і шляхів викладання іноземної мови студентам у вищих навчальних закладах не втрачає актуальності через необхідність випуску кваліфікованих кадрів. Предметом дослідження є методи та шляхи викладання. Мета - підвищення професійної компетентності викладачів через використання нових методів та шляхів викладання матеріалу. Наукова і практична значущість статті полягає у використанні запропонованих чітких підходів до використання інформаційних технологій у процесі викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах, спрямованих на підвищення рівня сприйняття студентами викладеного матеріалу й розвитку відповідних мовних навичок. На основі узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду пропонується упровадження нових інформаційних технологій в освіту як частини цілісного компоненту освіти, тобто бути обов'язковими для всіх національних ВНЗ. На практиці це сприятиме удосконаленню шляхів викладання, що вплине на випуск кваліфікованих кадрів.

14.18.08.0611/220011. Деякі питання викладання дисципліни "Біохімія харчування" для студентів спеціальності "Фізична культура і спорт". Білоус О.В., Бухкало С.І. // Вісник НТУ "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №41(1263), С.58-64. - укр. УДК 378.17:665.347.
В статті наведені деякі аспекти раціонального харчування, що є вагомими при підготовці спортсменів високої кваліфікації. Розглянуто вплив інтенсивних тренувань на процеси, що впливають на функціональні можливості клітинних мембран. Проаналізовано фактори, що є основними у впливі на ліпіди біологічних мембран: перекисне окиснення ліпідів; жирнокислотний склад ліпідів; характер конфігурації ненасичених жирних кислот, що входять до складу ліпідів біологічних мембран. Досліджено влив екзогенних антиоксидантів на стабільність ліпідів до процесів окиснення. Надано практичні рекомендації щодо раціоналізації харчування спортсменів для збереження та формування здорових клітинних мембран під час інтенсивних тренувань та змагань.

14.18.08.0612/220109. Критеріальна база ціннісно-орієнтованого управління в системі менеджменту вищих навчальних закладів. Навроцький О.О., Свіденська М.С. // Соціальна економіка. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2, вип.52, С.109-113. - укр. УДК 378.09.07.
У статті узагальнено методичні основи ціннісно-орієнтованого управління, зокрема вищими навчальними закладами, а також висвітлені основні концептуальні положення формування і розвитку ціннісно-орієнтованого типу управління ВНЗ. Дано визначення терміну "ціннісно-орієнтоване управління" і запропонована модель системи цінностей ВНЗ.

14.18.08.0613/220147. Дистанційне навчання інженерів на основі сучасних інноваційних інтелектуальних технологій. Самігуліна Г.А., Самігуліна З.І. // Вісник НТУ "ХПІ". Інформатика та моделювання. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №21(1243), С.166-175. - рос. УДК 004.89:043.
Дослідження присвячені розробці інноваційної інтелектуальної системи дистанційного навчання інженерів. У зв'язку з бурхливим розвитком техніки і нових технологій гостро стоїть проблема підготовки кваліфікованих інженерних кадрів. Перспективним напрямком є дистанційне навчання фахівців технічних спеціальностей на сучасному обладнанні в лабораторіях колективного користування. Обробка персональних даних учнів з метою вибору індивідуального плану навчання для кожного студента здійснюється на основі імуномережевого моделювання.

14.18.08.0614/220204. Домінанти ефективної моделі ціннісно-орієнтованого управління розвитком вищих навчальних закладів. Свіденська М.С. // Соціальна економіка. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1, вип.53, С.128-134. - укр. УДК 378.07:005.214.216.

Переосмислення ролі і місця вищої освіти в економіці знань є актуальною проблемою, що залишається в центрі уваги світової академічної громадськості протягом останніх десятиліть. Нове розуміння вищої школи у суспільстві та інтеграційні процеси передбачають розвиток сучасних підходів до удосконалення складу та оцінки її потенціалу. Важливі проблеми дослідження стосується розробки нової моделі управління ВНЗ, наукових обґрунтувань створення такої моделі на основі концепції ціннісно-орієнтованого управління (С. Долан і С. Гарсія) та сучасної організаційно управлінської парадигми, з урахуванням інноваційних змін і стратегії розвитку вищої освіти. У статті представлені складові зовнішнього середовища ВНЗ, та тенденції до змін професіональних навичок. Виявлені основні впливові параметри формування ефективної моделі ціннісно-орієнтованого типу управління ВНЗ, а також за допомогою них запропоновано п'ять аспектів функціонування ВНЗ: фінанси, становлення ВНЗ до клієнтів, зовнішнє оточення, внутрішні процеси, навчання та розвиток співробітників на основі збалансованої системи показників (Д. Нортон і Р. Каплан). Запропоновано розподіл цих елементів між трьома типам показників за характеристикою: технічні показники включають в себе категорію фінанси, до контекстуальних належать внутрішні процеси, навчання та розвиток співробітників, складовою поведінкових показників є категорії ставлення до клієнтів та зовнішнє оточення. Сформовані цілі розвитку ВНЗ і функціонування управлінської системи, та розкрито їх зміст. Представлена сукупність показників визначення стратегічних цілей ціннісно-орієнтованого управління розвитком ВНЗ та концепція формування системи ціннісно-орієнтованого управління розвитком ВНЗ за допомогою якої, керівник має можливість визначити, направити, оцінити та проконтролювати діяльність та перспективи ВНЗ.

14.18.08.0615/220236. До питання просування послуг установи вищої освіти в мережі інтернет. Шишко В.Й., Головач О.И. // Вісник Дніпропетр. ун-ту. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2016, №6, т.24, С.131-143. - рос. УДК 659:378.

Завдяки розвитку технологій, зокрема інтернет-технологій, з'являються нові можливості просування товарів і послуг через відповідні канали комунікацій, такі як сайти, соціальні мережі, каталоги, різні агрегатори, додатки і т.д. Розробляються і постійно модифікуються методи і прийоми роботи з новими каналами комунікації. В умови зростання конкуренції на ринку товарів і послуг, особливо серед установ вищої освіти, такий метод маркетингу, як просування послуг за допомогою інтернет-комунікацій стає як ніколи актуальним і дає значний економічний ефект від застосування. Мета написання даної статті - подання за результатами дослідження 1) характеристики освітніх послуг, у їх складі додаткових освітніх послуг, і неосвітніх послуг установ вищої освіти; 2) розробленого комплексу маркетингу для їх просування в мережі Інтернет. У процесі дослідження застосовано методи системного і порівняльного аналізу, узагальнення та систематизації. Розглянуто особливості освітньої послуги. Досліджено спектр послуг установ вищої освіти, виявлено основні способи просування даних послуг, оцінено ефективність інструментів просування в мережі Інтернет. У ході дослідження було встановлено, що основні освітні послуги установи вищої освіти просувають в Інтернеті за допомогою сайтів і сторінок у соціальних мережах. Також автори встановили, що установи освіти мають можливість надавати і широкий спектр додаткових освітніх і неосвітніх послуг. Доведено, що дані послуги ніхто не просуває. На підставі вищевикладеного нами розроблений проект зі створення окремого сайта з додатковими послугами установи вищої освіти Гродненський державний університет імені Янки Купали і алгоритм просування додаткових послуг університету в мережі Інтернет. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в пропозиції вивчати, розділяти і розвивати додаткові послуги установи освіти на основі застосування розробленого нами комплексного алгоритму просування додаткових послуг в мережі Інтернет за допомогою сайту. Практичне значення проведеного дослідження полягає в можливості застосування запропонованого в роботі алгоритму просування послуг не тільки установами вищої освіти, а й іншими установами, які надають комплекс основних і додаткових послуг. Підтвердженням практичної значущості дослідження є впровадження його результатів у виробничий процес відділу маркетингу і реклами Гродненського державного університету імені Янки Купали (Білорусь). Перспективою темою для подальших наукових досліджень є вивчення ефективності роботи сайта market.grsu.by, методів його просування, вивчення економічної ефективності проекту створення сайта з додатковими послугами установи вищої освіти Гродненський державний університет імені Янки Купали.

14.18.08.0616/220264. Принципи автоматизації формування нежорстких вимог до розкладу занять в університеті з боку викладачів. Моркун В.С., Бурнасов П.В., Бурнасова Т.П. // Вісник Криворізького нац. ун-ту. Кривий Ріг: Криворізький нац. ун-т, 2017, №45, С.60-66. - укр. УДК 519.6:371.214.

Метою цієї роботи є формулювання принципів автоматичного формування нежорстких вимог до розкладу з боку викладачів у випадку їх відсутності, на основі аналізу розкладів попередніх періодів. Розв'язання даної задачі складає актуальність роботи. Методи дослідження. Для вирішення цього завдання проведено аналіз теоретичних й експериментальних робіт та використані метод найближчого сусіда для визначення прецедентів з інтегрованої бази розкладів та загальна теорія розкладів для розробки математичних моделей формування розкладу занять. Наукова новизна. Розроблено принципи автоматичного формування нежорстких вимог до розкладу з боку викладачів на основі аналізу розкладів занять попередніх періодів з використанням модифікованого методу найближчого сусіда для визначення прецедентів з інтегрованої бази розкладів, що дозволить зменшити кількість операцій введення нежорстких обмежень. Практична значимість. У випадку відсутності сформульованих побажань викладачів до розкладу занять виконується аналіз розкладів за попередні роки з якого визначаються критерії якості розкладу з точки зору викладача, виходячи з припущення, що якщо розклади попередніх періодів задовольняли викладача, то і новий розклад складений за тими самими критеріями також буде задовільним. Таким чином, у підсумку база даних нежорстких вимог з боку викладачів може бути вичерпною, що дозволить задіяти автоматичний режим формування розкладу занять. Результати. До складу узагальненого критерію врахування інтересів викладачів входять наступні частинні критерії: число "вікон" у розкладі викладачів, виконання обмеження на максимальне число зайнятих днів у тиждень для викладачів, виконання обмеження на мінімальне число занять у довільний день тижня для викладачів, особисті побажання викладачів. Узагальнений критерій оптимальності розкладу викладачів враховує ступінь оптимальності індивідуального розкладу кожного викладача. Для кількісного порівняння та ранжування часткових критеріїв оптимальності вводиться числовий еквівалент ступеня важливості кожного часткового критерію оптимальності. Пошук рішення на основі прецедентів в базі даних попередніх розкладів полягає у визначенні ступеня подібності поточної ситуації з прецедентами, які мали місце раніше, а потім у виконанні спроби розв'язати сформовану проблемну ситуацію, використовуючи прецедент, що має найбільшу ступінь схожості з поточною ситуацією. Безумовного введення будуть потребувати тільки ті обмеження, що стосуються нових дисциплін, або потребують змінення на нові значення. Обмеження введені для поточного розкладу мають пріоритет перед сформованими автоматично.

14.18.08.0617/220602. Використання інструментів управління знаннями для підвищення ефективності взаємодії університетів та промисловості. Штейнбрехер Д.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Системний аналіз, управління та інформаційні технології. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №28(1250), С.98-103. - укр. УДК 004.02:007.

Представлено огляд основних напрямків діяльності університетів в галузі трансферу знань та запропоновано концептуальну схему взаємодії університетів та промисловості. Викладено фактори негативного впливу на стійкий розвиток системи кооперації університетів і промисловості. Запропоновано, онтологічну модель кооперації університетів з підприємствами промислової галузі, що розроблена за допомогою сучасних інструментів управління знаннями. Модель апробована трьома українськими ВНЗ в рамках проекту Темпус. Підкреслено необхідність впровадження моделі трансферу знань, яка дозволяє підвищити інноваційний потенціал вітчизняних підприємств.

14.18.08.0618/220813. Застосування інформаційних технологій при викладанні будівельної механіки. Баженов В.А., Шишов О.В. // Опір матеріалів і теорія споруд. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №98, С.16-30. - укр. УДК 539.3.
Стаття присвячена огляду оригінальних програмних засобів, які розроблено на кафедрі будівельної механіки Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА), і протягом багатьох років використовуються у навчальному процесі.

14.18.08.0619/220840. Оцінювання рівня взаємозв'язку параметрів функціонального тестування та варіаційної пульсометрії студентів 17-19 років під час навчального процесу фізичного виховання у вищий школі. Самокиш І.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.107-114. - укр. УДК 378.013+613.11+611.672+612.06.
В статті наведені результати кореляційного аналізу показників функціонального тестування зі зміною потужності навантаження за замкненим циклом та варіаційної пульсометрії в різних станах (до, під час та після відповідного функціонального тестування) студентів 17-19 років, установлені достовірні взаємозв'язки різної сили між відповідними параметрами. Показана ступінь впливу механізмів регуляції серцевого ритму на результати функціонального тестування за такими параметрами, як: фізична працездатність, частота серцевих скорочень (ЧСС) протягом навантаження, ефективність регуляції серцевої діяльності, енергетичний рівень. На основі проведеного кореляційного аналізу були отримані нові данні, які відображують функціональні резерви організму студентів.

14.18.08.0620/220844. Дидактичне забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я. Самойлова Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.130-136. - укр. УДК 613:378.02(076.3).
В умовах інтенсифікації навчального процесу актуальним є вивчення питання про вдосконалення освітнього процесу та підвищення якості освіти, яке може бути вирішено через його дидактичне забезпечення. У статті визначено, що стан дидактичного забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я є незадовільним, зокрема, з курсу "Загальна теорія здоров'я (загальна та педагогічна валеологія)", що становить основу для опанування інших дисциплін циклу професійної підготовки студентів напряму освіти "Здоров'я людини". Обґрунтовано структуру та представлено зміст робочого зошиту для самостійної роботи з дисципліни "Загальна теорія здоров'я" за розділом "Основи психічного здоров'я". Визначено, що розроблений робочий зошит допоможе викладачам в ефективній організації самостійної роботи з цієї дисципліни та сприятиме успішному засвоєнню студентами навчального матеріалу.

14.18.08.0621/220845. Підготовка майбутніх вчителів основ здоров'я до застосування методики функціональної асиметрії мозку у професійній діяльності. Строілова Д.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.136-140. - укр. УДК 37.02, 378,612.825.
У статті розглядаються дані про структурно-функціональну організацію півкуль, закономірності їх взаємодії в діяльності мозку, які визначають психофізіологічні характеристики індивіда, соціалізацію, навчання, розвиток і здібності. Взаємозв'язок індивідуального латерального профілю у дітей з порушенням слуху та мови з їх мовним розвитком. Проблема міжпівкульної асиметрії одна з найактуальніших проблем сучасності. Вивчення асиметрії півкуль відіграє велику роль у вирішенні проблеми в освіті. Це пов'язано з тим, що в освітніх установах важливо враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, у тому числі і домінуючу півкулю. Різні науки сучасного світу вивчають головний мозок і проникають у проблему міжпівкульної асиметрії мозку.

14.18.08.0622/220847. Aspects of spiritually-moral education of students of higher educational establishments. Kuidina T.M., Shchyrov V.Y. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.8-12. - англ. УДК 378.8:613.4.
У статті розглядаються психолого-педагогічні підходи до дослідження духовно-морального розвитку студентів. У сучасних умовах змінюються вимоги загальнокультурної і професійної підготовки молодих фахівців. Першочерговим завданням вищого навчального закладу стає духовно-моральне виховання студентської молоді. Створення умов для духовного розвитку особистості студентів є одним з основних напрямків модернізації освіти. Студентський вік є сенситивним періодом для розвитку основних соціогенних потенцій людини. Цей період є найбільш сприятливим для формування важливих інтелектуально-емоційних психічних функцій особистості, формування загальнолюдських цінностей, переконань, власної світоглядних позицій та індивідуального стилю діяльності. Навчання у вищому навчальному закладі пов'язано з формуванням у студентів духовно-моральних якостей, до яких відноситься самопізнання і самореалізація. Цілеспрямований розвиток особистості детермінується зовнішніми факторами (в процесі освіти) і внутрішніми (самопізнанням, саморозвитком, самореалізацією). Самопізнання - це вивчення особистістю власних індивідуальних психічних і фізичних особливостей, на духовному рівні, це осмислення самого себе. Проведені теоретичні та емпіричні дослідження показали, що процес самореалізації майбутніх фахівців можна визначити як процес гармонійного розвитку особистості в поєднанні з придбанням професійно-практичного та духовного досвіду. Даний процес ефективно протікає при цілеспрямованому розкритті та реалізації духовного і творчого потенціалу, за допомогою власних зусиль студентів.

14.18.08.0623/220850. Оцінка життєвої задоволеності та суб'єктивного благополуччя студентів, що обрали вивчення валеології. Варавін А.М., Кабацька О.В., Пасинок В.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.48-54. - укр. УДК 613:[378.015.31:17.022.1.
Стаття присвячена дослідженню реалізації педагогічних та валеологічних методів оцінки життєвої задоволеності та суб'єктивного благополуччя студентів, що обрали вивчення валеології. Представлені результати, свідчать про те. що психологічний стан студентів, які вивчали курс валеології. знаходиться у межах норми, за шкалою суб'єктивного благополуччя - результат вище середнього, студенти, які мають такі показники характеризуються помірним суб'єктивним благополуччям та знаходяться в емоційному ком(|юрті. це обумовлено їхніми власними переконаннями. Однак на другому етапі ми бачимо відсутність дуже високих показників, можливо для збереження цих позитивних результатів потрібно при викладанні курсу валеології ввести більше вправ на закріплення отриманих студентами знань. Психологічний стан студентів, які не вивчали валеологію знаходиться в межах норми на першому етапі дослідження. Результати на другому етапі по середнім рівням показників стали нижчими, ніж на першому етапі дослідження. Студенти з такими характеристиками мають помірне суб'єктивне благополуччя, що обумовлене їхніми індивідуальними особливостями. Однак на другому етапі дослідження виявлено невеликий відсоток дуже високих показників ніж на першому етапі. Це можливо пов'язано з доброю результативністю навчання або з покращенням будь-яких умов життя студентів. Виявлено, що за шкалою суб'єктивного благополуччя та індексом життєвої задоволеності загальний психологічний стан та ступінь психологічного комфорту студентів, які вивчали валеологію має більш позитивну динаміку. ніж у студентів, які не вивчали цю дисципліну.

14.18.08.0624/220860. Дослідження проблеми формування здоров'я збережувальної компетентності майбутнього вчителя у вітчизняній педагогічній науці. Кочерга Є.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.101-104. - укр. УДК 378.147:378.17.
У статті представлено аналіз стану дослідженості проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів у вітчизняній педагогічній науці. Виокремлено дисертаційні дослідження, в яких розкриті поняття про здоров'я

збережувальну компетентність, культуру здоров'я, здоровий спосіб життя майбутнього вчителя, ціннісне ставлення до здоров'я та здоров'язбережувальні технології. Дослідження стосуються професійної підготовки майбутніх вчителів таких дисциплін, як фізична культура, основи здоров'я та дисципліни природничого циклу (валеологія, біологія та хімія). Усього виокремлено та проаналізовано п'ятнадцять дисертаційних досліджень.

14.18.08.0625/220861. Рівень здоров'я студентів - вагомий чинник обов'язкових занять із фізичного виховання у ВНЗ. Лаврін Г.З., Середа І.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.104-108. - укр. УДК 613.97:378.016:796.
У статті проаналізовано результати показників фізичного розвитку та рівня здоров'я студентів. Виявлено, що більшість показників фізичного розвитку обстежених студентів оцінюються як середні. Рівень індексу здоров'я у обстежених хлопців та дівчат відповідає низькому рівню. Дієвим способу і підвищення рівня здоров'я студентів є збільшення їх рухової активності. У сучасної молоді не сформовано сталих традицій та мотивацій щодо фізичного виховання як важливого чинника поліпшення стану здоров'я. Тому фізичне виховання повинне стати обов'язковою навчальною дисципліною протягом усіх років навчання.

14.18.08.0626/221109. Формування інструментальних компетентностей студентів-юристів за допомогою ігрових форм та методів. Борейчук А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.17-23. - укр. УДК 37.091.112: 347.96: 37091.33 - 028.22.
Характеризуються різні види ігрових форм та методів, що впроваджуються в навчальний процес студентів-юристів. Обґрунтовується їх роль та значення у формуванні інструментальних компетентностей правників.

14.18.08.0627/221112. Безперервність як інструмент у реалізації навчальних технологій професійної освіти маркетологів. Вершинська О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.35-42. - рос. УДК 378.147.
Характеризуються особливості організації професійної освіти маркетологів. Розглянуто елементи сучасних технологій навчання, які можуть бути використані для підвищення якості підготовки майбутніх фахівців із маркетингу. Ідентифіковано фактори, котрі безпосередньо впливають на підготовку студентів до професійної діяльності. Обґрунтовано раціональність впровадження безперервності професійної освіти у вищій школі.

14.18.08.0628/221114. Вивчення структурно-словотвірних особливостей термінів лісівництва в курсі "фахова термінологія". Гриджук О.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.47-56. - укр. УДК 371.134: [001.8: 630].
У статті досліджено словотвірну організацію українських термінів лісівництва; виявлено найпродуктивніші способи творення та проаналізовано словотвірні моделі лісівничих термінів. Запропоновано варіанти вправ для словотвірного аналізу термінів, а також завдання на з'ясування семантики термінів лісівництва за словотвірним типом.

14.18.08.0629/221115. Запровадження ситуативного підходу до полікультурної освіти майбутніх соціальних педагогів. Гуренко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.56-62. - укр. УДК 371.134:37.013.42:005.
У статті на основі аналізу наукових праць визначено сутність ситуативного підходу; обґрунтовано доцільність його запровадження до полікультурної освіти майбутніх соціальних педагогів; розкрито особливості розв'язання професійних полікультурно зорієнтованих ситуацій як домінувального методу формування полікультурної компетентності фахівців соціально-педагогічної сфери та подано їхню класифікацію.

14.18.08.0630/221117. Особливості професійної діяльності інженера-педагога економічного профілю. Дудукалова О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.67-71. - укр. УДК 377.1.007.2:33.
Розглядаються особливості професійної діяльності інженера-педагога економічного профілю. Зокрема, аналізуються професійна підготовка майбутнього фахівця, типові завдання, які складають сутність змісту діяльності інженера-педагога, а також проблема його практичної підготовки. Обґрунтовується перспективність ідеї рішення проблеми практичної підготовки інженерів-педагогів економічного профілю.

14.18.08.0631/221118. Специфіка інтегрованих спецкурсів у професійній підготовці майбутніх менеджерів освіти. Жигірь В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.71-79. - укр. УДК 378.126+337.134: 371.11.
У статті схарактеризовані сучасні концепції змісту навчання фахівця. Розглянуто принцип інтеграції й докладно описано інтеграцію змісту педагогічної та управлінської підготовки майбутніх менеджерів освіти за тематичними лініями, що дало змогу розробити й упровадити в навчальний процес підготовки бакалаврів освітньої галузі знань 0101 "Педагогічна освіта" різних напрямів підготовки інтегровані спецкурси, які забезпечують формування педагогічних й управлінських компетентностей майбутніх менеджерів освіти.

14.18.08.0632/221121. К вопросу о формировании содержания и методики обучения дисциплине "Автоматизированные системы управления технологическими процессами" (АСУ ТП) будущих инженеров-энергетиков и инженеров-педагогов. Канюк Г.И., Загребельная Л.И., Козлова М.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.91-99. - рос. УДК 378.02:372.8.
Теоретично обґрунтовується, розробляється й експериментально перевіряється зміст і методична система навчання дисципліні АСУ ТП майбутніх інженерів-енергетиків і інженерів- педагогів, яка б давала можливість студентам якісно засвоїти великий обсяг різнорідної і складної для сприйняття інформації з АСУ ТП.

14.18.08.0633/221123. Професійна компетентність майбутнього вчителя початкової школи в контексті полікультурного освітнього середовища. Кондратьєва О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.105-110. - укр. УДК 371.13:371.124.
Подається характеристика професійної педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкової школи в контексті полікультурного освітнього середовища. Аналізуються основні принципи та підходи до формування полікультурної компетентності.

14.18.08.0634/221124. Науково-методичне забезпечення процесу формування екологічних цінностей майбутніх фахівців початкової освіти. Крамаренко А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.110-118. - укр. УДК [378.147+373.3]:37.033.
У статті автор розкриває питання науково-методичного забезпечення процесу формування екологічних цінностей майбутніх фахівців початкової освіти. Представлено методику та результати наукового дослідження.

14.18.08.0635/221127. Формування змісту освіти магістрантів зі спеціальності "Управління навчальним закладом". Лебідь О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.130-134. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті аналізується зміст освіти магістрантів зі спеціальності "Управління навчальним закладом", а саме: особливості магістерської підготовки майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів; визначається мета професійної підготовки магістрів; подається стисла характеристика нормативної і вибіркової частин програми підготовки магістрів зазначеної спеціальності.

14.18.08.0636/221128. Самоконтроль як механізм формування професійної надійності майбутніх фахівців з аварійного обслуговування на авіатранспорті. Лещенко Г.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.134-141. - укр. УДК 37.013.32.
У статті розглядаються питання підготовки майбутніх фахівців з аварійного обслуговування та безпеки на авіаційному транспорті щодо формування їх професійної надійності. Досліджується самоконтроль як механізм функціонування професійної надійності. Визначається роль самоконтролю навчальної діяльності курсантів у процесі їх професійної підготовки.

14.18.08.0637/221129. Інформаційно-світоглядний аспект вивчення навчальної дисципліни "матеріалознавство" в системі підготовки здобувача вищої освіти за спеціальністю 6.010104 професійна освіта. Лихолат О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.141-146. - укр. УДК 378.147: 377.8: 687.1.
Здійснена спроба вирішення проблеми інформативно-світоглядного аспекту вивчення "Матеріалознавства" в процесі професійно-практичної підготовки здобувача вищої освіти. Показані можливі шляхи організації навчання з урахуванням закономірностей навчального і наукового пізнання з подальшим аналізом характеру їхньої взаємодії з окремими компонентами професійної самовизначеності.

14.18.08.0638/221131. Психологічні механізми розвитку толерантності в структурі готовності до професійної педагогічної діяльності. Ляпунова В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.152-158. - укр. УДК 378.02.
Розглядається актуальна проблема формування толерантності як складової професійної компетенції майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. Уточнюється зміст поняття "психологічні механізми розвитку толерантності" як професійно значущої характеристики особистості педагога, визначається його сутність та структура.

14.18.08.0639/221133. Проблеми та перспективи підготовки фахівців у галузі освітньої робототехніки. Мартинюк О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.167-173. - укр. УДК 378.011.3-051:004.
Проаналізовано основні пріоритети, тенденції та результати впровадження освітньої робототехніки d навчальний процес і науково-дослідницьку роботу. Описано апаратно-програмне забезпечення та методику його використання для організації навчальної, науково-дослідницької та конструктивно-технічної діяльності студентів та учнів з освітньої робототехніки.

14.18.08.0640/221136. Сторітеллінг як метод підготовки майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу до рефлексивного управління. Немченко С.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.182-189. - укр. УДК 37.014.5.
У статті розглядаються проблеми використання сторітеллінгу як рефлексивного методу підготовки майбутніх керівників загальноосвітнього навчального закладу в магістратурі педагогічного університету. Досліджується структура, функції, принципи використання сторітеллінгу в процесі підготовки, особлива увага звертається на те, що в процесі використання цього методу, відбувається безпосередній саморозвиток суб'єктів взаємодії за допомогою рефлексії.

14.18.08.0641/221137. Використання вхідного діагностичного контролю в процесі підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Овсянніков О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.189-193. - укр. УДК 371.134.007.2:004.
У статті розглядаються питання підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Аналізується необхідність з'ясування рівня засвоєння першокурсниками шкільного курсу інформатики, розподіл їх на типологічні групи для подальшого розвивального навчання. Дається оцінка існуючим програмним системам тестування для вхідного діагностичного контролю.

14.18.08.0642/221138. Удосконалення нових методів викладання української мови як іноземної в медичному університеті. Огринчук О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.193-197. - укр. УДК 378.016:811.161.2(075.9).
У статті розглянуто особливості щодо викладання української мови як іноземної в немовних вищих навчальних закладах. Подано аналіз ефективних інноваційних підходів, методів, які виводять навчання на якісно новий рівень.

14.18.08.0643/221139. Розвиток координаційних здібностей студентів вищих навчальних закладів засобами баскетболу в умовах сучасної парадигми вищої освіти. Одайник В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.197-202. - укр. УДК 378.016:796.323.2.
Серед великої кількості спортивних ігор у державну програму фізичного виховання навчальних закладів включені ті ігрові види спорту, які поширені в Україні й мають різнобічний вплив на розвиток особистості та колективу, зокрема баскетбол.

14.18.08.0644/221140. Зміст підготовки майбутніх організаторів і керівників технічної творчості учнів до роботи в позашкільних закладах освіти як педагогічна проблема. Оніщенко А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.202-206. - укр. УДК 378.14.
З огляду на недостатність теоретичного дослідження проблеми підготовки майбутніх організаторів і керівників технічної творчості учнів у позашкільних закладах освіти та зважаючи на соціальну її значущість і практичну необхідність, розкрито актуальність дослідження змісту їх підготовки до роботи в позашкільних закладах й окреслено перспективи подальшої розробки цієї проблеми.

14.18.08.0645/221142. Рефлексія та самоконтроль під час професійної підготовки фахівця. Плачинда Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.212-217. - укр. УДК 378. 371.
Характеризуються різні підходи до визначення дефініцій "рефлексія" та "самоконтроль", надається авторське бачення цих понять. Обґрунтовується необхідність формування навичок рефлексії та самоконтролю в майбутніх фахівців. Наводяться різні діагностичні методики щодо визначення рівня розвиненості рефлективності. Описані етапи, стадії й форми процесу формування вмінь і навичок самоконтролю.

14.18.08.0646/221145. Сучасний стан та перспективи розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя: пошук освітньої стратегії. Петриченко Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.228-233. - укр. УДК 378.937.
У статті репрезентовано авторську позицію щодо розв'язання актуальної сьогодні проблеми пошуку стратегій упровадження в освітню практику основних концептуальних положень, висунутих у ході реформування вищої освіти в Україні.

14.18.08.0647/221146. Особливості навчання фізики в будівельних вищих навчальних закладах. Петруньок Т.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.233-239. - укр. УДК 378.371:53.
Обґрунтовано значення дисципліни "Загальна фізика" у формуванні комплексу професійних умінь та навичок студентів будівельних вищих навчальних закладів. Визначено особливості навчання фізики d будівельних університетах з урахуванням вимог до професійної компетентності фахівців будівельної галузі та в умовах інтеграції змісту курсу фізики зі змістом дисциплін професійного циклу підготовки.

14.18.08.0648/221150. Характерні особливості професійної підготовки майбутнього вчителя технології. Стешенко В.В., Стешенко Б.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.256-263. - укр. УДК 378.
Окреслено комплекс особливостей підготовки майбутнього вчителя технології у вищих педагогічних навчальних закладах, які визначено відповідно до специфіки організації вищої педагогічної освіти, змісту фахової підготовки студентів за фахом "Технологічна освіта", предметом професійної діяльності майбутнього вчителя - освітньої галузі "Технологія" та організації навчально-виховного процесу з учнями на уроках трудового навчання та технології.

14.18.08.0649/221151. Науково-дослідна робота студентів як необхідна умова підготовки майбутніх фахівців. Сусь Б.А., Шатковська Г.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.263-267. - укр. УДК 378.
На прикладі суперечності хвильового і корпускулярного підходів при поясненні природи електромагнітних хвиль показано, що важливим напрямком наукових досліджень студентів може стати обговорення традиційних проблемних питань фізики.

14.18.08.0650/221153. Етапи формування фахової компетентності в процесі підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Удовиченко Г.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.274-279. - укр. УДК 378.013.
У статті розкриваються етапи формування фахової компетентності майбутнього вчителя початкової школи.

14.18.08.0651/221156. Метод проектів у викладанні дисципліни "масова література" для студентів спеціальності "мова і література (англійська, болгарська)". Філоненко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.293-299. - укр. УДК 82.01 378.147.88.
У статті розглядаються особливості застосування методу проектів під час вивчення студентами бакалаврату нової дисципліни "Масова література". Узагальнено досвід використання цього методу на конкретних прикладах. Зроблено висновок про ефективність використання методу проектів для засвоєння змісту дисциплін літературознавчого циклу.

14.18.08.0652/221157. Методи визначення базових значень нормативних ризиків на об'єктовому рівні при вивченні курсу "основи охорони праці". Цина А.Ю., Діденко К.Ю., Слесар Н.І., Яріш К.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.299-305. - укр. УДК 331.45.461.
Розглядається проблема вивчення методів визначення базових значень нормативних ризиків на об'єктовому рівні в курсі "Основи охорони праці". Аналізуються методи оцінювання ризиків явищ та процесів підвищеної небезпеки та визначення ризиків для окремих осіб та робочих завдань на об'єктовому рівні.

14.18.08.0653/221158. Особливості методики викладання спецкурсів з фізики в морських вищих навчальних закладах. Чернявський В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.305-312. - укр. УДК 378.013+371.3+510+623.880.92.
У статті наголошено на тому, що навчальна програма з фізики для морських вищих навчальних закладів не відображає професійної спрямованості навчання. Обґрунтовано, що одним із шляхів розв'язання цієї проблеми є запровадження за рахунок годин варіативного компоненту навчальних планів спецкурсів з фізики як засобу вдосконалення професійно-спрямованої підготовки курсантів морських вищих навчальних закладів.

14.18.08.0654/221161. Навчальні художні тексти для читання інокомунікантами: добір та адаптаційна стратегія. Швець Г.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.320-327. - укр. УДК 378.147:811.161.2'243.
У статті розглянуто критерії добору та принципи адаптації художніх творів для читання інокомунікантами. На прикладі казки Е. Андієвської "Говорюща риба" продемонстровано важливість урахування лінгводидактичного потенціалу твору та варіанти адаптаційної стратегії залежно від рівня володіння українською мовою іноземних студентів.

14.18.08.0655/221163. Взаємозв'язок і наступність курсів загальної та теоретичної фізики в професійній підготовці майбутніх учителів фізики. Школа О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.335-343. - укр. УДК 378.147: 536.75.
Статтю присвячено аналізу шляхів реалізації принципу взаємозв'язку і наступності курсів загальної і теоретичної фізики в педагогічному ВНЗ, що має важливе значення у професійній підготовці майбутніх учителів фізики. Розглядаються предметні галузі та найзагальніші елементи фундаментальних фізичних теорій як невід'ємної складової наукового світогляду студентів - основи їх професійної компетентності.

14.18.08.0656/221164. Узгодженість регіонального та компетентнісного підходів до формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. Шумілова І.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.343-352. - укр. УДК 378.132:008.
У статті представлено аналіз науково-педагогічних джерел з питань реалізації регіонального та компетентнісного підходів до формування загальнокультурної компетентності. Охарактеризовано мету, особливості регіонального підходу, представлено ідеї, положення, які займають провідне місце у професійній підготовці майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. З'ясовано, що в контексті регіонального підходу характерною особливістю здійснення наукових пошуків виступає педагогічно-краєзнавча діяльність студентів як чинник набуття особистістю загальнокультурного досвіду.

14.18.08.0657/221167. Педагогічні аспекти навчання студентів іншомовної ділової міжкультурної комунікації. Юдіна О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.364-371. - укр. УДК 811.11:378.147:004.738.

У статті розглядається проблема навчання студентів іншомовної ділової міжкультурної комунікації відповідно до вимог суспільства, визначаються педагогічні аспекти вдосконалення навчально-виховного процесу, описуються ефективні методи та прийоми організації навчання іноземної мови професійного спрямування в руслі сучасних тенденцій мовної освіти.

14.18.08.0658/221178. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час проведення фізичного експерименту в курсі загальної фізики. Антоненко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.6-12. - укр. УДК 378.02:372.8.
Статтю присвячено актуальній проблемі підвищення якості проведення фізичного експерименту в умовах інформатизації. Автором обґрунтовано і побудовано концепцію розробки та використання нового устаткування і комп'ютерних прикладних програм, розглянуто інноваційні методи навчання у вищій школі, доцільність їх використання під час навчання студентів фізико-математичних спеціальностей.

14.18.08.0659/221181. Використання інформаційних технологій для самостійного розв'язування задач з фізики майбутніми інженерами-педагогами комп'ютерного профілю. Бардус І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.29-34. - укр. УДК 378.02:372.8.
Статтю присвячено можливостям і використанню електронного посібника для самостійного розв'язування задач із "Загальної фізики" для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю.

14.18.08.0660/221182. Дизайн-освіта у структурі професійної підготовки майбутнього вчителя технологій. Бєлова Ю.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.34-39. - укр. УДК 378.
У статті висвітлено проблему змісту дизайн-освіти як складової підготовки майбутнього вчителя технологій, визначено її роль у підготовці фахівця та наведено авторську програму з дисципліни основ дизайну.

14.18.08.0661/221185. Психолого-педагогічні засади розвитку творчих здібностей у системі підготовки вчителів. Бондаренко І.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.57-61. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто й обґрунтовано проблему дослідження ролі й місця психолого-педагогічних факторів у формуванні творчих здібностей.

14.18.08.0662/221186. Професійна компетентність музиканта-інструменталіста: зміст, структура, методи розвитку. Бурназова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.61-68. - укр. УДК 378.02:372.8.
Характеризуються різні підходи до змісту і структури професійної компетентності як поліструктурного, багатофункціонального явища та спеціальні методи її розвитку.

14.18.08.0663/221187. Особливості формування функціональної графічної грамотності у майбутніх учителів технології. Буянов П.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.68-73. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто особливості формування функціональної графічної грамотності у майбутніх учителів технології.

14.18.08.0664/221189. Використання сучасних інформаційні технології у професійній підготовці майбутнього вчителя середньої школи. Вертипорох Д.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.77-82. - укр. УДК 378.
Аналізуються сучасні тенденції використання інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя середньої школи.

14.18.08.0665/221191. Визначення цілей навчання комп'ютерно-аналітичної діяльності майбутніх інженерів-педагогів як дидактична проблема. Горбатюк Л.В., Хоменко В.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.87-95. - укр. УДК 378.
Вперше побудовано логічну схему визначення дидактичних цілей для технічної дисципліни. Проведено змістовний аналіз виконання кожного етапу схеми на прикладі навчання комп'ютерно-аналітичній діяльності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю.

14.18.08.0666/221192. Використання творчої педагогічної взаємодії на заняттях із технологій. Гур'янова О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.95-100. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто фактори, що підвищують ефективність навчального процесу, зокрема явище фасилітації. Досліджено особливості формування здатності до фасилітаційної діяльності у майбутніх педагогів з технологій.

14.18.08.0667/221197. Теоретичні основи змісту професійної підготовки менеджера освіти у ВНЗ. Жигірь В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.135-143. - укр. УДК 378.
У статті досліджуються теоретичні основи змісту професійної підготовки менеджера освіти у ВНЗ. З'ясовано сутність поняття змісту освіти в сучасних педагогічних дослідженнях відповідно до вимог суспільства. Визначено структуру, закономірності та принципи формування змісту професійної підготовки менеджера освіти.

14.18.08.0668/221199. Концептуальні засади формування змісту технологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Коваль Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.148-156. - укр. УДК 378.
У статті розкрито концептуальні засади формування змісту технологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи на методологічному, теоретичному та дидактико-методичному рівнях наукового пошуку.

14.18.08.0669/221202. Підготовка майбутніх вчителів- гуманітаріїв до організації комп'ютерного контролю (на прикладі використання табличного процесора MS Excel). Маркова Є.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.171-178. - укр. УДК 378.
У статті розглядається доцільність підготовки майбутніх вчителів- гуманітаріїв до організації контролю засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Описано методику створення тестових завдань у табличному процесорі MS Excel за допомогою форм, елементів керування, формул, гіперпосилань тощо.

14.18.08.0670/221203. Інформаційно-комунікативні технології як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя технології. Онищенко С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.178-186. - укр. УДК 378.

У статті здійснено аналіз поняття професійної компетентності майбутнього вчителя технології як один з основних компонентів його ефективної сучасної професійної підготовки, визначено основні ознаки належного рівня професійної компетентності майбутнього вчителя технології за допомогою інформаційно - комунікативних технологій.

14.18.08.0671/221205. Інформаційні технології у графічній підготовці інженерно-технічних фахівців. Райковська Г.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.191-196. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто актуальні проблеми розвитку графічних здібностей майбутніх інженерно-технічних фахівців. Значну увагу приділено дослідженням із проблем підвищення ефективності процесу навчання засобами інформаційних технологій.

14.18.08.0672/221208. Застосування інформаційно - комунікативних технологій у процесі формування професійних функціональних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури. Самсутіна Н.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.206-211. - укр. УДК 378.
Стаття присвячена проблемі застосування інформаційно-комунікативних технологій у процесі фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури. У статті розкривається методика використання комп'ютерної програми для проведення моніторингу сформованості професійних функціональних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки.

14.18.08.0673/221209. Особистнісно зорієнтована освіта: практика проблемного навчання студентів технічного університету. Сліпухіна І.А., Калініченко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.211-216. - укр. УДК 378.
У статті описано особливості використання окремих елементів проблемного навчання студентів першого й третього курсів Національного авіаційного університету на заняттях з дисциплін фізико-математичного і технологічного циклів. Проаналізовано результати цього дидактичного прийому шляхом письмового опитування. Виявлено значне поліпшення якості навчального процесу в пунктах роботи в команді, розвитку критичного мислення, міжособистісного спілкування, керування суб'єктами навчального процесу та зростання мотивації до навчальної діяльності.

14.18.08.0674/221213. Реалізація програмних документів у підготовці фахівців. Тверезовська Н.Т., Блозва А.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.237-241. - укр. УДК 378.
Здійснено аналіз основних нормативно-правових документів, які регламентують підготовку фахівців; показано роль інформатизації у процесі навчання студентів аграрного спрямування.

14.18.08.0675/221214. Сутність і структура підготовки вчителя технологічної освіти до формування технологічної культури учнів. Ткачук С.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.241-247. - укр. УДК 378.
У статті розкрито сутність понять "підготовка", "готовність до професійної діяльності вчителя"та з'ясовано сутність, структура, компоненти та види підготовки вчителя технологічної освіти до формування в учнів загальноосвітніх навчальних закладів технологічної культури.

14.18.08.0676/221215. Формування компетентності майбутніх вчителів в умовах сучасної парадигми фізико- математичної освіти. Трифонова О.М., Садовий М.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.247-255. - укр. УДК 378.
Статтю присвячено проблемі формування компетентності майбутніх учителів фізики в умовах зміни парадигми освіти і розв'язування задач, зокрема, оновлення змісту освіти й узгодження його з сучасними потребами, інтеграцією до європейського та світового освітніх просторів. Запропоновано розглядати такий процес на прикладі підготовки вчителів до викладання тем шкільного курсу фізики, зокрема, періодичної системи елементів Д. Менделєєва.

14.18.08.0677/221216. Педагогічна культура як інтегративний концепт професійної підготовки майбутнього вчителя. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.255-262. - укр. УДК 378.
Статтю присвячено проблемі формування педагогічної культури майбутніх спеціалістів у контексті сучасної професійної педагогічної підготовки в умовах інформатизації суспільства.

14.18.08.0678/221218. Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до здійснення безперервної освіти учнів. Чемоніна Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.266-274. - укр. УДК 378.
У статті порушено проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до здійснення навчання учнів на основі загальнодидактичних принципів наступності і перспективності. Визначено теоретичні засади підготовки майбутніх учителів 1-4 класів до здійснення безперервної освіти школярів.

14.18.08.0679/221221. Дидактичні принципи, умови і закономірності фундаменталізації навчання студентів. Шатковська Г.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.282-289. - укр. УДК 378.
У студентів розкрито критерії ефективності фундаменталізації навчання студентів. Теоретичне й експериментальне дослідження дозволило виявити систему дидактичних умов, що забезпечують творчу самореалізацію студентів у "відкритті" системи фундаментального теоретико-методологічного знання.

14.18.08.0680/221278. Інноваційні підходи до використання комп'ютерної графіки в процесі підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Алєксєєва Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.6-11. - укр. УДК 378.
Характеризуються різні інноваційні підходи до використання 3D графіки в процесі підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Теоретично обґрунтовано та розроблено архітектурну екскурсію Бердянським державним педагогічним університетом засобами графічних редакторів.

14.18.08.0681/221279. Педагогічні умови підготовки студентів до організації міжкультурної взаємодії школярів. Алтухова Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.11-16. - укр. УДК 378.
У статті розкрито зміст феномену "міжкультурна взаємодія школярів". Розглянуто педагогічні умови підготовки майбутніх учителів щодо забезпечення ефективного інтеркультурного спілкування та організації міжкультурної взаємодії школярів. Визначені вимоги до сучасного вчителя як "медіатора культур".

14.18.08.0682/221283. Теоретичні основи предметної підготовки майбутніх учителів технології за профілем "Автосправа". Вертипорох Д.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.35-38. - укр. УДК 378.02:372.8.
Розглянуто теоретичні основи предметної підготовки майбутніх учителів технології за профілем "Автосправа".

14.18.08.0683/221284. Формування культури професійної взаємодії майбутнього менеджера засобами тренінгу. Вєлкова О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.38-43. - укр. УДК 378.
У статті розкрито сутність феномену "тренінг", виявлено особливості груп и тренінгу вмінь, обґрунтовано доцільність використання різновидів тренінгів у процесі формування в майбутніх менеджерів культури професійної взаємодії.

14.18.08.0684/221287. Сучасний стан інформатизації освіти як засада для підготовки компетентного фахівця. Герасимчук Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.56-63. - укр. УДК 378.
У статті досліджено сучасні стан і процес інформатизації вищої освіти як передумову необхідної складової підготовки компетентного фахівця. З'ясовано роль і значення застосування дидактичного комплексу інформаційно-технологічного забезпечення навчальної дисципліни.

14.18.08.0685/221288. Специфіка навчальних текстів для викладання фахової термінології студентам вищих навчальних закладів лісотехнічного профілю. Гриджук О.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.63-69. - укр. УДК 378.02:372.8.
Описано аспекти наукового тексту, необхідні для вивчення фахової термінології; виділено навчальні функції тексту; охарактеризовано критерії відбору текстів; визначено види робіт, які доречно використовувати в процесі опрацювання текстів за фахом.

14.18.08.0686/221293. Формування практичних умінь у студентів під час вивчення фахових дисциплін. Зайцева Л.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.90-96. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті порушено проблему формування в студентів практичних умінь у процесі вивчення фахових дисциплін. Розкрито педагогічні умови, які забезпечують використання теоретичних знань для розв'язання професійних ситуацій. Представлено процес набуття майбутнім вихователем дошкільного навчального закладу практичного досвіду під час навчальних занять.

14.18.08.0687/221294. Навчання заповнення фахової логістичної документації англійською мовою. Засименко В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.96-100. - англ. УДК 378.02:372.8.
Аналізується сучасний стан викладання англійської мови у нелінгвістичних вишах. Виявляються позитивні та негативні тенденції у формуванні фахової іншомовної комунікації студентів-логістів. Визначаються етапи та пропонується комплекс вправ для навчання майбутніх логістів заповнення документів транспортної логістики англійською мовою.

14.18.08.0688/221295. Універсальна структурно-функціональна модель навчання основам енерго- і ресурсозбереження майбутніх інженерів-педагогів. Канюк Г.І., Пугачова Т.М., Без'язичний В.Ф., Омельченко Л.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.100-105. - рос. УДК 378.02:372.8.
Розробляється універсальна структурно-функціональна модель навчання основам енерго- і ресурсозбереження майбутніх інженерів-педагогів, яка давала б можливість викладачам раціонально сформувати й ефективно реалізувати дидактичні засоби навчання інженерів-педагогів різних профілів дисципліни "Основи енерго- і ресурсозбереження".

14.18.08.0689/221297. Особливості професійно-правової підготовки майбутнього фахівця у вищому інженерно-педагогічному навчальному закладі. Коваленко Д.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.111-121. - укр. УДК 378.
У статті на підставі аналізу наукових досліджень визначено роль і місце правової підготовки фахівця; виявлено й схарактеризовано її рівні (загальноправова підготовка і професійно-правова підготовка). З'ясовано специфіку професійно-правової підготовки майбутнього інженера-педагога, спрямовану на правове забезпечення виконання ним педагогічних та інженерно-виробничих функцій професійної діяльності.

14.18.08.0690/221299. Концептуальна модель організації професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології на засадах кар'єро зорієнтованого підходу. Колесниченко Н.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.127-134. - укр. УДК 378.
Висвітлено суперечності професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології. Обґрунтовано необхідність проектування концептуальної моделі модернізації професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології на засадах кар'єро зорієнтованого підходу. З'ясовано провідні етапи та дидактичні принципи організації означеного процесу. Доведено, що реалізація засобів кар'єро зорієнтованого підходу сприяє набуттю бакалаврами романо-германської філології конкурентоспроможності як професійно важливої якості фахівця у сфері іноземних мов.

14.18.08.0691/221300. Технологія формування готовності майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності до попередження конфліктів у професійній діяльності. Коростелін М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.134-143. - укр. УДК 378.
У статті розкрито зміст технології формування готовності майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності до попередження конфліктів у професійній діяльності, яка ґрунтується на системному, особистісно-орієнтованому, гуманістичному, діяльнісному, синергетичному підходах та являє собою єдність таких складників: цільовий, змістово-процесуальний, рефлексивно-аналітичний, контрольно-оціночний.

14.18.08.0692/221301. Формування готовності до автоматизованого проектування інформаційних систем у процесі професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів. Кудінов М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.143-149. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядається питання формування в майбутніх інженерів-педагогів готовності до автоматизованого проектування інформаційних систему процесі професійної підготовки. Визначено рівні, критерії сформованості та зміст кожного з компонентів готовності до автоматизованого проектування інформаційних систем у майбутніх інженерів-педагогів.

14.18.08.0693/221302. Творчо-діяльнісний підхід до навчання в процесі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Куценко С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.149-154. - укр. УДК 378.
У статті визначається зміст та завдання творчо-діяльнісного підходу в навчально-виховному процесі студента-хореографа. Застосування цього підходу значною мірою впливає на сформованість фахових навичок виконавського, постановчого та

педагогічного досвіду, який є запорукою якісного професійного становлення майбутнього вчителя танцю з високим рівнем творчого потенціалу.

14.18.08.0694/221303. Зміст професійної підготовки вчителя музики в контексті формування методичного мислення. Лаврентьєва Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.154-161. - укр. УДК 378.
У статті виявлено та охарактеризовано особливості формування методичного мислення в контексті змісту професійної підготовки учителя музики, зокрема розкрито сутність і значення інтегрованих зв'язків як фактору формування системних знань і формування методичного мислення, а також змістову характеристику професійної підготовки учителя музики, виокремлено елементи методичного мислення.

14.18.08.0695/221305. Організаційно-педагогічні умови підготовки магістрантів до проектування технологій навчання. Лісіна Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.167-175. - укр. УДК 378.
У статті теоретично обґрунтовуються організаційно-педагогічні умови ефективної підготовки майбутнього вчителя до проектування навчальних технологій.

14.18.08.0696/221306. Проблема проектування навчальної діяльності майбутнім учителем у процесі фахової підготовки. Лук'янчиков М.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.175-180. - укр. УДК 378.
У статті розкрито сутність проектувальної діяльності та її видів. Висвітлено різні наукові погляди на проблему використання проектування в організації навчальної діяльності майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки. Розкрито значення проектувальної діяльності в професійній діяльності вчителя.

14.18.08.0697/221308. Конфліктологічні уміння майбутніх економістів та їх формування засобами діалогічно-дискусійних технологій. Любченко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.186-192. - укр. УДК 378.02.
У статті розкрито різні конфліктологічні вміння майбутніх фахівців економічного профілю; обґрунтовано доцільність діалогізації освітнього процесу у вищій школі, висвітлено сутність деяких діалогічно-дискусійних технологій навчання в процесі формування конфліктологічних умінь майбутніх економістів.

14.18.08.0698/221309. Стан методичної підготовки вчителів технологій (трудового навчання) у вищих педагогічних навчальних закладах України. Малихін А.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.192-199. - укр. УДК 378.
У статті аналізується стан методичної підготовки майбутнього вчителя технологій (трудового навчання) в педагогічних ВНЗ України. Визначаються основні проблеми в методичній підготовці учителя, що впливають на результативність цього процесу.

14.18.08.0699/221310. Компетентність у галузі безпеки інформаційних систем, як складова професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Малихін В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.199-207. - укр. УДК 378.02:372.8.
В статті розглядаються сучасні підходи до розкриття сутності компетентності в галузі безпеки інформаційних систем як складової професійної компетентності майбутнього інженера-педагога комп'ютерного профілю. Розкривається її характеристика та структура.

14.18.08.0700/221312. Інтерактивні технології у формуванні прогностичних умінь майбутніх фахівців. Наход С.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.211-217. - укр. УДК 378.
Стаття присвячена аналізу проблеми з'ясування значення інтерактивних технологій у контексті формування прогностичних умінь майбутніх фахівців. Дано визначення поняття "інтерактивні технології" та доцільність їх використання у вищій школі. З'ясовані особливості діалогічно-дискусійних технологій, розглянуті можливості технологій ситуативного навчання та необхідність застосування ігрових інтерактивних технологій для моделювання професійної діяльності майбутніх фахівців.

14.18.08.0701/221314. Конструкторсько-технологічна компетентність як компонент професійної компетентності майбутніх учителів технології. Онищенко С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.222-228. - укр. УДК 378.
Характеризується теоретичний і практичний педагогічний досвіду для розробки моделі формування конструкторсько-технологічної компетентності як компонента професійної компетентності майбутніх учителів технології. Розглянуті педагогічні умови, обґрунтовані структурно-змістові компоненти конструкторсько-технологічної компетентності. Здійснений аналіз дисциплін циклу машинознавства, на основі яких будується конструкторсько-технологічна підготовка.

14.18.08.0702/221315. Дослідження рівня сформованості фахової компетентності майбутніх учителів математики на засадах акмеології. Панова С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.228-235. - укр. УДК 378.
У статті досліджується проблема фахової підготовки напряму підготовки 6.040201 - Математика. Автором розроблена методика діагностики критеріїв, компонентів та ознаки сформованості фахової компетентності майбутніх вчителів математики на засадах акмеології. Висвітлюється результати нульового зрізу сформованості фахової компетентності майбутніх учителів за цією методикою по усіма критеріями.

14.18.08.0703/221316. Математичні методи фізики як інтегративний чинник міждисциплінарних зв'язків у професійній науково-предметній підготовці майбутніх учителів фізики. Подопригора Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.235-243. - укр. УДК 378.
Аналізуються можливості інтегративного підходу до навчання вчителів фізики математичних методів фізики. Обґрунтовується доцільність міждисциплінарних зв'язків під час навчання фізики, у якому математичне моделювання виступає одним із інтегративних чинників. Визначається інтегративна ієрархія взаємозв'язків на рівні професійної науково-предметної підготовки майбутнього вчителя фізики.

14.18.08.0704/221317. Модель сучасного менеджера зовнішньоекономічної діяльності. Піскурська Г.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.243-248. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто проблему проектування моделі сучасного менеджера зовнішньоекономічної діяльності з позицій системного, ціннісного, компетентнісного і діяльнісного підходів. Модель сучасного менеджера зовнішньоекономічної діяльності є системою, яка включає взаємопов'язані елементи: економічні, соціальні і духовні цінності; концептуальну, адміністративну, фахову

компетенції та компетенцію у людських стосунках; діагностичну, інформаційну, міжособистісну, організаційну, контролюючу ролі, а також роль, пов'язану з прийняттям рішень.

14.18.08.0705/221319. Освітнє середовище формування культури праці в майбутніх учителів технологій у процесі професійної підготовки. Сиващенко С.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.254-262. - укр. УДК 378.
У статті критично розглянуто існуюче середовище професійної підготовки майбутніх учителів технологій на заняттях у навчальних майстернях, означено стратегію формування їхньої культури праці на спеціалізованому рівні та визначено творчо-пошуковий рівень реалізації навчальної та трудової діяльності при проходженні технологічного практикуму.

14.18.08.0706/221321. Дуалістична сутність інженерно- педагогічної освіти. Смагулова Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.268-273. - укр. УДК 378.
У статті розкрито сутність інженерно-педагогічної освіти, показано її дуалістичний характер, проведено аналіз ключового поняття "інженер-педагог", розкрито особливість його діяльності, основні функції сучасного інженера-педагога, вимоги до його професійної компетентності.

14.18.08.0707/221322. Формування комунікативної компетенції студента-іноземця в процесі вивчення української мови. Соловій У.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.273-280. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядаються актуальні проблеми вивчення української мови як іноземної у вищих навчальних закладах нефілологічного профілю; описується формування комунікативної компетенції студентів-іноземців у процесі вивчення української мови; репрезентується взаємозв'язок мовного, комунікативно-поняттєвого та лексико-тематичного навчальних мінімумів.

14.18.08.0708/221324. Зміст дуальних організаційних компетентностей майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Хоменко В.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.286-291. - укр. УДК 378.
Визначено зміст, а також виокремлені знання і вміння дуальних компетентностей з організації матеріально-технічного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки; навчально-методичного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки; контролю технологічного процесу та процесу професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю.

14.18.08.0709/221325. Формування критичного мислення студентів засобами евристичної технології навчання. Чернєга О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.291-300. - укр. УДК 378.
У статті розкривається процес формування критичного мислення майбутнього фахівця; досліджується вплив евристичних технологій на розвиток критичного мислення студентів; обґрунтовується ефективність застосування евристичної технології в педагогічному процесі для формування критичного мислення студентів.

14.18.08.0710/221327. Рольова гра як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. Школа І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.307-312. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розкривається значення рольової гри у навчанні іноземної мови не тільки як засобу оптимізації і стимуляції власне процесу навчання, але і як важливого аспекту психологічного комфорту, що значно сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей.

14.18.08.0711/221328. Принципи проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Ярошинська О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.312-318. - укр. УДК 378.
На основі аналізу методологічних засад проектування освітнього середовища систематизовано загальні принципи середовищного проектування та визначено принципи, яких необхідно дотримуватись у контексті створення освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Введено в науковий обіг принцип співбуттєвості суб'єктів освітнього середовища та принцип участі в проектуванні всіх суб'єктів освітнього середовища професійної підготовки.

14.18.08.0712/221330. Модель професійної компетентності майбутнього інженера машинобудівної галузі. Бєлова Ю.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.13-19. - укр. УДК 378.
У статті розглянута проблема визначення компонентів професійної компетентності інженера машинобудівної галузі. Зроблено аналіз підходів з цього питання сучасних науковців. Проаналізована професійна діяльність інженерів машинобудівної галузі. Зроблена спроба побудови моделі професійної компетентності інженера машинобудівника.

14.18.08.0713/221332. Структура електронного навчально- методичного комплексу з "Будови та експлуатації автомобілів". Вертипорох Д.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.26-32. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті досліджено способи інформатизації навчального процесу вищої школи шляхом використання електронного навчально-методичного комплексу з дисципліни "Будова та експлуатація автомобілів"; розроблено та обґрунтовано раціональну структуру такого курсу; на конкретному прикладі проілюстровано можливості програмного комплексу; розкрито характер та особливості роботи студентів з електронним навчальним комплексом.

14.18.08.0714/221334. Оцінювання професійної компетентності фахівця як фактор їхнього формування. Жигірь В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.40-47. - укр. УДК 378.
У статі аналізуються підходи до оцінювання результатів професійної підготовки майбутнього фахівця в контексті компетентнісного підходу. Розглядаються критерії, показники та інструментарій оцінювання професійної компетентності. Схарактеризована педагогічна експертиза як один з провідних методів діагностики професійної компетентності фахівця.

14.18.08.0715/221335. Формування та розвиток відповідальності на заняттях з технологічних дисциплін. Заїка С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.47-51. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті досліджено питання необхідності та можливості формування відповідальності за результати праці у майбутніх вчителів технологій під час вивчення технологічних дисциплін. Схарактеризовано види відповідальності, які важливо виховувати та розвивати під час лабораторних занять і розглянуто різні рівні розвитку відповідальності у студентів.

14.18.08.0716/221338. Формування умінь і навичок майбутніх учителів фізичної культури для позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи у виховному просторі загальноосвітніх навчальних закладів. Захаріна Є.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.63-69. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто особливості формування умінь і навичок майбутніх учителів фізичної культури для позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи у виховному просторі загальноосвітніх навчальних закладів.

14.18.08.0717/221339. Міжпредметна інтеграція дисциплін природничо-математичного циклу в підготовці фахівців технологічного спрямування. Кавурко Л.В., Фомкіна О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.69-73. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто умови та шляхи реалізації міжпредметних зв'язків на прикладі дисциплін "Вища математика" та "Фізика" з метою підвищення якості підготовки студентів технологічного профілю ВНЗ.

14.18.08.0718/221340. Психолого-педагогічні аспекти самостійної роботи студентів у виші. Кірєєва І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.73-77. - укр. УДК 378.
У статті розглядається проблема ефективності організації самостійної роботи студентів вишів під керівництвом викладача.

14.18.08.0719/221341. Засоби медіа-дидактики у площині навчання і самонавчання української мови майбутніх учителів. Климова К.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.77-83. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті схарактеризовано сучасні засоби масової комунікації, проаналізовано вітчизняні та зарубіжні дослідження у площині медіа-освіти. Автором обґрунтовано доцільність використання засобів медіа-дидактики у процесі навчання української мови студентів педагогічних університетів.

14.18.08.0720/221342. Використання методів моделювання під час навчання комп'ютерних технологій управління проектами. Коваленко О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.83-88. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто основні методи, які використовуються для побудови структурних моделей проекту та сіткових графіків. Проаналізовано автоматизовані системи управління проектами щодо комп'ютерного моделювання проектів. Проілюстровано практичне втілення моделювання під час навчання комп'ютерних технологій управління проектами.

14.18.08.0721/221343. Уміння запитувати як показник методичної компетентності майбутнього учителя фізики. Коробова І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.88-94. - укр. УДК 378.
У статті обгрунтовано необхідність організації діяльності майбутнього учителя фізики з питаннєпокладання. Запропоновано розглядати "уміння запитувати" як показник сформованості методичної компетентності вчителя фізики.

14.18.08.0722/221345. Проектно-технологічній підхід у підготовці майбутніх учителів до превентивного виховання. Кулінка Ю.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.101-106. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовано сутність готовності майбутніх вчителів до виховної роботи, особливості проектної технології у навчальній діяльності вищої школи, подано аналіз проектно-технологічного підходу у підготовці майбутніх педагогів до превентивного виховання.

14.18.08.0723/221346. Основні принципи моделювання процесу навчання фізики. Лазаренко А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.106-111. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто проблему математичного моделювання процесу навчання фізики. Визначено характерні особливості навчального процесу з фізики й основні підходи до його формалізації у вигляді системи диференціальних рівнянь.

14.18.08.0724/221348. Мотивація професійної діяльності майбутніх інженерів-технологів харчової галузі. Лазарєва Т.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.118-124. - укр. УДК 378.02.
У статті здійснено аналіз діяльності інженера-технолога харчової галузі та визначення її видів. Розглянуто проблему визначення спрямованості видів інженерної діяльності студентів 3-5 курсів у процесі професійної підготовки. Проаналізовано результати експериментального дослідження рівня спрямованості за видами інженерної діяльності студентів як майбутніх інженерів-технологів харчової галузі.

14.18.08.0725/221349. Сучасна парадигма спеціалізації "Основи домашнього господарювання" підготовки вчителя технологій. Лихолат О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.124-129. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто питання сучасного бачення змістової парадигми спеціалізації "Основи домашнього господарювання" підготовки вчителя технологій. Проаналізовано смислові домінанти поняття "домогосподарство" та цільові установки діяльності в домашньому господарстві.

14.18.08.0726/221350. Методи спостереження студентами інтерференції світла на основі імітаційного комп'ютерного моделювання. Левченко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.129-135. - укр. УДК 378.02:372.8.
Автором запропонована методика вивчення інтерференції світла з використанням імітаційних комп'ютерних моделей, що дозволяє продемонструвати студентам тонку структуру хвильового поля, показати функціональну залежність фізичних величин, що характеризують це явище, вивчати когерентність хвиль на основі дослідів із дзеркалами Френеля і Ллойда, біпризмою Френеля.

14.18.08.0727/221351. Участь студентів та учнів у створенні комп'ютерних засобів навчання фізико-математичних дисциплін. Лозовенко О.А., Мінаєв Ю.П., Тихонська Н.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.135-142. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті залучення студентів і школярів до роботи зі створення комп'ютерних навчальних засобів розглянуто як можливість одночасного розв'язання низки пов'язаних між собою педагогічних проблем. Результати такого залучення проілюстровано конкретними прикладами з досвіду авторів статті.

14.18.08.0728/221354. Конструктивно-технічна діяльність як чинник удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців. Мартинюк О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.153-158. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто особливості формування творчих здібностей у майбутніх вчителів фізики у процесі конструювання та виготовлення нового навчального обладнання на основі мікроконтролерної схемотехніки та програмно-апаратних засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

14.18.08.0729/221355. Рівневий контроль результатів навчальних досягнень студентів. Мацюк В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.158-164. - укр. УДК 378.
У статті розглядаються теоретичні аспекти контролю результатів навчальних досягнень студентів педагогічного вишу.

14.18.08.0730/221359. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів інформатики через використання електронного навчального курсу. Павлова Н.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.180-187. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто актуальні питання впровадження електронних навчальних курсів у процес підготовки майбутніх учителів інформатики. На основі власних досліджень проаналізовано процес розробки ЕНК з фахових дисциплін, переваги й недоліки їх використання у навчальному процесі ВНЗ.

14.18.08.0731/221360. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя технологій в умовах кредитно-трансферної системи навчання. Перегудова В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.187-191. - укр. УДК 378.
Статтю присвячено проблемі адаптації ідей кредитно-трансферної системи в умовах вищого педагогічного навчального закладу. Виявлено науково-методичні засади втілення в навчальний процес підготовки майбутніх вчителів технологій компетентнісного підходу.

14.18.08.0732/221363. Графічна підготовка в організації навчального процесу студентів освітньої галузі "Технологія". Селезень В.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.202-209. - укр. УДК 378.
У статті викладено основні дидактичні принципи формування навчально- методичного комплексу з креслення як засобу формування образно-просторового сприйняття у процесі навчання креслення.

14.18.08.0733/221364. Математичне моделювання під час викладання дисциплін економічного циклу у педагогічному виші. Сенченко І.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.209-216. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядаються особливості математичного моделювання під час викладання дисциплін економічного циклу у педагогічному виші. Розглянуто основні складові, що відіграють у ньому ключову роль. Наведено означення понять "модель", "моделювання", "економічне моделювання", проведено класифікацію економічних моделей.

14.18.08.0734/221365. Методичні засоби формування методологічної культури майбутнього вчителя фізики. Сосницька Н.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.216-223. - укр. УДК 378.
У статті розкрито сутність поняття "методологічна культура вчителя фізики". Автор подає орієнтовну схему формування методологічної культури вчителя фізики. Визначено, що цей процес відбувається на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, культурологічного, аксіологічного, інформаційно- прогностичного підходів та в умовах методологізації професійної підготовки вчителя; ініціювання методологічної рефлексії.

14.18.08.0735/221366. Застосування синергетичного підходу у процесі фахової підготовки лінгвіста. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.223-232. - укр. УДК 378.
Стаття присвячена актуальним питанням сучасної фахової підготовки майбутніх лінгвістів. Визначено мету та завдання фахової підготовки лінгвістів. Підкреслено роль та значення застосування принципів синергетики у сучасному освітньому процесі, орієнтованому на формування особистості лінгвіста.

14.18.08.0736/221369. Деякі аспекти формування підприємницької компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки. Білова Ю.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.10-14. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті обґрунтовується перспективність упровадження технології проектного навчання як засобу формування підприємницької компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки. Виділені основні принципи реалізації проектної технології, а саме: принцип мотиваційно-творчої активності студента, принцип діяльності, принцип міжпредметної інтеграції, принцип інтеграції освіти з наукою і виробництвом, принцип модульності.

14.18.08.0737/221373. Система вправ для формування мовно-комунікативної компетентності студентів ВНЗ лісотехнічного профілю. Гриджук О.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.33-41. - укр. УДК 378.02:372.8.
Запропоновано систему вправ для формування професійної мовно-комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів лісотехнічного напряму підготовки в курсах "Українська мова за професійним спрямуванням" та "Фахова термінологія".

14.18.08.0738/221374. Педагогічна модель формування фахових компетентностей майбутніх пілотів у процесі вивчення фізики та математики. Дуда Г.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.41-47. - укр. УДК 378.02:372.8.
Представлений опис запропонованої педагогічної моделі формування фахових компетентностей майбутніх пілотів до професійної діяльності в процесі вивчення фізики та математики, реалізація якої забезпечує здійснення дидактичного процесу в льотному навчальному закладі та досягнення діагностованого результату сформованості фахових компетентностей майбутніх пілотів.

14.18.08.0739/221376. Методичні засади використання інформаційних технологій при фізико-технічній підготовці майбутніх учителів фізики. Єфименко Ю.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.53-58. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статі розглянуто проблеми використання інформаційних технологій при фізико- технічній підготовці майбутніх учителів фізики. Показано, що принципи дидактики, які дотримуються в процесі навчання за традиційними технологіями, мають місце і при використанні ІКТ. Методичні засади використання інформаційних технологій при фізико-технічній підготовці вчителів фізики ґрунтуються на цих принципах.

14.18.08.0740/221377. Педагогічні умови підготовки іноземних студентів медичних ВНЗ до професійного українськомовного спілкування. Іванишин Г.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.58-65. - укр. УДК 378.02:372.8.
З'ясовується зміст педагогічних умов навчання професійного українськомовного спілкування іноземних студентів у медичних ВНЗ. Зазначено роль позитивної мотивації до комунікативно-мовленнєвої діяльності іноземних студентів, комунікативно-мовленнєве спрямування навчальної діяльності на всіх етапах організації навчання.

14.18.08.0741/221379. Лабораторне моделювання роботи теплового насоса та визначення її ефективності. Канюк Г.І., Чернюк А.М., Пугачова Т.М., Без'язичний В.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.73-81. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті наведено досвід лабораторного моделювання процесу роботи геотермального теплового насоса. Представлені основні теоретичні положення про передачу теплової енергії з навколишнього середовища в систему теплопостачання промислового об'єкта або житлового будинку. Розроблено методику проведення лабораторної роботи з визначення економічної ефективності роботи теплового насоса.

14.18.08.0742/221380. Формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з інформаційної безпеки. Коваленко Ю.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.81-86. - укр. УДК 378.
Визначено зміст понять управлінська компетентність, формування професійно значущих якостей та обґрунтовано важливість формування управлінської компетентності як необхідної складової професіоналізму сучасного фахівця в галузі інформаційної безпеки.

14.18.08.0743/221385. Сутність та елементний склад економічної культури фахівця. Лежавська А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.112-120. - укр. УДК 378.
У статті розкрито деякі особливості поняття "культура" як соціального явища; виявлено сутність економічної культури фахівця у взаємозв'язку із загальним поняттям "культура". Розкрито функції економічної культури та визначено елементний склад економічної культури фахівця.

14.18.08.0744/221390. Особливості розробки тестів з діагностики музично-виконавських знань. Матвєєва О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.145-151. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розкрито методику розробки тестів з діагностики виконавських знань студентів на прикладі дисципліни "Основний музичний інструмент (фортепіано)". Обгрунтовано та здійснено визначення змістовної валідності дидактичного тесту.

14.18.08.0745/221391. Педагогічні умови підготовки майбутніх економістів до міжнародної професійної діяльності засобами іноземної мови. Матвєєва К.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.151-158. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто педагогічні умови підготовки майбутніх економістів до міжнародної професійної діяльності засобами іноземної мови, а саме: посилення позитивної професійно орієнтованої мотивації й урахування міжпредметних зв'язків при інтегрованому формуванні готовності майбутніх фахівців економічного профілю до міжнародної професійної діяльності, що мають на меті забезпечити ефективну організацію навчального процесу.

14.18.08.0746/221392. Методи контролю та оцінювання професійної підготовки авіаційних фахівців. Москаленко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.158-160. - укр. УДК 378.
Характеризуються різні підходи до визначення сутності понять "контроль", "перевірка", "оцінювання", "діагностика навчання", "рейтингова система", "облік" у контексті авіаційного навчання. Обґрунтовується перспективність ідеї поєднання авіаційної системи оцінювання "ICAO" та кредитно-модульної рейтингової системи у професійно орієнтованих дисциплінах льотного навчання.

14.18.08.0747/221393. Структура професійних ціннісних орієнтацій майбутніх юристів. Мурзіна О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.160-168. - укр. УДК 378.02.
У процесі дослідження структурного складу професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх юристів виокремлені когнітивний, психологічний, мотиваційний та прогностичний компоненти. У структурі професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх юристів виділено загальнолюдські та соціально значущі цінності. Установлено, що система професійно-ціннісних орієнтацій виступає інтегруючим елементом соціально-психологічної структури особистості майбутнього юриста.

14.18.08.0748/221397. Критерії оцінювання іншомовних компетентностей фахівців права. Нітенко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.184-191. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті уточнено зміст поняття "критерії оцінювання", вказано чіткі вимоги до процедур оцінювання, наведено досвід європейських університетів стосовно оцінювання іншомовних знань здобувачів вищої юридичної освіти, а також представлено критерії оцінювання іншомовних компетентностей фахівців права на кожному циклі вищої освіти.

14.18.08.0749/221398. Розробка моделі формування інформаційної компетентності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю. Овсянніков О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.191-198. - укр. УДК 378.
Аналізується специфіка підготовки майбутніх інженерів-педагогів з позицій компетентнісного підходу, розглядається процес розробки та основні складові моделі формування інформаційної компетентності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю.

14.18.08.0750/221399. Вивчення стану відношення студентів класичного університету до феномену загальнолюдських цінностей особистості. Осіпцов А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.198-203. - укр. УДК 378.02.
Проаналізовано відношення студентів до системи загальнолюдських цінностей особистості, що характеризується розподілом на "цінності-цілі" та "цінності-засоби", які структурують індивідуальну освітньо-виховну діяльність, спрямованість, вмотивованість, соціально-ціннісну самореалізацію індивіда.

14.18.08.0751/221400. Педагогічні передумови навчання сольному співу в підготовці викладача музики. Петрикова О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.203-212. - укр. УДК 378.02:372.8.

У статті на основі опрацювання значного масиву фахових джерел визначено педагогічні передумови навчання сольному співу майбутніх викладачів музики, розкрито їх сутність та значення у процесі підготовки педагогів-вокалістів; звернено увагу на необхідність підвищення якості управлінських дій викладача, який веде заняття з вокалістом; наголошено на потребі розвитку самоконтролю і самооцінки майбутнього виконавця-вокаліста.

14.18.08.0752/221402. Фундаменталізація змісту навчання математичних методів фізики в педагогічних університетах. Подопригора Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.216-223. - укр. УДК 378.02:372.8.
Аналізуються сцієнтична, холістична й культурологічна концепції фундаменталізації змісту освіти, обґрунтовується доцільність їх збалансованого поєднання. Визначаються концептуальні засади фундаменталізації змісту навчання математичних методів фізики в педагогічних університетах та рівні сформованості фундаментальних знань і умінь студентів з позицій математичної компетентності з фізики.

14.18.08.0753/221403. Теоретичні передумови ефективного управління пізнавальною діяльністю студентів в умовах дистанційного навчання. Роженко І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.223-228. - укр. УДК 378.
Досліджено теоретичні передумови ефективного управління пізнавальною діяльністю студентів в умовах дистанційного навчання та проведено моніторинг ефективності управління. Проаналізовано освітній досвід розвинених країн. Вивчено головні принципи управління пізнавальною діяльністю.

14.18.08.0754/221407. Методичні рекомендації до написання розділу з охорони праці у кваліфікаційних роботах майбутніх інженерів-педагогів. Сосницька Н.Л., Сичікова Я.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.248-254. - укр. УДК 378.02:372.8.
Розроблено завдання для майбутніх інженерів-педагогів з розділу "Охорона праці" кваліфікаційної роботи. Ефективне написання цього розділу передбачає у подальшій трудовій діяльності забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності вчителів та вихованців за рахунок ефективного управління охороною праці та формування відповідальності в посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку. При послідовній та якісній підготовці майбутнього фахівця педагогічного напряму з основ охорони праці буде досягнуто основної мети дисципліни - поліпшення умов праці, підвищення її продуктивності, запобігання професійним захворюванням та виробничому травматизму.

14.18.08.0755/221411. Методика роботи майбутніх вчителів початкових класів з батьками. Фефілова Т.В., Саєнко Ю.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.273-278. - укр. УДК 378.
У статті розкривається питання про спеціальні знання і вміння, якими повинен володіти вчитель початкових класів в організації виховання школярів. Застосування цих знань гарантує міцний фундамент навчальним і виховним заходам, які спрямовуються на вміння майбутніх вчителів співпрацювати з батьками своїх учнів. Студенти - це завтрашні матері й батьки, вчителі дітей - майбутніх громадян нашої країни. І тому прищеплення студентській молоді позитивних уявлень про шлюб та сім'ю потребує від викладачів великих зусиль і відповідних знань.

14.18.08.0756/221412. Професійна підготовка майбутніх учителів гуманітарних дисциплін у контексті сучасної освітньої парадигми. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.278-285. - англ. УДК 378.
Стаття присвячена актуальним питанням оновлення парадигми освіти. Автором підкреслено значення удосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів гуманітарних дисциплін у контексті сучасної освіти.

14.18.08.0757/221413. Соціальні мережі як сучасний засіб залучення абітурієнтів до ВНЗ. Хатько А.В., Алєксєєва Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.285-293. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовано необхідність застосування соціальних мереж як засобу залучення абітурієнтів до ВНЗ, поданий аналіз можливостей соціальних мереж у контексті соціального медійного маркетингу, визначені цілі просування та основні напрямки діяльності ВНЗ в соціальних мережах, окреслені особливості здійснення комунікаційних заходів у мережевих спільнотах, критерії оцінки ефективності здійснення комунікацій за допомогою соціальних медіа, переваги та недоліки застосування рекламних комунікацій у соціальних мережах.

14.18.08.0758/221414. Розвиток навичок дослідницької діяльності в студентів перших курсів факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка як засіб стимулювання до навчання у вищому навчальному закладі. Хлопов А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.293-297. - укр. УДК 378.
В статті описуються засоби розвитку дослідницької діяльності в студентів, поданий короткий опис системи навчання в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка. Показана роль самостійної та індивідуальної роботи для розвитку творчих здібностей студентів освітньої галузі "Технології".

14.18.08.0759/221415. Педагогічні умови ефективності полікультурного виховання студентів юридичних спеціальностей. Хребтова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.297-302. - укр. УДК 378.02.
У статті на основі вивчення наукової літератури з проблеми дослідження розглянуто педагогічні умови ефективності полікультурного виховання студентів юридичних спеціальностей, з'ясовано стан зазначеної проблеми в сучасній педагогіці, схарактеризовано загальнопедагогічне питання сутності полікультурної вихованості, теоретично обґрунтовано нові тенденції подальшого розвитку полікультурної вихованості студентів юридичних спеціальностей.

14.18.08.0760/221416. Дидактична модель формування проектно-конструкторської компетентності в процесі графічної підготовки. Цвіркун Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.302-308. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті запропоновано дидактичну модель формування проектно-конструкторської компетентності майбутніх інженерів у процесі графічної підготовки, яка поєднує чотири взаємопов'язані блоки: цільовий, формувальний, діагностувальний та результативний; розглянуто активні методи та технічні засоби для активізації пізнавальної діяльності; з'ясовано, що єдність підходів, покладених у дидактичну модель, сприяє не лише оволодінню компетенціями згідно з освітніми вимогами, а й формуванню особистісно- професійних якостей у майбутнього інженера.

14.18.08.0761/221419. Основні завдання інноваційної діяльності вищої школи. Шарата Н.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.317-322. - англ. УДК 378.

У статті окреслено стратегічну мету інноваційної діяльності вищого навчального закладу, визначено основні завдання інноваційної діяльності вищої школи, виокремлено основні напрями інноваційної діяльності вищої школи.

14.18.08.0762/221423. Когнітивні уміння майбутніх фахівців: зміст та структура. Юник І.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.338-343. - укр. УДК 378.
У статті узагальнені надбання психолого-педагогічної науки стосовно поняття "уміння". Розглянута сутність когнітивних умінь майбутніх фахівців, обґрунтовано їх місце в системі загальних умінь, а також зроблена спроба розробити структуру досліджуваного феномену.

14.18.08.0763/221437. Особистість інженера-педагога комп'ютерного профілю та проблема її розвитку засобами технічних дисциплін. Бардус І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.7-12. - укр. УДК 378.147.146.
Проаналізовано структуру особистості, професійної компетентності та професійно важливих якостей особистості інженера-педагога як фахівця в галузі комп'ютерних технологій. Визначено проблеми розвитку професійно важливих якостей інженерів-педагогів комп'ютерного профілю під час навчання технічних дисциплін.

14.18.08.0764/221440. Підготовка майбутніх учителів технологій до безпечної педагогічної діяльності. Бутиріна М.В., Тютюнник А.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.23-28. - укр. УДК 37.013.42:614.8.
У статті визначено основні фактори впливу педагогічної діяльності на фізичний та психічний стан здоров'я педагога; зазначено основні професійні захворювання педагогів, пов'язані з професійною діяльністю та окреслено шляхи запобігання професійним захворюванням педагогічних та науково-педагогічних працівників.

14.18.08.0765/221443. Система самостійних робіт як основа формування творчих здібностей майбутніх фахівців. Вдовенко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.42-47. - укр. УДК 37.091.322:37.015.31.
Характеризуються різні підходи до визначення самостійної роботи, представлені в психологічній і педагогічній літературі. Сутність самостійної роботи розглядається як форма організації пізнавальної діяльності та основа формування творчих здібностей учнів. Визначено, що самостійна робота є однією з важливих форм організації навчального процесу, вона відіграє особливу роль у професійній підготовці фахівців.

14.18.08.0766/221445. Педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх учителів технологій до формування культури споживання в учнів. Вовк Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.53-58. - укр. УДК 378.147:377.
У статті розкрито сутність понять "умови", "педагогічні умови", виявлено педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх учителів технологій до формування культури споживання в учнів та обґрунтовано кожну з них.

14.18.08.0767/221446. Формування в майбутніх учителів математики навичок самоосвітньої діяльності. Воєвода А.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.58-63. - укр. УДК 378: 374.51.
У статті розглядаються можливості формування в майбутніх учителів математики навичок самоосвітньої діяльності в процесі вивчення курсу "Основ педагогічної майстерності", наведені приклади навчально-методичних задач, які можуть у цьому допомогти.

14.18.08.0768/221447. Науково-дослідницька діяльність майбутнє екологів з основ виробничих технологій. Войтович О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.63-68. - укр. УДК 378.147: [001.89:502 504]:67.02-08.
Автором статті виділено два види науково-дослідницької діяльності студентів: обов'язкова і добровільна. Перший вид науково-дослідницької діяльності студентів включений у навчальний процес і входить до навчальних планів, другий вид реалізується поза основним навчальним процесом. У ході дослідження автором доведено, що науково-дослідницька діяльність майбутніх екологів є обов'язковим етапом підготовки фахівця, тому вона повинна бути неперервною у професійній підготовці фахівця.

14.18.08.0769/221448. Діагностика готовності майбутніх молодших бакалаврів фінансово-економічного профілю до професійного самовдосконалення. Волкодав Т.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.58-74. - укр. УДК 378.094.091.26:33.
З'ясовано сутність поняття готовності майбутніх молодших бакалаврів фінансово- економічного профілю до професійного самовдосконалення. Визначено відповідні компоненти професійної готовності. Обґрунтовано вибір критеріїв та показників, які характеризують кожен із виокремлених компонентів готовності майбутніх молодших бакалаврів фінансово-економічного профілю до професійного самовдосконалення.

14.18.08.0770/221450. Використання системи Moodle у вивченні вищої математики майбутніми інженерами-металургами. Горшкова Г.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.81-86. - укр. УДК 378.147:004.
Для підвищення якості математичної підготовки майбутніх інженерів-металургів запропоновано використання системи Moodle.

14.18.08.0771/221451. Методи розвитку творчого потенціалу особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки. Ємчик О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.86-93. - укр. УДК 378.015.31-057.87.
У статті обґрунтовано необхідність удосконалення професійної підготовки студентів педагогічних спеціальностей та визначено основні аспекти застосування методів формування творчих якостей особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки таких, як педагогічна задача, навчальна гра та тренінг. На основі аналізу педагогічної теорії та практики визначено, що використання інтерактивних методів, творчих завдань, моделювання та проектування педагогічних ситуацій та професійних проблем, активна участь студентів в організації начально-виховного процесу, високий рівень організації самостійної роботи забезпечить готовність майбутнього педагога до творчої діяльності.

14.18.08.0772/221452. Проектування змісту навчання вищої математики майбутніх інженерів-елетромеханіків. Кислова М.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.93-97. - укр. УДК 004.7:51+378.147:621.
Досліджується поняття змісту навчання та проектується зміст навчання вищої математики майбутніх інженерів-електромеханіків відповідно до виробничих функцій. Наведено типові навчальні задачі з електромеханіки, що застосовуються для відпрацювання навичок оволодіння виробничих функцій.

14.18.08.0773/221453. Деякі аспекти сучасного розвитку дистанційного навчання в межах вищих педагогічних закладів освіти. Клейно Л.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.97-102. - укр. УДК 378.018.43.
У статті проводиться детальний аналіз окремих аспектів дистанційного навчання у вищих педагогічних ВНЗ. Було проаналізовані Положення Міністерства освіти і науки України стосовно дистанційного навчання. Представлено характерні риси дистанційного навчання в межах вищих педагогічних закладів освіти. Визначили риси, які відрізняють дистанційне навчання від традиційного.

14.18.08.0774/221455. Організація навчальної роботи при підготовці майбутніх інженерів-педагогів засобами комп'ютерних технологій управління проектами. Коваленко О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.108-114. - укр. УДК 378:005.8.
Розглянуто теоретичні засади організації навчального процесу засобами комп'ютерних технологій управління проектами; методичні основи розробки проекту навчальної роботи при підготовці майбутніх фахівців з використанням технологій проектного управління. Розроблено проект навчання дисципліни "Вступ до спеціальності" для майбутніх інженерів-педагогів засобами комп'ютерних технологій управління проектами.

14.18.08.0775/221456. Підвищення якості навчання іноземним мовам у вищому навчальному закладі за допомогою мультимедійних засобів у процесі підготовки майбутніх економістів. Коваленко О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.114-118. - укр. УДК 372.881.1.
У статті розглядаються основні проблеми застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі у ВНЗ. Відзначається вплив інформаційних технологій у цілому і мультимедійних зокрема на освітній процес. Характеризуються можливі шляхи оптимізації процесів впровадження мультимедіа в навчальний процес на основі інформаційної системи вищого учбового закладу.

14.18.08.0776/221457. Суперечності розвитку комунікативно-мовленнєвої культури фахівців фізичного виховання. Кондрацька Г.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.118-123. - укр. УДК 37.037-057.4:81 '276.
В статті розкрито суперечності розвитку комунікативно-мовленнєвої культури фахівців фізичного виховання. Описано та обґрунтовано результати дослідження рівня комунікативно-мовленнєвої культури фахівців з фізичного виховання, суперечності розвитку комунікативно-мовленнєвої культури фахівців фізичного виховання.

14.18.08.0777/221458. Метод просторово-графічного моделювання під час навчання студентів-дизайнерів основам формотворення. Корсунський В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.123-129. - укр. УДК 658.512.2.
У статті розглядається проблема в художньо-конструкторській підготовці студентів-дизайнерів вищих навчальних закладів, аналізуються графічні методи та способи, які ґрунтуються на геометральній основі в просторово-графічній моделі, що може покращувати формування художньо-конструкторських знань, просторового мислення та уміння формоутворювати об'єкти в процесі навчання.

14.18.08.0778/221460. Система вправ для вдосконалення навичок лінгвістичного аналізу тексту в студентів філологічного факультету. Кравчук О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.133-139. - укр. УДК 81'42:[37.011.32:80].
У статті обґрунтовано необхідність удосконалення навичок лінгвістичного аналізу тексту в процесі фахової підготовки майбутніх учителів-словесників. Розроблено систему вправ для вдосконалення таких навичок. Наголошено на поступовому ускладненні завдань до вправ. Здійснено класифікацію вправ. Визначено критерії добору текстів для аналізу. Запропоновано зразки вправ і завдань до них.

14.18.08.0779/221462. Вивчення поняття симетрії в процесі навчання фізики твердого тіла. Кузьменко О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.145-151. - укр. УДК 53(07).
У статті аналізується поняття симетрії в процесі вивчення фізики твердого тіла у ВНЗ, яке покладене в основу сучасних фізичних теорій. Симетрія виявляє взаємозв'язок фізичних законів, спрощує розуміння складних процесів, що протікають у мікросвіті та розглядаються в фізиці. Охарактеризовані основні операції та елементи симетрії кристалічних граток.

14.18.08.0780/221463. Сучасні підходи до формування дизайнерської компетентності студентів при вивченні основ айдентики. Кулінка Ю.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.151-156. - укр. УДК 378.147:004.
У статті характеризуються сучасні підходи, зокрема компетентнісний та партисипативний, до формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів профільного навчання при вивченні основ айдентики.

14.18.08.0781/221464. Сучасні науково-теоретичні засади культурологічної підготовки майбутніх учителів фізики і технологій. Лаврентьєва О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.156-163. - укр. УДК 378:37.011.3.
Аналізуються стан і перспективи культурологічної підготовки майбутніх учителів фізики й технологій з урахуванням своєрідності їх спеціалізації. Подається осмислення новітніх тенденцій до проектування змісту такої підготовки та її результатів з огляду на необхідність формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця.

14.18.08.0782/221465. Цілі та зміст навчання усного академічного монологічного мовлення майбутніх математиків (автономний рівень). Лазоренко Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.163-171. - укр. УДК 37.022.
У статті автор висвітлює основні цілі та зміст навчання усного академічного монологічного мовлення майбутніх математиків на автономному рівні. Обґрунтовано вимоги, щодо оволодіння майбутнім фахівцем науковим усним мовленням, що відповідають рівню С1 за "Загальноєвропейськими рекомендаціями…". Конкретизовано уміння продукувати зв'язні висловлювання у жанрі наукового повідомлення різних типів висловлювання - розповіді, описи, міркування, а також фонетичних, лексичних та граматичних навичок, які інтегруються в названі уміння.

14.18.08.0783/221466. Підготовка майбутнього вчителя шляхом розвитку його творчих здібностей. Логойда І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.171-177. - укр. УДК 378.
Характеризуються сутність творчості та умови її розвитку, педагогічна діяльність в контексті розвитку творчих здібностей вчителя, ознаки творчої особистості вчителя, умови здійснення творчості в педагогічній діяльності. Обґрунтовується перспективність вивчення сутності та специфіки педагогічної творчості та шляхів її реалізації в педагогічному процесі.

14.18.08.0784/221467. Професійно-особистісний імідж майбутніх інженерів- механіків: фізична складова. Марченко О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.177-182. - укр. УДК 378:37.032.
Розкрито зміст феномену "професійно-особистісний імідж". Визначено, що інженер- механік повинен мати хорошу фізичну підготовку, високу витривалість і міцне здоров'я. Визначено роль фізичного виховання як важливого чинника формування професійно-особистісного іміджу майбутніх інженерів-механіків. Встановлено, що правильне формування іміджу сучасного інженера-механіка є запорукою професійного та особистого успіху; фізична культура є важливим чинником у формуванні іміджу та економічної ефективності сучасного виробництва і соціального розвитку трудових колективів.

14.18.08.0785/221468. До проблеми діагностики соціально-професійної компетентності майбутніх учителів музики. Матвєєва О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.182-190. - укр. УДК 378. 147.78.
Розкрито підходи до діагностики результатів освітньої діяльності майбутніх учителів музики через проектування моделі студента та компетентнісної моделі випускника. Визначено, що конструктивною для проектування компетентнісної моделі випускника (майбутнього вчителя музики) є блочно-рівнева модель єдиної соціально-професійної компетентності. Запропонована авторська класифікація компетенцій\компетентностей випускника музично-педагогічного профілю.

14.18.08.0786/221470. Синергія педагогічних технологій під час вивчення односкладних речень студентами коледжу. Микитенко В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.195-200. - укр. УДК 81'367:377.8.
У статті висвітлено проблему синергетичного ефекту педагогічних технологій у процесі вивчення односкладних речень студентами коледжу. На основі проаналізованих наукових праць лінгводидактів виокремлено найбільш ефективні, на думку автора, методи вивчення односкладних речень. Запропоновано та описано універсальний структурно-схематичний план практичного заняття, в основі якого лежить використання методів інтерактивної, проблемної, дослідницької, проектної технологій, а також технологій випереджального та групового навчання.

14.18.08.0787/221471. Аналіз сучасних можливостей підвищення якості підготовки фахівців технологічної галузі в Україні. Москвіна І.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.200-203. - укр. УДК 378.14.015.62.
Проведено аналіз основних проблем науково-дослідної роботи професійної освіти України, наслідком яких є низький рівень підготовки фахівців, що не задовольняє потреби працедавців. Результати роботи - дослідження основних завдань покращення якості наукової складової, професійної освіти в цілому, винаходження шляхів їх вирішення. Розглянуто позитивні приклади, які впроваджуються в Україні та зарубіжних країнах.

14.18.08.0788/221474. Полікодові тексти як лінгводидактичні засоби навчання української мови. Нікітіна А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.219-224. - укр. УДК 371.811.1 134.
Проаналізовано з погляду лінгводидактики поняття "полікодовий текст" ("креолізований текст"), зокрема з'ясовано дидактичні функції текстів з вербальним і невербальним компонентами. Представлена характеристика структури й особливостей навчальної інформації в полікодових текстах, визначена їх роль як засобів навчання української мови.

14.18.08.0789/221475. Психолого-педагогічні аспекти організації навчально- дослідницької діяльності майбутніх інженерів-педагогів у комп'ютерному середовищі. Овсянніков О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.224-230. - укр. УДК 378.
У статті розглядаються психолого-педагогічні аспекти організації навчально-дослідницької діяльності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю в комп'ютерному середовищі.

14.18.08.0790/221476. Проблеми застосування мультиагентних систем у підготовці майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Панченко Л.Ф., Лавриненко Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.230-234. - укр. УДК 378.
У статті на основі існуючих курсів з мультиагентних систем пропонується зміст та структура вступного курсу для фахівців з інформаційних технологій, обґрунтовується використання програмного забезпечення мультиагентних систем NetLogo та AnyLogic для навчання основам комп'ютерного моделювання.

14.18.08.0791/221477. Навчальна практика як важливий чинник формування професійного мислення майбутніх інженерів-механіків. Панченко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.234-241. - укр. УДК 378.147 +371.38.
Розглянуто проблему формування професійного мислення майбутніх інженерів-механіків під час фахової підготовки. Наголошено, що навчальна практика є одним із активних і вагомих методів формування професійного мислення майбутніх інженерів-механіків. Обґрунтовано доцільність використання проектно-дослідницьких завдань (моделі-завдання), названо методи формування професійного мислення та творчої активності майбутніх інженерів-механіків.

14.18.08.0792/221478. Особливості формування проектної культури майбутнього вчителя. Пелагейченко М.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.241-246. - укр. УДК 378.147.
Стаття присвячена проблемі формування проектної культури майбутніх учителів. Характеризуються особливості формування проектної культури на різних етапах, аналізуються вплив середовища на компоненти проектної культури особистості.

14.18.08.0793/221479. Система формування творчого потенціалу майбутніх учителів фізичної культури в процесі туристсько-краєзнавчої діяльності. Пецкович Д.Д., Чепелюк А.В., Кушнір Р.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.246-252. - укр. УДК 378.1:37.037:379.85.
Виділені структурні компоненти творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури і показаний механізм їх формування. Розроблено зміст туристсько-краєзнавчої діяльності та запропоновані педагогічні технології, спрямовані на розвиток творчого потенціалу студентів. Описано основні етапи процесу дослідження та його методика. Визначені необхідні педагогічні умови для формування творчого потенціалу майбутніх учителів фізичної культури в процесі туристично-краєзнавчої роботи. Доведено, що зміст формування творчого потенціалу майбутніх учителів фізичної культури реалізується поетапно у процесі вивчення дисциплін туристсько-краєзнавчого циклу, організації позааудиторних туристських заходів та проходження туристсько-краєзнавчої практики.

14.18.08.0794/221482. Сучасні підходи й закономірності формування професійної лексичної компетентності майбутнього документознавця в умовах вищого навчального закладу. Решетшова О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.267-273. - укр. УДК 030:378.147:82(477).

У статті висвітлено ефективні підходи до навчання української мови за профспрямуванням, зокрема особистісно зорієнтований, комунікативно-діяльнісний, компетентнісний, професійно зорієнтований, системний, текстоцентричний, а також описано закономірності навчання професійної лексики майбутніх документознавців: залежність мовленнєвих умінь і навичок від знань граматики і словникового складу мови, які сприяють формуванню професійної лексичної компетентності майбутнього документознавця.

14.18.08.0795/221484. Оцінювання освітніх досягнень майбутніх учителів технологій засобами педагогічної діагностики. Савченко Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.279-284. - укр. УДК [378:37.011.3-051]:62 64.
У статті розглянуто проблему досягнень студентів засобом педагогічної діагностики. Педагогічна діагностика - це система способів, процедур, методик, методів з'ясування обставин, умов і чинників функціювання педагогічних процесів, вивчення їхньої ефективності та наслідків щодо заходів, які передбачені або наявні. У діагностиці важливо не тільки зафіксувати результат, а й вибудувати динаміку його зміни. Оцінний процес повинен завжди відбуватися професійно, з обліком наявних знань у галузі тестування і проведення іспитів. За результатами оцінювання висловлюється прогноз щодо можливостей подальшого засвоєння матеріалу студентами. До основних методів педагогічного діагностування належать: педагогічне спостереження; бесіди; анкетування; педагогічний аналіз; усне й письмове опитування; тестування та ін.

14.18.08.0796/221485. Екологічні екскурсії в процесі підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Саєнко Ю.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.284-292. - укр. УДК 378.1:373.32.033.
Розвиток початкової школи як школи життя, школи природи і формування екологічної культури вимагає оновлення підготовки вчителя початкової школи до екологічного виховання учнів. Для розширення екологічного мислення та формування методичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів проводилися екологічні екскурсії.

14.18.08.0797/221486. Лабораторні заняття з фізики як форми розвитку експериментальних умінь та навичок майбутніх учителів хімії і біології. Сільвейстр А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.292-299. - укр. УДК 378.147.091.313:53.
У статті розглядаються питання, пов'язані з розвитком експериментальних умінь та навичок у студентів хімічного і біологічного напрямків підготовки на заняттях під час виконання лабораторних робіт міжпредметного та прикладного спрямування.

14.18.08.0798/221489. Взаємодія загальнонаукової та техніко-технологічної картин світу як аспект у формуванні світогляду майбутнього інженера. Сліпухіна І.А., Мєняйлов С.М., Максимов С.Л., Подласов С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.311-316. - укр. УДК 378.016: 53.
У статті висвітлено результати дослідження ґенези техніко-технологічної картини світу та її місце у загальнонауковій картині світу. Розкрито її значення при формуванню світогляду майбутнього інженера у вищих технічних навчальних закладах.

14.18.08.0799/221490. Теоретичні основи моделювання процесу формування педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами духовної музики. Смаковський Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.316-324. - укр. УДК 371.134.
У статті розглянуто теоретичні основи моделювання процесу формування педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами духовної музики. Доведено, що модель є цілісною педагогічною системою, спрямованою на реалізацію результату - сформованість педагогічної культури майбутніх учителів засобами духовної музики.

14.18.08.0800/221493. Модель формування самоосвітньої компетентності майбутніх учителів технологій засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Федоренко О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.339-345. - укр. УДК 378.041.
Стаття присвячена проблемі формування самоосвітньої компетентності в майбутніх учителів технологій засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Розглянуті соціальні та педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності, класифіковані засоби інформаційно-комунікаційних технологій та виділено три етапи формування самоосвітньої компетентності. Ключові слова: самоосвітня компетентність, модель формування/.

14.18.08.0801/221494. Інноваційні педагогічні технології у фаховій підготовці майбутніх учителів іноземної мови. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.345-351. - укр. УДК 37.034:159.945.07.
Стаття присвячена висвітленню технологізації сучасної професійної підготовки майбутнього спеціаліста. Розкрито особливості застосування інноваційних педагогічних технологій у фаховій освіті. Підкреслено, що витоками педагогічних технологій є досягнення педагогічної, психологічної та соціальних наук, передовий педагогічний досвід, народна педагогіка.

14.18.08.0802/221495. Технології адаптації майбутніх педагогів до умов освітньо-професійної діяльності. Цина В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.351-358. - укр. УДК 371.311:378.
У статті здійснюється наукове обґрунтування педагогічних технологій адаптації майбутніх педагогів до умов освітньо-професійної діяльності, яке спирається на характерні ознаки фази адаптації до умов освітньо-професійної діяльності та концептуальні засади формування особистісно-професійної зрілості.

14.18.08.0803/221497. Робота з обдарованими дітьми - від теорії до практики. Чирчик С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.362-368. - укр. УДК 378.14:72.012.
Висвітлені організаційні питання в роботі з обдарованою молоддю у вищому навчальному закладі за напрямом підготовки 6.020207 "дизайн", кваліфікації 3471 "Дизайнер-виконавець інтер'єру". У статті акцентуються педагогічні проблеми пошуку, діагностики, навчання і виховання обдарованих студентів в умовах університету. Актуалізується питання проектної роботи з обдарованими студентами та стан готовності професорсько-викладацького складу до роботи з обдарованою молоддю в умовах реформування вищої освіти в Україні.

14.18.08.0804/221498. Формування ймовірнісно-стохастичних умінь майбутніх інженерів за допомогою комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання. Чумак О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.368-374. - укр. УДК 378.147.
Обґрунтовано важливість формування в майбутніх інженерів вмінь з теорії ймовірностей та випадкових процесів. Потрактовано поняття ймовірнісно-стохастичних умінь та виокремлено їхні види. Продемонстровано можливості формування ймовірнісно-стохастичних умінь за допомогою комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання.

14.18.08.0805/221499. Розвиток творчого мислення майбутнього вчителя при вивченні дисциплін із захисту інформації. Чуприна Г.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.374-379. - укр. УДК 378.147.

У статті розглядаються різні педагогічні прийоми, які доцільно застосовувати для розвитку творчого мислення майбутніх вчителів при вивченні дисциплін із захисту інформації. Наведено приклади з використання проблемних методів навчання та лекції прес-конференції.

14.18.08.0806/221501. Підготовка майбутніх учителів фізики до організації творчої діяльності учнів. Шишкін Г.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.385-392. - укр. УДК 378.016:53.
Розглядаються проблеми формування готовності студентів фізико-математичних спеціальностей педагогічних університетів до дослідницької діяльності в школі. Визначено етапи розвитку творчих здібностей випускників. Пропонується модель і методи підготовки студентів до організації творчої діяльності учнів та критерії оцінки стану готовності випускників до даного виду діяльності.

14.18.08.0807/221502. Ціннісна компонента структури навчальної діяльності зі стохастики. Шульга Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.392-400. - укр. УДК 378.14.
У статті проаналізовано будову ціннісної компоненти процесу навчання стохастики майбутніх економістів. Структура даної компоненти представлена як сукупність конструктів спонукання, мотивація та цілепокладання. Конструкт спонукання охарактеризовано за психологічними особливостями, суб'єктами-носіями та умовами виникнення. Конструкт мотивація визначений за типом зв'язку із сигналами-стимулами, за системою сформованих мотивів та за типом ситуативних факторів. Характеристику конструкту цілепокладання розкрито за сутністю, суб'єктністю та спрямованістю.

14.18.08.0808/221503. Реалізація ідей "діалогу культур" як педагогічна умова формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. Яблоков С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.400-409. - укр. УДК 378.147:811.
У статті схарактеризовано таку педагогічну умову успішного формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов, як реалізація ідей "діалогу культур" за допомогою включення студентів до міжкультурної комунікації в створеному культуро- освітньому середовищі, спрямованому на засвоєння системи цінностей, норм поведінки, особливостей країни виучуваної мови.

14.18.08.0809/221504. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній діяльності студентів як засіб формування їх життєвої компетентності. Яковлєва В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.409-417. - укр. УДК 74.213.51.
У статті розкрито специфіку застосування інформаційно-комунікаційних технологій в організації навчальної діяльності студентів технолого-педагогічних спеціальностей. Розглянуто чинники покращення якості знань студентів при самостійному вивченні навчальних дисциплін з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, проблеми впровадження і використання навчально-контролюючих комп'ютерних програм у процесі організацій навчальної роботи студентів та ймовірні шляхи їх розв'язання.

14.18.08.0810/221505. Формування математичної компетентності майбутніх науково-педагогічних кадрів у системі неперервної професійної підготовки магістрів і аспірантів сучасного технічного університету. Ярхо Т.О., Ємельянова Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.417-424. - укр. УДК 378.14.
Представлено концепцію формування математичної компетентності майбутніх науково- педагогічних кадрів у новій системі неперервної математичної підготовки магістрів і аспірантів, що є основою фундаментальної складової їх професійної підготовки. Запропоновано зміст інваріантної і варіативної складових математичної підготовки магістрів, а також загальної і тематичної частин математичної підготовки аспірантів. Підкреслено роль математичної освіти в інтелектуальному розвитку особистості та формуванні етичних принципів людського життя.

14.18.08.0811/221506. Структура і зміст інформатичних компетентностей майбутнього економіста. Яцько О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.424-431. - укр. УДК 378.147.15.
У статті аналізується поняття "інформатичні компетентності майбутніх економістів", розглядається структура і зміст інформатичних компетентностей та пропонується класифікація здатностей у структурі інформатичних компетентностей майбутніх фахівців у галузі економіки. Визначаються внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на формування інформатичних компетентностей, та роль курсу "Інформатика" у формування інформатичних компетентностей майбутніх економістів.

14.18.08.0812/221508. Деякі аспекти формування готовності вчителя до інноваційної діяльності. Даниленко Л.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.439-445. - укр. УДК 371:351.
У статті проаналізовано тлумачення понять "готовність", "професійна готовність", "інноваційна діяльність". Обґрунтовано особливості теоретичних підходів до визначення феномену готовності до педагогічної діяльності. Визначено структурні компоненти, показники та рівні готовності вчителя до інноваційної діяльності, а також принципи формування інноваційної поведінки вчителя.

14.18.08.0813/221534. Синтез мистецтв як фактор формування естетичного ставлення майбутнього вчителя-хореографа. Бузова О.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.17-24. - укр. УДК 372.8:793.3:7.01:111.852.
У статті автор розглядає проблеми синтезу мистецтв майбутніх учителів хореографії. Удосконалення процесу цілісного усвідомлення художніх особливостей синтетичного жанру - хореографії. Розглядається проблема естетичного розвитку студентів засобами комплексної взаємодії; методи активізації естетичного відношення студентів до художніх образів.

14.18.08.0814/221537. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів у галузі комп'ютерних технологій до аналізу ринку освітніх послуг і ринку праці у процесі дипломного проектування. Волкова Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.36-43. - укр. УДК 378.147.33.
На конкретних прикладах розглядається методичний підхід до дипломного проектування майбутніх інженерів-педагогів у галузі комп'ютерних технологій. Подано шаблони таблиць для результатів інформаційно-аналітичної діяльності студентів.

14.18.08.0815/221541. Психокорекція смисло-життєвих орієнтацій студентів. Главатських І.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.60-65. - укр. УДК 15.81.21.

Науково-теоретичне обґрунтування експериментального дослідження особливостей сформованості смисло-життєвих орієнтацій студентів та ефективної психо-корекційної роботи щодо збільшення її рівня при підготовці інженерів-педагогів. Доводиться можливість і корисність упровадження її в навчальний процес при підготовці майбутніх фахівців.

14.18.08.0816/221546. Моделювання системи дистанційного навчання ВНЗ. Заболоцький А.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.94-99. - укр. УДК 378.14.015.62.
Характеризуються основні частини моделі системи дистанційного навчання. Зазначені проблеми, які має вирішити керівництво ВНЗ при впровадженні ІКТ у навчальний процес.

14.18.08.0817/221547. Формування ціннісного ставлення до професійної діяльності майбутніх учителів у процесі вивчення фахових дисциплін. Каданер О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.99-104. - укр. УДК [378.147: 371.134]: 373.31.
У статті розглядається проблема формування ціннісного ставлення до професійної діяльності майбутніх учителів у процесі вивчення фахових дисциплін. Розкрито сутність категорії цінностей, ставлення до професійної діяльності. Визначено педагогічні умови формування ціннісного ставлення до професійної діяльності майбутніх учителів у процесі вивчення фахових дисциплін.

14.18.08.0818/221549. Функціонально-структурний метод як засіб удосконалення навчального процесу вишу. Карпенко О.О., Чернишов С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.113-116. - укр. УДК 372.833.
У статті доведена необхідність використання методів технічного нормування для Вдосконалення навчального процесу у ВНЗ. У засобах інформації постійно посилаються про нестачу часу для здійснення запланованого, а в той же час є такі методи, які забезпечують ефективний пошук і використання резервів робочого і вільного часу.

14.18.08.0819/221555. Роль університетської агенції Франкофонії в інтернаціоналізації вищої освіти. Лучкевич В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.148-154. - укр. УДК 378.
Статтю присвячено актуальній проблемі інтернаціоналізації сучасної вищої школи крізь призму діяльності Університетської агенції Франкофонії, яка сприяє налагодженню міжнародного співробітництва між університетами-партнерами. Значну дослідницьку увагу звернено на аналіз структури, організаційних засад, мети та завдань Університетської агенції Франкофонії, виявлення основних напрямів її міжнародної діяльності.

14.18.08.0820/221558. Науково-педагогічні засади проектування методичної системи навчання інженерно-графічних дисциплін майбутніх учителів технологій. Нищак І.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.167-172. - укр. УДК 378.14:378.62.
Досліджено науково-педагогічні засади (закони, закономірності та принципи реалізації інженерно-графічної підготовки) проектування методичної системи навчання інженерно-графічних дисциплін майбутніх учителів технологій. Комплексне врахування одержаних результатів дослідження уможливлює науково-обґрунтований підхід до вивчення сучасного стану, динаміки перебігу та перспектив розвитку інженерно-графічної освіти в педагогічних ВНЗ.

14.18.08.0821/221560. Основні чинники формування вмінь самовдосконалення в майбутніх учителів математики. Панова С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.179-184. - укр. УДК 378.147.
Згідно з теоретико-методологічним аналізом характеризуються основні чинники формування вмінь самовдосконалення в майбутніх учителів математики. Обґрунтовуються перспективні ідеї пошуку шляхів формування фахової компетентності з точки зору усвідомленої, цілеспрямованої, планомірної та безперервної діяльності студентів по самовдосконаленню їх теоретичної та практичної підготовки, здібностей та якостей, мотивів та цінностей.

14.18.08.0822/221561. Формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету для студентів спеціальності "музичне мистецтво" (на прикладі вірша Мері Ховітт "Павук і Муха"). Петько Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.184-190. - укр. УДК 378.011.3-051:]81 '243.
З метою формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету на прикладі вірша Мері Ховітт "Павук і Муха", автором розглянуто використання художнього твору в музичній творчості української піаністки Віки Єрмольєвої, британської рок-групи "Rolling Stones", американской хеві-метал групи "Machine Head".

14.18.08.0823/221563. Методичні основи формування інформаційної культури майбутніх психологів. Почтовюк С.І., Черненко В.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.195-202. - укр. УДК 318.147.
Розглядаються проблеми формування інформаційної культури майбутніх фахівців-психологів та методичні аспекти застосування ІКТ в процесі вивчення математичних методів в психології.

14.18.08.0824/221565. Психолого-дидактичні умови управління пізнавальною діяльністю студентів при дистанційному навчанні. Роженко І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.206-211. - укр. УДК 37.018.43(485).
Досліджено психолого-педагогічні умови ефективного управління пізнавальною діяльністю студентів при дистанційному навчанні та проведено моніторинг педагогічного проектування в умовах дистанційного навчання. Досліджено аспекти управління пізнавальною діяльністю студентів.

14.18.08.0825/221566. Педагогічні умови розвитку полікультурної взаємодії студентів у навчально-виховному процесі вишу. Синьова Т.В., Алексеева Л.І., Алексєєв М.Е. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.211-218. - укр. УДК 373.1.(075.8).
Розвиток полікультурної взаємодії студентів у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу буде відбуватися продуктивно, якщо впровадити експериментальну інтерактивну технологію, яка передбачає створення відповідних педагогічних умов, а саме білінгвальних освітніх програм.

14.18.08.0826/221568. Сутність понять "фахова та професійна компетентність": їх тлумачення, різниця та взаємодія. Смагулова Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.227-232. - укр. УДК 378.147:371.134.
У статті розкрито сутність понять "професійна компетентність інженера-педагога", "фахова компетентність", приведена численними науковцями. Визначено місце та роль фахової компетентності у структурі професійної компетентності інженера-педагога.

14.18.08.0827/221574. Корпоративна ідентичність - запорука успішності академічного бренду. Тільчарова К.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.260-266. - укр. УДК 378:371.15.001.361.
В постіндустріальному суспільстві успіх будь-якої комерційної або некомерційної установи залежить, по-перше, від якості пропонованих товарів та послуг, а, по-друге, від назви чи бренду організації. Це стосується й брендів академічної спільноти.

14.18.08.0828/221577. Обґрунтування закономірностей і принципів формування готовності вчителів початкової школи до роботи з обдарованими учнями в системі неперервної педагогічної освіти. Ушмарова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.279-285. - укр. УДК 378.046.4: 376.545.
У статті визначено єдину систему закономірностей (детермінантні, атрибутивні, продуктивні) і принципів процесу формування готовності вчителів початкової школи до роботи з обдарованими учнями в системі неперервної педагогічної освіти, які дозволяють пояснити його сутність та забезпечують його цілісність.

14.18.08.0829/221578. Імплементація синергетичного підходу у підготовці майбутніх філологів. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.285-291. - укр. УДК 37.034:159.955.0.
Стаття присвячена актуальним питанням сучасної фахової підготовки майбутніх філологів. Визначено мету та завдання їх фахової підготовки. Підкреслено роль та значення застосування принципів синергетики у сучасному освітньому процесі, орієнтованому на формування особистості майбутнього вчителя.

14.18.08.0830/221583. Використання засобів природничого музею в міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука. Шикула Р.Р. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.313-318. - укр. УДК 372.8 "19".
Охарактеризовано природничий музей, який діє на базі Міжнародного економіко- гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне). Описано методику використання музейних експонатів у фаховій підготовці майбутніх учителів у галузі природознавства.

14.18.08.0831/221584. Самоосвіта студентів з питань формування загальнокультурної компетентності. Шумілова І.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.318-328. - укр. УДК 378.147:37.035.6.
У статті обґрунтовано умову формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. У результаті узагальнення й синтезу науково- педагогічної інформації охарактеризовано самоосвіту студентів з питань формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей в професійній підготовці.

14.18.08.0832/221585. Формування в студентів іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності з використанням інтернет-ресурсів. Юдіна О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.328-334. - укр. УДК 811.11:378.147:004.738.
У статті розглядається проблема використання інформаційних технологій у навчальному процесі з іноземної мови в руслі сучасних тенденцій мовної освіти, визначаються дидактичні та методичні передумови формування в студентів іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності засобами Інтернет-ресурів.

14.18.08.0833/221586. Інноваційні технології поетапного запам'ятовування матеріалу музичних творів студентом-піаністом. Юник Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.334-342. - укр. УДК 78.071.2:159.922:37.
Висвітлено специфіку роботи складників музичної пам'яті студента-піаніста: сенсорного регістра, короткострокової та довгострокової пам'яті. Обґрунтовано методику визначення оптимальної величини фрагментів музичних творів для довільного заучування методом повторення і образного уявлення.

14.18.08.0834/221661. Теоретико-методологічні основи формування духовної культури майбутнього вчителя. Стрельніков В.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.38-43. - укр. УДК 378.02.
У статті розкрито теоретико-методологічні основи формування духовної культури майбутнього вчителя. З'ясовано, що формування духовної культури майбутніх учителів ґрунтується на таких методологічних підходах: системному, культурологічному, компетентнішому, антропологічному, суб'єктно-діяльнішому, особистішому, соцально-педагогічному, аксіологічному. Представлено характеристику цих підходів. Основою забезпечення високого рівня духовної кульутри майбутнього вчителя е методолого-теоретичне обгрунтування її сутності та розробка моделі науково-методичної системи забезпечення процесу її формування в умовах вищого педагогічного навчального закладу.

14.18.08.0835/221663. Моніторинг якості формування загальнокультурної компетентності майбутнього вчителя гуманітарних спеціальностей як психолого- педагогічна проблема. Шумілова І.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.49-56. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовано сутність моніторингу якості формування загальнокультурної компетентності майбутнього вчителя гуманітарних спеціальностей. У результаті узагальнення й синтезу психолого-педагогічної літератури з'ясовано, що моніторинг якості формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спецальностей можна визначити як процес відстеження, збирання, порівняльного аналізу, відбору й оцінювання інформації про результати сформованості загальної культури поведінки студента в ході професійно-педагогічної підготовки, оскільки об'єктом спостереження є кількісні і якісні зміни, здобуття знань, розвиток професійно-особистісних якостей; педагогічних, комунікативних умінь; набуття педагогічного досвіду, рефлексивних здібностей у сфері загальнокультурної компетенції.

14.18.08.0836/221666. Підготовка майбутніх учителів до організації проектної діяльності учнів старших класів. Князян М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.66-71. - укр. УДК 378.
У статті висвітлюється сутність поняття "готовність студентів до організації проектної діяльності старшокласників", його структура (мотиваційний, теоретичний, процесуальний, самооціночний компоненти). Схарактеризовано засоби підготовки майбутніх учителів до цієї діяльності.

14.18.08.0837/221668. Ретроспективний аналіз професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Коваль Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.79-85. - укр. УДК [371 134:373 3](091).
У статті розкриваються етапи розвитку професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у вищих педагогічних навчальних закладах України. Як позитивне вважається у вищій педагогічній освіті запровадження компетентнісного підходу; стрімкий розвиток наукової думки; створення інформаційно-комунікаційного середовища; активне застосування нових форм,

методів і технологій навчання студентів; значне підвищення кадрового складу, що дозволило здійснювати підготовку фахівців у контексті розвитку сучасної початкової школи.

14.18.08.0838/221671. Полікультурна освіта майбутніх соціальних педагогів як педагогічна система. Гуренко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.99-107. - укр. УДК [371.134:37.013.42]:[37:168.4].
У статті на основі аналізу наукових праць визначено сутність системного підходу; обґрунтовано доцільність його запровадження до полікультурної освіти майбутніх соціальних педагогів; побудовано модель полікультурної освіти майбутніх соціальних педагогів як певний аналог педагогічної системи.

14.18.08.0839/221672. Мотиваційні аспекти активізації процесу вивчення хімічних дисциплін засобами інформаційних і мультимедійних технологій. Жмуркова І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.107-111. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті досліджено психолого-педагогічні особливості формування готовності майбутніх інженерів хімічних спеціальностей до професійної діяльності засобами мультимедіа. Автор доводить, що широке використання інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах життя зумовило необхідність реформування змісту фахової підготовки сучасного інженера.

14.18.08.0840/221673. E-learning в умовах компетентнісного підходу у ВНЗ. Заболоцький А.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.111-116. - укр. УДК 378.14.015.62.
У статті розкриваються тенденції запровадження компетентнісного підходу в дистанційній освіті України, пошуки теоретичних засад цієї проблеми; аналізується практика застосування з позиції сучасних вимог до якості освіти.

14.18.08.0841/221674. Вихідні положення проектування психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів професійно-технічних навчальних закладів. Кривильова О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.116-122. - укр. УДК 378.
У статті теоретично обґрунтовано вихідні положення проектування психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів професійно-технічних навчальних закладів (спеціальності 014 Середня освіта. Фізика, Математика), які базуються на ідеї створення умов для досягнення студентами оптимального рівня психолого-педагогічної компетентності відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, Національної рамки кваліфікацій та професійних вимог до викладачів професійно-технічних навчальних закладів.

14.18.08.0842/221675. Шляхи оптимізації формування естетичної культури майбутніх хореографів. Сінтінь Лю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.122-126. - укр. УДК 378.02.
У статті розглянуто підходи до формування естетичної культури майбутніх хореографів у позаудиторній діяльності університету. Розкрито сутнісні характеристики форм, методів, засобів формування естетичної культури особистості. Окреслено основні блоки програми спецкурсу "Естетична культура особистості: сутність та особливості формування" та взаємозв'язки між ними.

14.18.08.0843/221676. The knowledge triangle as a main educational aspect for learning outcome. Mekvabidze Ruizan. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.126-132. - укр. УДК 378.14.
У статті описується розвиток основних аспектів трикутника знань (навчально-методичних досліджень) і підхід категорії для вивчення результатів у вищих навчальних закладах. Розглядаються теоретичні та практичні ініціативи, прагнення привернути увагу до студента як споживача в моделі вищої освіти.

14.18.08.0844/221678. To some problems of international students study: language, social and humanitarian aspects. Nikitenko V., Karpenko I., Demikhova O. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.140-144. - англ. УДК 372.
У статті аналізуються методи викладання геоцінностей у процесі мовного навчання, вивчення соціальних і гуманітарних наук, таких як соціальна філософія, культурологія, психологія, соціологія, історія та інші, які мають ряд об'єднуючих і конструктивних елементів соціальної і гуманітарної сфери. Кожен із вищевказаних напрямів вивчає специфічні особливості геокультури, що об'єднує іноземних студентів; Однак це приносить певний національний колорит. Культура є тим об'єднуючим механізмом, що здатний об'єднати студентів та інтегрувати їх в спільноту.

14.18.08.0845/221680. Проблема розвитку теорії уроку в контексті професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи: історичний аспект. Нестеренко М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.150-158. - укр. УДК 378.
У статті здійснюється історичний аналіз проблеми розвитку теорії уроку; досліджуються дидактичні вимоги до уроку різних хронологічних періодів; розглянуті деякі особливості професійної підготовки майбутніх учителів відповідно до запитів початкової школи.

14.18.08.0846/221681. Метод аналогії як засіб підвищення якості процесу навчання в умовах університету. Петько Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.158-163. - укр. УДК 378.
Розглядається використання методу аналогії в організації навчально-виховного процесу в умовах вищої школи, що на сьогодні ще є недостатньо розробленим у дидактиці. Акцентується увага на тому, що метод аналогії дозволяє вдосконалювати навчальний процес, стимулює розвиток пізнавальної активності, здібностей студентів та підвищує якість їхніх знань.

14.18.08.0847/221683. Модель та експериментальна методика професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти. Попова О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.168-177. - укр. УДК 378+371.13+372.461 +371.15+81'25+811.581.
Стаття присвячена проблемі моделювання експериментальної методики професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти. У статті репрезентовано модель означеної підготовки; специфіковано експериментальну методику професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти.

14.18.08.0848/221684. Формування культури педагогічного спілкування магістрів початкової освіти в процесі фахової підготовки. Попова О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.177-181. - укр. УДК 378.
У статті зроблено спробу дати характеристику професійного спілкування вчителя початкової школи з учнями; розкрито його роль у становленні педагогічної майстерності. Особливу увагу зосереджено на проблемі формування професійного мовлення майбутнього педагога в умовах магістратури.

14.18.08.0849/221685. Інноваційні технології як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції здобувачів ступеня вищої освіти немовних спеціальностей. Радзієвська О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.181-185. - укр. УДК 378.
У статті розглянута проблема формування комунікативної компетенції на уроках іноземної мови. Автором зазначено, що інноваційні технології є одним з найефективніших засобів формування комунікативної компетенції; детально розглянуті етапи та засоби використання інноваційних технологій на уроках іноземної мови.

14.18.08.0850/221686. Development student's creative abilities in learning of modern moldavian tapestry. Simac A., Babin J. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.185-189. - укр. УДК 37.036-057.875:745.51(478).
У статті представлена інформація про розвиток творчих здібностей студентів за фахом "Художній гобелен". Автор аналізує процес формування і активізації творчих здібностей у професійній підготовці майбутніх фахівців по гобелену.

14.18.08.0851/221687. Удосконалення моніторингу поточного рівня знань з дисципліни "альтернативна енергетика" за допомогою комп'ютерної програми OpenTEST 2.0. Сичікова Я.О., Дейнеко Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.189-195. - укр. УДК 378.02:372.8.
Запропоновано здійснювати моніторинг знань студентів з дисципліни "Альтернативна енергетика" з використанням комп'ютерної програми OpenTEST 2.0. Розроблено варіанти тестових завдань.

14.18.08.0852/221688. Зміст і структура лінгвокультурологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. Стеченко Т.О., Ушакова Л.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.195-200. - укр. УДК 37.091.12: 81'243: 008.
Досліджується сутність лінгвокультурологічної компетентності майбутнього вчителя - користувача іноземними мовами, який є вторинною мовною особистістю. Визначається зміст і структура лінгвокультурологічної компетентності вторинної мовної особистості як одного з аспектів лінгвокультурологічної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов.

14.18.08.0853/221690. Педагогічні умови розвитку мотивації до вивчення професійно-орієнтованих дисциплін майбутніх диспетчерів з аеронавігаційного забезпечення. Ушакова Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.206-211. - укр. УДК 378.
В умовах високої конкуренції та попиту на висококваліфікованих фахівців виникає вимога теоретично обґрунтувати педагогічні умови розвитку мотивації до навчання у вищих льотних навчальних закладах загалом та педагогічні умови розвитку мотивації до вивчення професійно- орієнтованих дисциплін зокрема. Побудова навчального процесу, в якому основою є розвиток мотиваційної сфери курсантів - актуальна проблема сучасної освіти у вищих льотних навчальних закладах. Виявлення, обґрунтування та перевірка педагогічних умов спрямоване на розвиток мотивації, підвищення ефективності навчального процесу.

14.18.08.0854/221691. Популяризація на сторінках преси вищих педагогічних навчальних закладів передового педагогічного досвіду як умова реалізації професійно-педагогічного потенціалу вишівських газет. Фендріков К.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.211-218. - укр. УДК 378.
У статті акцентовано увагу на важливості реалізації компетентністного підходу в підготовці майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах; визначено потенціал преси педагогічних вишів як сукупність засобів, ресурсів для забезпечення якісної професійно- педагогічної підготовки майбутніх учителів; доведено, що професійно-педагогічний потенціал газет і журналів вищих педагогічних навчальних закладів буде більш повно реалізовано за умови популяризації на її сторінках передового педагогічного досвіду.

14.18.08.0855/221694. Особливості навчання математики студентів медичних коледжів. Шитко В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.229-233. - укр. УДК 378.02:372.8.
Порушується проблема формування практичного застосування отриманих математичних знань на рівні молодшого спеціаліста до розв'язування задач професійного спрямування майбутніми медиками. Обґрунтовується доцільність упровадження професійно-орієнтованих задач у практику навчання математики молодших спеціалістів медичних коледжів.

14.18.08.0856/221698. Методологічні засади використання системного підходу дослідження розвитку теорії управління вищими навчальними закладами в Україні (остання чверть ХХ - початок ХХІ століття). Васиньова Н.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.248-252. - укр. УДК 378.
У статті узагальнюються ідеї системного підходу, розкривається зміст понять "система", "теорія управління", "теорія управління вищими навчальними закладами". Автор обґрунтував теоретичні засади використання системного підходу до аналізу розвитку теорії управління вищими навчальними закладами в Україні останньої чверті ХХ - початку ХХІ століття та виділив основні компоненти, які повинні підлягати аналізу.

14.18.08.0857/221700. Управління якістю послуг у змісті підготовки менеджерів освіти на початку ХХІ століття. Товканець О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.258-263. - укр. УДК 378. 091.
У статті розглядається проблема формування змісту підготовки менеджерів освіти. Обґрунтовано необхідність вивчення управління якістю освітніх послуг. Визначено напрями підготовки менеджерів освіти: формування у менеджерів якісно нових ознак суспільної свідомості й практики, нового типу культури і мислення; знання суті концепції всеохоплюючого менеджменту якості, адміністративного та оперативного аспектів управління якістю; вирішення комплексу стратегічних питань розвитку освітньої установи.

14.18.08.0858/221757. Спеціальна теорія відносності без парадоксальних постулатів. Орлянський О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.28-35. - укр. УДК 378.02:372.8.
Спеціальну теорію відносності зазвичай викладають, використовуючи постулат Ейнштейна про незалежність швидкості світла у вакуумі від швидкості випромінювача. Парадоксальність цього постулату, на думку багатьох, і є причиною парадоксів теорії, які продовжують дивувати і навіть викликати супротив вже понад сто років. У роботі показана хибність такої думки. Перетворення Лоренца отримані без постулату Ейнштейна про швидкість світла, без використання чотирьохвимірного інтервалу простору-часу Мінковського і без посилання на електродинаміку та рівняння Максвелла.

14.18.08.0859/221758. Нормативні основи організації самостійної роботи студентів у вищих медичних закладах США. Симоненко Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.36-44. - укр. УДК 378.

У статті проаналізовано стандарти організації самостійної роботи студентів у вищій медичній освіті США на міжнародному, національному, регіональному та інституційному рівнях.

14.18.08.0860/221759. Навчання фізики у вищій школі в контексті формування навичок XXI століття. Сліпухіна І.А., Мєняйлов С.М., Рудницька Ж.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.45-51. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті проведено аналіз змін освітнього середовища вищої та середньої школи у XXI столітті. З'ясовано сутність навичок сучасної фінансової, економічної, підприємницької, ділової, громадянської, екологічної та здоров'я збережувальної грамотності, доведено їх вплив на зміст компетенцій, необхідних для успішної діяльності майбутніх фахівців у XXI столітті. Визначено, що критичними чинниками в процесі формування компетенцій у вищій школі є підготовка педагогічних кадрів та розроблення нових навчальних планів, посібників та інструкцій, засобів оцінювання тощо. Навчання фізики у вищій школі потребує насамперед створення навчально-методичних комплексів, спрямованих на розуміння сучасної фізичної картини світу, без якої є неможливим формування навичок XXI століття.

14.18.08.0861/221765. Виртуальные лаборатории для обучения физике. Лапта С.И., Сергеев В.Н., Токарев П.Л., Мирко В.А., Литвинов Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.92-98. - рос. УДК 378.02:372.8.
Новые информационные технологии являются высокоэффективным инструментом, позволяющим придать новое качество образовательному процессу при меньших затратах сил и времени как преподавателей, так и студентов. Информатизация всех составляющих человеческой жизни, стремительный рост требований к профессиональным знаниям и умениям современного специалиста заставляют искать новые пути решения таких проблем обучения: зачем, чему и как учить. В частности, появилась возможность проведения дистанционного индивидуализированного обучения и виртуальных компьютерных лабораторных работ по физике.

14.18.08.0862/221773. Характеристика італійського досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії у вищих навчальних закладах. Базильчук О.В., Сущенко Л.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.150-155. - укр. УДК 378.
Стаття присвячена проблемі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії в провідних вищих навчальних закладах Італії. Визначено перелік італійських університетів, які проводять підготовку бакалаврів фізичної терапії. Проаналізовано основні підходи до системи підготовки професійних кадрів з фізичної терапії в Італії. Проведено аналіз навчальних планів підготовки бакалаврів фізичної терапії у вищих навчальних закладах цієї країни. Висвітлено основні відмінності між системами підготовки фізичних терапевтів у Італії та Україні.

14.18.08.0863/221774. Підходи до формування компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців. Бакум З.П., Костюк С.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.156-161. - укр. УДК 378.02.
У статті порушено актуальні проблеми формування багатокультурної мовної особистості для рівноправної участі в міжкультурному діалозі. Проаналізовано погляди науковців на досліджувану проблему, виокремлено основні підходи до формування компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців у процесі навчання української мови на основному етапі навчання. Визначено, що навчання української мови студентів-іноземців має бути спрямоване на формування компетентностей міжкультурної комунікації у навчально-професійній, соціально-культурні, суспільно-політичній сферах.

14.18.08.0864/221775. Компетентнісний підхід до природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у вищих навчальних закладах. Білик В.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.161-157. - укр. УДК 378.
У статті аналізується компетентнісний підхід як важливий засіб модернізації природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у вищих навчальних закладах. На основі аналізу наукових джерел у контексті реалізації компетентнісного підходу в природничо-науковій підготовці майбутніх психологів у вищих навчальних закладах автор робить висновки про оптимізацію співвідношення обсягу і якості природничо-наукової та професійної підготовки майбутніх психологів; активізацію процесів самоосвіти студентів та підготовку всебічно розвиненого, висококваліфікованого та конкурентоспроможного на ринку праці фахівця.

14.18.08.0865/221776. Зміст формування здоров'я зберігаючої компетентності біологічного напряму майбутніх інженерів-технологів харчової галузі. Благий О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.168-176. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовано та розроблено біологічний напрям змісту формування здоров'я зберігаючої компетентності у майбутніх інженерів-технологів харчової галузі. Визначено групи оздоровчих добавок, що використовуються у виробництві оздоровчої продукції, їх властивості та вплив на організм споживачів.

14.18.08.0866/221777. Навчання функціональному аналізу в педагогічному ВНЗ. Бобилєв Д.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.177-182. - укр. УДК 378.02:372.8.
Робота присвячена вирішенню проблем, що виникають при навчанні дисципліні "Функціональний аналіз" майбутніх вчителів математики та інформатики. Науково обґрунтувало доцільність створеного навчально- методичного комплексу з функціонального аналізу, спрямованого на формування загальних і фахових компетентностей майбутнього вчителя. Підсумовано результати створення навчально-методичного комплексу з дисципліни. Зазначено рекомендації щодо його використання.

14.18.08.0867/221778. Фізичний практикум 3 курсу загальної фізики для студентів нефізичних спеціальностей. Величко С.П., Сірик Е.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.183-188. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті аналізуються питання змісту, умов та організаційних аспектів у розробці та реалізації експериментальних завдань, що можуть бути включеними до обов'язкового переліку у фізичному практикумі з курсу загальної фізики для підготовки фахівців нефізичного профілю.

14.18.08.0868/221780. Теоретичне підґрунтя формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації в оздоровчій діяльності. В'яла О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.195-200. - укр. УДК 378.
Автор наголошує на тому, що в сучасний період вища фізкультурна освіта як складова системи вищої освіти України виконує актуальне завдання кадрового забезпечення галузі фізичної культури та спорту. У статті акцентовано увага на тому, що необхідність програми модернізації вищої фізкультурної освіти визначається внутрішніми закономірностями розвитку вищої освіти і перспективними потребами розвитку особистості, суспільства і держави, які склалися в системі професійної підготовки

майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах на основі збереження і примноження кращих традицій вітчизняного та світового досвіду.

14.18.08.0869/221781. Застосування інноваційних технологій в освітньому процесі майбутніх учителів технологій в умовах євроінтеграції. Гевко І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.201-206. - укр. УДК 378.
Розглянуто підходи до підвищення якісних характеристик системи вищої освіти України та результативності освітнього процесу за допомогою інноваційних технологій. Розглянуто можливості підвищення якості професійної підготовки майбутнього вчителя технологій, відповідно до сучасних вимог, спрямованим на реалізацію положень Болонської декларації. Надано оцінку ефективності впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій на підвищення якості системи освіти в цілому.

14.18.08.0870/221782. Модель професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності. Данилевич М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.207-212. - укр. УДК 378.
У статті теоретично обґрунтована модель професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності, до структурних блоків якої віднесено: цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, організаційно-технологічний та критеріально-оцінювальний. Охарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

14.18.08.0871/221784. Психологічний аспект реалізації дистанційних освітніх технологій у навчальний процес майбутніх учителів математики. Жерновникова О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.219-225. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто психологічний аспект реалізації дистанційних освітніх технологій у навчальний процес майбутніх учителів математики. Визначено комунікативну взаємодію суб'єктів навчального процесу як засіб передачі інформації в системі дистанційної освіти.

14.18.08.0872/221785. Особливості професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для організації спортивного дозвілля учнівської молоді в аквацентрах. Захаріна Є.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.226-232. - укр. УДК 378.02:372.8.
Розглянуто проблему професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту. На основі аналізу наукових джерел з'ясовано деякі особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту для організації спортивного дозвілля учнівської молоді в аквацентрах. Зазначається, що дисципліна "Акваеробіка" допомагає студентам засвоювати різновиди організації та проведення спортивного дозвілля з учнівською молоддю.

14.18.08.0873/221786. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи в старшій школі. Коновальська Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.233-238. - укр. УДК 378.011.3-051:[796:373.5]:005.963.1.
Мета статті полягає в характеристиці компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно- оздоровчої роботи в старшій школі, розкритті його змісту. Автор акцентує увагу на тому, що розвиток і вдосконалення системи вищої освіти в Україні передбачають високу якість навчання й виховання студентської молоді, теоретичну і практичну підготовку майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності, всебічний розвиток їх духовних і фізичних сил, формування національної самосвідомості.

14.18.08.0874/221789. Про досвід підготовки майбутніх учителів фізичної культури в зарубіжних вищих навчальних закладах. Кравченко Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.252-257. - укр. УДК 378.
У статті розкритий зміст професійної підготовки учителів фізичної культури в зарубіжних вищих навчальних закладах. Сучасні інноваційні зміни та вхід України до освітнього Європейського простору зумовили нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців у вищих начальних закладах. У статті доведено актуальність і доцільність обраної проблеми дослідження.

14.18.08.0875/221790. Функціонально-структурна модель формування методологічних знань і вмінь майбутнього вчителя математики. Кугай Н.В., Калініченко М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.258-264. - укр. УДК 378.
У статті охарактеризовано функціональні й структурні компоненти моделі формування методологічних знань і вмінь майбутнього вчителя математики під час навчання дисциплін математичного циклу. Описано складові чотирьох блоків пропонованої моделі: методологічно-цільового, змістового, діяльнісного та діагностичного. Розкрито зміст елементів кожного блоку.

14.18.08.0876/221791. Професійно-творча підготовка студента-хореографа в умовах педагогічного ВНЗ. Мартиненко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.265-270. - укр. УДК 378.
У статті розкриваються особливості фахової підготовки студентів- хореографів у педагогічних ВНЗ. Автором охарактеризовано основні складові професійно-творчої підготовки майбутніх учителів хореографії (виконавська, балетмейстерська, репетиторська, педагогічна) в умовах педагогічного ВНЗ з урахуванням творчого компонента, дано власне трактування поняття "професійно-творча підготовка студента-хореографа".

14.18.08.0877/221792. Сутність поняття професійної компетентності логопеда, зорієнтованого на запити сільського соціуму. Мицик Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.271-278. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто різні наукові погляди на питання компетентності та його похідних. З урахуванням вимог, які наразі висуває суспільство до майбутнього фахівця, запропоновано власне розуміння професійної компетентності логопеда, зорієнтованого на запити сільського соціуму.

14.18.08.0878/221793. Фізичний стан готовності студентів до тестування фізичних якостей за програмою щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України. Осіпов В.М., Будний О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.279-283. - укр. УДК 371.15:796.011.3.
Досліджено фізичний стан готовності студентів педагогічних спеціальностей Бердянського державного педагогічного університету до тестування фізичних якостей за програмою щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України. Визначено показники їх фізичного стану за загальноприйнятими методиками та проаналізовано результати дослідження. Наведено порівняння отриманих результатів з показниками фізіологічної норми. Встановлено, що більшість студентів мають слабкі резерви здоров'я і не готові до запропонованої програми тестування.

14.18.08.0879/221795. Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування комунікативної компетентності учнів. Попова О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.290-298. - укр. УДК 378.
У статті розкривається зміст різних підходів у підготовці майбутніх учителів початкової школи до формування комунікативної компетентності учнів: компетентнісного, діяльнісного, професіографічного, особистісно орієнтованого, технологічного, інтегративного. Це посилює практичну орієнтованість лінгвометодичної підготовки студентів - майбутніх учителів початкової школи.

14.18.08.0880/221796. Набутки української лінгводидактики вищої школи в навчанні стилістики. Попович А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.299-301. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті проаналізовано стан досліджень із методики навчання стилістики української мови у вищій школі. Визначено, що лінгводидактичне підґрунтя вивчення дисципліни закладено в працях Є. Дмитровського, М. Пентилюк, І. Олійника, Л. Рожило. Увагу акцентовано на дисертаційних дослідженнях, публікаціях у фахових виданнях, навчальних і навчально-методичних посібниках, методичних рекомендаціях і допоміжних видах видань.

14.18.08.0881/221797. Особливості закордонного досвіду підготовки фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. Прима А.В., Путров С.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.302-307. - укр. УДК 378.
Мета статті полягає в характеристиці особливостей закордонного досвіду підготовки фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. У статті розкритий зміст професійної підготовки фітнес-тренерів у закордонних вищих навчальних закладах. Розвиток системи вищої освіти є об'єктивним процесом, що відображає зміни соціальних, економічних, культурних і політичних пріоритетів суспільства. їх трансформація в сучасному суспільстві обумовлює модернізацію професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. У статті доведено актуальність і доцільність обраної проблеми дослідження.

14.18.08.0882/221798. Вплив інформатичних дисциплін на формування професійних компетентностей майбутніх документознавців. Сивак О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.308-314. - укр. УДК 378.
У статті визначено основні напрями перебудови інформатичної освіти студентів-документознавців вищих навчальних закладів у руслі впровадження компетентнісного підходу.

14.18.08.0883/221799. Інноваційна технологія розвитку мнемічних умінь студентів-піаністів у процесі роботи над музичними творами. Юник Д.Г., Юник Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.315-323. - укр. УДК 378.02:372.8.
Висвітлено специфіку роботи трьохкомпонентної пам'яті студентів-піаністів: сенсорного регістра, короткострокової та довгострокової пам'яті. Обґрунтовано трьох етапну інноваційну технологію розвитку мнемічних умінь студентів-піаністів під час роботи над музичними творами, яка охоплює весь процес запам'ятовування інформації і базується виключно на специфіці роботи їх пам'яті.

14.18.08.0884/221831. Засоби мотивації студентів ВТНЗ до виконання позааудиторної науково-дослідницької роботи іноземними мовами. Новикова Є.Б. // Автомобільний транспорт. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №40, С.159-162. - англ. УДК 378.
Проаналізовано різні види науково-дослідницької роботи студентів у навчальний та позанавчальний час. Визначено засоби заохочення студентів різних курсів до проведення такої роботи. Обґрунтовано доцільність використання іноземної мови як засобу підвищення ефективності наукової роботи студентів.

14.18.08.0885/221832. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземної мови майбутніх інженерів. Чевичелова О.О. // Автомобільний транспорт. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №40, С.163-166. - англ. УДК 378.
У статті обґрунтовується важливість та розкривається сутність комунікативного підходу до навчання іноземної мови в технічному ВНЗ, аналізуються основні особливості цього підходу, розглядаються способи стимулювання пізнавального інтересу, визначаються умови формування комунікативної компетенції майбутніх інженерів у вищій школі.

14.18.08.0886/221838. Decision making for the development of high educational program of hotel management (case of Georgia). Mekvabidze R.Z. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.38-42. - англ. УДК 378.
For finding of the High Educational Program in Tourism and Hotel Business Studying by which would be provided the need specialisms, was prepared questionnaire with 19 workplaces at the hotel (research variables) and was suggested to hotel servants (accountants, managers, owners and others) for filling and for indicating the workplaces in series by their priorities. Data processing was provided by STATA program software and by the results the decision have been made. Gori State Teaching Universty introduced the program "Hotel Management" for the bachellor and Master levels of study. Reserach was provided in the frame of the program -544191-TEMPUS-1-2013-PT-TEMPUS-JPCR.

14.18.08.0887/221841. Розвиток творчого мислення майбутніх лікарів: до історії проблеми. Слухенська Р.В., Єрохова А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.55-63. - укр. УДК 378.
У статті розкрито погляди на проблему формування професійного клінічного і творчого мислення в педагогічному та психологічному аспектах; визначено особливості творчого клінічного мислення; з'ясовані характеристики професійного мислення; зроблена спроба окреслити шляхи оптимізації процесу розвитку професійного клінічного мислення майбутнього лікаря в контексті формування його духовно-творчого потенціалу під час навчання у ВДНЗ.

14.18.08.0888/221842. Інтернаціоналізація університетської освіти Китаю. Чирва А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.69-73. - укр. УДК 378.
У статті проаналізовано стратегічні підходи до інтернаціоналізації в китайських університетах; виділено основні форми на національному та інституційному рівнях, охарактеризовано їх сутність. Встановлено, шо на міжнаціональному рівні основними формами інтернаціоналізації вищої освіти Китаю є академічні обміни та науково-дослідне співробітництво.

14.18.08.0889/221848. Проблемні аспекти викладання дисциплін природничо- наукового циклу у вищих медичних навчальних закладах України. Александрова К.В., Крісанова Н.В., Рудько Н.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.103-107. - укр. УДК 378.147.013:5.61:[378.4:61](477).
Розглядаються проблемні аспекти організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах України в порівнянні з європейськими медичними школами з урахуванням особистого досвіду викладання біологічної хімії. Пропонуються

конкретні засоби вдосконалення стратегії і тактики педагогічного процесу при вивченні біологічної хімії та інших дисциплін природничо-наукового циклу.

14.18.08.0890/221849. Формування музично-педагогічної культури майбутніх учителів музики засобами української народної пісні. Бакум В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.106-113. - укр. УДК 371.134:78:784.4 (477).
Музично-педагогічна культура є складною системою професійних та особистісних якостей вчителя музики. Цей феномен характеризує життєву позицію особистості, її творчу ініціативу, установку на музич но-педагогічну діяльність, глибину вивчення народнопісенної творчості. Народна пісня - найдавніший пам'ятник української культури, в якій яскраво виявляється національна самобутність народу. Все це сприятиме формуванню образного мислення та ціннісних орієнтацій у майбутніх фахівців.

14.18.08.0891/221850. Основні компоненти самоосвітньої компентентності майбутніх фахівців з електропобутової техніки. Білик О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.114-119. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядаються проблеми формування самоосвітньої компетентності в процесі вивчення електротехнічних дисциплін у майбутніх фахівців з електропобутової техніки. Виокремлено основні компоненти, які є складовими самоосвітньої компетентності для майбутніх техніків електриків. Для формування самоосвітньої компетентності майбутнього фахівця необхідно передбачити розробку навчально-методичного забезпечення, враховуючи особистісні потреби та побажання самих студентів. Крім цього, необхідно створити умови та середовище, які будуть сприяти формуванню та розвитку необхідних компонентів.

14.18.08.0892/221852. Деякі аспекти формування лексичної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Греб М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.124-129. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті обґрунтовано лінгводидактичні засади навчання лексикології майбутніх учителів початкових класів з урахуванням логіки навчального процесу в сучасному педагогічному виші. Окреслено методичні орієнтири організації роботи студентів над лексичною теорією задля формування в них лексичної компетентності.

14.18.08.0893/221853. Психологічні аспекти становлення мовної особистості студента-лісотехніка. Гриджук О.Є. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.130-136. - укр. УДК 378.
Окреслено сутність професійного розвитку студента; названо чинники, що впливають на становлення професійної компетентності студента-лісотехніка; визначено основні якості фахівця і умови, що формують позитивне ставлення студента до майбутньої професії, роблять його навчальну діяльність успішною. Проаналізовано поняття особистість та описано відомі класифікації психологічної структури особистості; на їх основі виділено її структурні компоненти, необхідні для становлення мовної особистості студента, та узагальнено їх у запропонованій схемі.

14.18.08.0894/221854. Інтерпретація музичних творів як необхідна складова професійної підготовки майбутнього вчителя - музиканта. Дубінець І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.137-141. - укр. УДК 378.
У статті зроблено акцент на вивченні специфіки інтерпретації музичного твору. Підкреслюється взаємодія композиторського та виконавського стилю, інтерпретація пропонується для використання у професійній підготовці майбутніх фахівців-музикантів як найбільш ефективний вид інтерпретаційної діяльності.

14.18.08.0895/221855. Теоретико-методичні засади фахової підготовки у вищій школі. Кір'янова О.В., Малюкова О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.142-147. - укр. УДК 378.
У статті досліджено теоретико-методичні засади фахової підготовки у вищій школі. Проаналізовано основні тенденції фахового навчання у вищих навчальних закладах в Україні і за кордоном. Визначено можливі позитивні наслідки поглиблення принципів Болонського освітнього процесу у вищій школі в Україні. Розглянуто загальні аспекти управління педагогічним процесом у вищих навчальних закладах з урахуванням фахової складової. Окреслено особливості реалізації аксіологічної компоненти фахової підготовки у вищій школі. Розроблено шляхи підвищення ефективності навчання у вищих навчальних закладах.

14.18.08.0896/221856. Лінгводидактичні умови формування комунікативної компетентності майбутніх журналістів. Кондратенко Н.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.148-153. - укр. УДК 378.
У статті визначено й обґрунтовано лінгводидакгичні умови формування комунікативної компетентності майбутніх журналістів - збагачення словникового запасу, формування мовленнєвої креативності студентів, риторизація освітнього процесу вишу. Доведено, що збагачення мовлення майбутніх журналістів не може зводитися лише до механічного збільшення їхнього словника за рахунок уведення в активний ужиток окремих слів і висловів, важливо забезпечити оволодіння семантикою слова й умовами його функціонування, що відбувається в процесі організації роботи над усіма аспектами слова.

14.18.08.0897/221857. Importance of self-work of the students medical institutes as the important factor of increasing the grade of doctors education. Kutsak A.V., Kryvsun K.V. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.154-158. - укр. УДК 378.147.091.33-021.464:61:005.6.
У статті розглядаються питання підвищення ролі самостійної роботи студентів в медичному вузі. Автором розглянуто ряд проблем щодо організації самостійної роботи студентів з досвіду кафедри загальної гігієни та екології Запорізького державного медичного університету. Розглянуто основні труднощі, що перешкоджають ефективній самостійній роботі студентів, запропоновано шляхи і методи її удосконалення.

14.18.08.0898/221858. Самостійна робота як форма навчального процесу у ВНЗ для розвитку іншомовного професійного мовлення студентів транспортних спеціальностей. Маковєй Р.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.159-164. - укр. УДК 378.
У статті подається аналіз самостійної роботи студентів транспортних спеціальностей ВНЗ як важливої форми навчального процесу з метою розвитку й удосконалення іншомовного професійного мовлення. Визначено й схарактеризовано форми, етапи, обґрунтовано методику й дидактичні засоби ефективної організації самостійної роботи студентів.

14.18.08.0899/221859. Створення ситуацій професійного спілкування на лекційних та семінарських заняттях як умова формування готовності курсанта до професійно орієнтованої комунікативної діяльності. Ненько Ю.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.165-170. - укр. УДК 378.

Метою статті є дослідження педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів с.ц.з. до професійно орієнтованої комунікативної діяльності. Автор вивчає вплив ситуацій професійного спілкування на лекційних та семінарських заняттях. Проаналізовано використання різних типів завдань: стереотипні, діагностичні, евристичні; орієнтовані на формування аналітичних, проектувальних, конструктивних умінь; комунікативні завдання з різними типами умов. Роз'яснено градацію завдань залежно від курсу навчання.

14.18.08.0900/221860. Про вплив лекції на формування у студентів інтересу до вивчення непрофільних дисциплін. Пришляк М.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.171-176. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті зосереджено увагу на проблемах, пов'язаних з вивченням непрофільних дисциплін у вищих навчальних закладах України; висловлено судження щодо ролі лекції в структурі формування позитивного ставлення студентів до таких дисциплін.

14.18.08.0901/221861. Організація дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов на заняттях з української мови. Радченко А.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.177-183. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовано організаційні засади дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов під час навчання української мови у вищому навчальному закладі. Зазначено, що цей процес має бути інтенсивним, продуктивним та дієвим, спрямованим на формування лінгвокреативності, критичного мислення, дослідницьких умінь і навичок.

14.18.08.0902/221862. Апробація відеоматеріалу як автентичного джерела патернів мовлення для професійної комунікативної підготовки майбутніх філологів. Рибінська Ю.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.184-188. - укр. УДК 378.02:372.8.
Стаття присвячена використанню автентичних відеоматеріалів для формування патернів мовлення та іншомовної комунікативної компетентності на заняттях з англійської мови. Розкривається перспектива застосування відеоматеріалів та вимоги до їх відбору. Зазначається, що відеоматеріали є цінним джерелом під час опрацювання нових термінолексем, оскільки підвищують рівень професійної комунікативної підготовки студентів.

14.18.08.0903/221863. Можливості використання сучасних програмних продуктів у практичному навчанні майбутніх землевпорядників. Русіна Н.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.189-195. - укр. УДК 378.
У статті представлено характеристику авторської розробки програмного комплексу "ЗАСІЧКА 3.0" як засобу автоматизації камеральної обробки інженерно- геодезичних даних. У ході дослідження з'ясовано, що навчальними закладами України використовуються різні комп'ютерні програми. Зазначено, що комплекс "ЗАСІЧКА 3.0" написаний на мові програмування Delphi. Розглянуто основні характеристики програмного продукту. Обґрунтовано можливості використання програми під час проведення навчальних практик у вищих навчальних закладах України.

14.18.08.0904/221865. Комунікативна компетентність і її формування у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музики. Слятіна І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.202-206. - укр. УДК 378.
У статті розглядаються проблеми формування та особливості набуття комунікативної компетенції майбутніх вчителів музики у процесі їх професійної підготовки.

14.18.08.0905/221867. Професійна підготовка майбутніх учителів хореографії в контексті розвитку мистецької педагогіки. Таранеко Ю.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.215-221. - укр. УДК 378.
Визначаються основні періоди розвитку професійної підготовки майбутніх учителів хореографії з часів античності до початку XXI століття, характеризуються ці періоди як мистецько-педагогічний феномен.

14.18.08.0906/221868. Forming of the reflective position of students on the English lessons. Khalabuzar O.A. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.222-227. - англ. УДК 378.02:372.8.
Стаття присвячена проблемі формування рефлексивної позиції студентів на заняттях з англійської мови. Наведено розкриття певних особливостей поняття "рефлексія" в контексті педагогіки та лінгвістики. У статті також пропонуються розроблені автором методики формування рефлексивної позиції, орієнтованої на культуру логічного мислення.

14.18.08.0907/221869. Вивчення звертання в педагогічних університетах. Чубань Т.В., Левченко Т.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.228-234. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті аналізуються семантичні відношення, які утворюють у реченні звертання. На матеріалі речень з повісті Івана Нечуя-Левицького "Бурлачка" визначено, що важливим засобом вираження ввічливості та поваги в етикетній ситуації є звертання.

14.18.08.0908/221870. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музики в процесі підготовки до організації роботи з учнівським колективом. Шевченко Ю.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.235-239. - укр. УДК 378.
Розглядаються проблеми підготовки майбутніх учителів музики до набуття комунікативної компетентності в організації художньо-творчої діяльності музично-інструментальних колективів.

14.18.08.0909/221871. Критерії оцінювання рівня розвитку організаційної культури кафедри вищого навчального закладу. Гавриляк В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.240-244. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовані критерії визначення рівня розвитку організаційної культури кафедри вищого навального закладу, а також висвітлена процедура їх отримання. Результати дослідження можуть бути основою для розробки методики оцінювання рівня розвитку організаційної культури кафедри.

14.18.08.0910/221872. Формування лідерських якостей у майбутніх працівників державної служби України з надзвичайних ситуацій. Іващенко І.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.245-250. - укр. УДК 378.02.
Стаття присвячена актуальній проблемі формування лідерських якостей майбутніх фахівців державної служби України з надзвичайних ситуацій. У статті аналізується наукова література стосовно проблеми лідерства, надаються тлумачення понять "лідер" та "лідерство". Автор розглядає різні підходи до визначення якостей, необхідних для професійної діяльності майбутніх пожежників-рятувальників. Здійснено аналіз специфіки навчання і майбутньої професійної діяльності курсантів вищих навчальних закладів ДСНС України. На основі здійсненого дослідження визначено основні компоненти лідерства майбутніх працівників ДСНС України.

14.18.08.0911/221873. Види корпоративних університетів у США: різноманітність як запорука успіху. Литовченко І.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.251-256. - укр. УДК 378.
У статті визначено роль класифікації корпоративних університетів в розумінні їх сутності, особливостей організації та функціонування; встановлено, що основу таких класифікацій становлять організаційні, процесуальні, функціональні риси, особливості партнерських відносин із закладами вищої освіти; проаналізовано різні види корпоративних університетів відповідно до основних класифікацій, наведених у сучасній науковій та бізнесовій літературі.

14.18.08.0912/221875. Парадигмальний підхід як методологічна засада вивчення вищої історичної педагогічної освіти України. Євтух М.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.9-13. - укр. УДК 378.
Автор статті на основі аналізу літератури визначає особливості застосування парадигмального підходу як методологічної засади вивчення вищої історичної педагогічної освіти України, зокрема види основних освітніх та історичних парадигм, їх роль у процесі підготовки майбутніх учителів історії.

14.18.08.0913/221877. Проблеми професійної підготовки соціального працівника в умовах університетської освіти України і Швеції: порівняльний аналіз. Попова А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.23-31. - укр. УДК 371.134:364.442.2 (477+485).
У статті визначено основні проблеми професійної підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах України і Швеції. Здійснено компаративний аналіз спільних проблем підготовки до фахової діяльності, а також визначені шляхи вирішення їх у вітчизняних ВНЗ, базуючись на закордонному досвіді.

14.18.08.0914/221885. Тренінгові та інтерактивні технології як засіб формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх судноводіїв. Бондаренко Є.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.82-90. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядаються провідні характеристики тренінгових та інтерактивних технологій як засобу формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх судноводіїв на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням. Розкривається актуальність, цінність та особливість цих технологій та їх вплив на особистісний розвиток курсантів у процесі вивчення англійської мови, детальне застосування тренінгових та інтерактивних технологій. Вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у вищих морських навчальних закладах є принципово важливим завданням з підготовки компетентних майбутніх судноводіїв. Головна особливість вивчення іноземних мов у немовному вищому закладі, а саме морському, є його професійно-орієнтований характер, тому постає потреба у розробці та впровадженні тренінгових та інтерактивних технологій.

14.18.08.0915/221886. Артистизм як один з чинників виконавської самостійності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Бурназова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.90-95. - укр. УДК 378.
У статті на основі аналізу наукових праць визначено сутність артистизму як одного з чинників виконавської самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва. Обґрунтовано доцільність його формування під час репетиційної підготовки інтерпретаторів до виконавської діяльності в емоціогенних умовах відпрацюванням сценічного перевтілення та сценічних рухів.

14.18.08.0916/221887. Музично-теоретичні дисципліни в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва: цілі і задачі. Дубінець І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.95-100. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглянуто значення музично-теоретичних дисциплін у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та висвітлено їх цілі і задачі. Акцентовано увагу на тому, що весь комплекс музично-теоретичної підготовки сприяє рішенню типових задач професійної діяльності та орієнтує на навчально- виховну, науково-методичну, культурно-просвітницьку професійну діяльність.

14.18.08.0917/221889. Інноваційні підходи в підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання учнів засобами дзвонарства. Ільчук Л.П. (Вознюк). // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.109-116. - укр. УДК 378.
У статті запропоновано як інновацію в змісті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва привернення їх уваги до українського дзвонарства. Розкрито інноваційні підходи в підготовці студентів до використання його виховного потенціалу в роботі з підлітками. Подано результати констатувального експерименту, що проводився серед студентів і викладачів музично-педагогічних факультетів. Наведено приклади творчих завдань для майбутніх педагогів-музикантів як одного із засобів покращення якості їхньої професійної підготовки.

14.18.08.0918/221890. Педагогічні умови підготовки майбутніх інженерів-педагогів до застосування суб'єкт-суб'єктної взаємодії в навчально-виховному процесі. Керницький О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.116-122. - укр. УДК 378.
Розглянуто проблеми ефективної організації професійної підготовки інженерів-педагогів, зокрема педагогічні умови до застосування суб'єкт-суб'єктної взаємодії в навчально-виховному процесі інженерно-педагогічного ВНЗ; використання положень продуктивного навчання під час формування готовності студентів до застосування суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

14.18.08.0919/221895. Лідерські якості в системі вимог до фахівців фармацевтичної галузі. Слюсаренко О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.145-150. - укр. УДК 378.02.
Стаття присвячена характеристиці лідерських якостей фахівців фармацевтичної галузі. Розкрито сучасні вимоги до фармацевтів. Визначено основні якості лідера-фармацевта (гнучкість, проникливість, комунікабельність, енергійність, прагнення вчитися, схильність до керівництва, оптимізм, емпатія, відповідальність, креативність, чесність, емоційна стійкість). Висвітлено фактори, що впливають на формування лідерських якостей фармацевтів: фактори мікросередовища, мезосередовища та макросередовища.

14.18.08.0920/221896. Сендвіч-модель формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Соляр Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.150-158. - укр. УДК 378.
У статті обґрунтовується авторська чотирьохшарова сендвіч-модель формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, яка включає професійно-когнітивну, етнокультурну, особистісно-мотиваційну та операційно-рефлексивну площини. Основна увага акцентується на елементах, які входять до цих площин, та їх значенні у презентованій сендвіч-моделі.

14.18.08.0921/221897. Практичні аспекти формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи. Степанюк К.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.158-165. - укр. УДК 378.
У статті розглядаються практичні аспекти формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи, зокрема, запропоновані завдання навчально-виховної та виробничої практики в школі. Досліджується метод портфоліо та його можливості у формуванні дослідницьких умінь студентів напряму 6.010102 Початкова освіта.

14.18.08.0922/221898. Інноваційні процеси вдосконалення фахової підготовки лінгвістів у контексті модернізації освіти. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.165-170. - укр. УДК 378.
Стаття присвячена актуальним питанням оновлення парадигми освіти. Автором підкреслено значення вдосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх лінгвістів у контексті сучасної освіти.

14.18.08.0923/221899. Використання дидактичних ігор у вищій школі як інтерактивного методу едукації. Хорошайло О.С., Яковенко Ю.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.170-176. - укр. УДК 378.
У статті аналізується проблема використання дидактичних ігор у вищих навчальних закладах. Акцентується увага на питанні використання інтерактивних методів у процесі викладання фахових дисциплін. Визначаюся шляхи дослідження проблеми едукації.

14.18.08.0924/221900. Особливості диференційного підходу в навчально- виховному процесі підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. Чепелюк А.В., Федак О.Г., Максим'як Я.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.176-181. - укр. УДК 378.
У статті проведений аналіз літературних джерел з проблеми диференційного підходу в процесі підготовки майбутнього вчителя фізичної культури; визначено та охарактеризовано його особливості; умови від яких залежить успішність диференційованого навчання; виділено види диференціації, які застосовуються в навчально- виховному процесі підготовки вишу.

14.18.08.0925/221901. Методичні засади навчання студентів іноземної мови для ділового професійного спілкування. Юдіна О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.181-187. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті представлено методичні засади навчання студентів іноземної мови для ділового професійного спілкування. Визначено чинники оптимізації процесу іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі відповідно до потреб суспільства та сучасних тенденцій мовної освіти.

14.18.08.0926/221902. Співпраця європейської асоціації університетів з арабськими та африканськими освітніми організаціями у сфері забезпечення якості вищої освіти. Дацко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.188-195. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто шляхи налагодження зв'язків між Європейською асоціацією університетів (ЄАУ) та освітніми організаціями за межами Європи. Схарактеризовано проекти щодо співпраці ЄАУ з Асоціацією арабських університетів та Асоціацією африканських університетів. З'ясовано перспективи розвитку партнерських взаємовідносин між організаціями у сфері забезпечення якості вищої освіти.

14.18.08.0927/221903. Принципи моделювання стратегічного розвитку університету. Кравченко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.195-200. - укр. УДК 378.
Обґрунтовуються принципи моделювання стратегічного розвитку університету як фундаментальні вихідні положення розвитку університетської діяльності в довгостроковій перспективі. Акцентується увага на важливих питаннях моделювання стратегічного розвитку університету.

14.18.08.0928/221913. Полилингвальные тексты в обучении многоязычию. Сорокина Е.И. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.65-72. - рос. УДК 378.147:81'362.
В настоящей статье предпринята попытка поиска новой эффективной интенсивной методики обучения нескольким иностранным языкам с опорой на уже имеющийся лингвистический и учебный опыт учащихся. В статье описывается опытное обучение использования системы полилингвальных текстов при обучении третьему иностранному языку в условиях учебного многоязычия. Определяются цели и задачи обучения третьему иностранному языку, выявляется специфика обучения многоязычию в лингвистическом вузе, дается определение понятию полилингвального теста, подробно описывается процесс и представляются результаты опытного обучения.

14.18.08.0929/221915. Оновлення парадигми освіти як шлях до вдосконалення фахової підготовки лінгвістів. Халабузар О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.79-87. - укр. УДК 371.134:[81+001.5].
Стаття присвячена актуальним питанням оновлення парадигми освіти. Автором підкреслено значення удосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх лінгвістів у контексті сучасної освіти.

14.18.08.0930/222022. Аксіологічні засади викладання іноземної мови професійного спрямування. Нікітенко В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.38-45. - укр. УДК 378.02:372.8.
В статті розкриваються проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців, підкреслюються особливості мовної та професійної соціалізації, висвітлюється необхідність професійної ідентифікації, професійної адаптації, формування у студентів комунікативної компетентності і готовності до професійної діяльності в сучасних умовах суспільного розвитку.

14.18.08.0931/222062. Актуальные проблемы преподавания современного английского для студентов-юристов в вузах. Алексеев Н.Э., Алексеева Л.И., Синева Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.54-61. - рос. УДК 378:811.111.1.
Завдяки активній інтеграції нашої країни в європейський економічний, політичний і правовий простір ми знаходимо велику кількість офіційних документів різних міжнародних організацій, написаних англійською мовою, який відрізняється від британського стандарту, що вивчається в більшості університетів нашої країни. Стаття розглядає сучасні тенденції розвитку та функціонування міжнародного стандарту англійської мови як засобу міжнаціонального спілкування, та його европейського різновиду - європейської професійної юридичної англійської, яка широко вживається у документах Євросоюзу. Окреслюються перспективи подолання проблем у розумінні європейського професійного юридичного англійського студентами-юристами у ВНЗах.

14.18.08.0932/222106. Аналіз освітньо-кваліфікаційних характеристик у студентів гуманітарних спеціальностей з метою виховання духовно-моральних цінностей засобами літературного мистецтва. Гуров С.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.116-124. - укр. УДК 378.015.31:17.022.1-021.465.
У статі розглядається аналіз освітньо-кваліфікаційних характеристики студентів гуманітарних спеціальностей з метою виховання духовно-моральних цінностей засобами літературного мистецтва. Основним завданням є дослідження можливості виховання духовно-моральних цінностей у студентів гуманітарних спеціальностей засобами літературного мистецтва. В статті визначено освітньо-кваліфікаційних характеристики галузі "гуманітарні науки" яка включає в себе наступні спеціальності у сучасному класифікаторі: (031) Релігієзнавство, (032) Історія та археологія, (033) Філософія, (034) Культурологія, (035) Філологія.

14.18.08.0933/222107. Дистанційне навчання англійської мови студентів педагогічного ВУЗу. Котлярова В.Ю., Ткач М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.124-130. - укр. УДК 821.163.41.06-31.09.
У статті розглянуто основні поняття, моделі та характерні особливості дистанційного навчання. Обґрунтовано актуальність використання дистанційних технологій у навчанні англійської мови. Основний акцент зроблено на особливості організації навчального процесу з використанням дистанційних освітніх технологій під час навчання англійської мови. Представлено короткий огляд найбільш важливих служб, які можуть використовуватися в дистанційному навчанні.

14.18.08.0934/222108. Лінгвостилістичний аналіз поезій Яра Славутича як засіб поглиблення мовної компетенції студентів технічних ВНЗ. Пухальська Г.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.130-141. - укр. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядаються питання поетики творчого доробку Яра Славутича, у контексті котрих - авторська версифікація, тропи, специфіка формування образної системи, символічність образів, художні засоби ретрансляції патріотичного пафосу і та ін. Об'єктом розвідки постає лінгвостилістика поезій першої збірки "Співає колос", аналітика мовних особливостей окремих поезій та груп з неї діаспорними та материковими лінгвістами й літературознавцями, в тому числі й представниками кіровоградської філологічної школи. Мета статті полягає у спробі систематизації аналітичних засобів для практичного використання їх у подальшому знайомстві студентів технічних ВНЗ з лексичним розмаїттям української літературної мови.

14.18.08.0935/222131. How to make home reading classes more effective. Bohdan V.V. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.67-73. - англ. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядаються шляхи підвищення ефективності навчання студентів іноземної мови взагалі та домашньому читанню зокрема. Аргументована необхідність створення цілісної, науково та методично обґрунтованої системи занять з домашнього читання на 1-5 курсах мовних ВНЗ на сучасному мовному матеріалі. Запропоновано ефективні вправи для підвищення мовленнєвої компетентності студентів у основних видах мовленнєвої діяльності.

14.18.08.0936/222132. Foreign languages in social and cultural study. Nikitenko V.O. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.74-79. - англ. УДК 378.02:372.8.
У статті аналізуються методологічні підходи до викладання іноземних мов у процесі вивчення соціальних та культурних наук, таких, як соціальна філософії, політологія, культурологія, психологія, соціологія, історія та інших, які мають ряд вузлів і конструктивних елементів соціально-гуманітарної наук; у статті визначається важливість і розкривається значення звернення до культурних та геокультурних цінностей під час вивчення іноземних мов. Кожен з вищевказаних дисциплін вивчає специфічні особливості геокультури, які можуть розширити наші знання засобами іноземної мови з одного боку, і освоїти іноземну мову за допомогою зазначених предметів з іншого боку.

14.18.08.0937/222134. Современные подходы в преподавании иностранного языка как средство повышения мотивации студентов неязыковых специальностей. Сомкин А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.88-94. - рос. УДК 378.02:372.8.
Статья посвящена рассмотрению такой актуальной на сегодняшний день проблеме как повышение мотивации изучения иностранных языков студентами неязыковых факультетов в современном вузе. Автором анализируются основные инновационные подходы и методы в преподавании иностранных языков как средство усиления мотивации и включения студентов в учебный процесс. Отмечается, что ключевая роль в этом процессе отводится личности самого преподавателя, который должен обладать такими качествами как высокий профессионализм, языковая компетентность, творческое мышление, умение моделировать учебный процесс и адаптировать его в соответствии с уровнем подготовленности конкретной аудитории и т.д.

14.18.08.0938/222163. Підручник з іноземної мови як засіб навчання і виховання естетичної культури майбутніх хореографів. Петько Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.59-66. - укр. УДК 378.02:372.8.
Автором презентовано навчальний посібник з англійської мови для студентів-хореографів. Акцентується увага на розвитоκ естетичної культури студентів у процесі музичного та професійного виховання шляхом формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету на підвалинах кращих зразків світового мистецького надбання.

14.18.08.0939/222447. Студентське самоуправління: європейський досвід. Коралевский Я. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.19-25. - укр. УДК 378.183.
Розглянуто проблему становлення і розвитку інституту студентського самоуправління в Європі. Доведено, що система студентського самоуправління у вищих навчальних закладах європейських країн розвивається на основі історичних, культурних і педагогічних традицій відповідних європейських країн. Показано, що сьогодні студентське самоуправління в Європейському союзі можна представити у вигляді самостійної громадської діяльності студентів із реалізації функцій управління вищим навчальним закладом за допомогою спеціально утворених формальних інститутів. При цьому воно має низку різноманітних форм: студентські парламенти, комітети, земляцтва, ради старійшин тощо. Звертається увага на основні цілі, які реалізуються студентським самоуправлінням, зокрема розвиток і вдосконалення навчального процесу на основі інноваційних технологій; сприяння у вирішенні організаційних, культурологічних, соціально-побутових і інших проблем студентів; створення умов, що сприяють формуванню в студентів персональних особистісних і ділових якостей, необхідних для їхньої максимальної професійної самореалізації.

14.18.08.0940/222448. Проблеми управління професійною підготовкою фахівців в умовах магістратури. Лунячек В.Е. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.26-32. - укр. УДК 378.015.62.
У роботі розглядаються проблеми професійної підготовки фахівців в умовах магістратури, які можуть бути вирішені шляхом прийняття певних управлінських рішень без суттєвого залучення додаткових ресурсів. Мова йде про створення і

функціонування структур у вищих навчальних закладах, які повинні працювати на поліпшення якості вищої освіти, підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів щодо запровадження компетентнісного підходу в умовах магістратури, забезпечення академічної доброчесності через реалізацію процесного підходу на всіх етапах навчання тощо. Окрема увага приділена проблемі узгодження навчальних планів бакалаврату, магістратури й аспірантури з метою уникнення дублювання навчального матеріалу. Розглядаються питання залучення студентів магістратури до наукової роботи з орієнтацією на подальше навчання в аспірантурі. Пропонується започаткування практики грантів і пільгових кредитів із боку роботодавців для студентів контрактної форми навчання та інших засобів мотивації та стимулювання.

14.18.08.0941/222454. Значимість математичної підготовки майбутнього вчителя в системі вищої педагогічної освіти. Фоменко Л.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.95-100. - укр. УДК 378.1:[37:51].
У статті розглянуто питання математичної підготовки майбутнього вчителя як важливої складової його професійної підготовки в умовах реформування системи вищої освіти. На основі аналізу наукових доробків вітчизняних педагогів, спеціальної літератури і власного педагогічного досвіду визначено місце та роль математичної підготовки у процесі професійної підготовки студентів педагогічних спеціальностей. Підкреслено вплив математики на загальнокультурний та інтелектуальний розвиток особистості майбутнього вчителя, формування наукового світогляду, розвиток самостійності та творчої ініціативи, дослідницьких здібностей. Доведено, що математичні знання широко використовуються при вивченні дисциплін природничо-наукового та загально-професійного циклів підготовки майбутніх учителів у системі вищої педагогічної освіти. Достатній рівень математичної підготовки студентів педагогічних спеціальностей сприятиме усвідомленому використанню набутих знань у подальшій професійно-педагогічній діяльності.

14.18.08.0942/222457. Розробка та експериментальна перевірка моделі системи управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки. Гирка І.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.115-121. - укр. УДК 378:005.336.2.
Статтю присвячено аналізу управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики, яка включає мету й завдання, наукові підходи, принципи, функції, основні етапи, суб'єкти й об'єкти, критерії, показники, рівні та ціль управління і забезпечує розвиток об'єкта управління, досягнення ефективного результату і створення таких умов для майбутніх фахівців, які сприяли б їх професійному та особистісному розвитку. Також у статті розглянуто та експериментально перевірено структурно-цільову модель системи управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки, що складається зі структурних компонентів: методологічно-цільового, змістовного, процесного, оцінювально-діагностичного і аналітично-результативного, обґрунтовано організаційно-педагогічні умови управління формуванням професійної компетентності в майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки: активізація пізнавальної, практичної та викладацької діяльності.

14.18.08.0943/222458. Проблема моніторингу процесу формування політичної культури майбутніх педагогів. Грицай С.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.122-128. - укр. УДК 378.03.
Статтю присвячено розв'язанню проблеми моніторингу формування політичної культури майбутніх педагогів. Визначено суть і структурні компоненти (цільовий, мотиваційний, когнітивний, переконавчий, діяльнісний, рефлексивний, особистісний) політичної культури майбутнього викладача. Суть моніторингу вказаного процесу визначено як синхронності спостереження, замірювання, отримання на цій основі нових знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням та прийняттям відповідного управлінського рішення, що дає можливість отримувати оперативну інформацію щодо перебігу педагогічного процесу, його результативності, робити висновки відносно його позитивних і негативних сторін, своєчасно його коригувати. Розкрито функції моніторингу процесу формування політичної культури майбутніх педагогів. Визначено критерії (мотиваційно-ціннісний, змістово-процесуальний, особистісно-рефлексивний) і показники сформованості політичної культури студентів-майбутніх педагогів.

14.18.08.0944/222459. Використання посібників у процесі навчання майбутніх лікарів і провізорів дисциплінам природничо-наукової підготовки. Добровольська А.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.129-141. - укр. УДК 378.14.
Стаття присвячена вивченню питання використання авторських навчальних посібників у процесі формування інформаційно-технологічної компетентності (ІТ-компетентності) майбутніх лікарів і провізорів, котрі вивчають дисципліни природничо-наукової підготовки (ДПНП). Акцентовано увагу на принципах, які використовувались під час укладання цих посібників, а також зазначено особливості їх особистісного орієнтування в процесі формування ІТ-компетентності майбутніх фахівців. Схарактеризовано структурні блоки, з яких складаються розроблені і запроваджені для навчання ДПНП посібники. Акцентовано увагу на тому, що кожний з цих структурних блоків у свою чергу складається зі стабільної, заданої варіативної і поточної варіативної частин. Було встановлено, що створені посібники можна розглядати як комплексну інформаційно-діяльнісну модель освітнього процесу, яка реалізується в межах методичної системи формування ІТ-компетентності майбутніх лікарів і провізорів під час їх навчання ДПНП. Схарактеризовано функції розроблених посібників, які реалізуються під час формування ІТ-компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання ДПНП. З'ясовано, що використання зазначених посібників у процесі навчання ДПНП забезпечує ефективне формування ІТ-компетентності майбутніх лікарів і провізорів, котра адекватна сучасним вимогам до їх фахової діяльності в інформаційному суспільстві.

14.18.08.0945/222460. Професійно-орієнтоване інтернет-середовище в системі підготовки майбутнього вчителя. Дрокіна А.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.142-146. - укр. УДК 378.147.15:004.77.
У статті розглядається проблема Інтернет-підтримки професійної підготовки майбутнього вчителя. Проведено аналіз професійно-орієнтованого Інтернет-середовища в системі підготовки майбутнього фахівця. Такий підхід до планування й організації навчального процесу дозволяє оптимізувати управління навчальним процесом і забезпечити якісну підготовку майбутнього учителя. Виявлено, що педагогічні веб-сайти можуть і повинні стати для сучасних педагогів одним з основних видів фахової інформації, необхідної для вдосконалення професійної діяльності. Визначено педагогічні завдання, які вирішуються при залученні майбутніх учителів до активного використання професійно-орієнтованого Інтернет-середовища для вдосконалення їхньої подальшої професійної діяльності.

14.18.08.0946/222462. Теоретичні основи управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. Кравченя А.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.147-152. - укр. УДК 37.014.542.
У статті запропоновано авторську модель системи управління якістю професійною підготовкою майбутніх учителів інформатики. На основі аналізу науково-методичних та управлінських наукових доробків вітчизняних науковців та проведеному опитуванню респондентів визначено критерії управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики: мотиваційно-ціннісний; когнітивно-професійний; організаційно-управлінський, охарактеризовано показники та запропоновано рівні

(репродуктивний, конструктивний та креативний). Доведено, що для підвищення рівня результативності управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики необхідно розробити модель системи управління якістю їх професійною підготовкою, яка включає п'ять взаємопов'язаних компонентів: пофесійно-змістовний, управлінський, організаційно-технологічний, діагностичний, регулятивний (за потребою). Єдальною ланкою для всіх компонентів системи виступають організаційно-педагогічні умови управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики.

14.18.08.0947/222463. Розробка підсистеми "лекція" в системі управління навчанням Moodle для комп'ютерних дисциплін. Литвинов А.Л. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.153-160. - укр. УДК 37.018.4:004.4.

У статті представлені результати з розробки активного елементу "Лекція" в системі управління навчанням Moodle для комп'ютерних дисциплін стосовно дистанційної освіти. Проведено аналіз використання системи Moodle в освіті, який засвідчив, що велика частина публікацій носить описовий характер, часто повторюючи технічні керівництва сайту користувачів Moodle, і рідко враховує особливості конкретних галузей знань. Сформульована узагальнена структурна схема лекції для комп'ютерних дисциплін і для неї розроблено структурну схему лекції "Процесори комп'ютерних систем" зі сторінок Moodle. Вона розкриває загальне призначення процесора комп'ютера і його складових частин, а також контрольні питання після кожного розділу. Лекція реалізована в електронному форматі, входить складовою частиною в дистанційний курс "Архітектура комп'ютерних систем". Лекцію "Процесори комп'ютерних систем" можна використовувалася як зразок при розробці лекцій з інших тем. При цьому значно скорочується час на їх розробку і налагодження. Апробація лекції здійснювалася на студентах денної форми навчання. Вона інтенсивно використовувалась ними при підготовці до іспиту і виявилася корисною, особливо для тих студентів, які пропустили цю лекцію.

14.18.08.0948/222464. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. Майковська В.І. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.161-167. - укр. УДК 378.147.156.

В умовах світової інтеграції України розвиток вищої професійної освіти в державі має забезпечити якість професійної підготовки, що робить актуальною орієнтацією вищих навчальних закладів на здатність їх випускників до практичної реалізації надбаних компетенцій. У статті розглянуто практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців, розкрито його сутність у вищій школі. Встановлено, що даний підхід є предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, проте його методологічні, теоретичні й технологічні аспекти мало вивчені, структуровані та обґрунтовані, а сам він досі залишається недостатньо дослідженим. У статті обґрунтовується доцільність впровадження практико-орієнтованого підходу в професійну підготовку і представляється досвід формування підприємницької ініціативи студентів на його засадах. Дослідження спирається на результати аналізу застосування категорії "практико-орієнтований підхід у професійному навчанні" в фаховій літературі, що дозволяє констатувати: науковці розглядають його як засіб орієнтації навчального процесу на кінцевий продукт професійного навчання - конкретизовані види дій, засвоєні студентами у вигляді досвіду під час роботи з навчальною інформацією. Це дозволяє в процесі професійної підготовки моделювати предметний зміст фахової діяльності та забезпечувати умови трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність фахівця. Основним засобом реалізації практико-орієнтованого підходу є практико-орієнтовані завдання, а неодмінною умовою їх застосування - розробка коректних умов цих завдань. Впровадження практико-орієнтованого підходу вимагає створення викладачами середовища, в якому студенти мають можливість виявити і реалізувати свій інтерес до пізнання, зробити його усвідомленою потребою в саморозвитку, власній професійній та соціальній адаптації. Прагнення знайти розумний баланс між академічною і прагматичною складовими професійної підготовки реалізовується у залученні студентів до створення практико-орієнтованих проектів, котрі є результатом індивідуальної або колективної діяльності за чітко визначеними правилами. Результатом пошуків автора щодо створення практико-орієнтованого середовища в Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ стало започаткування Програми "Молодь в підприємництві". Способом участі студентів в Програмі є створення ними команд, які реалізують свої ідеї на практиці у вигляді проектів; документують власну діяльність у формі звітів; артистично і дохідливо презентують створені та реалізовані проекти членам журі - потенційним працедавцям й інвесторам, представникам державних установ. Подальші наукові пошуки автора пов'язані з розробкою технології практико-орієнтованої підготовки фахівців на тлі реалізації в Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ Програми "Молодь в підприємництві".

14.18.08.0949/222465. Удосконалення інноваційних функцій в управлінській діяльності керівника факультету. Пермінова А.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.168-176. - укр. УДК 378.113.2.

У статті визначено дефініції та подано класифікації інноваційних функцій управлінської діяльності. Важливою умовою ефективності управління, науковці вважають необхідність органічного пов'язання функцій управління як традиційних, так і інноваційних, але головним принципом інновацій в управлінській діяльності керівника факультету мають стати інноваційні функції, в рамках якої як об'єкти управління мають бути залучені не тільки студенти, а й викладачі факультету. З'ясовано, що функції управління - це види діяльності, які чітко виокремлюються як за ознакою часу їх здійснення, так і за управлінськими завданнями. Відповідно до завдань, у реалізації функцій управління бере участь значна кількість членів педагогічного колективу, а функції керівника є його особистими видами діяльності; головним критерієм для визначення функції управління є відповідність видів управлінської діяльності етапам управління; головним критерієм для визначення функції керівника навчального закладу є відповідність видів його діяльності поточним завданням. Із метою покращення управління діяльністю факультету систематизовано та обґрунтовано необхідність застосування сукупності використання інноваційних функцій: прогностичної, менеджерської, представницької, політико-дипломатичної, консультативної та розроблено відповідну модель. Розроблена модель передбачає врахування етапів реалізації (проектний, організаційно-процесуальний, змістовий, аналітико-корекційний) інноваційних функцій управлінської діяльності керівника факультету, що створює можливість для їх системного (цілеспрямованого, логічного й послідовного) застосування в управлінській діяльності. Удосконалена модель містить аналіз та детальне визначення змісту посадових обов'язків керівника факультету при реалізації системи інноваційних функцій управлінської діяльності.

14.18.08.0950/222467. Системний підхід до тестування навчальної діяльності студентів. Чепурко І.П. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.190-197. - укр. УДК 378.146.1.

У статті розглядається використання системного підходу до тестування навчальної діяльності студентів як одного з методів контролю у ВНЗ. Останніми роками тестування як перспективний спосіб вимірювання успішності та якості навчальних досягнень студентів набуває все більшого поширення та актуальності. На основі аналізу досліджень провідних українських учених доведено, що тестування - це поняття багатоаспектне, яке необхідно розглядати з різних точок зору. Важливо враховувати переваги та недоліки тестування, спиратися на принципи тестового контролю. Саме системний підхід дає можливість охопити різні складові тестування, представити його як системне явище в навчальному процесі ВНЗ. При розробці тестів необхідно брати до уваги складові системи тестування такі, як мета тестового контролю, зміст тестових завдань, види та форми тестів, види контролю тощо. Тобто слід розглядати тестування навчальної діяльності студентів із позицій системного підходу.

14.18.08.0951/222468. Управління якістю музичної освіти в Миколаївському національному аграрному університеті. Шарата Н.Г. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.198-293. - укр. УДК 37.036:37.015.
У статті висвітлено досвід виховної діяльності, зокрема управління якістю музичної освіти в Миколаївському національному аграрному університеті. Сьогодні вищий навчальний заклад покликаний формувати нову генерацію української інтелігенції - грамотну, всебічно розвинену, творчу і відповідальну за себе і свої дії, здатну активно спрямовувати на подальший розвиток незалежної Української держави всі набуті знання й уміння. Миколаївський національний аграрний університет (далі - МНАУ) завжди прагнув і прагне використовувати мистецтво з метою підвищення культурного рівня студентів, розвитку їх творчих здібностей і соціальної активності. Мета виховання студентської молоді МНАУ - сформувати всебічно й гармонійно розвинену, морально, культурно, професійно й соціально компетентну особистість, здатну ефективно реалізовувати свої права й обов'язки й успішно здійснювати професійну діяльність. У нових соціально-економічних умовах актуальним стає розвиток такої сукупності компетенцій, яка б забезпечувала молодій людині здатність: бути відповідальним; приймати спільні рішення; регулювати конфлікти ненасильницьким шляхом; розуміти та сприймати різні культури, релігії, мови та національні традиції; володіти новими технологіями, розуміти рамки їх застосування й розповсюдження; здійснювати інноваційну діяльність; адаптуватися в умовах сучасного світу.

14.18.08.0952/222469. Експериментальне дослідження ефективності методики навчання основ наукових досліджень. Бачієва Л.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.204-212. - укр. УДК 378.147.
У статті наведені результати експериментальної перевірки методики навчання основ наукових досліджень майбутніх фахівців із машин та апаратів хімічних виробництв. Розкрито сутність реалізації педагогічного експерименту та його основних завдань: обрання критеріїв та показників, за якими слід здійснювати оцінку результатів навчання; проведення аналізу навчання студентів за традиційною методикою; здійснення перевірки ефективності експериментальної методики навчання основ наукових досліджень майбутніх фахівців. Наведена характеристика критеріальної бази дослідження: критерій сформованості дослідницьких знань та вмінь, критерій впливу елементів методики на формування дослідницьких знань та вмінь, критерій впливу елементів методики на формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців. Розкрита сутність реалізації теоретичних методів дослідження (аналіз методик навчання основ наукових досліджень; узагальнення інформації щодо розробки цілей, змісту, методів, засобів та форм навчання) та емпіричних (спостереженні за навчальною діяльністю студентів; анкетування тих, хто навчається, здійснення порівняльного педагогічного експерименту).

14.18.08.0953/222474. Методика формування проектної компетентності з автоматики нормальних режимів у майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем. Рудевіч Н.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.254-267. - укр. УДК 378.147.
У статті конкретизоване застосування методу навчання для формування проектної компетентності з автоматики нормальних режимів у майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем. Здійснено навчальне проектування для пристроїв, які б реалізовували задачі автоматичного управління вмиканням на паралельну роботу, автоматичного регулювання напруги та реактивної потужності, автоматичного регулювання частоти та активної потужності синхронного генератора. Проектування проведене згідно основних етапів методу навчання: ознайомлення з об'єктом управління; формування знань, умінь, навичок з визначення вимог, призначення, принципу дії та структури складових елементів системи управління; формування знань, умінь, навичок з визначення реалізації та параметрів складових елементів системи управління; перевірка спроектованої системи управління на відповідність вимогам. Окреслена загальна методика формування проектної компетентності з автоматики нормальних режимів у майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем на базі причинно-наслідкової моделі знань.

14.18.08.0954/222476. Психолого-педагогічні умови формування мотивації в процесі викладання іноземної мови студентам інженерно-педагогічних спеціальностей. Зеленін Г.І. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.282-287. - рос. УДК 81'232.
У даній статті проаналізовані терміни "мотив", "внутрішня і зовнішня мотивація". Були виділені психолого-педагогічні умови формування мотивації до вивчення іноземної мови у студентів інженерно-педагогічних спеціальностей та різні підходи формування, збереження і становлення позитивної мотивації у студентів до предмету "іноземна мова"; визначено методичні помилки, що можуть спричинити негативний ефект на результативність навчального процесу. У статті розкриваються методи педагогічного впливу щодо посилення мотивації до вивчення іноземної мови: метод безпосереднього впливу, метод синхронного впливу, метод непрямого впливу. Вірне тлумачення і практичне застосування даних методів зможуть допомогти педагогу розкрити необхідність практичного застосування іноземної мови в майбутній професійній діяльності, виховати свідоме ставлення до вибору спеціальності.

14.18.08.0955/222477. Аналіз взаємозв'язків між мотиваційними компонентами та психолого-педагогічними особливостями студентів інженерних ВНЗ при навчанні іноземних мов. Кравець О.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.288-293. - укр. УДК 378.147.
Здійснено аналіз типів навчальної та професійної мотивації, які впливають на активізацію навичок студентів до вивчення іноземної мови. Методом соціологічного опитування студентів інженерних спеціальностей немовного ВНЗ першого та другого курсів виявлені найбільш активні мотиваційні компоненти, розглянуті та проаналізовані типи психологічних мотивів, установлена взаємозалежність між психологічним станом студента та видами його мотивації і впливу цього зв'язку на кінцеву діяльність. Проведено порівняльний аналіз відповідей студентів на питання анкети після проведення експерименту, якій враховував найбільш значущі для студента види мотивації і включав методичний матеріал, використаний на занятті з іноземної мови з урахуванням мотиваційних компонентів та психологічних особливостей студентів. Запропоновані типи академічної діяльності у вищому навчальному закладі, які дадуть можливість мотивувати студентів немовних ВНЗ із низьким рівнем знань іноземної мови до вивчення предмету і розуміння його необхідності в майбутній сфері діяльності.

14.18.08.0956/222478. Сучасний стан сформованості інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики. Морквян І.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.294-299. - укр. УДК 378.1:[37:004].
У статті зазначена необхідність сформованості інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики для постійного саморозвитку та самовдосконалення у професійній діяльності. У ході дослідження наведено розуміння сутності понять "інтелектуальні вміння", "інтелектуальні вміння вчителя інформатики", "формування інтелектуальних умінь учителів інформатики". Зазначена важлива роль природничо-математичних дисциплін у процесі фахової підготовки майбутніх учителів інформатики, вивчення яких сприяє створенню на заняттях умов для ефективної інтелектуальної праці, розвитку у студентів інтелектуальних умінь, необхідних для створення освітніх програмних засобів при вивченні зазначених дисциплін. Серед компонентів інтелектуальних умінь особистості виділено такі: мотиваційний, гностично-діяльнісний та компетентнісно-особистісний та представлено їх зміст та структурні складники. Підґрунтям для розробки діагностичного інструментарію вивчення рівнів сформованості інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики визначено такі критерії, як мотиваційний,

змістовий та оцінно-результативний та зазначені відповідні показники. Зазначено, що критерії та показники розглядаються як ознаки сформованості інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики, що слугують для визначення їх готовності до творчої професійної діяльності. Отже, серед показників сформованості готовності майбутніх учителів інформатики до професійної діяльності виокремлено низький, середній, достатній та високий рівні, наведено їхній опис та характеристика студентів, що відповідають визначеним рівням. Визначено отримані результати дослідження та причини ситуації, що склалася, наведено подальші напрями проведення дослідження.

14.18.08.0957/222479. Обгрунтування актуальності дослідження проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності студентів-іноземців у вищих навчальних закладах України. Британ Ю.А. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.308-314. - укр. УДК 378.141.251-054.68.
У статті автором наведено аналіз проблем, що виникають у зв'язку з залученням іноземних студентів до навчально-виховного процесу українських вищих навчальних закладів. Розглянуто здоров'я як ознаку якісної підготовки студентів. Установлено, що забезпечення культури здоров'я і здорового способу життя майбутнього фахівця певної професійної галузі науковці пов'язують з процесом фізичного виховання, що пропонується удосконалювати різними шляхами і засобами. З'ясовано, що на сучасному етапі формування особистості, зокрема й професійної підготовки майбутнього фахівця з урахуванням пріоритетності компетентнісного підходу до її забезпечення постає питання про виокремлення здоров'язбережувальної компетентності. Проаналізовано напрями дослідження проблеми підготовки студентів-іноземців у вищих навчальних закладах України. Установлено, що сучасні науковці проблему підготовки іноземних студентів пов'язують з їхньою мовною підготовкою на підготовчих курсах, з адаптацією іноземних студентів під час пропедевтичної підготовки і навчання за фахом. Визначено існуючі суперечності, що зумовлюють актуальність проблеми формування здорового способу життя, культури здоров'я, здоров'язбережувальної компетентності студентів-іноземців, що не була предметом дослідження.

14.18.08.0958/222480. Особливості організації виховної роботи на сучасному етапі у вищому навчальному закладі. Васильєва І.Г. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.315-321. - укр. УДК 378.03.
У статті розглядаються особливості виховної діяльності у ВНЗ, визначено цілі, задачі і принципи виховної роботи у вищому навчальному закладі. У статті виділяються елементи, що забезпечують організацію і зміст структури управління виховною діяльністю у вищій школі; розглядається якість виховання як системна характеристика виховання; визначаються рівні організації виховної діяльності. Автор відзначає проблеми, пов'язані з несформованістю навичок навчальної діяльності випускників шкіл та шляхи їх подолання, зокрема роль інституту кураторства, який здійснює важливу роботу зі створення студентських колективів, сприяє систематичності і комплексності виховної роботи зі студентами, сприяє запобіганню девіантної поведінки молоді. Приділено увагу дослідженню специфіки гуманізації та гуманітаризації освіти на сучасному етапі як чинників, які сприятимуть формуванню в майбутніх фахівців більш повної картини світу, що співпадає із загальною метою освіти і виховання культурної людини. Опора на ініціативу, активну життєву позицію, ціннісні орієнтації студентства є реальним показником цивілізованості суспільства, утвердження в ньому демократичних начал.

14.18.08.0959/222483. Теоретичні засади адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому інженерно-педагогічному навчальному закладі. Паюнова А.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.350-355. - укр. УДК 37.015.324.
Дослідження присвячено актуальній темі "Теоретичні засади адаптації студентів- першокурсників до умов навчання у вищому інженерно-педагогічному навчальному закладі". Розглянута специфіка інженерно-педагогічної освіти. В статті визначено три головних аспекти адаптації першокурсника в умовах навчання у вищому інженерно-педагогічному навчальному закладі. Автором проведено дослідження в Навчально-науковому професійно-педагогічному інституті Української інженерно-педагогічної академії (м. Бахмут) серед студентів-першокурсників. Наведено результати пілотного дослідження, які свідчать про труднощі адаптації студентів першого курсу навчання. Визначено систему психолого-педагогічних заходів для прискорення адаптації першокурсників. У статті запропоновано шляхи прискорення адаптація першокурсників до системи навчання у вищому інженерно-педагогічному навчальному закладі. Автор особливу увагу приділяє Інтернет-проекту, як засобу адаптації студентів першого курсу до системи навчання у вищому інженерно-педагогічному навчальному закладі.

14.18.08.0960/222484. Аналіз стану обізнаності студентів класичного університету з питань академічної та наукової доброчесності. Полоцька О.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.356-362. - укр. УДК 378.015.31:177.
Одним із базових чинників підготовки висококваліфікованих та суспільно відповідальних випускників університетів на сучасному етапі є дотримання всіма учасниками освітнього процесу принципів академічної та наукової доброчесності. Незважаючи на значні зусилля, що за останні роки зробило суспільство в цілому та освітяни зокрема, на практиці ми все ще маємо численні випадки порушення зазначених принципів. У дослідженні робиться гіпотетичне припущення щодо однієї з причин порушень етики університетського товариства, а саме щодо недостатньої та фрагментарної інформованості студентів у питаннях принципів академічної та наукової етики. Для перевірки гіпотези було використано метод анонімного анкетування. Результатом дослідження стало виявлення недостатнього розуміння процесу створення умов для сталої системи академічної та наукової доброчесності, структури та змістового наповнення такої системи, її актантів.

14.18.08.0961/222485. Розвиток духовності та моральності студентів через використання іносказань на заняттях з іноземної мови. СаєнкоН.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.363-368. - укр. УДК 378.147.
У статті розглянуто використання іносказань, що охоплюють притчі, казки, міфи, легенди, оповідання в жанрі фентезі, моральні дилеми як дієвий засіб морального виховання студентів під час вивчення іноземної мови. Проаналізовано соціально-психологічні фактори популярності іносказань серед дорослих. Визначено місце і роль іносказань у духовно-моральному вихованні молоді. Стверджується, що іносказання допомагають здійснювати педагогічну корекцію соціальної поведінки молодої людини, пропонують приклад для наслідування, сприяють розвитку позитивних міжособистісних стосунків, соціальних умінь і навичок, знімають напругу, навчають вирішувати конфліктні ситуації. З'ясовано особливості процесу засвоєння моральності, основними компонентами якого є емоційно прийняті знання про зміст моральних принципів, моральна оцінка, моральний зразок виконання дій, здійснення морального вибору і поведінки на практиці. Визначено критерії відбору іносказань, надані форми і методи розвитку моральності студентів через використання іносказань під час вивчення іноземної мови, схарактеризовано деякі з них: метод навчально-виховних метаморфоз, філософський діалог, розв'язання моральних дилем, театральний форум.

14.18.08.0962/222486. Особливості формування соціальної відповідальності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі. Созикіна Г.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.369-364. - укр. УДК 378.1:656.
У статті розглянуто специфіку соціальної відповідальності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі. Акцентовано увагу на різноманітності поглядів на феномен соціальної відповідальності в наукових джерелах. Незважаючи на відсутність загальновизнаного підходу до визначення сутності соціальної відповідальності, наголошено, що вона посідає вагоме місце в

системі цінностей життєвих орієнтацій особистості. Уточнено сутність поняття соціальної відповідальності фахівців галузі як інтегративної якості особистості, що визначає її поведінку на основі усвідомлення і прийняття соціальних норм і цінностей, знань про соціальну відповідальність, права і обов'язки, здатності оцінювати наслідки і результати власних дій. Наголошено на необхідності підвищення рівня соціальної відповідальності фахівців галузі у зв'язку з критичним станом вітчизняних доріг. Окреслено напрями формування зазначеної якості через різні форми навчальної і суспільної діяльності студентів, використання активних методів, упровадження в процес освіти новітніх технологій.

14.18.08.0963/222487. Сутнісні характеристики готовності майбутніх фахівців до професійного саморозвитку. Фрицюк В.А. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.374-384. - укр. УДК 378.132.
У ході дослідження розкрито поняття готовності в межах різних підходів - особистісного та функціонального. Наголошено на стратегічній меті системи фахового зростання педагогічних і науково-педагогічних працівників, що передбачає забезпечення умов для їхнього безперервного професійного розвитку і саморозвитку, формування відповідних потреб, що може бути досягнуто шляхом реалізації низки тактичних цілей, названих у статті. Окреслено сутнісні характеристики готовності майбутніх фахівців до професійного саморозвитку, як здатності студента здійснювати цілеспрямовану рефлексивну діяльність, пов'язану з проектуванням і реалізацією якісних змін своєї особистості й реалізувати на практиці свій суб'єктний досвід у галузі професійного самовизначення та самореалізації на основі усвідомленої саморегуляції своєї навчально-професійної діяльності. Критеріями готовності визначено: ціннісне усвідомлення професійного саморозвитку; інтегративно-теоретична підготовка; практично-операційна підготовка, сформованість практичних умінь і навичок стосовно професійного саморозвитку; спрямованість на самоаналіз, самооцінку власного професійного саморозвитку.

14.18.08.0964/222489. Симпліфікація навчальних текстів із технічних дисциплін як метод дидактичної редукції. Немченкова С.Ю., Шматков Д.І. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.240-. - укр. УДК 378.167 168:62.
На підставі проведеного теоретичного дослідження систематизовано основні форми текстової симпліфікації, а також ручні, автоматизовані та автоматичні техніки застосування методу. Визначено, що необхідність застосування розглянутого методу дидактичної редукції зумовлюється постійним зростанням теоретичних та емпіричних даних із дисциплін відповідного напряму. Виявлено, що методи визначення складності текстів, як і техніки симпліфікації, спрямовано на загальні випадки і здебільшого не враховують специфіки технічних текстів - наявності символьних позначень, визначення та/або перетворення кількості змінних у формулах, різних видів зв'язків у діаграмах, графах, схемах тощо. Виявлено можливість застосування цього методу дидактичної редукції до технічних дисциплін за умов його адаптації до специфіки відповідної технічної предметної галузі, що полягає в розробці алгоритмів аналізу формул, схем, таблиць, графіків, графів, годографів та інших видів ілюстративного матеріалу, що зустрічається в технічних текстах. Також виявлено нагальну потребу в адаптації методу спрощення до текстів, представлених українською мовою.

14.18.08.0965/222490. Розгляд логістичного подходу при вивченні дисципліни "Управління інтелектуальною власністю. Тіманюк В.М., Тіманюк І.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.368-374. - рос. УДК 37.016:347.78.
У статті обґрунтовано необхідність включення в програму дисципліни "Управління інтелектуальною власністю" теми або розділу "Логістика у сфері інтелектуальної власності". Це пов'язано з тим, що логістика, як наука, заснована на підходах, методах, математичних моделях, що дозволяють найбільш оперативно й інтенсивно планувати, контролювати й управляти просуванням об'єкта, супроводжуючи його ресурсними потоками. Як об'єкт управління обраний об'єкт інтелектуальної власності(ОІВ), який є основним наскрізним матеріальним потоком, що проходить по логістичних ланцюгах, починаючи від первинного джерела - нововведення (технічної пропозиції, патенту), до конкретного споживача. У статті запропоновано розглянути логістичну систему управління інтелектуальною власністю (УІВ), розроблена і представлена відповідна термінологія таких основних понять, як: логістична система УІВ, логістичний матеріальний потік УІВ, логістична функція УІВ тощо; показана перспективність і доцільність використання логістичного підходу; представлений перелік тем і запитань, які пропонується розглянути в якості базового матеріалу для нової теми (розділу) в рамках вивчення менеджменту інтелектуальної власності.

14.18.08.0966/222492. Особливості особистості викладача технічних дисциплін у вищих навчальних закладах. Кулешова В.В., Мальована В.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.322-328. - укр. УДК 378.124:62.
Автори в статті приділяють увагу особистості викладача технічних дисциплін. Стверджується, що специфіка багатьох професій накладає відбиток на фахівця, включаючи додатково деякі іманентні властивості особистості, які визначаються особливостями професії. У деяких випадках обумовлюється особливо рівень здоров'я, стійкість до стресів тощо. Виділено більш повний набір особистісних якостей викладача технічних дисциплін як творчої особистості із соціально й професійно значущими характеристиками. Схарактеризовано особистісний потенціал фахівця. Виділено його структуру. Значна увага приділяється професійно-особистісному розвитку фахівця (довузівський, вузівський і післявузівський етапи). В. Кулешова, В. Мальована зазначають, що особистість викладача технічних дисциплін формується, розбудовується, самореалізується, самовдосконалюється в професійній діяльності й, як активний суб'єкт цієї діяльності, змінює себе й діяльність. Виявлено, що головним кінцевим результатом професійно-педагогічної підготовки й перепідготовки викладачів технічних дисциплін у системі післядипломної інженерно-педагогічної освіти є формування ключових компетенцій, що дозволяють йому виконувати професійні функції на основі наявних знань.

14.18.08.0967/222493. Внутрішній світ студентів та механізми його розвитку під час навчання у ВНЗ. Михайличенко В.Є., Грень Л.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.335-342. - рос. УДК 37.015.3.
У статті розкрито зміст внутрішнього світу людини і роль системи освіти в її формуванні під час навчання. Саме у ВНЗ відбувається становлення і розвиток професійної самосвідомості студентів, від якого значною мірою залежить успіх їх діяльності. У зв'язку з цим актуальним є вивчення потребо-мотиваційної сфери особистості студента, формування їхньої спрямованості на успішну професійну діяльність. Показана роль цілеутворення студентів та мотивації досягнення, які інтегрують в єдине ціле структуру регулятивних процесів. Відзначена роль переконань, що багато в чому визначають те значення, яке ми надаємо подіям, що лежать в основі мотивації і підтримують або пригнічують ті чи інші здібності і форми поведінки. Розкрито зміст ціннісно-смислового підходу і стосовно особистості викладача, що сприяє розкриттю і реалізації їхнього потенціалу, набуттю нових сенсів педагогічної діяльності. Запропоновані технології сприятливо позначаються на ціннісно-смисловій складовій внутрішнього світу не тільки студентів, а й особистості педагога, що забезпечує формування у них потреб та інтересів, мотивів і цілей, які активізують їхню діяльність.

14.18.08.0968/222494. Філософські та загальнонаукові засади розробки методичної системи підготовки майбутніх інженерів - технологів харчової галузі до творчої професійної діяльності. Лазарєва Т.А., Коралевский Я., Тарасюк А.П. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.232-239. - укр. УДК 378.1:664.

В статті обґрунтовано філософські та загальнонаукові засади розробки методичної системи підготовки майбутніх інженерів - технологів харчової галузі до творчої професійної діяльності. Встановлено, що категорії філософії мають значну методологічну цінність та можуть бути застосовані у сфері творчої діяльності майбутніх інженерів-технологів харчової галузі. Розглянуто основні категорії філософії: матеріальне та ідеальне, простір і час, причина і наслідок, необхідність і випадковість, можливість і дійсність, загальне і одиничне, зміст і форма, сутність і явище, суперечність і розвиток. Встановлено, що зміст методичної системи підготовки майбутніх інженерів-технологів харчової галузі до творчої професійної діяльності повинен бути представлений інтегрованими просторово-логічними трьохвимірними моделями, де першим виміром є система знань про об'єкти харчової галузі, другим виміром є система критеріїв та параметрів, а третім виміром є система прийомів та методів розв'язання творчих задач щодо розробки та удосконалення об'єктів харчової галузі. Така модель відображає просторово-часову єдність декларативної та процедурної складових творчої професійної діяльності майбутніх інженерів-технологів харчової галузі.

14.18.08.0969/222626. Формування професійної компетентності у студентів технічних ВНЗ у процесі навчання хімії. Даценко В.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.13-18. - укр. УДК 54:37.
Розглянуто основні положення організації навчання хімії у ХНАДУ для формування у студентів професійної компетентності. Показано, що знання та вміння, що набули студенти у процесі загальнонавчальної підготовки з хімії, є професійно значущі, оскільки вони є основою для розвитку та становлення професійної компетентності майбутнього фахівця.

14.18.08.0970/222627. Організація активної навчальної діяльності у процесі вивчення екологічних дисциплін. Хоботова Е.Б., Саенко Н.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.18-24. - укр. УДК 378.02:372.8.
Показано необхідність активізації всіх видів навчальної роботи у процесі вивчення фахових дисциплін. Визначено значення індивідуальних завдань для дисциплін екологічного профілю.

14.18.08.0971/222630. Нові методи математичної освіти майбутніх інженерів. Михайленко А.Г. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.37-40. - укр. УДК 378.
Запропонована підготовка інженерів вимагає динамічних занять з математики з рішенням задач з інженерним спрямуванням. Розгляд нових технологій навчання є важливим фактором у підвищенні глибокого розуміння математики студентами.

14.18.08.0972/222678. Проблеми та виклики університетської освіти. Дашенкова Н.М., Коробкіна Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.130-134. - укр. УДК 378.4:005.6.
У статті досліджується сучасний стан університету як вищої ланки системи освіти, яка поєднує навчання та науку. Сучасні університети характеризуються як такі, що перебувають у кризі. Намагання повернутися до моделі класичного університету Гумбольдта приречені на невдачу, бо ця модель відповідає вже минулому модерновому часу. Комерціалізація та глобалізація університетів, надмірна доступність університетської освіти загрожує втратою академічної свободи, свободи наукових досліджень та творчості викладання. В Україні до цих проблем додається майже суцільна симуляція вищої освіти, яка обумовлюється економічною відсталістю, відсутністю сталих університетських традицій, відголосками радянського минулого, низьким моральним станом суспільства. Заклики до реформування української освіти не призводять до суттєвих змін, і однією з причин є нерозуміння напрямку розвитку. Відповідати на виклики часу разом зі світовою університетською спільнотою, а не намагатися доганяти примарну західну освіту - це має стати шляхом вирішення проблем української університетської освіти.

14.18.08.0973/222687. Проблеми викладання нанометрології в університетах. Полярус О.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.7-11. - укр. УДК 378.147.31; 621.3.083.98.
На підставі аналізу стану розвитку метрологічного забезпечення нанотехнологій визначені основні проблеми підготовки технічних фахівців у вищій школі. Обґрунтовані пропозиції щодо викладання нанометрології в технічних та інших університетах.

14.18.08.0974/222688. Особливості побудови й вивчення полігармонічних вимірювальних інформаційних систем. Сахацький В.Д. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.12-17. - рос. УДК 681.518.3 (075.8).
На основі аналізу принципу дії та побудови полігармонічних вимірювальних інформаційних систем і навчальних планів підготовки магістрів за спеціальністю "Метрологія та інформаційно-вимірювальні технології" визначені теми, які виносяться на самостійну роботу студентам у процесі вивчення даних систем.

14.18.08.0975/222689. Метод розпаралелювання навчального процесу під час підготовки фахівців високотехнологічного виробництва. Любимова Н.О. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.18-21. - укр. УДК 378.147:681.3.
Запропоновано застосувати метод розпаралелювання навчального процесу інформаційно-вимірювальних та розрахункових операцій під час підготовки інженерно-педагогічних кадрів. Розглянутий метод також суттєво розширює можливості та якість контролю навчального процесу, особливо за умови дефіциту аудиторного часу.

14.18.08.0976/222692. До питання про гуманітарний складник підготовки майбутніх інженерів. Скрипник Н.С. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.31-34. - рос. УДК 378.
На підставі аналізу змісту гуманітарних дисциплін у статті показано їх потенціал щодо забезпечення формування у студентів знань про особистість, її розвиток і саморозвиток, суб'єктну позицію особистості. Наведено особливості формування суб'єктної позиції майбутніх інженерів, розглянуто роль позааудиторної діяльності у цьому процесі.

14.18.08.0977/222694. Деякі підходи до виховання моральності майбутніх інженерів у процесі викладання англійської мови. Саенко Н.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.40-44. - рос. УДК 378.02 81:372.8.
Розглянута роль етичного виховання в підготовці студентів технічного ВНЗ. Розкрито причини підвищеного інтересу до іносказань як засобу морального виховання в реаліях сьогодення. Обґрунтовано ключові компоненти процесу розвитку моральності за допомогою іноземної мови.

14.18.08.0978/222695. Переваги європейських методик викладання іноземної мови для технічних вишів України. Гріччіна А.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.45-48. - рос. УДК 81:372.8 378.02:372.8.

Розглянуто необхідність і доцільність застосування європейських методик викладання іноземної мови в українських технічних вишах, зокрема методики "Engage-Study-Activate" (ESA). Проаналізовано типові види завдань для кожної з фаз заняття за даною методикою. Наведені приклади завдань для фази залучення й активації.

14.18.08.0979/222701. Стандарти вищої освіти: основні етапи створення, проблеми та ризики впровадження. Дашковська О.В., Погребняк В.П. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.75-78. - укр. УДК 378 (477)(094.5).
Проаналізовано комплекс нормативно-правових актів та організаційних заходів, спрямованих на створення та впровадження стандартів вищої освіти. Установлено, що практично з усіх спеціальностей завершено розроблення проектів СВО освітнього рівня "бакалавр", здійснюється їх експертиза та погодження. Висвітлені причини ризиків, які можуть ускладнити процес затвердження СВО та набуття їх чинності.

14.18.08.0980/222702. Підготовка майбутніх фахівців з цивільної безпеки: проблеми та рішення. Филипчук В.Л., Туровська Г.І. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.79-84. - укр. УДК 378.
Визначено методологічні орієнтири для викладання дисциплін, покликаних формувати особистість, здатну до практичної діяльності, творчого пошуку, генерування нових ідей в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів.

14.18.08.0981/222704. Самостійна робота студентів як засіб розвитку компетенцій майбутніх інженерів-механіків. Каслін М.Д., Богатов О.І., Попов В.М. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.89-94. - укр. УДК 657.3(075).
Розглянуті питання значущості самостійної роботи студентів для професійної підготовки інженера-механіка на прикладі викладання дисциплін "Основи охорони праці" й "Охорона праці в галузі", оволодіння фахівцем розвиненими навичками самоосвіти й самонавчання з метою набуття компетенцій, необхідних для успішної кар 'єри.

14.18.08.0982/222705. Рівень функціональної надійності як база професіоналізму фахівця. Брусенцов В.Г. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.95-99. - рос. УДК 656.2.08:658.3.
Обґрунтовується необхідність контролю рівня функціональної надійності людини-оператора як визначальної частини професіоналізму.

14.18.08.0983/222708. Оптимізаційна модель розподілу часу між дисциплінами курсу дистанційного навчання. Рогозін А.С., Рогозіна М.А. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.109-111. - укр. УДК 378.02:372.8.
Подано оптимізаційну модель раціонального розподілу навчального часу за дисциплінами підготовки фахівців.

14.18.08.0984/222786. Аналіз особливостей конструктивістського підручника з англійської мови для навчання майбутніх менеджерів туризму. Тарнопольський О.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.158-163. - укр. УДК 378.147:802.0.
Проаналізовані структурні особливості створюваного підручника з англійської мови для студентів вишів, які спеціалізуються у сфері туризму. Підручник будується на засадах конструктивістського підходу до англомовної підготовки. Розглядаються складові частини та принципи побудови кожного з тематичних розділів підручника. Обговорюються основні види експерієнційної навчальної діяльності, що використовуються у мовному курсі на основі підручника.

14.18.08.0985/222788. Підвищення мотивації студентів до розвитку словникового запасу за допомогою фільмів мовою оригіналу. Варенко Т.К., Дудоладова А.В., Дудоладова О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.170-176. - англ. УДК 378.02:372.8.
У статті розглядається проблема підтримки мотивації студентів до вивчення передбаченої програмою лексики, взятої з класичних текстів. Пропонується кілька способів надання студентам доказів, часто отриманих ними самими, що запозичена з класики лексика широко використовується у реальних контекстах. Ефективною у цьому відношенні є перехресна перевірка вживання вищезгаданої лексики у популярних на цей час фільмах або серіалах, бажано відбиваючих певною мірою реальні проблеми і навколишню дійсність. Особлива увага у статті приділяється перевагам залучення студентів до дослідження таких фільмів на предмет лексики, що вивчається, з подальшим оголошенням результатів у класі, а також переваг первинної демонстрації їм підготовлених викладачем добірок з досліджуваною лексикою. Це доповнення до традиційного навчання допомагає вдихнути життя в "активну" лексику, робить процес запам'ятовування мотивованішим і ефективнішим, а також сприятливо впливає на ставлення студентів до класики.

14.18.08.0986/222789. Презентація нової лексики. Лісна М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.177-182. - англ. УДК 372.881.
Навчання учнів новому вокабуляру є однією з основних навичок майбутніх учителів, розвитку якої варто приділити особливу увагу під час курсу "Методика викладання іноземної мови" у вищих навчальних закладах. Презентація лексичних одиниць є першим важливим кроком на шляху до їх запам'ятовування та активного використання, а отже вчитель мови має проводити її ефективно і креативно. У статті розглядається метод презентації нової лексики на уроках англійської мови, представлено спосіб навчання цьому методу під час практичних занять, обговорюються потенційні проблеми, з якими можуть стикнутися студенти під час засвоєння нового уміння, а також шляхи подолання цих труднощів.

14.18.08.0987/222790. Оптимізація методів навчальної діяльності у професійній підготовці майбутніх фахівців банківської справи під час вивчення дисципліни "професійна іноземна мова". Гриців В.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.183-188. - укр. УДК 81.378.
У статті розглядається оптимізація методів навчальної діяльності майбутніх банківських працівників на заняттях "Професійна іноземна мова" шляхом використання професійних ситуацій з метою засвоєння теоретичного матеріалу та впровадження набутих знань та умінь на практиці, а саме у змодельованих ситуаціях в контексті програми підготовки майбутніх фахівців банківської сфери. Визначено поняття "оптимізація методів навчальної діяльності" та наведено приклади їх застосування. Подано окремі зразки методів навчальної діяльності на заняттях професійної іноземної мови. Обґрунтовано важливість їх використання в процесі вивчення "Професійної іноземної мови" для розвитку професійної іншомовної компетентності.

14.18.08.0988/222929. Засоби оптимізації формування навичок роботи з арифметичними діями, формулами та графіками англійською мовою у студентів економічних спеціальностей. Касьянова В.Г., Медвідь М.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.175-181. - укр. УДК 378.02:372.8.

У статті запропоновано методичну схему, що оптимізує формування навичок читання, говоріння, аудіювання англійською мовою для роботи з математичними розрахунками. Базуючись на особливостях фінансово-облікових документів з точки зору англомовної термінологічної підсистеми, форми її презентації, специфічної вербалізації відомих знаків з інших галузей знань (алгебри, геометрії тощо) та з урахуванням розрідженої сітки академічних годин, схему побудовано з п'яти етапів: арифметичні дії, розрахунки за формулами, графіки, активи та пасиви балансу, презентації з графіками та калькуляціями. Предметом дослідження є засоби оптимізації формування навичок мовленнєвої діяльності англійською мовою фінансово-облікової сфери у студентів економічних спеціальностей. Матеріал дослідження становлять ті розділи податкових декларацій, балансових звітів тощо українською та англійською мовами, які містять розрахунки за формулами та на графіках.

14.18.08.0989/222931. Використання когнітивних технологій у лекційних курсах. Свердлова І.О., Ядова М.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.189-195. - укр. УДК 81'243:378.147.091.33.
Стаття присвячена вивченню дидактичного потенціалу когнітивних технологій навчання, які можуть бути використані на лекціях з курсу "Методика викладання іноземних мов". Проаналізовано підходи до проектування учбового процесу. Виявлено і обґрунтовано необхідність створення такого навчального середовища, в якому студент буде виступати суб'єктом своєї освіти, мати можливість вибудовувати індивідуальну навчальну траєкторію, ставити цілі, відбирати зміст і форми навчання. На основі проведеного дослідження авторами зроблено висновок про те, що підсилена лекція може бути запроваджена в рамках методичної системи АПР (Актуалізація - Побудова знань - Рефлексія), яка презентує керований навчальний процес, в ході якого студенти не тільки отримують певну інформацію з навчальної дисципліни, але й вчаться критично осмислювати її і вводити в новий контекст. Надано приклади стратегій, які сприяють активній роботі студентів, стимулюють розумову діяльність, провокують дискусії, заохочують мислити творчо, забезпечують атмосферу поваги до різноманіття точок зору.

14.18.08.0990/222992. Першокурсник НТУ "ХПІ": хто він? Бурега В.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.55-61. - укр. УДК 378.
У статті зроблено спробу з'ясувати основні характеристики студентського контингенту, що складає перший курс університету. До числа таких характеристик традиційно віднесено мотивацію отримання вищої освіти та вступу саме до НТУ "ХПІ", основні мотиви вибору абітурієнтами певної спеціальності та чинники формування професійного інтересу, певні підходи ло розбудови життєвих стратегій після закінчення університету й відношення щодо можливого виїзду для продовження навчання за кордон та перспектив залишитися для постійного перебування та праці за кордоном. Наголошується на необхідності вивчення проблеми формування та реалізації життєвих стратегій студентської молоді. Визначаються можливі напрями діяльності щодо використання інформації яка характеризує студентів - першокурсників у навчальній, організаційній, виховній та профорієнтаційної роботі в університеті.

14.18.08.0991/222996. Особливості розвитку лідерського потенціалу у майбутніх інженерів. Мовчан Я.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.78-81. - рос. УДК 159.9.072.
Стаття описує програму розвитку лідерського потенціалу майбутніх інженерів. Запропонована програма містить декілька блоків: мотиваційний - для підвищення мотивації до професійної діяльності; соціально-адаптивний - для розвитку комунікативних якостей і готовності до міжособистісної взаємодії; стратегічно-професійний - для роботи з уявленнями майбутнього інженера про свою професійну роль та напрацювання професійно необхідних якостей. Для реалізації програми використані такі форми роботи як міні-лекції, семінари-бесіди, психологічні вправи, техніки та ділові ігри. Представлені результати, що демонструють ефективність розробленої програми. Емоційні, мотиваційні, вольові та комунікативні показники мають позитивну динаміку після впровадження тренінгової програми.

14.18.08.0992/222998. Формування духовно-моральних цінностей студентів на заняттях фізичного виховання. Юшко О.В., Борейко Н.Ю., Азаренкова Л.Л. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.85-90. - укр. УДК 796.011.1-378.034.
У статті висвітлюється проблеми духовності особистості, визначаються її теоретичні засади, аналізуються ключові поняття "духовноморальні цінності", "педагогічні умови", визначено позитивний вплив занять фізичною культурою та спортом на формування особистості, презентуються результати експериментальної роботи щодо розробки педагогічних умов формування у студентів духовно-моральних цінностей на заняттях фізичним вихованням, визначені рівні та критерії сформованості духовно-моральних цінностей.

14.18.08.0993/223043. Інформаційне забезпечення реалізації положень європейських стандартів вищої освіти у національному університеті водного господарства та природокористування. Сорока В.С., Лагоднюк О.А., Корбутяк В.І., Пшеюк О.О., Васильєва Г.Є. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №2(74), С.325-335. - укр. УДК 37.014.61.
Проаналізовано впровадження принципів європейської освіти в Україні. Охарактеризовано європейські стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти. Визначено структуру поняття якості освіти. Звернено увагу на запровадження студентоцентрованого підходу у навчанні та викладанні через створення інформаційно-правової основи щодо реалізації завдань європейської освіти. Запропоновано впровадження в освітній процес Національного університету водного господарства та природокористування механізму вільного вибору навчальних дисциплін. Вільний вибір навчальних дисциплін є ефективним інструментом міждисциплінрності, надає студентам можливість отримати неформальний досвід від студентів інших спеціальностей, університету дозволить стати більш привабливим, а абітурієнти зможуть підвищити свою конкурентоздатність на ринку праці.

14.18.08.0994/223291. Праксеологічний аспект формування музичної культури студентів. Соловйов В.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.33-39. - укр. УДК [378.147+37.013.78]:008.
У статті висвітлюються засоби якісного забезпечення ефективної підготовки висококласних фахівців, науково-практичні підходи до професійного засвоєння мистецьких дисциплін з метою формування музичної культури студентів. Характерними особливостями професійної підготовки музичних фахівців стало вдосконалення системи навчально-виховної роботи, впровадження нових технологій у навчальний процес. У наукових дослідженнях представлено ефективні науково-практичні підходи до професійного засвоєння мистецьких дисциплін з метою формування музичної культури студентів.

14.18.08.0995/223296. Психолого-педагогічні засади організації навчальної діяльності студентів. Овсяннікова В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.70-76. - укр. УДК 378.147:81:37.014.6.
У статті проведено теоретичний аналіз поняття "навчальна діяльність". Навчальна діяльність студентів є свідомим цілеспрямованим процесом формування системи знань і системи умінь, професійно значущих якостей стосовно зовнішніх соціальних вимог. Серед найбільш важливих психологічних особливостей, урахування яких значною мірою визначає успіх навчально-виховної роботи у ВНЗ, автор виділяє психологічну спрямованість особистості студента та пізнавальні психічні

процеси. У статті зазначається, що складність навчальної праці обумовлюється тим, що обсяг і зміст навчальної інформації, які повинні опановувати студенти, безперервно збільшуються, у той час, як строки навчання залишаються незмінними.

14.18.08.0996/223297. Впровадження педагогічної технології як складової виховання загальнолюдських цінностей у студентів класичного університету. Осіпцов А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.76-84. - укр. УДК 378.03.(045).
У статті викладено організаційно-гносеологічні основи експериментальної діяльності, які дозволяють обґрунтувати науково-методичне забезпечення педагогічної технології виховання загальнолюдських цінностей у студентів класичного університету. Особлива увага приділяється засадам експериментальної діяльності, які забезпечили дослідницьку функцію формуючого експерименту. Розглянута і проаналізована міждисциплінарна діяльність, що спрямовувалася на розбудову інноваційної педагогічної системи відкритого типу та на обґрунтування її структурно-функціональних компонентів, ієрархічності та емерджентності, механізмів керованої зміни аксіологічної структури особистості суб'єкта вищої професійної освіти відповідно до теоретичної моделі цього явища.

14.18.08.0997/223298. Особливості організації самостійної роботи студентів при навчанні англійської мови як другої іноземної. Пінчук Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.84-90. - укр. УДК 378.147:811.111 -057.875.
У статті розглядається проблема організації самостійної роботи студентів при вивченні англійської мови як другої іноземної; відзначається доцільність створення мовного портфоліо, описується його наповнення. Мовний портфоліо представлений як підтвердження досягнутого рівня мовної компетенції студентів. Відзначається важливість проведення аналізу необхідних навичок і проведення самооцінки отриманих студентом компетенцій.

14.18.08.0998/223299. Рекомендації щодо навчання аудіюванню студентів мовного ВНЗ зі спеціальності "Педагогічні науки". Фараджбейлі К.Т. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.90-95. - рос. УДК 378.147:81:378.091.2.
У статті йдеться про те, що в умовах глобалізації однією з основних цілей навчання мови як спеціальності є оволодіння досліджуваною мовою як засобом комунікації, що передбачає формування у студентів мовного вузу адекватних навичок усного мовлення, аудіювання, читання та письма. Процес навчання аудіювання повинен носити функціональний характер і мати кінцевою метою формування у студентів мовних факультетів навичок комунікації досліджуваною іноземною мовою.

14.18.08.0999/223300. Інтерпретаційний аспект диригентсько-хорового виконавства як праксеологічна спрямованість професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Бєдакова С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.96-101. - укр. УДК 378.09.31-021.464:78.
У статті аналізуються особливості хормейстерсько-диригентської інтерпретації та мануального моделювання образного задуму хормейстера з метою забезпечення ефективної підготовки висококваліфікованих фахівців. Зазначено, що мануальне моделювання образного задуму хормейстра є явищем музично-професійним та одним з важливих у диригентсько-хоровій інтерпретації. Художньо-мануальна модель диригента-хормейстера окреслюється двома началами - програмуючим, яке визначає формування музично-слухових і зорово-пластичних уявлень, та реалізуючим, спрямованим на матеріалізацію цих уявлень у конкретні рухові акти.

14.18.08.1000/223301. Дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах України. Безкоровайна Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.101-108. - укр. УДК 378.937:796.5:001.891.
У статті автором проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства, обґрунтовано необхідність і доцільність вивчення обраної проблеми на сучасному етапі розвитку України. На основі проведеного анкетування студентів і викладачів вищих навчальних закладів, а також фахівців підприємств та організацій туристичної галузі України, проаналізований сучасний стан професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах України, з'ясовані проблеми, а також визначені перспективні напрями й авторські пропозиції щодо вирішення питань сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.

14.18.08.1001/223302. Педагогічна практика в системі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та її роль у формуванні готовності до професійної комунікації. Дмитренко К.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.108-116. - укр. УДК 378.14.
Автор аналізує місце педагогічної практики в професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів. Також обґрунтовує роль педагогічної практики соціальних педагогів у формуванні готовності до професійної комунікації. Метою практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів є формування в них професійних умінь і особистісних якостей фахівця, оволодіння найважливішими видами професійної діяльності.

14.18.08.1002/223304. Критерії, показники та ступені вимірювання рівня художньо-естетичної компетентності майбутніх фахівців мистецького профілю. Покропивний М.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.122-128. - укр. УДК 378.14:378.22.013.
У статті охарактеризовано вимірювання рівня художньо-естетичної компетентності майбутніх фахівців мистецького профілю як проблему оцінки ефективності навчально-виховної діяльності коледжу мистецтв; відповідно до структури художньо-естетичної компетентності визначено чотири критерії її вимірювання - особистісний, навчальний, оціночний, творчий. Визначено показники та діагностичний інструментарій дослідження кожного критерію. Послуговуючись методикою шкалування, виокремлено три рівні сформованості художньо-естетичної компетентності майбутніх фахівців мистецького профілю - базовий (низький), достатній (середній) і творчий (високий).

14.18.08.1003/223311. Розвиток іншомовної комунікативної компетенції студентів у процесі навчання іноземній мові. Знанецька О.М., Цвєтаєва О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.173-177. - укр. УДК 378.147.
У статті розглядається проблема формування іншомовної комунікативної компетенції студентів вищої школи в процесі навчання іноземній мові. Проаналізовано поняття, сутність і компоненти іншомовної компетенції. Досліджено сучасні наукові праці, присвячені цій проблемі.

14.18.08.1004/223323. Вплив науково-дослідної роботи на розвиток креативності студентів ВНЗ. Козич І.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.69-73. - укр. УДК 378.124:316.445.5.
У статті розглянуто вплив науково-дослідної роботи студента на розвиток його креативності. Науково-дослідна робота є невід'ємною частиною підготовки майбутніх фахівців до професійної творчої діяльності. Проаналізовано поняття "креативність", "творчі здібності", "обдарованість".

14.18.08.1005/223325. Освітній моніторинг як інструмент визначення якості вищої освіти. Маковська О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.80-89. - укр. УДК 378.
У статті розкрито етапи становлення моніторингу, удосконалено поняття моніторингу та освітнього моніторингу, узагальнені основні завдання, функції, види та принципи проведення освітнього моніторингу. Виділені основні об'єкти моніторингу та напрями проведення досліджень. Обґрунтовано, що освітній моніторинг є ефективним засобом оцінки якості освіти навчального закладу.

14.18.08.1006/223326. Організація процесу формування академічних компетенцій в освітньому середовищі ВНЗ. Надточій Н.О., Ємельянова В.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.89-97. - укр. УДК 378.046 : 378.14 : 378.18.
Стаття присвячена визначенню особливостей організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі гуманітарного профілю з метою ефективного формування академічних компетенцій. Обґрунтовані педагогічні умови підвищення ефективності процесу формування у студентів академічних компетенцій у процесі навчально-пізнавальної діяльності. Представлено модель академічної культури та етапи проектування процесу розвитку професійно важливих якостей.

14.18.08.1007/223328. Актуалізація самоорганізації майбутніх учителів музики як педагогічна умова формування інтерпретаційної культури. Демір М.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.111-115. - укр. УДК 378(781.68)(008).
Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню необхідності актуалізації самоорганізації майбутніх учителів музики для формування в них інтерпретаційної культури. Розкрито сутність понять "інтерпретаційна культура", "педагогічні умови", "самоорганізація". Виявлено роль і значення інтерпретаційної культури як необхідної складової професійної компетентності майбутніх вчителів музики.

14.18.08.1008/223329. Вітчизняний та зарубіжний досвід формування професійного мислення дизайнера у процесі фахової підготовки. Дерев'янко Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.116-124. - укр. УДК 378:7.012(045).
У статті аналізується вітчизняний та зарубіжний досвід формування професійного мислення дизайнера у процесі фахової підготовки. Шляхом порівняння дизайнерських шкіл різних країн окреслені основні проблеми вітчизняної професійної підготовки дизайнерів. Акцентується увага на неодхідності формування професійного мислення дизайнерів, що визначає ефективність професійного формування та розвитку особистості.

14.18.08.1009/223330. Складові базової психолого-педагогічної компетентності майбутніх менеджерів освіти. Жигірь В.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.125-135. - укр. УДК 378.126+337.134: 371.11.
У статті розкриваються теоретичні аспекти понять "професійна компетентність", "професійна компетентність менеджера освіти". Автор обґрунтовує необхідність формування психолого-педагогічної компетентності як базової складової професійної компетентності майбутніх менеджерів освіти. Розкрито сутність поняття "психолого-педагогічна компетентність майбутніх менеджерів освіти". Охарактеризовані її основні складові: психологічна, педагогічна, методична, науково-дослідна. Визначено склад основних елементів кожної складової психолого-педагогічної компетентності майбутніх менеджерів освіти - знань, умінь, навичок та здібностей.

14.18.08.1010/223331. Електронний навчально-методичний комплекс як засіб реалізації інженерно-графічної підготовки студентів: дидактичний аспект. Нищак І.Д. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.135-143. - укр. УДК 378.62:004:378.214.
У статті з'ясовано сутність поняття "електронний навчально-методичний комплекс" (ЕНМК), під яким доцільно розуміти педагогічний програмний засіб, що містить взаємопов'язані предметним змістом навчально-методичні матеріали й уможливлює системність і безперервність процесу навчання, самостійну навчально-пізнавальну діяльність та автоматизований контроль з використанням сучасних засобів інформаційних технологій. Досліджено базові наукові положення (загальнонаукові та специфічні) побудови електронних навчальних засобів. Виокремлено основні вимоги до інформаційної, контрольно-діагностичної, довідкової та методичної складових ЕНМК, а також вимоги експлуатаційного й ергономічного характеру. Окреслено орієнтовну структуру електронного навчально-методичного комплексу.

14.18.08.1011/223333. Діагностика готовності майбутнього менеджера до застосування інформаційних технологій. Пшенична О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.153-160. - укр. УДК 378.147.
У статті наведені структура готовності майбутнього менеджера до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності та схема її діагностування. Автор виділив у її структурі шість компонентів - мотиваційно-ціннісний, індивідуально-психологічний, когнітивний, професійно-діяльнісний, комунікативний та рефлексивний. На основі результатів діагностування було констатовано незадовільний стан сформованості цих компонентів і готовності загалом. А за допомогою кореляційного аналізу підтверджено наявність зв'язку між компонентами готовності.

14.18.08.1012/223334. Тренінгові технології як основа формування комунікативної компетентності у процесі професійної підготовки менеджерів. Чорногор Н.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.161-167. - укр. УДК 561.33.18.
Стаття присвячена актуальному напрямку формування комунікативної компетентності в менеджерів у процесі професійної підготовки. Розкриваються поняття комунікативної компетентності менеджерів у процесі професійної підготовки. Запропонований механізм формування комунікативної компетентності менеджерів шляхом впровадження тренінгових технологій як сучасного світового педагогічного інструментарію. Визначається необхідність вирішення протиріччя між вимогами сучасних організацій до комунікативної компетентності менеджерів і невідповідним методичним наповненням навчальних програм і технологій навчання, що здійснюють формування й розвиток комунікативної компетентності майбутніх менеджерів.

14.18.08.1013/223335. Професійна компетентність та професійні компетенції: дискусії науковців та професіоналів. Яблочнікова І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.167-174. - укр. УДК 371.314.
У статті автором здійснено системний аналіз підходів стосовно тлумачення змісту та сутності понять "професійна компетентність" і "професійні компетенції" низкою педагогів-науковців, а також представниками спільноти роботодавців. Зазначено відмінності таких тлумачень та трактовки понять в офіційних документах, що регламентують діяльність у сфері вищої освіти України. Реалізовано спробу авторського трактування сутності цих важливих для педагогічної науки категорій.

14.18.08.1014/223338. Мозковий штурм як метод реалізації інтерактивного навчального процесу. Козинець І.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.188-195. - укр. УДК 378.147.

У статті проаналізовано етапи мозкового штурму та його організаційні питання. Розглянуто генерацію ідей, правила обговорення ідей та їх аналіз. Подаються орієнтовні методики мозкового штурму, які можна використовувати під час проведення семінарсько-практичних занять із економічних дисциплін.

14.18.08.1015/223341. Обґрунтування диференціації змісту інтегральної науково-навчальної дисципліни "Технознавство" для об'єктів системи інженерної освіти. Тернюк М.Е., Шандиба О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.210-219. - укр. УДК 378.147:62.
Розглянуті питання, пов'язані з формуванням структури змісту інтегральної навчальної дисципліни "технознавство", що повинна входити до ієрархічної структури навчальних дисциплін, які відображають теорію техносфери. Виконано структурний поділ цієї дисципліни для об'єктів різних рівнів і видів системи інженерної освіти. Показано, що для зменшення потоку варіантів конкретизованої інформації про існуючі технології та техніку, а також для надання випереджуючих знань, доцільно викладати технічні дисципліни різних ієрархічних рівнів у фундаменталізованому вигляді, який має уніфіковану структуру.

14.18.08.1016/223348. Український народний танець як засіб формування національної свідомості майбутніх акторів. Гончаренко Ю.В., Ляшиченко А.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.44-48. - укр. УДК 37.036:792.8-053.4.
Зміст статті полягає в дослідженні проблеми формування національної свідомості майбутніх акторів засобами українського народного танцю. Автори визначають зміст, форми та методи української хореографії, спрямовані на усвідомлення майбутніми акторами духовних надбань минулих поколінь, розвиток їхньої художньо-естетичної освіченості, поваги до народних звичаїв, традицій та формування в них національної свідомості.

14.18.08.1017/223350. Критерії і показники готовності майбутніх педагогів до професійного саморозвитку. Фрицюк В.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.54-59. - укр. УДК 378.015.31.041:37.011.3-052.
У статті розглядається сутність і структура готовності майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку. На основі аналізу змістових характеристик виокремлених складових нами визначено критерії сформованості готовності до безперервного професійного саморозвитку майбутніх учителів: ціннісне усвідомлення необхідності цілеспрямованого безперервного професійного саморозвитку; інтегративно-теоретична підготовка, рівень одержаних професійно спрямованих знань; практично-операційна підготовка, сформованість практичних умінь і навичок стосовно професійного саморозвитку; сукупність індивідуально-психологічних якостей, важливих для безперервного професійного саморозвитку й майбутньої професійної діяльності загалом; спрямованість на самоаналіз, самооцінку власного професійного саморозвитку. Вказані критерії готовності майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку конкретизовано в комплексі відповідних показників.

14.18.08.1018/223351. Критерії та рівні сформованості деонтологічної культури майбутніх фармацевтів. Шафранська Т.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.59-65. - укр. УДК 615.15 : 174.
У статті обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості деонтологічної культури майбутніх фармацевтів. Розкрито зміст особистісного, когнітивного, діяльнісного, практичного критеріїв. Для оцінки сформованості деонтологічної культури охарактеризовано чотири рівні навчальних досягнень: базовий, достатній, високий, творчий.

14.18.08.1019/223353. Інформаційні технології в навчальному процесі вищих навчальних закладів: принципи застосування. Біденко Л.В., Кисельова Г.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.70-76. - укр. УДК 378.091.315.7:004:81.
У статті розглянуто та теоретично обґрунтовано доцільність використання інформаційних технологій у системі вищої лінгвістичної освіти. Розкрито сутність понять "педагогічні технології", "освітні технології", "навчальні технології" та "інформаційні технології". Виокремлено основні структурні компоненти інформаційних технологій, установлено типологію електронних матеріалів, які сприяють активізації навчального процесу. Значну увагу приділено ефективності функціонування інформаційних технологій. Описано загальнодидактичні, лінгводидактичні та спеціальні принципи навчання, що є основою функціонування інформаційних технологій.

14.18.08.1020/223355. Дослідження рівня готовності студентів до формування конструктивних умінь молодших школярів. Олійник О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.83-88. - укр. УДК 372. 874.
У статті виявлено рівні сформованості готовності студентів ВНЗ спеціальності "Початкова освіта" до формування конструктивних умінь молодших школярів на основі показників рівня сформованості компонентів готовності студентів до формування конструктивних умінь молодших школярів. У висновках автор наголошує на необхідності й важливості формування всіх компонентів готовності майбутніх педагогів та в перспективі дослідження бачить розробку програми професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування конструктивних умінь молодших школярів.

14.18.08.1021/223357. Стимулювання потреб студентів в оволодінні методиками розвитку екологічної компетентності школярів. Баюрко Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.95-102. - укр. УДК 378.016:502 504.
У статті розглядається екологічна компетентність як об'єкт досліджень психологів та педагогів. Окреслено підходи науковців до визначення педагогічних умов формування екологічної компетентності. Висвітлюється доцільність одного з основних шляхів стимулювання потреби студентів в оволодінні методиками розвитку екологічної компетентності школярів: цілеспрямованого моделювання ситуацій екологічної діяльності, що зумовлюють виникнення у студентів необхідності активного застосування знань, умінь та навичок розвитку екологічної компетентності школярів.

14.18.08.1022/223360. Стандартизація критеріально-орієнтованого тесту для контролю знань курсантів-пілотів. Корінна О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.118-126. - укр. УДК 371.261.
Метою статті є дослідження етапів створення якісного критеріально-орієнтованого тесту для об'єктивного оцінювання знань курсантів-пілотів. Обґрунтовано критерії оцінювання результатів тестування курсантів. Описано відмінності в підході до оцінювання поточного і підсумкового тестування. Доведено, що процес стандартизації тесту складається з низки етапів, які необхідно пройти для створення якісного критеріально-орієнтованого тесту. Підсумовано, що використання стандартизованих тестів для контролю знань курсантів-пілотів сприяє підвищенню якості навчального процесу.

14.18.08.1023/223361. Аналіз ефективності методики підготовки майбутніх менеджерів до застосування інформаційних технологій. Локарєва Г.В., Пшенична О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.126-136. - укр. УДК 378.147.
У статті наведені якісний та кількісний аналіз процесу підготовки майбутніх менеджерів до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності. Характеристика особливостей процесу формування готовності до застосування ІТ

засвідчила поступове сходження студентів рівнями готовності. Статистична обробка результатів діагностування (обчислення частот та середніх, перевірка статистичних гіпотез) довела ефективність впровадженої в процес підготовки студентів експериментальної групи наскрізної методики.

14.18.08.1024/223363. Введення в курс дисципліни "Охорона праці в галузі" для молодших спеціалістів питань безпеки праці під час роботи з протипухлинними препаратами. Малишевська О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.143-150. - укр. УДК 616-006-057-084:001.891(477).
У статті розглянуто умови праці молодшого медичного персоналу в онкологічних закладах і ризики, які виникають у процесі такого виду діяльності. Наведено шляхи оптимізації умов праці, що включають чотирирівневий комплекс заходів, спрямованих на управління ризиками, які виникають під час застосування лікарських препаратів з канцерогенним потенціалом. Запропоновано, як профілактичний та запобіжний працеохоронний захід, впровадити в курс дисципліни "Охорона праці в галузі" для молодших спеціалістів розділ, присвячений безпечній роботі з канцерогенно-небезпечними препаратами. Інформування та навчання молодших спеціалістів принципам безпечної роботи в онкологічних закладах дозволить знизити рівень професійної захворюваності та виникнення професійних патологій серед молодших медичних спеціалістів.

14.18.08.1025/223364. Критерії, показники та рівні сформованості професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів. Остраус Ю.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.150-157. - укр. УДК 378.14.
У статті розглянуто деякі підходи до оцінювання сформованості комунікативної культури фахівців різних сфер професійної діяльності. Визначено критерії, що дозволяють оцінити рівень розвитку професійно-комунікативної культури в майбутніх сімейних лікарів: мотиваційний, когнітивний, особистісно-ціннісний, практично-діяльнісний. Виявлено та обґрунтовано показники цих критеріїв, виділено та охарактеризовано три рівні сформованості професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів.

14.18.08.1026/223365. Професійна спрямованість як чинник підвищення мотивації вивчення хімічних дисциплін студентами-першокурсниками різних спеціальностей. Перетятько В.В., Бойку О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.157-164. - укр. УДК 54:37.047:17.026-057.875.
У статті розкрито вплив реалізації принципу професійної спрямованості у змісті хімічних дисциплін на мотиваційну сферу студентів-першокурсників. Аналізуються дані діагностики різних особистісних станів студентів спеціальностей "Хімія" та "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування".

14.18.08.1027/223368. Психолого-педагогічні умови організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Овсяннікова В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.176-184. - укр. УДК 378.147:81:37.014.6.
У статті розглянуто психолого-педагогічні умови організації навчально-пізнавальної діяльності студентів та методи, що їх забезпечують. Визначено, що при побудові навчально-пізнавальної діяльності важливим є створення сприятливих психолого-педагогічних умов, що відповідає одному з основних дидактичних принципів навчання. Автор наголошує, що активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів вимагає систематичної роботи з ними з оволодіння і вдосконалення технології навчання. Проаналізовано найбільш розповсюджені, широко використовувані в науці і практиці класифікації методи навчання, в основу яких покладено конкретні дидактичні категорії.

14.18.08.1028/223373. Обґрунтування системи виховання фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи. Довгань Н.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.26-32. - рос. УДК 37.032:796.011.3 -057.87.
У статті розглянуто особливості системи виховання фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи. Розкрито поняття "система" та "педагогічна система". Описано педагогічну систему виховання фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи. Педагогічна система виховання фізичної культури студентів апробована в навчально-виховному процесі Київського національного торговельно-економічного університету та Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини ВНЗ Університет "Україна".

14.18.08.1029/223374. Розвиток соціальної культури студентської молоді засобами анімаційної діяльності в інформаційному суспільстві. Максимовський М.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.33-40. - укр. УДК 378.013.42:316.723.
У статті розглядається анімаційна діяльність як ефективна соціальна практика вдосконалення соціальної культури студентської молоді в особливих умовах становлення інформаційного суспільства. Визначено, що низка чинників (динамічність інформаційного простору, нерівний доступ до віртуального середовища та ін.) змінює характер налагодження соціальних зв'язків індивідів та груп і саме студентська молодь, яка є безпосереднім учасником цих змін, буде нести соціальну відповідальність за майбутній розвиток суспільства. Виявлено, що анімаційна діяльність, завдяки різноманітності та механізмам активізації ініціативності та зацікавленості, є особливо ефективним засобом розвитку соціальної культури студентської молоді, може бути реалізована як у межах освітнього осередку вищих навчальних закладів, так і поза ним у локальному та віртуальному середовищі.

14.18.08.1030/223375. Особливості застосування компетентнісного підходу до навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів юридичного профілю. Заярна І.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.41-47. - укр. УДК 811 (07)(475).
У статті розглядаються особливості застосування компетентнісного підходу до навчання англійського аргументованого писемного мовлення студентів юридичного профілю. Автор досліджує поняття "компетенція" і "компетентність", виходячи з предмету дослідження, та пропонує огляд факторів, які характеризують процес імплементації принципів компетентнісного підходу до викладання англійського аргументованого писемного мовлення студентам-юристам. Доводиться ефективність застосування такого підходу для професійної підготовки майбутніх юристів, аналізуються його основні компоненти.

14.18.08.1031/223377. Дистанційне навчання в освітньому процесі вищого навчального закладу. Овсяннікова В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.56-60. - укр. УДК 373.2.3:37.013.77.
У статті наголошується, що одним з найважливіших компонентів розвитку сучасних інформаційних технологій є створення та використання дистанційних систем навчання у вищих навчальних закладах. Аналізуються різні погляди вчених щодо поняття "дистанційне навчання". До особливостей дистанційного навчання в системі професійної підготовки майбутніх фахівців відносяться: гнучкість, модульність, паралельність, віддаленість, асинхронність, масовість, рентабельність. Розкриваються переваги та недоліки дистанційного навчання у вищому навчальному закладі. Розглянуто види технологій дистанційного навчання, що найчастіше застосовуються у вищих навчальних закладах. Доведено, що дистанційне навчання є перспективною

формою організації процесу навчання у вищому навчальному закладі, яка здатна забезпечити систему підготовки та безперервної підтримки високого рівня кваліфікації фахівців.

14.18.08.1032/223378. Формування фізкультурної компетентності студентів вищого педагогічного навчального закладу як педагогічна проблема та шляхи її вирішення. Соколюк О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.61-66. - укр. УДК 378:796.011.1-055.1(045).
У статті проаналізовано нормативні документи та науково-педагогічну літературу з метою визначення проблем формування фізкультурної компетентності студентів вищого педагогічного навчального закладу. Автором з'ясовано шляхи вирішення цих проблем. Обґрунтовано взаємозв'язок теоретичної та практичної підготовки.

14.18.08.1033/223380. Теоретичні аспекти вивчення професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах. Безкоровайна Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.73-78. - укр. УДК 378.047:338.48:796.5.
У статті здійснений аналіз проблеми та основних тлумачень щодо професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства в педагогічній теорії та практиці. Обґрунтовано актуальність дослідження, з'ясовано особливості та історія формування тлумачень фундаментальних понять з обраної теми. Класифіковано у групи, схарактеризовано та обґрунтовано базові поняття дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства. Сформульовано певні висновки, запропоновано рекомендації та висловлено перспективи подальших досліджень.

14.18.08.1034/223382. Інтенсифікація підготовки майбутнього менеджера до професійної діяльності. Локарєва Г.В., Пшенична О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.85-95. - укр. УДК 378.937.
У статті розглядається проблема інтенсифікації професійної підготовки майбутнього менеджера: наводиться визначення цього поняття, встановлюються індикатори, параметри та фактори інтенсифікації. Аналізуючи основні чинники уповільнення навчального процесу у ВНЗ, автори наводять способи інтенсифікації навчання студентів-менеджерів. Наведена характеристика дала змогу встановити ключові індикатори інтенсифікації підготовки майбутніх управлінців.

14.18.08.1035/223383. Формування базових компетентностей майбутніх фахівців у політехнічних коледжах. Петренко Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.95-101. - укр. УДК 377.3:378.047:371.134.
У статті розкрито питання необхідності формування базових компетентностей майбутніх фахівців у процесі їх професійної підготовки в політехнічних коледжах під час вивчення дисциплін загальнотехнічного циклу. Це дасть їм змогу підготуватися до подальшої спеціально-професійної підготовки, а також успішно вирішувати широкий спектр загальнопрофесійних завдань на виробництві, постійно розвивати компетентності, вчитися упродовж життя, будувати власну кар'єру, яка задовольнить особові потреби й вимоги роботодавця, підвищить ціну робочої сили на сучасному ринку праці.

14.18.08.1036/223384. Особливості та шляхи реалізації моделі підготовки майбутніх судноводіїв до професійно-орієнтованого спілкування засобами кейс-технологій. Смелікова В.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.101-108. - укр. УДК 378.147:656.61.052(045)=161.2.
Стаття присвячена дослідженню особливостей та характеристиці етапів реалізації моделі підготовки майбутніх судноводіїв до професійно-орієнтованого спілкування засобами кейс-технологій: мотиваційно-цільового, змістово-діяльнісного, результативно-творчого. Увага приділяється створенню мовного середовища засобами кейс-технологій, активних форм та методів навчання. Висвітлено етапи роботи з кейсами під час практичних занять: підготовчий, аналітичний, результативно-творчий. Детально розглянуто впровадження в навчальний процес авторського навчально-методичного посібника "Cases on Board Vessels" із розробленим спецкурсом.

14.18.08.1037/223386. Діалог як важлива умова формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. Тур О.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.116-120. - укр. УДК 316.77: 37.025.
У статті розглянуто поняття комунікативної компетентності особистості. Визначено принцип діалогу як інтерактивну взаємодію викладача і студентів на основі толерантності, доброзичливості, взаєморозумінні тощо. Окреслено елементи технології комунікативного навчання. Увагу акцентовано на тому, що принцип діалогу обумовлює інтегральність, цілісність комунікативних знань, умінь, навичок, регулює побудову комунікативних стосунків, сприяє комунікативному навчанню, допомагає свідомо керувати розвитком комунікативних знань, умінь, навичок, підвищує рівень сформованості комунікативної компетентності особистості.

14.18.08.1038/223388. Зміст професійної фонетичної компетентності майбутніх учителів в англійській мові після німецької. Чухно О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.129-137. - укр. УДК 378.147:811.11'342.
У статті розглянуто змістове наповнення професійної фонетичної компетентності майбутніх учителів, які вивчають англійську мову після німецької. У її складі вирізнено фонетичні знання, професійно орієнтовані фонетичні навички, професійні фонетичні й фонетично-методичні вміння та професійну фонетичну усвідомленість у другій іноземній мові. Виявлені компоненти розподілено на дві групи: ідентичні до відповідних складників професійної фонетичної компетентності в англійській мові як першій іноземній і специфічні для фонетичної компетентності майбутніх учителів в англійській мові після німецької.

14.18.08.1039/223389. Прийоми формування професійних якостей у студентів педагогічних навчальних закладів. Шустова Н.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.137-145. - укр. УДК 378.147.091.31: 37.013.
У статті розглянуто окремі аспекти використання дидактичних прийомів у процесі формування професійних якостей майбутніх учителів. Проаналізовано зміст понять "професійні компетентності", "професійні якості" та "професійні якості педагога". Виділено та обґрунтовано дидактичні прийоми формування певних видів професійних якостей студентів педагогічних навчальних закладів. Наведено приклади використання власних дидактичних прийомів та прийомів, описаних у науково-методичній літературі, для забезпечення умов формування професійних якостей учителів.

14.18.08.1040/223391. Аналіз формування економічної компетентності під час вивчення дисципліни "Економічна теорія" у студентів педагогічних ВНЗ. Яценко В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.152-158. - укр. УДК 37.015.31;339.137;378.14.
Важливою проблемою постає на сучасному етапі розвитку вищої педагогічної освіти запровадження розробки змісту навчальних програм професійної освіти вчителів на основі компетентнісного підходу замість традиційного когнітивного підходу. Опитування вчителів шкіл, методистів, викладачів педагогічних ВНЗ, студентів, практичне спостереження за уроками вказують на необхідність широкої інтеграції між циклами соціально-економічної, гуманітарної, психолого-педагогічної, техніко-технологічної та науково-дослідницької підготовки, відсутність або низький рівень якої призводить до необґрунтованого

зменшення міжпредметних зв'язків на практиці. У навчальному курсі економічної теорії, висвітлено окремі питання сутності економічних процесів та їх зв'язки з трудовою та професійною діяльністю людини. Але деякі питання мають дублювання у різних предметах, а певні елементи економічної компетентності недостатньо висвітлені у змісті навчальних програм.

14.18.08.1041/223399. Іноземна мова як засіб формування гендерної компетентності студентів університету. Васильченко О.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.54-60. - англ. УДК 378.016:811.111:305.
Стаття присвячена питанню формування гендерної компетентності студентів університету засобами іноземної мови під час викладання дисципліни "Англійська мова професійно-комунікативної спрямованості". Обґрунтовується необхідність впровадження гендерного компоненту у зміст навчального матеріалу. Розглянуто основні форми та методи формування гендерної компетентності майбутніх спеціалістів.

14.18.08.1042/223400. Програма мобільності для студентів та викладачів Erasmus+ на польському прикладі та перспективи участі України. Гладій А.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.61-68. - укр. УДК 37 32 314 316.
Розглянуто історію виникнення та розвиток європейської програми обміну студентів Erasmus+. Акцентовано увагу на деяких її особливостях і як приклад наведено функціонування програми в польському університеті. Представлені деталі та особливості програми. Розглянуто перспективи участі українських вищих навчальних закладів в цій програмі та можливості для українських студентів.

14.18.08.1043/223401. Особливості лекції у вищому навчальному закладі в контексті реалізації діяльнісного підходу. Зубцова Ю.Є. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.68-74. - укр. УДК 378.147.091.32.
У статті розкривається важливість запровадження діяльнісного підходу в навчальний процес вищих закладів освіти. Розглядаються особливості діяльнісного підходу. Автором запропоновано структуру лекції з метою активізації пізнавальної діяльності студентів. Визначено зміст діяльності викладача і студента на кожному етапі лекційного заняття.

14.18.08.1044/223402. Педагогічний конфлікт у навчально-виховному процесі вишу: дефініції, сутнісні характеристики, конфліктологічна компетентність. Локарєва Г.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.75-84. - укр. УДК 378.147: 37.091.2: 316.285.
У статті розглянуто педагогічний конфлікт як механізм розвитку та удосконалення навчально-виховного процесу вищої школи, обґрунтовано важливість науково-методичного вирішення проблеми на сучасному етапі розвитку вищої освіти як професійної підготовки; охарактеризовано зміст дефініцій наукового понятійно-категоріального апарату проблеми, що висвітлюється у статті; розглянуто педагогічний конфлікт у контексті педагогічної ситуації та педагогічного бар'єру; представлено сутнісні характеристики конфліктологічної компетентності викладача вищої школи та визначено й подано конструкт змістового й функціонального наповнення педагогічного конфлікту.

14.18.08.1045/223403. Особливості змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в системі "коледж-університет". Багорка А.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.85-90. - укр. УДК 378.14:377.8:796.071.4.
У статі розглядається проблема професійної підготовки на прикладі майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. Наводиться аналіз досліджень, які стосуються структури і змісту підготовки фахівців. Пропонуються основні принципи побудови змісту професійної підготовки в системі "коледж-університет".

14.18.08.1046/223404. Реалізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах. Безкоровайна Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.90-98. - укр. УДК 378.047:33848:796.5.
Здійснений аналіз проблеми та основних понять щодо реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах у педагогічній теорії та практиці. Проаналізовані відповідні нормативні документи, обґрунтовано актуальність дослідження, з'ясовано особливості, подано тлумачення фундаментальних понять з досліджуваної теми. З'ясована особливість реалізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах. Подано рекомендації щодо шляхів оптимізації означеного процесу. Узагальнені певні висновки, висловлені перспективи подальших досліджень.

14.18.08.1047/223405. Формування основ професійної етики у процесі фахової підготовки майбутнього актора. Захаревич М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.99-104. - укр. УДК 378.147:174:792.071.2.028.
У статті аналізується поняття професійної етики актора як важливої складової фахової підготовки, необхідної для успішної самореалізації творчої особистості, а також означені деякі проблеми, пов'язані з формуванням етичних норм професійної поведінки у процесі підготовки майбутнього актора. Зосереджено увагу на специфічних особливостях професійної діяльності актора, та на її засобах, формування яких є можливим лише в атмосфері доброзичливості та педагогічної уваги, коли взаємовідносини між студентами і педагогами будуються з урахуванням правил професійної етики. Особливий акцент робиться на вихованні у майбутнього актора як творчої особистості усвідомлення соціальної відповідальності, оскільки театр, відображаючи стан суспільства у всі періоди його історичного розвитку, покликаний утверджувати високі етичні і моральні закони людського співіснування, використовуючи притаманні йому можливості і методи. Наведені приклади методик формування професійної етики з педагогічної практики відомих акторів, режисерів, педагогів, психологів, чия діяльність пов'язана з професійною підготовкою майбутніх спеціалістів у галузі театру.

14.18.08.1048/223406. Сутність та структура професійної компетентності майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньо-виробничого кластеру. Короткова Л.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.104-110. - укр. УДК 377.36:658.64.
У статті наголошено на необхідності впровадження у процес професійної підготовки компетентнісного підходу. Зазначено, що умовами розвитку сучасного виробництва є інтеграція навчальних закладів і підприємств у рамках кластерних структур. Представлено результати опитування керівників підприємств сфери послуг щодо визначення найбільш актуальних складових професійної компетентності, якими визначено загальнокультурний, соціально-комунікативний, мотиваційно-ціннісний, когнітивно-технологічний, прогностично-підприємницький, рефлексивно-психомоторний, екстремально-особистісний компоненти.

14.18.08.1049/223407. Аналіз зарубіжних досліджень методів підготовки майбутніх інженерів-програмістів до професійної діяльності. Круглик В.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.110-117. - укр. УДК 378.14.

У статті наведені результати аналізу досліджень зарубіжних вчених, присвячених проблемам фахової підготовки майбутніх інженерів-програмістів. Підкреслюється важливість використання досвіду іноземних колег з метою удосконалення навчання у вітчизняних вишах. Особливу увагу приділено методу учнівства, стратегії когнітивного конфлікту і методу побудови ментальних моделей, методам феноменографічного дослідження, методу візуального моделювання програм, методиці навчання студентів програмуванню з використанням веб-орієнтованого середовища і методу виконання вправ із пропусками, методу парного програмування, методу програмного навчання, методу розв'язання професійно-орієнтованих задач з використанням програмних засобів математичного призначення.

14.18.08.1050/223408. Використання ігрових педагогічних технологій у процесі формування англійськомовної компетенції. Пінчук Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.118-123. - укр. УДК 378.147. 091. 3 - 027. 22: 811.111.
У статті наголошено на педагогічній цінності навчальних ігор як засобу досягнення освітніх цілей; розглядаються переваги використання ігрових педагогічних технологій у процесі навчання англійської мови як другої іноземної на рівні B1 Pre-Intermediate; виділені мовні (лексичні, граматичні, фонетичні) і мовленнєві (творчі) ігри як метод активізації навчальної діяльності; наведено приклади використання навчальних ігор як засобу підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.

14.18.08.1051/223410. Педагогічні умови як головний фактор музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії. Хе Сюефей. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.132-139. - укр. УДК 371.13:[78.07+792.8].
У статті розглянуто сутність поняття "педагогічні умови" як сукупність взаємопов'язаних заходів, необхідних для створення цілеспрямованого освітнього процесу під час удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії. Визначено педагогічні умови, які сприяють удосконаленню музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії. Узагальнено, що педагогічні умови музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії, спрямовані на неперервний процес набуття музичних знань, умінь і навичок. Розкрито та обґрунтовано зміст педагогічних умов удосконалення його музичної підготовки, об'єднаних у три взаємопов'язані блоки: ціннісно-мотиваційний, організаційно-методичний, змістовно-технологічний. Констатовано, що оновлення змісту навчальних програм з дисциплін циклу фундаментальної та науково-предметної підготовки, має базуватись на міждисциплінарному характері навчання.

14.18.08.1052/223411. Концептуальна модель формування готовності майбутніх учителів іноземних мов до лінгвосамоосвіти. Шумський О.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.139-145. - укр. УДК 378.147.
У статті визначено сутність моделювання дидактичних систем, установлено основні характеристики моделі, перелічено умови її існування й функціонування, схарактеризовано вимоги до відповідності моделі своєму призначенню. Подано перелік та опис етапів алгоритму побудови концептуальної моделі формування готовності майбутніх учителів іноземних мов до лінгвосамоосвіти, виявлено роль структурно-функціонального аналізу при її розробці та стрижньові методологічні принципи, що складають підґрунтя цього аналізу. Окреслено компоненти структури означеної моделі.

14.18.08.1053/223412. Дидактичні передумови формування іншомовної комунікативної компетентності студентів на основі інтернет-технологій. Юдіна О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.146-152. - укр. УДК 811.11:378.147:004.738.
У статті розглядається проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі з іноземної мови в руслі сучасних тенденцій мовної освіти. Визначено дидактичні та методичні передумови формування у студентів іншомовної компетентності засобами Інтернет-ресурів. Описано дидактичні можливості мережевих технологій для забезпечення ефективності навчального процесу з іноземної мови.

14.18.08.1054/223539. Недоліки та переваги навчання за допомогою іноземних грантів вітчизняних студентів вищих навчальних закладів. Тимошик В.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Економічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №3(35), С.124-130. - укр. УДК 378.014.543.3-021.475(477-87).
Досліджено сучасний стан освіти в Україні, основні проблеми та специфіка. Розглянуто основну проблему сучасного працевлаштування кваліфікованих спеціалістів насамперед на території України, та поширення тенденції виїзду фахівців за кордон та подальше їх життя. За цих умов подальша гострота набуває питання щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняних вищих навчальних закладів та освітніх програм, з метою заохочення українських студентів залишатись у країні та продовжувати своє навчання. Не менше гострим стає питання про створення привабливого вітчизняного ринку праці саме для молодих фахівців - випускників вищих навчальних закладів та перспективами щодо працевлаштування тих, хто отримав освіту за кордоном. Проаналізовано перспективи навчання українських студентів в іноземних закладах освіти. Зазначені переваги та недоліки навчання в іноземних університетах. Зазначені сучасні проблеми освіти та фактори, що їх зумовлюють. Виокремлені найбільш популярні країни, котрі співпрацюють з українськими вишами на основі грантових програм. Вказана кількість студентів за кордоном протягом 2009-2015 рр. та проаналізована тенденція росту цього показника. Зазначені деякі програми та розглянуто суть цих програм, насамперед цілі, пропозиції, та наданий скорочений опис. На основі даних наданий перелік необхідних документів для отримання навчальної візи та виїзду за кордон. Надана інформація щодо шляху подальшого розвитку подій для студентів після закінчення навчання в різних країнах. Встановлений гендерний розподіл українців щодо навчання в закордонних вишах за 2014-2015 рр. Зібрана інформація дозволяє показати гендерний розподіл українців, які навчаються за кордоном, для 22 країн. Зроблені висновки, що освіта за кордоном сьогодні є найбільш перспективною для української молоді, поки ситуація в країні залишатиметься вкрай нестабільною, насамперед в економічному і політичному планах. А також внаслідок невеликої зацікавленості багатьох вітчизняних роботодавців розвивати високотехнологічний інноваційний сектор економіки.

14.18.08.1055/223556. Експертні аспекти у формуванні компетентностей фахівців з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності. Павлишин М.Л., Микитів Н.С., Озимок Г.В., Луців Н.В. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.86-91. - укр. УДК 338.482:658.62:005.52.
Розглянуто компетентнісний підхід із врахуванням експертних аспектів, який застосовується в Львівському інституті економіки і туризму при формуванні навчальних планів і освітніх програм для магістрів за спеціальністю 076 "Підприємництва, торгівлі і біржової діяльності". Окреслено пропозиції щодо розширення ефективності застосування експертних знань й навичок у формуванні конкурентоспроможних фахівців для сфери підприємництва.

14.18.08.1056/223571. Сучасний досвід організації навчання в сфері вищої освіти. Івашків Л.Я. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.178-184. - укр. УДК 378.1.
У статті розглядається сучасний досвід організації навчання в сфері вищої освіти. Було підкреслено, що система вищої освіти постійно змінюється. Встановлено, що в педагогічному процесі, поряд з традиційними методами та формами навчання, такими як лекції та інші, дуже важливими є такі, як самостійна робота студентів та використання інтерактивних методів навчання: дискусія, ділові ігри, метод проектування, метод аналізу конкретних ситуацій, кооперативний метод навчання, комплексний

метод навчання, метод мікровикладання. Було розглянуто роль викладача в сучасних умовах освітнього процесу. Особливу увагу приділено аналізу сучасних підходів до самостійної роботи студентів в системі вищої освіти: персональне навчання, польове та інтегроване навчання, навчання і практика за кордоном.

14.18.08.1057/223572. Педагогічні умови формування професійних та особистісних якостей майбутніх фахівців сфери туризму. Ташак М.С., Саницька А.О. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.185-190. - укр. УДК 338.48-6:37.013.
В статті розглянуто питання професійної та особистісної підготовки майбутніх фахівців у системі туристичної освіти, формування стратегічного мислення, здатності орієнтуватися та готовності до адекватних рішень у складних ринкових перетвореннях, зважаючи на інтереси та особливості туристичного сектору.

14.18.08.1058/223573. Питання ділового етикету на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням. Баглай О.І., Тучапець А.А. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.191-195. - укр. УДК 174.4:81'276.6.
Обґрунтовується значимість вивчення ділового етикету на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у процесі професійної підготовки фахівця сфери туризму. Подається визначення термінів "міжкультурне спілкування", "професійне спілкування", "діловий етикет". Наголошується на важливості вивчення крає- та країнознавчої тематик студентами напряму підготовки "Туризм". Аналізуються культурні особливості представників іноземних держав, проблеми діалогу культур та шляхи подолання можливих міжкультурних конфліктів з урахуванням норм ділового етикету.

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.18.08.1059/221282. Неперервна професійна освіта у світовій педагогічній думці. Буянов П.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.28-35. - укр. УДК 374.
У статті автор розглядає деякі особливості неперервної професійної освіти, яка є основою сучасної ефективної освіти і зумовлена масштабними культурологічними зрушеннями в суспільному житті та суспільній свідомості, характеризується рядом ознак, що визначають пріоритет особистості в освітньому процесі.

14.18.08.1060/221371. Професійна освіта дорослих в умовах розвитку суспільства. Буянов П.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.20-26. - укр. УДК 377.4.
У статті визначено, що професійна освіта дорослих у час швидких і масштабних соціальних змін набуває все більшої актуальності. Завдяки своїй гнучкості та мобільності професійна освіта дорослих здатна оперативно реагувати на виклики часу, швидкозмінні потреби життя. Наголошується, що професійна освіта дорослих має великі потенційні можливості в розвитку суспільства, виступаючи з'єднувальним ланцюгом між викликами сьогодення та розвитком демократичного, громадянського суспільства.

14.18.08.1061/221418. Синтез загальної структури інноваційної методичної системи післядипломного навчання технічним дисциплінам інженерних кадрів. Шандиба О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.313-317. - укр. УДК 377.4.
Розглянуті питання визначення та обґрунтування основних положень інноваційної методичної системи післядипломного навчання технічним дисциплінам інженерних кадрів. Показана відмінність запропонованої системи зі структури, нових елементів навчального процесу: нового змісту знань та відповідних до них методів, форм навчання, педагогічних технологій і системи контролю навчального процесу.

14.18.08.1062/221442. Особливості технології навчання дорослих. Буянов П.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.36-42. - укр. УДК 374.7.
У статті автор наводить визначення поняття "технології освіти дорослих", розкриває структуру, похідні базові принципи, основні характеристики технології навчання дорослої людини (на прикладі етапів процесу навчання).

14.18.08.1063/221562. Особливості формування управлінської культури керівників професійно-технічних навчальних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти. Попкова Е.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.190-195. - укр. УДК 371.
У статті аналізується процес формування управлінської культури керівників професійно-технічних навчальних закладів у системі післядипломної освіти. Визначені завдання щодо створення науково обґрунтованої концептуальної моделі процесу формування управлінської культури керівника як андрагогічної складової у системі післядипломної освіти, а також головні підходи до розробки критеріїв управлінської культури керівника сучасного ПТНЗ.

14.18.08.1064/221695. Неформальна освіта дорослих у нормативно-правовому полі України. Шустак Ю.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.233-239. - укр. УДК 37.02 (477): 340.
У статті досліджено наявність понять неформальної освіти, освіти дорослих та освіти протягом життя в законодавстві України, а також проведено аналіз понять, що висвітлюються у вітчизняних нормативно-правових актах та застосовуються для позначення явищ, які в сучасній системі освіти України охоплює термін "неформальна освіта".

14.18.08.1065/221779. Роль компетентнісного підходу в професійному розвитку вчителів фізичної культури в умовах післядипломної педагогічної освіти. Войтовська О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.189-194. - укр. УДК 377.4.
У статті проаналізовано наукову літературу щодо ролі компетентнісного підходу в професійному розвитку вчителів фізичної культури в умовах післядипломної педагогічної освіти. Визначено основні завдання компетентнісно- орієнтованого професійному розвитку вчителів фізичної культури в умовах післядипломної педагогічної освіти. Доведено, що застосування компетентнісного підходу в умовах післядипломної педагогічної освіти має забезпечити ефективність навчання вчителів фізичної культури, а також сприяти всебічному розвитку і збагаченню кожної особистості в процесі перепідготовки й підвищення.

14.18.08.1066/221904. Організація, що навчається, як феномен сучасної економіки знань: американський контекст. Литовченко І.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.200-206. - укр. УДК 37:347.191.11(73).
У статті визначено сутнісні характеристики організації, що навчається, як новітнього феномену, що виник у відповідь на виклики економіки знань, зокрема: здатність адаптуватися до сучасних викликів завдяки вмінню навчатися, системно здійснювати управління знаннями, спрямовувати навчання на досягнення своєї мети й завдань.

14.18.08.1067/222473. Андрагогічні основи самостійної роботи слухачів післядипломних закладів освіти. Посохова І.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.247-253. - укр. УДК 37.046.4:378.147.
Спираючись на провідні положення андрагогіки (пріоритетність самостійної навчально-пізнавальної діяльності слухачів; індивідуалізація навчання, що надає можливість створювати індивідуальну програму навчання; елективний підхід, вибіркове ставлення до навчання; розвиток освітніх потреб слухача; усвідомлення слухачем своїх дій з організації процесу навчання), у статті висвітлено основи організації самостійної роботи дорослих, яка здійснюється поетапно. Визначено зміст і результати таких етапів організації самостійної роботи, як діагностика готовності слухача до її виконання, планування, створення умов для реалізації процесу, самостійне виконання роботи слухачем, оцінювання та корекція навчальних досягнень. Розроблено для слухачів анкети самооцінки знань про те, як виконувати самостійну роботу на репродуктивному, пізнавально-пошуковому та творчому рівнях пізнавальної активності та самостійності, а також сформованості вмінь її виконання (формулювати мету, самостійно управляти, контролювати, корегувати виконання, оцінювати результати). Анкети можуть бути використані на всіх етапах організації самостійної роботи.

14.18.08.1068/223295. Технологія самоосвіти в процесі підготовки лінгвістів. Кокнова Т.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.64-70. - англ. УДК 376.026:83'25.
Автором публікації подаються результати проаналізованих сучасних підходів до технології самоосвіти під час вивчення іноземних мов та дидактичні заходи, що сприяють самоосвіті майбутніх лінгвістів. Здійснено аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду використання самоосвіти в навчальному просторі, враховуючи сучасні особливості в підготовці майбутніх спеціалістів. Виділено переваги самоосвіти, представлено дидактичний матеріал та засоби для формування самостійності під час вирішення професійних завдань. Самоосвіта лінгвіста є одним з найважливіших елементів учбового процесу у вищому навчальному закладі, який впливає на засвоєння знань, умінь та навичок. Метою якої є цілеспрямована творча діяльність по розробці та отриманню інформації в індивідуальному порядку. Не дивлячись на те, що самоосвіта залежить від різних факторів, найважливішими залишаються : інтерес до суб'єкта вивчення, пізнавальна необхідність, стабільнівольові прояви, відповідальність. Всі ці якості дають можливість майбутнім лінгвістам бути активними учасниками освітнього процесу та отримувати безпосередній досвід, підкріплений професійними прикладами. Сучасні новації, досвід європейської освіти, стимулює удосконалення українського сучасного навчального простору. Метою даної статті є узагальнення педагогічного досвіду освоєння технології самостійного вивчення в навчанні іноземної мови, з метою розвитку самостійної особистості.

14.18.08.1069/223305. Проведення констатуючого етапу експериментальної роботи щодо перевірки ефективності організаційно-педагогічних умов формування готовності вчителів до впровадження квест-технології в освітній процес. Сокол І.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.128-137. - укр. УДК 378.046.4.
У статті представлені перебіг та результати констатуючого етапу педагогічного дослідження "Підготовка вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до впровадження квест-технології в професійній діяльності". Зазначено, що важливим завданням постає виховання громадянина нового типу з високим розвитком основних компетентностей. Проаналізовано формування готовності вчителів до використання квест-технології в професійній діяльності, що набуває ефективності за умови дотримання сукупності організаційно-педагогічних умов.

14.18.08.1070/223307. Шляхи вдосконалення післядипломної професійної освіти фахівців для інноваційної діяльності в промисловості. Шандиба О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.145-151. - укр. УДК 378.147:62.
Розглянуті шляхи вдосконалення післядипломної професійної освіти фахівців для інноваційної діяльності в промисловості. Показано, що підлягають оптимізації освітні заклади та їх інституціональна структурованість, склад викладачів і наукових керівників, групи суб'єктів навчання, функціональні відношення викладачів і суб'єктів навчання, зміст (програми) навчання, форми та методи навчання.

14.18.08.1071/223324. Проблема підготовки вчителів-менторів у системі післядипломної педагогічної освіти: досвід Греції та республіки Кіпр. Короткова Ю.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.74-80. - укр. УДК 377.4.
У статті обґрунтовано необхідність надання систематичної підготовки педагогам-менторам, які мають працювати з вчителями-початківцями. А також викладачам, котрі покликані підвищувати кваліфікацію своїх досвідчених колег, управлінського складу загальної середньої та вищої освіти тощо. Проаналізовано досвід Греції та Республіки Кіпр у цій галузі.

14.18.08.1072/223327. Психологічні особливості навчання професійно-орієнтованої іноземної мови b дорослому віці. Александрова О.Ф., Александров В.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.98-105. - укр. УДК 811.111 : 371.315 : 373.6.
Стаття висвітлює особливості навчання професійно-орієнтованої іноземної мови в дорослому віці. Розкрито динаміку розвитку психічних функцій в процесі життя, що є важливим для розуміння організації процесу навчання дорослих. Показано умови, які мають бути враховані у процесі навчання дорослих іноземної мови, а також можливі шляхи застосування елементів інноваційних методик для навчання професійно-орієнтованої іноземної мови. Розглянуто сучасні форми організації навчального процесу для ефективного удосконалення іншомовної комунікативної компетенції у дорослому віці. Показано новітні прийоми методики навчання професійно-орієнтованої іноземної мови, які можуть ефективно застосовуватись для навчання дорослих.

14.18.08.1073/223379. Критеріальний апарат розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі в післядипломній освіті. Харківський В.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.67-73. - укр. УДК 378.046-021.68:616-051:34 (045).
У статті автором визначено критеріальний апарат розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі в післядипломній освіті на основі аналізу науково-педагогічної літератури та опитування фахівців. Визначені критерії розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті. Такі як: мотиваційно-рефлексивний; когнітивно-діяльнісний.

14.18.08.1074/223385. Новаторська педагогічна підтримка розвитку професійно-педагогічної компетентності тренерів-викладачів ДЮСШ. Табінська С.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.108-115. - укр. УДК [371.134:796.071.4:37.091.313].
У статті досліджена проблема розвитку професійно-педагогічної компетентності тренерів-викладачів ДЮСШ. Розкрито роль новаторської педагогічної підтримки розвитку професійно-педагогічної компетентності тренерів-викладачів ДЮСШ. Доведено важливість корекції професійної діяльності тренера-викладача ДЮСШ, що має відбуватися в системі курсового підвищення кваліфікації. Схарактеризовано та уточнено зміст дефініції "професійно-педагогічна компетентність тренера-викладача ДЮСШ" та "новаторська педагогічна підтримка розвитку професійно-педагогічної компетентності тренерів-викладачів ДЮСШ". Виявлено основні складові професійно-педагогічної компетентності тренера-викладача ДЮСШ. Обґрунтовано необхідність подальшої розробки педагогічної технології з розвитку професійно-педагогічної компетентності тренерів-викладачів з урахуванням встановленого динамічно-вибіркового розвитку спортивної інфраструктури в регіонах нашої країни, а також, наявності мотивації,

потреб, цілей, знань, навичок, пролонгованого педагогічного досвіду діяльності на посаді тренера-викладача, вмінь його рефлексувати, а також стійких психологічних, фізичних та соціальних якостей особистості.

14.39 Сімейне виховання. Сімейна педагогіка

14.18.08.1075/218370. Щоденник матері в сучасній сім'ї та його роль у формуванні відношення до дитини. Роменкова В. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.148-160. - рос. УДК 81'23.
Дослідження присвячене факторам розвитку ставлення матері до дитини і відображення цього відношення під час ведення щоденника. Ведення щоденника матері стало поширеним в привілейованих колах суспільства лише в кінці 19 століття. Його рекомендували вчені як засіб професіоналізації материнства, підвищення якості догляду за дитиною і як допомога для педіатричного контролю. Материнському щоденникові передували щоденники вчених, які, власне, і стали першими науковими джерелами при оцінці розвитку дитини. В даний час виникли нові проблеми, що впливають на відносини матері і дитини. Вони стосуються сім'ї - середовища, яке приймає дитину і визначає напрямок її розвитку. Це втрата суспільної значимості материнства, пропаганда "бажаної" дитини, пропаганда материнської реалізації в кар'єрі, малодітності та інших явищ, що не існували раніше. В результаті малодітності майбутня мати мало стикається з немовлям до народження власного, не набуває досвіду спілкування з молодшими братами і сестрами, що знижує здатність зрозуміти і прийняти своїх власних дітей. Якщо в порівняно недавньому минулому можна було говорити про "природне" материнство - багатому історичному досвіді вигодовування і виховання дітей, то в так званому розвиненому суспільстві материнство (узагальнені соціальні установки) вимушено спирається на досвід самої молодої матері, яка вибирає спосіб заповнити недоліки в материнській освіті. Тому тема дослідження впливу материнських якостей на емоційний, моральний, духовний розвиток активно розробляється і є актуальною. Щоденник матері є засобом підвищення педагогічної рефлексії матері й відображення її любові та прихильності до дитини. Метою нашого дослідження було виявлення особливостей формування ставлення матері до дитини на ранніх етапах онтогенезу при аналізі щоденника матері. Гіпотеза дослідження полягала в припущенні, що в щоденниках матері відображено її ставлення до дитини, і що саме ведення щоденника сприяє розвитку рефлексії. Вибірка. У дослідженні взяли участь 61 жінка у віці від 18 до 51 року, які в період догляду за дитиною вели щоденник матері. У 21 з них в період дослідження були діти у віці від 1 місяця до 1 року. Дослідження проводилося силами педагогів та студентів Ризької академії педагогіки та управління освітою в 2010-2016 р.р. Матеріали і методи включають теоретичний аналіз літератури, психолінгвістичний аналіз тексту, анкетування, аналіз отриманих даних. В результаті аналізу змісту і характеру щоденників була визначена його роль у формуванні ставлення матері до дитини.

14.18.08.1076/219157. How much parents of pre-school children know about speech disorder prevention, based on research. Danuta Grzesiak-Witek, Marcelina Puk M.A. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.18-27. - англ. УДК 316.6:316.362.1-055.52-055.62.
Теоретична частина статті присвячена вторинній профілактиці мовних розладів, яка включає в себе визначення дітей групи високого ризику в ранньому віці. Третинний рівень орієнтований на підтримуючі та розвиваючі дії для дітей з діагностикою мовних проблем. Батьки як перші особи, які доглядають за дітьми , несуть особливу відповідальність за будь-які порушення, їх профілактику, включаючи порушення дисфункції мови. Як показало наше дослідження, рівень знань батьків у розвитку мовлення дитини в основному є задовільним. Однак існує також група батьків , які не могли правильно визначити дитячий нормальний або патологічний розвиток мови в дошкільному періоді. Ми підтверджуємо ідею залучення засобів масової інформації та всіх дитячих фахівців (вчителів, терапевтів дошкільних закладів, вихователів дитячих садків, працівників будь-яких дошкільних закладів та лікарень) до спільних заходів щодо забезпечення освітньої компетенції у розвитку мовлення за допомогою радіо та телевізійних програм, брошур, журналів, плакатів, семінарів та практикумів для кращого забезпечення здорового розвитку.

14.18.08.1077/222482. Практичні аспекти формування сучасної моделі сімейного виховання в Україні. Мілаш О.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.343-350. - укр. УДК 37.018.1(477).
Розкрито сутність процесу виховання, яке розглядається як цілеспрямоване, організоване формування індивідуальних якостей, стійких поглядів на навколишню дійсність і життя в суспільстві, моральних ідеалів, норм і відносин, звичок тощо. Доведено, що основне виховання кожна людина отримує в сім'ї. Показано, що сучасна українська сім'я має низку проблем, багато з яких пов'язано із невідповідністю методів виховання дітей як правовим, так і моральним вимогам. Визначено, що найбільш типовими помилками є неправильне уявлення батьків про особливості прояву батьківських почуттів; недостатність знань батьків про віковий розвиток дитини і адекватні йому методи виховного впливу; недооцінка ролі особистого прикладу батьків і єдності вимог, що висуваються до дитини. Зазначено необхідність організації системи спеціального навчання для батьків із метою підвищення рівня психолого-педагогічних знань, а також практичних умінь у сфері взаємодії з власними дітьми на всіх етапах їх особистісного розвитку. Стверджується, що дане навчання має ґрунтуватися на впровадженні особистісно-центричної моделі сімейного виховання.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки. Виправно-трудова педагогіка

14.18.08.1078/221143. Агресія підлітків: соціально-педагогічний аспект. Перхайло Н.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.217-223. - укр. УДК [316.613.434-057-874]:37.013.42.
У пропонованій публікації зроблено спробу привернути увагу до проблеми агресії (зокрема вербальної) у соціально-педагогічній сфері, необхідності спеціальної підготовки студентів до реальної шкільної практики. У статті висвітлено окремі аспекти проблеми вербальної агресії у фаховій діяльності соціального педагога щодо формування його професійно-комунікативної компетентності, вироблення навичок конструктивної, асертивної поведінки.

14.18.08.1079/221148. Роль професіоналізму в процесі професійної соціалізації майбутніх соціальних педагогів. Скорик А.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.247-251. - укр. УДК 37:36.
У статті розглянуто питання формування професіоналізму майбутніх соціальних педагогів в контексті процесу їх професійної соціалізації. Автором зазначено, що професійна соціалізація відіграє важливу роль у процесі розвитку особистості, а професіоналізм, в свою чергу, є невід'ємним її елементом. Суть професіоналізму полягає у наявності певних особистісних характеристик, які продукують якісному виконанню трудових зобов'язань. Професіоналізм як стан людини активізує регулятивні функції адаптації суб'єкта діяльності до компонентів професійного середовища.

14.18.08.1080/221289. Стан сформованості полікультурної компетентності майбутніх соціальних педагогів: результати констатувального експерименту. Гуренко О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.69-76. - укр. УДК 37:36.
У статті розкрито стан сформованості полікультурної компетентності майбутніх соціальних педагогів на основі результатів констатувального експерименту, що проводився в педагогічних вишах України. Наголошено на необхідності реалізації авторської моделі полікультурної освіти майбутніх соціальних педагогів у межах формувального експерименту.

14.18.08.1081/221405. Діяльність соціального педагога з формування правоправної поведінки підлітків-сиріт у процесі правової соціалізації. Сизоненко І.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.234-239. - укр. УДК 37:36.
У статті подано аналіз форм і методів роботи соціального педагога з формування правоправної поведінки підлітків-сиріт. Представлена характеристика ігрової технології правової соціалізації, впровадження якої спрямовано на підвищення рівня сформованості правової поведінки й активності підлітків, вмінь відстоювати свої права і свободи, виконувати обов'язки, конструктивно взаємодіяти в соціумі.

14.18.08.1082/222470. Формування комунікативної компетентності майбутніх інженерів-педагогів у процесі педагогічної діяльності. Бобрикова Ю.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.213-218. - укр. УДК 378.1:[37:62].
У статті розглядаються питання, пов'язані з формуванням комунікативної компетентності інженерів-педагогів у процесі її педагогічної діяльності. Описані теоретичні формування комунікативної компетентності інженерів-педагогів, схарактеризовано критерії і рівні професійно-комунікативної компетентності майбутніх інженерів-педагогів та обґрунтовано актуальність проблеми формування професійної компетентності інженера-педагога, яка обумовлена постійною трансформацією соціального досвіду, реконструкцією сфер освіти, появою всіляких різновидів авторських педагогічних систем, зміною рівня запитів соціуму до фахівця. Розкрито сутність і структуру професійно-комунікативної компетентності майбутніх інженерів-педагогів, особливості комунікативного показника в професійній підготовці інженерів-педагогів, організаційно-педагогічні умови, що сприяють формуванню професійно-комунікативної компетентності в майбутніх інженерів-педагогів, функції та деякі елементи професійної діяльності інженера-педагога, що є основними аспектами у формуванні професійної компетентності особистості в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

14.18.08.1083/223358. Теоретичні засади аналізу домашнього насильства як соціальної проблеми. Голованова Т.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.102-108. - укр. УДК 316. 356.2: 343. 226.
У статті розглянуто теоретичні основи аналізу насильства в сім'ї як соціальної проблеми. Соціальні працівники повинні вміти аналізувати сутність такої соціальної проблеми, як домашнє насильство, знати зміст теоретичних підходів до такого аналізу. Комплексний підхід, що поєднує втручання на мікро, мезо та макрорівні дозволить побудувати модель соціальної роботи з насильством в сім'ї.

14.18.08.1084/223359. Вдосконалення інтерактивного освітнього середовища засобами інформаційних технологій під час формування у майбутніх фахівців соціальної сфери готовності до розв'язання конфліктів у професійній діяльності. Калаур С.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.108-118. - укр. УДК 378:004+37.013.42.
Актуальність матеріалу, викладеного у статті, зумовлена необхідністю формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до розв'язання конфліктів у професійній діяльності. При стандартному підході до організації навчального процесу доволі складно сформувати у студентів високий рівень готовності до зазначеного виду діяльності, тому було прийнято рішення про доцільність впровадження в освітній процес підготовки майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів інформаційних технологій. Такий підхід дозволить вдосконалити інтерактивне освітнє середовище та поглибить теоретичні знання студентів. Основна увага зосереджена на можливості використання інформаційного середовища Moodle та характеристиці інтерактивних елементів навчально-методичного комплексу для вивчення студентами навчальної дисципліни "Соціальна конфліктологія".

14.18.08.1085/223381. Професійна компетентність соціального педагога. Бондаренко Г.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.79-85. - укр. УДК 37.013.42.
У статті аналізуються поняття "професійної компетентності соціального педагога" в сучасних вітчизняних та зарубіжних дослідженнях. Розкриваються особливості формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Впроваджується компетентнісний підхід у систему професійної підготовки соціальних педагогів під час вивчення фахової навчальної дисципліни "Соціально-педагогічна робота в закладах освіти".

14.18.08.1086/223390. Соціально-педагогічна робота з класним колективом, у якому навчається дитина з особливостями психофізичного розвитку. Першко Г.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.146-152. - укр. УДК 37. 052. 42. (075. 8).
У статті розглянуто особливості роботи соціального педагога з класним колективом загальноосвітнього навчального закладу, в якому навчається дитина з особливостями психофізичного розвитку. Подано характеристику індивідуальних особливостей різних груп дітей, які мають порушення психофізичного розвитку.

14.18.08.1087/223394. Профілактика соціального сирітства як актуальна потреба сьогодення. Лещенко О.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.18-25. - укр. УДК 364.4 - 055.5.7 : 347.639.
Автор статті розглядає явище соціального сирітства, шляхи його профілактики, наслідки виховання дітей в інтернатних закладах. Було зроблено такі акценти: на визначенні поняття "альтернативний догляд", на аналізі міжнародних нормативно-правових документів як передумов подолання соціального сирітства, на закордонному досвіді щодо заходів з вирішення проблеми соціального сирітства. У статті було розкрито сутність та напрями первинної та вторинної профілактики соціального сирітства.

14.18.08.1088/223396. Проблема формування критичного ставлення підлітків до засобів масової інформації: соціально-педагогічні аспекти. Заверико Н.В., Шугайло Я.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.31-39. - укр. УДК 007:070:316.77:37.013.42-053.6.
У статті аналізується проблема негативного впливу засобів масової інформації на особистість. Автори характеризують загальні наслідки впливу ЗМІ на дітей і підлітків та визначають шляхи мінімізації негативного впливу ЗМІ на особистість. Провідним засобом формування критичного ставлення дітей та підлітків до засобів масової інформації виступає медіаосвіта. Визначено специфіку та зміст соціально-педагогічної роботи з формування критичного ставлення підлітків до ЗМІ на прикладі просвітницької програми.

14.85 Технічні засоби навчання і навчальне устаткування

14.18.08.1089/219126. Комплекс "Електронна школа" для інформаційного забезпечення навчання в школі та вдома на базі клієнт-серверної технології. Барладін О., Бусол І., Дубницький М. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26, С.8-13. - укр. УДК 528.9+911.
Висвітлено особливості комплексу "Електронна школа" на базі Інтернет-ресурсу http://osvitanet.com.ua/, розробленого Інститутом. Розглянуто його функціонал та можливості застосування. Описано використання ресурсу на різних пристроях (ПК, планшети, смартфони) та з різними операційними системами (Windows, Android, iOS та ін.). Наголошено на необхідності використання в освіті цифрових ресурсів для розширення інформаційної бази та доступу через Інтернет з будь-якої точки світу. Відзначено важливість загальноосвітнього, виховного та консолідуючого факторів, що їх справляє на учнів доступ до навчальних джерел через міжнародну павутину.

14.18.08.1090/219425. Віртуальна лабораторна робота як засіб формування самоосвітньої компетентності майбутніх техніків-електриків. Білик О.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.14-19. - англ. УДК 374.31.005:621.3.
Розглянуто підходи до визначення поняття віртуальної лабораторії та проблеми їх використання при проведенні віртуальних лабораторних робіт, наведено дидактичні особливості цих засобів навчання. Звернено увагу на проблеми самоосвіти майбутніх техніків-електриків та наголошено, що з метою формування самоосвітньої компетентності процес нявчання необхідно організовувати як дослідження студентами певних процесів і явищ, що виконується у взаємодії між ними, використовуючи при цьому засоби ІКТ та надаючи навчальній діяльності творчого дослідницького характеру, для чого пропонується застосування віртуального лабораторного засобу з електротехніки. Наведено приклади лабораторних робіт з його використанням та методика їх проведення. Крім того, відмічені і обґрунтовано переваги застосування віртуальних лабораторних робіт в навчальному процесі технічного коледжу, а саме: підвищення мотивації до освоєння нового матеріалу, забезпечення самостійної підготовки студентів, можливість їх використання під час дистанційного навчання. Але разом із цим відмічені і певні недоліки при застосуванні віртуальних лабораторних засобів, головним з яких є відсутність безпосереднього контакту з об'єктом вивчення чи дослідження, приладами та обладнанням.

14.18.08.1091/219450. Розробка та інтеграція плагінів математичного спрямування у систему дистанційної освіти Moodle. Славко Г.В., Решетило В.В., Шевченко С.В. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.1, С.48-53. - укр. УДК 621.391 + 159.98:37.
Проведено порівняльний аналіз функціональних можливостей сучасних систем дистанційної освіти (СДО). Досліджено засоби перенесення та передачі даних між різними системами ДО. У роботі зосереджено увагу на методах інтеграції плагінів та скриптів у систему Moodle. Виконано інтеграцію плагінів, що дозволяють зручне візуальне створення та редагування математичних формул за допомогою LaTeX розмітки та їхнього коректного відображення в різних браузерах. Модифіковано типове графічне середовище програмування Blockly для трансляції програми в код мови C++ і виконано його інтеграцію в систему Moodle у вигляді плагіну. Для зручної роботи з API Moodle створено спеціалізовану бібліотеку-обгортку IFrameBridge, яка дозволяє підписуватися на повідомлення з одного боку, та відсилати їх з іншого. Розроблені і інтегровані у Moodle плагіни дозволяють оптимізувати підготовку навчальних матеріалів, розширити можливості використання системи Moodle, забезпечити більшу наочність у процесі навчання основам програмування що, в результаті, сприяє підвищенню зацікавленості студентів. Протестовано функціональність розроблених плагинів на сайті дистанційної освіти "Математика.укр" та викладено розроблені плагіни в репозиторій GitHub для загального доступу інтернет-спільноти.

14.18.08.1092/219716. Використання сучасних мультимедійних та інтерактивних технологій в освіті. Коноваленко О.Є., Брусенцев В.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Транспортне машинобудування. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №14(1236), С.156-160. - укр. УДК 371.3:004.9.
Розглядаються питання впровадження сучасних освітніх технологій у навчально-виховному процесі з метою підвищення ефективності педагогічного контролю. Пропонується набір інструментів та програмного забезпечення до організації та реалізації наочних лекційно-практичних занять, пов'язаних із подальшим застосуванням автоматизованого тестування знань. Розглянуто сучасні засоби комп'ютерної графіки та комп'ютерної анімації для створення лекцій та матеріалів на основі мультимедійних та інтерактивних технологій.

14.18.08.1093/219905. Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки. Соснін О.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.141-150. - укр. УДК 316.3:1:004.9.
В статті розглядаються особливості формування освітніх концепцій в умовах світових глобалізаційних викликів. Проаналізовано проблеми використання освітніх інновацій як визначального фактора модернізації та підвищення якості вищої освіти у контексті самого поняття "інформація" Розкрито роль інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні "суспільства знань" в Україні. Метою статті є дослідження (особливостей, шляхів, підходів) формування концепцій ефективної освіти у вимірі сучасних глобалізаційних викликів та впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в систему освіти. Розкрито місце, роль та значення інформації в сучасному суспільстві та її основні смислові характеристики; виявлено проблеми науки і освіти, яка потребує змін на засадах інформаційно-комунікаційних технологій та техномеритократичної культури. Методи - системного, структурного, структурно-функціонального аналізу, що дозволили проаналізувати проблеми сучасної освіти, виявити умови її розвитку на шляху формування "суспільства знань" і перетворення знань на інтелектуальну власність. Наукова новизна дослідження в тому, що виявлено умови формування "економіки знань" та можливості зайняти гідне місце в глобальній економічній системі завдяки формуванню "креативної" компоненти в інформаційній економіці. Розкрито сучасні уявлення про інженерно-технічну освіту та її роль у сучасному суспільстві. Результат - розробка напрямів реформування (модернізації) системи освіти в Україні та використання для цих цілей концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій. Висновок - розробка концепцій ефективного використання інформаційних технологій в умовах інтеграції України в європейський освітній простір, що розглядається як один із напрямів модернізації освіти. Освіта сприяє появі нових освітніх можливостей, перспективних форм, методів і засобів навчання, їх впровадження у процес підготовки фахівців високої кваліфікації.

14.18.08.1094/220963. Програмно-алгоритмічний комплекс інформаційно-технологічного супроводу підготовки фахівців в умовах "розумного" міста. Пасічник В.В., Назарук М.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(9), С.78-85. - укр. УДК 004.942.
З'ясовано, що процес підготовки кваліфікованих фахівців відповідно до потреб особистості та вимог ринку праці "розумного" міста є складним, багатокроковим, ітеративним процесом, що потребує врахування великої кількості параметрів та передумов. Запропоновано його подавати у вигляді п'яти послідовних функціональних етапів: визначення професійних нахилів та здібностей; моніторинг міського ринку праці; вибір майбутньої професії; вибір навчального закладу; формування індивідуальної навчальної траєкторії. Подано опис розробленої архітектури та процесів функціонування основних програмних модулів

програмно-алгоритмічного комплексу інформаційно-технологічного супроводу підготовки фахівців; подано діаграми діяльності багатовимірного аналізу діяльності навчальних закладів та процесу визначення багатокомпонентного знаннєвого потенціалу для формування індивідуальних навчальних траєкторій агентів; наведено діаграму основних станів програмно-алгоритмічного комплексу в процесі його експлуатації користувачами та розкрито особливості програмної реалізації; описано порядок функціонування, вимоги до комп'ютерних засобів та технічні характеристики програмного продукту.

14.18.08.1095/221122. Тестування та взаємооцінка в режимі онлайн у системі контролю якості знань при вивченні іноземних мов. Коваленко О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.99-105. - укр. УДК 372.881.1.
У статті розглядаються основні проблеми застосування тестування і взаємнооцінки в режимі онлайн, у формі оцінки і зворотного зв'язку від рівної сторони (peer). Була проаналізована результативність методу, як для асесора (експерта за оцінкою), так і для особи, яка оцінюється. Стаття пояснює переваги тестування і взаємнооцінки в режимі онлайн і виділяє важливість певних видів завдань, матеріалів і зворотного зв'язку.

14.18.08.1096/221132. Використання програм моделювання при вивченні курсів з радіотехніки. Макаренко В.В., Співак В.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.158-167. - укр. УДК 681.3.06.
Показано приклади використання програми імітаційного моделювання NI Multisim для пояснення та ілюстрації складних процесів, що відбуваються в радіоелектронних пристроях. Обґрунтовано вибір програми моделювання для аналізу схемотехнічних рішень з точки зору функціональності та вартості її придбання. Обґрунтовується перспективність застосування програм моделювання при вивченні курсів з електротехніки та радіоелектроніки.

14.18.08.1097/221162. Прилад для демонстрації та дослідження властивостей механічних хвиль. Шишкін Г.О., Бандуров С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.327-335. - укр. УДК 530.145.61.002.56.
У статті пропонується опис приладу для вивчення властивостей механічних хвиль, який може бути виготовлений на базі проекційного апарата. Прилад дозволяє проводити демонстраційній та лабораторний експерименти при вивченні відповідних тем курсу фізики загальноосвітньої та вищої шкіл. Прилад, що нами пропонується, має певні переваги перед аналогічним обладнанням, яке виготовлялося раніш промисловістю. Прилад також можна використовувати як звичайний проекційний апарат.

14.18.08.1098/221291. Дистанційне навчання: переваги та недоліки. Дольме М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.80-85. - укр. УДК 371.64.69.
Висвітлюються тенденції розвитку дистанційного навчання в сучасному освітньому середовищі та зосереджується увага на перевагах і недоліках дистанційного навчання.

14.18.08.1099/221292. Комп'ютерний лабораторний практикум з цифрової техніки. Єфименко Ю.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №3, С.85-90. - укр. УДК 378.164.169.
У статі розглянуто проблеми розробки віртуального лабораторного практикуму з цифрової техніки для майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Показано, що комп'ютерний практикум з цифрової техніки може бути побудований з використанням середовищ імітаційного моделювання. Розглянуто структуру навчального посібника, присвяченого лабораторному практикуму з цифрової техніки в середовищі N Multisim.

14.18.08.1100/221406. Дистанційна освіта: модель сучасної навчальної системи. Сосницька Н.Л., Москвіна І.І., Сахно Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.239-248. - рос. УДК 371.64.69.
Проведено аналіз всіх форм віртуальної освіти, серед яких як найбільш перспективні виділені дистанційне і відкрите. Запропоновано можливі схеми їх реалізації. Розроблено методологічний інструментарій побудови і реалізації дистанційної освіти: структура віртуального університету, модель електронного навчального посібника, структура організації навчального семінару та його проведення. На конкретному прикладі наведено варіант побудови освітньої системи, основою якої служить навчальний web-портал.

14.18.08.1101/221469. Електронний підручник як основа підготовки вчителя. Мельник О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.190-195. - укр. УДК 377.
У статті запропоновані розробка та використання електронного посібника як універсального засобу для підготовки вчителів. Навчальні матеріали в електронній формі з використанням гіперсередовища повинні задовольняти вимоги простоти орієнтації слухачів при вивченні спецкурсів.

14.18.08.1102/221481. Реалізація діяльнісного підходу в навчальній програмі, присвяченій закону збереження імпульсу. Пустинникова І.М., Ломакін М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.260-267. - укр. УДК 37.015.31:004.85:531.
Кінцевою метою навчання є формування способу дій, тому ефективна комп'ютерна навчальна програма повинна ґрунтуватися на діяльнісному підході до навчання. Структура такої навчальної програми містить п'ять частин: змістовну, мотиваційну, орієнтовну, виконавчу і контрольно-коректувальну. У статті описаний приклад поетапної реалізації діяльнісного підходу при побудові комп'ютерної навчальної програми, присвяченої засвоєнню закону збереження імпульсу.

14.18.08.1103/221550. Використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі вивчення іноземної мови. Комаров А.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.116-122. - укр. УДК 378.018.43.02.
Стаття присвячена питанню використання різних комп'ютерних технологій у навчанні іноземної мови. Характеризуються переваги і недоліки сучасних комп'ютерних технологій.

14.18.08.1104/221625. Особливості використання систем дистанційного навчання для підвищення кваліфікації працівників підприємства. Ганиш О.Я., Колодій Р.С., Озірковський Л.Д., Чайківський Т.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(10), С.156-160. - укр. УДК 004.915:378.4.
Для підвищення продуктивності праці дедалі більше підприємств, на теперішньому етапі, готують самостійно висококваліфікованих спеціалістів. Для цього використовують як зовнішні курси підвищення кваліфікації, так і внутрішні тренінги на підприємстві. Тільки систематичне навчання сформує якісні кадри, які швидше покажуть набуті фахові навики в колективі цього ж підприємства. Застосування інформаційних технологій та систем дистанційного навчання для підвищення кваліфікації персоналу є сучасним трендом для більшості компаній. Як платформу інформаційної системи підвищення кваліфікації на ПАТ "Коельнер-Україна" вибрано СДН Moodle. Доцільність цього вибору ґрунтувалася на таких принципах: дистанційне навчання, бо

це підприємство з територіально розподіленою структурою, великою номенклатурою напрямів діяльності; доступ до системи як з персональних комп'ютерів, так і з мобільних пристроїв; кредитно-модульна система підрахунку навчальних досягнень. Використовуючи досвід впровадження СДН Moodle у Національному університеті "Львівська політехніка" та визначивши основні цілі і напрями перепідготовки, категорії слухачів, кадровий потенціал інструкторів і організаційні можливості проведення атестації працівників, запропоновано багаторівневу деревоподібну структуру інформаційної навчальної системи. За основний формат навчального матеріалу для зручного відображення на різних типах пристроїв вибрано html, хоча він вимагає від творців курсів більше зусиль під час формування теоретичного матеріалу. Другий важливий формат - це відеоматеріал. Приділено увагу і параметрам навчальної дисципліни: розмір теми, часові рамки, терміни здачі поточного та підсумкового контролю. Це дисциплінує працівників, а в разі вчасного і успішного завершення вивчення, є підставою для кар'єрного зростання і додатковою мотивацією для постійного підвищення своєї кваліфікації.

14.18.08.1105/221693. Інтелектуальні навчальні системи: принципи побудови та базові класи архітектури (огляд і). Шевчук О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.223-229. - укр. УДК 316.613.434:004.738.5.
У статті виконано огляд досліджень з розробки першого покоління інтелектуальних, експертних та експертних навчальних систем, показано, що вони будувалися на основі трьох основних кібернетичних принципів: принципу потужності, принципу знань і принципу діалогу з користувачем. їх архітектури класифікують на наступні основні базові типи: об'єднана (ф'южн), ієрархічна та гібридна системи, а базові архітектури гібридних інтелектуальних систем розділяють відповідно на: комбіновані, об'єднані, інтегровані та асоціативні.

14.18.08.1106/221851. Дистанційне навчання української / російської мови як іноземної. Бударіна Я.В., Кучерява Ю.А., Степанішіна Т.Е. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.119-123. - укр. УДК 371.315:811.161.1 2*243.
Стаття присвячена актуальній проблемі викладання української / російської мови для іноземців - особливостям організації дистанційного навчання. Сучасна система освіти, у тому числі і в галузі навчання нерідної мови, зумовлена двома незворотніми поступальними факторами: інтенсивним розвитком інформаційних технологій і жорсткою конкуренцією на ринку послуг освіти. Провідна роль дистанційного навчання в цих умовах незаперечна. Питання - в оптимізації використання інноваційних ресурсів для розв'язання лінгвістичних та методичних задач.

14.18.08.1107/221893. Комп'ютерна система навчального моделювання фізичних процесів та явищ DEMO. Межуєв В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.133-140. - укр. УДК 371.64.69.
У статті розглядаються теоретичні принципи розробки та використання педагогічних програмних засобів навчання фізики. Головна ідея і результат роботи полягають у визначенні моделювання як вихідного чинника, що пов'язує логіку навчального фізичного пізнання, психолого-педагогічні теорії організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та можливі шляхи інтенсифікації навчання на основі використання засобів комп'ютерних технологій. Теоретичні принципи розкриваються на практичних прикладах використання розробленої автором комп'ютерної системи навчального моделювання фізичних процесів та явищ DEMO.

14.18.08.1108/222466. Комп'ютерно-орієнтоване навчання диференціальних рівнянь бакалаврів з інформаційних технологій. Сітак І.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.177-189. - укр. УДК 378.147+517.9:004.
У статті розглянуто дидактичні підходи до застосування комп'ютерно-орієнтованого супроводу опанування диференціальних рівнянь майбутніми бакалаврами з інформаційних технологій. Проаналізовано підходи вітчизняних науковців до визначення комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання та визначено відмінності між поняттями "інформаційно-комунікаційні технології" та "комп'ютерно-орієнтовані технології". Аналіз основних дидактичних можливостей досліджуваних технологій навчання дав змогу з'ясувати можливості використання комп'ютерно-орієнтованого супроводу навчання диференціальних рівнянь майбутніх бакалаврів з інформаційних технологій, а саме використання програмних засобів, що призначені для: демонстраційного моделювання, забезпечення складової діяльнісного предметно-орієнтованого середовища, визначення рівня навчальних досягнень студентів, отримання довідкових повідомлень. Зроблено висновок про доцільність розміщення навчального курсу з диференціальних рівнянь на сайті для більш ефективної організації навчання. Проаналізовано зміст існуючих інтернет-ресурсів, що можуть забезпечувати змішане навчання диференціальних рівнянь майбутніх фахівців та запропоновано комп'ютерно-орієнтовані засоби, що мають супроводжувати етапи формування дій бакалаврів з інформаційних технологій під час навчання диференціальних рівнянь.

14.18.08.1109/222599. Аналіз використання хмарних технологій для формування компетенцій під час навчання в галузі інформаційних та комп'ютерних технологій. Мнушка О.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т , 2017, №76, С.123-127. - укр. УДК 004.77:378.147.
Використання хмарних технологій у процесі навчання студентів університетів дозволяє сформувати компетенції в галузі інформаційних та комп'ютерних технологій з урахуванням вимог бізнесу до фахівця початкового (і більш високого) рівня, який повинен бути компетентним і у своїй предметній галузі, і в питаннях застосування комп'ютерної техніки для вирішення повсякденних завдань.

14.18.08.1110/222696. Упровадження комп'ютерних технологій у процес підготовки фахівців оперативно-рятувальної служби. Аветисян В.Г., Грицина І.М., Грицина Н.І. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.49-53. - укр. УДК 614.8:004.9.
Розглянуто особливості впровадження комп'ютерних технологій у процесі вивчення дисципліни "Організація аварійно-рятувальних робіт" для підготовки фахівців оперативно-рятувальної служби Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

14.18.08.1111/222697. Використання елементів методики В.Ф. Шаталова в процесі впровадження сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій. Кулявець Ю.В., Карлаш П.І., Богатов О.І, Єрмакова О.А. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.54-58. - укр. УДК 371.64.69.
Відсутність наочного подання навчальної інформації викликає іноді труднощі в процесі здобуття предметних знань та формування умінь. Використання опорних схем, передбачуваної системою В. Ф. Шаталова, дозволяє формувати вміння побудувати цілісний образ вивченого об'єкта й відтворювати в розгорнутому вигляді наданий раніше навчальний матеріал.

14.18.08.1112/222700. Розроблення та використання в навчальному процесі відеопосібників з базових розділів комп'ютерної графіки. Черніков О.В., Архіпов О.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.70-74. - укр. УДК 681.5.015:658.786+514.18.

Розглянуті питання підготовки ефективних навчальних завдань для освоєння комп'ютерного моделювання машинобудівних деталей. На їх базі створено й апробовано відеоуроки для навчання тривимірного моделювання в середовищі Autodesk Inventor. Матеріали можуть бути використані у вивченні курсу комп'ютерної графіки.

14.18.08.1113/222703. Досвід використання комп'ютерних інформаційних технологій навчання у викладанні курсу "Основи охорони праці". Буц Ю.В., Крайнюк О.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.85-88. - укр. УДК 371.64.69.
Запропоновано комп'ютерні продукти для проведення лабораторних робіт під час викладання курсу "Основи охорони праці" для студентів дистанційної форми навчання.

14.18.08.1114/222706. Комп'ютерне моделювання у навчальному процесі для підготовки фахівців з цивільної безпеки. Кравцов М.М. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.99-103. - рос. УДК 371.64.69.
Виконано аналіз існуючих методів використання в навчальному процесі комп'ютерного моделювання для підготовки фахівців цивільної безпеки.

14.18.08.1115/222791. Удосконалення заочної освіти елементами дистанційного навчання. Галстян А.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.189-195. - англ. УДК 81'243:378.018.043.
Стаття присвячена феномену зростаючого попиту на заочну освіту в 21столітті й зниженню рівня викладання за цією формою. Сьогодні традиційна заочна освіта не в змозі забезпечити високу ефективність підготовки фахівців. Протиріччя існуючого потенціалу електронного навчання в сучасній освіті й слабо розвиненої організаційно-педагогічної підтримки процесу підготовки студентів-заочників є очевидною. Заочна освіта, як і раніше, є невід'ємною частиною вищої освіти, й більшою мірою спрямована на самостійну роботу студентів. Метою даної роботи є виявлення перспектив розвитку навчання іноземної мови шляхом упровадження різних елементів дистанційних технологій.

14.18.08.1116/223004. Мультимедійні засоби у навчанні фаховому перекладу. Бадан А.А., Недайнова І.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.110-113. - укр. УДК 378.164.169.
В даній статті відображено дослідження ефективності використання мультимедійних засобів у навчанні фаховому перекладу, що проводилося на кафедрі ділової іноземної мови та перекладу Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" протягом останніх двох років. Висновки дослідження базуються на аналізі опитування як студентів так і викладачів кафедри щодо продуктивності застосування мультимедійних інструментів для вивчення англійської мови для професійних цілей.

14.18.08.1117/223144. Інформаційні технології у навчальному процесі: електронний документообіг. Назарук В.Д., Маланчук Л.О. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №4(76), С.200-209. - укр. УДК 004.91:378.
У статті досліджено системи електронного документообігу, які можуть використовуватися в навчальному процесі навчальних закладів 3-4 рівня акредитації. Визначено їх основні переваги та розглянуто проблеми, що виникають під час впровадження систем електронного документообігу та шляхи їх вирішення.

14.18.08.1118/223313. Створення віртуального навчального середовища засобами сучасних інтернет-сервісів. Телятник К.В., Сокол І.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.183-190. - укр. УДК 373.1.
Сьогодні навчальне середовище змінюється відповідно до вимог соціуму. В еру інформаційно-комунікаційних технологій однією із сучасних потреб є створенні віртуального навчального середовища. У статті розглядаються способи створення віртуального навчального середовища за допомогою сучасних інтернет-сервісів, зокрема, запропонований один з можливих варіантів реалізації такого середовища з використанням сервісів Веб 2.0.

14.18.08.1119/223332. Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів фізико-математичних дисциплін до роботи у профільній школі. Ордановська О.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.143-152. - укр. УДК 378.14.
У статті обґрунтовано авторську концепцію підготовки майбутніх учителів фізико-математичних дисциплін до роботи у профільній школі. Провідною ідеєю концепції є обрання технолого-орієнтованого підходу як основного методологічного концепту, за яким побудована модель, визначена структура, компоненти і критерії успішності цієї підготовки.

14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах

14.18.08.1120/221050. Образовательные модели Востока и Запада как фронтиры современной евроазиатской интеграции. Пунченко О.П. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.127-132. - рос. УДК 37.01:15.
В статті розкривається сутність, роль та місце освіти, що запропонована Китаєм в мегастратегії "Шовкового шляху - 2". На рівні з трансграничним характером економічних, фінансових, інфраструктурних інвестицій у країни євроазіатського регіону, Китай пропонує нові форми інтеграції у сфері науки та освіти. Показано, що цей Стовп китайських мегатрендів є альфа та омега інноваційного розвитку країни. Досліджується інноваційний характер освітньої моделі Китаю. Сама освітня модель цієї країни репрезентована у якості конкуруючої з моделлю Болонської системи Заходу. У зв'язку з цим досліджуються фронтири на території зустрічі освітніх моделей Сходу та Заходу. Фронтир з'ясований як взаємопроникнення та протирічне поєднання конкуруючих освітніх практик. Проаналізована логіка його розвитку, яка пов'язана з формуванням захисних споруд своїх моделей, відмічаються ризики, які виникають у просторі їх конкуренції. Фронтир охарактеризований як зона нестійкої рівноваги, невизначеності вибору освітніх моделей.

14.18.08.1121/221160. Іншомовна освіта у США з позицій мультикультурності. Шандрук С.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.317-320. - укр. УДК 37.011.3(73) - 051.
У статті проаналізовано актуальні проблеми мультикультурності та іншомовної освіти в США; досвід культурно-інформаційних перетворень та визначено тенденції у сфері вивчення іноземних мов у Сполучених Штатах Америки.

14.18.08.1122/221168. Організаційні аспекти підготовки магістрів-фінансистів у східній Європі. Яблочнікова І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №2, С.371-376. - укр. УДК 371.314.

Здійснено аналіз організаційних аспектів забезпечення високого рівня якості професійної підготовки магістрів фінансового профілю у державах Європейської Унії, зокрема у Польщі, Словаччині та Чехії. Обґрунтовується перспективність запозичення низки позитивних моментів організації професійного навчання фінансистів з перенесенням їх на ґрунт реалізації освітньої діяльності в Україні.

14.18.08.1123/221201. Досвід професійно-методичної підготовки вчителів у країнах Західної Європи: реалії та перспективи розвитку. Малихін А.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.162-171. - укр. УДК 37(4 9).
У статті розкриваються сучасні тенденції та особливості професійно-методичної підготовки майбутніх учителів у країнах Західної Європи. Розглядається система підготовки вчителів технології на прикладі Швеції.

14.18.08.1124/221212. Міждисциплінарний підхід як головна концепція в гуманістичній традиції французької фізико-математичної освіті. Тарасенко Б.М., Шишкін Г.О., Тарасенко М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.230-237. - укр. УДК 37(4 9).
У статті розглянуто розвиток гуманістичної традиції сучасної фізико- математичної освіті в середніх навчальних закладах Франції. На прикладі діяльності видатних французьких учених розкрито взаємовплив філософії, фізики, математики, обґрунтовано необхідність та значення міждисциплінарного підходу для забезпечення гуманізації освіти.

14.18.08.1125/221219. Концепція комунікативної дидактики в німецькій педагогіці. Чулкова Л.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.274-278. - укр. УДК 37(4 9).
У статті розглянуто можливість формування комунікативної парадигми навчання, методологічний базис комунікативної дидактики, її зміст і принципи; проаналізовано комунікативну дидактику як адекватний засіб вивчення проблем освіти, який відповідає вимогам сучасного суспільства.

14.18.08.1126/221344. Підвищення кваліфікації вчителів на базі школи як важливий компонент системи післядипломної педагогічної освіти в Китаї. Котельнікова Н.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №2, С.94-101. - укр. УДК 37(4 9).
У статті розглянуто сутність і зміст внутрішкільної моделі підвищення кваліфікації вчителів у Китаї, висвітлено її структуру й основні механізми функціонування.

14.18.08.1127/221533. Інноваційні проекти в математичній освіті в країнах Європейського Союзу. Ачкан В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №1, С.11-17. - укр. УДК 371.3.001.76:51(4).
У статті проаналізовано досвід країн Європейського союзу щодо реалізації інноваційних проектів ("InnoMathEd", "Fibonacci", "PRIMAS", "mc 2", "PARRISE"), спрямованих на вдосконалення математичної освіти; виділено основні напрями інноваційних змін.

14.18.08.1128/221677. Державний стандарт підготовки фахівців з фізичної культури і спорту Польщі. Мозолев О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.132-140. - укр. УДК 37(4 9).
Аналізуються погляди польських вчених на підготовку фахівців з фізичної культури і спорту. Розкривається зміст Державного стандарту навчання до майбутньої професії вчителя. Систематизуються вимоги щодо підготовки викладачів фізичної культури і спорту за кваліфікаційним рівнем "бакалавр" та "магістр".

14.18.08.1129/221696. Особливості підготовки магістрів-фінансистів на Мальті. Яблочнікова І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.239-244. - укр. УДК 37(4 9).
У публікації розкрито організаційні аспекти щодо здійснення підготовки та формування професійної компетентності магістрів фінансової сфери у вищих навчальних закладах країн Європи, зокрема на Мальті, а також з'ясовано можливість запозичення відповідного позитивного досвіду закордонних колег у систему вищої освіти України.

14.18.08.1130/221891. Основні вимоги до підготовки майбутніх учителів початкових класів у Австралії. Кобюк Ю.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.122-127. - укр. УДК 37(4 9).
У статті розглядається система підготовки майбутніх вчителів початкових класів в Австралії. Схарактеризовано основні вимоги, які стоять перед майбутнім фахівцем як у процесі навчання, так і в професійній діяльності. Описані ключові елементами професійної підготовки вчителів.

14.18.08.1131/221892. Особливості організації структури освіти в Іспанії. Медведєва О.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №3, С.127-133. - укр. УДК 37(4 9).
Стаття присвячена дослідженню системи освіти в Іспанії. Проаналізовано особливості структури освіти, висвітлено загальну систему освіти та її сучасний стан. Оскільки Україна знаходиться на шляху до європейських стандартів в освіті, необхідністю є вивчення передового освітнього досвіду європейських країн, апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем. Саме вивчення та аналіз системи освіти Іспанії, та зокрема вищої професійної освіти, можуть надати значний приклад організації, вдосконалення та покращення системи освіти в Україні.

14.18.08.1132/222025. Іншомовна освіта у США з позицій мультикультурності. Шандрук С.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.62-65. - укр. УДК 37(4 9).
У статті проаналізовано актуальні проблеми мультикультурності та іншомовної освіти в США; вивчено досвід культурно-інформаційних перетворень та визначено тенденції у сфері вивчення іноземних мов у Сполучених Штатах Америки.

14.18.08.1133/222190. Компетентнісний підхід до професійної підготовки фахівців з лінгвістики у Великій Британії. Комочкова О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.55-61. - рос. УДК 37(4 9).
У статті актуалізовано звернення до британського досвіду щодо застосування компетентнісного підходу до підготовки фахівців з лінгвістики у Великій Британії. Автор проаналізувала поняття компетентності на основі поглядів провідних британських науковців; обґрунтувала зміну парадигми щодо визначення професіоналізму фахівців; проаналізувала феномен освітнього бенчмаркінгу у вищій освіті у Великій Британії; проілюструвала застосування освітнього бенчмаркінгу у вищій освіті у Великій Британії на прикладі стандартизованих описів предметних галузей, розроблених Агенцією забезпечення якості.

14.18.08.1134/222453. Завдання і можливості освіти в області дизайну моди в країнах з перехідною економікою. Курана К., Рябчиков М.Л. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.64-71. - англ. УДК 378.1:687.

Сформульовані протиріччя, які існують між запитами суспільства, економіки і культури і реальним станом в освіті країн з перехідною економікою, можливістю досить швидкої перебудови освіти в галузі дизайну моди і недостатньою розробкою основних підходів до змісту освіти в цій галузі, широким спектром завдань, що розв'язуються в процесі активності в напрямку дизайну моди і недостатньою увагою до освіти в цьому напрямку. Мета роботи - доведення можливості швидкої перебудови змісту освіти в країнах з перехідною економікою при використанні основних запитів суспільства, економіки і культури при врахуванні спектра завдань, що розв'язуються в процесі активності в напрямку дизайну моди. В статті сформулювати основні проблеми освіти, висвітити їх причини і обґрунтувати можливість їх швидкого розв'язання при реформуванні дизайн освіти. Обґрунтовані основні положення і компетенції для підготовки магістра дизайнера одягу на основі використання компетентнісного підходу запропонованого європейським проектом тюнінг. Обґрунтовані сучасні підходи до навчання дизайнерів на основі активних методів навчання, зокрема методу Сократа. Запропоновані методи практичної реалізації при виконанні дипломного проекту. Результатом запропонованих авторами методів є навчальний план підготовки магістрів в галузі дизайну моди, який в своїй концептуальній основі орієнтується на інноваційні технології в освіті і дизайні. Такий підхід прискорить трансформацію як дизайн освіти, так і освіти в цілому, щ в кінцевому результаті приведе до підвищення рівня навчання.

14.18.08.1135/222488. Основні теоретичні напрямки педагогічної думки США та їх вплив на зміст середньої та вищої освіти. Пономарьова О.І., Ковальова А.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.81-86. - рос. УДК 37(73).
У статті розглядаються головні теоретичні напрями педагогічної думки США, визначаються тенденції розвитку змісту педагогічної освіти, аналізуються різні концепції американських дидактів, ставляться питання покращення якості освіти. Визначається, що протягом всієї історії розвитку дидактичної думки США, головними напрямами залишаються прагматичне, технократичне, когнітівістське та гуманітарне. Ці напрями відрізняються підходами щодо цілей та змісту освіти, а також до відбору методів та форм навчання майбутніх вчителів. Різні історичні умови впливали на зміни характеру педагогічної освіти в США та розвиток підходів щодо мети та змісту професійної освіти від вузькоутилітарного до теоретичного, під впливом якого головним завданням стає набуття інтелектуальних навичок, а також вивчення того матеріалу, що спирається на емоції майбутніх фахівців. Аналізується концепція народжених навичок розумової діяльності, що на практиці може бути зведеним до підрозділу навчання на елітне та загальнодоступне. Визначається сучасна тенденція у дидактиці США на підвищення якості освіти.

14.18.08.1136/223292. Українське національне патріотичне виховання молоді - головна складова розвитку державності. Стрілько В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.39-47. - укр. УДК 37.01:23.
У статті аналізується стан українського національно-патріотичного виховання, наводяться дані соціологічних досліджень, висвітлюються шляхи вдосконалення українського національно-патріотичного виховання як головної складової розвитку державності України. Детально прописана мета та завдання національно-патріотичного виховання. Висвітлюється наукова позиція відомих українських педагогів в царині національного та патріотичного виховання. Автор обґрунтовує важливість національно-патріотичного виховання на сучасному етапі становлення української державності, аналізує відсутність важливих складових в "Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді", затвердженій Міністерством освіти і науки України 26.03.2015р.

14.18.08.1137/223306. Соціокультурні та нормативно-правові аспекти індивідуалізації процесу навчання вчителів у Франції. Харченко Т.Г. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.137-144. - укр. УДК 378.011.3 -051(44) (043.3).
У статті розглянуті передумови появи феномену "індивідуалізація" в процесі навчання вчителів у Франції. Проаналізовані соціокультурні зміни в громадському суспільстві, що призвели до підсилення різноманітності контингенту серед майбутніх учителів, а також до зміни соціальних уявлень членів одного професійного габітусу. Доведено, що індивідуалізація процесу навчання вчителів стала частиною державної освітньої політики Франції.

14.18.08.1138/223346. Проблеми польської освіти, пов'язані з процесами глобалізації. Левицька В.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.30-36. - укр. УДК 37 (438).
У статті розглядається вплив глобалізації на систему освіти в Польщі як явище, яке має суттєвий вплив на економічне, політичне і соціальне життя в усіх країнах світу, явище, яке є рушійною силою розвитку сучасної цивілізації. Глобалізація - це процес досі не вивчений, процес, навколо якого досі звучать суперечки. Також проаналізовано погляди на історичне тло глобалізації та її характеристики, прояви та наслідки.

14.18.08.1139/223376. Формування іншомовної компетентності у вищій школі України: проблеми періодизації. Лічман Л.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.47-55. - англ. УДК 811:303.03:378(477).
У статті розглядається проблема періодизації ідей формування іншомовної компетентності в лінгводидактиці України. Особлива увага приділяється тому факту, що в умовах термінологічної хиткості обґрунтування етапів впровадження компетентнісно спрямованого навчання іноземної мови багато в чому залежить від точного визначення поняття "компетентнісний підхід". Встановлюється, що принципи історизму, генеративної наступності і детермінізму є основою вирішення досліджуваної проблематики.

14.18.08.1140/223393. Моделювання освітніх систем економічної галузі України та Республіки Польща. Загородня А.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1(28), С.13-18. - укр. УДК 378.001.57 330(477+433).
У статті аналізуються моделі освітніх систем економічної галузі України та Республіки Польща. Подається аналіз понять "освітнє середовище", "модель". Акцентується увага на особливостях економіки як об'єкта моделювання. Розкриваються загальні вимоги до моделі майбутнього фахівця економічної галузі.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.18.08.1141/218362. Соціокультурна компетентність практикуючих психологів: сучасний стан і перспективи. Бондаренко О., Федько С. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.23-40. - англ. УДК 159.9.07:[364-784:316.6](043.3).
У статті представлено теоретичний огляд проблеми соціокультурної зумовленості практики надання психологічної допомоги та емпіричне дослідження особливостей репрезентації зазначеного феномену у професійній свідомості практикуючих психологів. Культуродоцільний підхід у вирішенні питань надання психологічної допомоги є широко визнаним у сучасному мультикультурному світі. Соціокультурна компетентність розглядається як невід›ємний елемент професійної компетентності психолога в цілому. Предметом даного дослідження є представленість феномену культуродоцільності в професійній свідомості психологів-практиків, як основоположного елементу їх соціокультурної компетентності. Для вирішення завдань дослідження був застосований спеціальний комплекс методик: опитувальник соціокультурної рефлексії психологів-практиків, скорочений варіант методики ММРІ в модифікації В.П. Зайцева, шкала соціально-бажаних відповідей особистісного опитувальника Г. Айзенка. У дослідженні взяли участь 253 фахівці у галузі психологічної допомоги віком від 22 до 68 років, з досвідом консультативної роботи від 1 до 38 років. В результаті факторизації змістовних корелятів структури професійної свідомості практикуючих психологів, були виділені такі елементи соціокультурної рефлексії: значимість особистісного "Я" психолога; прагнення до розуміння того, що відбувається з клієнтом; вплив віку і досвіду роботи на осмислення взаємодії з клієнтом; пошук культуродоцільних інтервенцій; психологізація стану клієнта; прихильність до традицій антипсихіатрії. Отримані результати здатні закласти міцну основу для подальшого, більш широкомасштабного вивчення соціокультурних аспектів практики надання психологічної допомоги.

15.18.08.1142/219156. Современное состояние проблематики социокультурных компетенций практикующего психолога. Бондаренко А.Ф., Федько С.Л. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.6-17. - рос. УДК 159.9.07:[364-784:316.6](043.3).
Текст статті становить спробу теоретичного висвітлення специфіки надання психологічної допомоги на сучасному етапі. Особливе значення приділяється низці соціокультурних чинників, що, так чи інакше, позначаються на своєрідності функціонування і формування провідних тенденцій професійної сфери що аналізується. Подано розгорнутий аналіз базових аспектів, що сприяють просуванню ідеї культуродоцільності психологічної допомоги шляхом розвитку соціокультурної компетентності психологів-практиків.

15.21 Загальна психологія

15.18.08.1143/218373. Характерологія мовленнєвої діяльності: контактна психодіагностика. Шимко В. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.186-202. - укр. УДК 159.9.072.432.
У статті викладено результати дослідження синтаксичних, семантичних і сюжетних особливостей усної мовленнєвої діяльності як ідентифікаційних критеріїв для з'ясування характерологічних відмінностей україномовних і російськомовних об'єктів контактної психодіагностики. Описано зв'язок між механізмами психологічного захисту, як структурними складовими характеру, та агенсними і неагенсними мовленнєвими конструкціями, внутрішніми і зовнішніми предикатами. Локалізовано та описано сюжети усних наративів, притаманні представникам різних типів характеру.

15.18.08.1144/218432. Поняття ментального лексикону та моделі організації знань у пам'яті людини. Балабан О. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.12-26. - укр. УДК 81'23 (045).
Стаття присвячена аналізу динаміки основних підходів до тлумачення поняття ментального лексикону. З'ясовано, що дослідження цього поняття активізувалось у зв'язку із загостренням інтересу до пізнавальних процесів, появленням психолінгвістики, когнітивної психології, когнітивної лінгвістики, генеративної граматики, а згодом і розвідок в галузі штучного інтелекту та машинного моделювання. Також у дослідженнях семантичної пам'яті домінують дві позиції, що відрізняються за своїм напрямом: асоціаністський підхід (термін Р. Солсо), який сконцентрований на функціональних зв'язках між поняттями, і когнітивний підхід, який сфокусований на мисленнєвих структурах, що характеризують відношення між значенням та пам'ятью. Когнітивні моделі (а саме, кластерна модель, групові моделі, модель семантичних ознак, сітьова та нейрокогнітивна моделі) систематизують данні семантичних експериментів, формуючи всезагальні теорії пам'яті, що в подальшому стимулювало дослідити питання категоризації знань.

15.18.08.1145/219164. Гомосексуальность: анализ случая. Кочарян А.С. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.84-93. - рос. УДК 316.6:316.367.7.
Стаття присвячена аналізу випадку гомосексуалізму. Розглядається трансформація поглядів на сексуальність, яка стала розумітися не як щось стійке, незмінне, а, навпаки, як плинне. Причому, така плинність характеризує і дітей, і дорослих. Автор наводить випадок гомосексуалізму, який за маніфестаціями можна було б віднести до власне гомосексуалізму. Разом з тим, аналіз ранніх травм, відносин з матір'ю, жінками, чоловіками, ставлення до свого тіла, способу життя дозволяє зробити висновок, що гомосексуалізм може стати формою вирішення проблем міжособистісної залежності, інфантильного функціонування, особистісної ідентичності. Сприяння психотерапевтом просування клієнта цим шляхом може загнати його в глухий кут, й не привести до вирішення поставлених перед ним особистісних проблем. Тому гомосексуалізм внутрішньо неоднорідний і потребує в кожному конкретному випадку психотерапевтичної кваліфікації поза ціннісного контексту, а лише в контексті розвитку.

15.18.08.1146/220409. Система відносин наркозалежної особистості. Кочарян О.С., Савіна М.В., Антонович М.О. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №8(1), С.16-23. - укр. УДК 159.923.2:616.89-008.441.3.
В роботі розглянуті основні психологічні напрямки вивчення системи відносин наркозалежної особистості. Аналіз проблеми системи відносин осіб з наркотичною залежністю дав можливість розглядати відносини наркозалежних як тріаду суб'єкт-суб'єктного ставлення до наркотику, суб'єкт-об'єктного ставлення до інших людей та суб'єкт-об'єктного ставлення до себе. Таким чином, наркотик "олюднюється", наділяється атрибутами психічного життя людини. Емоційна прив'язаність до наркотика "персоналізується", а втрата його переживається як втрата якоїсь частини себе. Поведінка по відношенню до наркотика проявляється в його наполегливому пошуку. В той час як, інша людина розглядається ними з точки зору корисності,

прийнятності, потрібності, важливості, значущості для них. Результатом проведеного аналізу різних точок зору про особливості системи відносин у наркозалежних стала побудова моделі вивчення відносини осіб з наркотичною залежністю в тріаді: суб'єкт-суб'єктного ставлення до наркотику, суб'єкт-об'єктного відношення до інших людей, суб'єкт - об'єктного відношення до себе. Наркозалежні, одушевляють та персоналізують наркотик, відносяться до нього як до людини. При цьому їхнє ставлення до інших людей та до себе упредметнюється, а оточуючі сприймаються як предмети для маніпуляції. Отримані дані свідчать про сформованість суб'єкт-суб'єктних емоційних стереотипів до близьких жінок: матері та дружини/дівчини, які базуються на знеціненні соціального статусу матері, що має подовження в звеличенні негативних якостей партнера.

15.18.08.1147/220410. Патологические сексуальные стереотипы, обусловленные мастурбацией, сочетаемой с порнографией. Кочарян Г.С. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №8(1), С.24-30. - рос. УДК 616.89-008.442:[316.367.2+176.8].
Наводяться дві класифікації мастурбації: класифікація Г.С. Васильченко (1977), в якій виділяються різні її типи, а також запропонована нами класифікація патогенних впливів мастурбації на загальне та сексуальне здоров'я людини. Робиться висновок, що спільне використання двох цих класифікацій дозволяє всебічно оцінити можливості її впливу, в тому числі і патогенного, на організм людини. Головними негативними наслідками мастурбації, які мають місце в даний час, слід вважати формування патологічних сексуальних стереотипів, чому в значній мірі сприяє використання порнографії. Наводяться клінічні приклади, що демонструють таку можливість.

15.18.08.1148/220838. Влияние "цветностей" ПВАНТО на психофизиологические показатели организма человека. Мельникова А.В., Гончаренко М.С., Родюшкина С.Н., Архипова Г.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.92-99. - рос. УДК 613.86:159.937.51.
У цій статті розкриваються шляхи розвитку свідомості суспільства й окремої особистості на основі творів мистецтва. Надається коротка характеристика впливу кольору і світла на організм та свідомість людини. Відзначається значимість для розвитку свідомості людини художніх творів ПВАНТО - його Цвєтностей і заповідей, представлених в книзі Святослава ЛОБ "Передостанній Пророк". Для дослідження впливу Цвєтностей і заповідей на психофізіологічні показники людини була обрана Цвєтность "Всесвіт". У якості технічного засобу використовувався комплекс спектрально-динамічний - апарат КСД. З бази даних КСД було обрано такі спектрально-динамічні характеристики: ритми мозку; нейромедіатори; півкулі мозку та психологічні чинники. В результаті дослідження було встановлено, що споглядання Цвєтності "Всесвіт" не викликало негативних емоцій у досліджуваних. Сприяло заспокоєнню, розслабленню та гармонізації емоційного стану учасників експерименту. Розподіл активності ритмів мозку і збільшення активності тета-ритмів говорить про те, що досліджувані відчували піднесені духовні почуття, стан поглибленого занурення до свого внутрішнього світу. Внутрішня робота свідомості проявилася також в поведінці досліджуваних - вони стали спокійнішими, що підтверджується зменшенням активності адреналіну і програми стресу. Проведені дослідження дають можливість стверджувати, що споглядання Цвєтностей ПВАНТО може пробуджувати енергії добра й творення, розвивати свідомість людини.

15.18.08.1149/221430. Психосемантичні особливості "Ego"-системи осіб з різним рівнем емоційної зрілості. Півень М.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.29-34. - укр. УДК 159.923.2:159.942.5.
Стаття присвячена дослідженню психосемантичних особливостей "Ego"-системи осіб із різним рівнем емоційної зрілості. Показано, що емоційна зрілість особистості є проявом загальної особистісної зрілості на різних рівнях, одним з яких є рівень психосемантичних особливостей "Ego"- системи. Розглянуті особливості функціонування "Ego"-системи осіб із високим та низьким рівнями емоційної зрілості - представлені "Ego"-синтонна та "Ego"-дистонна області кореляційної плеяди в обох групах, які мають суттєві змістовні розбіжності. Емоційно зріла особистість є включеною до основних сфер реалізації, які конотовані позитивними емоціями.

15.18.08.1150/222669. Теоретичні підходи до вивчення часової перспективи особистості. Бакаленко О.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.76-81. - укр. УДК 159.923.3.
У статті розглядаються найбільш значущі теоретичні підходи, які визначають основні напрямки сучасних досліджень часової перспективи особистості. Проаналізовано мотиваційний, типологічний підходи, причинно-цільову концепцію і теорію Ф. Зімбардо. Розкриваються особливості уявлень про часову перспективу особистості, виявлено переваги та обмеження кожного підходу. Висловлюється ідея про необхідність багатовимірного підходу в дослідженні часових феноменів.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.18.08.1151/218361. Аналіз теоретико-емпіричних досліджень просодичного компоненту мовлення та індивідуально-психологічних особливостей дітей дошкільного віку. Богрова Х. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.12-23. - укр. УДК 159.922,72:[37,016:81-028,31]:784.
У статті представлено теоретичний аналіз взаємозв'язку просодичного компоненту мовлення з індивідуально-психологічними особливостями дошкільника; розкрито необхідність дослідження просодичного компоненту мовлення та психологічних особливостей дітей дошкільного віку. Наведено результати емпіричного дослідження зв'язку просодичного компоненту мовлення з такими психологічними особливостями як темперамент, тривожність та самооцінка дітей дошкільного віку. Доведено, що найбільший вплив на прояв просодичного компоненту мовлення здійснює тривожність. Виявлено, що існує зв'язок між просодичним компонентом мовлення і властивостями темпераменту, а також самооцінкою дитини. У перспективах подальших досліджень передбачено розробити програму вокалотерапії з урахуванням виявлених психологічних особливостей, що взаємопов'язані з просодичним компонентом мовлення.

15.18.08.1152/218364. Вплив статі на вербальну поведінку респондентів пізньої зрілості при дослідженні стимулу "грайливість". Бондар Ю., Гордієнко-Митрофанова І. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.65-85. - рос. УДК 811.161.2'246.2=161.1(045).
Стаття присвячена виявленню впливу статі на вербальну поведінку респондентів похилого віку при дослідженні стимулу "грайливість" як актуальної лексеми в мовній свідомості жителів України. Вибірку склало 376 осіб: жінок - 194, чоловіків - 182. Універсальні риси у вербальній поведінці досліджуваних (результати за першою реакцією) знайшли своє відображення в лексемах "веселість", "кокетство", "кошеня", "діти", "радість", "сміх", "настрій", "пустощі", "жвавість", "любов", "посмішка", "жарт", "кінь", "тварини", "забава", "балощі", "азарт", "легкість". Специфічні риси втілені, крім інших, у таких лексемах як "весело", "доброта", "жінка", "забава", "лукавство", "безпосередність", "тямущий", "флірт", "жарти", "жартівливий". Вплив статі відображено у таких жіночих асоціатах як "кокетство", "посмішка", "настрій", "сонце", "запал", "удача", "щастя" й чоловічих - "любов", "витівки", "жвавість". Серед одиничних реакцій на стимул "грайливість" зустрічається також невелика кількість реакцій з негативною конотацією: "погляд повії", "вільність", "зухвальний", "профурсетка", "бездумний", "примхливий", "легковажність". У цілому,

ставлення респондентів похилого віку до стимулу "грайливість" емоційно-позитивне й характеризується його позитивною оцінкою.

15.18.08.1153/219163. Психологічні особливості гендерної поведінки осіб раннього підліткового віку. Палій В.С., Гранкіна А.О. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.76-83. - укр. УДК 159.922.1.
Робота присвячена дослідженню особливостей гендерної поведінки та гендерних настанов у осіб раннього підліткового віку. В роботі представлено теоретичний огляд класичних та сучасних наукових поглядів на питання гендеру. В ході проведеного дослідження здійснено аналіз структурних особливостей параметрів маскулінності та фемінінності у структурі статево-рольової сфери особистості підлітків. Досліджені та проаналізовані особливості гендерних настанов осіб раннього підліткового віку. Описано зв'язок між статево-рольовими особливостями досліджуваних та типом їх гендерних настанов відносно до протилежної статі.

15.18.08.1154/220408. Личностные детерминанты стиля жизни: психологическая валеология. Кочарян А.С., Баринова Н.В., Зубенко О.М. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №8(1), С.6-15. - рос. УДК 159.923.2:613.
Особистісні детермінанти життєвого стилю розглянуто у психотерапевтичному дискурсі. Визначено декілька ідей: 1) у культурі загублено цінність "зрілості", нормативний підхід замінюється толерантністю; 2) спостерігається зріст та поширення двох феноменів: девальвація дорослості та тотальна інфантилізація; 3) складнощі артикулювати загальну бажаність життєвого стилю: розглянуто деякі чинники становлення життєвого стилю, які, не в змозі пояснити формування саме ефективного стилю. У статті наведено топологічну модель психологічного простору, визначено поняття "емоційної схеми", наведено її структуру, а саме: переживання, тілесні маніфестації, система ранніх спогадів, інтерпретації особистістю свого життя, а також мотиваційні тенденції. Змінити життєвий стиль не можливо без зміни емоційної схеми, усіх її компонентів. Наведено клінічне спостереження щодо формування життєвого стилю на основі фіксованої емоційної схеми. У статті наведено зв'язок усіх компонентів емоційної схеми з деякими типами життєвого стилю - "активна діяльність", "активне служіння", "пасивне служіння", "відгородженість", "страждання". Окрім того, проаналізовано зв'язок емоційної схеми з характерологічними стилями. Фіксоване та специфічне для типу характеру переживання та переживання первинного "затору" не є ідентичними: вони знаходяться у відношеннях онтологічної "об'єктивності" та феноменологічної перспективи. Перспективою подальшого дослідження є уточнення взаємовідношень між, з одного боку, концептами "характерологічний стиль" и "емоційна схема", а, з другого, - "характерологічно релевантна емоція" и первинне "заторне" переживання.

15.18.08.1155/220863. Оценка типа мышления человека на основе анализа изображений газоразрядного излучения. Песоцкая Л.А., Глухова И.В., Третяк Т.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20, С.113-117. - рос. УДК 612.8+613.8.
Вивчили можливості кірліанфотографії для оцінки психоемоційного стану та типу мислення студентів молодших і старших курсів університету в зіставленні з результатами психологічних тестів. Оцінювали рівень розвитку типу мислення: образне, логічне, інтуїтивне. Кірліанограми пальців рук отримували на рентгенівській плівці. Обстежили 31 осіб. Виявили вишу частоту високих рівнів всіх типів мислення у студентів 1 курсу та зниження їх у старших. За даними кірліанограмм у останніх мислення змінювалось частіше на образно-інтуїтивне. Встановлено відмінності між енергетичною активністю різних секторів/систем організму в залежності від типу мислення і курсу навчання. Застосування кірліанографії доцільно для виявлення непроявлених потенційних здібностей учнів.

15.18.08.1156/221198. Структура духовності, особливості її розвитку протягом життя (вікові кризи). Жуков С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.143-148. - укр. УДК 159.922.6.
У статті поставлено питання впливу вікових криз на становлення духовності людини.

15.18.08.1157/221425. Особенности развития мотивации достижения успеха у студентов Азербайджана. Кулиева-Кабаоглу Шенай, Сорока А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.8-11. - рос. УДК 159.9.
Стаття присвячена вивченню особливостей розвитку мотивації досягнення успіху у студентів Азербайджану. Дослідницьку вибірку склали 63 студенти 1-4 курсів факультету соціальних наук і психології Бакинського державного університету за фахом "Соціальна робота". Результати дослідження свідчать, що в процесі навчання підвищується кількість студентів з надмірно низьким мотивом досягнення успіху і спостерігається зменшення вираженості мотиву уникнення невдачі. У процесі навчання, відносно оптимізується рівень домагань, а у студентів четвертого курсу виявлено зниження рівня успішності. Нами це пояснюється як особистісні особливості досліджуваних даного курсу. Такими особистісними особливостями у досліджуваних є низька самооцінка, недостатньо сформований мотив досягнення успіху, а також труднощі працевлаштування випускників за фахом.

15.18.08.1158/221426. Взаємозв'язок відкритості досвіду та смисложиттєвих орієнтацій у студентів. Севост'янов П.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.12-16. - укр. УДК 159.9.072.432.
У статті розглянуто поняття відкритості досвіду в рамках моделі Великої п'ятірки. Проаналізовано феномен смисложиттєвих орієнтацій особистості; обговорено роль відкритості досвіду і смисложиттєвих орієнтацій у життєдіяльності особистості; наведено особливості структурної організації індивідуального досвіду. Теоретично досліджено зміст особистісного компоненту індивідуального досвіду. Проведено теоретичне обґрунтування дослідження взаємозв'язку відкритості досвіду та смисложиттєвих орієнтацій у студентів. Емпіричне дослідження проводилось на виборці студентів кількістю 154 особи. Розглянуті відмінності у показниках відкритості досвіду та смисложиттєвих орієнтацій у студентів Слов'янського національного університету та Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, а також у студентів технічних та гуманітарних спеціальностей. Виявлено взаємозв'язок відкритості досвіду з різними показниками смисложиттєвих орієнтацій.

15.18.08.1159/221427. Психологічна роль і значення читання в процесі створення підліткової рольової гри. Казарова Г.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.17-19. - укр. УДК 159.922.7.
У статті аналізується проблема гри як чинника соціалізації підлітків і впливу читання підлітками художніх творів на створювану ними гру, психологічних механізмів і соціальних умов, які обумовлюють взаємозв'язок цих явищ. Аналізується сприйняття літературного твору як підставу рольової гри, сюжет і персонажі якого захоплюють підлітка настільки, що він відчуває бажання створити гру на його основі. Розглядаються соціально-психологічні та культурні характеристики персонажів літературних творів, які стають найбільш привабливими для граючих підлітків. Підкреслюється зв'язок інтересу до читання і інтересу до реалізації себе в грі, можливостей такої реалізації у підлітків всіх періодів розвитку нашого суспільства.

15.18.08.1160/221428. Специфіка рефлексії в період геронтогенезу. Коваленко-Кобилянська І.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.20-23. - укр. УДК 159.922.63:128.
В статті розглянута проблема специфіки рефлексивної діяльності та її вплив на розвиток інтелектуальної сфери у період геронтогенезу. Актуальність проблеми зумовлена необхідність ре соціалізації людини в період геронтогенезу у зв'язку зі збільшенням тривалості життя. Досліджували наступні аспекти рефлексії: схильність людини в пізньому віці до самоаналізу і, в рамках метакогнітивного підходу, її здатність до інтелектуальної рефлексії. Проблема адекватної активізації рефлексивної діяльності в пізньому віці може бути утруднена внаслідок порушень сприйняття, мислення, імпульсивності. Глибина рефлексії визначається ступенем інтелектуального розвитку людини, рівнями її самоконтролю, морально-етичної сфери, розвитку децентрації. Відзначено, що в пізньому віці рефлексивна діяльність сприяє продукуванню нових смислів, можлива творча реалізація людини.

15.18.08.1161/221429. Особливості захисних механізмів у підлітків в контексті батьківського ставлення. Невоєнна О.А., Зібарова Ю.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.24-28. - укр. УДК 159.922.7-053.6:316.362.1.
В статті розглядається проблема зв'язку захисних механізмів з типами батьківського ставлення у старших підлітків. Механізми психологічного захисту набуваються за життя, а тому важливу роль у їх формуванні відіграє той контекст, у якому зростає і виховується дитина. За результатами проведеного дослідження ми можемо констатувати, що батьківське ставлення виступає в ролі чинника, який є підставою для розвитку захисних механізмів особистості. Більшість механізмів психологічного захисту виявлено при типі батьківського ставлення "авторитарна гіперсоціалізація", а саме таких як "проекція", "компенсація", "уникнення" та "регресія". Використання в родині "симбіотичного" стилю є передумовою прояву таких захисних механізмів як "проекція" та "компенсація", а наявність "кооперації" може бути підставою для формування "компенсації".

15.18.08.1162/221431. Компоненти психологічної готовності дітей-сиріт до переходу в різні форми життєвлаштування. Сафонова С.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.35-39. - укр. УДК 155.9.
В статті проаналізовано визначення компонентів психологічної готовності дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування до переходу в різні форми життєвлаштування: когнітивний, мотиваційний, емоційний. Встановлено, що більша частина дітей молодшого шкільного віку та підлітків знають про форми влаштування. Мотивом до переходу в нову сім'ю став негативний минулий життєвий досвід, оскільки біологічні батьки вели асоціальний спосіб життя; позитивний досвід в біологічній сім'ї та центрі соціально-психологічної реабілітації. З'ясовано, що у дітей молодшого шкільного віку позитивні емоції переважають над негативними, у підлітків навпаки негативні над позитивними. Оскільки, діти молодшого віку хочуть щоб нові батьки про них піклувались, допомагали та любили. Підлітки навпаки звикли до асоціального способу життя і нічого не хочуть змінювати в своєму житті.

15.18.08.1163/221432. Особливості емоційного компоненту психологічного благополуччя у студентів з обмеженими можливостями здоров'я. Гуляєва О.В., Гуляєва Ю.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.39-42. - укр. УДК 159.923.2 - 057.875 - 056.26:17.023.34.
Стаття присвячена аналізу результатів дослідження емоційного компоненту психологічного благополуччя у студентів з обмеженими можливостями здоров'я. Встановлено, що емоційно забарвлене змістовне наповнення життя, більшою мірою, сприймається ними через призму власного здоров'я. Саме фізичне здоров'я є відправною точкою формування емоційного світосприйняття особистості з обмеженими можливостями здоров'я. Головними детермінантами, які сприяють формуванню у таких студентів загального позитивного емоційного фону виступають соціальні відносини та емоційний комфорт.

15.18.08.1164/221435. Профілактика девіацій у підлітків, батьки яких є учасниками бойових дій. Красілова Ю.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.54-57. - укр. УДК 159.9.
У статті висвітлюються особливості девіантної поведінки підлітків, батьки яких є учасниками бойових дій. Розглядається вплив вікових особливостей неповнолітніх на поведінку у стресових ситуаціях. Проаналізовано підходи до визначення поняття "девіантна поведінка", розкрито її особливості та типи. Висвітлено особливості відносин дітей з батьками, які є учасниками бойових дій. Розроблено програму, яка передбачає профілактику девіантної поведінки серед підлітків, батьки яких є учасниками бойових дій. Програма передбачає формування асертивної поведінки , цілепокладання та функцій прогнозу.

15.41 Соціальна психологія

15.18.08.1165/218077. Ментальність і менталітет: онтологічний статус та антропологічні виміри. Колотило М.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.66-69. - укр. УДК 159.95:130.2:304.3.
У статті здійснено дослідження змісту й механізму взаємодії ментальності й менталітету як феноменів духовно-психічного життя етносів, народів і націй. Актуальність розвідки зумовлена тим, що фактично з кінця XIX століття й донині в науковому дискурсі зберігається традиція їх осмислення як синонімічних, виправданність існування якої на сучасному етапі набуває все більшої контраверсійності. Здійснена теоретична розвідка сприяла формулюванню таких висновків: менталітет є множиною когнітивних, емотивних і поведінкових стереотипів етносу, народу, нації, а ментальність - мисленнєвим, чуттєво-емоційним інструментарієм осмислення індивідом, соціальною групою, нацією навколишньої дійсності; ментальність є більш сприйнятливою до змін, оскільки фіксує функціонально-динамічні аспекти людського досвіду, тоді як менталітет - змістові; менталітет є формою втілення національної ментальності в практики людського життя, а також провідним фактором "скеровування" ментальної активності в русло самовідтворення.

15.18.08.1166/218365. Взаємодія індивідів та соціальний інтелект особистості. Івашкевич Е. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.85-97. - англ. УДК 925 : 159.923.
У статті автор виокремлює такі базові, фундаментальні особливості соціального інтелекту: його континуальний характер; використання невербальної репрезентації контексту; втрата точності соціального оцінювання за умов вербалізації почутої інформації; набуття імпліцитних здатностей до суб'єкт-суб'єктного спілкування; актуалізація особистісно значущого досвіду. Описано три базові структурні компоненти соціального інтелекту: когнітивний, емоційний та поведінковий. Когнітивний компонент вміщує: соціальні знання; соціальне мислення; соціальне прогнозування; соціальна інтуїція. Емоційний компонент включає: співпереживання - здатність входити в положення інших людей, ставити себе на місце іншого; розпізнавання емоцій інших людей; емоційна обізнаність - здатність розрізняти та інтерпретувати власні настрої, емоції, бажання, а також адекватно оцінювати особливості їхнього впливу на інших людей; здатність до саморегуляції - вміння регулювати свої емоції та настрій. Поведінковий компонент складається із таких структурних елементів: соціальної взаємодії та соціальної адаптації.

15.18.08.1167/218369. Розвиток соціально-комунікативної компетентності дорослих: психолого-педагогічні умови в процесі корпоративного навчання. Помилуйко В. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.138-147. - англ. УДК 316.612-053.8.
У статті з'ясована сутність наступних понять: "соціально-комунікативна компетентність дорослих" як їх здатність співвідносити свої прагнення з інтересами інших людей і соціальних груп шляхом створення партнерських відносин і ефективної комунікації в межах суспільно прийнятної поведінки; "психолого-педагогічні умови" як способи педагогічного впливу на конкретний процес (явище, якість) з урахуванням його психологічних механізмів з метою розвитку та вдосконалення досліджуваного феномену. Автором виділено і охарактеризовано психолого-педагогічні умови розвитку соціально-комунікативної компетентності дорослих у процесі корпоративного навчання, а саме: 1) розширення можливостей дорослих щодо осмислення власних дій і свого "Я", внутрішнього світу інших людей; 2) застосування сучасних методів і форм педагогічного впливу для розвитку загальнокультурних компетентностей дорослих; 3) оволодіння прийомами міжособистісного спілкування, розвиток навичок взаємодії у команді з використанням сучасних інноваційних технологій; 4) допомога фахівцям у виявленні суб'єктивного творчого досвіду, його аналізі, корекції й удосконаленні шляхом вивчення передового досвіду колег, наставництва.

15.18.08.1168/219158. Особливості наснаження як практики ресоціалізації комбатантів з обмеженими фізичними можливостями. Кривоконь Н.І. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.28-37. - укр. УДК 316.614.
У публікації висвітлено особливості наснаження як психосоціальної практики для ресоціалізації учасників бойових дій з обмеженими фізичними можливостями. На основі аналізу й систематизації отриманого автором досвіду психологічного супроводу комбатантів представлено основні концептуальні положення, що характеризують емоційну, когнітивну та поведінкову складові процесу наснаження. Зокрема, описується зміст переживань як чинника розвитку нерівноважних емоційних станів людей з фізичними обмеженнями, визначається роль цінностей та підкреслюється складність їх вибору при осмисленні життєвої ситуації після інвалідизації, наголошується на важливості активності для успішної ресоціалізації комбатантів з фізичними обмеженнями.

15.18.08.1169/219438. Розвиток суб'єкт-суб'єктних відносин через діалогічне спілкування. Поясок Т.Б., Зюман Г.Ю. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.94-98. - англ. УДК 159.923-056.87.
Показано, що діалогічне спілкування є складним процесом, що відіграє значну роль у встановленні суб'єкт-суб'єктних відносин. Доведено, що його розгортання та розвиток можливі лише за певних умов, що сприяють розвитку особистості, унікальності людської індивідуальності, самодостатності, створюють можливості для творчості, самоактуалізації тощо. Виявлено, що рівноправність, активність та толерантність є необхідними чинниками формування суб'єкт-суб'єктних відносин у діалогічному спілкуванні. Підтверджено, що рівні діалогічного спілкування залежать від глибини встановлених суб'єкт-суб'єктних відносин. Показано, що дані рівні є ієрархічною системою, де перехід на більш високий рівень неможливий без проходження попереднього, а також що вони відображають поступове заглиблення співрозмовника у світ іншої людини у процесі діалогічного спілкування. Особливого значення при цьому набувають перцептивні чинники. Встановлено, що сприйняття емоційного світу людини, емпатія, співпереживання дозволяють встановити взаєморозуміння через емоційний зв'язок, забезпечення суб'єкт-суб'єктних відносин через діалогічне спілкування відіграє значну роль у розвитку особистості, залученні її до культурних та моральних цінностей.

15.18.08.1170/220833. Особливості прояву комунікативних здібностей у молодих осіб з різним типом функціональної асиметрії. Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21, С.58-61. - укр. УДК 37.015.3:316.454.4:612.8-056.17:378:61.
При дослідженні особливостей функціональної асиметрії та прояву комунікативних здібностей установлено, що усі групи мають високий рівень прояву комунікативних здібностей (0,7). Найбільш осіб із соціально-зміненим типом асиметрії мають низький рівень прояву комунікативних здібностей (30,8%), а найбільш осіб зі змішаним типом функціональної асиметрії та з лівостороннім типом функціональної асиметрії ЛВТФА мають дуже високий рівень прояву комунікативних здібностей: 37,5% та 33,3% відповідно.

15.18.08.1171/220972. Визначення коефіцієнта конфліктності як метод оптимізації персонального складу малої групи. Морушко О.О., Андрейчук С.К., Манзій О.С. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(9), С.121-123. - укр. УДК 316.023.4:159.923.
Сучасна наука управління персоналом послідовно розгортається у бік соціологізації та психологізації. Великого значення в цих умовах набуває питання психологічної сумісності колективу для якісного виконання поставлених перед ним завдань. Управління, як соціальний процес, не в усьому піддається дії інструкцій та формулярів, він не завжди прогнозований. Крім формально встановленої між членами організації посадової субординації, існує складна система неформальних зв'язків, соціальних залежностей та міжособистісних відносин між ними. Одним із базових питань, які виникають під час побудови таких систем, є питання психологічної сумісності індивідів у колективі та питання конфліктності колективу загалом. Відповідь на них можна отримати, використовуючи соціоніку як науку управління персоналом. Використання соціонічних методів дає змогу не тільки краще зрозуміти механізм взаємовідносин між двома конкретними людьми, але й цілеспрямовано формувати психоінформаційно сумісні колективи. На основі переведення інтертипних дистанцій у числову величину, створено матрицю інтертипних дистанцій. За допомогою використання цієї матриці стає можливим вирахування індивідуального та колективного коефіцієнта конфліктності. Його використання дає змогу математично обґрунтувати доцільність введення в колектив оптимального претендента, який найменше вплине на коефіцієнт конфліктності.

15.18.08.1172/221401. Проблема ризикованих поведінкових практик у молодіжному середовищі. Петровська К.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.212-216. - укр. УДК 316.62.
Характеризуються різні підходи та концепції до визначення сутності понять "ризик", "почуття ризику", що є доповненням уявлення про ризиковану поведінку в цілому. Розкриваються різні погляди дослідників щодо факторів та мотивів ризикованої поведінки, що становлять явну загрозу здоров'ю та благополуччю молодої людини.

15.18.08.1173/221433. Модифікація семантичного диференціалу для дослідження особистісної ідентичності у студентської молоді. Павленко В.М., Джабарова Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.43-47. - укр. УДК 159.9.072.
У статті запропоновано удосконалення понятійного апарату для дослідження та аналізу особистісної ідентичності. Виділені поняття "інтегрованої особистісної ідентичності", "темпоральної ідентичності", "просторово-діяльнісної ідентичності", "ступеню консолідації" ідентичності, запропонований спосіб їх операціоналізації та інтерпретації. Описується модифікація методу семантичного диференціалу для вивчення особистісної ідентичності. Наведені та проаналізовані результати емпіричного дослідження особистісної ідентичності у студентської молоді на основі запропонованої модифікації. Виявлена подібність

структури усіх видів особистісної ідентичності, де найбільш позитивними характеристиками завжди є емоційно-ціннісні якості. Ступінь консолідації темпоральної ідентичності є нижчим в порівнянні з просторово-діяльнісною ідентичністю.

15.18.08.1174/221874. Соціально-психологічні особливості управління багатонаціональним екіпажем морського судна. Скляренко І.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №1, С.257-261. - укр. УДК 159.9:316.35.
Стаття присвячена висвітленню соціально-психологічних аспектів управління багатонаціональним екіпажем морського судна. Визначено особливості суднового мікро- та макросередовища, в рамках якого відбувається взаємодія між членами екіпажу, а також між екіпажем та капітаном судна. Надано якісну характеристику технократичного і гуманістичного підходів до управління екіпажем морського судна. Визначено ряд елементів, що складають зміст технології управління екіпажем морського судна та наведено обґрунтування особливостей організації праці моряків у рейсі.

15.18.08.1175/222491. Феномен парадоксального лідерства. Романовський О.Г., Пономарьов О.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №50-51, С.300-307. - укр. УДК 316.46.
Аналіз феномену лідерства свідчить, що його функціонування часто супроводжується проявами різних парадоксів. Парадокси зустрічаються в рішеннях і діях лідерів, у їх висловлюваннях і вчинках, в поведінці і способі життя. Найчастіше саме парадокси забезпечують лідерам ефективне розв'язання складних проблемних ситуацій. Причиною парадоксів є відмінність психічних та інтелектуальних якостей лідерів від переважної більшості звичайних людей. Одна з таких відмінностей полягає в особливому баченні та оцінці лідерами складних проблемних ситуацій, в поєднанні у них знань, досвіду та розвиненої інтуїції. При цьому прояви особливостей свого життя і діяльності лідери вважають цілком природною нормою, в той час як більшості інших людей вони уявляються парадоксальними. У статті проаналізовано природу і характерні прояви парадоксального лідерства. Виявлено, що вони здатні істотно посилювати інтенсивність лідерського впливу й підвищувати ефективність діяльності колективу, який зазнає цього впливу. Показано, що парадоксальне лідерство та його прояви створюють своєрідний зворотний зв'язок, впливаючи не тільки на послідовників, а й на самого лідера як носія цих якостей.

15.81 Прикладна психологія

15.18.08.1176/218363. Психосемантичний аналіз ставлення батьків експериментального навчального закладу до вальдорфської педагогіки. Бородулькіна Т. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.41-64. - рос. УДК 159.9.072.
У статті наведено основні результати психосемантичного аналізу ставлення батьків експериментального навчального закладу довальдорфської педагогіки. Результати проведеного дослідження показали, що на початковому етапі дослідно-експериментальної роботи, пов›язаної із впровадженням вальдорфської педагогіки в експериментальному навчальному закладі, у батьків, що є важливими суб›єктами експерименту, ставлення до вальдорфської педагогіки та уявлення про неї - розмиті й абстрактні. Автор вважає важливим аспектом успішного впровадження вальдорфської педагогіки у загальноосвітніх навчальних закладах України просвітницьку роботу серед батьків, що базується на роботі з їхніми актуальними смислами та уявленнями про вальдорфську педагогіку. Цьому допоможе періодичний моніторинг ставлення батьків експериментального навчального закладу до вальдорфської педагогіки.

15.18.08.1177/218366. Психологічні аспекти перекладу розмовної і побутової лексики. Івашкевич Е. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.98-111. - англ. УДК 925 : 159.923.
У статті були висвітлені психологічні аспекти перекладу розмовної і побутової лексики на прикладі роману "Над прірвою у житі" Джерома Девіда Селінджера. Було доведено, що задача перекладача - забезпечити такий тип кроскультурної комунікації, за умови якого текст, який створюється на мові Рецепієнта (мовою перекладу) міг би бути повноцінною комунікативною заміною оригіналу і ототожнюватися перекладачем з оригіналом в функціональному, структурному і змістовому планах. Показано, що розрізняють декілька видів ототожнення. Функціональне ототожнення оригіналу і перекладу полягає в тому, що переклад ніби приписується автору оригінала, публікується під його іменем, обговорюється, цитується таким чином, ніби він і є оригінал, перекладений іншою мовою. Змістове ототожнення оригіналу і перекладу полягає в тому, що переклад повністю відтворює зміст оригінала, адже в ньому передається той самий авторський зміст за допомогою іншої мови. Структурне ототожнення перекладу з оригіналом полягає в тому, що фахівець відтворює оригінал в дискурсивному плані, тобто в найбільш незначних деталях, структурно тощо.

15.18.08.1178/219159. Індивідуальний еротичний код у роботі з подружньою парою. Седих К.В., Зозуль Т.В. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.38-45. - укр. УДК 316.6:316.367-058.833.
У статті детально проаналізовано поняття "індивідуальний еротичний код" особистості, як однієї з головних детермінант психології сексуальності. Виявлено мотиви, мету та регулятори формування означеної структури. Розглянуто особливості, які впливають на зміну індивідуального еротичного коду протягом життєдіяльності індивіда. Розмежовано поняття "сексуальний архетип", "сексуальний сценарій" та "індивідуальний еротичний код". Схарактеризовано план сеансу психотерапевтичного процесу з подружньою парою при зміні індивідуально-еротичного коду подружньої пари/ чи одного з подружжя.

15.18.08.1179/219160. Трансформация структуры семьи и системы ценностей: анализ случая казуистической навязчивости. Кочарян А.С., Баринова Н.В. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1), С.46-52. - рос. УДК 159.922.
У статті представлений рідкісний випадок нав'язливої поведінки клієнта, що проявляється в щоденному мануальному очищенні прямої кишки перед виходом на роботу. Розглядаються патогенез даного розладу, психосемантична структура відносин у родині клієнта, конотативна структура основних його цінностей і психосемантична структура Я-екзистенції клієнта. Виявлено ряд психосемантичних спотворень: 1) деструкція денотативної і конотативної структур образів "чоловіка" й "дитини"; 2) деструкція ціннісно-мотиваційної сфери, яка маніфестується феноменами "ціннісної порожнечі", "ангедонізму" і "ціннісної інконгруентності"; 3) ego-дистонія важливих сфер особистісного функціонування.

15.18.08.1180/220411. Теоретичний огляд психосемантичних досліджень військовослужбовців. Мозговий В.І. // Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №8(1), С.31-42. - укр. УДК 159.9.075.
У статті проведено аналіз психосемантичних досліджень військовослужбовців в Україні та Росії. В дослідженні було висунуто вирішення таких завдань: проаналізувати основні змістовні напрямки психосемантичних досліджень з військовими та визначити фокус подальших досліджень з військовими. Загальний аналіз психосемантичних досліджень військовослужбовців умовно можна поділити на три групи: Перша група - дослідження особливостей особистісної та смислової сфери військовослужбовців, а також професійної ідентичності. Друга група - вивчення поведінки військових, особливостей їх комунікації та мотивації до несення служби. Виконання ними службових обов'язків, що обумовлені регламентованістю та ієрархічністю військової служби.

Третя - вивчення формування соціальних уявлень про імідж військового та армії загалом. Ознайомлення з результатами та висновками психосемантичних досліджень військовослужбовців, отриманих фахівцями, дозволило визначити фокус подальших досліджень в цьому напрямку. В подальших дослідженнях, на нашу думку, постає актуальним питанням вивчення соціальних уявлень призовної молоді та солдат строкової служби про армію та військовослужбовців, а також її вплив на суспільство у якості важливого соціального інституту. Вивчення цих соціальних уявлень може якісно вплинути на формування у молоді мотивації до проходження військової служби, їх адаптацію до військової діяльності та якість виконання ними військових професійних завдань. Потреба у проведенні цих досліджень визначена динамікою розвитку суспільства, особливостями сучасного світогляду і важливості воєнних структур для кожної країни.

15.18.08.1181/221422. Завадостійкість управлінців персоналом як парадигма психолого-педагогічної науки. Юник Д.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №1, С.333-338. - укр. УДК 159.9:35; 159.9:658.013.
Охарактеризовано сукупність теоретичних і методологічних положень психолого- педагогічної науки щодо завадостійкості управлінців персоналом. Обґрунтовано сутність означеного феномену. Висвітлено специфіку усвідомленого й неусвідомленого оцінювання власної поведінки і її вплив на професійну діяльність.

15.18.08.1182/221434. Особливості копінг-стратегій у учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та учасників антитерористичної операції. Гресько М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.48-53. - укр. УДК 159.923.072.42:612.821:614.8.026.1:614.876.
В статті представлені результати оцінки сприйняття радіаційної загрози та ретроспективний аналіз копінг-стратегій у учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, учасників антитерористичної операції та групи порівняння. Виявлено, що більше 70% учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та більше 30% учасників АТО мають гіпертрофоване сприйняття радіаційної загрози. Респонденти з гіпертрофованим сприйняттям радіаційної загрози мають достовірно гіршу самооцінку загального здоров'я. Особливостями копінг-стратегій учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС є використання емоційно-сфокусованих стратегій поведінки. При поєднанні стрес-факторів евакуації та іонізуючого випромінювання ліквідатори використовують також і проблемно-сфокусовані стратегії. Учасники АТО частіше використовують не адаптивні емоційно-спрямовані стратегії поведінки. Емоційно-сфокусовані стратегії поведінки мають позитивний кореляційний зв'язок з радіаційним фактором небезпек та психічними розладами.

15.18.08.1183/221436. Дослідження поняття психологічного супроводу військовослужбовців на різних етапах службової діяльності. Мозговий В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63, С.58-63. - укр. УДК 159.98:199.944.4019.4.
Стаття присвячена теоретичному дослідженню розкриття поняття психологічного супроводу військовослужбовців, його основних принципів та завдань. Визначено, що психологічний супровід, логічно розглядати, як комплекс заходів психологічного забезпечення, який здійснюється безперервно комплексно і цілеспрямовано на кожному із основних етапів військової діяльності для підтримання оптимального стану психічного здоров'я військовослужбовців та їх стійкості до впливу стресових чинників. Визначено такі основні етапи військової діяльності, на яких повинно здійснювати психологічний супровід, як: етап професійно-психологічного відбору; адаптації військовослужбовців до служби; учбової військової підготовки; виконання службових та бойових завдань; відновлення психоемоційного та особистісного стану після виконання завдання; підготовки до демобілізації або звільнення в запас перед закінченням служби або контракту.

15.18.08.1184/221670. Strengthening resilience in school - a narrative examination about how teachers promote resilience by providing social support. Manuela Diers. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.92-99. - англ. УДК 37.014.53:159.922.763.
У статті представлені результати надання соціальної підтримки молоді, яка страждає від психологічних ризиків. Це вказує на те, що вчителі можуть ініціювати творчу метаморфозу біографічної ідентичності, щоб допомогти подолати траєкторію страждання.

15.18.08.1185/221692. Психолого-педагогічне поняття "професійний саморозвиток майбутнього педагога". Фрицюк В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №2, С.218-223. - укр. УДК 159.9:37.015.3.
Характеризуються різні підходи до визначення сутності саморозвитку, професійного саморозвитку, представлені у психологічній і педагогічній літературі. Обґрунтовується сутність поняття "професійний саморозвиток майбутнього педагога" як психолого-педагогічної категорії.

15.18.08.1186/221783. Етапи процесу запобігання конфліктам у професійній діяльності юриста. Жданюк А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №2, С.213-219. - укр. УДК 159.9:34.01.
Стаття присвячена аналізу етапів процесу запобігання конфліктам у професійній діяльності юриста. З'ясовано, що процес запобігання конфліктам у професійній діяльності юриста складається з двох етапів: прогнозування правових конфліктів та їх профілактика. Дано визначення кожному із етапів та розглянута їх структура.

15.18.08.1187/223564. Посттравматичний синдром та соціально-психологічна реабілітація ветеранів АТО. Панько О.І., Главацька М.С. // Вісник Львівського ін-ту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський ін-т економіки і туризму, 2017, №12, С.138-143. - укр. УДК 159.97:355.292.
Розглядаються психологічні стани учасників бойових дій. Аналізується міжнародний та вітчизняний досвід боротьби з посттравматичним синдромом (ПТСР). Висвітлюються результати опитування військовослужбовців та їх сімей, яких торкнувся ПТСР. Розглядаються шляхи соціально-психологічної реабілітації військовослужбовців.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.01 Загальні питання мовознавства

16.18.08.1188/219879. Мова як предмет філософської рефлексії: особливості й закономірності. Погасій Л.П. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.136-140. - укр. УДК 81-2:140.8.
Попри те, що "лінгвістичний поворот" і філософія мови канонізовані в статусі напрямку наукових досліджень лише на початку XX століття, осмислення мови як соціокультурного та історичного феномена віддзеркалює етап філософської рефлексії, який складає понад два тисячоліття. Людина здавна розмірковувала про сутність, причинно-наслідкові зв'язки, функції і зумовленість мови різними факторами. Що стосується безпосередньо філософії мови, то нині основні дослідницькі зусилля зосереджені довкола двох її напрямів - критики мови як інструменту людського спілкування й мислення, а також інструментальних можливостей конкретної мови в той чи інший період її розвитку. Сферу повноважень філософії мови найкраще продемонструвати переліком її основних проблем: різними аспектами розуміння, значення, концептуального аналізу тощо.

16.18.08.1189/222042. Вплив філософії прагматизму на літературознавство США: від транзакційної теорії Л.М. Розенблатт до "неопрагматизму" С. Фіша. Анісімова Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.195-204. - укр. УДК 81(091); 81(092).
У статті досліджено вплив філософії прагматизму на літературознавство США, зокрема на літературні теорії двох відомих представників теорії читацького відгуку - Луїзи Мішель Розенблатт і Стенлі Фіша. Доведено, що теорія читацького відгуку є яскравим прикладом органічного застосування філософії прагматизму до літературознавства.

16.18.08.1190/222045. Художня рецепція як літературознавче поняття. Нагай І.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.226-232. - укр. УДК 81:001.4.
В статті конкретизується поняття терміну "рецепція", розглядаються його трактування в різних областях науки; здійснюється спроба адаптації терміну щодо до художньої літератури, досліджується вплив різних літературознавчих шкіл на формування поняття "рецепції". В статті аналізуються взаємодії літературного тексту та читача, сприйняття читачем художнього тексту.

16.18.08.1191/222528. Методологічні засади порівняльно-історичних досліджень українських мовознавців 70-х рр. XIX ст. - 30-х рр. XX ст. Піскунов О.В., Тищенко К.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.21-24. - укр. УДК 811.161.1'373.
У статті детально проаналізовано методологічні засади порівняльно-історичних досліджень українських мовознавців 70-х рр. XIX ст. - 30-х рр. XX ст., зокрема П. О. Бузука, А. Ю. Кримського, К. Т. Німчинова, Є. К. Тимченка та ін. Вивчено реалізацію методологічних поглядів цих мовознавців у працях з історії східнослов'янських мов. Показано новаторський характер тверджень учених для подальшого розвитку мовознавства. Доведено, що названі українські дослідники, які зверталися до історичного й порівняльного методів, стали продовжувачами традицій учених Харківської, Московської, Казанської шкіл.

16.18.08.1192/222529. Лінгвофольклористичні витоки в працях О.О. Потебні. Сердега Р.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.25-29. - укр. УДК 398 = 161.2:811.161.2'38.
Сьогодні без належного осмислення наукових досягнень видатного представника Харківської філологічної школи О.О. Потебні не може обійтися жоден дослідник мови. Значну увагу вчений приділяв питанням, пов'язаним із вивченням мови фольклору. Олександра Опанасовича Потебню можна назвати предтечею української лінгвофольклористики. Мову фольклору видатний філолог розглядав як джерело світогляду, ментальності, психічного складу та історії народу. В статті розглянуто й проаналізовано ті праці, в яких О.О. Потебня фактично заклав підвалини сучасної лінгвофольклористики.

16.18.08.1193/222629. Соціокультурні аспекти навчання мови іноземних студентів. Бондаренко Л.М. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.30-36. - укр. УДК 81:372.8.
Розглянуто соціокультурні аспекти навчання мови іноземних студентів через порівняння національно-культурних особливостей двох контактуючих культур: рідної культури, якою студент оволодіває практично на генетичному рівні, і чужої, що необхідна йому для адаптації в новому соціальному середовищі для отримання вищої освіти.

16.18.08.1194/222632. Тенденції та перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов. Шамрай О.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №77, С.45-50. - укр. УДК 37.02; 371 81:372.8.
Розглянуто як загальні питання використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов, так і окремі проблеми, щодо конкретних результатів наукових досліджень. Звертається увага на сильні та слабкі сторони інформатизації викладання іноземних мов і на зміну ролі викладача.

16.18.08.1195/222694. Деякі підходи до виховання моральності майбутніх інженерів у процесі викладання англійської мови. Саенко Н.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.40-44. - рос. УДК 378.02 81:372.8.
Розглянута роль етичного виховання в підготовці студентів технічного ВНЗ. Розкрито причини підвищеного інтересу до іносказань як засобу морального виховання в реаліях сьогодення. Обґрунтовано ключові компоненти процесу розвитку моральності за допомогою іноземної мови.

16.18.08.1196/222695. Переваги європейських методик викладання іноземної мови для технічних вишів України. Гріччіна А.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.45-48. - рос. УДК 81:372.8 378.02:372.8.
Розглянуто необхідність і доцільність застосування європейських методик викладання іноземної мови в українських технічних вишах, зокрема методики "Engage-Study-Activate" (ESA). Проаналізовано типові види завдань для кожної з фаз заняття за даною методикою. Наведені приклади завдань для фази залучення й активації.

16.18.08.1197/222699. Деякі аспекти використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов у вищій школі. Понікаровська С.В. // Вісник Харківського нац. автомобільно-дорожнього ун-ту. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2017, №78, С.67-70. - рос. УДК 81:372.8.
Розглянуто особливості використання інформаційних технологій у процесі навчання іноземних мов у вищій школі, визначено позитивні та негативні аспекти, наведено деякі причини недостатнього або спрощеного використання електронних засобів навчання.

16.21 Загальне мовознавство

16.18.08.1198/218367. Дискурс як мовленнєвий вплив. Калмиков Г. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.112-127. - укр. УДК 81'23.
Викладений у статті матеріал є результатом аналізу психотерапевтичної й психоконсультативної літератури, присвяченої різноманітним технікам роботи психолога з клієнтами з метою виділення в аналізованих джерелах висловлювань психотерапевта, його діалогів з клієнтами; встановлення особливостей їхніх дискурсів та виокремлення серед них різних їх видів, спроможних впливати як на підсвідому, так і свідому сферу психіки людини, котра потребує психологічної допомоги. У статті репрезентуються різні види дискурсів, названі автором як дискурс-номінація, дискурс-міркування, дискурс-твердження, дискурс-протиставлення, дискурс-опис; подається їх трактування з огляду на те, які функції той чи той вид дискурсу виконує в професійно-мовленнєвій діяльності психолога, як впливає на емоції, почуття, стани та поведінку клієнтів, які зміни відбуваються в їхньому психічному житті під впливом означених дискурсів.

16.18.08.1199/218368. Когнітивні передумови здійснення іншомовної вебальної комунікації. Лила М. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1), С.128-138. - англ. УДК 81' 23.
У статті проаналізовано когнітивні передумови здійснення вербальної комунікації, сутність якої полягає в обміні інформацією, її зберіганні та оцінюванні. Успішність вербальної комунікації забезпечується максимальним використанням аналітичних й імітаційних здібностей студентів, мобілізацією їх внутрішніх ресурсів; стимуляцією мовленнєво-розумової активності студентів, заповненням відсутності природного іншомовного середовища на усіх етапах навчання. Оволодіння іноземною мовою передбачає активну участь в інтерактивному спілкуванні. Саме когнітивна діяльність вважається релевантною для того, щоб студенти розуміли й використовували мову, зважаючи на сформований у них простір знань та пізнавальні алгоритми, які зумовлено властивостями психіки людини та конкретною ситуацією. Знання когнітивних передумов та застосування когнітивного підходу в навчанні іноземної мови сприяє формуванню у студентів лінгвістичного концепту, знання, що розуміють як тип ментальної репрезентації сприйнятої та обробленої вербальної та невербальної інформації.

16.18.08.1200/218433. Відоніми як один із засобів надання газетним текстам негативної оцінки. Калужинська Ю. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.37-47. - укр. УДК 81'373.47:070.
У статті розглянуто використання в мові української сучасної періодики відонімних слів, вжитих для надання текстам експресивно-емоційного забарвлення, котрі, проте, часто мають негативне маркування. Поява у газетах подібних лексичних одиниць свідчить про інтенсифікацію розвитку друкованих мас медіа та необхідність інформувати про новини з різних галузей життя, політики, культури. Було виявлено, що найбільшу групу відонімів становлять похідніодиниці від антропонімів, зокрема від прізвищ. Встановлено, що це відбувається через низку екстралінгвальних факторів, зокрема через певні політичні процеси в країні. Було класифіковано відоніми за способом їх творення та сферою використання. Встановлено, що поява відонімних утворень зумовлена прагненням мовців образно назвати те чи те явище, дію, передати значеннєві відтінки або експресію, для вираження яких в українській літературній мові немає спеціальних засобів. У результаті дослідження встановлено, що початок XXI сторіччя характеризується активним вживанням відонімних утворень для негативної характеристики осіб, процесів та станів, котрі мають місце в житті країни. Переважно вони використовуються в політичних текстах, інколи функціонують у текстах на воєнну тематику.

16.18.08.1201/218435. Вербальна організація концепта-сценарія ПОДІЯ. Летюча Л. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.64-75. - укр. УДК 811.161.2'42]:070.
У цій розвідці проаналізовані можливості мовного представлення структури концепту-сценарія ПОДІЯ в російськомовному медіадискурсі. Концепт ПОДІЯ визначається словом-номінатором "подія", яке і отримує статус імені цього концепту. Аналіз прикладів російського медіадискурсу визначив, що для сприйняття та коментування подій найважливішими та частотнішими є такі складові, как суб'єкт, об'єкт, просторова локалізація і результат. Саме ці компоненти є основними структурними елементами концепту-сценарія ПОДІЯ. У статті проаналізовані способи вербальної репрезентації цих основних слотів. Об'єкт і суб'єкт частіше репрезентовані мовними одиницями, що позначають одну людину, групу людей, організації, країни, міста, предмети. У якості суб'єкта може виступати і сама подія. Результат події дуже часто асоціюється з самою подією, при цьому може ускладнюватися оцінними елементами позитивного або негативного значення.

16.18.08.1202/218436. Економічна лексика української мови: походження та формування. Маглам'ян К. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.76-88. - укр. УДК 811.161.2'276.6:33(091).
У статті проаналізовано етапи формування економічної лексики української мови від праслов'янського періоду і часу Київської Русі до тепер, досліджено, що активними були процеси торгівлі, обміну, платежів; наголошено, які лексеми на позначення економічних понять функціонують на сучасному етапі. Дослідження є першою спробою комплексного лексико-семантичного аналізу історичних аспектів лексем на позначення економічних дій та процесів. Визначено параметри та місце цих слів у лексичній системі української мови, їхні зв'язки зі словами інших лексико-семантичних груп, виділено тематичні групи, проаналізовано процеси у словотворі дієслівних одиниць, зміни в семантичній структурі давніх лексем. Методи дослідження зумовлені необхідністю повного і всебічного аналізу мовного матеріалу. Для досягнення поставленої мети було використано метод лінгвістичного спостереження та описовий методи. Об'єктом дослідження є лексико-семантичний клас лексем української мови, що позначають поняття економічної сфери. Лексеми, що позначають дії, процеси та стани, які стосуються економічної сфери, становлять велику за обсягом і неоднорідну за походженням та значеннями групу лексем. В історії вивчення семантики дієслова їх не виокремлювали в самостійну лексико-семантичну групу. Дієслова економічної сфери об'єднують загальновживані лексеми та одиниці галузевої терміносистеми - економічної. За своїм походженням ця група слів має асиметричний вигляд. Зовсім небагато дієслів успадковано із праслов'янської мови. Вони означали дії, пов'язані з купівлею-продажем та деякими суспільними діями. Висновки й узагальнення виконаного дослідження сприяють глибшому пізнанню структурно-семантичних властивостей лексем, збагачують новими ідеями теоретичну лексикологію, формують наукові засади для системного вивчення інших груп мовних одиниць, що враховує їхні формальні та змістові ознаки. Теоретичні узагальнення матимуть застосування в подальших наукових працях із проблем семантики та словотвору.

16.18.08.1203/218437. Вживання англіцизмів у контексті сучасної мовної ситуації в Україні. Молоткіна Ю. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.89-99. - англ. УДК 81'373.45(477).
У статті аналізується аспект вживання слів англомовного походження у контексті сучасної мовної ситуації в Україні. Доведено, що через низку історичних, політичних та культурних чинників українська мова піддавалася впливам іншим мов упродовж всього періоду свого існування. Найбільший вплив на українську мову мали польська та російська мови, оскільки значна частина

території України довгий час була під контролем Польщі та Росії. Обидві ці держави намагалися в свій час здійснити мовну та культурну асиміляцію населення України. Російська та польська мови досі мають істотний влив на українську. На сьогоднішній день в Україні спостерігається доволі складна мовна ситуація. Через неофіційний білінгвізм та постійне співіснування української та російської мов на території України, гостро постає питання чистоти української мови. Засилля англіцизмів у сучасному українському дискурсі ще більше ускладнює і без того непросту мовну ситуацію. Престиж англійської мови та мода на іноземні слова призводить до надмірного, а часом і зовсім недоречного використання слів англомовного походження. Непомірне вживання англіцизмів деформують граматичну норму української мови та шкодить її чистоті.

16.18.08.1204/218438. Функціонально-стилістична роль іменників-оказіоналізмів у мові української періодики на початку XXI століття. Панченко Т. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.100-108. - укр. УДК [811.161.2'373] : 070(477)"20".
У статті розглядається питання використання іменників-оказіоналізмів у мові ЗМІ початку XXI століття. На прикладах із друкованих періодичних видань окреслено специфіку вживання оказіоналізмів та зроблено пояснення їхнього значення. Зауважено, що зазвичай досліджувана лексика має негативно-оцінний характер. У статті здійснено короткий аналіз досліджень вітчизняних мовознавців щодо функціонування в українській мові оказіоналізмів. Зроблено висновки, що іменники-оказіоналізми утворюються за допомогою вже існуючих у нашій мові слів або словосполучень, при цьому часто порушуючи мовні норми; з'ясовано, що від неологізмів оказіоналізми відрізняються рядом ознак, зокрема тим, що неологізми є лексичними одиницями мови і мовлення, а оказіоналізми - лише мовлення; для неологізмів наявність автора не є суттєвою, а для оказіоналізмів вона суттєва тощо. Досліджено, що оказіоналізми вживаються в різних тематичних групах, найчастіше - у статтях, у яких описуються політичні події в нашій країні, відносини України та Росії, а також події зі сфери культури. Узагальнено, що в багатьох публіцистичних статтях оказіоналізми використовуються навмисно, аби надати текстові емоційно-експресивного забарвлення.

16.18.08.1205/218439. Особливості вживання фразеологічних виразів іноземної мови. Сога Л. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.109-118. - укр. УДК 81'243'373.72.
У статті розглядаються основні особливості фразеології англійської мови, обґрунтування природних компонентів фразеологізмів, їх особливостей, підходи щодо принципів класифікування фразеологізмів. Враховування різноманітних екстралінгвістичних факторів при перекладі фразеологізмів у текстах. Вміле використання фразеологічних виразів в текстах сучасної англійської періодики робить мову більш яскравою, виразною, емоційно забарвленою і викликає у читача певні асоціації. Правильне застосування будь-якого перекладацького прийому та методу передбачає творчий підхід до вирішення кожної конкретної задачі. Остаточне рішення про використання того чи іншого способу перекладу фразеологічних виразів залежить від контексту. Дана розвідка допомагає зрозуміти складний шлях стійких сполучень слів, отримати уявлення про семантичних та стилістичних властивостях фразеологізмів, оволодіти нормами їх вживання в мові.

16.18.08.1206/218440. Кореляція вербальної агресії інтернет-читачів і даних електронного декларування чиновників України (в період з 23 серпня по 7 листопада 2016 року). Холод О. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.118-150. - укр. УДК 007 : 304 : 001.
Метою дослідження було обрано вимір рівня кореляції вербальної агресії інтернет-читачів і даних електронного декларування доходів чиновників України (в період з 23 серпня по 7 листопада 2016 року). Методи. У дослідженні були застосовані метод формалізації, аксіоматичний, статистичний метод, спостереження, описування, метод вимірювання. Результати аналізу 52 текстів повідомлень-коментарів, зафіксованих нами, дозволили ідентифікувати ознаки агресивних текстів повідомлень-коментарів інтернет-читачів у відповідь на публікації журналістів про е-декларуванні доходів чиновників в Україні (в період з 23 серпня по 7 листопада 2016 року). Висновки. Досліджена нами група інтернет-читачів зафіксувала досить високий рівень кореляції між їх вербальною агресією і даними електронного декларування доходів чиновників України (в період з 23 серпня по 7 листопада 2016 року), що відбило рівень соціальної напруги в Україні. Також відзначено: після того, як високий рівень вербальної агресії досяг свого піку в коментарях інтернет-читачів, на його зміну "прийшов" інший маркер вербальної агресії - сарказм, що змінився після закінчення процесу е-декларування презирством з боку інтернет-читачів.

16.18.08.1207/218441. Мовні засоби вербалізації концепту "femme" у прислів'ях та приказках / Les moyens linguaux de la verbalisation du concept "femme" dans des proverbes et dictons francais. Швець Т. // Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний пед. ун-т ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2), С.151-160. - Французька УДК 81-139'373.7:811.133.1.
У статті представлено результати дослідження, присвяченого виявленню мовних засобів вербалізації концепту "FEMME як одного з базових концептів французької лінгвокультури у прислів'ях та приказках - найяскравіших джерелах культурно-національних стереотипів та культурно значимих концептів, що передаютьсяфранцузьким народом із покоління в покоління. Уточнена дефініція понять "мовна картина світу" та "концепт" з позицій лінгвокультурології і когнітології, охарактеризовані основні підходи до їх вивчення та виявлене спільне у визначенні концепту представниками цих галузей знань. Проаналізовані мовні засоби вербалізації базового концепту "FEMME" та встановлено, що французький народ об'єктивує його у позитивному та негативному аспектах. Позитивними рисами жінок вважаються: мудрість, цнотливість, інтелект, доброта, краса, знання правил хорошого тону та вміння вести домашнє господарство. Серед негативних рис жіночого характеру виділяють: конфліктність, мінливість у судженнях, балакучість.

16.18.08.1208/219390. Особливості функціонування концепту "КОЛІР" в англо- й україномовному рекламному інтернет-дискурсі. Білецька К.А., Ільченко М.Л. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.86-93. - укр. УДК 811.111'276 : 004 : 621.45.
Статтю присвячено аналізу використання кольору як інструменту впливу на користувачів англо- й україномовних рекламних інтернет-сайтів. Під час дослідження також виявлено спільні риси функціонування лексичних номінацій концепту КОЛІР в англійській та українській мовах, які дозволяють стверджувати про схоже сприйняття кольору в мовах різних лінгво-культурних ареалів.

16.18.08.1209/221905. Характеризованные способы глагольного действия, представленные в словообразовательном гнезде с вершиной - глаголом любить. Афонина Ю.Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.6-13. - рос. УДК 81'367.625'373.6.
Актуальність дослідження визначається необхідністю узагальнення знань про любов, втілених у знаку, за допомогою опису кореляції словотворчих процесів в гнізді з вершиною любити і відображення в ньому моделей сюжетно-ситуативної дії. Мета статті - опис структури дієслівного комплексу словотвірного гнізда дієслова любити з погляду втілення в ньому "когніції любові".

16.18.08.1210/221906. Проблема дослідження класифікацій фразеологічних одиниць у лінгвістиці. Денисова А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.13-21. - укр. УДК 81 '373.72.001.8.

У статті проаналізовано різноманітні підходи до розроблення класифікацій фразеологічних одиниць. Наведено принципи класифікації сталих словосполучень, якими науковці користувалися під час їхнього розподілу; виявлено спільні і відмінні риси.

16.18.08.1211/221907. Формально-граматична та семантико-синтаксична організація складносурядних речень зі сполучником і (й). Рула Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.21-29. - укр. УДК 81'367.335.
У статті систематизовано та ієрархізовано вже описані аспекти формально-граматичної та семантико-синтаксичної організації складносурядних речень зі сполучником і (й), запропоновано власне бачення деяких формальних та семантичних ознак цих мовних одиниць. Проаналізовано семантико-синтаксичну організацію досліджуваних речень і виявлено, що сполучник і (й) є асемантичним та поєднує предикативні частини з єднальною семантикою, яка може ускладнюватися іншими відтінками значень. Виокремлено різновиди складносурядних речень зі сполучником і (й) за формальними параметрами.

16.18.08.1212/221908. Образний потенціал назв органів перцепції у структурі усталених стереотипних номінацій. Семашко Т.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.29-36. - укр. УДК 811.161.2'373(045).
Фокусування сучасної лінгвістики на антропочиннику та зміщенні ракурсу мовознавчих студій на когнітивну, культурологічну площини, робить актуальним дослідження українських фразем в аспекті мовної стереотипізації, зокрема, стереотипізації сенсорного сприйняття. З'ясування універсальності та специфічності когнітивної моделі сприйняття, яка репрезентована в семантиці фразеологічних одиниць, забезпечує пізнавальний контакт людини з об'єктивним світом і служить підґрунтям для подальшої ментальної обробки й мовного позначення.

16.18.08.1213/221911. Дія комунікативного кодексу в англійському інтерв'ю. Козлова О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.50-55. - укр. УДК 811.11.'38.
Головна увага у статті приділяється принципам спілкування (Кооперації та Ввічливості) в англомовному інтерв'ю. Досліджуються комунікативна поведінка та мовленнєва компетенція інтерв'юера та респондента, а також їх реакція на дотримання чи порушення Комунікативного кодексу.

16.18.08.1214/221912. Принципи аналізу дискурсивних стратегій і тактик православної проповіді. Смирнова М.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.55-65. - укр. УДК 81 '42(045).
Стаття присвячена розробці схеми аналізу та опису дискурсивних стратегій та тактик православної проповіді. Так як методологія є вразливим місцем будь-якого прагмалінгвістичного дослідження, у статті надано спробу розробити інтерактивну схему опису стратегічного потенціалу проповіді. Автором описуються принципи стратегічного моделювання текстів, розглядаються принципи аналізу стратегічного потенціалу релігійних текстів жанру проповіді, пропонується методика аналізу дискурсивних стратегій і тактик православної проповіді. Запропонована дев'ятиетапна модель стратегічного аналізу розглядається на прикладі україномовної проповіді митрополита Іларіона (Огієнка).

16.18.08.1215/221914. Культурно-этический аспект взаимодействия коммуникантов в межкультурном общении. Фурманова В.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.72-79. - рос. УДК 81271 276.16.
В статье рассматривается этический план межкультурного общения представителей различных лингвокультурных сообществ, сравнение ритуально-этикетных норм их поведения, которые базируются на универсальных и идеоэтнических ценностях и позволяют выработать определенный имидж поведения в коммуникации. Обращение к этике в межкульторном взаимодействии объясняется различными недоразумениями: деятельностными и ситуативными, которые возникают в процессе общения. В соответствии с этим этические характеристики коммуникантов и модели поведения, обусловленные национально культурной спецификой, весьма существенны в различных типах межличностного и делового общения и способствуют развитию поликультурной языковой личности в образовательном процессе. план общения, межкультурное общение, речевой этикет, ритуально-этикетные нормы поведения, межличностные отношения, этическая категория вежливости, поликультурная языковая личность.

16.18.08.1216/221916. Лінгвокультурологічний підхід до визначення концепту як засобу реалізації етнічної свідомості та фольклорних реалій. Василькова І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.87-93. - укр. УДК 81'28; 81'286.
У статті досліджується обґрунтованість лінгвокультурологічного підходу до визначення концепту в галузі лінгвокультороогії та його прояв в етнічній свідомості й фольклорних реаліях. Важливо зазначити, що кожний макрокомпонент в структурі культурного концепту відображає певну галузь лінгвокультурного суспільства, що створила цей компонент і, як наслідок, став складовою частиною культурного концепту.

16.18.08.1217/221917. Загальні назви явищ погоди за диференційними ознаками у говірках Центрального Поділля. Іщенко Л.Р. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.93-101. - укр. УДК 811.161.2'282.2(477.43 44).
У статті висвітлено системний опис загальних назв погодних явищ в говірках Центрального Поділля. Проаналізовано репертуар репрезентантів у межах сем, їхню семантичну вмотивованість та різноманітність значень, зв'язок з говірками інших діалектних мікросистем.

16.18.08.1218/221918. Достижения, проблемы и перспективы развития восточнославянской лингвоконцептологии. Кравцова Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.101-111. - рос. УДК 81'1.001.
Статтю присвячено проблемам лінгвоконцептології, яка сформувалася в російській лінгвістиці початку XXI ст. та набула широкого розповсюдження в українському та білоруському мовознавстві. Поступово створюється її методологична база, категоріально-термінологічний апарат, розробляються методики аналізу й опису концептів, накопичується емпіричний матеріал, що потребує наукового осмислення та систематизації нових знань. Важливим видається також виявлення основних тенденцій і прогнозування перспектив розвитку лінгвоконцептологічних досліджень.

16.18.08.1219/221931. Молитва у проповідях Лазаря Барановича. Матушек О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.206-211. - укр. УДК 81'27.
Стаття присвячена вивченню функцій молитви в проповідях архієпископа Лазаря Барановича. Автор приходить до висновку, що молитва для Барановича - один з найулюбленіших жанрів, який дозволяв йому та його слухачам / читачам показати інтенції на Богоспілкування і висловити подяку, каяття, надію на спасіння душ. Лазар Баранович змінював техніки текстопородження протягом життя. З часом його казаннявтрачали наративний елемент і набували рис молитви.

16.18.08.1220/221971. Екстралінгвальні фактори формування концепту свобода (на основі політичної ситуації). Нікішина Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.6-12. - укр. УДК 81'27.
У статті зроблено спробу аналізу політичної системи України як зразку становлення та вшанування демократичних принципів, на базі якої відбувається дослідження специфіки вираження лінгвокультурного концепту СВОБОДА у нормативних документах зазначеної держави, які характеризують стан вираження свободи в українському суспільстві. Аналіз екстралінгвістичних засобів формування концепту здійснено на матеріалі законодавчих актах, наказах, традиціях, символах, закріплених дефініцій у словниках.

16.18.08.1221/221972. Використання деяких образно-елокутивних засобів у ЗМІ. Цветаева О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.12-16. - укр. УДК 802'373.72.
У запропонованій статті проаналізовано образно-елокутивні засоби у ЗМІ та окреслено специфіку використання зображувально-виражальних елементів. Вивчено теоретичні поняття елокуція, публіцистичний образ, металогічна мова; досліджено роль образу у публіцистичному творі; проаналізовано особливості функціонування металогічних образів у медіа текстах та узагальнено суть дослідження.

16.18.08.1222/221973. Михаил Бахтин о "чисто лингвистической" природе слова. Вечканова Э.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.16-26. - рос. УДК 81'1.001.
Розглядаються особливості осмислення М. Бахтіним "чисто лінгвістичної природи слова" на основі філософського вчення про поняття "чистота" Платона у взаємодії з концепцією О. Потебні про філософію мови, про "внутрішню форму слова". Роздуми науковця подаються в контексті протидії і взаємодії суперечливих лінгвістичних концепцій 1920-х років.

16.18.08.1223/221974. Лексико-тематичні групи термінології міжнародного права. Разбєгіна Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.26-32. - укр. УДК 81:340.113.
Міжнародне право - галузь юриспруденції, що активно розвивається останнім часом під впливом як зовнішньополітичних подій, так і завдяки щільним міжмовним контактам. Актуальним є виявлення внутрішніх, структурних, семантичних зв'язків лексичних одиниць, принципів їх тематичної систематизації. Тематичні та лексико-семантичні групи аналізують за різними критеріями: семантична близкість, часткова або повна заміна компонентів у межах контексту, синонімічні чи антонімічні зв'язки тощо. На сьогодні виділяють тематичні групи окремих підгалузей міжнародного права: міжнародне гуманітарне право, міжнародне екологічне право, міжнародне економічне право, міжнародне космічне право, міжнародне торговельне право, міжнародне морське право тощо.

16.18.08.1224/221975. Интердискурсивност в езикови текстове на българския публичен дискурс. Червенко О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.32-44. - Болгарська УДК 81'42; 801.7.
Об'єктом дослідження є піар-повідомлення як елемент комунікативної взаємодії між різними дискурсами. Використовуючи методологію лінгвістичної та дискурсивної теорії, публікація ставить мету проаналізувати специфічні лінгвістичні характеристики піар-текстів, які перетворюють його в готовий продукт для журналістського використання. У цьому сенсі піар- матеріали не борються за увагу журналістів, а готують текст для прямого використання. Цим способом дискурс, у якому створений текст і для чиєї мети використовується, розповсюджується в публічному просторі і максимально виражає інституційні значення. Піар-тексти використовують ряд лінгвістичних технік, які спрямовані конкретно на створення інтердискурсивних зв'язків, за допомогою яких стверджується дискурсивний смисл як джерело піар-повідомлення. / Обект на изследване в настоящата работа са ПР съобщенията като елементи на комуникативното взаимодействие между различни дискурси. Използвайки методологията на лингвистичната и дискурсната теория, публикацията си поставя за цел да анализира специфични лингвистични характеристики на пиар текстовете, които превръщат текста в готов продукт за журналистическа употреба. В такъв смисъл пиар материалите не се борят за вниманието на журналистите, а подготвят текста за директна употреба. По този начин дискурсът, в който е създаден текстът и за чиито цели се използва, се медиира в публичното пространство и максимално разпространява институционални значения. От тази гледна точка може да се каже, че пиар текстовете използват редица лингвистични техники, които са насочени конкретно към създаването на интердискурсивни връзки, чрез които да се наложи смисъла на дискурса източник на пиар съобщението.

16.18.08.1225/221976. Функціонування з'ясувальних складнопідрядних речень інтелектуальної діяльності в мові преси. Олійник Е.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.45-51. - укр. УДК 81'367.
У статті виокремлено семантичні різновиди дієслівної лексики, що виступає в ролі опорного компонента головної частини з'ясувальних складнопідрядних речень інтелектуальної діяльності: мислення, судження; знання; висновку, рішення, які найповніше втілюють інформативну функцію газетного стилю.

16.18.08.1226/221979. Компаративний аналіз синкретичних складнопідрядних речень з функціонально-семантичним полем "причина - час". Шундель Т.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.67-75. - укр. УДК 81 '36+811.111.
Статтю присвячено проблемі синкретичних складнопідрядних речень з семою причини та часу. Виявлено, що структурно-семантичні особливості складнопідрядних конструкцій пояснюються асиметричністю взаємовідношень між будовою і семантикою. Інваріантні значення аналізуються за допомогою шкали перехідності. Установлено, що комбінаторні варіанти інтенсифікації змісту виникають завдяки семантичному потенціалу речення та детермінованому характеру з'єднувальних елементів. Простежено умови виникнення синтезованого значення речень в опозиції "причина - час".

16.18.08.1227/221980. Речення з подвійними присудками: формально-граматичні та семантико-функційні особливості. Христіанінова Р.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.75-82. - укр. УДК 81'367.5:81'367.625.
Статтю присвячено актуальній проблемі теорії простих речень. У ній досліджено формально-граматичні та семантико-функційні особливості речень із подвійними присудками. Обґрунтовано асиметрію плану вираження та плану змісту в таких реченнях. Доведено, що компоненти подвійного присудка маркують дві пропозиції, об'єднані логіко-семантичними відношеннями одночасності, а суб'єкт у розгляданих реченнях схарактеризований подвійно - за акціональною чи процесуальною (перший компонент подвійного присудка) і статальною або кваліативною ознакою (другий компонент подвійного присудка).

16.18.08.1228/222017. Semantic and pragmatic functions of adjoining constructions and complex sentences. Bohdan V. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.5-11. - англ. УДК 81 '367.51 '367.

У роботі розглянуто схожі й відмінні риси семантичної організації приєднувальних конструкцій з частинами, поєднаними приєднувальними сполучними засобами, омонімічними підрядним у порівнянні зі складнопідрядними реченнями. Визначено семантичні класи приєднувальних конструкцій і виявлено їхні особливості. Встановлено пропозиціональні значення, у яких конкретизується інформативна функція, виконувана приєднуваною частиною.

16.18.08.1229/222018. Теоретичні засади вивчення паремій. Гаврилова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.11-20. - укр. УДК 81 '373.
У статті розглянуто одну з полемічних проблем пареміології - дефініцію паремій. Представлено аналіз сучасних вітчизняних і зарубіжних лексикографічних джерел, що містять дефініції понять паремія і proverb. Визначено місце і роль паремій у фразеології. Розглянуто та проаналізовано одиниці, що входять до пареміологічного фонду, а саме: прислів'я, приказки із загальною назвою паремії, афоризми, крилаті вирази та ін. Проведено аналіз пареміології і фразеології, підкріплений дослідженнями сучасних вітчизняних і зарубіжних авторів, які мають різні підходи до виділення одиниць, що функціонують в пареміологічному просторі.

16.18.08.1230/222019. Логічний принцип класифікації частин мови у мовознавстві 40-х рр. - кінця ХХ ст. Зубенко К.В., Ковальова Г.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.20-26. - укр. УДК 81'362.
У статті проаналізовано студії учених Копенгагенського лінгвістичного гуртка та концепцію І.І. Мєщанінова. Було встановлено, що поряд із синтаксичними категоріями, які залежать від структури тієї або іншої мови, наявні ще позамовні, універсальні категорії, що мають логічний характер (О. Єсперсен). Спроба класифікувати частини мови з логічних позицій належить І.В. Брьондалю, який стверджував, що розподіл слів за частинами мови заснований виключно на тому, що слова підводяться під одну з чотирьох логічних категорій: сутності, відношення, якості та кількості, або спостерігається поєднання цих категорій. Ідею понятійних категорій О. Єсперсена розвинув російський лінгвіст І.І. Мєщанінов. Він упроваджував принцип залежності частин мови від синтаксичних функцій у реченні, зумовлених їхньою інваріантною семантикою.

16.18.08.1231/222020. Лексеми гібридної природи в процесах інноватики французької мови. Косович О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.26-33. - укр. УДК 811.133.1'373.
У стати йдеться про визначення статусу лексичного гібрида в сучасній французькі мові та подається класифікація гібридів-інновацій згідно до різних типологічних критеріїв. Лексичний гібрид визначається як неологічне утворення, що виникає головно як результат процесу гібридизації, та поєднує в собі риси твірного слова та запозичення. Гібридні інновації характеризуються відсутністю автономії у запозичуваній мові. Поділ гібридів може бути презентовано таким чином: 1) деривaційні гібриди та гібриди-запозичення; 2) інтерференційні гібриди; 3) номінативні гібриди та авторські гібриди.

16.18.08.1232/222023. Іншомовні лексичні запозичення та проблема їхньої доцільності у витлумаченні вчених ХХ-ХХІ ст. Рудакова Т.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.45-52. - укр. УДК 81'373 45-051"18 20".
У статті йдеться про доцільність запозичень узагалі, проте зауважено на наявності в мовно-інформаційному просторі російської та англійської мов - стимуляторів масового проникнення іншомовних слів у повсякденний і професійний ужиток. Зафіксовано виникнення занепокоєння науковців і широкої громадськості щодо якості українського мовлення. Виявлено позитивне ставлення до запозичень лише за умови доцільності їхнього входження в мову- реципієнт, в інших випадках науковці намагаються усунути запозичені лексичні одиниці методом відбору класифікованих та семантизованих неолексем, очистити рідну мову від зайвого та недоречного лексичного матеріалу. У роботі акцентовано увагу на розрізненні понять англізм, іншомовне та запозичене слова.

16.18.08.1233/222024. За някои специфични употреби на вторични езикови текстове (по материали от българския език). Червенко О.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.52-61. - Болгарська УДК 81'42; 801.7.
Стаття ґрунтується на незаперечному факті, що вторинні мовні тексти, хоча різною мірою, з огляду на конкретну жанрову ідентичність завжди залежать від оригінального тексту. Це діє для всіх видів вторинних текстів - резюме, переказів, прес-релізів і т.д. Розглянуто типи вторинних текстів в болгарських онлайн-виданнях. Аналізується поетика їх маніпуляційних та ідеологічних стратегій. Зроблено висновки про причини, які визначають інтенсивне використання вторинних мовних текстів в останні роки. / Статията се базира на безспорния факт, че вторичните езикови текстове, макар и в различна степен с оглед на конкретната си жанрова идентичност, винаги са зависими от оригиналния текст. Това е валидно за всички видове вторични текстове - резюмета, преразкази, прессъобщения и т.н. Разгледани са типовете вторични текстове в българските онлайн издания. Анализирана е поетиката на техните манипулативни и идеологически стратегии. Направени са изводи за причините, които определят интензивната употреба на вторичните езикови текстове в последните години.

16.18.08.1234/222026. Соціальні стереотипи жінки у текстах українських народних пісень та мовні засоби їх вираження. Шеремета В.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.65-75. - укр. УДК 811.161.2'37.38.
У статті висвітлено питання національних стереотипів, проте особливу увагу в ній зосереджено на описі та аналізі мовних засобів (лексичних і стилістичних), за допомогою яких у текстах українських народних пісень відображено уявлення українців про певні соціальні явища, пов'язані безпосередньо з життям жінки, чоловіка та їх становищем в українському суспільстві, сім'ї. Проаналізовано тексти народних пісень, в яких українці відобразили своє ставлення до таких соціальних явищ як бідність, багатство, утворивши опозиційні моделі: бідна дівчина - багата дівчина. Серед мовних засобів найбільш частотними є епітети, виражені прикметниками, а також іменники, які називають складові посагу молодої.

16.18.08.1235/222056. Семантика й прагматика контактовстановлювальних метакомунікативних питань в англомовному діалогічному дискурсі. Грабовська І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.5-12. - укр. УДК 316.454.5.
У статті розглядається стадія встановлення мовленнєвого контакту. Визначаються функціонально-семантичні особливості контактовстановлювальних метакомунікативних питань як засобу організації діалогічного дискурсу. Розроблено типологію контактовстановлювальних метакомунікативних питань у сучасному англомовному діалогічному дискурсі. Контактовстановлювальні метакомунікативні питання регулюють хід інтеракції, забезпечують зворотний зв'язок у процесі спілкування.

16.18.08.1236/222057. Засоби створення негативної оцінки в текстах на економічну тематику (на матеріалі мови друкованих ЗМІ). Калужинська Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.12-19. - укр. УДК 070.1.
У статті розглянуто слова з негативним значенням, що вживаються на позначення процесів та станів у економічній сфері. Зроблена спроба класифікувати лексику, що позначає негативні процеси в економіці за сферою вживання, проаналізовано

засоби посилення емоційного впливу на читача за допомогою використання окремих стилістичних прийомів. В умовах не простої економічної ситуації, яка склалася в Україні, преса не може залишатися осторонь. Журналісти активно висвітлюють події, які відбуваються в усіх сферах життя народу. Не виключенням стала і економічна. Характерним для сучасних ЗМІ є активне використання негативної, експресивної лексики для посилення впливу на читача. Поповнення текстів газет подібною лексикою зумовлено позамовними факторами та складною економічною ситуацією.

16.18.08.1237/222059. Комунікативно-інтенціональний зміст рекламно-інформаційного колажу. Сегал А.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.27-34. - укр. УДК 811.111'42.
Стаття присвячена жанру англомовного рекламно-інформаційного колажу та його прагматичного контексту. Метою статті є дослідження прагмалінгвістичних особливостей рекламно-інформаційного колажу, зокрема його комунікативно-інтенціонального змісту. Рекламно-інформаційний колаж виступає директивно-репрезентативним мовленнєвим актом і містить в собі іллокутивну силу інформування та спонукання. З метою досягнення перлокутивного ефекту продуцент застосовує прийоми позитивного позиціонування. Перспективним є вивчення стратегій та тактик комунікативного впливу, використаних в компонентах рекламно-інформаційного колажу.

16.18.08.1238/222061. Особливості концептуалізації негативних емоцій в італійській мові. Сем'янків Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.46-53. - укр. УДК 811.131.1:159.942.
Стаття присвячена дослідженню негативних емоцій в італійській мові. Автором досліджено та систематизовано поняття емоцій в науковій картині світу. Визначено види негативний емоцій в італійській мові. Розкрито психологічні механізми виникнення та характеристики негативний емоцій як засобу психоемоційного впливу на свідомість комуніканта. Проаналізовано особливості вербалізації негативних емоцій на матеріалі художнього тексту.

16.18.08.1239/222063. Motivation of American informal place names. Zosimova O.V. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.61-68. - англ. УДК 811.111'373.21.
Топоніми-прізвиська, або неофіційні назви географічних об'єктів, належать до особливо цікавих феноменів у сфері власних імен. У статті розглянуто мотивацію неофіційних топонімів США, які часто вказують на прикметні риси певного міста чи штату, зокрема особливості їхньої архітектури, культурно-освітньої та спортивної діяльності. Також досить велику групу досліджуваних онімів складають назви, пов'язані з іменами видатних мешканців певного населеного пункту чи місцевості. Особливий мотиваційний тип прізвиськ являють собою топоніми, утворені від офіційних назв міст та штатів.

16.18.08.1240/222064. Дифузні процеси лексики в мові української періодики (на прикладі лексем усного розмовного мовлення). Панченко Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.68-75. - укр. УДК 811.161.2'276.6:070.
У статті розглядається питання використання суржику в українській мові. На прикладах із друкованих періодичних видань початку XXI століття окреслено специфіку вживання цього мовного явища та зроблено пояснення значень суржикізмів, що зазвичай носять негативно-оцінний характер. Досліджено, що суржик зустрічається в різних тематичних групах, однак найчастіше його використовують при описуванні відносин України та Росії і військових подій. У статті здійснено короткий аналіз досліджень вітчизняних мовознавців щодо існування в українській мові суржику та зроблено висновки про це мовне явище.

16.18.08.1241/222065. Ідеоніми з оцінним компонентом значення в сучасній англійській мові. Тараненко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.75-83. - укр. УДК 811.111'37'06:008.
Статтю присвячено вивченню семантичних особливостей оцінних ідеонімів у британській та американській лінгвокультурах, що розглядаються як одна з ідеографічних груп оцінних реалій, значного прошарку номінативних одиниць, значення яких характеризується взаємодією національно-культурного й оцінного компонентів. Здійснено семантичну класифікацію досліджуваних оцінних онімів, виокремлено 4 групи оцінних ідеонімів: оцінні хрононіми, оцінні артіоніми, оцінні бібліоніми, оцінні гемероніми. Встановлено спільні та етноспецифічні риси їхньої семантики в межах різних варіантів однієї мови. Виділено основний набір сем, що зумовлюють оцінність досліджуваних одиниць.

16.18.08.1242/222091. Актуальність соціолінгвістичних змін у мові. Собецька Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.19-26. - укр. УДК 81.
У статті на матеріалі української мови описується ряд новітніх тендерних ідеологій, особливостей асоціативної поведінки, наголошується на потребі всебічного наукового осмислення соціостатевої проблематики, що впливає на стан культури мовлення та розвиток суспільства загалом.

16.18.08.1243/222092. Варианты формального респонсива в английском языке. Суима И.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.26-32. - рос. УДК 802.0-56(075.8).
Статья посвящена рассмотрению лексических и грамматических вариантов формальных респонсивных предложений, в которых представлен лишь самый общий - утвердительный или отрицательный ответ на поставленный вопрос. Рассмотрены структурные, семантические особенности изучаемых синтаксических единиц, а также специфика их функционирования в речи. Проанализированы основные модели построения утвердительного и отрицательного краткого ответа. Указано, что формальные респонсивные предложения являются не менее разнообразными, чем другие типы респонсивов.

16.18.08.1244/222093. Методи виділення колокацій із військових термінологічних сполучень НАТО. Дем'янчук Ю.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.33-37. - укр. УДК 81'378.
У статті розглядаються загальновідомі теорії, принципи та методи виділення колокацій із спеціалізованої термінології. Особлива увага приділяється статистичному методу, його структурним частинам log-likelihood, MI, t-score. На думку автора, використання статистичного підходу для виділення стійких словосполучень можна вважати найбільш простим способом виявлення колокацій в тексті. За його допомогою складаються частотні списки слів, які опинилися ліворуч або праворуч від ключової леми в межах заданого діапазону. Також застосовуються статистичні заходи асоціації, які засновані на формулах, що використовують частоту спільного явища слів в колокації, частоти кожного компонента словосполучення, обсяг корпусу тощо. В процесі паралельного перекладу військових термінів із офіційних документів НАТО, вказується на можливість застосування статистичного апарату для виділення сталих виразів в Національному корпусі російської мови.

16.18.08.1245/222094. Структурний аспект англійських паремій із компонентом "назва свята". Гаврилова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.38-44. - укр. УДК 811.111 '367.7'373.7:398.

Статтю присвячено дослідженню англійських паремій з компонентом "назва свята" в структурному аспекті. Проведено аналіз праць вітчизняних і зарубіжних авторів, які мають різні підходи, щодо структурно-синтаксичної класифікації цих стійких виразів. Розглянуті основні структурні моделі та визначені структурно-граматичні характеристики пареміологічних одиниць. Встановлено, що в англійському пареміологічному корпусі переважають сталі вирази співвідносні з реченням. Менш продуктивними структурними моделями зазначених вище пареміологічних одиниць є словосполучення та питальні речення.

16.18.08.1246/222095. Особливості лінгвалізації концепту. Гошовська О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.44-52. - укр. УДК 811.161.28:165.43.
У статті описано природу лінгвалізації концептуальної одиниці на прикладі концепту "віра", висвітлена проблема невипадковості іменування в культурі і особливості вибору вербалізаторів, які співвідносяться з набором диференційних когнітивних ознак абстрактного феномену "віра". також описано механізм комунікації як один з чинників адекватного омовлення і сприйняття концепту, узагальнено передумови успішної та провальної комунікації. Проведено аналіз слова як найбільш частого виразника концепту. Сформульовано визначення концепту. Ключові слова: концепт, лінгвалізація, вербалізатор, комунікація, віра.

16.18.08.1247/222096. Прагматичне транспонування непрямого мовленнєвого акту глузування. Колодяжна К.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.52-57. - укр. УДК 811.111.'42.
Впродовж останніх десятиліть лінгвопрагматичним і лінгвопсихологічним студіям властивий постійний інтерес до вивчення різних типів мовленнєвої діяльності. Одним з них є мовленнєвий акт глузування, який буває двох типів - прямий і непрямий. У статті розглядаються різні типи прагматичного транспонування непрямого мовленнєвого акту глузування, що має подвійну інтенцію: висміяти адресата і разом з тим викликати інтендовану реакцію зі сторони адресата, а також зазначаються причини використання прагматичного транспонування мовленнєвого акту глузування в щоденній міжособистісній комунікації.

16.18.08.1248/222097. Фразеосемантична група як структурна одиниця фразеосемантичного поля. Купіна І.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.57-64. - укр. УДК 811.161.2.
Комплексний структурно-семантичний аналіз фразеологічних одиниць є актуальною проблемою сучасного мовознавства. У статті презентовані деякі результати дослідження структурного й смислового потенціалу фразеосемантичної групи, що є найбільш яскравим вираженням системності мови, оскільки їй притаманна синонімія, антонімія, багатозначність, синтагматичні зв'язки. Предметом дослідження стали структурно-семантичні параметри зазначених одиниць. З'ясовано, що семантичні групи лексики та фразеології співіснують, унаслідок чого стає можливою побудова фразеосемантичних груп як структурних одиниць фразеосемантичного поля.

16.18.08.1249/222098. Природні стихії як компонент лінгвосеміотичного простору французьких фольклорних текстів для дітей. Мараб'ян К.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.64-68. - укр. УДК 81-22.
Статтю присвячено дослідженню номінацій природних стихій, як компоненту лінгвосеміотичного простору французького фольклорного тексту для дітей. Лінгвосеміотичні і лінгвокультурні властивості номінацій природних явищ, як першооснови буття, аналізуються в ракурсі міфологічно орієнтованого семіозису. На основі аналізу текстів французьких народних загадок, виявлено основні семіотичні елементи, що впливають на формування національної картини світу французького етносу.

16.18.08.1250/222099. Мовні лакуни у міжкультурній комунікації. Тарасенко Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.68-75. - укр. УДК [378.091.2:811.11]:316.722.
Статтю присвячено проблемі подолання мовного бар'єру у міжкультурній комунікації. Проаналізовано причини виникнення непорозумінь у міжкультурній комунікації та теоретичні дослідження перекладу мовних лакун або безеквівалентної лексики. Окрему увагу приділено класифікації мовних лакун та причини їх виникнення. Теоретично доведено, що для подолання проблем у міжкультурній комунікації потрібно знати не тільки пряме значення слів і словосполучень, але і їх місце та функції у тій соціокультурній спільноті, де дана мова використовується як реальний засіб спілкування.

16.18.08.1251/222100. Рефреймінг комунікативної поведінки концепту "дурень" в англомовній картині світу. Тарасова С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.75-81. - укр. УДК 811.111'42.
У статті розглядається комунікативна поведінка концепту "дурень" в сучасному англомовному дискурсі. Надано детальний аналіз функціональних особливостей двох типів дурнів - справжнього та удаваного. Проаналізовано три моделі ментального уявлення образу "дурня". Головною семантичною ознакою цих моделей, які об'єднують більшість принципових підходів в інтерпретації концепту "дурень", його ментального образу визначено порушення загальноприйнятої норми, тобто використання рефреймінгу. В актуалізації концепту "дурень" в англомовній картині світу виділено три види рефреймінгу, в основі яких лежать ментальні опозиції.

16.18.08.1252/222101. Запозичення у словниковому складі французької мови. Параметри вивчення. Косович О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.82-89. - укр. УДК 811.133.1'373.
У стати йдеться про динаміку процесу запозичення, аналіз семантичних зрушень, етапи асиміляції іншомовного слова та властиві кожному етапу диференційні ознаки асиміляції, структурно-семантичну еквівалентність запозиченого слова, прогнозування можливості закріплення запозиченого слова у французьке мові, що є проблемами, які вимагають ретельного вивчення. Розглядаються нові тенденції адаптації новітніх англіцизмів у систему французької мови. Наголошується на тому, що частина запозичених англіцизмів, пройшовши усі стадії адаптації, стає рівноправними одиницями словникового складу мови-реципієнта, вступаючи в словотвірні процеси, що часто супроводжується процесом інтерференції.

16.18.08.1253/222102. У даній статті основну увагу зосереджено на семантико-прагматичному аналізі вказівних займенників ga, cela, ce в якості субституту теми сегментованого висловлення з метою визначення передумов вибору даного типу займенників з-поміж інших типів субституту, зокрема особових ненаголошених займенників. У роботі розглянуто референційне відношення, що встановлюється між темою і зазначеним типом субституту, особливості вживання кожного з вказівних займенників і відтінки значень, які виникають у сегментованому висловленні в разі використання даного типу субституту. Медведева Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.89-95. - укр. УДК 811.133.1'367.
The present paper focuses on the semantic and pragmatic analysis of demonstrative pronouns ga, cela, ce (this) as a substitute of the theme of the segmented sentence. The purpose of this study is to reveal the reasons of speaker's choice of a demonstrative pronoun among the range of other potential pronominal substitutes, particularly subject clitics. The author examines the referential relation between the theme and the substitute in question, the distinction in use of every demonstrative pronoun and the peculiarities of the meaning this type of substitute introduces to the segmented sentence.

16.18.08.1254/222103. Лінгвостильові параметри україномовного газетного дискурсу. Павлик Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.95-102. - укр. УДК 81'38:82-92.
У статті характеризується лінгвостильовий аспект газетного дискурсу. Увага акцентується на особливостях побудови публіцистичного тексту в конкретній соціокомунікативній ситуації та специфічних засобах вираження синтаксичного, морфологічного та лексичного мовних рівнів.

16.18.08.1255/222105. Просодія мовленнєвого акту емоційно-забарвленої згоди в діалогічному бізнес-дискурсі. Юмрукуз А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.108-115. - укр. УДК 801.6+811.111+81'42.
Стаття присвячена дослідженню просодії, а саме мелодики мовленнєвого акту емоційно-забарвленої згоди в англомовному (американський варіант) діалогічному бізнес-дискурсі. Виділяються мовленнєві акти емоційно позитивно- та негативно-забарвленої згоди. За результатами інструментально-фонетичного дослідження виявлено частотні характеристики, що диференціюють позитивно- та негативно-забарвлену згоду, а саме: частотний рівень, частотний середньоскладовий інтервал, діапазон ЧОТ, показники частотних максимумів та мінімумів, напрямок руху основного тону у фразі та сегментах, характер взаємного розташування наголошених і ненаголошених складів тощо.

16.18.08.1256/222124. Дослідження семантичних універсалій у різних сферах гуманітарного знання. Балабан О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.11-17. - укр. УДК 81'37; 003; 81'22.
Статтю присвячено дослідженню семантичних універсалій у різних сферах гуманітарного знання. З'ясовано, що на універсалільні явища звертали увагу ще в епоху середньовіччя філософи, фізики, математики (Р. Декарт, Б. Паскаль, Й. Лейбніц, а пізніше Е. Кассирер, П. Рикер) і звичайно згодом лінгвісти (А. Вежбицька, А. Залевська). У висновку зазначено, що слід звернути увагу на існування універсальних когнітивних структур у мисленні, які тим чи іншим чином реалізуються в мові.

16.18.08.1257/222127. Адвербатив в українській і англійській мовах: класифікаційні параметри, специфіка становлення. Грачова А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.33-40. - укр. УДК 81'34.
Запропоноване компаративне дослідження є авторською спробою здійснити комплексне аналітичне оцінювання наукової думки щодо кваліфікування категорії прислівника із врахуванням його базових диференційних ознак. Аналіз і систематизація лінгвістичних підходів до експлікації адвербативної природи був реалізований на базі наукових розробок з граматики англійської та української мов. Результатом проведеної роботи є об'єктивна оцінка історично зумовленого процесу становлення прислівникової системи двох різносистемних мов, а також виявлення перспективності висвітлення цієї теми.

16.18.08.1258/222128. Пояснювально-ототожнювальні відношення у специфічних синтаксичних конструкціях газетної мови. Глазова С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.41-49. - укр. УДК 81'367.
Аналіз функціонування пояснювальних висловлень у текстах публіцистичного стилю показує, що даний стиль мовлення посідає друге місце (після наукового) в ієрархії використанні мовцями аналізованих конструкцій. Ці одиниці в мові газет демонструють можливості вираження пояснювально-ототожнювальне відношення на різних рівнях, відрізняючись характером компонентів, які їх структурують: слова, речення, відрізки тексту в різноманітних поєднаннях. Аналіз конструкцій зі сполучниками тобто, а саме, цебто, себто та їх замінниками дозволяє подати ґрунтовний опис семантичної специфіки різновидів пояснювальних конструкцій.

16.18.08.1259/222130. Особливості мови політики як основного засобу політичної технології. Турчак О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.62-66. - укр. УДК 81'27.
У статті досліджуються особливості мови політики. Визначаються зв'язки політичної мови із загальновживаним словниковим складом. Зазначається, що на периферії мови політики перебуває лексика, запозичена з різних сфер культури та в різних верств населення, яка використовується з метою агітації. Установлено, що порівняно високий відсоток вживання мають арготизми, які переважно використовуються в політичній полеміці. Сталі словосполучення, тобто фразеологізми, теж характеризуються високою частотністю відтворення в політичній мові. Щоправда, на відміну від загальномовних фразеологічних зворотів політичні фразеологізми виконують семантичну функцію, а не стилістичну.

16.18.08.1260/222133. Суржик та молодіжний сленг у контексті мовної компетенції фахівців-білінгвів авіаційного профілю. Пухальська Г.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.80-87. - укр. УДК 81'27.
У статті розглядається питання двомовності в Україні як надзвичайно специфічного й водночас недостатньо дослідженого явища. Українізми вживаються в російському мовленні особистостей з добрими знаннями російської мови, що є свідченням активізації українського мовного коду в свідомості російськомовних. Явища макаронічного мовлення, інгерентне варіювання російських та українських висловлень та їх частин свідчать про психолінгвальну готовність переходу на мовлення українською соціально значущої частини носіїв російської мови. Щодо майбутнього суржику, то воно цілком залежатиме від політичного розвитку держави, що сприятиме поступовому усуненню деформацій постколоніальної мовно-культурної ситуації, одним із проявів яких є поширення мішаних українсько-російських форм мовлення. Натомість активне застосування молодіжного сленгу в різноманітних комунікаційних сферах засвідчує інтенсивний розвиток української мови, тому окремі його елементи можуть стати фактором зацікавлення українською мовою значної частини студентів-білінгвів Академії.

16.18.08.1261/222156. Турецька мова у глобалізованому просторі. Ерсьозоглу Р. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.11-17. - укр. УДК 81'27.
У статті йдеться про роль турецької мови в інтенсифікації українсько-турецького співробітництва, що вимагає приділити увагу підготовці фахівців із турецької мови. Стаття базується на даних щодо тюркських мов, де головне місце відведено турецькій мові. Описано представництво тюркських мов у сучасному глобальному соціумі; представлено взаємозбагачення культур (Туреччина - Німеччина), взаємопроникнення деяких мовних засобів, культурних елементів у ході такої міжкультурної комунікації.

16.18.08.1262/222157. Тендерна диференціація сленгізмів в американському варіанті англійської мови. Божко Я.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.17-22. - укр. УДК 81'27.
У статті розглядаються проблеми тендерної диференціації сленгових лексичних одиниць в американському варіанті англійської мови з урахуванням функціональної сфери та соціального середовища. Наводяться найбільш поширені комунікаційні сленгові поля.

16.18.08.1263/222158. Асоціативне та лексичне значення стимулів суспільство і політика. Онищук Н.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.23-29. - укр. УДК 81'373; 001.4.
У статті викладено аналіз результатів вільного асоціативного експерименту зі словами-стимулами суспільство та політика, систематизовано асоціативні зв'язки реакцій зі стимулами, проведено зіставлення лексичного та термінологічного значень із асоціативним.

16.18.08.1264/222159. Особливості вживання форм родового відмінка багатозначних іменників чоловічого роду в сучасній мовній практиці. Юносова В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.30-38. - укр. УДК 81'271; 82.085; 808.5.
У статті досліджено оформлення в родовому відмінку однини багатозначних іменників чоловічого роду II відміни, які можуть набувати закінчення -а(-я) або -у(-ю). Розглянуто зміни в правописі вказаних закінчень, що відбулися на межі XX - XXI ст. З'ясовано низку чинників, що впливають на вибір однієї із флексій родового відмінка, зокрема проаналізовано їхнє вживання залежно від лексичного наповнення та морфологічної будови іменників у сучасній мовній практиці та простежено відображення цих змін у правописних виданнях.

16.18.08.1265/222162. Домінування як стратегія комуніканта-егоїста. Мельник О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.53-58. - укр. УДК 81'27.
У статті узагальнено існуючі погляди науковців щодо понять "стратегія" та "тактика". Докладно проаналізовано стратегію домінування, якою послуговується комунікант-егоїст під час комунікативної інтеракції. Виявлено, що ця стратегія відносяться до групи конфліктно-спрямованих, тобто некооперативних. Акцентовано увагу на тактиках, які залучає комунікант-егоїст. Виділено тактику безпосереднього контролю, тактику опосередкованого контролю, тактику демонстрації власної переваги й тактику ігнорування.

16.18.08.1266/222184. К вопросу о дейктичности глагольной категории вида в белорусском языке. Артемова О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.9-14. - рос. УДК 81'36.
Статья посвящена анализу глагольного вида как дейктической категории, которая зависит от особенностей восприятия субъектом перцепции окружающей действительности, определяющих соотношение темпорально-пространственных локализаций действия, говорящего и наблюдателя. Выявлено, что совершенный вид с констатирующе-результативной семантикой характеризуется дивергенцией этих локализаций и представляет обозначаемое глаголом действие как актуальное, свершившееся событие. Несовершенному виду с семантикой длительности свойственна конвергенция темпорально-пространственных систем ситуации, ее наблюдения и процесса говорения.

16.18.08.1267/222185. Ідеографічна класифікація фразеологізмів на позначення органічних відчуттів людини (голод / ситість) в українській, англійській та французькій мовах. Денисова А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.15-20. - укр. УДК 81'367.
У статті висвітлено основні підходи науковців до вивчення ідеографічного аспекту у фразеології; описано фразеологічні одиниці на позначення відчуття голоду/ситості в українській, англійській та французькій мовах; з'ясовано, якими варіантно-синонімічними рядами репрезентовані семантичні групи "голод/ситість"; виявлено універсальні та специфічні риси досліджуваних фразем на матеріалі неспоріднених мов.

16.18.08.1268/222186. Supra-sentence units from the standpoint of the theory of speech acts. Bohdan Valerii. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.21-26. - англ. УДК 81'42; 801.7.
Вирішення одної з актуальних проблем сучасного мовознавства - виявлення засобів поєднання окремих речень і надречень у крупніші текстові одиниці - було б неповним без аналізу актомовленнєвої природи таких складних надреченнєвих одиниць (НО), як приєднувальні конструкції та парцельовані речення, у формальній організації яких відсутня повна кореляція з їхньою комунікативною організацією. Проаналізована можливість наявності між частинами НО відношень, характерних для сполучених, композитних і комплексних мовленнєвих актів.

16.18.08.1269/222187. Зіставні речення як окремий різновид складносурядних конструкцій в сучасній українській мові. Рула Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.27-34. - укр. УДК 81'367.
У статті систематизовано вчення про зіставлення як мовну категорію, удокпаднено відомості щодо формально-граматичної та семантико- синтаксичної організації зіставних складносурядних речень. Акцентовано на функціях сполучника а як основного репрезентанта зіставних семантико-синтаксичних відношень. Обґрунтовано поділ складносурядних конструкцій на дві групи: речення із власне-зіставною семантикою та речення з домінуванням зіставлення, яке своєю чергою ускладнене додатковими семантичними відтінками.

16.18.08.1270/222189. Мова українського весілля як об'єкт етнолінгвістичної та лексикографічної інтерпретації. Свищ Н.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.41-54. - укр. УДК 81'374.
Традиційний український весільний ритуал до сьогодні зберігає численні архаїчні обрядові та мовні елементи що репрезентують відповідний сегмент концептуальної та мовної картин світу. Фольклористи, етнографи та історики студіювали структуру та частково походження обряду, лінгвісти - переважно його регіональні варіанти, тоді як комплексна етнолінгвістична та лексикографічна інтерпретація весільної лексики ще не була здійснена. Весільний лексикон як сукупність вербалізацій макроконцепту ВЕСІЛЛЯ становить концептуальну та мовну єдність і включає три приблизно рівноправні частини - найменування учасників, атрибутів та мікрообрядів весілля.

16.18.08.1271/222233. Художня наративна стратегія і когнітивна семантика слова (на матеріалі дієслівних предикатів казаться, показаться). Чернцова О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.6-11. - рос. УДК 811.161.1'42.
Стаття присвячена розгляду кореляції когнітивної семантики слів казаться, показаться з художньою наративною стратегією, втіленою в контексті певного типу. Когнітивна семантика виявляється з у рахуванням параметрів - 'комунікативний регістр', 'художня наративна стратегія'. У статті сформульовано гештальт-сценарій, відповідно до якого будуються різні контексти зі словами казаться, показаться, показана цілісність гештальту, описані зрушення фокусу уваги, що лежать в основі побудови різних контекстів, - 'фон' і 'фігура'.

16.18.08.1272/222234. Синтаксична організація виражених реченням повір'їв (безсполучникові конструкції). Сердега Р.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.12-15. - укр. УДК 811.161.2'42.

У статті розглянута синтаксична організація виражених реченням повір'їв. Вивчаючи її, можна аналізувати не тільки особливості структури, а й смислове наповнення відповідних одиниць. Основна увага приділена тим утворенням, що функціонують у народному мовленні у вигляді безсполучникових конструкцій. З'ясовано, що в досліджуваних повір'ях переважають речення з різнотипними предикативними частинами.

16.18.08.1273/222236. Стратегії побудови передвиборчої промови (на матеріалах президентської кампанії 2015-2016 рр. у США). Крапива Ю.В., Гаврилова К.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.19-22. - укр. УДК 811.111'42'272.
Статтю присвячено вивченню стратегій побудови передвиборчої промови. Під час дослідження, проведеного на матеріалах президентської кампанії 2015-2016 рр. у США, установлено дві основні стратегії, використані для формування й упровадження у свідомість електорату необхідного уявлення про політичного кандидата, а також налаштування виборців на його підтримання: 1) стратегія створення позитивного власного іміджу та 2) стратегія дискредитації опонента. Ефективність зазначених базових стратегій підвищується стратегією театральності, вербальною реалізацією якої є художні засоби та прийоми (метафора, гіпербола, ампліфікація й інші).

16.18.08.1274/222237. Особливості функціонування концептів "мир" та "війна" у мовної свідомості дітей 9-13 років з урахуванням гендерного параметра. Галунова Н.М., Васянович Є.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.23-27. - укр. УДК 81'233-053,4.
Стаття присвячена актуальній для сучасного українського мовознавства проблемі вивчення концептів "мир" та "війна" у мовній картині світу, зокрема, дітей середнього шкільного віку з урахуванням гендерного параметру. Матеріалом дослідження стали асоціативні реакції, отримані в результаті проведеного з дітьми 9-13 років ланцюжкового асоціативного експерименту. Аналіз результатів експерименту продемонстрував вплив гендерних стереотипних уявлень на семантичне наповнення концептів "мир" та "війна".

16.18.08.1275/222238. Залізничний жаргон в Інтернет-комунікації. Мосьпан О.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.27-31. - рос. УДК 81'276.6.
У статті описано основні тематичні групи залізничної некодифікованої лексики та їх відносний кількісний склад. Встановлено, які типи номінацій із цих груп є найбільш частотними в Інтернеті-дискурсі. Визначено жанрові особливості використання частини активних жаргонних номінацій та вплив статусу учасників спілкування й типу конотації лексичних одиниць на вибір номінації. Виявлено нові жаргонні номінації. Зроблено висновки щодо сфери використання професійного просторіччя.

16.18.08.1276/222239. Юкстапозитні типи як основа новотворів публіцистичного стилю (на матеріалі періодичних видань кінця ХХ століття). Турчак О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.32-35. - укр. УДК 82-93.
У статті розглядаються юкстапозитні типи як основа новотворів у публіцистичному стилі на матеріалі періодичних видань кінця ХХ століття. Увага привертається до класифікації юкстапозитів за значенням та до аналізу їхньої структури. Уточнюється, що найбільшу за обсягом групу становлять прикладки, які абсолютизують або уточнюють певне поняття чи явище, надаючи словам нових семантичних відтінків.

16.18.08.1277/222370. Роль англіцизмів у сучасній українській економічній лексиці: Щодо проблем термінологічного запозичення. Дьолог О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.361-365. - укр. УДК 811.111=161.2'1.
У статті з'ясовуються проблеми запозичення в сучасній українській термінологічній лексиці. Визначається місце англіцизмів у сучасній українській економічній термінології. Розглядаються процеси входження в мову іноземної лексики та особливості її вживання. З'ясовуються причини існування синонімічних пар економічних термінів (українське слово і англіцизм). Наводяться приклади поступової адаптації запозичених економічних термінів. Зазначається, що на сучасному етапі українська економічна термінологія як частина загальноукраїнської терміносистеми відповідає вимогам міжнародних стандартів та світової наукової традиції.

16.18.08.1278/222371. Семантичні видозміни речень буття в сучасній українській мові. Жовтобрюх В.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.365-368. - укр. УДК 811. 161. 2'367. 332.
У статті розглядаються семантичні видозміни буттєвих речень, зумовлені особливостями лексичного значення дієслів, що функціонують у позиції показника буття. Виявлено корпус дієслівних лексем, уживаних у реченнях із семантикою буття, та умови їх використання як еквівалентів буттєвих дієслів. Визначено диференційні семантичні ознаки дієслівних лексем, що зумовлюють зміщення комунікативного центру буттєвого речення, внаслідок чого видозмінюється його семантика. Семантичні видозміни виявляють себе у збагаченні типової семантики буттєвого речення в напрямі розвитку значення характеризації та розширення його виражальних можливостей.

16.18.08.1279/222372. Про принципову сумісність когнітивно-еволюційного і посибілістичного підходів при вивченні тенденцій втрати і набуття перехідності російськими дієсловами. Некрилова О.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.368-374. - рос. УДК 811.161.1’38’ 36.
У статті подано обґрунтування того, що вивчення тенденцій втрати і набуття перехідності російськими дієсловами має спиратись на методологічну базу, що представляє собою об'єднання когнітивно-еволюційного і посибілістичного підходів. Показані когнітивно-лінгвістичні передумови такого об'єднання: принципи пояснюванності і міждисциплінарності. Розкрита сутність когнітивно-еволюційного підходу як методології еволюційної епістемології. Представлений посибілістичний підхід, розроблений на базі створеної М. Н. Епштейном філософії можливого. Продемонстрована можливість об'єднання когнітивно-еволюційного і посибілістичного підходів для вивчення тенденцій втрати і набуття російськими дієсловами перехідності, показані приклади об'єднаних трактувань таких тенденцій.

16.18.08.1280/222373. Про зв'язок лінгвофольклористики з різними науковими дисциплінами. Сердега Р.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.374-377. - укр. УДК 398 = 161.2:811.161.2'38.
У статті йдеться про відносно нову в україністиці галузь філологічного знання. Ця галузь вивчає мову фольклору. Завдяки влучно запропонованому О. Т. Хроленком термінові, її назвали лінгвофольклористикою. В статті ми намагаємося окреслити зв'язки лінгвофольклористики з різними науковими і навчальними дисциплінами (філологічними, суспільствознавчими і навіть природознавчими), наголошуємо на її міждисциплінарному статусі. Подальші перспективи нашого дослідження вбачаємо в підготовці навчального видання, яке б окреслило специфіку лінгвофольклористики як наукової та навчальної дисципліни і продемонструвало її зв'язки з різними галузями знання.

16.18.08.1281/222374. Інтенційність українськомовних проповідей Маркіяна Шашкевича. Філон М.І., Бутко С.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.377-382. - укр. УДК 811.161.2'276.12:821.161.2-5Шашкевич.08.
У статті розглянуто деякі аспекти інтенційного оформлення українськомовних проповідей Маркіяна Шашкевича. Висвітлено складники мовного образу проповідника, схарактеризовано інтенційну поліфункціональність проповідницького слова отця Маркіяна, виявлено зв'язок мовної організації проповідей із деякими елементами національної мовної картини світу, особливостями світовідчуття та світобачення українців, проакцентовано специфіку мовної організації проповідей засобами народного слова в контексті реалізації настанов на релігійну комунікацію зі слухачем.

16.18.08.1282/222526. О.О. Потебня про джерела вивчення історії східнослов'янських мов. Глущенко В.А., Рябініна І.М., Тищенко К.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.11-13. - укр. УДК 811.161.2'0 + 811.161.1'0.
У статті зазначено, що О.О. Потебня зробив вагомий внесок у розв'язання проблеми джерел вивчення історії східнослов'янських мов. Проаналізовано низку капітальних праць ученого, що увійшли в золотий фонд вітчизняного мовознавства. Доведено, що пріоритетним джерелом вивчення історії мови в студіях О.О. Потебні виступали сучасні діалектні дані; матеріал давніх писемних пам'яток було кваліфіковано як найважливіше серед допоміжних джерел.

16.18.08.1283/222530. Становлення парадигми давального, орудного та місцевого відмінків множини іменників чоловічого та середнього роду в українській літературній мові XVII ст. (на матеріалі "Синопсису" та "Хроніки" Ф.Софоновича). Фунікова Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.29-32. - укр. УДК 811.161.2'367.622'366.54.
У статті проаналізовано давальний, орудний та місцевий відмінки множини іменників чоловічого та середнього роду в літописних пам'ятках XVII ст. "Синопсисі" та "Хроніці" Ф. Софоновича в контексті української літературної мови XVII ст. Виявлено як архаїчні, так і нові форми іменників у літописах, що властиві сучасній українській літературній мові. Встановлено, що система іменника, відображена в "Синопсисі" та "Хроніці" Ф. Софоновича, є перехідним етапом від системи іменника староукраїнської доби до системи іменника сучасної української літературної мови, бо, зберігаючи архаїчні форми (стародавні флексії, залишки форм двоїни тощо), вже поповнюється і багатьма новими формами (флексії -ам, -ами, -ах), властивими сучасній українській літературній мові.

16.18.08.1284/222531. Корпусні методи дослідження регіональних відмінностей у межах однієї мови (на матеріалі регіональних корпусів української та російської мов). Шведова М.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.33-38. - укр. УДК 8.81.81-13.
У статті представлено короткий огляд корпусних ресурсів, призначених для дослідження української мови, а також огляд світового досвіду у дослідженні регіолектів та національних варіантів мов на базі корпусів. Автором було розроблено два корпуси, розмічених за регіональною приналежністю текстів, -російської мови України (після 1991 р.) та української мови. У статті описані основні характеристики цих корпусів і наведено приклади конкретних лексичних досліджень на їх базі.

16.18.08.1285/222532. Опозиції "верх - низ" та "рух угору - рух вниз" як аксіологічні маркери концепту "життя". Бобро М.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.39-42. - укр. УДК 811.161.2'37.
У статті проаналізовано особливості оцінної репрезентації концепту життя опозиціями "верх - низ" та "рух угору - рух униз". Схарактеризовано специфіку національно маркованого негативного сприйняття низу на противагу позитивній оцінці верху. Досліджено образи статичного перебування угорі чи внизу, що метафорізують життєві стани (матеріальний, соціальний, психологічний), а також описано рух угору чи вниз як символ зміни такого стану. Виокремлено образи "небо", "рай", "земля", "крила", "голова", "ноги" як конкретизатори верху і низу.

16.18.08.1286/222533. Концепти слави й честі в українському весільному концептуальному полі. Заверющенко О.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.42-45. - укр. УДК 811.161.2'373.7.
У статті досліджуються концепти слави й честі в українському весільному концептуальному полі. На матеріалі фольклорних записів, діалектних словників, творів художньої літератури аналізується динаміка розвитку названих концептів, зокрема проводиться етимологічний аналіз лексем слава й честь, з'ясовуються їхні значення. Простежується зв'язок концептів слава й честь з іншими весільними концептами, такими, як пам'ять, воля, а також іншими моральними поняттями - сорому, чесності, безчестя. Визначається роль і місце цих концептів в українському весільному концептуальному полі.

16.18.08.1287/222534. Концепт "руське" у концептосфері Олександра Башлачова. Маслій О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.46-50. - рос. УДК 811.161.1'42.
У творчості відомого російського рок-барда Олександра Башлачова завершився синтез західних музичних та поетичних форм і руської національної традиції. Тексти цього автора створені у жанрі "літературної поезії", відмінної від "пісенної поезії" своєю класичною віршованою формою та змістом. Стаття присвячена опису концепту "руське" в концептосфері О. Башлачова, яка демонструє глибину його проникнення у філософську, моральну сутність російського життя.

16.18.08.1288/222535. Перцептивна метафора як засіб створення образу людини в російській діалектній мові. Педченко Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.50-55. - рос. УДК 811.161.1'37.
У статті досліджено метафоричний потенціал перцептивної лексики в російській діалектній мові в аспекті формування "образу людини", виявлено закономірності взаємодії системи сприйняття та інших "тілесних" і "духовних" систем людини у російській мовній картині світу. Автор ставить під сумнів ідею Ю. Д. Апресяна про бінарну організацію систем, які формують образ людини в російській мовній картині світу, про парність систем сприйняття і інтелекту. Аналіз діалектних лексем, які обслуговують різні модуси перцепції, показує, що метафоричний потенціал перцептивної лексики не обмежується лише інтелектуальною сферою. Різноманіття моделей перцептивної метафори доводить, що сприйняття, яке є тим фундаментом, на якому базується пізнання і оцінка людиною навколишнього світу, пов'язане з усіма системами, що формують "образ людини".

16.18.08.1289/222536. Запозичені концепти у близькоспоріднених мовах (МАЙДАН). Смирнова Т.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.55-57. - рос. УДК 811.161.1'373.45.
У статті досліджується перетворення українського екзотизму Майдан у повноцінне запозичення, що втратило зв'язок з певною подією і має значення "масова акція спротиву", а також розглядаються концептуальні ознаки цієї лексеми, її ціннісні та образні властивості. Аналіз контекстів засвідчує, що ціннісна семантика концепта Майдан є залежною від соціальних умов його функціонування, тому вона може бути не тією ж самою не тільки в мові-донорі й мові-реципієнті, а й в медіапросторах різних країн, в яких функціонує одна й та ж сама мова.

16.18.08.1290/222537. Взаємодопомога та співпраця як цінності в історії російської лінгвокультури. Яроцька Г.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.57-62. - рос. УДК 811.161.1-112'23.
Метою запропонованого дослідження є опис особливостей мовної репрезентації конкуренції / кооперації як ціннісних пріоритетів у відносинах суб'єктів трудової діяльності в історії російської лінгвокультури. В результаті вивчення мовних фактів робиться висновок про орієнтацію на співпрацю-взаємодопомогу як засіб досягнення гармонії в міжособистісних стосунках. Когнітивна метафора конкуренції як боротьби, що є характерною для західноєвропейської культури, не акцентується в російській мовній свідомості.

16.18.08.1291/222538. Увічливість як національно-культурна категорія. Болотнікова А.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.63-68. - укр. УДК 81'366.5:371.81=161.2.
Стаття містить аналіз увічливості як національно-культурної категорії. За основу прийнято визначення ввічливості як комунікативної категорії, що дає можливість вибудувати стратегію ввічливості в усному мовленні з урахуванням лексико-граматичної структури мовних одиниць. Звертається увага на те, що розуміння ввічливості в різних етнокультурних спільнотах неоднакове й ці відмінності знаходять своє відображення в мові та мовленні. Пріоритетним у статті є аналіз моделі української ввічливості та її засад, а також представлення моделі ввічливого українця. Автор зазначає, що важливою ознакою національного маркування ввічливості є вибір шкали аналізу: абсолютної (семантичної) і відносної (прагматичної), де перша стосується мовного рівня, а друга - комунікативного.

16.18.08.1292/222539. Міжнародний договір як жанр офіційно-ділового стилю в історичній ретроспективі (на матеріалі договорів Української Центральної Ради). Гуменяк В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.68-71. - укр. УДК 811.161.2'38'42.
У статті розглянуто міжнародний договір як окремий жанр офіційно-ділового стилю початку ХХ століття за часів діяльності Української Центральної Ради. Схарактеризовано композиційні та мовні особливості текстів договорів, розглянуто використання правової та офіційно-ділової термінології, проаналізовано лексичні, фразеологічні, морфологічні особливості, які відображають процеси формування жанру міжнародного договору та формування відповідної фахової лексики, проакцентовано використання питомо української лексики.

16.18.08.1293/222540. Кореляція значень слова світський у словнику й дискурсі. Жовнір М.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.72-75. - укр. УДК 81'374.2-029: 81'373.6(038).
У статті розглянуто особливості дискурсивного й кодифікованого значення комунікативно актуального для сучасного вітчизняного соціуму слова світський. Установлено відмінність теперішнього і класичного трактування світськості як знакового елемента української реальності. Лексему світський проаналізовано в контексті появи нового тезаурусу, осучаснення лексико-семантичної системи та її значеннєвої адаптації до посутніх вітчизняних і світових соціокультурних процесів, зокрема популяризації культурно-елітарного способу життя. Окреслено контекстуальний континуум лексеми світський.

16.18.08.1294/222542. Фактор автора у герменевтичному процесі. Мусієнко В.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.80-85. - рос. УДК 801.73:028 - 051(045).
У статті обговорюється авторський чинник у процесі інтерпретації тексту. Визначено і продемонстровано на текстах найсуттєвіші координати для врахування авторської позиції щодо змісту висловлювання: експлікація авторської присутності, ступінь об'єктивності, оцінка.

16.18.08.1295/222543. Внутрішня форма слова у дзеркалі мовної гри. Сніховська І.Е. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.86-88. - укр. УДК 811.111'06'38'272'42.
Стаття присвячена висвітленню значення внутрішньої форми знака для вивчення феномену мовної гри. Підкреслено, що внутрішня форма виступає в якості асоціативного стрижня сприйняття знака, тому для створення ігрем в ситуаціях мовної гри лінгвокреативна особистість використовує потенціал внутрішньої і зовнішньої структур слова. Зроблено висновок про те, що дослідження внутрішньої форми слова у дзеркалі мовної гри відкриває можливості (ре)конструювання асоціативної валентності знака, ланок мовної номінації, уможливлюючи тим самим досягнення впливу на інтелектуальну й емоційну сферу адресата.

16.18.08.1296/222545. Імідж та іміджевий дискурс міжнародної організації ООН. Шугаєв А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.94-96. - укр. УДК 811. 111: 070.
Актуальним питанням сучасної лінгвістичної науки є дослідження іміджевого дискурсу міжнародних інституцій і вербальних засобів формування позитивного іміджу організацій. Окремої уваги заслуговує роль ЗМІ як інструменту трансляції інформації. У центрі уваги статті знаходиться аналіз поняття "іміджевий дискурс". Фокус лінгвістичного дослідження зосереджено на передумовах просування іміджу ООН у мас-медіа та на характеристиках іміджевого дискурсу. Особливу увагу приділено дослідженню терміну "імідж". Лінгвістична специфіка мас-медійних текстів, які формують імідж міжнародних організацій, зокрема ООН, потребує детального та поліаспектного дослідження, проілюстрованого на конкретному, актуальному мовному матеріалі.

16.18.08.1297/222546. Предикатні стійкі сполучення слів у науковому гуманітарному тексті. Юмачікова О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.97-101. - укр. УДК 81`116.
У запропонованому дослідженні зроблена спроба, спираючись на праці вітчизняних та зарубіжних мовознавців, проаналізувати предикатні стійкі сполучення слів у науковому гуманітарному тексті. Розглянуто та систематизовано стійкі сполучення слів, які виконують роль предикатів дії, стану, процесу і якості у семантико-синтаксичній структурі речення.

16.18.08.1298/222550. Специфіка стилістичного переміщення лексичних одиниць (на матеріалі текстів публіцистичного стилю). Тихоненко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.115-119. - укр. УДК 811.161.2'38.
На матеріалі сучасних газет у статті аналізуються роль, місце, значення і функції таких активних пластів лексики, як жаргонізми, просторіччя, "знижена лексика", фразеологічні звороти, що значною мірою увиразнюють сказане та надають повідомленню, образності й емоційного забарвлення на тлі реалій сьогоднішнього дня. Проаналізовано переміщення лексичних одиниць розмовного стилю в текстах одного із українських періодичних видань, що пояснюється позамовними та внутрішньомовними чинниками. У зв'язку з цим спостерігається у пресі загальне зниження стилю, втрата поняття "літературної норми", вульгаризація мови.

16.18.08.1299/222552. Нариси зі стилістики Бориса Ткаченка в контексті харківських лінгвістичних студій 20 - початку 30 рр. ХХ ст. Черемська О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.123-131. - укр. УДК 811.161.2'38-11.

Стаття містить огляд доробку Харківської лінгвістичної школи 20 - початку 30 рр. XX ст. у галузі культури мови та аналіз лінгвостилістичної концепції Б. Ткаченка, обґрунтованої в праці "Нарис української стилістики". Схарактеризовано основні ідеї науковця щодо сутності й природи взаємозв'язків літературної мови з мовою індивідуальною та народно-розмовною. Зосереджено увагу на засадничих поняттях стилістики в потрактуванні Б. Ткаченка.

16.18.08.1300/222554. Аналіз семантики дієслівного компонента об'єктних словосполучень у світлі концепції О. Потебні. Анютіна Г.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.138-140. - укр. УДК 81'33.
Стаття містить аналіз семантики дієслівного компонента об'єктних словосполучень у світлі концепції О. Потебні. Розглядається питання взаємозв'язку мови і мислення у дослідженнях О. Потебні та аналізуються об'єктні відношення. Характеризується семантика дієслівного компонента об'єктних словосполучень як фактор, який визначає семантичний підклас іменника. На матеріалі науково-технічних текстів аналізується питання розрізнення об'єктних словосполучень та складного дієслівного присудка.

16.18.08.1301/222555. "Складівниця української мови": словник складів від О. Різниківа. Васильєва К.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.141-145. - укр. УДК 811.161.2(038).
У статті досліджується словник складів О. Різниківа "Складівниця української мови", який ще не ставав об'єктом спеціального розгляду. Зазначається, що О. Різників перший здійснив спробу зібрати, виділити та впорядкувати найхарактерніші склади для української мови, яких виявилося близько 9600. Підкреслюється, що автор словника пропонує ввести в мовознавчу науку термін "слов'як", що означає склад чи групу складів осмисленої мови. У статті завдяки розподілу всіх складів за схемами було визначено кількість різних можливих форм складів, багатство яких підкреслює особливість української мови, сполучуваність, валентність голосних і приголосних звуків, обґрунтовується виділення в окрему групу складів, що мають лише приголосні.

16.18.08.1302/222556. Пуристичні тенденції в сучасних термінознавчих студіях. Кримець О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.146-149. - укр. УДК 811.161.2:001.4.
У статті аналізуються сучасні пуристичні тенденції в термінотворенні. Розглянуто зв'язок пуризму з розвитком суспільства, виокремлено його позитивні й негативні ознаки. Схарактеризовано погляди сучасних мовознавців на пурифікацію термінології в умовах глобалізації. Підкреслено поміркований та позитивний вияв сучасних пуристичних тенденцій, спрямованих на відновлення автохтонних словотвірних процесів в українській термінології, що сприяє національним пріоритетам у термінотворенні.

16.18.08.1303/222557. Проблеми внормування сучасної української фітомеліоративної термінології (словотвірний аспект). Петрова Т.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.149-156. - укр. УДК 811.161.2'373.46:631.6.
У статті розглянуто з погляду словотвірної норми українські фітомеліоративні терміни, кодифіковані в галузевих словниках та зафіксовані в навчальних підручниках і посібниках різних типів - паперових та електронних. Виявлено значну кількість терміноодиниць, утворених із відхиленнями від словотвірної норми, зокрема процесові й відносні прикметники зі скальованими суфіксами й складні прикметники зі скальованими елементами '-видный', '-подобный', насамперед у сфері функціонування, менше - у сфері фіксування. Вироблено підходи й правила внормування термінів, утворених із порушеннями, рекомендовано нормативні форми.

16.18.08.1304/222558. До питання про класифікацію української соціологічної термінології. Синєгуб Я.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.156-160. - укр. УДК 316:811.161.2.
Ця стаття є спробою обґрунтувати засади тематичної класифікації українських соціологічних термінів, визначити принципи їх системного упорядкування. У статті виділено й проаналізовано 9 тематичних груп на позначення соціологічних найменувань. Розмежовано поняття лексико-семантичної та тематичної груп. У галузевій термінології соціологічні терміни позначають елементи, відношення та особливості відповідної терміносистеми. Їх можна поділити на ряд узагальнювальних тематичних найменувань категорійних наукових понять: явищ, процесів, ознак, властивостей, здатностей.

16.18.08.1305/222559. Нормативність і надмірність у сучасній українській мові. Сухенко В.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.160-163. - укр. УДК 811.161.2.
У статті проаналізовано поняття надмірності в українській мові. Когнітивний підхід дав змогу виявити позитивну конотацію досліджуваного явища, розглянути його як джерело виразності, образності, розвитку експресивності та емотивності мовних засобів. Звернено увагу на такі вияви надмірності, як тавтологія й плеоназм, наголошено на їхній відмінності. Розкрито причини й функціональні особливості надмірності, розглянуто випадки її вживання в усному та писемному мовленні, узагальнено результати спостережень.

16.18.08.1306/222665. Лінгво-когнітивний підхід до аналізу міжкультурної комунікації. Середа Г.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.48-52. - англ. УДК 130.2.
Дана робота присвячена дослідженню міжкультурної комунікації в світі лінгво-когнітивної парадигми. Такий підхід дозволяє здійснювати комплексний аналіз комунікації з урахуванням факторів, що обумовлюють її протікання і виявляти її національно-специфічні складові. Дискурс при цьому розглядається як багатоаспектна лінгво-когнітивно-комунікативна цілісність. В умовах міжкультурної комунікації аналіз дискурсивної діяльності людей розкриває особливості мислення і вербальної поведінки носіїв різних мовних культур.

16.18.08.1307/222671. Імпліцитні компоненти національно-мовної картини світу. Старікова Г.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.88-94. - рос. УДК 167 21.
Статтю присвячено феномену національно-мовної картини світу. Особливу увагу приділено імпліцитним складовим національно-мовної картини світу. Розглядаються теоретичні підходи до вивчення національно-культурної специфіки та її відображення у природній мові. Також аналізуються конкретні прояви даної специфіки у мовних сенсибіліях.

16.18.08.1308/222773. Лінгвокогнітивнй погляд на здійснюваний від першої особи словесний опис переживаної емоції. Ваховська О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.72-80. - англ. УДК 811.111'42.
Ця стаття розглядає відношення між емоціями, концептами емоцій та іменами емоцій в здійснюваному від першої особи словесному описі переживаних емоцій. Стаття підтверджує з лінгвістичної точки зору, що імена емоцій з прямими значеннями не охоплюють емоційний досвід в його повноті та багатогранності. Новизна статті обумовлена саме запропонованою - лінгвістичною - точкою зору на невимовність емоційного досвіду, тоді як сам постулат про таку невимовність є відносно не

новим, та недостатність засобів мови для опису суб'єктивного, зокрема емоційного, досвіду неодноразово підкреслювалася дослідниками в областях когнітивної психології (емоцій), філософії мислення та феноменології. У першій частині статті я резюмую деякі положення з наведених областей, з метою створити необхідний для мого дослідження теоретичний контекст, що охоплює поняття емоційного досвіду та його словесного опису. Потім я як лінгвокогнітолог розвиваю свою точку зору на відношення між об'єктивним світом (тут, емоціями), мисленням (тут, концептами емоцій) та природною мовою (тут, іменами емоцій, використовуваними в здійснюваному від першої особи словесному описі переживаних емоцій). Моя точка зору основана на деяких підходах до цих відношень, запропонованих у провідних лінгвокогнітивних школах Східної та Західної Європи та США. Стаття є одним з прикладів того, як зазначені підходи можуть бути поєднані у межах одного цілісного дослідження. Окрім тих, що наведені в статті, існують й інші підходи до тріади світ-мислення-мова. Я не згадую ці підходи через обсяг і мету моєї статті. Стаття пояснює з лінгвістичної точки зору нездатність імен емоцій в їхніх прямих значеннях передати переживаний емоціональний досвід, і може представляти інтерес для дослідників в областях когнітивної психології (емоцій), філософії мислення та феноменології, для яких теоретичний апарат когнітивної лінгвістики є апріорі чужим.

16.18.08.1309/222774. Історичні трансформації концепту краса, вербалізованого лексичними засобами англійської мови. Довганюк Е.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.81-87. - укр. УДК 811.111-112:81'371.
У статті виявлено змістовий мінімум концепту КРАСА, його синкретичну природу, та окреслено інваріантну структуру семантичного простору імені концепту. Встановлено історичну послідовність появи номінацій концепту КРАСА та варіювання його семантичного простору та лексем - їх синонімів, трансформації ціннісного компонента іх значень в окремі історичні періоди та діахронічні зміни у трактуванні концепту протягом останніх семи століть, що відповідають еволюції за типом кладогенезу.

16.18.08.1310/222777. Жанрова специфіка юридичного дискурсу і його мовна реалізація. Руднєва І.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.101-107. - укр. УДК 811.111'42:34.
Стаття присвячена розгляду мовних засобів, що є складовими юридичного дискурсу як одного з різновидів професійного спілкування. Виявлено основні лексичні мовні засоби, які дають змогу одержати цілісну картину мовного оформлення жанрів юридичного дискурсу на сучасному етапі розвитку юриспруденції. Жанрові моделі в юридичному дискурсі представлені як нормативно обумовлені структуровані і інституціонально закріплені (у вигляді законів, постанов або неформальних угод) послідовності типів мовленнєвих дій, які використовують учасники взаємодії в тій або іншій ситуації при досягненні своїх цілей. Інтегральною ознакою юридичного дискурсу виступає ситуація спілкування в юридичній сфері, що поряд з екстралінгвістичними факторами визначає його диференціальні мовні ознаки. Ситуація спілкування визначає головну комунікативну установку будь-якого типу юридичного дискурсу. Мовні засоби проаналізовано в жанрі розслідування кримінальної справи юридичного дискурсу.

16.18.08.1311/222778. Комунікативна категорія КОНТАКТ з позицій еколінгвістики. Шпак О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.108-115. - укр. УДК 811.111'42.
В рамках лінгвістичної екології досліджено комунікативну категорію КОНТАКТ, яка являє собою сукупність норм та правил мовленнєвої поведінки в англомовному суспільстві, організує і регулює комунікативний процес, має комунікативний зміст та різноманітні мовні та мовленнєві, у тому числі, й невербальні засоби вираження. Тип ситуації і фактор адресата є впливовими чинниками реалізації контакту на трьох його фазах: встановлення, продовження та розмикання. Комунікативна категорія КОНТАКТ традиційно пов'язана з комунікативною категорією ввічливості. Збереження просторово-психологічної дистанції та тактовне, ввічливе ставлення до співрозмовника закорінені у свідомості носіїв англомовної культури як прескрипційне підґрунтя категорії та зумовлюють специфіку її реалізації в англомовному комунікативному просторі.

16.18.08.1312/222779. Експлікація категорії інформативності в об'єктах пісенно-драматичного дискурсу. Бєляєва О.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.116-121. - укр. УДК 811.111'373'42.
Стаття присвячена вивченню категорії інформативності в пісенно-драматичному дискурсі за допомогою опису об'єктів подій, процесів та ситуацій, що є вираженими іменниками, на матеріалі драматичних пісень сучасних британських поп-груп. Визначається склад учасників сучасного британського пісенно-драматичного дискурсу. Аналізуються предмети, особи та явища, що відносяться до об'єкту подій, процесів та ситуацій художнього простору персонажів у пісенно-драматичній ситуації. Робиться висновок про те, що лексичне різноманіття об'єктів подій та ситуацій презентовано здебільшого тематичними групами з центральними концептами ЖИТТЯ, МУЗИКА та ЛЮБОВ. Намічено перспективи вивчення засобів позначення категорії інформативності, що є вираженими займенниками.

16.18.08.1313/222781. Невідповідність чоловіків утилітарним нормам як джерело сміхового ефекту у тексті англомовного анекдоту. Птушка А.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.128-131. - укр. УДК 811.111'42.
Стаття присвячена дослідженню когнітивних механізмів створення сміхового ефекту англомовного анекдоту, закорінених на невідповідності чоловіків утилітарним нормам. Результати аналізу мовної об'єктивації стереотипних уявлень представників англомовної лінгвокультури демонструють кількісну і якісну асиметрію. Знайдена кількісна та якісна асиметрія відбиває найбільш соціально значущі гендерно специфічні вимоги до чоловіків як членів англомовного соціуму.

16.18.08.1314/222782. Синтаксичні та семантичні характеристики прагматичних ідіом (на матеріалі англійської мови). Мизин Т.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.132-138. - укр. УДК 811'111 + 81'276.
У статті розглядаються структурні та семантичні особливості прагматичних ідіом англійської мови. Дається визначення цих лексичних одиниць. Підкреслюється, що вони входять до сфери фразеології. Визначальними ознаками прагматичних ідіом є семантична неподільність, комунікативний характер, утворення за зразками речень, емоційно-експресивне забарвлення. Вони безпосередньо пов'язані з прагматичною інформацією і характеризуються ідіоматичністю. Їм властивий повторювальний характер. Обґрунтовується необхідність вважати їх сигнальними знаками мови. Наголошується на обов'язковому врахуванні контексту для правильного тлумачення прагматичних ідіом. Виокремлено однослівні, двослівні та багатослівні прагматичні ідіоми. Здійсненого опис із їхнім поділом на лексико-семантичні групи. Підкреслюється, що основні функції досліджуваних одиниць - комунікативна, експресивна, фатична, волюнтативна. Домінуючою є експресивна функція. Доведено, що сфера вживання прагматичних ідіом не обмежується усним розмовним мовленням. Проаналізовані ідіоми мають яскраво виражену позитивну або негативну конотацію. Виявлено, що в англійській мові превалює негативна конотація прагматичних ідіом. За домінуючими функціональними ознаками виділено групи ідіом продуктивного й непродуктивного комунікативних стилів.

16.18.08.1315/222783. Дефініція та функції фольклорної бувальщини: історія питання. Бучіна К.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.139-144. - укр. УДК 398.4.
У статті на основі розгляду фольклорних, психологічних, історичних, літературознавчих та лінгвістичних студій, присвячених фольклорній бувальщині (первинно - усному оповіданню про зустріч людини із надприродним та правила поводження у такому випадку, зафіксованому у формі тексту), наводяться найважливіші структурні риси текстів бувальщини як жанру тексту, якими є: усний характер; фіксованість у формі письмового тексту; міметичність; часові, місцеві та особові вказівки на те, що описані події насправді відбувались; фіксація проявів надприродного; автентичність психологічного сприйняття; багатовимірність; настанова на достовірність. Наводяться критерії відмежування бувальщини від інших фольклорних жанрів.

16.18.08.1316/222784. Порівняльний аналіз колокаційної структури спеціалізованих термінологічних сполучень (на прикладі документів НАТО, СОТ, ООН). Дем'янчук Ю.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.145-151. - укр. УДК 81'259.
У статті здійснюється порівняльний аналіз окремих колокацій із документів НАТО, СОТ, ООН. Розглядається тематична спеціалізація міжнародної термінології, виділяються спільні та відмінні властивості трьох лексикографічних пластів. На основі спільного слова-колоката, подаються варіанти англійськомовних ідіоматичних сталих виразів та можливі варіанти їх перекладу українською мовою. Ідіоматичні сполучення з офіційних документів НАТО відіграють вагому роль в системі міжкультурної мілітарної комунікації. Термінологія СОТ - важливий фактор міжнародної торговельної співпраці. Сталі термінологічні сполучення ООН - чи не найвагоміший безпековий, культурно-освітній та екологічний комунікаційний фактор. Отже, точний та якісний переклад спеціалізованих термінів вказаних міжнародних організацій набуває особливого значення в умовах геополітичних змін та міжкультурної співпраці. Якісно сформовані колокаційні словники зі спеціалізованими термінами НАТО, СОТ, ООН та інформація, отримана в результаті обробки документів, дасть можливість розвивати військову, авіаційну, торговельно-економічну та безпекову співпрацю на більш високому рівні. Дане дослідження можна вважати основою для формування порівняльного колокаційного словника-тезауруса як особливого додатка до підкорпусу НКРМ (Національного корпусу російської мови), в якому здійснюється переклад з англійської на українську мову і навпаки.

16.18.08.1317/222785. Дієслівні лексеми з фазовою семантикою завершеності дії в українській та німецькій мовах. Смеречинська О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.152-157. - укр. УДК 81'362'112.2:161.2.
У статті на основі аналізу творів художньої літератури досліджені дієслівні лексеми, що виражають семантику завершеності дії, процесу чи стану в українській та німецькій мовах. Виявлені у двох мовах дієслівні лексеми виділено у дві групи: 1) дієслова, що вказують на те, що дія чи процес повністю завершені і не передбачають, що такі дія чи процес будуть знову розпочаті; 2) дієслова, що вказують на те, що в хід дії, процесу чи стану відбулось втручання, через що вони припинились. Отримані дані свідчать про те, що семантика дієслівних лексем є дуже важливою для вираження значення кінцевої, завершальної фази дії як в українській, так і в німецькій мовах.

16.18.08.1318/222907. Категорія EMOTIONS як мультимодальна лінгвокогнітивна матриця дискурсивної екології Homo Sentiens. Шамаєва Ю.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.6-14. - укр. УДК 811.111:81'37:159.955.
Стаття присвячена осмисленню проблеми виявлення мультимодальної природи вербально об'єктивованої категорії EMOTIONS як лінгвокогнітивної матриці дискурсивної екології Homo Sentiens. На інтегрованій теоретико-методологічній базі когнітивної лінгвістики, когнітивної дискурсології, філософії емоцій та когнітивної психології розроблено модель експлікації мультимодальності категорії EMOTIONS. її суть становить аналіз інтердискурсивної полікодової репрезентації концептуалізованих емоцій як категоріальних складників, що матрично актуалізуються в ключових лінгвокультурних знакових системах. Такими, що формують екологію мовної особистості, є: семіотика руху (танець, театр, цирк), звуку (музика), художнього зображення (скульптура, живопис, архітектура, кіно), семіотика словесної майстерності та медіа через відповідні дискурси. Репрезентація такого типу зумовлює специфіку кластерної архітектоніки когнітивно-перцептивних опцій, породжених саме лінгвокогнітивними компонентами концептуалізованих емоцій. Робота є етапним кроком до пояснення механізмів взаємодії багатоканальних семіотичних систем, репрезентованих в англомовному дискурсі, та мультимодальної актуалізації категорії EMOTIONS.

16.18.08.1319/222908. Стратегія дистанціювання в дискурсивній поведінці героя та антигероя в американському кінодискурсі. Котова І.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.15-22. - укр. УДК 81'27.
У статті розглядаються особливості та засоби реалізації стратегії дистанціювання в дискурсивній поведінці героя та антигероя в американському кінодискурсі. Установлено, що означена стратегія реалізується за допомогою тактик самозахисту, ухиляння, стислого викладу інформації, підкреслення розбіжностей, виключення зі спільної діяльності та демонстрації песимізму із залученням як вербального, так і невербального коду. Визначено, що дистанціювання є більш характерним для героя та використовується ним у більшому різноманітті ситуативних контекстів порівняно із антигероєм. Зокрема, герої вдаються до дистанціювання, прагнучі уникнути конфліктної взаємодії, захищаючи особистісний простір або відмовляючись приймати обставини, що склалися. Антигерої дистанціюються, щоб обмежити втручання в особистісну сферу або відмежуватися від несприятливої для них ситуації. Для комунікативного репертуару героя характерним є залучення всіх виділених для стратегії дистанціювання тактик. Водночас, у комунікативному репертуарі антигероя дистанціювання реалізується здебільшого тактиками самозахисту й підкреслення розбіжностей.

16.18.08.1320/222909. Семіотичні аспекти кінодискурсу. Крисанова Т.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.23-31. - укр. УДК 81'38; 801.6; 808.
Стаття присвячена вивченню семіотичних аспектів функціонування кінодискурсу. Розглянуто знакову природу кінодискурсу, визначено особливості взаємодії вербальної, невербальної і кінематографічної семіотичних систем, спрямованої на конструювання смислу. Запропоновано семіотичну модель кінодискурсу, виділено вербальні, невербальні і кінематографічні знаки кінодискурсу, які володіють рисами іконічності, індексальності й символічності. Семіотична модель кінодискурсу включає колективного автора і колективного реципієнта, семіотичну систему, полікодове висловлення, канал, посередника - акторів, а також комунікативний шум й інференційний умовивід. Процес інференційного умовиводу лежить в основі реконструкції колективним реципієнтом смислу, актуалізованого в кінодискурсі. Успішна реконструкція смислу полікодового висловлення залежить від спільного уявлення про картину світу і системи цінностей, які існують в колективній свідомості автора і реципієнта. У статті виділено складний характер співвідношення дискурсу фільму і дискурсу кіно, зазначено, що кінодискурс уміщує дискурс фільму, в якому відбувається трансляція полікодових висловлень, продукованих колективним автором. Соціальна і культурна спільність, певне історичне підґрунтя зумовлюють успішність кінокомунікації.

16.18.08.1321/222910. Візуальна мова ілюстрації як засіб комунікації (на матеріалі англійської та української мов). Лукьянова Т.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.32-40. - укр. УДК 811.111'22'42:791:75.
Стаття присвячена питанню інтерпретації полікодових текстів представниками різних культур, що наближує нас до розуміння когнітивно-афективного підґрунтя комунікативної діяльності людини; в роботі висвітлюються особливі риси, притаманні мові архітектури, художньої ілюстрації та кінофільму, які направлені на діалог із суспільством. Зокрема, у статті досліджується комунікативна функція полікодових текстів, які поєднують знаки різних семіотичних систем і репрезентують одну референтну ситуацію різними семіотичними засобами; розглядається вербальна інтерпретація цих текстів представниками різних культур; проводиться семіотичний аналіз рецензій кінокритиків та описів інтерпретації символіки ілюстрації; встановлюється спільне та відмінне у цих описах; досліджуються одиниці двох семіотичних систем: слова та речення / кольори, форми, фігури та лінії.

16.18.08.1322/222912. Структурно-семантичні типи висловлень застереження у німецькомовному діалогічному дискурсі. Крупкіна Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.48-55. - укр. УДК 81'37; 003; 81'22.
У статті на матеріалі сучасного німецькомовного діалогічного дискурсу встановлено структурно-семантичні засоби вираження мовленнєвого акту застереження з огляду на його гібридну природу. Застереження становить гібридний іллокутивний тип, який характеризується одночасною реалізацією двох іллокуцій - асертивної і директивної. Ці іллокуції пов'язані на рівні пропозиційного змісту: директивна складова становить спонукання адресата до певної дії, а асертивна складова - повідомлення певного стану справ, релевантного для предикованої у спонуканні дії. За критерієм мовного вираження застереження демонструє два типи -експліцитний і імпліцитний. Експліцитний мовленнєвий акт застереження має місце у випадках, коли: 1) асертивна та директивна складові виражені експліцитно, 2) іллокуцію застереження виражено за допомогою експлицитної перформативної формули на зразок Ich warne dich. Імпліцитний мовленнєвий акт застереження має три типи - з імпліцитно вираженою директивною складовою, з імпліцитно вираженою асертивною складовою та з імпліцитно вираженими обома складовими. Встановлено одинадцять структурно-семантичних моделей мовленнєвого акту застереження у німецькомовному діалогічному дискурсі, серед них три моделі стосуються експліцитного вираження, вісім - імпліцитного. Найпоширенішими засобами вираження застереження у німецькомовному діалогічному дискурсі є перформативна формула, сполучники sonst і denn, умовне речення зі сполучником wenn, висловлення спонукальної структури та модальні дієслова.

16.18.08.1323/222913. Комунікативні функції жестів у складі дейктичних жестово-вербальних висловлень в американському розважальному телеінтерв'ю. Максименко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.56-63. - укр. УДК 811.111'373:81.111'221.
У статті проаналізовано приклади функціонування дейктичних жестово-вербальних висловлень у контексті американського розважального телеінтерв'ю. Встановлено, що у складі жестово-вербальних висловлень дейктичні жести виконують інформативну функцію, активуючи візуальний канал сприйняття та структури онтологічних знань комунікантів, які слугують фоном для ідентифікації, класифікації й кваліфікації сутностей, що становлять собою об'єкти референції, які є частиною нелінгвального перцептивного контексту аналізованих актів когнітивно-комунікативної взаємодії. У цих актах дейктичні жести вказують на: а) референтів-адресантів / адресатів / третіх осіб - персональний дейксис; б) референти-предмети - предметний дейксис; в) просторові координати референтів - просторовий дейксис. Жестові дейктичні компоненти вказують на референта, в той час як вербальні дейктичні компоненти вказують або називають чи імплікують референта. Дейктичні жести доповнюють вербальні компоненти комунікації і взаємодіють з останніми за принципом координації або субординації.

16.18.08.1324/222914. Тактики супротиву владі в англомовному дитячому авторитарному дискурсі. Пахаренко А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.64-72. - укр. УДК 81'27.
Стаття присвячена дослідженню супротиву владі адресанта в авторитарному англомовному дитячому дискурсі. Авторитарність як риса характеру дитини знаходить відображення у її вербальній та невербальній поведінці. У статті розглядаються ситуації комунікативної взаємодії, де обидва учасники діалогу - діти. Адресатом спілкування є дитина, яка за допомогою вербальних та невербальних компонентів комунікації чинить супротив проявам владних настанов дитиною-адресантом. Маніфестація дитиною-адресатом незгоди є типовою для ситуацій, коли нею намагаються керувати, контролювати її дії/бажання, нав'язувати власні інтереси. Відповідь адресата у вигляді супротиву авторитарним діям адресанта є закономірною, адже поняття "чистої влади" не існує. Це веде до виникнення бінарної опозиції "влада - супротив". Метою адресата у такому випадку є намір не дозволити адресанту заявити та утвердити себе у ролі авторитарного мовця, а також уникнути необхідності коритись його волі та бажанням. Супротив дитини-адресата реалізується за допомогою низки комунікативних тактик, спрямованих на захист своїх інтересів і цінностей. У статті окреслено поняття супротиву як лінгвістичного явища, яке виникає у разі невизнання авторитарного впливу адресанта; виявлено особливості реалізації комунікативних тактик супротиву дитини-адресата; створено типологію видів супротиву відповідно до ступеня його ефективності та прояву у процесі комунікації.

16.18.08.1325/222915. ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ як лінгвокультурний концепт. Валюкевич Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.73-79. - укр. УДК 81'27.
У статті викладено результати когнітивно-дискурсивного аналізу змісту, структури і засобів реалізації концепту ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ. Зовнішність розглянуто як сукупність ознак, які доступні чуттєвому віддзеркаленню й виділяються під час візуального сприйняття людини. Зоровий образ людини є цілісним, що дозволяє розглядати зовнішність як перцептивний гештальтний концепт. Здатність зовнішності відображати цінність дозволяє виділити ціннісний компонент у структурі концепту, що вивчається, і розглядати його в межах лінгвокультурного підходу, згідно з яким центром концепту є ціннісний компонент. Проаналізовано засоби оцінювання зовнішності відповідно до чинних еталонів і стандартів. Побудовано шкалу оцінок зовнішності. Виділено концептуальні метафори, що об'єктивують образний компонент у структурі концепту, сформовано їх діапазон.

16.18.08.1326/222916. Когнітивно-функціональний підхід до вербалізації руху в комунікативному просторі. Віротченко С.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.80-86. - укр. УДК 81'27.
Стаття присвячена проблемі концептуалізації комунікативного простору в англійській мові. Простір - фундаментальне поняття людського мислення, що відображає багатогранний характер існування світу, це середовище комунікативної діяльності та необхідний компонент сприйняття світу. Реалізуючи комунікативну взаємодію, комуніканти створюють комунікативний простір, який складається з особистих просторів дискурсивних особистостей - адресатно-комунікативного та адресантно-комунікативного, що мають центр і периферію. У природній мові ментальне уявлення про простір перетворюється в текст. Вивчення засобів вербалізації переміщення в просторі залишається одним з актуальних питань сучасних лінгвістичних досліджень. При цьому рух в особистому чи комунікативному просторі потребує більш глибокого дослідження. У фокусі уваги нашого дослідження - схематична модель руху, що актуалізується вербальними конструкціями руху у просторі. У ході аналізу

вербальних конструкцій переміщення в просторі, що описують рух у комунікативному просторі, ми виявили, що вони актуалізують образ-схеми джерело-шлях-ціль з бінарними опозиціями (вперед і назад) та компонентами, ціле-частина, описуючи переміщення усього тіла або частини тіла комуні-канта, центр-периферія, яка представляє рух у просторі в залежності від дальності переміщення комуніканта. Таким чином, когнітивно-орієнтована теорія, представлена у статті, пояснює схематичну модель руху у комунікативному просторі та її актуалізацію.

16.18.08.1327/222917. Злочин як категоріальний концепт та категорія. Змійова І.В., Калюжна А.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.87-94. - укр. УДК 81'373; 001.4.
У статті розглянута поняттєва категорія ЗЛОЧИН, структура якої обумовлена особливостями поняттєвих характеристик категоріального концепту ЗЛОЧИН, вербально представленого в англійській мові і такого, що виступає класифікатором вказаної категорії. Лексично представлена поняттєва категорія ЗЛОЧИН структурована як радіальна категорія, що має суперординатний та субординатний рівні. її члени знаходяться в родо-видових відношеннях і формують субкатегорії і розширення, радіально структуровані за загальним принципом ЦЕНТР - ПЕРИФЕРІЯ. Отримані дані демонструють умовну схожість членів категорії ЗЛОЧИН. Між ними спостерігається частковий збіг за різним числом ознак. Численні засоби вербалізації класифікатора категорії - концепта ЗЛОЧИН згруповані у синонімічні ряди згідно відтінків змісту і є підґрунтям для визначення субкатегорій та розширень у побудові поняттєвої категорії ЗЛОЧИН. У нашому дослідженні поняттєва категорія ЗЛОЧИН структурована з опорою на такі засоби вербалізації концепту ЗЛОЧИН, які слугують на позначення злочинів проти людини та проти власності. На підставі цього усередині суперординатної категорії ЗЛОЧИН виділено дві частини: ЗЛОЧИН 1 (проти людини) та ЗЛОЧИН 2 (проти власності), які оточені шістьма категоріями субординатного рівня. Суперординатній категорії ЗЛОЧИН 1 (проти людини) підпорядковуються три категорії субординатного рівня НАСИЛЬСТВО, ВИКРАДЕННЯ, ВБИВСТВО. Суперординатній категорії ЗЛОЧИН 2 (проти власності) також підпорядковуються три категорії субординатного рівня НЕЗАКОННЕ ПРОНИКНЕННЯ, ПРИВЛАСНЕННЯ МАЙНА та ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА. Окремі субкатегорії мають певну кількість розширень. Таким чином, у роботі запропонований спосіб структурування категорії на основі категоріальних концептів.

16.18.08.1328/222918. Концепт БІЗНЕСМЕН у лінгвальних мережах (на матеріалі англійської мови). Старцева Н.М., Сапрун І.Р. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.95-102. - рос. УДК 81'373; 001.4.
Стаття присвячена когнітивно-лінгвістичному дослідженню одного з базових концептів бізнес-сфери -концепту БІЗНЕСМЕН, з використанням номінативного корпусу англійської мови, словникових дефініцій лексеми businessman, уявлень членів англійського мовного соціуму про бізнесмена і актуалізації концепту в сучасному дискурсі. Когнітивні ознаки концепту БІЗНЕСМЕН, його онтологічні зв'язки структуровані відповідно до методики лінгвальних мереж у вигляді п'яти базових фреймів - предметного, акціонального, посесивного, ідентифікаційного і компаративного. Виділені на пропозиціональній основі, ці фрейми та їх різновиди утворюють фреймову (когнітивну) мережу даного концепту.

16.18.08.1329/222919. Синергетика композиції мовленнєвого твору. Піхтовнікова Л.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.103-109. - рос. УДК 811. 111-26.
У статті розглянуто різні трактування поняття композиції мовленнєвого твору, досліджено окремі чинники її самоорганізації. Обґрунтовано, що найбільш універсальним є трактування композиції з описом її чотирьох рівневої ієрархії. Ця ієрархія складається з формального, формально-змістового, змістового та асоціативно-образного (символічного) / концептуального рівнів. Показано, що інші концепції композиції поряд із їх достоїнствами мають і недоліки й частково вміщуються в більш повну концепцію чотирьох рівнів. У неформалізованих текстах, якими є, наприклад, художні, науково-популярні, публіцистичні та інші тексти, їх композиції притаманна самоорганізація. Цей синергетичний за своєю природою процес виникає завдяки протиріччям, які органічно присутні на кожному рівні композиції. Подолання протиріч призводить до виникнення конструкції (композиції) мовленнєвого твору. Ця конструкція є усталеною у будь-якому дискурсі за кількістю рівнів та їх призначенням, але індивідуальною за своєю авторською реалізацією. У статті наведено приклади і пояснення, яким чином у текстах використовуються маркери для зв'язку рівнів композиції та забезпечення синергії усієї композиції. Показано зміну семантики маркера при його використанні на різних ієрархічних рівнях композиції. При цьому маркер еволюціонує від простого позначення однакового смислу в різних частинах тексту до символічного позначення образного або концептуального смислу на вищому рівні композиції. Вивчено так звані інструкції адресанта, як читати і розуміти текст. Такі інструкції зустрічаються у самому тексті або в метатексті і взаємодіють з маркерами, трансформуючи їх. Наведено приклади подібних інструкцій, починаючи від простих та тривіальних і до таких, які змінюють внутрішню структуру усіх рівнів композиції мовленнєвого твору. Останні випадки зустрічаються у постмодерністській літературі. Перспективою розвитку праці є подальше вивчення синергетичних процесів у композиції та більш детальна ідентифікація лінгвістичного інструментарію цих процесів.

16.18.08.1330/222920. Реалізація інтертекстуального потенціалу прецедентного феномену "Humpty Dumpty" в англомовних текстах різних функціональних стилей. Нефьодова О.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.110-117. - укр. УДК 81'42; 801.7.
У статті розглядаються процеси формування й інтертекстуальної актуалізації прецедентного феномену "Humpty Dumpty'", який є важливою складовою лінгвокультурної компетентності носія англійської мови. Прецедентний феномен "Humpty Dumpty'" формується на підставі низки мультимодальних джерел. Його основним аспектом прецедентності є однойменний прецедентний образ, який і актуалізується при інтертекстуальних взаємодіях, які можна розглядати як окремий випадок процесів концептуальної інтеграції. Інтертекстуальні посилання на прецедентний феномен "Humpty Dumpty'" реалізуються в текстах-приймачах різних функціональних стилів та тематики, що можна пояснити тим, що досліджуваний прецедентний феномен при міжтекстових взаємодіях відтворює одну з базових для західної цивілізації орієнтаційних метафор: "DOWN is SICKNESS, DEATH, DEPRAVITY". При інтертекстуальній інтеграції прецедентного феномену "Humpty Dumpty'" до текстів різних жанрів, його рудиментарні вербальні структури зазнають лексико-граматичних, стилістичних та прагматичних трансформацій. Лексико-граматичні трансформації частково визначаються відповідними структурами тексту-приймача, в якому реалізується інтертекстуальне посилання, і можуть бути представлені, зокрема, компресією (редукцією), замінами окремих лексичних одиниць, інверсією, змінами часу та стану вихідних лексико-граматичних структур. Такі трансформації безпосередньо залежать від прагматичних трансформацій прецедентного феномену, серед яких найчастотнішою є травестування, яке реалізується при інтеграції інтертекстуального посилання у маргінальний за статусом текст-приймач.

16.18.08.1331/222921. Тема-рематична прогресія як когнітивний механізм комічного. Кузнецова О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.118-124. - укр. УДК 81'38; 801.6; 808.
У статті вперше пропонується дослідження тема-рематичної прогресії у якості когнітивного механізму створення комічного. Запропонований механізм полягає у створенні гумористичного ефекту через мовне вираження стилістичних засобів у ремі

надфразової єдності. До найбільш частотних стилістичних прийомів, виділених у художніх текстах сучасного американського письменника Дейва Баррі, відносимо гіперболу, прийом обманутого очікування, применшення. Великі обсяги надфразової єдності у порівнянні з реченням дозволяють їй мати більш розгорнуті тему та рему, які й розміщуються у цілій серії речень. Тема характеризується певною незавершеністю, недомовкою, тим самим викликає інтерес у читача/адресата. Рема виступає у ролі "довгоочікуваної відповіді", є своєрідним розширенням, поясненням, насиченим стилістичними прийомами комічного. Результати проведеного аналізу дозволяють виділити два види тема-рематичних зв'язків у художньому тексті: контактний та дистантний. Такий спосіб виділення теми та реми надфразових єдностей у тексті потребує залучення адресатом когнітивних механізмів декодування інформації, представленої у художніх текстах автора/адресанта. Встановлено, що для контактного зв'язку типовими є приклади, де тема-рематичний механізм наведений простою лінійною прогресією, складною прогресією з константною темою, і складною прогресією з "накладанням значення". Дистантний зв'язок характеризується прикладами з дублюванням вербальних тема-рематичних відносин невербальними - малюнками, співвіднесеністю теми та реми як вербальне/невербальне. Виявлено, що для дистантного виду зв'язків притаманне використання невербального виду комунікації, репрезентованого у художніх текстах Дейва Баррі малюнками.

16.18.08.1332/222922. Зміна фону і фігури в трьохкомпонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності (на матеріалі публічних промов Б. Обами і Д. Кемерона). Понікарьова А.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.125-130. - укр. УДК 811.111'367.335'42.

У статті обґрунтовуються методологічні засади та пропонуються методичні інструменти когнітивно-дискурсивного аналізу складних синтаксичних конструкцій на матеріалі промов Б. Обами і Д. Кемерона. Інструментарій когнітивних операцій управління увагою застосується для виявлення патернів зміни фону і фігури у трьох-компонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності. Виявлено три базові структурно-семантичні типи синтаксичного аранжування, що лежать в основі утворення трьохкомпонентних складносурядних речень із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обами і Д. Кемерона: структурно-смислове інкорпорування, смислове інкорпорування та ланцюжкове приєднування. Взаємодія цих базових типів аранжування складних речень пояснюється в термінах когнітивних операцій управління увагою. Смислове інкорпорування є нелінійним типом підрядного зв'язку, де підрядна предикація слугує фоном, що визначає час, причину / передумову або епістемічну рамку події, вираженої головною предикацією, яка функціонує як фігура. Структурно-смислове інкорпорування та ланцюжкове приєднування є лінійними типами зв'язку, де попередня предикація в синтагматичному ланцюжку слугує фоном для інтерпретації наступної предикації, яка функціонує як фігура. У реченні, побудованому за участі структурно-смислового інкорпорування та ланцюжкового приєднування фокус уваги рухається прогресивно у процесі розгортання синтагматичного ланцюжка, оскільки цим базовим типам синтаксичного зв'язку притаманний лінійний тип зміни фону і фігури. У реченні, яке включає смислове інкорпорування, фокус уваги визначається позицією головної клаузи смислового інкорпорування і, відповідно, має прогресивний або регресивний характер.

16.18.08.1333/222923. Конструкции be + причастие II и have + причастие II в процессе становления категории временной отнесенности в английском языке. Сердюк В.Н., Котова А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.131-136. - рос. УДК 81'36.

Статья посвящена изучению синтаксических конструкций be + причастие II и have + причастие II в процессе становления категории временной отнесенности с учетом состояния системы языка в древнеанглийский, среднеанглийский и ранненовоанглийский периоды на основе переводов Евангелия: англосаксонский перевод 995 г.; Уиклиф 1389 г.; Тиндейл 1526 г., авторизованный перевод 1611 г. Проанализирован процесс распространения описательных форм с перфектным значением. Определена роль префиксов a- и ge- в процессе развития форм перфекта, рассмотрены значения префиксальных глаголов в определенной коммуникативной ситуации. Изучено употребление перфектных форм с переходными и непереходными глаголами во все периоды развития грамматической системы английского языка. Развитие перфектных форм рассматривается с точки зрения функциональности существующих вариантов, возникающих в результате влияния внутренних и экстралингвистических факторов. Детально изучены контакты с другими языками и диалектами и результат их влияния на английский язык в рассматриваемые периоды. Делается вывод о том, что перфектные формы являются природно германскими, развитыми на основе конструкции глагола have с причастием II. На процесс становления глагола have как вспомогательного глагола перфекта повлияли кельтские языки, скандинавские диалекты и нормандский диалект французского языка. Редукция древнеанглийских префиксов сыграла решающую роль в становлении категории временной отнесенности. Намечаются перспективы дальнейшего рассмотрения форм английского глагола с использованием системно-функционального подхода, который является основой исторической социолингвистики.

16.18.08.1334/222925. Ептоніми О. Вайлда в німецькій мові: еколінгвістичний підхід. Оніщенко Н.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.144-151. - укр. УДК 81'373; 001.4.

Статтю присвячено вивченню явища ептонімічності в межах еколінгвістичного підходу. Еколінгвістика зумовлює погляд на мову як у єдності її внутрішньої структури та природного, соціального, психологічного та регіонального оточення. Ептоніми як первинно вільні цитати, що в процесі розвитку набули стійкості, чиє авторство усвідомлюється мовцями і які підлягають деривaційним процесам, є результатом когнітивних та соціокультурних чинників адаптації нових знакових явищ до існуючого мовного середовища. У межах транслінгвального напрямку еколінгвістики вивчаються процеси адаптації явищ однієї мови у сфері функціонування іншої, тож цитовані ептоніми англійської мови (зокрема авторства Оскара Вайлда), є одним із прикладів траслінгвальної адаптації, описуваної в термінах еколінгвістики. Завданням роботи є визначення концептуальних та трансляторних чинників, які дозволяють іншомовним цитатам адаптуватися в німецькомовно-му середовищі та укорінитися в ептонімічній концептосфері німецької мови. У процесі дослідження було встановлено конфігурацію концептів, які вербалізуються епонімами О. Вайлда в німецькій мові, було здійснено інвентаризацію перекладацьких прийомів для встановлення шляхів набуття іншомовними цитатами адаптованої ептонімічної форми в німецькій мові. У центрі концептосфери ептонімів О. Вайлда в німецькій мові знаходиться мегаконцепт ЛЮДИНА, якому підпорядковано ієрархічно нижчі концепти БІОФІЗІОЛОГІЯ, ПСИХІКА, СОЦІАЛЬНИЙ СТАН та ПОВЕДІНКА. Більшість ептонімів апелюють до концептів ЖІНКА-ЧОЛОВІК, МИСЛЕННЯ, МОРАЛЬНІ ЯКОСТІ, МИСТЕЦТВО, СУСПІЛЬСТВО. Серед трансляторних чинників адаптації ептонімів О. Вайлда слід відзначити фонетично-імітаційні (алітерація, паронімія), морфолого-категорійні (номіналізація), лексико-семантичні (метафоричність, звуження значення, синонімія) та сентенційні (експансія, редукція) трансформації.

16.18.08.1335/223005. Особливості морфологічної розмітки корпусів української мови на прикладі технічної документації. Петрасова С.В., Кузьміна М.О., Мануйлов І.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273), С.114-117. - укр. УДК 81'366.

У статті розглядаються особливості автоматичної морфологічної розмітки корпусів текстів української мови. Створено корпус текстів української мови, які представляють інструкції технічної документації. Розроблено систему тегів для формалізації морфологічної інформації. Описано розроблену програмну реалізацію запропонованого методу автоматичної морфологічної

розмітки, що дозволяє отримувати з корпусу технічної документації приклади вживання в мові як конкретних словоформ, так і слів у всіх їх граматичних формах.

16.18.08.1336/223371. Специфіка лексикографічного опису ареальної фразеології. Лісковацька Х.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.11-17. - укр. УДК 378.14:81 -115.
У статті розглядаються головні ознаки ареальних фразеологізмів (фразеологічне значення, компонентний склад, граматичні категорії, відтворюваність, цілісність, емоційність, образність, експресивність, оцінність), наводиться класифікація (порівняльні фразеологізми, каламбурні вислови, фразеологізми, що виникли на основі метафоризації й метонімізації), досліджується періодизація фразеології як науки загалом та ареальної фразеології зокрема, вивчається досвід лексикографічного опрацювання діалектної фраземіки Б. Ларіна, С. Бевзенка, А. Сагаровського, В. Ужченка і Д. Ужченка, Г. Доброльожі, В. Чабаненка та інших, аналізуються приклади словникових статей з найбільш відомих лексикографічних праць.

16.18.08.1337/223387. Лінгвістичні особливості німецькомовних публіцистичних текстів. Ференчук І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2(27), С.121-129. - укр. УДК 532.675.
У статті аналізуються лінгвістичні особливості німецькомовних публіцистичних текстів на сучасному етапі. У процесі роботи вирішуються такі завдання: окреслюється коло теоретичних питань, пов'язаних з диференціацією понять "публіцистичний стиль" і "дискурс"; стисло перераховуються основні риси функціонального стилю публіцистичних текстів. Розглянуто структурні і семантичні характеристики текстів засобів масової інформації. Зазначається, що німецькі тексти засобів масової інформації містять заголовок, вступ, основну частину і висновок. Надається по кілька прикладів вживання стилістичних фігур у сучасних німецькомовних публіцистичних текстах, а саме епітетів, метафор, стилістичних порівнянь, метонімій, алюзій, неологізмів, діалектизмів та запозичених слів.

16.31 Прикладне мовознавство

16.18.08.1338/218010. Оптимізація алфавіту інформативних ознак для автоматизованої системи розпізнавання мовців критичного застосування. Береза А.О., Биков М.М., Ковтун В.В. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №3(249), С.222-227. - укр. УДК 681.327.12.
В результаті проведених досліджень виконано математичну постановку задачі ідентифікації оптимального алфавіту інформативних ознак для застосування у автоматизованих системах розпізнавання мовців критичного застосування. Для цього використано математичний апарат сингулярного аналізу до процесу екстрагування інформативних для розпізнавання мовця ознак із мовного сигналу і сформульовано алгоритм, який дозволяє як ранжувати інформативні ознаки за їх ефективністю для розпізнавання мовця так і, враховуючи комплексний характер інформативних ознак, - оптимізувати розмір їх алфавіту для прийняття рішень в задачі розпізнавання мовців. Запропонований метод базується на математичному перетворенні, функціями якого є власні вектори коваріаційної матриці вхідного сигналу, значення яких дозволяють виділити найменш корельовано інформативні для розпізнавання мовця ознаки. Алгоритм аналізу інформативних ознак на основі запропонованого методу адаптований для систем розпізнавання мовців критичного застосування із блоком прийняття рішень на основі нейромережевого класифікатора глибокого навчання.

16.18.08.1339/219434. Активні методи навчання англійської мови. Мартиненко М.Ю. // Вісник Кременчуцького нац. ун-ту ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т, 2017, №2(103), ч.2, С.68-74. - англ. УДК 811.111:378.147.
Розкрито особливості застосування активних методів навчання в процесі викладання англійської мови. Наведено відмінності у використанні традиційних та сучасних методів навчання іноземної мови, які базуються на комунікативному підході та інормаційних технологіях. Доведено, що використання активних методів навчання (ігровий метод, метод навчальної електронної дискусії, кейсовий метод, проблемне навчання) дозволяє зробити процес навчання та учіння англійської мови біль цікавим та невимушеним. Дані методи допомагають не лише розвивати у студентів навички читання, письма та говоріння англійською мовою, а також уміння приймати самостійні рішення та розв'язувати проблемні завдання будь-якої складності та тематики.

16.18.08.1340/219605. Критерії аналізу логіко-лінгвістичних моделей речень природної мови. Вавіленкова А.І. // Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №7(1229), С.118-122. - укр. УДК 510.635:004.891(045).
Для здійснення змістовного аналізу електронних текстових документів запропоновано використовувати формальні логіко-лінгвістичні моделі. Метою статті є опис критеріїв аналізу формальних моделей, що здатні відображати зміст речень природної мови та формуються з використанням математичного апарату логіки предикатів. Описані критерії аналізу логіко-лінгвістичних моделей необхідні для побудови формальних моделей електронних текстових документів.

16.18.08.1341/219635. Аналіз граматичних можливостей науково-технічного перекладу. Агейчева А.О., Комарова О.І. // Вісник НТУ "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №18(1240), С.85-90. - укр. УДК 378.018.43.02:004.
Стаття є оглядом найбільш значних досліджень з проблем перекладу англійської науково-технічної термінології. Представлені класифікація та аналіз труднощів, що виникають при перекладі, пояснені їх основні причини. Пропонуються шляхи вирішення проблем перекладу науково-технічних термінів. В статті досліджено деякі аспекти науково-технічного перекладу. На прикладах підтверджено та доведено головні особливості науково-технічного перекладу. В статті досліджено головні підходи в перекладі науково-технічної термінології. Наведені причини труднощів у процесі аналізу зовнішньої форми і структурної організації терміну.

16.18.08.1342/219770. Автоматизоване вилучення рекламних текстів з контенту. Бабкова Н.В., Колодна Л.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.86-91. - укр. УДК 004.91.
У статті було проаналізовано особливості кожного з функціональних стилів та визначено характерні риси рекламних текстів. Було визначено основні образні та стильові засоби, синтаксичні конструкції, що є найбільш характерними для рекламного тексту, та лексику, яка є найбільш вживаною у рекламі. Описано особливості структури рекламного тексту та на основі його аналізу у системі функціональних стилів та його особливостей на усіх мовних рівнях, виокремивши його найважливіші риси, створено алгоритм для визначення рекламного стилю тексту, який може бути використаний для блокування та очищення контенту веб-сайтів від рекламних пропозицій різноманітних компаній.

16.18.08.1343/219826. Застосування темпоральної логіки при побудові формальних моделей електронних текстів. Вавіленкова А.І. // Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №23(1245), С.84-88. - укр. УДК 510.635:004.891(045).
Змістовний аналіз електронних текстових документів передбачає виявлення та встановлення логічних зв'язків між формальними моделями, якими описується зміст окремих частин - речень природної мови. Тому у статті проаналізовано засоби опису впорядкованості подій у часі, що базуються на темпоральній логіці, та запропоновано формальні правила та шаблони

для автоматичного визначення часових рамок електронного текстового документу за рахунок відстеження ланцюжків тем і рем, тобто послідовності розгортання думки.

16.18.08.1344/219975. Формалізація прийомів інформаційно-психологічної маніпуляції. Голуб З.Д. // Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №32(1254), С.55-61. - укр. УДК 004.773.2.
У статті розглянуто маніпулятивний прийом як складову частину тактик інформаційно-психологічних маніпуляцій (ІПМ). Запропоновано класифікацію прийомів ІПМ за метою. Формалізовано прийом ІПМ, описано систему маркерів ІПМ, яка базується на синтаксичних та лексичних ознаках. Продемонстровано формалізацію структурних елементів прийому ІПМ за допомогою нотації Бекуса-Наура та наведено приклади маркерів синтаксичного, пропозиційного та семантичного рівнів для української, англійської та німецької мов.

16.18.08.1345/220932. Ефективний алгоритм для синтаксичного аналізу речень з використанням семантично по- значених зважених афіксних контекстно-вільних граматик. Давидов М.В., Лозинська О.В., Пасічник В.В. // Радіоелектроніка, інформатика, управління. Запоріжжя: Запорізький нац. техн. ун-т, 2017, №4(43), С.124-130. - англ. УДК 004.912.
Актуальність. Розглядається задача підвищення ефективності афіксних граматик над скінченною граткою (AGFL). AGFL - це контекстно-вільна граматика з гнучкими і компактними формами для розбору текстів на природних мовах. Мета роботи. Метою роботи є підвищення ефективності розбору речень за допомогою модифікації AGFL, яка додає семантичні атрибути в продукції граматики і вводить нову форму продукцій під назвою "шаблонна продукція". Ця модифікація допомагає зменшити кількість продукцій, необхідних для опису мови, і дозволяє зменшити обчислювальну складність алгоритму синтаксичного аналізу. Метод. Розроблено математичну модель шаблонної продукції і доведено теорему про те, що існує нормальна форма шаблонних продукцій, а процедура нормалізації породжує еквівалентну граматику. Нормальна форма використовується для підвищення ефективності розбору українських речень. Шаблонні продукції допомагають описувати правила на основі онтології в короткій і обчислювально ефективній формі. Вивчається нормальна форма шаблонних продукцій і пропонується ефективний алгоритм для розбору речень. У найгіршому випадку обчислювальна складність запропонованого алгоритму становить $O(n^3 \cdot m(p)^3 \cdot m(r))$, де n - довжина вхідного рядка терміналів, m(p) - максимальне число комбінацій символів і атрибутів, які можуть породжувати один і той самий рядок терміналів, m(r) - максимальне число продукцій, які мають той самий стартовий нетермінальний символ в правій частині. Час синтаксичного аналізу виявився майже лінійною функцією від кількості слів у реченні при розборі тестової бази речень української художньої літератури. Результати. Розроблений метод був реалізований в програмному забезпеченні UkrParser, яке доступне з відкритим вихідним кодом на GitHub. Висновки. Розроблений алгоритм був протестований на базі даних українських речень і продемонстрував в десять разів більшу швидкість розбору, ніж аналізатор "Stanford Parser". Майбутні дослідження можуть бути сфокусовані на розробці граматично доповнених онтологій для більш широкого набору предметних областей, що має поліпшити результати семантичного аналізу речень.

16.18.08.1346/221245. Современные методы обработки естественного языка. Близнюк Б.О., Васильева Л.В., Стрельников И.Д., Ткачук Д.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Математичне моделювання. Інформаційні технології. Автоматизовані системи управління. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №36, С.14-26. - англ. УДК 004.89.
У даній статті розглянуті основні напрямки обробки природної мови. Проаналізовано основні напрямки обробки, методи, інструменти та бібліотеки, що наразі доступні. Проведено два експерименти, де дані методики були застосовані для вирішення реальних завдань - аналіз тональності новин щодо деяких крипто валют з метою визначення залежностей між новинами і обмінним курсом і аналіз фактів про співпрацю компаній, використовуючи їх згадки в різних прес-релізах. Показано, що аналіз текстових даних має велике практичне значення в сучасному світі.

16.18.08.1347/221910. Проблеми перекладу просвітницьких есе і шляхи їх подолання. Дьяченко С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.43-50. - укр. УДК 81 '25:82-4.
У статті характеризує вимоги до сучасного перекладного тексту, аналізуються стратегії і тактики, які використовує перекладач при перекладі британських просвітницьких есе (на прикладі "An Essay concerning Human Understanding" Джона Локка) на російську й українську мови, виявляються труднощі, з якими він стикається на морфологічному, лексико-семантичному і синтаксичному рівнях, і пропонуються шляхи їх подолання.

16.18.08.1348/221977. Репрезентация авторской метафоры в переводческом дискурсе русской и немецкой картин мира. Рябова М.Э. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.51-56. - рос. УДК 81'25:821.111.
Розглядаються лінгвістичні аспекти репрезентації авторської метафори в контексті перекладу з російської мови на німецьку. Виявлено відмінності у способах репрезентації дійсності в російській і німецькій картинах світу, реалізовані в авторських метафорах. Високорозвинений навик самоконтролю перекладача допоможе уникнути неточностей і помилок перекладу авторських засобів створення виразності. Зроблено висновок про можливість еквівалентного перекладу авторських метафор у рамках діалогу російської і німецької картин світу.

16.18.08.1349/222104. Особливості перекладу німецьких термінів у галузі робототехніки. Слюсаренко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.102-108. - укр. УДК 811.112.2'276.6(045).
У статті розглядаються особливості засвоєння та перекладу німецької термінології з вживанням в галузі робототехніки. Науково-технічна термінологія являє собою широкий шар лексики, що інтенсивно розвивається та активно взаємодіє з іншими шарами лексики. Тому вивчення закономірностей утворення термінологічної лексики, її структури та семантики, стало одним з найважливіших завдань сучасної лінгвістики. З'ясовано, що аналіз допомагає знайти актуальні тенденції термінотворення, а саме запозичення, абревіатури, термінологізація та детермінологізація. Обґрунтовано, що складність перекладу науково-технічних текстів полягає у розкритті та передачі іншомовних реалій.

16.18.08.1350/222188. Актуальне членування речення у перекладі (на матеріалі прози Д. Лессинг). Крамар В.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.35-40. - укр. УДК 81'25.
Розглянуто компоненти актуального членування речень у дискурсі. Зазначено структурну різницю у загальній побудові стилістично нейтрального тексту і емоційного або логічно акцентованого дискурсу. Наведено окремі результати перекладу роману Д. Лессинг "У цьому світі, Бене…" з огляду на особливості актуального членування речень. Автор пропонує відійти від усталеної у вітчизняному перекладознавстві традиції вільного поводження із синтаксисом цільового речення, коли оригінальне речення містило емфазу. Оскільки емфаза переважно призводить до змін в актуальному членуванні речення, в перекладі потрібно - звичайно без грубих порушень стилістичних норм цільової мови - зберігати синтаксичну емфазу оригіналу і нерідко посилювати її лексичними засобами.

16.18.08.1351/222764. Лінгвокультурні контрасти і перекладацькі трансформації. Донець П.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.6-10. - рос. УДК 81.2я73-102.0.
На основі моделі лінгвокультурних контрастів, що грунтується на концепції внутрішньомовної форми змісту (сенсу), в статті наново переосмислюється проблематика перекладацьких трансформацій. Пропонується, зокрема, розмежування поверхневих трансформацій (запозичення, опущення, додавання, переставлення, виправлення, простої заміни), а також глибинних (ускладнених): морфологічних, синтаксичних, імплікативних, аналоговх, дефініювання, транспозиції, компенсації та ін.

16.18.08.1352/222765. Процес перекладу як мовленнєво-розумова діяльність. Ейгер Г.В., Безугла Л.Р. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.11-20. - рос. УДК 81.255.4.
У статті з опертям на класичні роботи з перекладознавства розглядається переклад з природних мов на природні як особливий вид мовленнєвої діяльності, пов'язаний зі специфічною стадією опосередкування переходу від форми до змісту та від змісту до форми людською свідомістю. На ґрунті аналітичного огляду концепцій процесу перекладу (зокрема, в теорії художнього перекладу і в загальній теорії перекладу) доводиться, що предметом загальної теорії перекладу має бути дослідження й опис процесу перекладу як двостороннього акту комунікації, що включає стадії сприйняття й породження мовленнєвих висловлень. Розумовий характер процесу перекладу передбачає урахування контексту й виокремлення висловлення в якості одиниці перекладу.

16.18.08.1353/222766. Відтворення англійських конвенціональних метафор емоцій в українських перекладах. Мартинюк А.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.21-28. - укр. УДК 811.111'255'373.612.2.
Метою статті є встановлення особливостей українських перекладів англомовних конвенціональних метафор емоцій на основі інтеграції положень когнітивної лінгвістики, насамперед, теорії концептуальної метафори, та когнітивного перекладознавства, які дозволяють розглядати перекладацьку діяльність як когнітивний семіозис. Результати аналізу українських перекладів 500 конвенціональних метафор емоцій з англомовних художніх текстів свідчать, що у концептуалізації емоцій представниками англійської та української лінгвокультур переважають спільні метафоричні моделі. У обох лінгвокультурах найпоширенішою є метафора, втілена образ-схемою КОНТЕЙНЕР. Разом з тим, україномовні перекладачі переважно замінюють метафоричну модель ЕМОЦІЯ як КОНТЕЙНЕР, в якому перебуває ЛЮДИНА-ЕКСПЕРІЄНЦЕР ЕМОЦІЇ, на модель ЕМОЦІЯ як ВМІСТ ЛЮДИНИ-КОНТЕЙНЕРА: ЛЮДИНА уявляється КОНТЕЙНЕРОМ, сповненим ЕМОЦІЄЮ. Власне ЕМОЦІЯ як ВМІСТ КОНТЕЙНЕРА для ЛЮДИНИ-ЕКСПЕРІЄНЦЕРА концептуалізується як ВОДА, СВІТЛО, ПАПІР / ТКАНИНА, у той час як ЕМОЦІЯ як ВМІСТ ЛЮДИНИ-КОНТЕЙНЕРА концептуалізується як ВОДА, СВІТЛО, ВОГОНЬ, ІСТОТА, ПРЕДМЕТ, РОСЛИНА і ГРАВІРОВКА. Культурна специфіка концептуалізації емоцій проявляється також у заміні КОНТЕЙНЕРА активним началом: ЛЮДИНА / СТИХІЙНА СИЛА, яка СПРИЧИНЯЄ ВПЛИВ на ЕКСПЕРІЄНЦЕРА ЕМОЦІЇ. В англійській мові конвенціональні метафори, побудовані на образ-схемі КОНТЕЙНЕР, втілюються синтаксичними структурно-семантичними патернами (вільними словосполученнями), а в українській мові, окрім того, і морфологічними структурно-семантичними патернами (сполученнями префіксів з основами).

16.18.08.1354/222767. Емотивна лексика історій Каті Петровської "Vielleicht Ester" в українському перекладі. Романова Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.29-36. - укр. УДК 81'255.4 [811.112 + 811.161.2].
У статті розглянуто особливості українського перекладу німецькомовної емотивної лексики - носія людських емоцій. Визначено, що культурні відмінності німецької і української мов зумовлюють використання при трансляції емотивної лексики з німецької мови на українську мову двох різновидів прийомів: теоретично можливих і прийомів, що виходять за межі теоретично можливих. Теоретично можливі прийоми охоплюють регулярні (словникові) відповідники й нерегулярні (контекстуальні та поняттєві заміни), прийоми, що виходять за межі теоретично можливих, зводяться до нівелювання емотивного контексту або емотивного значення лексеми в лінгвістичному контексті, ігнорування графічного виділення емотивної лексики, а також поєднання граматичних (зміна порядку частин речення) і лексичних (додавання соматизмів) трансформацій, антонімічного перекладу з додаванням модальних дієслів або лексико-семантичних замін.

16.18.08.1355/222769. Трансадаптація англомовних та україномовних аудіовізуальних текстів для осіб з вадами зору та слуху. Лукьянова Т.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.47-51. - укр. УДК 811.111'255.
Статтю присвячено проблемі перекладу та адаптації англомовних та україномовних аудіовізуальних текстів, а також доступності інформації для осіб з вадами зору та слуху. У роботі аналізуються особливості укладання субтитрів та правил аудіоопису, досліджуються проблеми, пов'язані з навичками читання та розуміння тексту у осіб з вадами слуху, розглядаються перекладацькі трансформації та способи перекладу аудіовізуальної продукції для зазначених аудиторій.

16.18.08.1356/222771. Поліпарадигматизм та міждисциплінарність як методологічні принципи перекладознавчого аналізу прецедентних імен. Тащенко Г.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.58-64. - укр. УДК 811.111'255'373.2.
У статті розглянуто вплив культурологічних, когнітивних, історичних та прагматичних чинників на переклад прецедентних імен у світлі міждисциплінарного підходу. Увагу сфокусовано на особливостях відбиття поліпарадигмального характеру прецедентних імен у способах їх перекладу та підкреслено потребу у врахуванні перекладачем асоціативно-образних характеристик імені, аби забезпечити прозорість його смислу задля вчинення автентичного прагматичного впливу та зберегти культурно-історичну специфіку, яку воно уособлює. У роботі акцентується важливість адекватного сприйняття повідомлення, що містить прецедентне ім'я, цільовим читачем як представником відмінної лінгвокультури на певному етапі її розвитку, а відтак носієм іншої когнітивної бази, та простежується розвиток поглядів на переклад прецедентних імен у зв'язку зі зміною парадигм у перекладознавстві, що дає можливість усвідомити релевантність кожного із зазначених аспектів імені, наділеного ознаками прецедентності, для його якісного перекладу.

16.18.08.1357/222787. Прагматика навчальних мов і навчання іноземної мови з орієнтацією на компетенцію / Lernersprachenpragmatik und kompetenzorientierter fremdsrapchenunterricht. Депнер Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.164-169. – німецька. УДК 81:372.881.
У статті розглянуто теоретичні аспекти навчання використанню іноземної мови в різних соціальних ситуаціях і умовах. З позицій когнітивного підходу до вивчення мови у статті виокремлюються міжкультурні аспекти навчання мови" що стосуються сфери міжмовної прагматики" яка вивчає використання й придбання прагматичних знань цільової мови не-носіями. Потім розглядаються теоретичні питання впровадження орієнтованих на учня методів з метою досягнення оптимальної прагматичної обізнаності й компетенції.

16.18.08.1358/222927. Функціональний аспект дослідження перекладу фонографічних стилізацій. Статівка А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.160-166. - укр. УДК 81'25.
У статті зосереджено увагу на особливостях перекладацького відтворення фонографічних стилізацій як важливого стилістичного прийому характеризації персонажа з огляду їх функціональності. Функціональні характеристики таких фонографічних стилізацій, як імітація мовленнєвих особливостей, зумовлених соціальним / територіальним статусом, іноземних походженням або фізичним / емоційним станом особи, визнані такими, що впливають на вибір стратегій та способів перекладу. З'ясовано, що основними функціями фонографічних стилізацій є характерологічна - ФС як засіб висвітлення індивідуальних особливостей вимови; емотивна - ФС як засіб зображення психологічних станів особи та експресивна - ФС як засіб деавтоматизації сприйняття інформації читачем та привернення його уваги. Визначено основні стратегії відтворення функцій ФС в англо-українському перекладі. Результати дослідження показали, що у перекладознавчому аспекті при відтворенні функцій ФС перекладачі найчастіше використовують паралельні засоби цільової мови, намагаючись досягти ефекту плавності та природності в межах стратегії доместикації. Порушення у перекладі "функціонального малюнку" оригіналу свідчить про комунікативну невдачу перекладача.

16.18.08.1359/222928. Система вправ і завдань для навчання усного послідовного перекладу. Черноватий Л.М., Ковальчук Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.167-174. - укр. УДК 378: 37.02: 81'253.
Виходячи з результатів аналізу загальної моделі системи вправ і завдань для навчання перекладу, запропоновано систему вправ і завдань для навчання усного послідовного перекладу (із застосуванням перекладацького скоропису) з трьома компонентами, типологія яких ґрунтується на їх розмежуванні в залежності від мети вправляння: оволодіння діями й операціями, що необхідні для здійснення усного послідовного перекладу (із застосуванням перекладацького скоропису), але не включають його; формування перекладацьких навичок, тобто компонентів перекладацької діяльності у сфері усного послідовного перекладу (із застосуванням перекладацького скоропису), які піддаються автоматизації; розвиток умінь усного послідовного перекладу (із застосуванням перекладацького скоропису), що ґрунтуються на діях та операціях попередніх двох категорій. Відповідно пропонується розрізняти три підсистеми вправ і завдань - підготовчі (для оволодіння діями й операціями першої категорії), для формування перекладацьких навичок та для розвитку умінь усного послідовного перекладу (із застосуванням перекладацького скоропису). Показано ієрархію понять "система", "підсистема", "група", "тип" і "вид" стосовно вправ та завдань для навчання усного послідовного перекладу (із застосуванням перекладацького скоропису) і наведено приклади їх реалізації в системі. Окреслено перспективу подальших досліджень.

16.18.08.1360/222930. Семінар з підвищення кваліфікації викладачів англійської мови: міжнародний досвід та українські перспективи. Ребрій І.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.181-188. - англ. УДК 811.111:378.147.091.33.
Статтю присвячено питанню проведення міжнародних семінарів для викладачів англійської мови для спеціальних цілей та поширення їх досвіду серед українських фахівців. За зразок взято Семінар із підвищення кваліфікації викладачів англійської мови, що організується і проводиться Європейським партнерським центром із мовної підготовки під егідою НАТО у Німеччині з 2015 року. Семінар пропонує знайомство з сучасними методами мовної підготовки та проведення практичних занять для військових потреб з особливим акцентом на мовленні та письмі. Згідно з моєю гіпотезою, знання, отримані на будь-якому спеціалізованому семінарі, можна з успіхом екстраполювати на будь-яку іншу ділянку з навчання англійської мови для спеціальних потреб. У статті розглянуто низку релевантних питань, таких як вимоги STANAG до освітніх рівнів; мовна вправність та навички; викладацькі настанови та моніторинг роботи в аудиторії. Було описано "Мапу планування діяльності" як методичний інструмент для успішної підготовки заняття, зосередженого на мовленні. Мапа планування діяльності забезпечує викладача набором контрольних моментів, на які варто звернути увагу у процесі розробки заняття. Концепцію мікронавчання було представлено у статті як особливу техніку з підвищення кваліфікації, що передбачає перегляд записаного на плівку заняття з метою отримання конструктивної думки методистів та кураторів семінару стосовно шляхів удосконалення своєї професійної майстерності.

16.18.08.1361/223303. Комунікативно-когнітивне навчання професійного мовлення іноземців. Морозова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.116-122. - рос. УДК 378.015.31.016:81-028.31-057.87-054.6.
У статті розглянуто комунікативно-когнітивний підхід до навчання професійного мовлення іноземних студентів-медиків. Описано основні стратегічні лінії, тактики навчання професійного мовлення й обґрунтовано ефективність їх використання. Аналіз підходів до вирішення даної проблеми, дослідження способів і прийомів навчання професійного мовлення, визначення базових положень комунікативно-когнітивного навчання професійного мовлення, забезпечать методичними орієнтирами при створенні цілісної моделі навчання професійного спілкування.

16.18.08.1362/223340. Використання компаративного підходу для розширення потенційного словника у процесі навчання іноземної мови як другої. Ружин К.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2(25), С.202-209. - укр. УДК 373.1.
У статті розглядається теоретично-практичний аспект проблеми використання компаративного підходу як одного із спеціальних принципів навчання іноземної мови як другої. З позиції компаративного підходу обґрунтовуються лінгвометодичні передумови розширення потенційного словника, узагальнюються фактори, які обумовлюють можливість і доцільність використання позитивного переносу знань лексики і її структурно-утворюючих компонентів першої іноземної мови для розширення потенційного словника при вивченні іноземної мови як другої.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ

17.01 Загальні питання літературознавства

17.18.08.1363/222164. Травматична пам'ять культури в літературознавчій рецепції. Пухонська О.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.67-75. - укр. УДК 82.0; 82.09.
У запропонованому дослідженні зосереджено увагу на особливостях наукової рецепції посттоталітарної травматичної культури в українському літературознавчому дискурсі. Авторка статті апелює до міждисциплінарного характеру студії, покликаючись на специфіку явища культурної пам'яті суспільства та її місця у науковому дискурсі після радянського тоталітаризму. А тому до уваги взято не лише праці літературознавців, а й також історичні, соціологічні та культурознавчі інтерпретації тоталітарного досвіду як пам'яті.

17.18.08.1364/222301. "Скрутне становище" (predicament) шотландського письменника: націоналізм і шотландська літературна критика XX - початку XXI століття. Іваненко В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.55-59. - укр. УДК 821.111 (411)-312.
У статті розглядається модерністський концепт "скрутного становища" шотландського письменника та його переосмислення у сучасній шотландській літературній критиці. Йдеться про перевидання книги Едвіна Мюїра "Скотт і Шотландія: скрутне становище шотландського письменника" у 1982р., яка була вперше опублікована у 1936 р. Не зважаючи на те, що вперше книга Мюїра вийшла на початку XX століття, у '80-ті рр. стало очевидно, що проблема "скрутного становища" залишалася достатньо гострою, як для шотландської літератури, так і для шотландського суспільства загалом. У статті розглядаються витоки і проблеми екстраполяції національного питання на шотландську літературу протягом XX-початку XXI століття.

17.18.08.1365/222311. Теоретико-методологічні форманти сучасної екокритики. Статкевич Л.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.100-103. - укр. УДК 820(073).
Стаття присвячується визначенню форманти екокритики - нового методологічного напрямку в сучасному літературознавстві, відслідковується її генеза та окреслюються горизонти функціонування у науковому контексті. Автор дає відповідь на такі важливі в сучасному дискурсі літературної критики питання як: 1) чим займаються екокритики?, 2) в чому полягає науковий потенціал екокритичних досліджень.

17.18.08.1366/222365. Міф про Цвєтаєву в епістолярії Б. Пастернака. Хільська Б.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.344-348. - укр. УДК 821.161.1"19"-6.
Автор статті звертається до письменницької міфології, користуючись матеріалом епістолярного діалогу Бориса Пастернака і Марини Цвєтаєвої, оскільки це дає можливість розглянути авторський міф в епістолярії як художньому просторі, окреслює поле для осмислення міфологічного феномена в обопільно спрямованих текстах і дає ключі до аналізу художнього мислення авторів Срібного століття. В роботі виявлено конституюючі ознаки міфу про Цвєтаєву в епістолярії Бориса Пастернака, охарактеризовані особливості смислового розвитку авторського міфу як основного компоненту письмового діалогу поетів. У статті вперше проаналізовано міф про Цвєтаєву в епістолярії Пастернака, визначена природа цього міфу, його місце в міжособистісних і творчих взаєминах поетів, його цінність як шляху розуміння, пізнання і прийняття Іншого.

17.18.08.1367/222561. Українська чеховіана кінця XIX - початку XX ст.: Михайло і Марія Грушевські. Борбунюк В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.168-177. - укр. УДК 821.161.2:929:821.161.1:929Чехов].09.
У статті осмислюється літературно-критичний доробок Михайла і Марії Грушевських, пов'язаний із творчістю А. Чехова. Дослідження наглядно демонструє, що завдяки подружжю Грушевських українською культурною спільнотою був "присвоєний"/засвоєний один із найвизначніших загальнолюдських художніх здобутків - чеховський феномен, закладено підвалини розвитку українського чехознавства, накреслено перспективи для подальших досліджень. Український чеховський проект, започаткований Грушевськими, є не лише продовженням діалогу між двома культурами, але й одним із об'єднуючих культуротворчих чинників української нації.

17.07 Теорія літератури

17.18.08.1368/219771. Особливості класифікації творів масової літератури. Угольнікова Н.С., Чухненко М.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розв. українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251), С.91-97. - укр. УДК 004.91.
У статті наведено опис жанрів сьогоденної масової літератури, приведено аналіз особливостей кожного з розглянутих жанрів. Показано можливість використання частотного словника як засобу визначення формальних жанрових ознак у творах масової літератури. Особлива увага приділена можливості автоматизувати створення частотних словників для визначення жанрів. Розроблено алгоритм автоматичного вилучення частотних слів, які характеризують відповідний текст, з тесту обраного експертом жанру.

17.18.08.1369/221909. Лексико-семантичне поле "Патріот" у художній публіцистиці Лесі Українки. Антіпов О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.37-43. - укр. УДК 81 '373.
Художня публіцистика, творена письменниками, характеризується прямим втручанням у явища життя суспільства. Вона формує громадську думку, має потужний вплив на національно- зорієнтованих особистостей. Предметом аналізу є публіцистичні статті відомої української письменниці кінця XIX - початку XX ст., громадського діяча, майстра журналістського слова Лесі Українки. Лексико-семантичне поле "патріот", репрезентоване у творах авторки, представлене трьома мікрополями: "патріот як такий", "псевдопатріот" та "антипатріот". Автор статті виділив лексеми, семеми й семи, які збагатили досліджуване поле.

17.18.08.1370/221919. Гуцульська діалектна лексика прозових творів Гната Хоткевича. Подолянчук О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.111-118. - укр. УДК 821.161.2А Я.08.
У статті подано класифікацію лексем прозових творів Гната Хоткевича як основу вивчення його ідіостилю, зокрема проаналізовано твори та згруповано лексеми у певні тематичні групи, що дасть змогу в подальшому визначити індивідуальний стиль письменника. Ключові слова: індивідуальний стиль письменника, ідіостиль, лексема, класифікація лексем.

17.18.08.1371/221922. Художня своєрідність "внутрішнього світу" п'єс Юри Зойфера. Лучик О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.136-143. - укр. УДК 82.02.
Дана стаття присвячена аналізу драматургії Юри Зойфера, а саме "внутрішнього світу п'єс", який характеризується бінарністю, що стає складним, комплексним різнорівневим прийомом та поєднує соціально забарвлені протистояння у системі персонажів і топосів; протиставлення частин з різною модальністю, тобто історичних хронотопів. Протиставлення може визначати і композицію творів. Час у п'єсах переважно підкорений руху героя. Конфлікти є зовнішніми, а герої втілюють широке світове суспільство як у географічному, так і в соціальному планах.

17.18.08.1372/221923. Григір Тютюнник: "У пошуках батька". Пархета Я.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.151-159. - укр. УДК 821.161.2.09.
У статті досліджуються окремі аспекти психічного буття Гр. Тютюнника та форми їхньої художньої реалізації. Основна увага зосереджена на переживаннях письменника через утрату батька. Автобіографія, спогади рідних і близьких прозаїка сприяють увиразненню особливостей психосвіту Гр. Тютюнника у період дитинства. З'ясовано, що відсутність батька та недостатня увага матері до сина у ранньому віці сприяли розвитку Едіпового комплексу. Це, у свою чергу, спровокувало прояв ніжності до батька і ворожості до матері. Здійснюється спроба визначити особливості формування ідилічного образу батька та його художнього втілення в мегатексті митця.

17.18.08.1373/221926. Проблема національної ідентичності в оповіданнях Лахірі Джумпи. Варикаша М.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.173-180. - укр. УДК 821.111 3):316.323.83.
У статті розглядаються оповідання, які увійшли в першу частину збірника "На новій землі" Джумпи Лахірі. Аналізуються особливості зображення життя емігрантів індійського походження у Сполучених штатах Америки, а також проблеми національної ідентичності, яка визначається як амбівалентна, тобто двоїста, для більшості персонажів оповідань американської письменниці. Піднімається питання мімікрії в умовах еміграції з урахуванням специфіки жіночого досвіду. Особлива увага приділяється рисам автобіографізму в малій прозі Джумпи Лахірі й особливостям її стилю.

17.18.08.1374/221927. Екзотичний простір далеких планет у дитячій науковій фантастиці (за творами Анатолія Дімарова, Кіра Буличова та Роберта Хайнлайна). Сосницька М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.180-185. - укр. УДК 82-311.9:087.5.
У статті аналізується своєрідність екзотичного простору далеких планет у дитячих науково-фантастичних творах Анатолія ДімароваДруга планета", Кіра Буличова "Подорож Аліси" та Роберта Хайнлайна "Червона планета". Розглядаються особливості хронотопу у даних дитячих науково-фантастичних творах, а також їхній взаємозв'язок з іншими жанрами.

17.18.08.1375/221928. Моральный кодекс институтки в "Очерках институтской жизни былого времени" Анны Энгельгардт. Станчевская Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.185-194. - рос. УДК 821.161.1:17.022.1 (Энгельгардт).
В статье рассматриваются приемы изображения морально-этических ценностей институток в "Очерках былого времени" Анны Энгельгардт. Основное внимание уделяется анализу средств создания этической картины институтского образа жизни, формирования внутреннего мира институтки, ее эмоциональной и интеллектуальной сферы.

17.18.08.1376/221929. Образ Парижа у романі Е. Хемінгуея "Фієста" (про метаморфози святкового міста). Степанова А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.194-200. - укр. УДК 821.111(73).
У статті досліджується феномен святкового міста як культурного архетипу та процес його трансформації в літературі модернізму (на матеріалі роману Е. Хемінгуея "Фієста"). В якості основи використовується виокремлена нами естетична модель міста-свята в культурологічних концепціях Й. Хейзінги та М. Бахтіна. В естетичній моделі святкового міста Хейзінги наголошується на її візуальному аспекті, в якому ключовою характеристикою образу міста є його унаочнення. Модель святкового міста у М. Бахтіна вибудовується на естетиці майданного слова та карнавальної культури. Ключовою складовою архетипу міста-свята є святкове світовідчуття як стан міської свідомості. У романі Хемінгуея аналізується процес десакралізації свята як світовідчуття в образі Парижа на рівні тексту та підтексту - святковість та веселість являє форму забуття, що приховує стан тривоги, самотності та туги.

17.18.08.1377/221934. Відображення світоглядного синкретизму в етнокультурних концептах роману-феєрії Галини Пагутяк "Зачаровані музиканти". Бокшань Г.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.221-230. - укр. УДК 821.161.2-09:22.
У запропонованій статті проаналізовано особливості відтворення християнсько- міфологічного світосприймання українців в етнокультурних концептах роману-феєрії Галини Пагутяк "Зачаровані музиканти" та окреслено концептуально-образну парадигму їх духовного універсуму. В етнолінгвістичому ключі досліджено такі художні образи, як місяць, дім, камінь, світло, запах рослин. З'ясовано функцію окремих концептів акумулювати амбівалентні значення, відкриті до інтерпретації крізь призму християнської та язичницької символіки.

17.18.08.1378/221935. Кривавий водевіль на палубі: формула історичного детективу в романі Ірен Роздобудько "Подвійна гра в чотири руки". Філоненко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.223-235. - укр. УДК 821.161.2 82-312.9.
У статті розглядається новий роман сучасної української письменниці Ірен Роздобудько "Подвійна гра в чотири руки". Проаналізовано жанровий різновид історичного детективу, елементи стилю ретро, кінематографічність та театральність твору (вплив водевілю).

17.18.08.1379/221936. Фантастика в епоху постмодерну: еволюція жанру. Єгорова Ю.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.235-240. - укр. УДК 821.161.2.31.09.
У статті досліджуються основні тенденції розвитку жанрових моделей наукової та сакральної фантастики в епоху постмодерну, аналізуються просторові зв'язки між ними та жанром фентезі, що дозволяє презентувати додаткові студії постмодерної літератури. Робиться спроба пояснити причини еволюції та з'ясувати резонанс названих жанрів, ставиться акцент на особливій значущості сакральної теми у фантастиці та появі нового жанру.

17.18.08.1380/221937. Жанрові модифікації різдвяної казки в новітній українській літературі для дітей: поліфонія категорії дива. Кизилова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.240-247. - укр. УДК 821.161.2-343.09"19".
У статті розглянуто жанрові модифікації новорічно-різдвяної казки в українській літературі для дітей та юнацтва новітнього періоду, версії розбудови актуальних для читача різних вікових категорій тем і проблем. Акцентовано на основних прийомах дивотворення: перетворення, казковий хронотоп, мотив сну як спосіб уведення в ірреальний світ, фантастичні персонажі,

персоніфіковані образи, чарівні помічники, чарівні предмети, що підпорядковані створенню особливої атмосфери, відчуття світла, радості, сподівання здійснення мрій і бажань в реальному житті.

17.18.08.1381/221938. Angel of the mist - елементи готичного в романі Карлоса Руїса Сафона "The shadow of the wind". Мунтян А.О., Шпак І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.247-254. - укр. УДК 82.801.
У статті автори роблять спробу дослідити деякі особливості проявів "готичного" в романі "Тінь вітру" іспанського автора Карлоса Руіса Сафона. В ході дослідження автори говорять про те, що готичному роману притаманна атмосфера жаху та невідомого; сюжет роману ґрунтується на таємниці; герої роману потрапляють у вир почуттів. Жах є суто індивідуально первинною емоцією, а готичний роман є відродженням емоції в її чистому виді, емоції, яку автори готичних романів відображають на тлі, або радше у рамках певних архітектурних, або природних елементів, наприклад, на тлі похмурого маєтку. Автори статті доходять висновку, що роман "Тінь вітру" не є стовідсотково готичним романом, а радше романом, що поєднує в собі декілька літературних традицій; йому властиві елементи детективу, соціального та готичного романів. Проте "готична" лінія є детально розробленою, автор бере до уваги архітектуру, атрибутику та колорит властивий готичним романам, створює атмосферу таємниці та жаху, залучає читача у світ таємного та незрозумілого пересічному обивателю.

17.18.08.1382/221939. Композиционно-стилистические особенности пейзажной и городской лирики Алика Белогловского. Насалевич Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.254-265. - рос. УДК 821.161.1.
Статья посвящена изучению композиционно-стилистических особенностей пейзажной и городской лирики Алика Белогловского. В статье рассмотрено состояние русскоязычной поэзии в современном Израиле на фоне поэзии на иврите. Проанализированы стихотворения "Город Света", "Маалотская осень-2008", "На карнавале", "Казино Националь". В ходе исследования были выявлены стилистические приемы, которые чаще всего встречаются в городской и пейзажной лирике Алика Белогловского, проанализированы виды рифм, которые использует поэт. Был рассмотрен языковой состав данных произведений. Указаны перспективы дальнейшего исследования.

17.18.08.1383/221940. The image of Bulgaria and the Bulgarians in the works of Stanislav Stratiev. Tsocheva N.S. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.260-285. - англ. УДК 821.163.2-3(09).
In the context of the national-psychological study of Ivan Hadgiysky on "Bulgarian lifestyle and spirituality" the present text searches for the particularity in presenting the Bulgarian mentality and character in the works of the contemporary Bulgarian writer Stanislav Stratiev Babylonian Chronicles and Bulgarian Green; through the prism of paradox and absurd the author raises the issue about the disease - the languishing Bulgarian spirituality, incompetence in managing national life, consequence of the unsolved conflict between traditional and modern identity, between inherent and extrinsic as Stanislav Stratiev puts an emphasis on Bulgarian insufficiency which has turned Bulgaria into "the hypotenuse of The Bermuda Triangle where everything disappears". On the way to United Europe the contemporary creators continue to develop their ideas for presentability of the Bulgarians in their attempt to understand themselves.

17.18.08.1384/221942. Інтерпретація теми безумства у творах М.В. Гоголя та Анхеля де Куатьє. Васильєва А.Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.270-280. - укр. УДК 82.091:159.972"18"20".
Аналізуються особливості інтерпретації теми безумства в творах XIX та XXI століть і проводиться порівняльний аналіз безумних персонажів творів. Підтверджується розуміння безумства як виходу душі за межі норми, яке неприйнятне героям як насильство над власним "я". У роботах знаходимо медично точне зображення процесу божевілля головних героїв із соціальним мотивуванням.

17.18.08.1385/221943. Інтертекстуальність та інтермедіальність як засоби організації читацького сприймання творів збірки В. Даниленка "Сон із дзьоба стрижа". Вещикова О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.280-290. - укр. УДК 801.82:821.161.2'06-3.
Статтю присвячено аналізові творів збірки В. Даниленка "Сон із дьзоба стрижа" крізь призму інтертекстуальності й інтермедіальності як ознак інтелектуального дискурсу. Запропоновано термін "інтермедіатема", розглянуто функції інтертекстем та інтермедіатем в організації процесу читацького сприймання. Доведено, що реалізація авторської інтенції на інтертекстуальній основі є наративною стратегією і передбачає належний рівень інтелектуального й культурного розвитку читача.

17.18.08.1386/221944. Самоубийство в прозе В. Стефаника и Т. Гарди. Панова Н.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.290-298. - рос. УДК 821.161.1:179.7.
Статья посвящена проблеме самоубийства в художественной литературе. Искупление грехов это одна из распространенных причин самоубийства. По законам православной церкви самоубийство это самым страшным грех. В соответствии с канонами православной церкви, самоубийство убивает душу и лишает ее возможности находиться в вечном блаженстве. Совершив преступление, человек совершает самоубийство, как бы расплачиваясь за свой грех, т.е. чтобы скрыть меньший грех, человек совершает более тяжкий. Так в произведениях В. Стефаника и Т. Гарди герои совершают суицидальные попытки и законченные самоубийства из-за чувства вины, а также по причине искупления грехов.

17.18.08.1387/221946. Функції екфрази в романі Інґрід Нолль "Roslein rot". Фесенко Є.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.307-313. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
Статтю присвячено визначенню явища екфрази на матеріалі роману І. Нолль "Roslein rot". Проаналізовано специфіку екфрастичних описів та їх вияви у художньому тексті. Визначаються основні ознаки екфрази та особливості її функціонування у романі.

17.18.08.1388/221982. Своеобразие архетипа дороги в романе У. Стайрона "Выбор Софи". Бондарь Н.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.90-99. - рос. УДК 821.111:410.1.
У статті розглядається своєрідність архетипу дороги в романі американського письменника У. Стайрона "Вибір Софі". Мета статті - визначити своєрідність функціонування архетипу дороги в індивідуально-авторському трактуванні. Виявлено, що архетип дороги в композиційному полі роману приймає метафоричні обриси "життєвого шляху", які представлені спогадами і сповіддю. Простежено основні тенденції наповнення архетипу дороги актуальними історичними характеристиками. Встановлено, що в художньому світі роману "Вибір Софі" фактично немає місця для прогулянки.

17.18.08.1389/221988. "Маріупольський процес" Галини Вдовиченко в контексті сучасної літератури про АТО. Філоненко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.140-148. - укр. УДК 821.161.2 82-311.6.

У статті розглядається новий роман сучасної української письменниці Галини Вдовиченко "Маріупольський процес", присвячений подіям війни на Донбасі у 2014-2015 роках. Твір проаналізовано в контексті літератури про Майдан та АТО, висвітлено літературно-критичний дискурс навколо роману. Увага приділяється традиційному сюжету та формульним елементам у жанрі любовного роману (мелодрами).

17.18.08.1390/221990. Поэтика цвета и света в творчестве М. Волошина. Коркишко В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.154-161. - рос. УДК 821.161.1.
У статті аналізуються семантика та художні функції колористики в поетичній спадщині М. Волошина, зв'язок колористичних та світлових образів з емоціональним фоном автора та читача, прояв та трансформація архетипного підсвідомого в художній картині світу поета, що реалізується у символіці кольору. У науковій розвідці зосереджено увагу на засобах втілення кольорової символіки в поетичному тексті М. Волошина, яка виконує асоціативну та символічну функції, слугує більш яскравому втіленню індивідуально-авторської свідомості в поетичній образності.

17.18.08.1391/221991. Творчість Валентина Чемериса в контексті української історичної прози XX - поч. XXI ст. Король Л.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.161-169. - укр. УДК 821.161.2.
У статті представлено аналітичний огляд літературознавчих матеріалів, присвячених постаті Валентина Чемериса та його творчості. Наводяться деякі біографічні дані, спогади науковців і сучасників письменника. Аналізується історичний роман В. Чемериса "Ольвія". Автор звертає увагу на його формозмістові особливості, з'ясовує значення інтерпретації історичних подій у творах. Визначено особливості творчої індивідуальності письменника.

17.18.08.1392/221992. Герой-ідеолог у десакралізованому світі малої прози Володимира Винниченка. Костенко О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.169-177. - укр. УДК 821.161.2.09.
Статтю присвячено проблемі оприявлення нового типу героя в художньому світі малої прози Володимира Винниченка. Досліджено природу его-свідомості модерного персонажа. З'ясовано, як поява прагматичного ідеолога вплинула на структурування художньої картини світу, обумовила вибір письменником провідного методу художнього зображення. Здійснено аналіз проблеми впливу естетики неонатуралізму на раннього В. Винниченка.

17.18.08.1393/221993. Ігровий простір поеми-кліпу "нічна розмова з Європою, або таємниця наших літер" С. Бондаренка. Костецька Л.О., Чернявська Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.177-186. - укр. УДК 821.161.25-12.09.
В статті розглядається твір С. Бондаренка "Нічна розмова з Європою, або Таємниці наших літер". Творчість цього автора пройнята пошуками нової інтелектуальної форми, в чому полягає новаторство письменника. Новаторським є жанр і форма подачі - твір-білінгва. Проаналізовано інтертекстуальні компоненти поеми-кліпу, ідейно-тематичний рівень цього твору, що полягає у магістральній ідеї його творчості - слово, що визволяє людину, дарує свободу. Інтертекстуальні компоненти покликані відтворити культурний контекст України та її інтеграції в Європу.

17.18.08.1394/221994. Концепт пам'яті в романі Любка Дереша "Намір!". Кулакевич Л.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.186-193. - укр. УДК 82.02.
У статті досліджується специфіка функціонування концепту пам'яті в романі сучасного українського письменника Любка Дереша "Намір!". Світ постає як величезний архів інформаційних пазлів. Мета людського життя - самостійно обирати пазли і творити з них власний світ, бути режисером свого життя-фільму. Зробити це можна за допомогою телепортування у просторі і часі. Феноменальна пам'ять є ознакою вміння телепортуватися.

17.18.08.1395/221995. Композиція роману М. Сутера "Ліла, Ліла": логічна, ідейно обумовлена структура. Ніколова О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.193-200. - укр. УДК 821.112.2(494)С-3.09.
У статті розглянуте питання специфіки композиції роману М. Сутера "Ліла, Ліла", виділені основні композиційні прийоми, характерні класичній та постмодерністській літературі: сюжетна інверсія, "роман у романі", "кільцевий повтор", паралелізм, інтертекстуальність, дискретність наративу. Доведено, що структура роману є логічною та ідейно обумовленою.

17.18.08.1396/221996. Проблема літературної орієнтації у романі Олеся Досвітнього "Кварцит". Салова О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.200-207. - укр. УДК 821.161.2-311.4.09.
У статті розглядається проблема літературної орієнтації письменників та їх самоідентифікації на тлі розбудови нової політичної системи у романі Олеся Досвітнього "Кварцит". Визначаються тенденції шляхів розвитку національної літератури і проблеми формування її завдань у зв'язку з соціальними зрушеннями 20-30-х рр. XX ст. Осмислюється дихотомія понять "форма" і "зміст", розглядаються принципи розмежування героями власного "я" і колективного, аналізується опозиція свобода/несвобода та з'ясовуються особливості побудови схем художнього мислення.

17.18.08.1397/221997. Казкові елементи в романах Е. Андієвської. Лущій С.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.207-214. - укр. УДК 821.161.2(430):398.2.
У статті розглянуто казкові елементи у творах "Роман про добру людину" та "Роман про людське призначення" Е. Андієвської, які відкривають оригінальну сторінку в історії української літератури. Наголошується, що казковість є органічною світоглядною рисою письменниці. В аналізованих творах Е. Андієвської усі казкові елементи несуть потужний морально-етичний заряд. Герої-добротворці у романах письменниці позбавлені ідеалізації.

17.18.08.1398/221998. Постмодерний принцип письма в романі "50 хвилин трави" І. Карпи. Січкар О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.214-221. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
Стаття містить огляд постмодерного принципу письма в сучасній українській літературі. За зразок для аналізу було взято роман І. Карпи "50 хвилин трави", що відзначається малодослідженістю і водночас репрезентативністю щодо використання художніх та стильових засобів постмодерного тексту, з-поміж яких особливу увагу викликає інтертекстуальність, алюзійність, ампліфікація, синтаксичні та лексичні модуляції та модифікації, екзистенційний вакуум (втрата віри у вищий сенс людського існування), межові ситуації (на різних рівнях), асоціативне мислення тощо.

17.18.08.1399/221999. Особливості гостросюжетної прози Ірен Роздобудько. Соколовська Ю.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.221-228. - укр. УДК 821.161.2:82-311.3.
У статті зроблено спробу висвітлити особливості гостросюжетної прози Ірен Роздобудько, виділити і систематизувати провідні риси детективних романів письменниці.

17.18.08.1400/222001. Функціонування вікторіанського претексту у постмодерністському інтер'єрі роману У. Гібсона та Б. Стерлінга "The Difference Engine". Тупахіна О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.235-242. - укр. УДК 821.111.09.
У статті на матеріалі ретрофутуристичного роману У. Гібсона та Б. Стерлінга "The Difference Engine" розглядається специфіка актуалізації вікторіанського претексту (роману Б. Дізраелі "Sybil, or The Tale of Two Nations") в ідейно-філософській парадигмі постмодерністського тексту- реципієнту на різних рівнях організації твору: жанровому, символічному, герменевтичному тощо. Звернення до жанрової моделі індустріального роману маркує характерну для сучасної свідомості сублімацію страху втрати контролю над технологізованим середовищем внаслідок стрімкого ускладнення технологій. Водночас деконструкція рушійних опозицій та ієрархічних структур претексту позначає перехід до симбіотичного модусу співіснування людини й технології у децентрованому, ризомоподібному просторі сучасної технокультури.

17.18.08.1401/222005. Фантастичне в інтелектуальному дискурсі Г. Пагутяк (на матеріалі повісті "Захід сонця в Урожі"). Бурдастих М.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.268-275. - укр. УДК 821.161.2-3.09.
У статті проаналізовано особливості фантастичного в повісті Г. Пагутяк "Захід сонця в Урожі", що визначається як вагання героїв між природним і надприродним поясненням незвичайних явищ і подій, а також подальша нерішучість суб'єктів щодо того, чи їхня психіка, чи навколишній світ зазнав руйнації. Неоготична складова твору полягає у художній грі з розмитою межею між земними законами усталеної дійсності та можливостями надприродного, що детермінують репрезентацію реальності в тексті.

17.18.08.1402/222006. Гоголівський дискурс у творчості Ліни Костенко та Лу Сіня. Васильєва А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.275-289. - укр. УДК 82.343.
У статті досліджується гоголівський дискурс роману відомої сучасної письменниці "Записки українського самашедшого" та твору китайського письменника "Щоденник божевільного". Автор аналізує зв'язки художнього мислення Л. Костенко та Лу Сіня з образною системою твору М. Гоголя. Проводяться паралелі між головними героями творів.

17.18.08.1403/222009. Характерні риси подієвості феноменологічної прози (на матеріалі творів Т. Прохаська). Гребенюк Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.306-313. - укр. УДК 821.161.2,02.
У статті здійснюється дослідження особливостей читацької рецепції феноменологічної прози - художніх текстів, інтенційною сутністю котрих є створення безоцінної картини буття, осягнення внутрішньої суті суб'єктів, предметів і процесів, що її складають. На матеріалі твору Т. Прохаська "Як я перестав бути письменником" розглядається специфіка творення автором ефекту співспоглядання з читачем деталізованої суб'єктивованої картини світу.

17.18.08.1404/222011. Проза Ольги Мак: художньо-світоглядна домінанта релігійності у світлі екзистенціального дискурсу (на матеріалі роману "Проти переконань"). Рега А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.323-330. - укр. УДК 821.161.2:82-3.
У статті розглядаються особливості філософсько-релігійного світобачення Ольги Мак у світлі екзистенціальної філософії. Особлива увага звертається на образно-смислову структуру роману "Проти переконань", в якому художнє осмислення авторкою проблем релігійності та духовності в сучасному світі виявляється особливо виразно. Висвітлюються проблеми буттєвої автентичності, пошуку смислу в його глобальному значенні, а також поняття межових ситуацій та екзистенційного вибору. Досліджується своєрідність авторської художньо-філософської концепції свободи, насамперед у її релігійному аспекті.

17.18.08.1405/222012. Філософія національного буття в ліриці Р. Володимира. Савич В.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.330-337. - укр. УДК 821.161.2-4.09(71).
У статті розглядається специфіка художнього відображення філософії національного буття в поетичній творчості Р. Володимира. Автор з'ясовує джерела формування філософського світосприйняття поета, предмет поетичного мислення, здійснює аналіз поетичних творів, у яких порушено філософські мотиви. У роботі також розглянуто способи реалізації проблеми філософії національного буття в поетичному доробкові Р. Володимира.

17.18.08.1406/222013. Функції к'єркегорівського контексту у романі Девіда Лоджа "Терапія". Узлова О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.337-349. - укр. УДК 821.111-31 "19 20".
У статті розглядаються особливості функціонування к'єркегорівського контексту у творчості англійського письменника Д. Лоджа, що проявляється у сукупності наративних, дискурсивних та естетичних параметрів, а також глибинних семантичних структурах на різних рівнях художнього тексту. На підставі аналізу роману Д. Лоджа "Терапія" стверджується, що інтертекстуальні зв'язки досліджуваного твору з працями С. К'єркегора відрізняються поліфункціональністю, конструюючи структурний кістяк текста-реципієнта і задаючи йому якісно нову смислову перспективу.

17.18.08.1407/222014. Філософізм поетичного доробку Ігоря Павлюка (на матеріалі збірок "Бунт свяченої води" та "Бунт"). Урись Т.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.349-356. - укр. УДК 821.161.2-145(091).
Стаття присвячена аналізу філософізму творчого доробку Ігоря Павлюка на матеріалі поетичних збірок "Бунт" та "Бунт свяченої води". Його творчості властиві філософічність та інтелектуальність. Доробку І. Павлюка притаманні кордоцентризм, антеїзм та екзистенціалізм. Філософські мотиви досліджуваних збірок - роздуми над сутністю людського буття, над долею, над зв'язком життя і смерті, мотив закоріненості в рідну землю, нерозривного зв'язку з нею, мотив боротьби за життя та волю, засудження бездуховності, аморальності та національної безликості, мотив неперервного зв'язку часів.

17.18.08.1408/222015. Екзистенційні мотиви як змістова складова поетичного ідіостилю репрезентантів Нью-Йоркської групи. Чирук З.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.356-363. - укр. УДК 821.161.2(1-87).09.
У статті зроблено спробу проаналізувати екзистенційні мотиви як змістову складову поетичного ідіостилю на матеріалі поезій представників Нью-Йоркської групи, з'ясувати особливості екзистенційного світобачення поетів групи, знайти спільне і відмінне у модифікаціях цих мотивів. Також приділено увагу поняттю поетичного індивідуального стилю.

17.18.08.1409/222032. Житіє бітника: роман Джека Керуака "Волоцюги Дхарми". Випасняк Г.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.120-127. - укр. УДК 82.02.
У статті розглянуто роман Джека Керуака "Волоцюги Дхарми" як твір з виразними житійними ознаками. Невідповідність образу Рея Сміта класичним зразкам християнських святих є наслідком поєднання у творчості письменника католицизму і буддизму. З точки зору генології християнський агіографічний жанр набуває у всьому романі трансрелігійних рис. Отож, розгляд творчості бітників крізь релігійну призму відкриває нові перспективи для розуміння їх світогляду.

17.18.08.1410/222033. Жанр літературної казки у творчості В. Крапивіна. Зубенко О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.127-133. - укр. УДК 82:801.6; 82Ф1 Ф9.
У статті досліджуються особливості жанру літературної казки у творчості В. Крапивіна. Розкривається специфіка творів письменника, які поєднують у собі ознаки фольклорної казки та реалістичних жанрів художньої літератури кінця ХХ століття (повісті, роману). Визначено жанрово-стильові домінанти казок В. Крапивіна.

17.18.08.1411/222034. Современный белорусский исторический роман как интеллектуальная проза. Лиденкова О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.133-141. - рос. УДК 808.1; 82.08.
Стаття присвячена дослідженню сучасного білоруського історичного романа як інтелектуальної прози на прикладі творчості Л. Рубльовської. Зроблена спроба прослідити, як за допомогою середньовічної і герметичної символіки проводяться паралелі між історією і сучасністю. Розкриваються деякі прийоми створення складного, багатошарового оповідання, для повноцінного розуміння якого від читача вимагається, перш за все, активна інтелектуальна робота, гранична увага до деталей, повторів, а інколи і досить обширні знання фактів і попередньої літературної традиції.

17.18.08.1412/222035. Функціональна і актантна структура детектива. Перенчук О.З. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.141-149. - укр. УДК 82-1 -9.
Стаття присвячена дослідженню функціональної структури класичної детективної прози. Оскільки детектив як жанр відзначається високим рівнем формалізації, він може бути досліджений з позиції структурного літературознавства, зокрема із залученням наукових напрацювань, що ведуть свій початок від класичної праці Володимира Проппа "Морфологія "чарівної" казки". Аналіз сюжетів детективних оповідань дозволяє побачити в принципах їх організації подібність із структурою фольклорних творів. Можна зробити висновок про продуктивність міфологічних і фольклорних архетипів в детективному жанрі і про можливість прямого використання структурних методів для аналізу літературного тексту.

17.18.08.1413/222037. Алушта как театральное пространство в романе И.С. Шмелева "Солнце мертвых". Степанова А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.157-165. - рос. УДК 82.02.
У статті розглядається специфіка образу міста як театрального простору в історико- культурній традиції та в романі І. Шмельова "Сонце мертвих". Аналізується аналогія змістовної структури роману з формами античного театру та ремінісценції трагедії Софокла "Цар Едип" у "Сонце мертвих". Образ театрального простору екстраполюється на образ античного амфітеатру, реалізованого у романі в образах кримського пейзажу. Акцентується живописність словесних образів у пейзажних описах, що представлена в формі екфрасису як художньо-світоглядної моделі.

17.18.08.1414/222039. Традиції "нової драми" у п'єсах Євгена Плужника. Суховєєнко К.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.173-180. - укр. УДК 82.02.
Стаття присвячена зіставному аналізу драматичних творів Є. Плужника "Професор Сухораб" та "У дворі на передмісті" з естетичним досвідом "нової драми". Проаналізовано особливості цього літературного явища та зроблено висновок, що п'єси Є. Плужника мають риси "нової драми". Зокрема, це звернення до сучасної актуальної тематики, характер конфлікту та його побудова, особливості персонажів, введення підтексту, важливість деталей, символів, звукових та зорових ефектів, активне уживання фігури умовчання.

17.18.08.1415/222040. "Львівський" цикл ретродетективів Андрія Кокотюхи як авторський проект. Філоненко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.180-187. - укр. УДК 82.02.
У статті розглядається авторський літературний проект - серія ретродетективів Андрія Кокотюхи, дія яких відбувається у Львові на початку ХХ століття, в Австро-Угорській імперії. Цикл романів, поєднаних спільними героями і декораціями, сприяє популяризації львівського міфу. Висвітлюються чинники популярності стилю ретро в детективному жанрі.

17.18.08.1416/222043. Еволюція поглядів на роль видатних особистостей в історичному процесі. Нехайчук Ю.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.204-213. - укр. УДК 82:316.3.
У статті прослідковано еволюцію поглядів видатних мислителів від Античності до сьогодення на роль видатних особистостей в історичному процесі. Акцентується увага на спробах вирішити проблеми людини та історії, складні взаємини індивідуума та суспільства, пошук особою свого місця в світі, які є центральними у багатьох творах літератури. У статті наголошується на тому, що осмислюючи феномен історичної пам'яті в контексті сучасної світової культури та літератури, розглядаючи його як результат розвитку людства, маємо достатньо підстав вважати, що покликані ним до життя художні твори беруть дієву участь у процесах накопичення, зберігання, передачі буттєвої інформації та цивілізаційного досвіду сучасним і майбутнім поколінням. Окрім того, література має унікальну можливість відтворювати колективні настрої та інтегрувати свідомість соціуму, нації в світоглядні процеси суб'єкта, впливати на соціокультурний потенціал суспільства в цілому.

17.18.08.1417/222049. Українські постколоніальні студії. Юрчук О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.255-262. - укр. УДК 82-32(477).
У статті увага була зосереджена на розрізненні й тлумаченні понять "постколоніальна мистецька практика" (постколоніальна література), "постколоніалізм", "постколоніальна теорія". Українські філологічні постколоніальні студії мають фокусуватися на понятті "постколоніальна теорія", яке є узагальнюючим для сукупності ідей, поглядів, концепцій, що орієнтовані на аналіз культурної спадщини колоніального минулого шляхом інтерпретації імперського та колонізованого дискурсів із позиції їх взаємодії та взаємовпливів.

17.18.08.1418/222053. Жінка-митець у поезії С. Йовенко: конфлікт побуту і творчості. Смаглій І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.284-291. - укр. УДК 821.161.2"19".
У статті проаналізовано поезії збірки вибраного "Любов і Смерть" С. Йовенко з метою розширення проблематики образу жінки-митця. Презентовано конфлікт побутової і творчої сфер ліричного "я", що розгортається на рівні несумісності жінки-поетки, жінки-музи з господарськими обов'язками. Така неможливість існування поряд зі звичайними людьми змушує героїню до постійного вибору. Розглядаються окремі модифікації концептів роботи і творчості.

17.18.08.1419/222054. Поетика комічного у поезії Тараса Шевченка. Семків Р.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.291-298. - укр. УДК 82.01.
У статті зроблено огляд форм комічного у поезії Т. Шевченка. Вкраплення карнавального бурлеску в його ранній творчості під впливом осмисленого поетом трагізму колоніальної дійсності спонукають автора до вироблення власної сатиричної позиції, а також трансформують радісний бурлеск у специфічну форму відображення карнавалізованого насильства - макабреск.

Останній період творчості Т. Шевченка позначений широким застосуванням романтичної іронії поруч із дальшим розгортанням різних видів бурлеску та сатири.

17.18.08.1420/222055. Роль епічних та ліричних родових ознак у метажанрі ліричної прози. Табакова Г.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.298-306. - укр. УДК 82.0:[92-31+82-32].
У статті розглядається взаємовплив ліричних та епічних родових ознак у поетиці метажанру ліричної прози. Наголошується, що риси епосу виявляють себе на формальному рівні, зокрема, в прозовій організації метажанру, його оповідній характеристиці, ширшому порівняно з лірикою подієвому тлі. Незважаючи на формальні ознаки епосу, лірична змістова домінанта пронизує всі складові структури метажанру, суб'єктивує оповідь, робить ліричного суб'єкта композиційним центром твору. Крім того, доводиться думка, що зміни у співвідношенні ліричної та епічної складової ліричної прози зумовлюють її жанрові трансформації.

17.18.08.1421/222058. Мовні засоби вираження ідейно-естетичного змісту в пейзажній поезії Анатолія Перерви. Писаревська О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.19-27. - укр. УДК 821.161.2-1.
Стаття присвячена аналізу мовних засобів у пейзажній ліриці сучасного українського поета й перекладача Анатолія Перерви. Дослідження розкриває роль словника тексту у реалізації ідейно-естетичного змісту. Показано функції іменників (конкретних і абстрактних), прикметників і прислівників, дієслів, займенників (особистих і присвійних). На основі дослідження лексики були виділені основні тематичні поля і композиційно-семантичні зв'язки у тексті, які послужили матеріалом для подальшої інтерпретації ідейно-естетичного змісту.

17.18.08.1422/222060. Метафоризація інтенсивності бажання в сучасних англомовних художніх творах: лінгвокогнітивний аспект. Подуфалова Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.35-46. - укр. УДК 81. 111'373.
У статті здійснено аналіз когнітивних метафор, що є підґрунтям метафоричної вербалізації ІНТЕНСИВНОСТІ як компонента концепту БАЖАННЯ в сучасних англомовних художніх творах. Визначено метафоричні кореляції та когнітивні зв'язки між сферою-метою БАЖАННЯ та сферами-джерелами, у термінах яких концептуалізується інтенсивність бажання.

17.18.08.1423/222066. Концептуальна метафора часу у прозових творах сучасних американських авторів. Ємець О.В., Фира О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.83-88. - укр. УДК 81'373.612.2.
Стаття присвячена дослідженню концептуальної метафори (КМ) часу у романі С. Кінга та в оповіданнях сучасних американських письменників. Визначаються лексичні та образні засоби вираження концепту художнього часу. Підкреслюються, що КМ часу базується на подорожі у час у минуле або майбутнє, тому базова КМ в аналізованих творах може бути охарактеризована як подорож у часі - це подорож у певне місце, що є проявом хронотопу. Стилістичні та прагматичні аспекти вираження концепту часу визначають індивідуальний стиль письменників.

17.18.08.1424/222067. Философия субъективного времени: интерпретация "женского начала" на примере современной белорусской женской поэзии. Кирюшкина М.И. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.88-96. - рос. УДК 821.161.3-1 '06:1 -055.2.
У поданій статті розглядається жіноча суб'єктивність на прикладі сучасної жіночої поезії Білорусі. "Жіночий початок" реалізується в ліричних текстах засобом визначення категорії "жіночність" та інтерпретації концепту "любов". Дослідження ідейного змісту передбачає втілення у творі різноманітних художніх понять з проекцією на гендерні особливості. Як висновок, виникає якісна оцінка "жіночої поезії" у порівнянні з "чоловічою". Проблема виявлення специфічних жіночих уявлень в літературному тексті є актуальною, що і пояснює новизну роботи.

17.18.08.1425/222069. Гра хронотопів у повісті Івана Андрусяка "Вісім днів із життя бурундука". Куца Л.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.103-1123. - укр. УДК 821.161.2-93.
У статті проаналізовано структуру повісті І. Андрусяка "Вісім днів із життя Бурундука" крізь призму хронотопної теорії. Виокремлено домінантні часопросторові зв'язки у тексті повісті. Увиразнено багатогранність хронотопу у процесі аналізу твору дитячої літератури. Артикульовано найважливіший аспект виховної парадигми - аспект духовного.

17.18.08.1426/222071. Хронотоп новели М. Коцюбинського "Хвала життю". Лахманюк А.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.119-126. - укр. УДК 82.091.
Стаття присвячена дослідженню просторово-часових характеристик новели "Хвала життю" Михайла Коцюбинського. Виділено авторські фрагментарні епізоди, кожен з яких несе темпоральну характеристику. Проаналізовано два хронотопи наратора - уявний (очікувана картина) і сприйнятий (реальна картина). Звернуто увагу також на хронотоп дороги, котрий вибудовує рух головного героя містом. Контраст, як один з композиційних прийомів в організації тексту, допомагає побачити реакції читача. На основі фрагментарного наративу виокремлено когнітивний естетичний ефект - іронію.

17.18.08.1427/222072. Утопічний хронотоп "Щасливої Австрії" в сучасному українському романі (на матеріалі творів Ю. Винничука, С. Андрухович, Н. Гурницької). Левченко Г.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.126-135. - укр. УДК 821.161.2 711.4.
У статті розглянуто систему часопросторових образів, художньо змодельованих у романах сучасних письменників "Танго смерті" Юрія Винничука, "Фелікс Австрія" Софії Андрухович і "Мелодія кави в тональності кардамону" Наталі Гурницької. Проводяться паралелі між образом мирного й благополучного життя галицьких міст Львова і Станіславова (Івано-Франківська) у складі Австро-Угорщини та образним антуражем райських міфів, казкової, легендарної та ренесансної утопій.

17.18.08.1428/222073. Часопросторові образи в поетичній збірці Юрка Ґудзя "Маленький концерт для самотнього хронопа". Левченко О.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.135-143. - укр. УДК 82-1 Ю.
У статті здійснено аналіз художніх та видавничих відмінностей збірки "Маленький концерт для самотнього хронопа" від ранньої збірки "Postscriptum до мовчання", виявлено проблематику поезій доби написання, визначено зв'язок між соціально-історичними процесами та художнім становленням письменника. На прикладі деяких творів здійснено типологію образів часу та простору, встановлено зв'язок між внутрішньою еміграцією письменника та герметичною поетикою, що склало основу художнього стилю літературної творчості Юрка Ґудзя.

17.18.08.1429/222074. "Час - великий митець": хронотопне мислення Олекси Грищенка (на матеріалі мемуарів "Мої роки в Царгороді"). Мочернюк Н.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.143-150. - укр. УДК 821.161.2:7.071.1:82-94.

Стаття присвячена творчості видатного українського художника Олекси Грищенка. Об'єктом аналізу стала його перша книга "Мої роки в Царгороді". Предмет аналізу - жанрові особливості твору у зв'язку зі специфікою художнього часу. Звернено увагу на соціально-історичний, авторський час, ретроспекції у творі. Простежено багато темпоральних алюзій. "Мої роки в Царгороді" - це своєрідний зведений топоефразис. Константинополь приваблює автора як екзотичний простір, у змалюванні якого він оприявнює свій малярський талант.

17.18.08.1430/222076. Парадокси художньої інтерпретації часу в поезіях Світлани Йовенко. Смаглій І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.158-164. - укр. УДК 821.161.2"19".
У статті розглядається темпоральний дискурс у поезії С. Йовенко, виявлено антитезу концептів мить - вічність у його межах. Виділено мотив протиставлення короткої миті щастя і тривалого страждання як ключового в осмисленні художнього світу поетеси; домінантні образи в розкритті змісту концепту часу (мить, вічність, пам'ять). Відзначено, що вагомим у сприйнятті часу героїнею є фактор суб'єктивності, який варіюється як прояв її внутрішнього годинника, що відрізняється від об'єктивного, реального часу.

17.18.08.1431/222077. Категорія часу в мемуарах Романа Іваничука "Благослови, душе моя, Господа…". Стадніченко О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.164-172. - укр. УДК 821.161.2:82.0-94.
Предметом статті є критичне осмислення категорії художнього часу. Визначається його роль у створенні сюжету. Аналізуються особливості часово-просторових відносин у документально-художній літературі (на прикладі спогадів Р. Іваничука "Благослови, душе моя, Господа…"). Виписаний у спогадах образ автора вражає гармонійністю, сконденсованістю і цілісністю, і ніби підіймається над процесами, перебіг яких представлено в спогадах. Проведена спроба дослідження авторського оповідання, співвіднесеності його змісту з історичними реаліями описуваного часу, визначена жанрово-стилістична специфіка щоденника як жанру мемуарної прози.

17.18.08.1432/222078. "Що се за дух часу такий?" (темпоральна аксіологія в оповіданні Наталії Кобринської "Дух часу"). Швець А.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.172-182. - укр. УДК 821.161.2-321."188".
В оповіданні Н. Кобринської "Дух часу" темпоральний концепт визначає екзистенційні, аксіологічні, психоментальні, онтологічні, гендерні смисли, які оприявнені через рефлексії-спогади головної героїні. У творі функціонують різні способи художнього ословлення часу: ретроспекція (модус спомину героїні), проспекція (візії омріяного майбутнього), час-фантасмагорія (міфічний деструктивний "дух часу"), метафора часу, виражена мотивом плетіння ниток.

17.18.08.1433/222080. Поліглосія Дж. Джойса як чинник літературної еволюції. Висоцька С.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.193-200. - укр. УДК 82.0:821.111"19".
Стаття розглядає теоретичну і мовностилістичну гіпотеза роману, запропоновану Дж. Джойсом, яка стала концептуальною моделлю для англійського постмодернізму. Дж. Джойс очуднює власне романну поліфонію, формуючи текст-паліндром, колекцію очуднених структур. Намагаючись знайти контакт з читачем, автор створює поле референції щодо знайомих текстів і "готових об'єктів", деформованих ефектом багатомовності, що призводить до утворення літературного пастишу і гіпограми.

17.18.08.1434/222081. Когнітивні аспекти репрезентації свідомості в художній оповіді. Гребенюк Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.200-207. - укр. УДК 82.09: 81.42.
Стаття містить розгляд найбільш релевантних праць наратологів-когнітивістів, присвячених дослідженню репрезентації психіки персонажа літературного твору в її хронологічній тривалості. Об'єктом найпильнішої уваги в статті є наукова концепція Лізи Заншайн, у якій динаміка "причитування" свідомості літературного персонажа розглядається в контексті теорії розпізнавання психічних станів.

17.18.08.1435/222083. Емблематичні форми первісного семіозису. Солецький О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.216-223. - укр. УДК 801.8:141.338.
У статті осмислюються первісні моделі та структури візуально-вербальної сигніфікації. На основі досліджень міфологічної свідомості, становлення мовної картини світу, факторів впливу на постання та розвиток фольклору робиться спроба визначення особливої знакової структури вираження первісного досвіду, яка пізніше стала основою творення емблематичних форм у літературі.

17.18.08.1436/222085. Риси орнаментального стилю в "Слові про Ігорів похід". Городніча Н.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.234-244. - укр. УДК 82:7.011.2(477-25).
Світова література знає небагато творів, які б захоплювали нові й нові покоління, перетинали межі країн і материків, здобували все ширшу й гучнішу славу. І саме до таких пам'яток належить безсмертне "Слово о полку Ігоревім" - героїчна, сповнена палкої любові до вітчизни, до свого народу пісня-заклик, що лине з сивих віків Київської Русі і гаряче відлунює в наших серцях. Окрім багатої різножанрової перекладної літератури, писемність доби Київської Русі характеризується наявністю власної, оригінальної літератури, що сформувалася і розвивалась далі на місцевому, національному ґрунті. В оригінальній літературі найповніше відтворено народні традиції, національну самосвідомість і прагнення володарів Київської Русі відстояти свою і державну незалежність у боротьбі як із зовнішніми ворогами (переважно кочівниками), так і з внутрішньою роздробленістю та відцентровими силами. Знайомство з художньою літературою Київської Русі переконує нас у тому, що вона мала всі ознаки справжнього творчого росту, які, на жаль, гальмувалися наскоками степових кочовиків, а потім і жорстоким монголо-татарським ігом.

17.18.08.1437/222088. Втрата пам'яті як концептуальна метафора у романі Мітча Калліна "A slight trick of the mind". Тупахіна О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.258-265. - укр. УДК 821.111.09.
У статті на матеріалі роману Мітча Калліна "A Slight Trick of the Mind" як прикладу неовікторіанської реінтерпретації образів, ідей та мотивів вікторіанського претексту (циклу творів про Шерлока Холмса Артура Конан-Дойля) розглядається актуалізація ключових для "вікторіанського відродження" порубіжжя XX-XXI ст. проблемних полів "колоніальної провини", "кінця історії", кризи ідентичності через розгортання на різних рівнях організації текстопростору (паратекстуальному, метатекстуальному, образно-символічному, герменевтичному) концептуальної метафори втрати пам'яті.

17.18.08.1438/222109. Автобиографическая доминанта образа автора в повести Е. Гришковца "Реки". Белова Ю.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.142-147. - рос. УДК 82.271.

Стаття присвячена специфіці образу автора в повісті Є. Гришковця Ріки. Образ автора досліджується як автобіографічна домінанта твору. Розглядаються наступні поняття: "автобіографічність", "авторська само ідентифікація", "образ автора", "мемуари" тощо. Робиться акцент на тому, що біографічні елементи є домінуючими в прозі письменника, але маловивчені в сучасному літературознавстві. Теоретична база дослідження представлена як творами визнаних вчених, так і сучасними поглядами на проблематику. Аналізується текст твору, виділяються характерні елементи, що ідентифікують образ автора в тексті, - оповідь від першої особи, оцінні думки, риторичні питання, граматичні форми тощо. Робиться висновок щодо характерних аспектів образу автора в повісті "Ріки" і чинниках, що впливають на його ідентифікацію в тексті.

17.18.08.1439/222110. Вірші-писанки Костя Шишка: новаторський аспект у поетичній системі митця. Назарук І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.147-154. - англ. УДК 821.161.2-1.09(477.82).
The article retraces the features of the Volyn sixties Kost' Shyshko's visual poetry. The artist succeeded to create absolutely original works in the genre, which has never existed in Ukrainian and world literature - these are pysanky verses, that have been written in 1970-1971. It is established that they are notable for variety of topics and problems, deep sense, philosophical conclusions and reminiscences. A wide range of images, poetic figures, felicitous color-names represent richness, reinforce emotional color of poems and thus allow feeling the slightest distinctions of the author's style.

17.18.08.1440/222111. Трансформація образу жінки у Мегатексті Григора Тютюнника. Пархета Я.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.162-167. - укр. УДК 821.161.2.09.
У статті досліджуються особливості моделювання окремих жіночих типів у художньому просторі Гр. Тютюнника. Визначено, що акцентуація на жіночих образах зумовлена як загальною орієнтацією художньої літератури "межової" доби, так і психологічними акцентами, породженими вихованням, специфічною психологічною атмосферою у сім'ї письменника. Визначено, що у художньому світі Гр. Тютюнника жінка втілюється переважно в образі матері, дружини, коханки, попутниці. Однак усіх жінок, створених творчою уявою автора, об'єднує віктимологічний аспект характеротворення. Встановлено, що саме акцентуйований характер складних стосунків Гр. Тютюнника з матір'ю сприяв створенню психологічних варіацій персонажів-жінок.

17.18.08.1441/222112. Репрезентація образу дощу в поезії Анатолія Перерви. Писаревська К.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.167-176. - укр. УДК 821.161.2-1.
Стаття присвячена аналізу стихії води в поезії відомого харківського поета Анатолія Перерви. У роботі детально розглянуто один з найбільш частотних компонентів стихії води - образ дощу, визначені ідейно-естетичні смисли, які виражає "дощ", показана роль цього образу у вираженні основної ідейно-естетичної проблеми того чи іншого твору. В проаналізованому матеріалі образ дощу служить для віддзеркалення емоційної сфери взаємин між чоловіком та жінкою і для демонстрації концептуальних положень автора. "Дощ" дозволяє А. Перерві реалізувати принцип амбівалентності в поетичному тексті.

17.18.08.1442/222113. Время и пространство как когнитивные метафоры в художественном мире В. Пелевина. Титаренко Е.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.176-184. - рос. УДК 821.161.1:929.
В статті аналізуються час і простір як когнітивні метафори в художньому світі В. Пєлєвіна. Хронотоп у творчих інтенціях письменника інтерпретується як категорія мислення. Особлива увага приділяється мові як ілюзорній знаковій системі, що програмує сприйняття та обмежує потенції розуміння. Досліджуються різні варіації, трансформації та функції метафоричних хронотопів, тяжіння їх до інтеграції в трансцендентні надметафори.

17.18.08.1443/222114. Проблема влади в романах Івана Білика "Дикі білі коні" та "Не дратуйте грифонів". Хорольська Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.184-189. - укр. УДК 821.161.
У статті детально проаналізовано образи правителів, проблему влади в історичних романах "Дикі білі коні" та "Не дратуйте грифонів" українського письменника Івана Білика. Змальовані автором характери яскраві та глибокі. З'ясовано символічність назв зазначених творів.

17.18.08.1444/222115. Двобій із "клясиком": традиційні моделі дантіани у памфлеті Ґео Шкурупія "Божественна комедія". Боговін О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.190-196. - укр. УДК 821.161.2-313.1:7.037.3.
У статті подано розлогий огляд критичних праць, присвячених українському футуризму й творчості його яскравого представника Ґео Шкурупія. Зазначено зацікавленість сучасних дослідників літератури переважно прозовим спадком автора (романи "Двері в день", "Жанна-батальйонерка", "Міс Адрієна"). Проаналізовано специфіку використання традиційних моделей дантіани у поетичному памфлеті "Божественна комедія".

17.18.08.1445/222116. Магічно-реалістична та химерна проза. Коноваленко Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.196-202. - укр. УДК 821.111:821.161.2.091.
Стаття присвячена питанням функціонування магічно-реалістичної й химерної прози в англомовній та українській літературі відповідно. Порівнюються суть і специфіка цих літературних напрямів. Визначено зміст понять "магічний реалізм" і "химерна проза", порівняно їхні суттєві характеристики, з'ясовано своєрідність їхнього впливу на читача. Підкреслюється відсутність взаємного впливу цих напрямів, оскільки простежено їхню історію виникнення. На основі аналізу прикладів із сучасної літератури вказується на багато спільних рис між магічно-реалістичною і химерною прозою.

17.18.08.1446/222118. Моделювання образу іншого в сучасній українській фантастичній прозі. Олійник С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.214-223. - укр. УДК 821.161.2.09-3.
У статті зроблено спробу проаналізувати репрезентацію образу Іншого відповідно до жанрових особливостей творів, а також окремих аспектів ідентичності, таких як етнос, гендер, мова. Об'єктом дослідження обрано раціонально-фантастичний роман В. Єшкілєва "Тінь попередника", фентезійні повісті М. Соколян "Балада для Кривої Варги" та Генрі Лайона Олді "Захаребетник". На основі імагологічного прочитання та застосування окремих положень постколоніальних студій встановлено, що специфіка моделювання образу Іншого зумовлена фантастичним засновком, а також соціокультурними обставинами, в яких розвивається сучасна фантастика.

17.18.08.1447/222119. Магістральні світоглядні лінії Омара Хайяма у творчій інтерпретації В. Мисика. Переяслов В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.223-229. - укр. УДК 821.161.2-145.
Стаття присвячена дослідженню перекладної лірики як однієї з ключових компетенцій відомого письменника В.О. Мисика. Увагу зосереджено на перекладах творів Омара Хайяма, зокрема збірки його рубаїв. На прикладі обраного іншомовного письменника досліджено естетико-філософські принципи, які цінував у творчості Хайяма перекладач. Окрему роль відведено характеристиці

й ґенезі перекладу творів відомого перса в українській літературі. Крім того, окреме місце відведено визначенню концепта "вино" у чотиривіршах Омара Хайяма та виокремленню його ключових сем.

17.18.08.1448/222120. Поезія і релігія: інтермедіальність творчості Віри Вовк. Смольницька О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.229-238. - укр. УДК 821.161.2.
У статті досліджується інтермедіальність на прикладі сучасної української поезії. До уваги береться різноаспектна творчість української письменниці в Бразилії - Віри Вовк. Проаналізовано досвід середньовічних черниць-містиків, чия творчість знана авторці. Здійснено класифікацію іпостасей ліричного героя. Простежується візуальність і взаємозв'язок поезії В. Вовк і релігії, передовсім народного католицизму. Здійснено компаративний аналіз лірики поетеси з образністю і сюжетністю бразильських міфів, німецьким романтизмом, а також романом М. Булгакова "Майстер і Маргарита".

17.18.08.1449/222123. Компаративний аналіз маргіналій О. Суржавського та ранньої прози С. Жадана. Яровенко Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.254-265. - укр. УДК 82.09:821. 161.2+82-1 -9.
У статті здійснюється спроба компаративного аналізу маргіналій Олександра Суржавського (збірки "Диссонанс", "Маргиналии", "Распад (Долги)", "Традиции", "Просека. Пять маргиналий") та роману Сергія Жадана "Депеш Мод". Дослідник прагне інтерпретувати молодіжну тематику зазначених авторів, використовуючи критичну рецепцію белетристичного доробку культового українського поета С. Жадана як засіб для порівняння та інтерпретації маргіналій маловідомого українського російськомовного письменника О. Суржавського на основі стильових особливостей їхньої прози та смислових концептів у контексті літературного процесу початку XXI століття.

17.18.08.1450/222125. Інтерпретаційно-периферійне поле концепту молодість в англомовному літературно-художньому дискурсі. Бешлей О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.18-24. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
У статті досліджується актуалізація концепту МОЛОДІСТЬ в англомовному художньому дискурсі на основі аналізу сполучуваності номінативної лексеми з контекстуально-смисловими одиницями, вираженими іменниками, прикметниками та дієсловами для виявлення прототипних та індивідуальних ознак особи молодого віку, які репрезентують інтерпретаційно-периферійне поле даного концепту з точки зору представників англійської лінгвокультури.

17.18.08.1451/222129. "Мереживо взаємовпливів": перекладацькі іпостасі Яра Славутича. Яровенко Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.50-61. - укр. УДК 82.03; 82:81'255.2.
У статті розглядаються кращі зразки перекладацького спадку Яра Славутича у двох блоках - слов'янської поезії та англо-американської лірики. Стильові особливості поета-перекладача ілюструються за допомогою компаративної розвідки С. Захаркіна, присвяченої Дж. Кітсу, найповніше представленого українському читачеві Яром Славутичем. Із цією метою розглядаються варіанти перекладів Б. Пастернака та В. Мисика. Також здійснюється короткий історіографічний огляд перекладів поезії Яра Славутича на російську, білоруську та інші мови світу з характеристикою особливостей зарубіжних перекладацьких практик на основі літературно-критичних відгуків М. Ковалюка, Т. Назаренко, В. Сварога, П. Скунця, Д. Хріненка та інших.

17.18.08.1452/222135. Структура наративу в романі Геліодора "Ефіопіка". Мокрівська М.Т. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.95-101. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
У статті досліджується наративна структура роману Геліодора "Ефіопіка". На основі типології нараторів, запропонованої В. Шмідом, виокремлено два типи оповідачів, простежену специфіку їх функціонування у творі. Наголошено на особливій ролі дієтетичного наратора, завдяки якому, за задумом автора, відбувається формування художнього часопростору роману. Наративну структуру твору утворюють розповідь автора, метадієгетичні оповіді, а також промови, описи та ліричні вірші, що зумовлює її складність та оригінальність.

17.18.08.1453/222139. Рецепція козацтва у творчості харківських романтиків. Регуш Ю.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.128-133. - укр. УДК 82:316.3.
У статті досліджується рецепція проблеми занепаду українського козацтва у творчості представників харківської романтичної групи. Минуле, у творах романтиків історичної тематики, бачиться як ідеал без певних історичних ознак. Ідеалізована козацька доба постає у поезіях митців в кращих традиціях світового та українського романтизму. Збройна боротьба козаків за волю становить основний зміст в історичній темі поезії цього часу. Зазначається, що доробку поетів звучать мотиви суму за втраченим минулим, протиставлення героїчного життя козаків сучасному існуванню українців.

17.18.08.1454/222140. Суїцидальні тенденції в романі О. Уайльда "Портрет Доріана Грея". Панова Н.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.134-141. - укр. УДК 82.02.
Актуальність цієї статті полягає в тому, що проблема самогубства була і залишається серйозною соціальною проблемою в сучасному світі. Суїцидальні тенденції, що відбуваються в суспільстві, знаходять своє відображення і в творах художньої літератури. Мета роботи розглянути особистість головного героя роману "Портрет Доріана Грея", вивчити його поведінку, вчинки, проаналізувати його внутрішній світ, думки, почуття, переживання, а також зрозуміти, що знищило його душу і призвело до суїцидального кінця.

17.18.08.1455/222143. Українська сучасна біографічна драма у контексті деміфологізації/реміфологізації культурного героя. Мірошниченко Н.Л. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.160-1165. - укр. УДК 82.02.
У статті розглянуто феномен біографічної драми і культурного героя незалежної України у міфологічному контексті. Біографічні п'єси проаналізовано з точки зору деміфологізації тареміфологізації митців і політиків, зокрема детально розглянуто п'єсу "Таїна буття" Т. Іващенко. Класифікація біографічних творів А. Багряної, Я. Верещака, В. Герасимчука, І. Коваль та інших дає основу для подальших досліджень.

17.18.08.1456/222144. Форми еґо-наративної об'єктивації ґінопрозової non-fiction альтернативи (на матеріалі роману С. Андрухович "Сьомга"). Оздемір О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.166-174. - укр. УДК 82.02.
У статті на матеріалі роману С. Андрухович "Сьомга" проаналізовано основні форми еґо-наративної об'єктивації. У тексті маємо справу із "розігруванням" та "оповіданням" авторського "Я" при активному залученні до процесу читача. Авторська саморефлексія та самоідентифікація в еґо-орієнтованому типі оповіді здійснюється на основі пакту із читачем, внутрішньотекстового пакту "автор ↔ маска героя-оповідача ↔ героїня", пакту "читач ↔ епоха", а також через систему образів-

песонажів, що є зовнішніми Іншими відносно "Я" героїні. Внутрішнім Іншим у творі є створений завдяки ретроспекції образ "Я" ще "тоді".

17.18.08.1457/222145. Художественные особенности стихотворной формы и жанровые новации в современной белорусской женской поэзии. Кирюшкина М.И. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.175-181. - рос. УДК 821.161.3-14'06-052.2:82-1 -19.
В данной статье рассматриваются лирические жанры на примере современной белорусской женской поэзии. Стремление к творческой самоидентификации, активный поиск новых формальных стилистических возможностей женщин-поэтесс привели к творческой диффузии в выявлении художественных принципов авторов. Женская поэзия отличается от мужского не только качественной оценкой, но и предметной тематикой, художественными особенностями поэтической формы. В современной белорусской женской поэзии типология лирических жанров представлена "вершанятами" Галины Коржаневской, "морскими шпильками" Анны Тихоновой, "вершалиниями" Анастасии Кудасовой, "рысасловами" Людмилы Сильновой. Устойчивое соотношение содержания, интуиции автора, рефлексии читателя составляет жанровую структуру текстов. Творчество современных поэтесс мало изучено, что объясняет новизну работы.

17.18.08.1458/222146. Поліжанровість сучасного детективу (на матеріалі роману А. Переса-Реверте "Фламандська дошка"). Гура Н.П., Лисак Ю.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.182-189. - укр. УДК 82:801.6; 82Ф1 Ф9.
Стаття присвячена дослідженню жанрової трансформації детективного роману епохи постмодернізму. Продовжуючи традицію поєднання масової та елітарної прози, роман А. Переса-Реверте "Фламандська дошка" став одним з перших арт-детективів, характерною рисою яких є детективна історія навколо визначних імен світу мистецтва та їх творів. Традиційна детективна сюжетна схема твору розширюється та ускладнюється за рахунок синтезу елементів історичного та містичного романів, включення мистецтвознавчого та конспірологічного дискурсів та використання постмодерністської техніки.

17.18.08.1459/222147. Пригодницька сюжетна домінанта як традиція української детективної прози про дітей XX - початку XXI століття. Бригадир Я.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.190-198. - укр. УДК 82.02.
Статтю присвячено дослідженню актуальності художньої традиції детективно-пригодницької прози про дітей в сучасній літературі. Проаналізовано творчість М. Трублаїні та А. Кокотюхи в контексті проблеми актуальності художньої традиції детективної прози в сучасному літературному процесі. Проведено аналіз реального впливу цілої плеяди письменників XX століття, що працювали в жанрі детективно-пригодницької прози, і М. Трублаїні зокрема, на творення сталої художньої традиції цього жанру в українській літературі.

17.18.08.1460/222148. Незавершена подорож вигаданими світами (на основі роману "ночі в цирку" Анджели Картер). Клос О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.199-205. - укр. УДК 82.02.
Стаття присвячена аналізу елементів жанру пікарески в романі А. Картер "Ночі в цирку". Основна увага зосереджується на реінтерпретації жанру письменницею з точки зору постмодерністської парадигми. Зокрема, в статті розглядаються характерні "інваріантні" ознаки пікарески модифіковані А. Картер. Особлива увага приділяється аналізу образу героя-шахрая як втілення маргінального "іншого" у ворожому нормативному суспільстві. Обґрунтовується думка про безпосередній зв'язок між географічною й метафоричною подорожжю героя-шахрая. Значна увага акцентується на аналізі реалістичного та фантазійного зображення фікціональних світів.

17.18.08.1461/222149. Пригода Оскара Шелла: реінтерпретація пережитої трагедії (роман Дж.С. Фоера "Страшенно голосно та неймовірно близько"). Кохан Р.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.222-220. - укр. УДК 82.02.
Пропонована стаття присвячена аналізу пригодницької складової у моделюванні художнього світу роману сучасного американського письменника Дж.С. Фоера "Страшенно голосно і неймовірно близько", а також у процесі смислового "розкодування" поетологічної парадигми твору. Своєрідність твору про дитину для дорослих читачів зумовлює особливу рецепцію та взаємодію автора з читачем. Зважаючи на сюжетну специфіку твору, адже йдеться про "особливу" дитину, яка втратила батька у трагічних обставинах, рецепційне поле із чітко заданим вектором реалізації пропонує множину інтерпретаційних можливостей. З огляду на актуальність "дитячої" проблематики у "дорослих" творах стаття видається потенційною базою для подальших досліджень.

17.18.08.1462/222150. Фрейм авантюризму в романі Люко Дашвар "Биті є. Гоцик. Книга 3". Кулакевич Л.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.221-230. - укр. УДК 82.02.
Досліджено художню інтерпретацію фрейму авантюризму в романі Люко Дашвар "Биті є. Гоцик. Книга 3". Його ключовим компонентом є концепт дупи як позбавлених сенсу, але небезпечних вчинків. Дупоцентризм героя трактуємо як його перебування під владою тіньових якостей і прагнень. Структуротвірним елементом роману є мотив мандрів, якому підпорядковано мотив блудного сина і мотив синього птаха. Авантюрна подорож по Євразоні символізує і занурення героя в підсвідомість, відкривання власних архетипних сутностей. Це така собі психотерапевтична сесія, що допомогла героєві прискорено подорослішати.

17.18.08.1463/222151. Гуцульщина як метапростір пригоди в художній інтерпретації Каєтана Абгаровича. Микитин І.Я. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.231-239. - укр. УДК 82.02.
Стаття присвячена дослідженню топосу Гуцульщини як метапростору пригоди в прозовій творчості польського письменника вірменського походження Каєтана Абгаровича, знаного під псевдонімом Абгар-Солтан представника польської "кресової" літератури кінця XIX - початку XX ст. Зосереджено увагу на мистецькій візії краю Карпатських гір як аркадійного та інфернального виміру в світлі "кресових" стереотипів, художнього втілення Карпат як місця гуцульської екзистенції з "пригодницькою повсякденністю" та інтерпретації метапростору пригоди у вимірі культурного діалогу.

17.18.08.1464/222152. Между своими и другими: белорусское восприятие мира в произведениях в. Гниломёдова. Кошман П.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.240-247. - рос. УДК 82.02.
В статье исследуются особенности белорусского восприятия мира в контексте дихотомии "свой - другой", на основе произведений В. Гниломёдова, посвященных истории эмиграции и беженства белорусов, раскрывается значимость родного края в судьбе человека, определяются знаковые элементы авторской характеристики образа Беларуси, выявляются особенности белоруской рецепции мира других, представленных образами Америки и России.

17.18.08.1465/222153. "Меч трістана": код куртуазного кохання у текстах драматичних творів (Леся Українка, Оскар Уайльд). Боговін О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.248-255. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
У статті здійснено порівняльний аналіз образів головних героїнь драматичної поеми Лесі Українкі "Одержима" та трагедії Оскара Уайльда "Саломея". Дослідження було проведено з позицій куртуазної естетики, а саме використано центральний код аксіологічної парадигми поняття куртуазія, феномен "fin'amor". Кохання, що трансформує онтологію любові в апологію смерті. Встановлено спорідненість внутрішнього конфлікту аналізованих творів на рівні семантичного ядра образів головних героїнь.

17.18.08.1466/222154. Пригоди та звичаї на тлі імперій: жанрові особливості романів "The History Of Henry Esmond, Esq." В.М. Теккерея та "Братья-близнецы" О. Стороженка. Чик Д.Ч. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.256-265. - укр. УДК 82:801.6; 82Ф1 Ф9.
Для чіткішого з'ясування специфіки роману "Братья-близнецы" (1855) О. Стороженка його зіставлено з історичним романом "The History of Henry Esmond, Esq." (1852) В. М. Теккерея. Для точнішої жанрової окресленості романів О. Стороженка та В. Теккерея застосовано тропологічну методологію американського історика Г. Вайта. В обох історичних романах спостерігаємо синтез двох типів сюжетів - сатиричну трагедію. Англійський та український письменники в розглядуваних романах конструюють три версії імперської візії історії - військову, релігійну та аристократичну.

17.18.08.1467/222155. Мотив любовних пошуків героя як шляху до катарсису в інтерпретації творів в. Шевчука ("Срібне молоко") і Дж. Фаулза ("Волхв"). Смаглій І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.265-272. - укр. УДК 82.02.
У статті простежується мотив любовних пошуків героя, які призводять до катарсису, на прикладі романів "Срібне молоко" В. Шевчука і "Волхв" Дж. Фаулза. Унаочнюється рефлективний тип героя, у свідомості якого співіснують реальне й ірреальне, на прикладі Григорія Комарницького у першому романі і Ніколаса Ерфе у другому. їх пошуки окреслюються як фізична і духовна втеча з бажанням заповнити внутрішню порожнечу, самоідентифікуватися. До цього їх підштовхує досвід стосунків із жінками. Акцентується на різних типах героїв: Дон Жуан в українському і Орфей в англійському творах, кожен із яких шляхом страждань трансформується для нового, чистого сприйняття світу.

17.18.08.1468/222165. Літературні набутки Ольги Мак у моделюванні штучного голодомору. Тимощук Н.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.75-81. - укр. УДК 82.02.
Прозова творчість Ольги Мак на тему голокосту ("Каміння під косою"), писана в умовах вільного світу, продовжила систему й ієрархію жанрів, стильову манеру письментсва, твореного "в екзилі". Осердям повісті є гармонійне поєднання історичної та художньої правди про радянську дійсність. Твір розбудував галерею образів українських патріотів (не червоної барви) - Андрія Півдоли та Лідії Чернявської. Вони представляють абсолютно відмінну геополітичну і теософічну концепцію у порівнянні з радянською літературою, спаралізованою соцреалістичними канонами. Повісті притаманні антитоталітарний пафос, життєва основа, майстерність художніх деталей.

17.18.08.1469/222166. Форма вияву авторської позиції в структурі п'ес Ю. Яновського та О. Довженка. Школа В.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.82-87. - укр. УДК 82.02.
У статті розглядається проблема художньої майстерності Ю. Яновського та О. Довженка. Робиться спроба тлумачення фольклорної символіки та образів як складових функціонально-семантичної композиції драми. Вивчається індивідуальність стилю письменників, приділяється увага жанровим особливостям творів. Досліджується образ автора, характеризується самобутність художнього стилю і естетичних відкриттів.

17.18.08.1470/222167. Автор як наслідувач-деміург: ренесансно-маньєристична рефлексія поетичного творення. Власенко Н.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.88-97. - укр. УДК 82.08:159.9; 808.1:159.9 82.08:159.9; 808.1:159.9.
У статті здійснюється історико-генетична реконструкція естетичного виміру деміургії, встановленого художньою свідомістю Відродження. Виявляються абриси ренесансної діалогізації Горацієвої та Аристотелевої моделей поетичного наслідування, що спрямувала саморозкриття митця на уподібнення Творцю через зображення Його творіння. Усвідомлення деміургічного начала літератури пов'язується із обгрунтуванням, у діалозі маньєризму з неоплатонізмом, матриці мімесису, яка покладає в його основу авторське творення архіформ художньої дійсності, уподібнених Божественним ейдосам, але відсторонених від природної логіки, втіленої в життєвій реальності.

17.18.08.1471/222170. Композиционные особенности художественного мира малой прозы П. Романова. Спивачук В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.113-121. - рос. УДК 82.02.
В статье освещены особенности композиционной организации материала в рассказах П. Романова. В рассказах П. Романова наблюдается доминирование диалога и повествования от третьего лица, персонифицированное повествование присутствует лишь в лирикопсихологических рассказах писателя. Наличие повествования/описания в рассказах даёт читателю представление о персонаже и месте действия. Отсутствие мистификации свидетельствует о реальности описываемых событий, хотя автор иногда прибегал к библейским аллюзиям и фольклорным традициям для полноты раскрытия поступков персонажей. Использованные приёмы и способы композиции повествования позволили П. Романову сформировать особый стиль, с помощью которого писатель имеет возможность свежо и психологически глубоко передать течение жизни.

17.18.08.1472/222173. Особливості пародіювання лицарської авантюри в романі Т. Неша "злощасний мандрівник, або історія Джека Уілтона". Гоменюк А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.136-143. - укр. УДК 82.02.
У статті розглядається шлях оновлення романічної поетики, втілений у романі Т. Неша "Злощасний мандрівник, або Історія Джека Уілтона"; осмислюється нешівський спосіб пародіювання лицарської авантюри, що забезпечує саморозкриття героя, в якому він дистанціюється від топосів лицаря і пікаро; встановлюється співвіднесення історичної правди і вигадки, визначальне для створення художньої панорами Англії єлизаветинської доби.

17.18.08.1473/222174. Образно-смислові модифікації замкненого простору у повісті М. Хвильового "Санаторійна зона" та романі О. Гакслі "жовтий кром". Девдюк І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.157-166. - укр. УДК 82.02.
У статті здійснено типологічний аналіз просторової образності у повісті М. Хвильового "Санаторійна зона" та романі О. Гакслі "Жовтий Кром". Окреслено такі спільні мотиви обмежених просторів, як тиша, статичність, театральність, безцільність буття. Уособленням гнітючої замкнутості визначено образ страху, який охоплює головних персонажів, призводячи до суїцидних дій.

17.18.08.1474/222175. Повість В. Таля "Незвичайні пригоди бурсаків": минуле крізь призму революції. Новик О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.152-156. - укр. УДК 82.02.
У статті розглянуто особливості переосмислення подій минулого крізь призму постреволюційного світогляду Віталія Товстоноса (В. Таля) у повісті "Незвичайні пригоди бурсаків". Проза відбиває революційні переконання та симпатії автора, персонажі історичного роману увиразнюють ідеологічні переконання В. Таля. Художній опис мандрів бурсаків у дусі авантюрного роману демонструє еволюцію юнаків від подорожніх до бунтарів.

17.18.08.1475/222176. Складні моделі розвитку сюжетної лінії в коротких оповіданнях О. Генрі та Амброза Бірса. Давидюк Ю.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.157-165. - укр. УДК 82.02.
У статті розглядаються складні моделі розвитку сюжетної лінії на матеріалі коротких оповідань О.Генрі та Амброза Бірса. Дослідження фокусується на описі, унаочненні та співставленні складних моделей розвитку оповідної перспективи в творчому доробку задіяних авторів. Особливу увагу приділено тим складним моделям, які є оригінально- авторськими і, відповідно, представлені лише одним оповіданням. Доведено, що найпоширенішою складною моделлю розвитку сюжетної лінії в новелістиці обох авторів є модель "ланцюжок + вилка".

17.18.08.1476/222179. "Анна Київська - Королева Франції" В. Чемериса: художня чи квазі-біографія. Колінько О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.181-187. - укр. УДК 82.02.
У статті проаналізовано новий твір В. Чемериса як синтетичний жанр, що поєднує елементи історичного роману, художньої біографії та квазі-біографії. Наголошено, що автор хоч і звертається до постаті відомої історичної особи, оперує певними фактичними матеріалами, та усе ж багато епізодів, картин домислює, дофантазовує, що й зумовлює складність визначення жанру твору, який більше тяжіє до квазі-біографії.

17.18.08.1477/222180. Ефект ошуканого очікування у сучасних детективних і пригодницьких оповіданнях. ЄмецьО.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.188-193. - укр. УДК 82.02.
У статті розглядаються мовні засоби реалізації ефекту ошуканого очікування (ЕОО) у детективних і пригодницьких творах Фредеріка Форсайта та оповіданнях жанру flash fiction. В оповіданнях Форсайта ЕОО реалізується за допомогою дистантної когезії та антитези між двома сильними позиціями - заголовком і кінцівкою. Основна ідея творів Форсайта - справедливість, помста злочинцям і негідникам. В оповіданнях flash fiction сучасних американських письменників ЕОО актуалізується в кінці текстів за допомогою стилістичної конвергенції, що включає антитезу і градацією.

17.18.08.1478/222181. Синематограф як атракція та атракціон: кіносюжети в сучасних ретродетективах. Філоненко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.194-201. - укр. УДК 82.02.
Сучасні українські детективи у стилі ретро, які є актуальним трендом масової літератури, репрезентують ранній етап розвитку поп-культури в просторі Російської та Австро-Угорської імперій початку XX століття (кіно, цирк, бульварне чтиво тощо). Синематограф у своїй початковій формі стає сюжетотворчим у детективній формулі, як засіб творення ілюзій та формування масової свідомості. У ретродетективах Владислава Івченка ("Найкращий сищик імперії на службі приватного капіталу"), Ірен Роздобудько ("Подвійна гра в чотири руки"), Андрія Кокотюхи ("Привид із Валової") показ розслідування включає прийоми кінопоетики та проблематизує синематограф як ранню форму індустрії розваг.

17.18.08.1479/222182. Игра в классиков: пастишизация текста как средство создания игрового поля в пьесах Бориса Акунина. Коркишко В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.202-209. - рос. УДК 82.02.
В статье рассматривается своеобразие функционирования постмодернистского приема пастишизации в пьесах Б. Акунина "Гамлет" и "Чайка". Анализируются особенности игры "писатель - текст - читатель" в исследуемых произведениях, а также средства создания новой художественной реальности на основе классических произведений.

17.18.08.1480/222183. Тема смерті і герой-ремісник" у сучасному британському романі. "Останні розпорядження" Г. Свіфта. Крамар В.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.210-215. - укр. УДК 82.02.
Розглянуто провідні компоненти формальної структури у прозі Г. Свіфта і розкрито міру їхньої оригінальності в контексті сучасної світової літератури. Зазначено загальні відмінності британської прози від сучасного постмодернізму. Представлено особливості функціонування літературного героя у розкритті теми смерті на матеріалі роману "Останні розпорядження". Взаємодія підкреслено реалістичних компонентів сюжету відбувається за постмодерністичними канонами. Попри загальну тенденцію, мотив смерті з модифікатора другого плану, в "Останніх розпорядженнях" стає лейтмотивом.

17.18.08.1481/222193. Імпресіоністичний принцип візуалізації міського простору у творах В. Вулф та І. Вільде. Школа І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.75-81. - укр. УДК 82.02.
Стаття присвячена аналізу імпресіоністичної манери зображення міського простору в романі "Місіс Делловей" В. Вулф та циклі повістей "Метелики на шпильках" І. Вільде. Вона втілюється, зокрема, у суб'єктивній формі наративу, фрагментарній характеристиці персонажів, мозаїчному змалюванні своєрідних деталей та передачі феноменів почуттєвої сфери за допомогою ретельно дібраних чуттєвих вражень. Авторки не переповідають події, а фіксують повсякденне життя, даючи можливість читачеві особисто спостерігати та відчувати міський простір.

17.18.08.1482/222199. Regency love: Джейн Остін для iPhone та iPad. Фелоненко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.119-124. - укр. УДК 82:316.3.
Комп'ютерні ігри з літературними сюжетами є зразком взаємодії класики та масової культури. Відеогра "Regency Love" за мотивами романів Джейн Остін націлена на споживання класичного тексту і перетворення його на товар в індустрії розваг. Гра спрощує зміст творів Остін до єдиного сюжету про залицяння й одруження і синтезує жанри пригодницької рольової гри, "візуального роману" та симулятора побачень. Гру проаналізовано в контексті субкультурі фанатів періоду Регентства, романістики Джейн Остін та субжанру любовного роману "Regency romance". Чинником привабливості гри є ресурс інтерактивності: геймерка водночас перебуває в ролі авторки і в ролі персонажа одного з романів. Гра "Regency Love" руйнує бар'єр між читачем і текстом, читачем і автором, робить читачку співтворцем уявного світу, забезпечує ефект присутності й "розчинення" в ньому.

17.18.08.1483/222201. Засоби створення комічного у художніх творах Григора Тютюнника. Звягіна Г.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.134-140. - укр. УДК 82.02.
У статті розглядається категорія комічного та способи її реалізації у творчості Григора Тютюнника. Відзначається, що гумористичний дискурс побудований на основі спеціально організованої мовної структури з обов'язковим урахуванням національних рис і ментальних стандартів. Засобами створення комічного у творах письменника є використання неповних речень, вставних і вставлених конструкцій, вживання модальних слів, еквівалентів речень, приєднувальних речень, парцеляції та актуалізації.

17.18.08.1484/222202. Прийми пародіювання в соті А. Жіда "Підвалини Ватикану". Динниченкова Т.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.141-148. - укр. УДК 82.02.
У розвідці досліджуються прийоми пародіювання в соті Андре Жіда "Підвалини Ватикану". А. Жід пародійно висвітлює основні теорії і явища кінця XIX століття: ніцшеанство, вульгарний позитивізм, ідею "католицького відродження", "діяння" Ватикану, "велич" Академії, персоніфіковані у певних образах твору. Письменник застосовує такі прийоми пародіювання: зниження піднесеного, алюзії на наукові, філософські концепції і художні твори, гіперболізація, використання нехудожніх елементів в художньому тексті, застосування невідповідних мовно-стилістичних засобів.

17.18.08.1485/222203. Гротескний політичний бал-маскарад у романі "Мандрівки до Аберфайлю" Романа Іваничука. Шабаль К.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.149-155. - укр. УДК 82.02.
Стаття присвячена створенню комплексної візії специфіки художньої організації роману Р. Іваничука "Мандрівки до Аберфайлю", який ще залишається маловивченим. Головна увага приділяється політичній сатирі, вплетеній в оригінальну структуру роману. Виокремлюються головні постмодерністські риси роману, висвітлюється психологічна майстерність автора та особливості стилю. У статті зроблено аналіз сучасного роману з точки зору приналежності його до політичного жанрового різновиду.

17.18.08.1486/222204. Художні домінанти трагікомедій В. Діброви. Вірменко Т.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.156-161. - укр. УДК 82.02.
У статті проаналізовані п'єси В. Діброви, опубліковані в збірці "Чотири, три, два один". З'ясовано, що літературознавці переважно зосереджують увагу на прозі письменника, зокрема ознаках індивідуального стилю. Драматургія автора вивчається в контексті літературного процесу кінця XX - початку XXI століття. П'єси Володимира Діброви ілюструють як драматург уважно підходить до кожної людської долі, намагаючись розібратися у причинах поведінки; саме тому майже відсутні однозначні оцінки й відповіді на моральні проблеми. Гротескне висміювання завжди відбувається на фоні побутових ситуацій.

17.18.08.1487/222205. Народна сміхова стихія у романі Леоніда Горлача "Мамай". Федько О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.162-168. - укр. УДК 821.161.2-311.6.
У статті досліджується вітальна функція сміхової стихії у романі Л. Горлача "Мамай". Простежено інтертекстуальні зв'язки роману з творчістю М. Гоголя, Дайте Аліг'єрі, фольклорними легендами і переказами, традиціями низового бароко зокрема. Відзначено, що окрім традиційного використання комічного як засобу викриття суспільних недоліків, у цьому творі сміх є формою захисту й збереження національної ідентичності. Введення до тексту комічних елементів сприяє авторському міфотворенню, а саме увиразненню знакової в українській культурі постаті козака Мамая.

17.18.08.1488/222206. Елементи комічного в сучасній українській антиутопії. Рябченко Р.Р. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.169-176. - укр. УДК 82.02.
У статті аналізуються елементи комічного, які притаманні сучасним українським антиутопіям. З'ясовано, що серед творів цього жанру з'явилися такі нові різновиди як роман-метафора та роман-пародія. Для творів першого різновиду характерна жорстка критика вад, притаманних сучасному українському суспільству, а тому найчастіше автори вдаються до іронії, сатири та гротеску (Т. Антипович, А. Чапай). Натомість для роману-пародії (О. Ірванець) характерна карнавалізації дійсності, яка не несе символічного навантаження, у таких творах засобами комічного є стьоб, кітч, бурлеск, травестія.

17.18.08.1489/222207. Функції сміху в дискурсі революції гідності. Ковтонюк Н.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.177-183. - укр. УДК 82:316.3.
У статті проаналізовано такі складові дискурсу Революції Гідності, як народна сміхова стихія та авторські егалітарні проекти. На їхній базі визначено психологічно-захисну функцію комічного, що полягає в доланні страху перед ворогом (владою) шляхом її дискредитації, перевертання соціальної піраміди, та функції демонтажу колоніальних структур, анатомування неоімперської доктрини "русскій мір" з метою її викриття та знищення, протистояння ворогу в консциєнтальній війні.

17.18.08.1490/222208. "#Конотопземлялегенд" Руслана Горового: стратегії творення комічного. Вещикова О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.184-192. - укр. УДК 82:316.3.
Статтю присвячено поетикальним рисам і наративним стратегіям циклу "#КонотопЗемляЛегенд" Руслана Горового, вибір яких зумовлений особливостями сприймання реципієнтом текстів у Facebook та уявленням автора про читача його дописів. Комічного ефекту автор досягає за допомогою комбінування низки прийомів: стандартна схема наративу, лаконічність і економія мовних засобів, неочікувана розв'язка, переважно кмітливий і симпатичний головний персонаж, сумніви читача в надійності наратора, інтертекстуальність, стьоб тощо.

17.18.08.1491/222210. Постколоніальна політика в сатиричних романах Марини Гримич. Євтушенко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.202-209. - укр. УДК 82.02.
У статті досліджуються способи відтворення української політичної системи в сатиричних романах М. Гримич ("Егоїст", "Варфоломієва ніч"). Зосереджується увага на викритті авторкою недоліків новонароджених політичних інститутів та провладних "еліт". Відзначається, що вибір "національних еліт" в якості об'єкту літературного дослідження обумовлений їх вагомою роллю в керівництві держави. Письменниця констатує брак справжньої еліти в українському суспільстві. Вона також розглядає варіанти (хоча і дещо утопічні) формування справжньої національної еліти.

17.18.08.1492/222211. Відтворення прийомів чорного гумору в українському перекладі: на прикладі вірша Джонатана Свіфта "Death And Daphne". Смольницька О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.210-218. - укр. УДК 82.03; 82:81'255.2.
У статті проаналізовано різні аспекти українського перекладу поезії Джонатана Свіфта "Смерть і Дафна". Розглядаються питання сатири і чорного гумору. Виявлено паралелі з українською традицією висміювання смерті, а також біографії Свіфта і

життя сучасних поету українських державних діячів. Здійснено міфологічне дослідження імпліцитних смислів вірша. Версифікаційний аналіз демонструє специфіку відтворення формальних чинників тексту. Залучено тезаурусний, біографічний, компаративний, ґендерологічний аналіз. Робота має теоретичне і практичне спрямування.

17.18.08.1493/222212. Гумор та гротеск у літературі для дітей як складові опису. Панько О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.218-225. - укр. УДК 821.111.09-7-93:159.937-053.5 (045).
Рецепції читача-дитини (на матеріалі казок Р. Дала "Сім'я Дурків" та "Чудодійні ліки Джорджа") У статті йдеться про особливості функціонування гумору та гротеску у творах для дітей. На прикладі двох творів Р. Дала продемонстровано сприйняття імпліцитного читача-дитини, частково подано аналіз тих складових, котрі формують його поетику сприйняття. Наголошено на специфіці змалювання середовища та героїв Р.Далом з урахуванням особливостей світосприйняття дитини.

17.18.08.1494/222213. Особливості жіночої іронії/самоіронії у творчості С. Йовенко (гендерно-філософський аспект). Ляшенко О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.226-232. - укр. УДК 82.02.
Стаття репрезентує результати теоретико-аналітичного студіювання природи жіночої іронії та самоіронії в гендерно-філософському аспекті. Аналіз поезій С. Йовенко виявляє семантичні особливості природи конфлікту, які разом із концепцією особистості та системою образно-поетичного вислову демонструють завершену структуру, що вписана у типологічний ряд ознак гетерогенного типу цілісності.

17.18.08.1495/222235. Становлення флексій родового відмінка однини іменників чоловічого роду в українській літературній мові XVII ст. (на матеріалі "Синопсису" та "Хроніки" Ф. Софоновича). Фунікова Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.16-19. - укр. УДК 811.161.2'367.622'366.54.
У статті проаналізовано родовий відмінок однини іменників чоловічого роду в літописних пам'ятках XVII ст. "Синопсисі" та "Хроніці" Ф. Софоновича в контексті української літературної мови XVII ст. Виявлено як архаїчні, так і нові форми іменників у літописах, що властиві сучасній українській літературній мові. Встановлено, що система іменника, відображена в "Синопсисі" та "Хроніці" Ф. Софоновича, є перехідним етапом від системи іменника староукраїнської доби до системи іменника сучасної української літературної мови, бо, зберігаючи архаїчні форми (стародавні флексії, залишки форм двоїни тощо), вже поповнюється і багатьма новими формами , властивими сучасній українській літературній мові.

17.18.08.1496/222244. Поетика п'єси Л. Андрєєва "Чорні маски". Сухоруков В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.52-56. - рос. УДК 821.161.1 2 Андреев.
У статті здійснено аналіз поетики та жанрових особливостей драми Л. Андрєєва "Чорні маски". Доведено, що важливу роль у ній відіграють модерністські принципи та форми зображення: неоміфологізм, інтертекстуальність, мотивність, домінування образів-символів, іронія, гротеск. Це "нова драма", в якій зовнішній конфлікт та дія виведені за сцену, а ключову роль відіграє внутрішній конфлікт і підтекст, що знаходить реалізацію у неоміфологічній сюжетній лінії. Створена Л. Андрєєвим вже у перших драмах оригінальна модель стала інваріантною і лише варіювалася в наступних п'єсах.

17.18.08.1497/222247. Типологія наративної моделі "текст в тексті" в романах М. Булгакова "Майстер і Маргарита" і У. Фолкнера "Притча". Алексєєва Н.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.66-70. - рос. УДК 82.091 (470+73).
У статті йдеться про типологічні збіги у творах М. Булгакова "Майстер і Маргарита" і У. Фолкнера "Притча", а саме про типологію наративної моделі "текст в тексті". Показано, що зовнішні тексти обох романів мають публіцистичний характер. Щодо внутрішніх текстів, то у Булгакова такий текст має змістоутворюючий, ядерний потенціал, тоді як у Фолкнера він виконує комплементарну функцію, доповнюючи смисл, закладений у зовнішньому тексті. У роботі доведено, що як зовнішні, так и внутрішні тексти в обох творах об'єднані темою любові, що, на наш погляд, є художньою відповіддю на екзистенціальний характер і трагізм епохи XX-го століття.

17.18.08.1498/222251. Образи-символи лірики Володимира Ярошенка. Заєць Г.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.83-87. - укр. УДК 821.161.2.
Стаття містить аналіз образів-символів у поетичних текстах Володимира Ярошенка. Досліджено їх значення щодо вираження авторської світоглядної позиції та виявлено національні особливості адаптації образів-символів у поезії митця. Розглянуто вплив етнопсихологічних чинників, стильового напрямку, індивідуально-авторських особливостей на творення і побудування образів-символів у автора.12.

17.18.08.1499/222255. Водний комплекс у прозі Н. В. Баршева. Виниченко В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.103-108. - рос. УДК 821.161.1-3 Баршев.
Стаття присвячена дослідженню водного мотиву та різних його виявлень (мотиви ріки, дощу, туману, потоку, смертельного напою тощо) у прозі Миколи Баршева. Показано, що ці мотиви утворюють мотивний комплекс, зберігаючи традиційну міфологічну семантику, що збагачується уявленнями епохи романтизму та модернізму. У таких творах Баршева, як "Великі Бульбашки", "Громадянин Вода", "Четверте", вода уособлює руйнівну силу, яка знищує та поглинає усе на своєму шляху, еквівалентну первісному хаосу. Водні мотиви в прозі Баршева пов'язані з темпоральними образами: океаном часу, який людина не може виміряти або вичерпати через обмежені можливості. Вода немов існує поза часом, одночасно знаходячись у минулому, теперішньому та майбутньому. Водночас образ води амбівалентний; вода уособлює жіноче начало, може нести смерть, загибель або відродження, майже материнське піклування. Вона є вітальною силою, що дає життя. Можна говорити і про цілком авторську інтерпретацію мотиву води як революційної, перетворювальної сили, яка також є амбівалентною та несе в собі як надію на оновлення життя, так і руйнування та хаос.

17.18.08.1500/222256. Історизм, метафізика, персонологія у некласичній епопеї В. Сорокіна "Телурія". Бабай П.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.109-113. - рос. УДК 821.161.1 - 1Сорокин.
В статті розглядаються темпоральні моделі художньої системи Володимира Сорокіна 2000-х - 2010-х років. Роман "Теллурія" в цьому контексті проаналізовано з точки зору епопейної поетики некласичного типу. Епічна структура наративу взаємодіє із медійним проектом автора, що інтегрує до романної оповіді додаткові проекції метаестетичної рефлексії. Центральний в романі образ-символ телурового гвіздка своєю антиномічністю постає художньо відповідним до гібридної структури епопейної оповіді та інтермедіального проекту.

17.18.08.1501/222258. Замогильні блукання Цинцинната у романі В. Пєлєвіна "Т". Надозірна Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.117-121. - рос. УДК 821.161.1-31.
У статті досліджується використання Пєлєвіним найбільш репрезентативних та авторитетних кодів російської літератури, здебільшого - Л. Толстого, Ф. Достоєвського та В. Набокова. Активна деконструююча гра з класичними розповідними схемами

дозволяє авторові довести до абсурду фундаментальні принципи реалістичного, модерністського та сучасного міфологізму. При цьому найбільш радикальним видається переосмислення концепції творчості як справжнього буття.

17.18.08.1502/222259. Неоміф про Люцифера у романі В. Арчера "Той, хто вибрав прірву". Каленіченко О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.121-124. - рос. УДК 821.161.1 - 312.9.09.
У статті розглядається фентезійний роман В. Арчера "Той, хто вибрав прірву" в аспекті створення автором неоміфа про чорта / диявола. З одного боку, роман вписується у парадигму сучасних російських, американських та західноєвропейських творів про представників нечистої сили, з іншого - виділяється своїм тяжінням до серйозних онтологічних проблем, що дозволило виявити традиції російської класичної літератури (звернення до проблеми природи людини, її можливостей та морального вибору, сюжет "прозріння" та ін.) та новаторство, що пов'язане з оригінальним прочитанням відомого міфу про Люцифера.7.

17.18.08.1503/222265. "Роль і функції інтертексту в інтернет-постах Тетяни Толстої. Гребенщикова О.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.159-163. - укр. УДК 821.161.1 - 3.09.
В статті розглядається інтернет-пост як особливий жанр сучасної літератури. Аналізуючи пости Т. Толстої, автор характеризує їх як художньо-публіцистичну єдність. Потужний інтертекстуальний шар є одним з жанроутворюючих ознак інтернет-посту в творчості письменниці, а широкий діапазон претекстів дозволяє говорити одночасно як про "масовість", так і про елітарність її художньо-публіцистичних текстів. Класична література сприймається як своєрідний міфологічний фон, який допомагає пояснити будь-яку життєву ситуацію.

17.18.08.1504/222275. Масове суспільство та елітарна людина в концепції Майкла Янга. Михайлин І.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.206-211. - укр. УДК 821.133.1 - 92 Янг.09.
Розглянута книжка англійського соціолога й політика Майкла Янга "Піднесення меритократії" (1958). Розкрито концепцію меритократії, влади найбільш достойних як перспективного шляху розвитку людства, але водночас наголошено на загрозі: елітарна людина, відчувши смак влади, прагне залишити її в себе назавжди й передати в спадок своїм дітям. Міжнародна конкуренція примушує англійське суспільство повернутися до соціальної мобільності - висунення в еліту осіб з різних (і найнижчих) верств.

17.18.08.1505/222290. Антична топіка в сучасній українській поезії. Гальчук О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.7-13. - укр. УДК 82.091:[8182?652:94(477)].
Аналіз сучасної української поезії з погляду рецепції і функціонування в ній античної топіки дає підстави для припущення, що для цього етапу української античності характерна тенденція симбіозу традицій доби високого модернізму (зокрема таких інтерпретаційних моделей, як неокласична, символістська, неоромантична) з постмодерним прочитанням класичної спадщини. У такий спосіб формується новітня модель, у якій виражені всі модуси оприявлення міфу в художній творчості - міфологізація, реміфологізація, деміфологізація і власне авторський міф.

17.18.08.1506/222294. Міфологія фронтиру в сучасній американській науковій фантастиці на прикладі літератури та кіномистецтва. Криницька Н.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.23-29. - укр. УДК 821.111-311.9-343(73) : [82+791] "712".
Статтю присвячено вивченню ролі міфології фронтиру в сучасній американській науковій фантастиці на прикладі літератури та кіномистецтва. Запропоновано огляд формування міфології фронтиру в США; визначено основні риси міфу фронтиру; розглянуто ґенезу, ознаки та розвиток космічної опери як жанру літератури та кіномистецтва, що продовжує традицію американського фронтирного минулого; зроблено стислий порівняльний аналіз сучасних науково-фантастичних фільмів та творів, які успадковують та/або переосмислюють цю фронтирну традицію.

17.18.08.1507/222295. Особливості міфологічного світогляду у циклі романів Й. Колфера про Артеміса Фаулу. Кураш Н.-М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.29-32. - укр. УДК 821.152.1.
В статті здійснена спроба дослідження в напрямі функціонування в творі міфологічного світогляду на прикладі серії романів Йона Колфера про Артеміса Фаула. Використані автором методи і прийоми концепції неоміфологізації підкреслюють сучасну направленість твору і відображають в ній процеси XXI століття. Міфологічний світогляд використаний в серії творів про Артеміса Фаула на сюжетотворчому, образному і міфопоетичному рівні, утворює полотно для розробки автором ідей культури і виховання, глобалізації і екології.

17.18.08.1508/222296. Епістемологічні функції античних антропонімів у сучасному постмодерністському романі. Нев'ярович Н.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.32-35. - укр. УДК 821 - 31.091.
У статті розглядається проблема специфіки художнього значення та функцій історичних поетонімів у постмодерністському романі (на матеріалі творів американського письменника Дж. Хеллера "Уяви собі картину", італійського романіста У. Еко "Ім'я троянди" та австрійського романіста К. Рансмайра "Останній світ"). Автори звертаються до античних історичних постатей Сократа, Аристотеля, Овідія та ін. У контексті постмодерністської парадигми історичні поетоніми виконують функцію епістем художньої свідомості "перехідної доби" - сумніву, недовіри до авторитетів, змінюваності світу.

17.18.08.1509/222298. Сучасна рецепція давньоукраїнської міфології у прозі Олександра Денисенка. Соколова А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.40-44. - укр. УДК 821.161.2-3.09.
Статтю присвячено вивченню міфологічного простору книги сучасного українського письменника і сценариста О. Денисенка "Душа ріки". Основну увагу зосереджено на аналізі концептуальної основи міфопоетичного світу, як цілісної художньої системи. На думку автора, О. Денисенко, майстерно вплітаючи в свій текст сюжети і образи слов'янських язичницьких вірувань, стає деміургом власної міфології, виступає творцем чарівної казки, де тісно переплітається буденне і сакральне. Письменник з'єднує минуле і сучасне українського села, апелюючи до етнорелігійних кодів, а отже, й витворює власну концепцію міфу як способу сучасного мислення.

17.18.08.1510/222299. Біля витоків фентезі: перетворення апулеївського сюжету про Золотого віслюка в ремейку К.С. Льюїса "Поки ми облич не віднайшли". Червінська О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.45-49. - рос. УДК 82-312.9.09.
У статті актуалізується парадигма жанр. Історія літератури засвідчує швидше жанрову метаморфність цілком обмеженої кількості форм, ніж систематичне збагачення яким-небудь черговим жанротворчим досвідом. Це підтверджується активністю такої форми інтертекстуальних перегуків між текстами, як ремейки. Сказане, безсумнівно, стосується і так зв. сучасних фентезі, витоки яких лежать, щонайменше, в античному досвіді й жодним чином не пізніше, позначаючи, головно, один із класичних і

старовинних прийомів творчого фантазування. Мова також йде про пов'язаний з "позазнаходженістю" діалог культур в історичному часі (за М. Бахтіним). Сюжет Апулея про Золотого віслюка полемічно інтерпретується К. С. Льюїсом в романі "Поки ми облич не віднайшли" в аспекті язичницької та християнської теодицеї.

17.18.08.1511/222300. Функціональність історико-культурного контексту в розкритті проблемно-тематичної основи роману "Овідій Назон - поет" Яцека Бохенського. Давиденко І.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.50-54. - укр. УДК 82-311.6'652(438).
Стаття присвячена висвітленню проблемно-тематичного діапазону роману "Овідій Назон - поет" Яцека Бохенського. Увагу зосереджено на різноплановості осмислення теми життя давньоримського класика: від скрупульозного збирання біографічної мозаїки до оригінальної рецепції його творчості в сучасному контексті. Розбудовуючи наратив на основі глибокого та фахового прочитання поетичного доробку антика, прозаїк наголошує на множинності автобіографічних рефлексій Овідія, на його мистецтві створювати ілюзію, винятковому таланті жонглювати матеріалом. Визначено, що стрижневою для роману польського автора є тема вироку та пошуку справжньої причини заслання поета.

17.18.08.1512/222309. Читач як сполучна ланка між авторським світом і текстом. Раковська Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.92-95. - рос. УДК 821.161.
Стаття присвячена концепції поняття "Авторський світ", його зв'язкам з присутністю автора в тексті, зв'язку зі світом тексту. Враховуючи різновекторність суджень літературознавців, акцентується необхідність формування теоретичної моделі вивчення авторського світу, в який з'єднуються воєдино авторська свідомість, паралелі між автором як реальною особою та автором як текстуальною стратегією. Розглядається роль читача як сполучної ланки між авторським світом і текстом.

17.18.08.1513/222312. Дзеркальність як чинник экспликации інтимного в ліриці Поліни Барскової. Фокіна С.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.103-106. - рос. УДК 821.161.1-1.Барскова"20".
У статті представлено прочитання смислопороджуючого потенціалу феномену дзеркальності у вірші Поліни Барскової "Відображення". До поля дослідження також увійшли такі показники авторського світу поетеси, явленого в тексті, як авторські коди, еротичні коннотації, символіка дзеркала, семіотизація пристрастей. Представлена інтерпретація ліричного сюжету відповідно до спадкоємства та перетворення П. Барскової традицій зображення інтимного за допомогою смислового потенціалу дзеркальності.

17.18.08.1514/222317. Верлібри Емми Андієвської в контексті еволюції жанру. Астапенко І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.125-128. - укр. УДК 821.161.2-193.3.09 Е.Андієвська.
У статті досліджено новаторство верліброві структур Емми Андієвської нового тисячоліття, розглянуто експериментальну природу її вільного вірша в контексті еволюції жанру, прояснено специфіку творчого мислення письменниці. Проаналізовано спроби вільного версифікування у фольклорній творчості, витоки писемного верлібру в "Слові о полку Ігоревім", вільне віршування у парадигмі української барокової поезії, початки класичного українського верлібру в творчості Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, а також верс-ліброві експерименти новітньої доби, зокрема - Михайля Семенка, представників Нью-Йоркської групи, до якої Емма Андієвська не належить.

17.18.08.1515/222318. Категорія містичного: науковий дискурс і репрезентація в сучасній прозі. Вещикова О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.129-133. - укр. УДК 81'42 : 82'06-3 : 2-587.
Стаття являє собою огляд літературознавчого дискурсу з проблем утілення містичного в художньому творі. Презентовано еволюцію уявлень про літературну містику у XIX-XX ст. і проаналізовано містикознавчий термінологічний апарат. Розглянуто наявні дефініції містичного в літературі, здійснено спробу перегляду усталеного розуміння містики переважно в релігійному контексті й запропоновано власне визначення поняття. З'ясовано місце містики в системі фантастичної прози та розглянуто наративні стратегії творення містичного модусу, виокремлені дослідниками як спільні для різних метажанрів.

17.18.08.1516/222319. Феміністська утопічна література: витоки жанру. Жаданов Ю.А., Жданова Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.133-137. - рос. УДК 821.111.
У статті розглядаються процеси зародження і розвитку жіночої утопічної літератури. Виділено три основних етапи еволюції жанру. Вивчено перший етап - епоха XVII - XVIII століть. Особливу увагу приділено творчості6М. Кері, М. Кавендіш і С. Скотт. Проаналізовано ключові твори названих письменників. Виділено основні жанрові риси нового літературного явища, виявлені відмінності від творів традиційної чоловічої утопії.

17.18.08.1517/222321. Пошук нових структурно-змістових способів організації жанрової форми сонета для вираження трагічного світовідчуття. Іванова В.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.141-145. - рос. УДК 811.111.42.
Досліджено можливості строфічної організації поетичного тексту в передачі емоційно забарвленого змісту. Канонічна форма сонета в творчості англійських поетів періоду першої світової війни зазнає перетворення в змістовному і структурному аспектах. Стверджується важлива роль художнього прийому перверсії в реалізації цілісної єдності віршованого тексту. Англійська "окопна поезія" виступає в якості ілюстрації адаптаційних можливостей змістовної, архітектонічної і композиційної складових канонічних поетичних форм.

17.18.08.1518/222327. Вигадане місто в сучасній фантастичній романістиці: особливості топосу Нью-Кробюзона в романах Чайни М'євіля. Цікавий С.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.166-171. - укр. УДК 82.02:316.334.56.
У статті пропонується аналіз топосу вимишленого міста Нью-Кробюзон у романній трилогії Ч. М'євіля "Вокзал загублених снів", "Шрам", "Залізна рада". Фіктивний урбаністичний простір є одним із важливих прийомів організації фантастичного тексту. Проаналізовано основну бібліографію проблеми, виділено ключові тенденції вивчення міського простору в зарубіжному літературознавстві. Виявлено такі значущі параметри топосу Нью-Кробюзона, як діалектика дискретності і тотальності, тілесність, гібридність. Визначено, що в топосі Нью-Кробюзона більше значення має районна структура, ніж вулична.

17.18.08.1519/222329. Жіноча рецепція чоловічої картини світу в сучасній українській романістиці (на матеріалі твору М. Гримич "Еґоїст"). Башкирова О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.176-182. - укр. УДК 821.161.2.09:82-31]:305.
У статті досліджено шляхи художнього моделювання картини світу героя-чоловіка в романі М. Гримич "Еґоїст", простежено низку провідних художніх тенденцій, що характеризують сучасний літературний процес як унікальне поле взаємодії носіїв різної гендерної ментальності. Виявлено специфіку художньої актуалізації базових констант ментальної свідомості: "село - місто", "еліта - народ". Предметом спеціальної уваги є художні принципи творення концепції особистості, ґрунтовані на

фундаментальних засадах постмодерністської поетики. У дослідженні продемонстровано засоби, за допомогою яких авторка встановлює діалогічні зв'язки між художньою структурою свого роману і сучасною феміністичною теорією.

17.18.08.1520/222330. Стильові особливості поезії Революції Гідності. Горішна Г.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.182-186. - укр. УДК 821.161.2.
У статті розглянуто стильові особливості лірики Революції Гідності, зокрема закцентовано увагу, що психологічне сприйняття катастрофічних явищ сучасної дійсності визначає стильові ознаки Майданної поезії, тому емоційні потрясіння і хаотичність у відтворенні історичних, суспільних, культурних зрушень в Україні зумовили її мовну поліфонію й апокаліптичний синтаксис. Це дозволяє говорити про явище культуросфери Майдану.

17.18.08.1521/222331. Література в дискурсі гуманітаристики. Глотов О.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.186-190. - укр. УДК 82.091.
Автор висуває припущення, що переважна більшість творів світової літератури містить у собі матеріал для ілюстрації основних наукових постулатів усіх гуманітарних наук: історії, соціології, психології, філології, юриспруденції тощо. Зокрема, у статті проводиться аналіз сюжетів та персонажів ключових творів світової літератури протягом усього її існування з точки зору моралі та права. Більшість авторів будує свої твори на порушенні героями моральних та юридичних норм.

17.18.08.1522/222332. Гра зі "смертю" в романі І. Мак'юена "Амстердам". Гура Н.П., Іваніків Л.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.190-193. - укр. УДК 822.111-31.
Стаття присвячена дослідженню мотиву смерті в романі Ієна Мак'юена "Амстердам". Аналізуючи занепад ідеалізму та моральної деградації суспільства на межі століть, британський письменник звертається до таких основних категорій буття, як життя та смерть. Саме смерть стала лейтмотивом усього роману та невід'ємною частиною його поетики. Автор витончено та вміло препарує людську сутність, виставляючи напоказ вади, недоліки та ниці інстинкти. Значну увагу приділено трансформації лейтмотиву роману: під впливом постмодерної естетики смерть перетворюється спочатку в евтаназію, яка потім виявляється подвійним вбивством.

17.18.08.1523/222333. Засоби творення характерів у романі Люко Дашвар "На запах м'яса". Гурдуз К.О., Пінігіна Ю.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.194-197. - укр. УДК 821.161.2.
Дослідження виконано у руслі сучасних актуальних літературознавчих студій і пов'язане з обзервацією художніх особливостей психологізму жіночої прози. Об'єктом наукового пошуку обрано роман "На запах м'яса" Люко Дашвар, однієї з найяскравіших українських письменниць сьогодення, предметом - складну систему моделювання характерів у творі. Психологізм у романі Люко Дашвар "На запах м'яса" має свою специфіку і виконує особливі функції. Створюючи виразних персонажів, письменниця уповні розкриває художній потенціал портретних характеристик, предметних деталей, пейзажів та інтер'єрів, що допомагають зрозуміти авторське світовідчуття характерів і визначають стильову своєрідність твору.

17.18.08.1524/222338. Авто/біографічний дискурс роману "Мрець у Дептфорді" Е. Берджесса. Бусел Г.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.217-220. - рос. УДК 821.111 - 31Берджесс.09.
У статті розглядається специфіка авто/біографічного простору роману "Мрець у Дептфорді" Е. Берджесса. Підкреслюється, що виразний авторський суб'єктивізм вплинув на проблематику, образи і своєрідність сюжетно-композиційної організації біографічного роману "Мрець у Дептфорді". У тексті відбувається взаємонакладання двох дискурсів - життя і творчості як автора, так і головного героя роману. У якості ідейної основи для написання роману нарівні з біографічними фактами використовуються художні тексти К. Марло, а сам роман дає можливість інтерпретувати життя і творчість не тільки головного героя, але і його автора - Е. Берджесса.

17.18.08.1525/222339. Типологія британського роману кін. XX - поч. XXI ст.: сцієнтистський поворот пост-постмодернізму. Дроздовський Д.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.221-224. - укр. УДК 821.111-31.09 "18 19".
У статті розглянуто трансформаційну динаміку сучасного британського роману, в якому виокремлено такі ключові піджанри, як історіографічний метароман, неовікторіанський роман, роман-біографія, кроскультурний (постколоніальний) роман, "роман англійської ідеї". Окреслено епістемологічні проблеми, експліковані у британському пост-постмодерністському романі (1990-2010-і рр.): нерозрізнення істинної та несправжньої реальності, використання сцієнтистських підходів до розуміння сутності людини і світу.

17.18.08.1526/222341. Роман "Спокута" Ієна Мак'юена як зразок постмодерністської прози. Кушнірова Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.230-235. - укр. УДК 821.111-3:7.038.6.
У статті розглядаються постмодерністські тенденції в художній прозі сучасного британського письменника Ієна Мак'юена. Жанр роману окреслюється як психологічно-соціальний роман-симфонія, що ґрунтується на імагологічному модусі, різновекторному фокусуванні. Психологізм у Мак'юена виконує як імагогічну, так і характероутворювальну функцію, загострює увагу читача і позбавляє однозначності при аналізі тексту. У фіналі твору перед читачами постає постмодерністський текст, де домінантним стає образ автора-наратора, деміурга, котрий творить індивідуально-авторський міф. У романі проглядається цілий комплекс мотивів: екзистенційних (самотності, душі, порятунку, забуття, смерті), соціальних (злочину, родини, війни, батьків і дітей тощо), психологічних (спокути, "відсторонення"), кожен з яких константний протягом усього тексту. Розглядається жанровий зміст, аналізуються жанрові і стильові домінанти, система мотивів. Значна роль відводиться хронотопам, розглядається їх взаємозв'язок та ієрархія. Виокремлюються особливості індивідуального стилю письменника, а також його зв'язок із літературною традицією.

17.18.08.1527/222342. Наратив спокутування у прозі Юстейна Ґордера. Мацевко-Бекерська Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.235-241. - укр. УДК 821.113.5-31.09"20".
Стаття присвячена дослідженню художнього світу прози сучасного норвезького письменника Юстейна Ґордера. Завдяки певним прийомам наративної стратегії автор унікально та винятково складно форматує як естетичний простір, так і його рецептивний горизонт. Вивчений рецептивний рівень подолання ілюзії простоти і звичайності, певною мірою буденності плину людського існування/життя, пересічності буттєвих проблем та можливості коротко відповісти на вкрай лаконічні авторські питання, що в різний спосіб розпочинають наративний дискурс. Досліджені аспекти "вживання" у твір, заглиблення у подієві перипетії (що радше нагадують переходи від однієї до іншої невідгадуваної загадки), емоційно-психологічне занурення у світ переживань, гармонійно диференційованих на всіх розповідних рівнях романів "Донька директора цирку" та "Замок в Піренеях".

17.18.08.1528/222343. Національна своєрідність повісті Я. Кавабата "Країна снігу". Конєва Т.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.241-246. - укр. УДК 821. 521.

У статті досліджено повість Я. Кавабата "Країна снігу" в аспекті національної парадигми. Окреслено її проблемно-тематичне коло, позначене наскрізними концептами "природа" і "краса", які характеризують основу японського національного світовідчуття. Доведено, що мотив кохання розглядається у діалектичній єдності з вище окресленими концептами, що дає змогу автору показати неповторність природи і унікальність кожної миті людського життя. Закономірно виокремлено національні принципи відтворення світу, згідно з якими подано два плани зображення дійсності у творі: реальний і психологічний та висвітлено літературні прийоми і засоби творення внутрішньої картини світу. Вирізнено структуро-смислоутворююча роль образної системи, її національне забарвлення. Виявлено національне коріння й культурні традиції, якими актуалізується етнічна ідентичність авторської позиції у повісті.

17.18.08.1529/222344. "Автор - герой - читач": емоційні максими двох світів у повісті Анни Ґавальди "35 кіло надії". Кохан Р.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.246-250. - укр. УДК 821.133.1-93.09:316.77.
Запропонована стаття присвячена проблемі комунікування у межах літературного твору. Для аналізу обрана повість сучасної французької письменниці Анни Ґавальди "35 кіло надії". Проблема дитини в дорослому суспільстві крізь призму емоцій пропонує розлогий матеріал для літературознавчого дослідження. З урахуванням принципів рецептивної поетики з'ясовані поетологічні особливості твору, з огляду на теорії читача і читання визначені його смислові центри та проведений детальний аналіз процесу рецепції як "розкодування" значень з перспективи емоційного становлення головного героя (дитини-підлітка).

17.18.08.1530/222345. Рецептивні зсуви та ненадійний оповідач в романі Сари Уотерс "Маленький незнайомець". Матійчак А.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.250-255. - укр. УДК 821.111.
Статтю присвячено дослідженню фігури ненадійного наратора в романі Сари Уотерс "Маленький незнайомець". Концепція ненадійності нарації розглядається в ракурсі рецептивної теорії з урахуванням жанрологічних аспектів. Простежується зв'язок ненадійної нарації з елементами і традиціями різних жанрів. Амбівалентність читацької реакції засвідчує рецептивний зсув на користь наративної ненадійності як метафікціонального прийому, що дозволяє поєднувати застосування риторичного та когнітивно-конструктивістського методів в дослідженні аналізованого твору.

17.18.08.1531/222348. Види, форми та функції інтертекстуальності у сучасній фантастичній та казковій прозі для дітей. Овдійчук Л.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.265-270. - укр. УДК 821.111.(73)-93.
У статті проаналізовано різні типи інтертекстуальних зав'язків у сучасній казковій та фантастичній прозі для підлітків. З'ясовано, що у творах О. Гавроша, С. Гридіна, О. Дерманського, Галини Малик, М. Павленко, Г. Пагутяк архітекстуальність є найбільш поширеним типом взаємодії текстів, оскільки переважна їх більшість підпорядковується основним жанровим вимогам. Хронотоп, мотиви, різновиди сучасної прози залишаються в межах жанрового канону. Хронотоп у творах - це зображення "свого" і "чужого" простору і часу, а також традиційного мотиву дороги та ініціації головних героїв. Досліджено, що автори широко використовують архетипні, казкові, міфологічні сюжети, образи, мотиви, уводячи їх у власний текст як алюзії, ремінісценції, парафрази, стилізації, підпорядковуючи власним ідеям, задумам та світобаченню. На основі проведеного дослідження автор статті робить висновок, що основними функціями інтертекстуальності у творах сучасних казкарів та фантастів є жанротворча, сюжетотворча й образотворча.

17.18.08.1532/222349. Інтермедіальні зв'язки українського фентезі. Олійник С.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.271-276. - укр. УДК 821.161.2.09-3.
У статті зосереджено увагу на зв'язках літературно-художніх текстів (роман Д. Корній "Гонихмарник, повість М. Соколян "Балада для Кривої Варги" та романи "Лялькар", "Лялька" та "Лялькових справ майстер" циклу "Ойкумена" Генрі Лайна Олді) з образними структурами інших мистецтв. Простежено, у який спосіб відбувається цитування літературним текстом текстів музики, театру, кінематографа чи живопису, шляхи зближення мовних засобів вираження з художніми засобами невербальних мистецтв. Інтермедіальний аналіз зазначених творів дає змогу глибше дослідити культурний полілог, у який вступають тексти творів, засоби й прийоми генерування художніх образів, а також уточнити жанрову їх приналежність.

17.18.08.1533/222350. Специфіка метарефлексії у романі Дж. М. Кутзеє "Містер Фо". Пшенична М.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.276-280. - укр. УДК 821.111 - 31К.09.
У статті розглядається специфіка метарефлексії у романі "Містер Фо" південноафриканського письменника Дж. М. Кутзеє. Метарефлексія є проявом саморефлексивності твору, яка з'являється у романі у формі метатексту та інтертексту. Завдяки метарефлексії у творі виникає певна художня реальність, яка навмисно демонструє літературоцентричність, штучність і моделюючу природу художнього твору. Саме за допомогою метаструктури у романі відтворюються провідні ідеї постструктуралізму: "археписьмо" та "смерть автора".

17.18.08.1534/222351. Інтертекстуальна парадигма новелістики Наталени Королевої. Фірман О.Я. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.281-285. - укр. УДК 821.161.2 -19 Королева.
У статті досліджується новелістика Наталени Королевої крізь призму інтертекстуальності, зокрема простежуються інтертекстуальні зв'язки з культурним і духовним контекстом Святого Письма, шляхи модернізації новелістичного жанру через актуалізацію міжлітературної взаємодії і трансформацію християнських ремінісценцій, що урізноманітнило й увиразнило стильові, формально-змістові, структурні параметри модерністської новели Наталени Королевої.

17.18.08.1535/222352. Особливості архітектоніки роману Юсуфа Зейдана "Азазель". Бессараб О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.286-290. - укр. УДК 821.411.21-311.63ейдан.09.
У статті визначені особливості архітектоніки роману Юсуфа Зейдана "Азазель". Основну увагу приділено архітектонічним елементам, які автор використовує у структурі роману на релігійну тематику. Для аналізу використано класичне розмежування структури тексту на зовнішню (архітектоніка) і внутрішню (змістова) композиції. Розглянуто два види членування тексту - об'ємно-прагматичне, що збігається із зовнішньою структурою, і контекстно варіативне. Їх поєднання впливає на будову твору через використання авторської мови, описів, міркувань, також виділення точки зору головно го героя. Когезія і когерентність визначені як ключові ознаки архітектоніки і зв'язності тексту.

17.18.08.1536/222354. Мотивна структура новелістики Григора Тютюнника (до 85-річчя від дня народження). Гноєва Н.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.293-297. - укр. УДК 821.161.2 - 32. Тютюн. Гр 09.
У статті визначені провідні концепти новелістики Григора Тютюнника - любов і біль. Особлива увага приділена аналізу специфіки художньої реалізації мотивів самотності, відчуження, соціальної та екзистенційної незахищеності людини, розкриттю

рис світовідчуття персонажів, психологічної глибини характерів у новелах "Нюра", "Смерть кавалера", "Медаль". Розглянута драма "маленької" людини, втрата її автентичності, моральна деформація особи у складних соціальних обставинах. Схарактеризовано образ дивака в новелі "Дикий".

17.18.08.1537/222355. Полікультурність та полікультурний підхід у компаративних дослідженнях балади. Голубнича К.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.297-300. - укр. УДК 821.161.2-144.09.
Статтю присвячено використанню полікультурного підходу у компаративних дослідженнях жанру балади. В основі полікультурного методу лежить міжнародний полілог культур, що сприяє всебічному вивченню різноманіття культурних феноменів, в тому числі і літературних творів. Бінарний характер явищ в рамках полікультурного підходу надає можливість порівняння зовнішньої структури та внутрішнього змісту літературних творів на рівні міжлітературної інтермедіальної взаємодії, що є метою компаративного аналізу в літературознавстві. Балада являє собою синкретичне явище, тісно пов'язане як з іншими галузями мистецтва, так і з локалізованими різновидами в різних культурних регіонах, що робить полікультурний підхід найбільш плідним в компаративних дослідженнях. Компаративістика надає змогу виділити як загальні баладні архетипи, що належать до універсального фольклорного світобачення, так і особливості варіацій жанру, що відкриває перспективи майбутніх досліджень у цій сфері.

17.18.08.1538/222359. Химерні риси триптиху Валерія Шевчука "Три листки за вікном". Коноваленко Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.316-320. - укр. УДК 821.161.2-31.09.
Статтю присвячено дослідженню химерних рис роману Валерія Шевчука "Три листки за вікном". З'ясовується структурна організація триптиху, змістовий зв'язок усіх трьох частин між собою. Порівнюються головні герої твору та підкреслюється наявність їхніх спільних рис, які вказують на деякі надзвичайні здібності, життєві обставини та пов'язуються з їхньою життєвою філософією. Міфологеми твору розглядаються як важливі елементи організації художньої реальності та ірреальності. Детально аналізуються приклади переплетіння Добра і Зла в долях усіх трьох героїв, які зводяться до наскрізної ідеї твору - з'ясування сенсу життя.

17.18.08.1539/222360. Новий вимір категорії "Свій-Чужий" у романі Дж. Конрада "Таємний агент". Костенко Г.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.320-325. - укр. УДК 821.111К-3.08.
В статті досліджується перший "англійський" роман Дж. Конрада, який відрізняється новизною тематики й проблематики, а також своєю особливою композиційною структурою і трактуванням категорії часу. Центральною темою твору є питання чужорідності, яке залишається найчастіше поза увагою критиків, що доводить актуальність дослідження. При цьому чужість людей стає категорією моральною, долаючи національні і культурні відмінності, роблячи людей сильнішими (у разі Мікаеліса і його патронеси), а інколи вразливими в їх людинолюбстві (на прикладі Стіві). "Чужорідність" пронизує твір Дж. Конрада зсередини, виводячи дилему "Свій-Чужий" на новий ідейний рівень, не як відмінність людей за культурною і національною ознакою, а як протистояння різних моральних догм, що вимагає подальшого систематизованого підходу.

17.18.08.1540/222363. Бінарні опозиції як засіб концептуалізації художньої картини світу в романі С. Ахерн "Там, де ти". Сальникова К.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.335-337. - рос. УДК 821.111 (292.421) - 311.1.
Автор статті використовує дихотомічний метод під час аналізу художнього світу роману "Там, де ти" С. Ахерн, розглядає реалізацію романтичної опозиції "тут" - "там" у сучасному художньому тексті. Особлива увага приділяється антиномії "втрата" - "знахідка", яка простежується на структурно-композиційному, образному, ідейно-смисловому і лінгвістичному рівнях, і виражає задум С. Ахерн. У статті підкреслюється роль головної героїні як образа-медіатора, ланки, що поєднує світи "Тут" і "Там".

17.18.08.1541/222364. Семіотична модель як інтертекстуальна інтерпретація "знаковості" художнього твору. Хайруліна Н.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.341-344. - укр. УДК 821.091.
Статтю присвячено використанню семіотичного моделювання у процесі аналізу літературного твору. Беручи за основу праці видатного семіотика Ю.М. Лотмана, у статті розкривається "еволюція" трактування терміну "літературна модель", ступінь необхідності її виокремлення під час інтерпретації твору та надається класифікація можливих видів літературних моделей. Акцентуація уваги саме на дослідженні семіотико-культурологічної моделі обумовлена широкою популярністю в сучасному літературознавстві. Структурними елементами семіотичної моделі є константні та перехідні складові. Якщо під константами маються на увазі аналіз часового, психологічного та символічного просторів у творі, то перехідні вступають у екстраполяцію із сприйняттям об'єктивної дійсності і, таким чином, не завжди можуть бути досліджуваними у творах. Алгоритм практичного виявлення складових семіотичної моделі "життя-ярмарок" на основі творів української та англійської літератур доводять, що семіотичне моделювання є предметом ретельного теоретико-літературного вивчення.

17.18.08.1542/222367. Колористична парадигма роману М. Кундери "Вальс на прощання". Шураєва Н.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.352-356. - рос. УДК 821.161.3 - 3 Кундера. 09.
У статті розглянуто функціональні властивості колористики роману М. Кундери "Вальс на прощання"; з'ясовано, що колористична парадигма має асоціативний характер; схарактеризовано семантику, символічну насиченість та семантичні зв'язки основних кольорів; висвітлено амбівалентність семантичної структури кольорів (білий / блакитний / червоний) та колористичних образів (місяць, обруч, пігулка, нічна сорочка тощо); доведено, що кольорові образні деталі якнайкраще розкривають характери персонажів, поглиблюючи ідейний зміст твору, а колористичний складник є одним із ключових маркерів авторської оповідної стратегії.17.

17.18.08.1543/222368. Колористична парадигма роману М. Кундери "Вальс на прощання". Шураєва Н.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.352-356. - рос. УДК 821.161.3 - 3 Кундера. 09.
У статті розглянуто функціональні властивості колористики роману М. Кундери "Вальс на прощання"; з'ясовано, що колористична парадигма має асоціативний характер; схарактеризовано семантику, символічну насиченість та семантичні зв'язки основних кольорів; висвітлено амбівалентність семантичної структури кольорів (білий / блакитний / червоний) та колористичних образів (місяць, обруч, пігулка, нічна сорочка тощо); доведено, що кольорові образні деталі якнайкраще розкривають характери персонажів, поглиблюючи ідейний зміст твору, а колористичний складник є одним із ключових маркерів авторської оповідної стратегії.17.

17.18.08.1544/222369. Інтерпретаційна модель тексту пісні "Ушла" Д. Озерського. Варлигіна М.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.357-361. - рос. УДК 811.161.1? 42.

В даній статті розглядається проблема інтерпретаційного моделювання художнього тексту. Робота має міждисциплінарний статус, базуючись на ідеях функціоналізму, психолінгвістики і рецептивної естетики. Були зроблені спроби моделювання однієї з можливих інтерпретацій пісні "Ушла" і визначення мовних засобів і стереотипно-комунікативних ситуацій, що впливають на формування приватно-індивідуального сенсу пісні. У результаті дослідження була встановлено, що відсутність однозначних конотацій на лексичному рівні, що призводить до аксіологічної інтерпретаційної відкритості, а актуалізація парадигматичних зв'язків за рахунок асонансу, метафор, синтаксичних повторів, що імпліцитно розгортають для реципієнта сюжет, до індивідуально-контекстного означування тексту.

17.18.08.1545/222541. Чуже слово чужого світу: проблематизація влади дискурсу в романі Віктора Пєлєвіна "Т". Мальцева В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.75-80. - рос. УДК 811.161.1'42.
Статтю присвячено проблемі влади дискурсу в романі В. О. Пєлєвіна "Т", що проявляється у конструюванні розщепленої, багатовимірної свідомості героя, підпорядкованої чужим дискурсивним форматам деміургів-кріейторів. Аналіз твору виявив, що сучасна проза є простором полідискурсивності (зіткнення та взаємодії різних дискурсивних форматів, серед яких неможливо виокремити дискурс-донор та дискурс-реципієнт). Окремою формою реалізації полідискурсивності є метадискурсивність (дискурс про дискурс), що має прояв у роздумах персонажу щодо творців. Рефлексія над словом дозволяє герою надбати самосвідомість та позбутися влади чужого дискурсу.

17.18.08.1546/222544. Прагматичний аспект вербалізованого сценарію "ПРИХОВУВАННЯ ТАЄМНИЦІ": стратегії й тактики. Стрельченко К.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.89-94. - укр. УДК 81'42(811.111).
Стаття присвячена визначенню тактико-стратегічного наповнення сценарію "ПРИХОВУВАННЯ ТАЄМНИЦІ" на матеріалі англомовної художньої прози XX-XXI століть. У процесі дослідження було виокремлено стратегію уникнення, представлену тактиками припинення розмови, зміни теми та ігнорування; стратегію відмови надати запитану інформацію, що може реалізуватися експліцитно та імпліцитно, і в останньому випадку охоплює тактики, орієнтовані на КВЕСТОРА, ВОЛОДАРЯ ТАЄМНИЦІ, повідомлення й контакт; а також стратегію надання відповіді з порушенням максим спілкування.

17.18.08.1547/222547. Лінгвопоетичні особливості портрету в прозі Л. Уліцької (на матеріалі роману "Медея і її діти"). Каневська О.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.102-107. - рос. УДК 811.161.1'42Улицкая.
Стаття містить аналіз лінгвопоетичних особливостей портретів у романі "Медея і її діти" одного з найвідоміших авторів сучасної російської літератури Л.Уліцької. Виявлено основні типи портретних описів (експозиції, сприйняття, ситуації), лейтмотивні та найбільш частотні ознаки зовнішності персонажів (волосся, очі, "національний тип" тощо), визначено тропи та їх різновиди (кольорові, емоційні, оцінні епітети, "інтелектуальні" та "побутові" порівняння, лексичні повтори тощо), що використані задля створення портретів персонажів. Наголошено на притаманному прозі Л. Уліцької поєднанні в портретах зовнішніх і психологічних характеристик.

17.18.08.1548/222548. Образ лісу в мовній картині художніх світів Ольги Кобилянської та Уляни Кравченко. Литвин О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.107-110. - укр. УДК 811.161.2'37.
У статті охарактеризовано образ лісу та проаналізовано специфіку його реалізації у мовній картині художніх світів Ольги Кобилянської та Уляни Кравченко. З'ясовано роль цього образу в поетичному тексті. Розглянуто тропи з номеном ліс. Доведено, що ці тропи є характерною ознакою мовотворчості письменниць. Творчість Ольги Кобилянської та Уляни Кравченко, як і творчість будь-якого письменника, не може вважатися остаточно вивченою, оскільки кожен дослідник презентує свій погляд на ту чи ту проблему, на те чи те мовне явище. У зв'язку з цим виникає потреба здійснити аналіз функцій номену ліс у мові творів Ольги Кобилянської та Уляни Кравченко, який представлений у художніх текстах обох письменниць. Характеристика номену ліс сприятиме розумінню глибоких процесів розвитку лексики сучасної української мови.

17.18.08.1549/222549. Вербалізація екзистенційного мотиву смерті в поетичній картині світу В. Свідзінського: семантико-синтаксичний аспект. Сметана І.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.110-114. - укр. УДК 811.161.2'38'367.
У статті здійснено семантико-синтаксичний аналіз репрезентування екзистенційного мотиву смерті в поезіях В. Свідзінського. З'ясовано, що цей мотив представлений переважно структурою складних речень. Досліджено, що для образного змалювання природи, позбавленої життя, плину часу, письменник активно використовує синтаксичні елементи, які ускладнюють речення, але надає перевагу однорідним членам, зокрема присудкам, та відокремленим обставинам, вираженим порівняльними зворотами.

17.18.08.1550/222551. Семантико-функціональні особливості повтору в поезії Тараса Мельничука. Тищенко З.Р. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.119-123. - укр. УДК 811.161.2'42'367.
Стаття присвячена дослідженню повторів у поезіях Т. Мельничука. Визначено особливості функціонування повтору як одного з домінант стилю письменника. Проаналізовано специфіку вияву полісиндетону, анафори, епіфори, епанафори, анепіфори, хіазму, рефрену, повного, деривaційного і парадигматичного повторів та інших різновидів цієї фігури.

17.18.08.1551/222553. Особливості перекладу ліричних творів Лесі Українки М. Комісаровою (щодо поетичного відлуння долі у творчості Лесі Українки). Шепель Ю.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.131-137. - укр. УДК 81?25.
Стаття присвячена дослідженню однієї з актуальних у мовознавстві та літературознавстві тем - перекладу поетичної спадщини Лесі Українки М. Комісаровою. Запропонований у статті підхід до перекладу художніх творів, які відображають мовно- художні особливості творчої манери поетеси, може застосовуватися у відтворенні художніх засобів інших поетів та письменників.

17.18.08.1552/222560. Теоретична поетика О.О. Потебні як чинник сучасної теорії літературного твору. Астрахан Н.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.164-168. - укр. УДК 82.09.
У статті аналізуються основні положення психолінгвістичної концепції О.О. Потебні з погляду їх актуальності для сучасного літературознавства в плані становлення та еволюції теорії літературного твору. Здійснюється спроба аналізу ідей "Теоретичної поетики" в контексті основних напрямів розвитку літературознавчої думки XX та початку XXI століття, на тлі методологічних пошуків літературознавства. Акцентується наявний в концепції О.О. Потебні потенціал міждисциплінарної взаємодії, який не суперечить загальній філологічній підпорядкованості наукової творчості вченого.

17.18.08.1553/222566. Поетика п'єси Л. Андрєєва "Реквієм". Сухоруков В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.199-202. - рос. УДК 821.161.1 - 2 Андреев.

У статті здійснено аналіз поетики та жанрових особливостей драми Л. Андрєєва "Реквієм". Доведено, що важливу роль у ній відіграють модерністські принципи та форми зображення: неоміфологізм, інтертекстуальність, мотивність, домінування образів - символів, іронія, гротеск. Це "нова драма", в якій зовнішній конфлікт та дія виведені за сцену, а ключову роль відіграє внутрішній конфлікт і підтекст, що знаходить реалізацію у неоміфологічній сюжетній лінії. Створена Л. Андрєєвим вже у перших драмах оригінальна модель стала інваріантною і лише варіювалася в усіх наступних п'єсах.

17.18.08.1554/222567. Квіткова метафора в повісті І. С. Тургенєва "Весняні води". У Луцянь. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.202-206. - рос. УДК 81.371.
У цій статті розглядається метафоричне вживання назв кольорів у художньому тексті на прикладі повісті І.С. Тургенєва "Весняні води". Дослідження показало, що, стаючи засобом образного мислення, ці слова можуть набувати нові смислові, емоційні й оцінні відтінки. Квіткова метафора дозволяє нам відчути світ душі героїв, збагнути тонкий зв'язок людини і природи, відбиту в досліджуваній повісті. Особливе місце приділяється естетичній функції даної лексики, яка реалізується в ключових сценах і в розкритті образів персонажів. Докладно проаналізовано роль наступних квітів: троянди, якою пронизано весь твір, що супроводжує героїв на їх побаченнях резеди та квітів білих акацій і клумби високих бузків, втілення героїні Марії Полозовой жовтої лілії та камелії. У тексті повісті найменування квітів служать вираженню авторської ідеї, допомагають читачеві співпереживати разом з героями.

17.18.08.1555/222659. Український екзистенціалізм у пошуках гуманістичних культурних орієнтирів: філософія нового українського урбанізму "третьої революції". Титар О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.11-19. - укр. УДК 130.2.
Проаналізована філософія нового українського урбанізму на прикладі роману В. Підмогильного "Місто". Доведено, що основні теоретичні концепції В. Підмогильного являють собою український варіант екзистенціалізму. Роман "Місто" став символічною біографією Миколи Хвильового та української "третьої революції". Дискурсивне поле роману представляє нові модерні українські ідентичності та новий гуманізм, що поєднав традиційну культуру та зростаючу міську культуру.

17.18.08.1556/222768. Особливості перекладу екзотизмів постколоніального літературного твору. Фролова І.Є., Набокова Д.О., Овчаренко Є.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.37-46. - укр. УДК 811.111'255.4'373.
Дослідження присвячено аналізу перекладу слів-екзотизмів роману С. Рушді "Опівнічні діти" українською і російською мовами. Постколоніальна література визнана такою, що становить значний інтерес для перекладознавства. Загальні проблеми її аналізу стосуються метафоричного зв'язку між цією літературою та перекладом, а до конкретних належать проблеми її перекладу, включно із проблемою перекладу слів-екзотизмів. Слова-екзотизми - слова-реалії та варваризми властиві постколоніальній літературі, оскільки вони виконують важливу функцію культурного маркування авторського дискурсу. У перекладознавчому аспекті слова-екзотизми досліджуваного роману вивчено в перекладах цього роману українською та російською мовами. Результати дослідження засвідчили, що найчастіше перекладачі відтворюють функцію цих слів, використовуючи транскодовані узуальні чи оказіональні відповідники-варваризми, або створюючи такі транскодовані відповідники-неологізми. Менш типовим є використання еквівалентів/функціональних аналогів, поданих словами, що належать до питомої лексики чи асимільованих запозичень, що свідчить про невдачу перекладача у відтворенні культурно-дискурсивної функції екзотизмів.

17.18.08.1557/222770. Особливості відтворення іноземного акценту в англо-українському перекладі. Статівка А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.52-57. - укр. УДК 811.111'255'19.
У статті увагу зосереджено на особливостях відтворення фонографічних стилізацій лексичного рівня, що імітують іноземний акцент, в англо-українському перекладі художньої літератури на матеріалі романів М. Левицької "A Short History of Tractors in Ukrainian", Ф. Купера "Pioneers" та Р. Дала "The Witches". Теоретичні узагальнення зроблено на основі зіставлення позиції таких провідних радянських теоретиків перекладу, як К. Чуковський, В. Гак, А. Федоров, В. Комісаров, що заперечували ідею паралельного відтворення фонографічних стилізацій аналогічними засобами мови перекладу, та сучасних фахівців, зокрема, О. Ребрія, на думку яких, воно є не тільки можливим, а й бажаним. Дослідивши переклад імітацій іноземного акценту, отриманих методом суцільної вибірки, ми визначили загальну стратегію перекладацького відтворення графонів та окремі способи та прийоми, задіяні в її межах. Проаналізовано способи перекладу як на основі паралельних вихідним способів словотворення, так і за допомогою лексико-граматичних компенсацій.

17.18.08.1558/222772. Індивідуалізація концепту війна в ідіодискурсі Ернеста Хемінгуея. Брославська Л.Я. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.65-71. - укр. УДК 811.111'42:821.111.
Стаття присвячена трансформаціям когнітивних ознак концепту ВІЙНА в ідіодискурсі Е. Хемінгуея порівняно з американським художнім дискурсом 1920-х - 1960-х років. Варіювання колективного vs індивідуального засвідчене специфікою поняттєвого, образного та ціннісного складників досліджуваного концепту. Поняттєвий складник концепту ВІЙНА як носій типової, логічно упорядкованої інформації зазнає кількісних та структурних трансформацій в індивідуальній концептосфері письменника порівняно з однойменним концептом загальноамериканської картини світу, який слугує основою формування індивідуалізованого концепту ВІЙНА. Трансформації образно-ціннісного складника концепту ВІЙНА в ідіодискурсі Е. Хемінгуея стосуються певних номінативних засобів і частотності їх застосування для об'єктивації характеру військового конфлікту, яка відрізняється від загальноприйнятої в американській МКС. Лінгвокультурний концепт ВІЙНА слугує ключовим дискурсотвірним в ідіодискурсі Е. Хемінгуея, що лежить в основі розгортання смислів дискурсу. Для Е. Хемінгуея як представника "втраченого покоління" ВІЙНА акумулює мілітарне і трагічне світосприйняття письменника-пацифіста.

17.18.08.1559/222775. Лінгвокогнітивні підстави взаємодії ключових концептів детективного дискурсу. Калюжна А.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.88-94. - укр. УДК 811.111'42:82-312.4.
У статті розглядається взаємодія ключових концептів детективного дискурсу на матеріалі творів класичного детективу англомовних авторів. На основі взаємодії ключових концептів формується цілісність дискурсу, визначається послідовність виділення ключових концептів як елементів сюжету, що призводить до розуміння дискурсу. У статті запропоновані два підходи до визначення механізму взаємодії ключових концептів. У межах першого підходу ключові концепти детективного дискурсу взаємодіють на основі їх імплікаційних і конвенціональних зв'язків. Імплікаційні зв'язки виступають аналогом зв'язків реального світу, в той час як конвенціональні відображають логіко-смислові зв'язки дискурсу, які відповідають прийнятому стандарту. Другий підхід дозволяє розглянути взаємодію концептів на основі семантичних валентних зв'язків лексем-репрезентантів ключових концептів.

17.18.08.1560/222776. Когнітивні характеристики ритмічних та метафорично-ритмічних жестово-вербальних висловлень (на матеріалі американського розважального телеінтерв'ю). Максименко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна.

Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.95-100. - укр. УДК 811.111'373:81.111'221.
У статті обґрунтовується гіпотеза, згідно якої жест і мовлення становлять єдиний механізм смислотворення в комунікативних процесах. Встановлено одиницю аналізу взаємодії жесту і мовлення - жестово-вербальне висловлення як таке, що містить жестову та вербальну складові й функціонує у реальній ситуації комунікативної взаємодії. З опорою на методологічну базу когнітивної лінгвістики жестово-вербальні висловлення класифіковано за психічними сферами свідомості / підсвідомості, на які вони орієнтовані (раціональні, емоційні, сугестивні) та за їх комунікативною / мета-комунікативною функцією (наративні та метанаративні). Ритмічні жестово-вербальні висловлення віднесено до сугестивних / метанаративних, а метафоричні - до раціональних / наративних. У фокусі уваги статті є особливості функціонування метафорично-ритмічних жестово-вербальних висловлень, які інтегрують властивості метафоричних і ритмічних жестів. Дякуючи метафоричності, такі жестово-вербальні висловлення репрезентують абстрактні об'єкти референції (події / ситуації) як фізичні об'єкти, яким мовець надає певної форми та розміщує у просторі. Це надає можливість ввести ці події /ситуації у фокус уваги адресата. Повтор метафоричних жестів представляє описувані події / ситуації як такі, що цілком відповідають очікуванням й тим самим сприяє ритмізації мовлення й автоматизації його сприйняття. Ритмізація метафоричних жестів є одним із способів управління увагою адресата.

17.18.08.1561/222780. Синтаксичні індикатори імплікатів у поетичному дискурсі Р.М. Рільке. Остапченко В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85, С.122-127. - укр. УДК 811.112: 801.631.5:81'38.
У статті встановлюються синтаксичні індикатори імплікатів у поетичному дискурсі Р.М. Рільке. Імплікатом є художній концепт, який, будучи імпліцитно вербалізованим у художньому тексті, актуалізується на основі мовних індикаторів та дискурсивного контексту. Синтаксичними індикаторами у поетичному дискурсі Р.М. Рільке є переноси, повтори, синтаксичний паралелізм, антитеза, хіазм, інверсія, приєднання, парантеза, звертання, еліпсис, риторичні питання. Вони створюють сильні позиції тексту та демонструють тісний зв'язок із іншими типами мовних індикаторів, насамперед, фонологічними і лексичними.

17.18.08.1562/222911. Мовленнєва поведінка ідеалізованого чоловіка в романах британських письменниць: основні зміни у діахронії. Гужва О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.41-47. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
Статтю присвячено викладенню результатів вивчення основних змін, що їх зазнала мовленнєва поведінка ідеалізованого чоловіка, створеного британськими письменницями Джейн Остін та Хелен Філдінг. Ідеальний чоловік як мовна особистість - це представник британського соціуму відповідного історичного періоду, початку XIX ст. та кінця XX ст., чиї позитивні якості і переваги свідомо перебільшуються авторками і сприймаються читачами як щось досконале. Проведено аналіз вербального рівня вказаної мовної особистості, а саме наявні в її дискурсі стратегії позитивної та негативної увічливості. Встановлено, що провідною для героя романів XIX ст. є стратегія віддалення й ухильності, у той час як ідеальний герой XX ст. переважно уживає стратегію зближення та переважної орієнтації на інтереси, бажання та потреби своєї співрозмовниці. Таким чином, дослідження змін пріоритетів комунікативної поведінки дозволяє виявити динаміку змін загальної тенденції сприйняття ідеалізованої особистості чоловіка представницями британської лінгвокультурної спільноти. За перспективу подальших розвідок обрано аналіз усіх стратегій увічливості, наявних у дискурсі ідеального чоловіка, що буде сприяти створенню максимально точного портрету досліджуваної ідеалізованої мовної особистості в діахронії.

17.18.08.1563/222924. Когнітивний інструментарій перекладацького аналізу мовної гри Л. Керролла. Богуславська Л.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.137-143. - укр. УДК 811.111 '255.4:821.111Кер.03.
У статті обґрунтовуються засади когнітивного аналізу англо-українських перекладів мовної гри Л. Керролла, закоріненого на застосуванні інструментарію теорії концептуальної інтеграції, на прикладі аналізу лінгвального нонсенсу з поеми Л. Керрола "Полювання на Снарка". Інструментарій теорії концептуальної інтеграції дозволяє взяти до уваги когнітивні механізми, що лежать в основі комунікативно успішного перекладу мовної гри. Лінгвальні вияви мовної гри Л. Керролла активують у свідомості інтерпретатора два вхідних ментальних простори, що містять інконгруентні семантичні структури, які відображають асоціації, породжувані мовною грою у реальному просторі, що узгоджується з онтологічними нормами, і у фантазійному просторі Л. Керролла, що суперечить цим нормам. Проектування інконгруентних структур у бленд і усвідомлення їх семантичної інконгруентності у процесі "розпаковування" бленду породжує комічний ефект. У процесі зворотного проектування у вхідні простори інконгруентність переосмислюється на основі енциклопедичного знання і більш широкого лінгвального контексту і породжує множинність інтерпретацій. Комунікативно успішний переклад мовної гри повинен відображати семантичну інконгруентність оригіналу, що відкриває можливість для таких інтерпретацій. Ступінь реалізації інтерпретаційних можливостей перекладу залежить від когнітивного і емоційного досвіду читача. Застосування інструментарію теорії концептуальної інтеграції задає алгоритм перекладацького аналізу, що дозволяє уникнути суб'єктивності.

17.18.08.1564/222926. Квазіреалія як засіб об'єктивації фантастичної картини світу та особливості її перекладу (на матеріалі казки Р. Дала "Чарлі і шоколадна фабрика"). Миколишена Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86, С.152-159. - укр. УДК 821.111:81'255.4:82-34.
Художній твір як вербальне втілення концепції письменника є відображенням авторської картини світу, що об'єктивується в текстовій тканині за допомогою мовних та образних засобів, вибір яких завжди обумовлений авторським задумом та спрямований на передачу конкретного образу чи думки. Репрезентантами індивідуально-авторської картини світу зазвичай виступають елементи, які за своїми мовними властивостями найбільш яскраво відтворюють авторське розуміння дійсності, реалізуючи прагматичні установки його творів. Система авторських мовних засобів є вираженням творчої індивідуальності письменника та його особливого світогляду, що дає змогу лінгвально інтерпретувати маркери мовної особистості письменника та засади формування його авторського кредо. Фантастичній картині світу як формі репрезентації квазіреальної дійсності у вигаданому географічному просторі притаманні численні ознаки, що відрізняють її від реальної дійсності. У статті проаналізовано використання квазіреалій як засобу об'єктивації фантастичної картини світу на матеріалі казки Р. Дала "Чарлі і шоколадна фабрика" та особливості їх перекладу українською та німецькою мовами. Збереження у перекладі граматичної та семантичної цілісності авторських новотворів вимагає від інтерпретатора звернення до макроконтексту, застосування різного роду перекладацьких трансформацій та ретельного вивчення індивідуального стилю автора, що ставить його перед нелегким вибором варіантів, пов'язаних з найменшими втратами. Порівняльний аналіз перекладу квазіреалій українською та німецькою мовами, відмінними за своїми типологічними та національними характеристиками, дозволить дослідити адекватність відтворення індивідуального стилю Р. Дала та особливостей фантастичної картини світу його дитячих творів.

17.09 Історія літератури

17.18.08.1565/218081. Михайло Драгоманов: позитивістська деконструкція ідейної спадщини Тараса Шевченка. Матюшко Б.К. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.86-89. - укр. УДК 165.731:316.75(092).
У статті розглядається спроба деконструкції провідних оцінок образу видатного українського поета, художника й мислителя Тараса Григоровича Шевченка (народний письменник, релігійна людина, політичний ідеолог і діяч, особливо соціаліст), здійснена іншим знаним представником української духовної культури - Михайлом Петровичем Драгомановим (1841-1895). Згідно з ідеєю науковості як відповідності знань дійсності, вченням про прогрес та ідеалом вільної людини у вільній громаді, у результаті аналізу цих оцінок він доходить висновку про їх неадекватність. Т. Шевченко не може вважатися народним письменником, оскільки його твори не є загальнодоступними, його розуміння християнства більше схиляється до суспільного ідеалу, ніж до власне релігії. Політичний ідеал Т. Шевченка жодним чином не відповідає основним положенням соціалізму. Загалом М. Драгоманов виходить за межі позитивізму, оскільки керується більш загальним ідеалом науки й людини.

17.18.08.1566/221921. Творчість Якова Жарка у сучасній науково-практичній рецепції. Ципнятова І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.123-136. - укр. УДК 821(091).
Статтю присвячено осмисленню актуальної проблеми сучасного літературознавства - дослідженню життєдіяльності маловідомого високоталановитого письменника Я. Жарка - представника українського літературного процесу другої половини XIX - першої третини XX ст. Автором на основі аналізу наявних відомостей, архівних матеріалів та епістолярію осмислено інформацію й структуровано в узагальненому і систематичному викладі.

17.18.08.1567/221924. "Безгрунтянство" як екзистенціальна проблема в повісті "Без грунту" В. Домонтовича й "Еней та життя інших" Юрія Косача. Сінченко О.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.159-167. - укр. УДК 821.161.2.09:1(091)]"19".
У статті проведено типологічний аналіз творів "Без ґрунту" В. Домонтовича й "Еней та життя інших" Ю. Косача в річищі екзистенціальної проблематики. Насамперед проаналізовано тему "безґрунтя" в усіх її модифікаціях: аксіологічних, моральних, державницьких.

17.18.08.1568/221925. Літературознавча рецепція творчості Івана Білика. Хорольська Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.167-173. - укр. УДК 821.161.2.09-19".
У статті проаналізовано науково-критичну літературу, присвячену життю та творчості Івана Білика, окреслено місце письменника в українській літературі другої половини XX століття та стан вивчення літературного доробку митця.

17.18.08.1569/221930. Библейские мотивы в творчестве Иосифа Бродского (на материале стихотворений сборника "Остановка в пустыне"). Андросов В.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.200-206. - рос. УДК 821.161.1:22.
У статті розглянуто особливості функціонування формально-змістових запозичень зі Святого Письма у творах раннього періоду творчості Й. Бродського. Автор простежує механізми залучення та способи представлення біблійних мотивів у поезіях збірки "Остановка в пустыне" на фоні релігійно-філософських пошуків представників західноєвропейського бароко та поетів російського Срібного віку. На основі підсумків проведеного дослідження робиться висновок щодо преємності поезії Й. Бродського у межах культурно-історичної традиції, встановлюється її роль та місце у літературному процесі другої половини XX століття.

17.18.08.1570/221932. Українська панегірична поезія доби бароко в рецепції літературної медієвістики другої половини XIX - першої третини XX ст.: опис - критика - популяризація. Журавльова С.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.211-217. - укр. УДК 821(091).
У статті розглядаються особливості рецепції літературною медієвістикою другої половини XIX - першої третини XX ст. української панегіричної поезії доби Бароко, з'ясовуються причини критичного сприйняття цього жанру. До аналізу залучаються дослідження Михайла Максимовича, Степана Голубєва, Володимира Перетця, Ореста Левицького, Кирила Студинського, Михайла Возняка, Богдана Барвінського, Сергія Маслова. Діяльність названих учених-медієвістів створила парадоксальну ситуацію: нещадна критика панегіричної творчості доби Бароко супроводжується активною її популяризацією за рахунок детального опису текстів або їх публікації.

17.18.08.1571/221933. Казкові елементи п'єс Пилипа Капельгородського. Школа В.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.217-221. - укр. УДК 821(091).
Стаття присвячена проблемі фольклоризму творчості українського письменника 20-30-х років XX століття Пилипа Капельгородського. Автором досліджуються фольклорні елементи в п'єсах драматурга. Аналізуються казкові мотиви, образи, художні прийоми.

17.18.08.1572/221941. Мотив будинку в "Міському тексті" М. Хвильового та А. Дьобліна. Богданова О.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.266-269. - укр. УДК 82.091.
У статті розглядається специфіка мотиву будинку в "міському тексту" М. Хвильового та А. Дьобліна. Доводиться символічність та образність мотиву будинку в прозі М. Хвильового та романі "Берлін. Александерплатц" А. Дьобліна. Виділяються спільні та відмінні риси зображення зазначеного мотиву в прозі українського та німецького письменників.

17.18.08.1573/221945. О влиянии романа "Мастер и Маргарита" М.А. Булгакова на роман "Хромая судьба" А.Н. и Б.Н. Стругацких. Суровцева Е.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №6, С.298-307. - рос. УДК 808.1;82.08.
В статье анализируется влияние романа М.А. Булгакова "Мастер и Маргарита" на роман А.Н. и Б.Н. Стругацких "Хромая судьба". Об этом влиянии говорят и многочисленные аллюзии, и некая "дьявольщина", и цитирование, и прямое упоминание великого писателя. Авторы "Хромой судьбы" ссылаются на "Мастера и Маргариту", толкуя свой текст. В ряде случаев мы имеем дело с непониманием смысла созданного Булгаковым, так как Стругацкие не смогли постичь христианский смысл романа "Мастер и Маргарита".

17.18.08.1574/221981. Світоглядні й естетичні засади поетичних поколінь 60-80-х років XX століття. Анісімова Н.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.83-90. - укр. УДК 82-1:821.161.2.
У статті розглядаються спільні та відмінні риси між поетичними рухами в українській літературі другої половини XX ст. - поколіннями 1960-х, 1970-х, 1980-х років (шістдесятниками, сімдесятниками, вісімдесятниками). Аналізуються різні культурно-

історичні умови формування, що викликали відмінності в світоглядно-естетичних засадах їх представників. Особлива увага звертається на розрізнення концепції людини у творчості поколінь 1960-х, 1980-х років. Проводиться зіставлення естетики вісімдесятників і представників "тихої лірики" та Київської школи поезії. Визначаються форми естетичного бунту поколінь проти канонів соціалістичного реалізму. Наводяться погляди найавторитетніших дослідників генераційного принципу літературного процесу; висвітлюються дискусійні питання його наукової рецепції.

17.18.08.1575/221983. Майк Йогансен: творчі ігри на межі сну і реальності. Васьків М.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.99-106. - укр. УДК 821.112.2'06.
У статті йдеться про продовження традицій модерністів із використання несвідомих і підсвідомих візій в літературних текстах у творчості Майка Йогансена. Український письменник доби Розстріляного відродження продовжує ці традиції, перетворюючи процес сновидіння, внутрішніх рефлексій у концептуальний композиційний прийом, синтезуючи в єдину художню реальність те, що називають дійсністю, й ірреальні психічні явища у кількох середніх за обсягом епічних творах.

17.18.08.1576/221984. Поэтика живописи в осмыслении Романа Якобсона: запечатленный "момент движения" от кубизма к футуризму. Дорогань И.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.106-118. - рос. УДК 821.161.1.
Аналізуються роботи з "поетики живопису" видатного мистецтвознавця, літературознавця, лінгвіста ХХ століття Романа Якобсона, створені за час з 1915 по 1920-і роки і опубліковані вперше в перекладі в збірнику "Работы по поэтике" (1987). Увага зосереджена на статтях "Кубізм" (видрукуваній раніше) і "Футуризм" з осмисленням взаємодії і взаємообумовленості двох напрямів авангардного мистецтва ХХ століття. У створеній кубофутуристичній концепції.

17.18.08.1577/221985. Громадянське самоусвідомлення митця як мотивація творчості: Борис Грінченко у літературному процесі. Єременко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.118-126. - укр. УДК 821(091).
У статті автор звертається до найбільш дискутабельних аспектів психології творчості Бориса Грінченка. Письменник постає водночас як громадський діяч і непересічна особистість, традиціоналіст і експериментатор. Заклавши основи сучасної національної самоідентичності, Грінченко відверто заакцентовував болючі проблеми світоглядного і культурологічного характеру, чому присвячені його численні твори.

17.18.08.1578/221986. Перцептуальное время в романе Вс.С. Соловьёва "Вольтерьянец". Карпина Е.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.126-135. - рос. УДК 821(091).
Стаття присвячена художньому часу романа Всеволода Соловйова "Вольтер'янець", другої частини пенталогії "Хроніка чотирьох поколінь". У темпоральній структурі тексту виокремлено п'ять часовиї пластів: історичний час, подієвий, хронікально-побутовий, оповідний та перецептуальний. Розглянута специфіка відтворення перцептуального часу як складовой хронотопу роману. Автор робить висновок про те, що перцептуальний час грає надзвичайно важливу роль у долі більшості персонажів: Катерини Великої, О.А. Безбородька, П.О. Зубова, Л.О. Наришкіна, герцога Карла Сьодерманландського, Густава IV Адольфа, Олександри Павлівни, Павла Петровича, Ф.В. Ростопчина, І.П. Кутайсова.

17.18.08.1579/221987. Стихи о гражданской войне в России: экзистенция кризиса и отражение насилия в кризисном сознании. Саппа Н.Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.135-140. - рос. УДК 821.161.1-132(09).
У роботі розглядаються вірші, якими Громадянська війна в Росії екзистенційно представлена як соціальна і психологічна криза. Досліджується відображення кризовою свідомістю насильства в поетичних творах. Робиться висновок про внесок кризової свідомості у формування тоталітарної ментальності.

17.18.08.1580/221989. Неповторність миті та її імпліцитні зв'язки з минулим і майбутнім в імпресіоністичній новелі. Колінько О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.148-154. - укр. УДК 82-32:7.0"18 19".
У статті відстежуються вияви часу в імпресіоністичній новелі (на матеріалі художніх творів українських і російських письменників к. XIX - поч. XX ст.). Наголошується, що митці- модерністи вільно поводилися з часом, часто експериментуючи з ним, і осмислюючи не тільки психологічні, а й онтологічні проблеми зазначеного періоду, майстерно скористалися актуальною для імпресіоністів категорією миті та увиразнили її імпліцитні зв'язки з минулим і майбутнім.

17.18.08.1581/222000. "Antidotum" Андрія Мужиловського: до проблеми антиунійної польськомовної полеміки XVII століття. Сухарева С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.228-235. - укр. УДК 823.162.1-3.09.
У статті на прикладі польськомовного виступу "Antidotum" представлено основні проблеми антиунійної полемічної прози XVII століття. Праця Андрія Мужиловського була написана у відповідь на відомий унійний трактат Мелетія Смотрицького "Apologia" і стала зразком православного апологетичного твору. Вона відзначається радикалізмом, високою поетичністю і риторичною насиченістю. Автор трактату використав традиційні персвазійні елементи, почерпнуті з літератури попередніх століть, і ввів якісно нові художні засоби для представлення ключових полемічних питань. У публікації твір "Antidotum" вперше розглянутий комплексно, у світлі барокової концепції літературної епохи.

17.18.08.1582/222002. Факт и фикция в "Борба за самостоятелност" на Добри Ганчев. Цанов С.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.242-251. - Болгарська УДК 821.16.
У статті розглядаються відносини між фактом і вигадкою в романі Добри Ганчева "Боротьба за незалежність". Увага приділяється тому, як історіографічний і літературний дискурс кореспондують між собою в рамках твору та в контексті цілісної творчості Добри Ганчева. Аналізується логіка, за якою діалогізують два тексти одного і того ж автора, опублікованих у одному і тому ж році (1888), - роман "Боротьба за незалежність" і підручник з болгарської історії. Увага акцентується на тому, як один художній твір кінця XIX століття ("Боротьба за незалежність") передує ідеї болгарської історичної науки XX століття. Особлива увага приділяється питанню як Добри Ганчев випереджає великого історика Петира Мутафчієва з ідеєю про негативний візантійський вплив в середньовічній Болгарії. / Статията е посветена на романа на Добри Ганчев "Борба за самостоятелност". Разгледани са отношенията между факт и фикция в текста. Обърнато е внимание как историографският и литературният дискурс кореспондират помежду си в рамките на произведението и в контекста на цялостното творчество на Добри Ганчев. Анализира се логиката, по която диалогизират два текста на един и същи автор, излезли в една и съща година (1888) - романът "Борба за самостоятелност" и един учебник по българска история. Поставен е акцент върху това как едно художествено произведение от края на 19 век ("Борба за самостоятелност") предхожда идеи на българската историческа наука от 20 век. Специално внимание е отделено на въпроса как Добри Ганчев "изпреварва" големия историк Петър Мутафчиев с идеята за вредността на византийското влияние в средновековна България.

17.18.08.1583/222003. Специфика персонажей в новеллистике С.Д. Кржижановского. Шуберт А.Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.251-259. - рос. УДК 821.161.1:82-31.
Автор статті досліджує типи героїв новелістики С.Д. Кржижановського та виділяє життєподібний тип персонажів та героїв підвищеної художньої умовності. Досліджується шлях втрати життєподібними персонажами ідентичності, та їх трансформація або заміщення персонажами підвищеної художньої умовності. Доводиться реалізація С.Д. Кржижановським двох моделей: деконструкції та заміщення героїв, актуалізованих в перехідну епоху. Запропоновано умовну типологію персонажів письменника (тілесні образи, персоніфіковані речі, предмети, службові слова, представники інших художніх світів). Система персонажів підвищеної художньої умовності С.Д. Кржижановського уособлює модель заміщення.

17.18.08.1584/222007. Інтелектуалізація наративу в американському постмодерністському романі. Сушко С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.289-298. - укр. УДК 821.111.+82.312.1+159.9.
У статті розглянуто інтелектуальний дискурс американського постмодерністського роману за чотирма аспектами, які доповнюють поняттєву базу терміну "інтелектуальний роман". Романи "The Carpenter's Gothic" та "The Tunnel", В. Гедіса і В. Гесса, характеризує значний масив інтелектуального письма. Домінантами інтелектуалізму даних романів є філологічний вимір, експериментальна форма, імплікація та маніфестація генетичних зв'язків постмодерністського роману з попередніми літературними напрямками, художнє увиразнення стурбованості сучасними проблемами людини й суспільства.

17.18.08.1585/222008. Эпиграф как способ введения традиции Иннокентия Анненского в поэтический текст Александра Кушнера. Ячник Л.Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.289-305. - рос. УДК 82.091:[821.161.1+в21.161.2].
У статті "Епіграф як засіб введення традиції Інокентія Анненського в поетичний текст Олександра Кушнера" висвітлюється функціональність епілогу як засобу цитування, завдяки якому в ліричні тексти Кушнера вводиться поетична традиція Анненського. Аналіз вірша "Как бы Анненский был удивлён" свідчить про те, що епіграф у арсеналі інтертекстуальних засобів поета є одним з найбільш ефективних у створенні полілогу. Він дозволяє не тільки на формальному рівні розмежувати авторський текст і текст-донор, але й на змістовному рівні відділити світ краси від світу потворності.

17.18.08.1586/222010. "Це може бути правдою, але вона нікуди нас не веде": полеміка зі світоглядними позиціями постмодернізму в політичній драмі Великобританії (на матеріалі п'єс Марка Рейвенхілла). Камишникова О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.313-323. - укр. УДК 792.01(410).
У статті розглядається взаємодія філософії та драматургії на прикладі творчості британського драматурга Марка Рейвенхілла. П'єси автора оцінюються в контексті їхньої приналежності до культурного простору постмодернізму та, водночас, висловленої у них полеміки з філософськими ідеям та загальним настроєм сучасної доби. Аналізується зв'язок творчості Рейвенхіла з традицією британської політичної драматургії другої половини ХХ ст., який зумовлює негативне ставлення до постмодерну та критику ключових положень філософії постмодернізму із позиції політичної заангажованості.

17.18.08.1587/222016. Религиозно-философский дискурс поэзии И.П. Бороздны. Шеремет А.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.363-369. - рос. УДК 82-1.
Статтю присвячено виявленню особливостей релігійно-філософського дискурсу у творчому спадку І.П. Бороздни, поета І третини XIX в. У контексті релігійно-філософського дискурсу аналізу підлягають поетичні перекладення текстів Священного писання (пророцтва, псалми, молитви), а також світська лірика І.П. Бороздни. Здійснюється спроба виділити ідейно-естетичні принципи при створенні парафразів і морально-смислові орієнтири поета у зв'язку з православною культурною традицією XIX в.

17.18.08.1588/222021. Інтерпретація українських та російських реалій засобами англійської мови (на матеріалі мемуарів А. Ройера "English prisoners in Russia"). Мороз А.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.33-38. - укр. УДК 800:159.9+800:316.
Стаття присвячена дослідженню засобів інтерпретації українських та російських реалій в англійському тексті середини XIX сторіччя. Проаналізовано засоби пересування в російській мові та їх еквівалент в англійській. Виокремлено способи передачі реалій, які відтворюють не лише денотативне значення, а й місцевий колорит.

17.18.08.1589/222027. Стигматизація героїв як безумних в російській та англійській прозі першої половини XIX століття. Васильєва А.Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.73-81. - укр. УДК 821(091).
Стаття присвячена дослідженню стигматизації індивідів у творах першої половини XIX століття. Автори творів приділяють особливу увагу проблемі стигматизації та самостигматизації, наслідкам цього явища; доводять той факт, що стигма знецінює людину.

17.18.08.1590/222028. Философия существования и военная проза Генриха Бёлля и Ивана Науменко. Сакович Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.81-90. - рос. УДК 821.112.2-3.
У статті дається короткий огляд основних принципів філософського напрямку екзистенціалізму в художньому просторі. Детально аналізується суперечливий внутрішній світ персонажів в рамках військової прози німецького письменника Генріха Белля та білоруського письменника Івана Науменко. Детально пророблюються всілякі прояви літератури екзистенціалізму, включаючи елементи літератури абсурду, складну систему художніх образів і деталей.

17.18.08.1591/222029. Балада Вільяма Вордсворта "Терен" ("The thorn"): поетика, фольклорні витоки, українські перегуки. Карбашевська О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.90-101. - укр. УДК 801.81+821.111.
У статті розглянуті взаємини фольклору з авторською творчістю на матеріалі балади В.Вордсворта “Терен” (“The Thorn”, 1798). Встановлен і сюжетно-тематичні паралелі між шотландською усною баладою “Жорстока мати” (“The CruelMother”, No20) та українською народнопоетичною баладою (I−L-20, I−M), їх типологію та самобутність. Простежено функціонування фітоморфного образу “терен” в експозиції вітчизняних пісень про інцест (II−A-1) у межах тріади “терем–терен–дерен” із потенціалом до майбутньої трансформації

17.18.08.1592/222030. Архетип мудрого старого в романі "Аристион, или перевоспитание" В. Наріжного та "The history of pendennis…" В. Теккерея. Чик Д.Ч. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.101-111. - укр. УДК 821(091).
У статті досліджується питання типології українського та англійського роману виховання першої половини XIX ст. на прикладі творів В. Наріжного "Аристион, или Перевоспитание" та В. Теккерея "The History of Pendennis: His Fortunes and Misfortunes, His

Friends and His Greatest Enemy". Досліджується архетип Мудрого Старого як визначальний для конструювання образів наставників у творах. Також розглянуто рецепцію педагогічної системи І. Канта у романі В. Наріжного.

17.18.08.1593/222031. Інтерпретаційне поле дихотомії Мазепа / Петро і у німецькомовній мазепі ані XIX століття і пенталогії Б. Лепкого "Мазепа". Чура Ю.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.111-119. - укр. УДК 82.091:821.112.2+821.161.2.
Стаття присвячена рецепції образів гетьмана та російського царя в інтерпретаційному полі дихотомії Мазепа / Петро І. Порівняльний аналіз творів А. Мая, Р. фон Готтшаля і Б. Лепкого дав змогу виявити спільні й відмінні риси інтерпретації образів Мазепи та російського самодержавця у віддалених за часом різножанрових творах, а відтак визначити національну специфіку, зумовлену суспільно-політичними й історико-літературними чинниками. Доведено, що особливості трактування літературних характерів гетьмана Мазепи та Петра І на образному і сюжетному рівнях залежали від творчого напряму та індивідуального стилю авторів. Послідовно розглянуто вплив історичних та літературних джерел різного ступеня об'єктивності на формування авторських інтерпретацій образу українського гетьмана.

17.18.08.1594/222038. Польськомовна проповідницька проза в українському письменстві XVII століття: до проблеми жанру. Сухарєва С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.165-173. - укр. УДК 823.162.1-3.09.
У статті проаналізовано жанрову специфіку польськомовної проповідницької прози XVII століття, визначено її термінологічну різноманітність. Доведено, що польськомовні проповіді перейшли із рангу виключно богословських писань у сферу художньої літератури. Викремлено проповіді серед інших моралізаторських текстів барокової літературної доби - повчань, трактатів, учительних євангелій, катехез тощо. На прикладі гомілетичних творів окремих авторів визначено різновиди польськомовного проповідницького жанру, вказано на його основні зразки та моделі.

17.18.08.1595/222041. "Путешествие сэра Джона Фирфакса" М. Кузмина: роман-путешествие или плутовской роман? Широкова В.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.187-194. - рос. УДК 821(091).
У статті розглядаються два види роману: пікарескний роман та пригодницький роман. На базі роману М. Кузміна "Пригоди сера Джона Фірфакса Турцією та іншими чудовими країнами" проводиться виявлення основних ознак цих жанрів літератури у творі.

17.18.08.1596/222044. Наратологічний горизонт екстрадієгезису української малої прози кінця XIX - початку XX ст. Мацевко-Бекерська Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.213-226. - укр. УДК 821(091).
Досліджена наративна структура окремих прозових творів української літератури кінця XIX - початку XX ст. Доведено, що поетологічний формат вирішення нарації в українській малій прозі цього періоду засвідчує певну калейдоскопічність: тривання міметичної традиції класичного реалізму поєднується з художньо-психологічними пошуками, втіленими у розмаїтих формальних експериментах. Особливість малої прозової форми полягає в одночасному прагненні до деталізації фікційного світу та усвідомленості власної формальної обмеженості, а отже смислотворчої відповідальності. Представлена диференціація екстрадієгезису відкриває перспективу розуміння максимального рецептивного ефекту як складової форматування цілісної індивідуально-авторської викладової стратегії.

17.18.08.1597/222046. Літературний мотив смерті в системі екзистенційного філософствування кінця XIX - початку XX століття. Нечиталюк І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.232-242. - укр. УДК 821(091).
У статті обґрунтовано, що поетику малої прози кінця XIX - початку XX століття формували моделі екзистенціального мислення. Зроблені деякі спостереження над особливостями втілення екзистенціального філософствування у творчості письменників другого плану (М. Грушевського, І. Липи, О. Плюща, Л. Яновської, М. Яцкова та ін.). Особливу увагу приділено аналізу літературного мотиву смерті, який присутній у більшості творів малої прози зазначеного періоду.

17.18.08.1598/222047. Проза Лесі Українки в дослідженнях Б. Якубського. Радько А.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.243-248. - укр. УДК 821(091).
У статті висвітлено рецепцію прози Лесі Українки в наукових працях Бориса Якубського. Розглянуто еволюцію творчості письменниці.

17.18.08.1599/222050. Риторично-концептичні засади написання старопольської збірки "Swiat po czesci przeyzrzany" Данила Братковського. Бай О.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.263-270. - укр. УДК 821(091).
У статті представлено основні риторичні елементи польськомовної поетики Данила Братковського. Основна увага звернена на концептичну структурно-образну систему збірки "Світ, по частинах розглянутий" та варіативність символіки у її межах. На прикладі віршів Данила Братковського визначено особливості барокової риторики кінця XVII століття. Враховано класифікацію засад концептизму визначних вітчизняних та зарубіжних вчених. Водночас публікація відзначається новаторським підходом до проблематики, із врахуванням архітектонічного чинника.

17.18.08.1600/222051. Конфигурации гендерных дискурсов в рассказах С. Моэма. Павлищева Я.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.270-277. - рос. УДК 821(091).
Стаття присвячена аналізу гендерних дискурсів та їх конфігурацій у малій прозі У.С. Моема. Автор досліджує характеристики чоловічого та жіночого дискурсів та їх співвідношення. Гендерна картина світу в розказах У.С. Моема "The Rain", "The Lion's Skin", "Man With a Conscience" корелює зі світоглядною системою вікторіанської епохи, центральне місце у ній займає чоловік, а жінка лише співвідноситься з ним, залежить від нього. Однак письменник переосмислює традиційні образи чоловіка та жінки і він зображує ті грані, що знаходяться за межами вікторіанського гендерного дискурсу. У дослідженні акцентуються та детально вивчаються трансформації гендерних характеристик жіночих та чоловічих образів моемовських розказів.

17.18.08.1601/222052. Дидактичний потенціал Богородиці (на матеріалі василіянських творів барокової доби). Питюр О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.277-284. - укр. УДК 821.161.2-97.
У статті актуалізовано проблему дидактизму у творах бароко, що реалізується у оповіданнях про чудотворні образи Богородиці. На основі категоризації образів І. Дамаскіна обґрунтовано дидактичний (повчальний) або мнемонічний вид образу, що виконує ряд функцій. Визначено засоби впливу на читача: через споглядання іконічного образу, здійснення молитовних практик, описи численних чудес, зображення історичних подій. Суперідеальність образу Богородиці виступає вічним зразком для наслідування та істинним шляхом порятунку.

17.18.08.1602/222068. Фокус художнього часу в культурному просторі драматургії Лесі Українки. Кочерга С.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.96-103. - укр. УДК 821.161. 2-14.09.
Стаття порушує проблему "стискання" часу як художнього прийому в творчості Лесі Українки на прикладі драматичних поем "Адвокат Мартіан" та "У пущі". Феномен часу в письменниці знаходить багатоаспектне виявлення. Заслуговує уваги семантика образів клепсидри і сонячного годинника, використання переміщення культурних фактів з часових прошарків минулого і майбутнього в "добу твору". Семіосфера та кодифікація текстів доводить характерний для стилю Лесі Українки синтез культурологічних концепцій кількох сторіч.

17.18.08.1603/222070. Темпоральні аспекти західної літературної традиції крізь призму концепції Ф. Жульєна. Лавринович Л.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.112-119. - укр. УДК 821.133.1-3.09:115.
У статті досліджено проблему співвідношення в літературній творчості західної та східної моделей часу. В основі огляду - концепція французького філософа Ф. Жульєна, викладена у праці "Про "час". Елементи філософії "жити"". Тримаючи в полі зору феномен китайського сприйняття часу як погляду "зовні", Ф. Жульєн акцентує увагу на тому, що час у західній традиції мислиться як протяжна і подільна величина; звідси - уявлення про час у стосунку до простору. У творчості сучасних авторів єдиним виходом із пастки часу, що "не вміщується" в мить, виявляється спаціалізація - спроба опросторити мить, зробити її об'ємною, багатовимірною.

17.18.08.1604/222082. Типологія комічних псевдоморфних персонажів в українській та російській драматургії кінця XVIII - першої половини XIX СТ. Ніколова О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.207-216. - укр. УДК 821.161.2:82-3"17 18".
Стаття присвячена розгляду питання про специфіку та детермінанти типології псевдоморфних персонажів (псевдів) в українській та російській драматургії кінця XVIII - першої половини XIX ст. Визначено основну диференційну ознаку таких персонажів та принципи їх системної класифікації. Виділено основні варіативні різновиди псевдів, мотиви із ними пов'язані в контексті досліджуваних літератур, а також здійснено їх компаративний аналіз на основі синтезу положень контактно-генетичного та типологічного підходів. Зроблено висновок щодо подібностей, факторів, які їх обумовлюють, національних особливостей творчої конкретизації певних типологічних варіантів.

17.18.08.1605/222084. Мапа подорожі: мономіф як сюжетна модель в англійському й українському сатиричному "романі великої дороги" першої половини XIX ст. Чик Д.Ч. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.223-233. - укр. УДК 82.091::821.161.2+821.111-3.
У статті проведено компаративне зіставлення романів "Жизнь и похождения… Столбикова…" Г. Квітки-Основ'яненка та "Мертвые души" М. Гоголя з романами "The Adventures of Hajji Baba of Ispahan" Дж. Морьє, "The Posthumous Papers of the Pickwick Club" Ч. Діккенса. У текстах українських і англійських письменників зауважено символічне перелицювання мономіфу. У текстах простежуються основні періоди життєвого шляху героя: вирушання у подорож, ініціація та повернення додому. Наявність таких етапів підтверджує формування жанрового різновиду "романів великої дороги" за взірцем базової міфологеми мономіфу.

17.18.08.1606/222086. Культурний золотий вік в образному світі Тібулла. Домбровський М.Б. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.244-252. - укр. УДК 821(37)-143.09.
Аналізується образ культурного золотого віку у римського елегіка Тібулла. Образ постає як світ подоланих меж (між людиною і природою) і локального відновлення гармонії в межах уже посталого залізного віку. Його незмінно характеризує наявність меж, але одночасно і наявність засобів, що частково і локально їх долають. Відмова зовнішнього світу (несамоплідність природи) долається через насилля над самим собою (праця), а насилля (війна, спричинена жадобою) - самовідмовою, самостримуванням.

17.18.08.1607/222087. Деконструкція мотивів ностальгії та вигнання у творчості поетеси Емми Андієвської. Карабович Т. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.252-258. - укр. УДК 821.161.2.
Стаття присвячується деконструкції мотивів ностальгії та вигнання у творчості відомої української поетеси та художниці Емми Андієвської. Живучи в еміграції, у США та Німеччині, поетеса писала про деконструкцію травмованої для неї теми у її творчості; про ностальгію та вигнання. Пишучи про минуле вона зупинялася на темах універсальних і особистих, у яких висвітлювала свою особисту долю. Тема деконструкції стала частиною творчого пошуку Емми Андієвської так у поезії як і у малярстві.

17.18.08.1608/222089. "Вишневий сад" А. Чехова як "нова драма": поетика підтексту. Фока М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №9, С.265-275. - укр. УДК 82.09:82-2+821.161.1"18".
У статті розглядається поетика підтексту в п'єсі А. Чехова "Вишневий сад" шляхом вивчення, систематизації та узагальнення літературознавчого досвіду. Автор аналізує засоби новаторської лірико-психологічної драми, що створюють імпліцитний пласт твору. Зокрема досліджуються символічні образи, що несуть у собі глибинний смисл, паузи та ремарки, що сугерують настрій та емоційний характер дії, діалоги та репліки, що передають внутрішній світ героїв. Показано, як підтекст формує потужну глибину п'єси.

17.18.08.1609/222117. Трансформація міфу про Орфея у творі "Орфей і…" Ганса Еріха Носсака. Мітракова О.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.202-207. - укр. УДК 821.112.2-343.
Відомі сюжети та образи античної міфології використовувались та трансформувались письменниками в різні епохи, але проблема їх вивчення не втратила актуального звучання й на сучасному етапі розвитку науки про літературу. Часто до міфічних сюжетів зверталися письменники-екзистенціалісти, намагались наблизитися до кращого розуміння сучасності через більш глибокий розгляд вічних цінностей та константу буття, закладених у міф. Міф про Орфея трансформується у творі "Орфей і… " німецького письменника Г. Е. Носсака. Античний міф про закоханого співця модернізувався, сповнився глибоким філософським змістом у дусі екзистенціалізму.

17.18.08.1610/222121. Театърът, улицата, гробищният парк. Парижки сюжети в българската проза от 30-те години на XX век. Стоянова Н. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.238-246. - Болгарська УДК 886.7.
В статията се представят някои от посоките на осмисляне на Париж в българската литература от периода между двете световни войни. Градското пространство е разгледано като хетеротопия (Фуко), което има потенциала да активизира саморефлексията на Аза. Разгледани са три произведения на трима не твърде популярни български автори - цикълът "Париж"

на Константин Константинов, книгата "Последният Париж" на Кирил Кръстев и книгата "Безмълвният Париж" на много слабо известния автор Петър Осоговец.

17.18.08.1611/222126. Архетипна основа дослідження художніх концептів: на матеріалі французької поезії XIX століття. Тарасова О.А. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.25-32. - укр. УДК 821(091).
Методика концептуального аналізу поетичних текстів отримує за висхідну основу механізми інформаційного та ментального моделювання й передбачає опис системи художніх концептів із подальшим зверненням до її інструментального словесно-образного втілення з опорою на характеристику тих аспектів, що лежать у її підґрунті. У дослідженні у колі зору знаходяться віршовані тексти французьких поетів XIX століття, а саме: "LePapiNon" А. де Ламартіна та "LesPapiNons" Ж. де Нерваля. Мета розвідки - виявити архетипну основу художнього концепту "метелик" та відслідкувати її актуалізацію мовними засобами у згаданих творах.

17.18.08.1612/222137. Чудесні видіння у богородичних оповіданнях Іоаникія Галятовського, Афанасія Кальнофойського і Димитрія Туптала. Дубина О.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.112-119. - укр. УДК 821(091).
Статтю присвячено дослідженню основних характеристик і функцій видінь в українських богородичних оповіданнях XVII ст. Спираючись на святописемну традицію, вчення Східних Отців й особливості барокового світосприйняття, встановлено пов'язаність видіння як особливого способу бачити із чудом і символом. З'ясовано, що чудесні візії в обраних для аналізу текстах визначаються короткотривалістю, химерністю, спорідненістю зі сном, синестезійністю й емблематичністю. За таких умов видіння ототожнюються з чудом, засвідчують присутність божественної благодаті, виконують функції знамень, стають внутрішніми осяяннями, що слугують духовним орієнтиром і настановою для читача. Особливу увагу у статті приділено богородичній образності змальованих Іоаникієм Галятовським, Афанасієм Кальнофойським і Димитрієм Тупталом візій.

17.18.08.1613/222138. Мандри душі: земний і потойбічний світ у проповідях Кирила Транквіліона Ставровецького. Турчина Т.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.120-128. - укр. УДК 821(091).
На матеріалі проповідей зі збірника "Євангеліє учительне" (1619) розкриваються погляди Кирила Транквіліона Ставровецького на земний і потойбічний шлях людської душі. Гіпотеза "мандрів душі" ґрунтується на смисловій єдності земного, реального, і божественного, невидимого, світів у християнській есхатології. Земний шлях сповнений страждань: його проповідник змальовує через образи зруйнованого Єрихону і Вавилону, а також життя як бурхливого моря, де панують страх і стогнання. Посмертна дорога - амбівалентна: у ній і радість праведників від єднання з Богом в Небесному Єрусалимі, і пекельні муки грішників в картинах Страшного Суду.

17.18.08.1614/222141. Антологія "Координати" як антропософне втілення міфу про визначення кількості величин в український еміґраційній літературі. Карабович Т. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.142-150. - укр. УДК 821(091).
Стаття присвячена історичному і водночас дуже важливому видавничому проекту Нью-Йоркської групи - антології української поезії на заході: "Координати" (Нью-Йорк, 1969), авторами якої були поети Богдан Бойчук та Богдан Рубчак. Антологія готувалася представниками групи для українського еміґраційного середовища, а виявилося, що стала вона важливою цінністю всієї української літератури. Антологія була виразом туги еміґрантів за втраченою Україною. її натхненний зміст з поезією, переповненою міфічними виразами, став на довгі роки хрестоматійним виданням. Надруковані на сторінках антології поетичні твори не втратили своєї актуальності досі й залишаються надалі живими у дискурсі української літератури.

17.18.08.1615/222142. Лінії творчості турецького постмодерніста Муратхана Мунгана. Прушковська І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №11, С.150-159. - укр. УДК 821(091).
У статті репрезентовано творчий доробок турецького постмодерніста Муратхана Мунгана - поета, драматурга, новеліста, романіста, кіносценариста. Створено цілісну картину його творчості у жанровій специфіці й образній парадигмі, реальному варіюванні найдавнішого та новітнього у пошуку істини. Проведене дослідження метатекстів М. Мунгана розкриває естетику неповторної індивідуальності людини, а творчість самого митця - талант акумулювати на турецькому літературному ґрунті національно-культурні цінності, вдало синтезуючи їх із надбаннями інших культур.

17.18.08.1616/222168. Діаспорне маланюкознавство: літературно-критичний дискурс "американського" періоду. Яровенко Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.97-104. - укр. УДК 82.09: 82. 6. 2+929.
У статті простежується зміна тональності творів Є. Маланюка та підходи до їхнього аналізу в "американський" період життя. Акцентуються проблеми системного осягнення здобутків митця, спроби сформувати уявлення про його творчу еволюцію критиками та літературознавцями діаспори (Б. Бойчук, Ю. Войчишин , С. Гординський, І. Костецький, Ю. Лавріненко, Б. Рубчак та ін.). У площині зацікавлень питання філософської складової лірики поета, стильової своєрідності його доробку, історіософізму мислення й реалізації авторської концепції у ліриці; потреба комплексного вивчення есеїстичного спадку; необхідність актуалізації біографічно-особистісного аспекту осмислення творчості співця Степової Еллади.

17.18.08.1617/222169. Символічність і знаковість фауністичних поетичних образів "Ши цзіну". Фока М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.105-112. - укр. УДК 82.09:821.581-1+801.631.5:7.043.
У статті досліджуються підтекстові смисли збірки "Ши цзін" на основі аналізу символічності й знаковості фауністичних поетичних образів, які, несучи певне значення, усталене у колективній свідомості китайців, дозволяють читачеві декодувати додаткові смисли, емоції та настрої. Відзначено особливу підтекстовість "Ши цзіну", вивчено символічність і знаковість фауністичних поетичних образів, встановлено вплив збірки на розвиток китайської літератури, зокрема на формування підтекстовості, головної її поетикальної риси.

17.18.08.1618/222171. Топос Орської фортеці: репрезентація замкненого простору міста у повісті "Близнецы" Т. Шевченка. Боклах Д.Ю. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.122-129. - укр. УДК 821(091).
Топос Орської фортеці в дослідженні розглядається як замкнений простір міста-фортеці, що з'єднує в собі і фізичну реальність, і своє буття як бездуховної реальності. Фортеця складає простір обмеженого міста як простору незрозумілості, нечіткості, муштри, суму тощо. Локуси, які фігурують у просторі фортеці-міста, класифікуються за ступенем деталізації зображення. Топос Орської фортеці як замкненого простору міста відтворює реальність, яка складається з таких локусів, як двір, квартира (житло), канцелярія, казарма. У статті з'ясовано, що Зосим Сокира утілює закритий простір, натомість Саватій втілює відкритий.

Психологічна реальність шевченкового міста-фортеці складається також із окремих реальностей персонажів, обумовлених автобіографізмом відтворюваного топосу загалом.

17.18.08.1619/222172. Код Беатріче у поезії І. Франка та Д. Г. Россетті: типологічний аспект. Боговін О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.130-135. - укр. УДК 821(091).
У статті здійснено порівняльний аналіз трансформації коду Беатріче у поезіях І. Я. Франка та Д. Г. Россетті. Дослідження було проведено з позицій куртуазної естетики, а саме використано центральний код аксіологічної парадигми поняття куртуазія, феномен "fin'amor". Кохання, що трансформує онтологію любові в апологію смерті. Встановлено спорідненість внутрішнього конфлікту аналізованих творів на рівні авторських алюзій з "Божественної комедії" Дайте Аліг'єрі.

17.18.08.1620/222177. Філологічна аргументація в українських православних і католицьких богословсько-полемічних трактатах другої половини XVII століття. Борисенко К.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.166-174. - укр. УДК 821.161.2-96 -97.09"15 17" : 821.161.1:27-285.4.
У статті йдеться про історію розвитку жанру богословсько-полемічного трактату в українській літературі др. пол. XVII ст., зокрема про дискусії між православними та католицькими авторами. Визначаються характерні стилістичні особливості, зокрема філологічна аргументація. Виокремлюються провідні напрямки тогочасної православно-католицької полеміки, вказується на ролі та місці полемічних розправ у творчості провідних вітчизняних барокових авторів.

17.18.08.1621/222178. Різдвяний сюжет у шкільній драмі. Савенко О.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.175-180. - укр. УДК 821(091).
У статті розкрито особливості трансформації різдвяного сюжету в українській шкільній драмі, представленій п'єсами Дмитра Туптала та Митрофана Довгалевського (перша половина XVIII ст.). Зіставлення розповіді про народження Ісуса Христа у Євангелії із текстами шкільної драми доводить, що українські автори дотримувалися сакрального сюжету, але допускали певні варіації, скорочення, доповнення, враховуючи специфіку драматичного твору. Інсценізація різдвяного сюжету у давньому українському театрі переслідувала дві мети: по-перше, нагадати християнам про народження Сина Божого; по-друге, озвучити, унаочнити у сценічній грі важливі християнські моральні настанови.

17.18.08.1622/222191. Життя школяра у художній рецепції мандрівних дяків у віршах-ораціях XVIII століття. Урсані Н.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.62-67. - укр. УДК 821(091).
У статті проаналізовано життя школяра в художній рецепції мандрівних дяків на матеріалі віршів-орацій, які активно побутували у добу Бароко. Це гумористично-сатиричні твори, написані у бурлескному стилі про побут, навчання та пригоди студентів та школярів. їх тематика тісно переплітається із великодніми святами, проповідницькими мотивами. У роботі аналізуються дослідження видатних учених, які звертали увагу на проблеми вивчення низового бароко та на жанр орацій зокрема. А також досліджується життя студента як життя мученика, підкреслюється талант авторів орацій, які майстерно поєднали земний та небесний світ у своїй творчості.

17.18.08.1623/222192. Реалізація мотиву спадкової хвороби в драмі натуралізму: від Генріка Ібсена до Лесі Українки. Табакова Г.І. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.68-74. - укр. УДК 821(091).
У статті вивчається питання розвитку натуралістичних тенденцій в драмах Ібсена та Лесі Українки. Подається огляд розвитку натуралістичної драми в європейській літературі. Розглядається мотив спадкового божевілля та його реалізація в драмах "Привиди" Г. Ібсена та "Блакитна троянда" Лесі Українки. Українська письменниця на відміну від норвезького драматурга більшого значення надає темі кохання й шлюбу, намагаючись вирішити питання про відповідальність хворого, який вирішив побудувати сім'ю.

17.18.08.1624/222194. Модерністський дискурс в англійській літературі перших десятиліть XX століття. Девдюк І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.82-90. - укр. УДК 821(091).
У статті проаналізовано модерністський дискурс в літературі Англії початку XX століття. Увагу сфокусовано на діяльності групи "Блумсбері", пошуках імажистів та вортицистів, у середовищі яких формувалися ідейно-естетичні принципи англійського модернізму. Відзначено, що у перші десятиліття XX століття британське письменство, долаючи консерватизм та ізольованість, стало одним із головних чинників європейського модерністського руху.

17.18.08.1625/222196. Національна архетипна образність у віршованих казках письменників української діаспори. Варданян М.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.97-102. - укр. УДК 821(091).
У статті розглядаються віршовані казки письменників української діаспори, зокрема І. Багряного, Р. Завадовича, І. Наріжної та Л. Полтави. В основі аналізу теорія архетипів. У роботі архетипи розглядаються як патерни поведінки, прийнятої у культурі українців. У казках визначено такі національні архетипи: матері-Батьківщини, Визволителя, ворога. Зазначені архетипи в аналізованих художніх текстах виражаються в образах України, козачка-лицаря, дівчини-спасительки, Чародія-лиходія. Через казку письменники транслювали українські архетипні цінності юному читачу.

17.18.08.1626/222197. Парадокси хроносу у поезії Тараса Федюка. Анісімова Н.П. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.103-111. - укр. УДК 821(091).
У статті розглядаються художні особливості філософської лірики Тараса Федюка, представника поетичного покоління 80-х років XX ст. Аналізуються різні аспекти і моделі філософської категорії часу. Об'єктом дослідження слугують віршовані збірки початку XXI ст. ("Обличчя пустелі", "Золото інків", "Хуга", "Горище" та ін.). Теоретичною основою дослідження обрано ідеї філософів, які розкривали роль часу в житті людини (Анрі Бергсон, Мартин Гайдеггер, Серен К'єркегор). Засадничою стала концепція А. Бергсона "безкінечної тривалості". Розглядаються такі моделі часу: християнський (лінійний), язичницький (циклічний), екзистенційний (особистісний). Визначається естетична оригінальність лірики Т. Федюка: аналізується роль іронії, метафори, парадоксу у вираженні мотиву часу. До контексту залучено типологічно подібні вірші В. Кордуна, М. Воробйова, Х. Я. Борхеса, Р. М. Рільке).

17.18.08.1627/222198. Творча еволюція Яра Славутича: синтез набутого і власного. Яровенко Т.С. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.112-119. - укр. УДК 821(091).
Запропонована стаття є історіографічним начерком у хронологічному розрізі головних концептів полеміки діаспорних і материкових дослідників творчості Яра Славутича щодо літературно-мистецьких впливів на формування художньо-естетичних принципів письменника.

17.18.08.1628/222200. Комізм барокової збірки Д. Братковського "світ, розглянутий по частинах". Сидоренко О.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.125-133. - укр. УДК 821(091).
У статті аналізуються провідні конституенти, які формують стихію комічного у збірці барокового польськомовного письменника Данила Братковського "Світ, розглянутий по частинах". Доведено, що специфіка комічного у фрашках має сатирично-викривальний імператив, реалізація якого, можлива завдяки антонімічній опозиції, навколо якої вибудовується сюжет твору, пуанту або моральної сентенції, а також мотивам, які спроможні викликати сатирико-гумористичну реакцію потенційного реципієнта. Стихія комічного аналізованої збірки зорієнтована на руйнування підданого критиці світоустрою.

17.18.08.1629/222209. Специфіка гоголівського інтертексту в сатиричній прозі Костя Гордієнка 20-х років XX ст. Скорина Л.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №13, С.192-201. - укр. УДК 821.161.2.-2.09:82.3"195"(043.5).
У статті головна увага зосереджується на типології і функціях оприявнення Гоголівського інтертексту в сатиричній прозі Костя Гордієнка 1920-х років. З'ясовано, що у повісті К. Гордієнка "Автомат. Гнила Печериця" й романі "Славгород" найактивніше побутують інтертекстеми з "Вечорів на хуторі біля Диканьки", згадуються також "Повість про те, як посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем", "Портрет" і "Мертві душі". Гоголівські прототексти оприявнюються найчастіше через паратекстуальні цитати й алюзії. Рідше застосовуються елементи кодової інтертекстуальності, семантичні форми (інтертекстуальні мотиви, традиційні образи), а також зразки системно- текстової референції (запозичення прийому, стилізація - особливо у повісті "Автомат"). Принципово важливими видаються не так зовнішні текстуальні перегуки, як орієнтація К. Гордієнка на гоголівські принципи моделювання художнього світу ("міфотворчість", очуднення, гротеск тощо).

17.18.08.1630/222240. Ім'я, випадок та доля в "Святочних оповіданнях" М.С. Лєскова. Скубачевська Л.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.36-39. - рос. УДК 821.161.1-32Лесков.09.
Аналіз поетики святочних оповідань М.С. Лєскова, що представлений у статті, показує, що, відтворюючи колоритні картини живої повсякденності та життєвий калейдоскоп "справжніх подій", вони дуже щільно наповнені різноманітними випадковостями, збігами, плутаниною, несподіваними поворотами, розіграшами, обманами, підмінами, самозванця ми, перевертнями тощо. Увага письменника до таких явищ, через які "таємниця буття вторгається до повсякденного життя", зближує його художній світ з "новою" прозою межі 19 - 20 століть.

17.18.08.1631/222241. Фабульний і оповідний час та його фольклорно-мифопоетична основа в романі П.І. Мельникова-Печерського "В лесах". Сінявіна Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.39-43. - рос. УДК 821.161.1 - 31 Мельн. 09.
Багатоплановість і синтетичність жанру роману дозволяє в одному художньому творі об'єднати риси, які властиві етнографічному, авантюрному та історичному роману. Дослідження структурно-семантичної цілісності роману П.І. Мельникова-Печерського "В лесах" показало, що багатошаровість є основним принципом не тільки оповідної, сюжетно-композиційної, але й просторово-часової його організації. У статті аналізуються особливості оповідного і фабульного аспектів для виявлення специфіки хронотопа та своєрідності жанрової структури романа. В статті показано, що просторово-часова структура романа виростає на основі мифа творіння та стилізованих оповідей про сонце Ярило, що розширюють хронологічні рамки романа у глибину історичного минулого.

17.18.08.1632/222242. Трансформація біблійного сюжету у романі В. І. Крижанівської-Рочестер "Фараон Мернефта". Чорний І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.43-47. - рос. УДК 821.161.1.
Статтю присвячено творчості російської письменниці межі XIX-XX століть В. І. Крижанівської (Рочестер). Розглянуто роман "Фараон Мернефта" (1888), сюжет якого засновано на історії ветхозавітного пророка Мойсея. Вивчено особливості інтерпретації автором претексту, трактування образу Мойсея та його протистояння з фараоном. З'ясовано, що у творі біблійну історію піддано суттєвим змінам, що було пов'язано, насамперед, з консервативно-монархічними поглядами самої письменниці, які стали реакцією на суспільно-політичну ситуацію у Росії межі XIX-XX століть.

17.18.08.1633/222245. Незібрані цикли О. І. Купріна: пасхальний цикл. Соценко Н.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.56-61. - рос. УДК 821.161.1-3 Куприн.09.
У даній статті розглядається вторинний (читацький) цикл, який складається із десяти оповідань, написаних О. І. Купріним протягом тридцяти трьох років. В межах даного пасхального циклу, який демонструє творчий експеримент автора, спрямований на оновлення жанру, з'ясовуються, простежуються і називаються засоби зв'язку між окремими творами, які дозволяють вважати їх циклом. В статті зазначається, що в межах пасхального циклу, утворюються міні-цикли і відзначається автоінтертекстуальність як особливість циклізації творів Купріна.

17.18.08.1634/222246. "Звуковий пейзаж" в оповіданні М. Горького "Жінка". Бондаренко А.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.62-66. - рос. УДК 821.161.1-32 Горький.09.
Стаття присвячена вивченню специфіки та функцій звукових пейзажів в оповіданні М. Горького "Жінка", дослідженню символічного значення звукообразів. Аналіз звукового пейзажу допомагає відтворити ауділальну картину світу та є важливим засобом характеристики суб'єкта, що сприймає. Для оповідання М. Горького "Жінка" характерна приглушена звукова тональність, суттєве значення має опозиція тиші та повнозвуччя, важливим символічним образом є колокольний дзвін. Природні звуки набувають семантичне навантаження, яке залежить від фізичного та емоційного стану оповідача. Звуковий пейзаж співвідноситься із життям головної героїні. Тлумачення символіки звукообразів (тиші, шепоту, колокольного дзвону) дозволяє розглядати прозу Горького у контексті художніх пошуков Срібної доби.

17.18.08.1635/222248. Суб'єктивна модальність в оповіданні О.С. Гріна "Острів Рено". Мусій В.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.70-74. - рос. УДК 821.161.1-3Грин.
Стаття містить спостереження відносно втіленої в оповіданні "Острів Рено" авторської концепції люди. Оповідання будується на бінарній опозиції "своє - чуже", яка допомагає письменнику не тільки виразити своє відчуження від дійсності, в якій людина втрачає свободу та безпосередність і якій не вистачає творчості, але й думку про те, що людина не може абсолютно відмовитись від контактів з цією дійсністю. Герой оповідання робить вибір між старим "темним" життям, з одного боку, та злиттям з природою, з другого, але його перебування у природному стані є недовгим та закінчується смертю. Вивчення суб'єктивної модальності в оповіданні (тобто погляду на події "очима" героя) дає можливість уявити авторський задум.9.

17.18.08.1636/222249. Просторові домінанти романного світу Олександра Гріна. Білогірська Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.75-80. - рос. УДК 821.161.1.
Стаття присвячена дослідженню художнього простору романів Олександра Гріна. Показано, що феєрія "Пурпурові вітрила", яка написана раніше, - це програмний твір письменника, котрий задає ключові просторові домінанти всього романного корпусу

Гріна. Основний акцент робиться на топосах замку (багатого будинку) і саду, які знайшли своє відображення в усіх наступних романах автора, а в двох з них доведені до рівня сакрального центру твору. Розглянуто також топос дороги в лісі та простір трактиру, який в останньому романі поданий за принципом опозиції до трактиру з феєрії "Пурпурові вітрила".

17.18.08.1637/222250. Про жанрові особливості оповідання у віршах О.С. Гріна "ЛІ". Морєва Т.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.80-83. - рос. УДК 821.161.1-3Грин.
Об'єктом статті є твір О.С.Гріна, який має синтетичну жанрову природу. Виявляється причина того, що автор бачив у ліричному за формою творі (і сам іноді називав його поемою) ще й епічне - оповідання; досліджуються шляхи виразу і функції ліричного й епічного початків в "ЛІ". Основна увага зосереджується на категорії "лірична подія", місці повтору в "Лі", а також на місці та ролі у формуванні жанрової специфіки цього твору ритуалу.

17.18.08.1638/222252. Архетип Медеї у філософсько-літературній концепції Паскаля Кіньяра. Мацюк А.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.87-92. - рос. УДК 821.133.1-31Киньяр.09.
Стаття присвячена аналізу архетипу Медеї у теоретичних і художніх працях письменника. У статті розглядається зміна образу Медеї впродовж творчого шляху письменника. У своїх есе ("Секс і страх", "Джерело танцю") та у романній прозі ("Салон у Вюртемберзі") письменник втілює архетип Медеї у різних іпостасях, інтерпретує її образ то в античному ключі, то з точки зору психоаналізу (Schadenfreude). Намагаючись зрозуміти мотиви вчинків Медеї, Кіньяр підкреслює саме доленосну жіночу складову персонажа, пояснюючи цим логіку її поведінки: це жінка, "яка засуджує на смерть того, кого любить".

17.18.08.1639/222253. Художній світ "Суламіфі" та "Зірки Соломона" О.І. Купріна: між неореалізмом та постмодернізмом. Краснова А.А., Московкіна І.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.93-99. - рос. УДК 821.161.1-32 "19" Куприн.
У статті схарактеризовано специфіку поетики повістей О. Куприна "Суламіф" та "Зірки Соломона" (гра своїми та "чужими" образами; послідовна деміфологізація претекстів та створення "нових міфів", подібних до символістських; розмиття меж між сном та реальністю; посилення іронії тощо), що свідчить про відкритість неореалізму А. Купріна модерністському досвіду і про формування елементів "предпостмодернізму". Усе це уточнює уявлення про новації письменника та його місце в літературному процесі "срібного століття".

17.18.08.1640/222254. Специфіка осмислення любовних колізій "з сучасного життя" в малій прозі М. Кузміна. Полякова Є.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.99-102. - рос. УДК 821.161.1-32 Кузмин.09.
У статті запропоновано аналіз поетики новел М. Кузміна - "Решення Анни Мейєр" (1907) і "Платонічна Шарлотта" (1914), в яких автор звертається до проблеми любові. Обидві новели виявили подібні риси, характерні для не стилізованої малої прози письменника. У цих творах іронічність М. Кузміна найбільш яскраво проявилася на сюжетно-композиційному рівні новел: як у взаєминах персонажів, так і в розстановці новелістичних пуантів, що створюють комічний ефект. Важливу роль в розглянутих новелах також грає інтертекст і гра з читачем.

17.18.08.1641/222257. Толстой, Достоєвський, Соловйов та інші - класичні медіаперсони в пєлєвінському метатекстуальному проекті. Тітаренко О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.113-116. - рос. УДК 821.161.1:929 Пелевин.
В статті проаналізовано особливості роботи В. Пєлєвіна зі сформованими у свідомості масового читача стереотипами сприйняття класичних медіаперсон, таких як Толстой, Достоєвський, Соловйов та ін.; продемонстровано специфіку вторинної міфологізації імен, відчужених від оригіналу. Особливу увагу приділено метатекстуальному аспекту творчості В. Пєлєвіна, проблемі втрати прецедентними іменами та назвами географічних об'єктів референціальних зв'язків з реальністю.

17.18.08.1642/222260. Читач, дослідник, інтерпретатор, "співавтор" (на матеріалі робіт Андрєя Бєлого про російських письменників XIX - початку XX століття). Лосієвський І.Я. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.125-137. - рос. УДК 821.161.1-3 Белый.09:82.09.
У статті висвітлені теоретичні питання співвідношення читача і тексту: парадигма читацького сприйняття й інтерпретації, межі дослідницької інтерпретації й особливості "співтворчої" інтерпретації тексту. Проаналізовано своєрідність дослідницької інтерпретації й елементи "співавторства" у літературознавчих та критичних працях Андрєя Бєлого.

17.18.08.1643/222261. "Остання людина дев'ятнадцятого століття": А. Чехов та Ю. Олеша. Борбунюк В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.138-146. - рос. УДК 821.161.1 - 9 Олеша.09.
У статті на основі публіцистики та щоденників Ю. Олеші досліджується рецепція ним творчого доробку А. Чехова. З'ясовуються причини звернення письменника до творчості А. Чехова і виявляються результати цієї взаємодії. Показано, що Ю. Олеша сприймав чеховську творчість та саму особистість письменника як можливість поєднати дві епохи. Будучи наступником ідейно-естетичних традицій XIX століття, сам Ю. Олеша став невід'ємною частиною культури нової доби, а його творчість - однією із тих подій, завдяки яким минуле пов'язане з теперішнім "неперервним ланцюгом".

17.18.08.1644/222262. Діалог с російською класикою в малій прозі С. Д. Кржижанівського. Єрьоміна-Чащина М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.146-149. - рос. УДК 821.161.1.09 (092).
У статті досліджена конвергенція та творча трансформація гетерогенного та полікультурного матеріалу як яскрава стильова риса інтелектуальної прози С. Д. Кржижанівського. На матеріалі текстів новел циклу "Неукушенный локоть" (1927-1941) вивчено інтертекстуальний зв'язок письменника із російським контекстом: усною народною творчістю та літературою XVIII-XIX ст. Виявлено підвищений ігровий модус поетики автора, що дозволяє у модерністській константі його творчості віднайти риси формування передпостмодерністського комплексу.

17.18.08.1645/222263. На розі Пушкінської й вулиці Гоголя: рецепція творчості російських класиків у романі В. Набокова "Дар". Маханьков Є.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.150-154. - рос. УДК 821.161.1-3 Набоков.09.
Статтю присвячено виявленню специфіки авторської рецепції творчості О. Пушкіна й М. Гоголя в романі В. Набокова "Дар". Показано, що текст твору відкрито демонструє наявність пушкінських і гоголівських естетичних маркерів, зосереджених головним чином у межах другої та третьої глави "Дару". Роман прочитується як свідома спроба В. Набокова методом співвіднесення з естетикою вибраних класиків піддати рефлексії сутнісні характеристики власного письма, що уявляється синтетичним феноменом, який увібрав у себе, при збереженні індивідуально-авторської основи, багато елементів інших естетичних систем.

17.18.08.1646/222264. Алюзії на долю і текст Достоєвського в "Шляхах небесних" І. С. Шмельова. Беспаленко Д.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.155-159. - рос. УДК 821.161.1-31Шмелев1 7.07.09.
Стаття присвячена дослідженню рецепції тексту і долі Ф. М. Достоєвського в романі І. С. Шмельова "Шляхи небесні". У статті розглядається взаємозв'язок героїв романів Достоєвського з персонажами твору І. С. Шмельова. В той же час в дослідженні звернена увага на те, яким чином світогляд Достоєвського і події його життя вплинули на звернення І. С. Шмельова до традицій духовної літератури.

17.18.08.1647/222266. Урочиста ода М. В. Ломоносова у російській літературі XVIII ст. та її взаємодія із риторикою. Волік Н.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.164-168. - рос. УДК 821.161.1.
Стаття присвячена проблемі становлення жанру урочистої оди у російській літературі XVIII ст. та його взаємодії з теоретичними посібниками в рамках риторичної культури. С цією метою був проведений зіставний структурний та стилістичний аналіз "Оди на день сходження Єлісавети Петрівни 1746 року" із жанровими характеристиками панегірика, описані у "Риториці" Ломоносова. Результатом дослідження став висновок про те, що урочиста ода на слідує риторичну модель епохи та є поетичним взірцем використання готового слова.

17.18.08.1648/222267. Традиція в системі перехідності. Чехов на зламі двох епох. Силантьєва В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.168-174. - рос. УДК 821.161.1-3(091).
У статті поставлено питання про особливості успадкування традиції в періоди "зламу епох" і переходу від однієї форми художнього відображення світу до іншої. Питання перехідної художньої свідомості сьогодні в літературознавстві обговорюються майже постійно, а у просторі "власне літератури" на цей запит відповідає постмодернізм. Для характеристики подібних "неврівноважених" періодів часто використовують термінологію і понятійний ряд, запропонований синергетиками. Тому в статтях і об'ємних літературознавчих роботах використовуються поняття "нерівноважність", "дисипативність", "ентропія". Ми стверджуємо, що в ситуації турбулентності і торжества Хаосу коригується засвоєння традиції, формується новий погляд на досягнення попередників. У нашій роботі пропонується нова схема аналізу творів, що написані в епоху перехідності. Відправним моментом дослідження стала творчість Чехова як письменника, який з'єднав XIX-й і XX-ий літературні століття. Показано ставлення цього письменника до проблеми засвоєння й переосмислення минулого, і в першу чергу, ставлення до традиції. У роботі використовуються не тільки твори, а й листи Чехова. Особливо докладно ті, в яких відображена полеміка Чехова з Толстим з приводу роману "Воскресіння".2Теоретичне обґрунтування основних положень статті складають роботи Ю. Лотмана з питань художнього "вибуху"; а також роботи Р. Арнхейма і М. Вертхеймера з гештальт-теорії. Ще - напрацювання Вл. Соловйова з проблеми "всеєдності" як філософської доктрини, яка визначає собою модель хаосу і турбулентного розвитку життя і мистецтва. Синергетична модель переходу через розпад і хаос до відносної стабільності підтверджується основними положеннями численних досліджень Г.Хакена, І. Пригожина, а також їх послідовників. Що стосується Чехова, то питання про його "перехідну позицію" в мистецтві рубежу XIX-XX століть дебатується досить давно. Першоджерелом такого ставлення до письменника Чехова можна вважати роботи Андрія Бєлого і Д. Мережковського - критиків, які часто піднімали питання про місце письменника в сучасному йому літературному потоці. Протягом XX століття ця проблема неодноразово обговорювалася у наукових колах, але тільки з обґрунтуванням теорії перехідності в кінці XX і на початку XXI століть історія з освоєнням чеховського спадщини отримала новий імпульс розвитку. Досліджуючи заявлену в даній статті проблему, її автор приходить до висновку про те, що традиція в моменти "зламу часів" переважно розглядається як об'єкт насмішки і епатажного заперечення. Від неї воліють відмовитися, а не коригувати, не переосмислювати відповідно до вимог часу. Але одночасно багатьма письменниками традиція сприймається і як об'єкт для активних художніх експериментів. У цьому випадку про свої права активно заявляє фактор "прогресивної випадковості". В результаті такої дії створюються нові довговічні (або недовговічні) жанрові форми. Так сталося з Чеховим: він залишив нам твори, які виявилися довговічними, але якийсь час дивували сучасників і викликали їх гнів. Проте, саме ці форми вижили і продовжують жити у XXI столітті.

17.18.08.1649/222268. Чехов і Шекспір: мотив театру в драматичному сюжеті "Бурі" і "Чайки". Нікіпєлова Н.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.174-179. - рос. УДК 821.161.1.
Останню п'єсу Шекспіра "Буря" (1611 р) і чеховську "Чайку" (1896 г) розділяють майже три століття. Мотив театру, "влада театру" в сюжетах цих драматичних творів - при всій відмінності їх поетики - може служити мостом між авторами та епохами. Дія в обох п'єсах відбувається в "натуральних" декораціях. Сценою стає і палуба корабля в бурю, і чарівний острів, і берег "чаклунського" озера. "Буря" починається загрозою загибелі, що буде запобігнена доброю волею, в "Чайці" події завершуються загибеллю героя, не відверненою тими, хто міг би і мав би це зробити.

17.18.08.1650/222269. Класичні і некласичні любовні трикутники в прозі В. Брюсова. Педченко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.179-183. - рос. УДК 82-3=161.1.
У статті розглядаються структура, мотивація і інтерпретація любовних трикутників, які представляють форму відносин героїв роману В. Брюсова "Вогненний ангел" і повісті "Останні сторінки щоденника жінки". Виділяються характеристики любовних трикутників, які умовно представлені класичними і некласичними, а також їх присутність в російській літературі XIX століття. Простежуються ремінісцентна гра автора і співвіднесеність героїв В. Брюсова з героями Ф. М. Достоєвського (роман "Ідіот" і повість "Вічний чоловік") в зображенні трикутних відносин.

17.18.08.1651/222270. Ф. М. Достоєвський у літературно-критичних працях Андрія Бєлого: діалектика самосвідомості. Гармаш Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.184-187. - рос. УДК 821.161.1.
У статті здійснено аналіз рецепції Андрієм Бєлим філософсько-етичних поглядів і художніх відкриттів Ф. М. Достоєвського. Розглянута динаміка змін оцінки представником молодшого покоління символістів особистості і творчої спадщини Достоєвського з метою виділення тих етапів, які відповідають відомій гегелівській діалектичній тріаді - теза, антитеза, синтез. Окреслено три періоди, під час яких оцінка Бєлим творчості великого класика зазнавала значної трансформації: апологетичний (схиляння перед кумиром у роки юності), критичний (різке неприйняття особистості і творчості письменника в тому вигляді, який сформувався у свідомості сучасників Бєлого) і синтетичний (прийняття художнього світу Достоєвського у його цілісності та повноті).

17.18.08.1652/222271. "Свіжий сміх сьогоднішнього дня" Аркадія Аверченка (на матеріалі збірки "Дюжина ножів у спину революції"). Жиленко І.Р. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.188-191. - укр. УДК 821.161.1-17.
У роботі зроблена спроба по-новому осмислити ленінську рецензію на збірку оповідань Аркадія Аверченка "Дюжина ножів у спину революції" (1921) й оцінити творчість письменника з точки зору сучасності. Аверченко, ймовірно, єдиний письменник-емігрант, який боровся проти більшовицької влади, що (ось парадокс!) рекомендувала його твори до друку. Минуло сто років

після Жовтневого перевороту, гіркий і сумний, але водночас завжди "свіжий сміх сьогодення" (П. Потьомкін) відомого сатирика звучить так само гостро і тривожно.

17.18.08.1653/222272. "Людина з душею, сплетеною з бруду, ніжності та смутку": Гайто Газданов про Василя Розанова". Євстаф'єва Н.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.192-195. - рос. УДК 821.161.1-9 Газданов.09.
Стаття відображає досвід прочитання есе Газданова "Міф про Розанова" в аспекті виявлення варіативності авторських стратегій обох представників літературного екзистенціалізму. Дисонанси газдановського тлумачення свідомості й долі Розанова пояснюються як наслідок рефлексії неприйняття вмирання, вираженої в критичному дискурсі Газданова мотивами осуду/виправдання калейдоскопічно роздрібненого оповідного "Я" Розанова. Об'єктивне зближення художньо-філософських концепцій обох письменників зв'язується з об'єднуючими їх інтенціями затвердження позараціональної істини про світ і людину.

17.18.08.1654/222273. Олексій Петров і "київські змовники". Борзенко О.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.195-201. - укр. УДК 821.161.2.091.
У статті досліджуються спогади О. Петрова про Кирило-Мефодіївське товариство. Мемуарист полемізує з іншим учасником цієї організації - М. Костомаровим. Він пропонує альтернативну версію давніх подій, у якій постає заручником обставин, жертвою нерозуміння й байдужості. У трактуванні свого життя О. Петров використав властиву романтизму практику переосмислення й уточнення біографічного матеріалу.

17.18.08.1655/222274. Інтелігенція в революції (М. Асуела "Ті, хто знизу", О. Фадєєв "Розгром"). Садовська Ю.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.201-205. - укр. УДК [821.134.2(72):821.161.1] -311.6.091.
У статті здійснено співставлення зовні віддалених літературних об'єктів - романів мексиканського письменника М. Асуели ("Ті, хто знизу") та російського письменника О. Фадєєва ("Розгром"). Право на паралельний аналіз дає спільна тема участі інтелігентів у революційних подіях. Досліджуються внутрішні протиріччя у сприйнятті революційної ідеології, а також нівелювання особистості "замаскованого ворога". Доводиться, що самотність і відчай інтелігента в революції - часта літературна колізія 20-х років XX ст.

17.18.08.1656/222276. Мейхана як один із жанрів усної народної творчості. Рзаєв Назим Агаверди огли. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.211-214. - рос. УДК 398=512.162.
Мейхана як самобутній зразок фольклору з'явився і формувався на території Баку і Абшерона. Мейхана відрізняється від інших жанрів народної творчості засобами створення і манерою виконання. Це імпровізаційний жанр, що передає безпосередню реакцію автора. Згідно зі своєю природою кожен фольклорний текст відображує колорит, індивідуальні властивості місця (території), де виник і до якого належить. У період розширення і інтенсифікації процесу інтеграції у всесвітню культуру одним із факторів, що забезпечують незалежність національно-духовної і художньо-естетичної свідомості, є фольклор. Оскільки семантика і структура кожного фольклорного жанру обумовлюються національною інтенцією, він сприймається у якості поетичної моделі етнічної культури і духовних цінностей.

17.18.08.1657/222291. "Античний код" у симфоніях Андрія Бєлого. Гармаш Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.13-16. - рос. УДК 821.161.1.
Стаття присвячена проблемі рецепції античної міфології. Антимонія аполлонічного і діонісійського філософських концептів визначена в якості організуючого принципу неоміфологічної системи ранньої прози Андрія Бєлого. На початку XX століття у творчості Бєлого провідним був діонісійський концепт, що було обумовлено романтичним пафосом руйнування, який в цілому був притаманний "епосі двох воєн і трьох революцій". Автор прийшов до висновку, що в творчості Андрія Бєлого античний міф підпорядкований євангельській міфології і включений у більш широку парадигму міфопоетичних уявлень письменника про боротьбу космосу і хаосу за Душу світу.

17.18.08.1658/222292. Ангелізація і демонізація жертви та героя в западній літературі XIX століття: від Джона Мільтона до Артюра Рембо. Жужгіна-Аллахвердян Т.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.17-20. - рос. УДК 821.133.1-1.
У статті досліджується міфопоетичні зв'язки та біблійні архетипи в поемах Мільтона, Метьюріна, Байрона, Віньї, Бодлера, А. Рембо. В аналітичній традиції розглянуті окремі символічні, морально-етичні та психологічні аспекти та мотиви ангелізації і демонізації жертви та героя, проблеми трансформації і модифікації старозавітних ідей і сюжетів, особливості актуалізації у романтичних символах людських почуттів і протиріч земного існування.

17.18.08.1659/222293. Специфіка аналізу фольклорної та літературної казок про "Синю Бороду". Дмитрієва В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.20-23. - укр. УДК [821.111+821.133.1+ 398] - 34.09.
Казка Шарля Перро, є першою авторською казкою, яка засвоїла мотиви "зайвої цікавості" і "чоловіка-злодія". Тому вона тільки злегка відходить від фольклорного сюжету. Розмежування показників фольклорної та літературної казок необхідне в тому випадку, якщо ми хочемо зрозуміти закономірності розвитку і переосмислення первинних сюжетів. Беручи той науково-обґрунтований факт, що фольклорна казка спиралася на стійкі національні міфологеми, ми тим самим висуваємо гіпотезу, що саме порівняння національних фольклорних варіантів виявить специфіку особливості розвитку сюжету про Синю Бороду у різних народів. Аналіз же авторської, або літературної казки передбачає спілкування з індивідуальною, а не з традиційно-колективною творчістю. Огляд наукових точок зору на проблему аналізу фольклорної та літературної казок засвідчив неоднозначність прочитання творчості Шарля Перро в контексті даної проблеми.

17.18.08.1660/222297. Віддзеркалення Еросу і Танатосу в поезії англійських метафізиків: компаративний аналіз вибраної лірики Джона Данна (1572 - 1631) і Ендрю Марвелла (1612-1678). Смольницька О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.35-40. - укр. УДК 821.111.
Стаття містить компаративний аналіз вибраної любовної лірики Джона Данна і Ендрю Марвелла. Розглянуто імпліцитні смисли текстів. Наголошено на релігійному змісті творів і віддзеркаленню ритуалу. Для додаткових джерел залучено Біблію, окситанську куртуазну лірику, народні англійські та шотландські балади. Доведено, що Ерос як потяг до життя і Танатос як прагнення смерті тут взаємопов'язані. Здійснено текстологічний, контекстуальний, інтермедіальний, макро- і мікроконтекстуальний аналіз.

17.18.08.1661/222302. Проблеми сучасної інтерпретації літературної спадщини Г.К. Андерсена. Капустян І.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.60-63. - укр. УДК 821.113.
Стаття присвячена вивченню інтерпретації творчості Г.К. Андерсена в скандинавському науково-критичному дискурсі початку XX ст. У статті розглядаються критичні і наукові роботи літературознавців, філософів, та письменників. Критики відзначили

авторські особливості створення художніх образів, простоту і доступність його індивідуального стилю. Розглянуто поняття інтерпретації у традиційному тлумаченні та з урахуванням рецептивних оцінок сучасного літературного процесу, які належать провідним літературознавцям скандинавських країн. Особлива увага приділяється проблемі перекладу творів письменника іншими мовами (англійською, східнослов'янськими та ін.).

17.18.08.1662/222303. Роман Г. К. Андерсена "Лише скрипаль": поетика і контекст. Мацапура В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.63-67. - укр. УДК 821. 113.
Об'єктом дослідження є один із п'яти романів Г. К. Андерсена "Лише скрипаль" (1837). Враховуючи недостатню вивченість роману, автор статті зосереджує увагу на особливостях його проблематики і поетики, зокрема на майстерності створення характерів, побудові сюжету, ролі епіграфів, прикладах інтермедіальності і інтертекстуальності. Один із висновків роботи: всі описані в романі картини пов'язані з філософською проблематикою твору, з вічною проблемою боротьби між добром і злом.

17.18.08.1663/222304. Поема "Сон Адама" у контексті творчості М. С. Гумильова. Нікітська К.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.67-72. - рос. УДК 821.161.1.09.
Стаття присвячена дослідженню онейричного хронотопу, як жанроутворюючого начала у поемі, і основних джерел, що вплинули на його формування. Зокрема, виявлені зв'язки з юнацькими окультними пошуками Гумільова і згадки про практики сновидіння у його ранніх творах. Проаналізовано вплив "Одкровення Іоанна Богослова" і близьких до нього візіонерських творів на жанрову природу поеми. Крім цього, простежено паралелі із зображенням онейросфери у давніших текстах: "Епосі про Гільгамеша", індійських міфах.

17.18.08.1664/222305. Реалізація мотиву жіночої дружби в британському та українському модернізмі (на матеріалі творів Вірджинії Вулф та Лесі Українки). Ніколайчук І.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.72-77. - укр. УДК [821.111 : 821.161.2].09.
У статті на матеріалі художніх творів, а також біографічних та автобіографічних (щоденники та листування) текстів Вірджинії Вулф та Лесі Українки розглянуто способи втілення мотиву жіночої дружби як одного із ключових для самоідентифікації жінки-авторки в модерністській естетиці. Здійснено аналіз сюжетотворчої ролі мотиву, його концептуального підґрунтя та формально-стилістичних особливостей функціонування в тексті, а також простежено його зв'язок із персональною біографією кожної з авторок.

17.18.08.1665/222306. Літературна спадщина В.О. Гоголя-Яновського в контексті культури доби. Ніколенко О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.77-84. - укр. УДК 82-221.
У статті розглянуто маловідомі факти життя й творчості Василя Опанасовича Гоголя-Яновського на підставі свідчень його сучасників, листів Миколи Гоголя, досліджень біографів. Розкрито значення доробку В.О. Гоголя-Яновського у формуванні нових тенденцій в українській та російській літературах кінця XVIII - початку XIX ст. Визначено коло провідних тем і мотивів драматичної спадщини митця, її зв'язок із традиціями українського вертепу та ідеями європейського Просвітництва. Показано вплив творчості та особистості В.О. Гоголя-Яновського на формування художньої свідомості письменника М.В. Гоголя, на особливості побудови його українських повістей зі збірки "Вечори на хуторі біля Диканьки". У статті проаналізовано один із творів В.О. Гоголя-Яновського, який дійшов до нашого часу, - "Простак, або хитрість жінки, яку перехитрив солдат", підготовлений до видання Пантелеймоном Кулішем. Комедії й водевілі В.О. Гоголя-Яновського зіставляються із п'єсами І. Котляревського ("Наталка-Полтавка" і "Москаль-чарівник"). У статті утверджується значення творчості В.О. Гоголя-Яновського не тільки для розвитку драматургії кінця XVIII - початку XIX ст., а й для розвитку української літературної мови.

17.18.08.1666/222307. Мотив "ennui de vivre" у поезії П. Верлена та І. Анненського: компаративний аспект. Онопрієнко9А.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.84-88. - укр. УДК 82.091: [821.133.1+821.161.1]"18 19".
У статті розглядається специфіка мотиву "туги життя" ("ennui de vivre") у поезії П. Верлена та І. Анненського. Приділяється увага художнім засобам реалізації даного мотиву на формальному та змістовому рівнях творів. З'ясовується механізм функціонування мотиву "ennui de vivre" у межах імпресіоністичної поетики П. Верлена та І. Анненського. На підставі аналізу поетичних текстів французького та російського авторів у компаративному аспекті зроблено висновки про особливості впливу поетики П. Верлена на творчість І. Анненського, виявлено типологічні збіги та розбіжності у функціонуванні досліджуваного мотиву.

17.18.08.1667/222308. Циклізація пізньої прози І. Буніна: авторські зміни та видавничі втручання. Орлов О.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.89-92. - рос. УДК 821.161.1-31.09.
У статті визначається логіка авторської циклізації оповідань 20-50-х років, суттєвою особливістю яких є поєднання протилежних екзистенційних переживань. Автор статті доводить, що відбір Іваном Буніним творів у нові цикли йшов шляхом визначення домінуючого оповідання, який надавав імпульс розуміння інших текстів. Так, письменник кардинально змінив назву першої збірки - "Троянда Єрихону" на "Весною, в Іудеї", а відповідно - домінуючий художній образ. Аналізуються порушення авторської логіки в побудові циклу "Темні алеї", який характеризуються імпресіоністичними конотаціями, трагічним і глибоко філософським змістом.

17.18.08.1668/222310. Про один приклад гендерного діалогу в британській поезії кінця XVI - 20-х років XVII ст. Сластьон С.Е. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.95-99. - укр. УДК 82-1.111-1.305.
Стаття присвячена аналізу специфіки діалогу в гендерному та інтертекстуальному аспектах у текстах трьох англійських авторів єлизаветинської та яковіанської доби. Гендерні смисли у поезії К. Марлоу (1564 1593), В. Рейлі (1552 1618), С. Деніела (1560 1619) розглядаються через функції діалогу в художньому тексті, зокрема: комунікаційну, інформаційну та психологічну. Стаття репрезентує не тільки особливості творчості англійських поетів, а й взаємодію літературних явищ англомовної лірики в гендерному та мотивному контекстах. Через принцип диференціації понять мотив та мотивування при аналізі поетичних текстів, розкриваються не лише експліцитні гендерні ознаки персонажів і хронотопу, а й додаткові гендерні смисли відповідно.

17.18.08.1669/222313. Малярські імпресії у творчості Олександра Олеся та європейських символістів. Цуркан І.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.107-112. - укр. УДК 821.161.2 - 1.08 Олесь.
У статті досліджено роль Олександра Олеся у процесі становлення модернізму. Миттєві почуття та асоціації створюють в уяві візії, що презентують синтез життя і магічний вплив на настрій митця. Проаналізовано світ природи, що не ототожнюється зі світом реальним, а залишається тільки світом романтичним, набуваючи у своєму вираженні певних імпресіоністичних рис з кольористими крайобразами. Завдяки застосуванню символістських поетичних засобів передаються неповторний світ та імпульсивні спалахи розбурханої душі Олександра Олеся та європейських символістів.

17.18.08.1670/222314. Барбара Пім: апологія самотності. Чернокова Є.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.112-117. - рос. УДК 82. 311 Пім.
Розглядається семантика й поетика романів Барбари Пім (1913-1980), яку англо-американська критика називає Джейн Остін XX століття. У романі "Кілька зелених листків" (1979) Барбара Пім, переосмислюючи традицію соціально-побутового роману й характер "наративної інтриги", через "негативну" інтертекстуальність актуалізує самотність героїв не як маргінальність, а як ідентичність, не як "пастку долі", а як свідомий вибір, не як екзистенціальне "подолання", а як гуманістичне "прийняття".

17.18.08.1671/222315. Творчість М. С. Гумільова в рецепції Г. В. Адамовича на сторінках паризького "Звена". Ялінь Лі. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.117-120. - рос. УДК 82.09+161.1.
Рецепція Адамовичем творчості Гумільова має глибоко особистісний характер, обумовлений дружбою між ними та прагненням критика розвінчати негативні міфи про нього, представити справжнього поета-акмеїста, якого знали люди з близького йому оточення. Ще однією особливістю критичних статей Адамовича, в яких згадується ім'я Гумільова, можна назвати ставлення до поезії вчителя як до еталону, який сприяє розумінню міри таланту автора. Така позиція обумовлена близькістю їхніх поглядів на поетичну творчість, про це свідчать як літературно-критичні статті Адамовича, так і вся його творчість.

17.18.08.1672/222316. Трансформація жанрового канона у творах В. Скотта та поетів-"лейкістов". Антонова В.Ф., Нешко С.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.121-125. - рос. УДК 821.111-1.09.
У роботі здійснено комплексний аналіз жанрової системи поезії раннього британського романтизму в аспекті проблеми "традиції і новаторство". Встановлено своєрідність фантастичних, історичних, міфологічних компонентів та їх взаємодію у жанрових модифікаціях раннього британського романтизму. Визначено авторські підходи до художнього засвоєння традицій легенди, казки, балади. Досліджено специфіку сюжетно-композиційної організації, систему мотивів, структуру образів, поетикальні засоби у спадщині В. Скотта і письменників-"лейкістів".

17.18.08.1673/222320. "Болотяна Лукроза" В. Петрова-Домонтовича: особливості метатексту. Зубань В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.137-141. - укр. УДК 821.161.2 - 3 Петров.
У статті розглядаються особливості критичного дискурсу "Болотяної Лукрози" (1947-1948) В. Домонтовича у вертикальному контексті видрукованих 1947-го року "Спогадів про неокласиків" Ю. Клена (О. Бурґгардта) на етапі становлення індивідуально-авторської концепції українського неокласицизму 20-х років XX ст.: від витоків та передумов постання нового явища модернізму, його пізнавально-етичного значення для української дійсності до випинання суб'єктивного досвіду й самопредставлення автора як неокласика.

17.18.08.1674/222322. Жанрова своєрідність імпресіоністського роману (В. Вулф "На маяк"). Куницька І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.145-148. - укр. УДК 821.111.
У статті запропоновано виділення жанрового різновиду роману XX століття, а саме імпресіоністського. Визначаються жанрові константи, елементи поетики, виявляється своєрідність цієї форми. Доводиться, що імпресіоністський роман суттєво відрізняється від символістсько-декадентського. У першу чергу відмінний характер психологізму. Зміщення фокусу зображення на сенсорний суб'єктивізм згладжує трагізм і гостру конфліктність декадентського світосприйняття. Тонкість, вишуканість, естетизм сприйняття видають людину, споріднену з декадентом і символістом, але окреслюють інше коло проблем і лягають в основу іншої людської історії.

17.18.08.1675/222323. Театралізація прози Алана Беннетта. Сімейкіна Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.148-152. - рос. УДК 82.09(410) Алан Беннетт.
Театралізація прози розглядається у сучасному літературознавстві як поэтична категорія, як особливий спосіб внутрішньої організації художнього тексту. У трьох повістях: "Непростий читач", "Голі та босі", "Друга молодість місіс Доналдсон", написаних Аланом Беннеттом, відомим англійським сучасним драматургом, театралізація є одним із його стильових прийомів, способом "сюжетоутворювання" та соціо-психологічної характеристики героїв, може розглядатися як простір гри.

17.18.08.1676/222325. Дивний світ кайдану у творі Йоко Тавади "Підозрілі пасажири твоїх нічних поїздів". Стовба Г.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.155-160. - рос. УДК 821.521 - 31Тавада(09).
Стаття присвячена дослідженню особливостей художнього світу постмодерністського роману Йоко Тавади, невід'ємною частиною якого є чудесне, таємниче. Головна героїня протягом безкінечних мандрів нічними поїздами втрачає національну і статеву ідентичність, відчуття межі між реальністю та сновидінням. Але умовний простір фантастичного, міфологічного світу, характерний для жанру японського кайдану, лише підкреслює самотність, бездомність та внутрішню порожнечу героїні.

17.18.08.1677/222326. "Пані Жервезе" Е. і Ж. Ґонкурів як "містичний роман". Таран З.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.160-166. - укр. УДК 821.133.1.09'18'.
В статті розглядається нова художня манера братів Е. і Ж. Ґонкурів у написанні роману "Пані Жервезе". "Містичність" твору виявляється на різних рівнях романної структури: у сюжеті, композиції, художньому конфлікті, образності, мові й стилі. Поряд з елементами натуралізму та реалізму в романі застосовуються й інші засоби романного письма, зокрема, імпресіонізм. Реалістично зображуючи трагічне життя головної героїні пані Жервезе, автори показують, що внутрішню духовну порожнечу її "артистичної натури" не змогли заповнити повною мірою ані шлюб, ані сім'я, ані любов до природи чи мистецтва, що дало імпульс для розвитку релігійного чуття героїні. Автори розкривають фанатичне ставлення пані Жервезе до релігії, що призвело до втрати відчуття реальності, жіночності, материнського почуття. Брати Е. і Ж. Ґонкури висвітлили процес духовної руйнації особистості жінки та її трагедію в тогочасному суспільстві, позбавленому певних моральних цінностей і орієнтирів. Головну увагу в статті приділено засобам психологізму та елементам містики, що виявляють складність духовного життя героїні.

17.18.08.1678/222328. Герої О. І. Купріна у ситуації "порядку з хаосу". Абабіна Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.172-175. - рос. УДК 821.161.1-32Куприн.
Синергетичні дослідження взаємодії порядку і хаосу показують, що в нелінійному середовищі коливання ведуть до точок біфуркації, які дають можливість формувати режим стійкості, тобто порядку. Письменник О.І. Купрін, який гостро відчув коливальні процеси кінця XIX - початку XX століття, знаходився у пошуку нових форм відображення нестабільного світу. У стані "нестійкості" знаходились і герої його творів. У роботі зазначається, що не всі з них здатні "перенастроїтись". Драматичні і трагічні колізії хаосу наражають їх на нескінченне "ходіння по колу" чи повернення у вихідну точку самоорганізації.

17.18.08.1679/222334. Ідеологія та архітектура телемської пустині Франсуа Рабле. Жилін М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.198-203. - укр. УДК 821::[111+124+131.1+133.1]:726.

У статті наводиться порівняльний аналіз утопічного містобудування, поданого в літературно-філософських творах Платона, Томаса Мора, Франсуа Рабле, Томмазо Кампанелли та Френсіса Бекона. Заключний епізод роману Рабле "Ґарґантюа", в якому автор наводить опис ідеального абатства, розглядається як перший в історії європейської белетристики архітектурний проект, що не зводиться до певної вищої ідеї. Телемська пустинь є утопією, підпорядкованою винятково законами естетики.

17.18.08.1680/222335. Романтична іронія у драмі "Дон Жуан" Дж. Г. Байрона. Рева І.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.203-209. - укр. УДК 821.111.
У статті уточнено поняття та специфіка розвитку романтизму як літературного напряму. Визначено провідні ознаки романтичного героя у творчості Дж. Г. Байрона. Порівнюється образ героя і автора у драмі "Дон Жуан" Дж. Г. Байрона. Відзначено внесок митця у розвиток жанру ліричної драми. Особлива увага приділяється категорії "романтична іронія" та засобам її втілення у драмі "Дон Жуан" Дж. Г. Байрона. Виділені й описані типи іронії, використані письменником у творі. На підставі вивчення романтичної іронії уточнено жанрові ознаки ліричної драми та особливості індивідуального стилю письменника. Творчість Дж. Г. Байрона розглядається в контексті англійського та європейського романтизму. Встановлено вплив художніх відкриттів митця на подальший розвиток літературного напряму.

17.18.08.1681/222336. Природа і людина в ранній малій прозі Доріс Лессінг. Савіна В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.209-213. - рос. УДК 821.111.
Стаття присвячена розгляду специфіки ранньої малої прози Доріс Лессінг. Унікальною складовою творів цього періоду стає оригінальне трактування і своєрідне художнє рішення проблем природи і людини. Аналіз концептів "природа" і "людина" дозволив виявити їх двоїстий характер, який відбив авторське бачення колоніального світу прози Доріс Лессінг. Окремо було розглянуто відмінність сприйняття природи у дітей і дорослих в ранніх оповіданнях письменниці.

17.18.08.1682/222340. Читач у структурі російської прози Г. Квітки-Основ'яненка. Кириченко Ю.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.224-229. - укр. УДК 821.161.2-3 Квітка-Осн.09.
У статті розглянуто образ імпліцитного читача в оповідній структурі російської художньої прози Г. Квітки-Основ'яненка з урахуванням впливу просвітницького ідейно-естетичного комплексу. Звернено увагу на кореляцію авторської позиції з теорією народності С. Уварова. Окреслено, що автор сприймає читача не лише як абстрактну інстанцію, котра має зрозуміти всі конотації автора, а також як реальну особистість, на яку повинен вплинути запропонований текст. Проаналізовано соціологічні характеристики імпліцитного читача російської прози письменника.

17.18.08.1683/222346. "Елементи "театральності" у повісті І. Нечуй-Левицького "Навіжена". Муравецька Я.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.255-259. - укр. УДК 82-3.
У статті розглянуто явище театралізації XIX століття на прикладі повісті "Навіжена" Нечуя-Левицького. Акцентовано на розмежуванні понять "театральності" та "драматичності", окреслено межу цих термінів. Проаналізовано наявні театральні елементи у творі, наголошено на концептах "маскування" та "двійництва" головної героїні. Досліджено "театральність" як один із сюжетотворчих елементів.

17.18.08.1684/222347. Специфіка бестіарного наративу в повісті М. О. Булгакова "Собаче серце". Костенюк Я.В., Шеховцова Т.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.259-264. - рос. УДК 821.161.1-3.
Статтю присвячено виявленню особливостей бестіарного наратива в повісті М. О. Булгакова "Собачее сердце" та з'ясуванню авторських настанов, що зумовлюють своєрідність наративної організації повісті. Показано, що специфіка бестіарного наративу в "Собачому ерці" визначається зближенням та сполученням точок зору первинного та вторинного нараторів, розширенням кругозору героя-тварини. У повісті спостерігається "олюднення" бестіарного персонажа, рухливість суб'єкта оповіді, його коливання між всезнаючим і ненадійним наратором.

17.18.08.1685/222353. Автопародійна рефлексія у творах Ігоря Северяніна (поезії "Липневий полудень" та "Коляска"). Галкіна Я.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.290-293. - рос. УДК 821.161.
У статті розглядаються поетичні особливості творів его-футуриста Ігоря Северяніна "Липневий полудень" (1910) і "Коляска" (1918) з точки зору автопародіювання на різних рівнях організації художнього тексту. Автопародійний підхід до розробки важливої для Северяніна теми - гедонізму і неробства, - демонструє не тільки еволюцію авторського стилю, а й рефлексію з приводу змін культурного середовища, яке постачало матеріал для поезії. "Подвійна" іронія Северяніна - реакція на розхитування постсимволистскої поетики при завершенні Срібного віку і кризу власних поетичних пошуків.

17.18.08.1686/222356. "Божою милістю талант" Аркадія Аверченка. Жиленко І.Р. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.300-303. - укр. УДК УДК:821.161.1-17\.
На матеріалі збірки Аркадія Аверченка "Дюжина ножів у спину революції" досліджуються художньо-стилістичні засоби твору. Відзначено силу "разючого таланту" письменника, який використовував живу мову з колоритною лексикою, яскравою символікою. Завдяки художнім засобам, які роблять збірку емоційною й різнобарвною, - антитеза, епітети, метафори, повтори, звуконаслідувальні слова, діалоги, риторичні запитання, окличні речення тощо, - сатирик влучно показав, як швидко руйнується усе післяреволюційне життя в Росії.

17.18.08.1687/222357. "… Грізна анафема гуде" (загадки одного ахматівського восьмивірша). Казарін В.П., Новикова М.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.303-312. - рос. УДК 8 21.161.1-82 Ахматова.
У статті розглядається не опублікований за життя експромт А.А. Ахматової 1959 року: одна з пізніх рефлексій поета на відому постанову ЦК ВКП(б) 1946 року, в якій піддано розгромній критиці творчість А. Ахматової і М. Зощенка і яку не було скасовано аж до 1988 року. Прокоментовано в історико-соціальному й історико-літературному контекстах ключовий ахматівський символ "анафема" і ключові реалії-символи "Либава" і "Владивосток".

17.18.08.1688/222358. Рецепція традицій романтизму у літературній спадщині Карен Бліксен. Капустян М.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.312-316. - укр. УДК 821.113.
Стаття присвячена вивченню інтерпретації творчості Карен Бліксен в скандинавському науково-критичному дискурсі кінця XIX ст. - початку XX ст. Критики відзначили авторські особливості створення художніх образів, простоту і доступність її індивідуального стилю. Розглянуто поняття інтерпретації у традиційному тлумаченні та з урахуванням рецептивних оцінок сучасного літературного процесу, які належать провідним літературознавцям скандинавських країн. Особлива увага приділяється проблемі перекладу творів письменниці іншими мовами (східнослов'янськими та ін.). Ідеї романтизму та його художні прийоми творчо переробляються письменницею, піддаються переосмисленню. Розглянуто світоглядні погляди К.

Бліксен, які за допомогою її героїв дозволяють знаходити типологічні зв'язки з письменниками романтиками на рівні неординарних героїв.7.

17.18.08.1689/222361. Аудіальний код роману Г. де Мопассана "Сильна як смерть". Мурадова І.Р. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.325-329. - рос. УДК 821.133.1-31Ги де Мопассан.09.
Статтю присвячено аналізові аудіальної поетики роману Г. де Мопассана "Сильна як смерть". Встановлено, що міметичні музичні екфрасиси (словесні описи й згадування творів Й. Гайдна, Р. Шумана, Ф. Шуберта, Ш. Гуно) - монологічні, повні й неповні, дискретні - виконують характерологічну, експресивно-емоційну й сюжетно-композиційну функції, створюючи внутрішній сюжет нюансованих вражень і станів протагоніста. Проблематика роману втілюється й у немузичних аудіальних засобах (звучання людського голосу, луна, тривожний бій годинника).

17.18.08.1690/222362. Мариністичний дискурс у збірці "Нові поезії" Г. Гейне. Ніколенко К.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.329-334. - укр. УДК 821.112.2.
У статті розглянуто мариністичний дискурс у збірці "Нові поезії" ("Neue Gedichte", 1844) Г. Гейне. Визначено провідні концепти, теми, мотиви, образи, символи, що визначають мариністичний дискурс; охарактеризовано образ ліричного героя у збірці "Нові поезії"; проаналізовано поетикальні особливості мариністичного дискурсу збірки.11Концепти "душа", "життя", "природа", "Бог" є центральними у збірці "Нові поезії" та виявляються в мотивах туги, страждання, задумливих настроях ліричного героя. Долаючи життєві негаразди, ліричний герой Г. Гейне зростає як особистість, осмислює своє існування і довколишню дійсність у широкому контексті культури та історії. Образ моря і низка похідних образів (хвилі, глибокий потік, морський простір, чайка, блакитні думки та ін.) розкривають багатство внутрішнього життя ліричного героя, його любовні переживання і водночас пошуки єдності з природою та світом. Упродовж розвитку ліричного сюжету образ моря переосмислюється поетом і набуває нових значень, які зумовлюють широке коло споріднених тем (кохання, смерть, потойбічне життя), мотивів (кров, світло, музика), образів (хвилі, чайки, русалки), символів (зірки, сонце, бурхливий потік). На основі оригінального тексту збірки було визначено провідні художні засоби, які розкривають мариністичний дискурс: звукові, словесні, фразові повтори, синонімічні ряди, бінарні опозиції, контрасти, багата символіка.

17.18.08.1691/222366. Опозиція своє/чуже у повісті Лади Лузіної "Тінь Демона". Чорний І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.348-352. - укр. УДК 821.161.1.
Статтю присвячено творчості сучасної російськомовної української письменниці Лади Лузіної. Розглядається її повість "Тінь Демона", що входить до циклу "Київські відьми". Зокрема, проаналізовано відображення в тексті твору опозиції своє/чуже, як однієї зі складових основного конфлікту твору. Розглянуто бінарні опозиції Захід/Схід, Хелловін/Діди, пекло/провалля, рай/Ірій, маска/обличчя, карнавал/поминки тощо. Розгляд основних дихотомій, присутніх в повісті Лади Лузіної "Тінь Демона" і пов'язаних з опозицією своє/чуже, дає ключ до розуміння і тлумачення авторського замислу.

17.18.08.1692/222562. Творчість Фленна О'Брайєна у наукових штудіях: основні напрями й етапи вивчення. Василюк Є.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.178-181. - укр. УДК 821.152.1:929О'Брайєн.
У статті аналізується історія вивчення літературознавством творчості видатного ірландського письменника Фленна О'Брайєна, якого разом із Дж. Джойсом і С. Беккетом, називають одним з трьох найвизначніших ірландських письменників XX ст. Виділяються основні етапи й аспекти даного наукового процесу, визначаються центральні праці і дослідники творів Ф. О'Брайєна. Вивчається внесок української науки у розвиток світового о'брайєнознавства. Також окреслюється коло питань, які ще не дістали належної уваги і потребують розвитку (функції автора, оповідальні стратегії, вплив письменника на англо-американський постмодернізм 1960-х р.).

17.18.08.1693/222563. Чи міг бути малим поет, який має велике значення? Михайло Петренко в інтерпретації Юрія Шевельова (Шереха). Михайлин І.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.181-186. - укр. УДК 821.133.1 - 92 Петренко.09.
Розглянуто студію Ю. Шевельова про М. Петренка "Інший романтик, інший романтизм" (1966). Встановлено чотири аспекти великого значення М. Петренка: 1) у шевченківську добу він не був епігоном Шевченка й розвивав особистісно-психологічну течію в українському романтизмі; 2) на відміну від Шевченкової конкретної лексики, М. Петренко сприяв виробленню родових назв, культивував "загальниковий" романтизм; 3) особливість фольклоризму М. Петренка полягала в тому, що він відмовився від баладної та пісенної творчості й запровадив жанри романсу, елегії, медитації; 4) його творчість оскаржувала "котляревщину" й заміщала високі жанри класицизму.

17.18.08.1694/222564. Тютчев в поетичному світі Олександра Кушнера. Поборча І.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.186-192. - рос. УДК 821.161.1 - 1 "19 20".
Предметом дослідження в статті є особливості діалогізму у творчості О. Кушнера. У центрі уваги перебував інтертекстуальний зв'язок творів Кушнера з лірикою Ф. І. Тютчева, мотивно-образні паралелі, які характеризують особливості засвоєння поетом нашого часу традицій класичної російської літератури XIX століття. Показано, що тютчевський дискурс визначає багато напрямків розвитку поетичної думки О. Кушнера, при цьому ремінісценції та алюзії стають інструментом для створення ним власної картини світу, яка відображена в ліричній творчості поета.

17.18.08.1695/222565. Дискурс тоталітаризму в інтерпретації В. Винниченка та Дж. Орвелла (на матеріалі романів "Слово за тобою, Сталіне!" та "1984"). Промська А.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77, С.192-198. - укр. УДК 821.161.2 - 31 Винниченко.09+811.111 - 31.Орвелл.09.
У статті зроблено спробу дослідити специфіку художнього втілення дискурсу тоталітаризму на матеріалі романів В. Винниченка "Слово за тобою, Сталіне!" та Дж. Орвелла "1984" шляхом типологічного зіставлення літературного доробку та світоглядних позицій обох митців, проведено паралелі між біографічними реаліями та їхньою художньою інтерпретацією в творах письменників. Стаття допомагає виявити й цілісно проаналізувати особливості філософсько-естетичних підходів обох романістів до потрактування таких важливих категорій у їхній творчості як держава й особистість, демократія й терор, особистість і маса, можливості досягнення людством щастя в похмурому тоталітарному світі.

17.18.08.1696/222576. Філософське підґрунтя роману Гаррієт Бічер-Стоу "Хатина дядька Тома" та його втілення в кінематографі XX століття. Цебрій І. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.89-97. - укр. УДК 801.821.161.2.
У статті здійснено аналіз роману Гаррієт Бічер-Стоу "Хатина дядька Тома" та виявлено його філософське підґрунтя - заперечення можливості будь-яких форм рабської експлуатації людини людиною, розкрито головні образи роману в первинному авторському задумі. На основі порівняльної характеристики кіноверсій твору Гаррієт Бічер-Стоу доведено невідповідність режисерського бачення авторській концепції, основній ідеї роману та трактовці головних образів у європейському та американському кінематографі.

17.71 Народна поетична творчість

17.18.08.1697/222375. Національно-культурний компонент онімного простору української народної казки. Черемська О.С., Масло О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.383-387. - укр. УДК 811.161.2'373.2 : 82-343.
У статті досліджено етнокультурну специфіку номінації онімів української народної казки шляхом виявлення національно-культурного компонента. Здійснено лінгвокультурологічний аналіз топонімів, антропонімів, флоронімів, зоонімів із урахуванням специфічних суфіксів, національних варіантів імен, позначень-характеристик тощо. Розглянуто конотативні компоненти онімів у народнопоетичному тексті, визначено етнокультурні джерела конотації в проекції на внутрішню форму окремих онімних одиниць. Простежено процес формування номінації онімів, зумовлений етнокультурними чинниками.

17.81 Допоміжні літературознавчі дисципліни

17.18.08.1698/222048. Комічне у постмодерністських художніх текстах XX-XXI ст. Самохіна В.О. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №7, С.248-255. - укр. УДК 821.11Ш-3"19".
У статті надано огляд проблеми комічного у постмодерністських художніх текстах сучасних письменників Європи та США. Розглянуто базові характеристики постмодерністського художнього тексту, в тому числі, прийоми комічного - мовна гра, бурлеск, гротеск, пародія, іронія, центон, "чорний" гумор. Виявлено комічні елементи у постмодерністських жанрових формах.

17.18.08.1699/222122. Особливості хронотопу в натюрморті: інтермедіальний аспект. Харлан О.Д. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2016, №10, С.246-254. - укр. УДК 82-1 -9:7.049.6.
У статті з'ясовуються особливості хронотопу натюрморту в інтермедіальному аспекті: звертається увага на особливості натюрморту в живописі та літературному тексті. Жанр натюрморту, трансформуючись із традиційного живописного, образного у словесний, набуває кількох значень: як власне екфраза (опис художнього полотна натюрморту); гіпотипоза (словесний натюрморт); використання на рівні номеносфери (обігрування терміну "мертва природа").

17.18.08.1700/222160. Вербальна реконструкція авторської самості в тексті есе. Морошкіна Г.Ф. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.39-46. - укр. УДК 808.73.
Подане дослідження спрямоване на виявлення та узагальнення особливостей вербального відображення авторської самості у франкомовному сучасному есе. Аналіз текстів есе відомого французького автора Філіпа Делерма дозволив виділити специфічні характеристики його художньої естетики в процесі пізнання світу через посередництво самопізнання. Метод реконструкції авторської ментальності шляхом виокремлення синтетичних складових тексту есе довів непересічність особистості автора, освіченої, ерудованої людини, потужні філологічні знання якої, активно співпрацюють з багатою уявою, підвищеною чуттєвістю, доброзичливим поглядом на життя. Індивідуально-авторські метафори, синестетичні конструкції, алегоричні образи, наукова термінологія та просторічні слова відбивають багатий внутрішній світ автора.

17.18.08.1701/222161. Сучасна когнітивна наратологія: напрями і пріоритети досліджень. Лещенко Г.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2017, №12, С.47-53. - укр. УДК 811.1142.
У статті досліджуються етапи розвитку когнітивної наратології та характеризуються перспективні напрями наратологічних досліджень. Особлива увага присвячена розгляду ключового поняття наратологічного аналізу - поняття наративної структури. Наративна структура осмислюється як динамічна структура, що ґрунтується на зміні стану персонажів або трансформації початкової ситуації, що спричиняє різку зміну вектору дії. Вивчення наративної структури передбачає системний аналіз її формальних та змістовних аспектів.

17.18.08.1702/222243. Флорентійський текст: Pro et contra. Вальченко І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75, С.48-52. - рос. УДК 82.09.
У статті розглянуто проблеми існування флорентійського тексту як різновиду міського тексту з урахуванням різних точок зору літературознавців з цього питання. У статті подано текстовий матеріал, що ілюструє постійний інтерес російських авторів до Флоренції. Наведені приклади дозволяють стверджувати, що флорентійський текст усе ж сформувався в російській літературі, має свої особливості та є цікавим об'єктом для подальшого дослідження.

17.18.08.1703/222324. Претекст: поняття та особливості функціонування в комунікативному акті. Синявська Л.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.152-155. - укр. УДК 811.161.2'42:316.77:82-2.
У статті аналізуються особливості функціонування драматичного тексту у комунікативному акті, виділяються варіанти драматичного тексту - писемний та сценічний, поділ сценічного тексту на репліки та вторинний, другорядний текст, що формує метатекст. У писемному варіанті драматичного тексту претекст включає серію, видавництво, авторські вказівки, характер авторського псевдоніма, заголовок та характер тексту, вказівки та жанр, способи членування тексту, персональність / імперсональність тексту, характер початкового рядка, поділ на яви, акти, сцени, перелік дійових осіб, ремарки.

17.18.08.1704/222337. Куртуазний код в аспекті теорії інтертексту як засіб інтерпретації художнього твору. Боговін О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76, С.214-217. - укр. УДК 821.161.2(09).
У статті з'ясовано широке та вузьке значення терміну "інтертекст" у літературознавстві. Подано визначення коду в наратологічному, культурологічному та літературознавчому сенсах, а також встановлено його типологію. Розглянуто поняття "інтертекст" та "куртуазний код" як специфічні "інструментарії" досліджень літературних текстів. Виявлено особливості, окреслено перелік функцій та означено інтерпретаційний потенціал аналізованих понять.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.07 Теорія і методологія мистецтва і проблеми мистецтвознавства

18.18.08.1705/219901. Мистецтво як механізм упередження та нейтралізації агресивності особистості. Качмар О.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №70, С.111-118. - укр. УДК 7:316.613.434.
Мета роботи - визначити потенціал мистецтва щодо упередження та нейтралізації агресивності особистості. Методологія. Дане дослідження здійснювалось на основі принципів системності, розвитку, об'єктивності, історизму та практики. У якості основних методів використовувались наступні: системного аналізу, історичний, порівняльний, герменевтичний тощо. Зокрема метод системного аналізу дозволив проаналізувати взаємний зв'язок елементів проблеми упередження агресивності як системи; порівняльно-історичний метод забезпечив порівняння засобів упередження і мінімізації агресивності у минулому і сучасному; метод герменевтики дозволив проникнути у внутрішню структуру процесу, осягнути специфіку формування феномену агресивності. Наукова новизна. Поглиблені сучасні уявлення щодо можливостей мистецтва як дієвого чинника упередження агресивності особистості та окреслено психологічні особливості формування естетичної культури особистості. Встановлено, що мистецтво розширює рамки звичного, постає засобом виховання "людського в людині". В людини, яка спілкується з творами мистецтва, задіюються психологічні механізми емоційного уподібнення та співпереживання. Ця здатність дозволяє запобігти формуванню в особистості злоякісної агресивності або мінімалізувати її негативні прояви. Висновки. Саме мистецтво є скарбницею, досвідом світосприймання, що забезпечує не лише збереження культури почуттів окремої особистості та людства в цілому, а й сферу їх розвитку та збагачення. Мистецтво як поліфункціональний засіб, націлюючи людину на своєрідну перебудову ієрархії "значущого" і певну переоцінку цінностей, допомагає їй достатньо повно усвідомити свої можливості та недоліки і конструктивно змінити своє ставлення до життєвих обставин, ідеально програти певні ролі й ситуації. Мистецтво також є своєрідним "психотерапевтичним дзеркалом", в якому люди впізнають себе і свої "хвороби", знаходять шляхи зцілення, одержують моделі життєвої поведінки в різних ситуаціях. Отже, мистецтво, постаючи засобом художнього спілкування, є дієвим способом упередження та нейтралізації агресивності особистості, виконує своєрідну катарсичну функцію.

18.31 Образотворче мистецтво

18.18.08.1706/218298. Розгляд та аналіз техніко-технологічних досліджень монументального живопису Троїцької надбрамної церкви Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника. Зайцева В.О. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №64, С.93-102. - укр. УДК 7.025.4(477).
Представлений аналіз результатів сучасних техніко-технологічних методів дослідження настінного живопису пам'ятки архітектури національного значення Троїцької надбрамної церкви Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, вивчення його особливостей та специфіки, що здатні надати інформацію з історії, часу створення та атрибуції розписів.

18.18.08.1707/218497. Використання залишків деревообробних виробництв у дизайні просторово-предметного середовища. Купчик Р.М., Максимів Т.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(3), С.140-144. - укр. УДК 747:674.504.
Виконано аналіз сучасного стану соціально-екологічної проблеми нагромадження відходів та залишків деревообробних виробництв, яка спричинена нераціональним ставленням людини до природних ресурсів та малоефективним рівнем сучасної деревообробки. Досліджено завдання екологічного дизайну в контексті стратегії сталого розвитку та опрацьовано практичні дизайнерські рішення екологічного і ресурсоощадного спрямування для виготовлення елементів предметного середовища з використанням деревинних відходів. Проаналізовано основні аспекти екологічного складника життєвого циклу меблів та інших елементів інтер'єру, вплив продукту на навколишнє середовище під час серійного виробництва, експлуатації та цільового застосування, а також під час утилізації продукції. Проблему дизайнерського проектування меблів розглянуто у широкому соціокультурному контексті формування цілісних і комплексних ситуацій - гармонійне структурування предметного і процесуального аспектів системи "людина - предмет - середовище", а також програм організації таких систем. На основі проведених досліджень та власних розробок виявлено і систематизовано основні напрямки використання деревинних відходів у дизайні меблів та елементів предметного-просторового середовища.

18.18.08.1708/218510. Пам'яті великого художника. Шлемкевич С.Л. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(3), С.195-198. - укр. УДК 7.071.1(19 20).
Розглянуто життя та творчість визначного українського художника, лауреата Національної премії ім. Т. Г. Шевченка Володимира Йосиповича Патика. Засобами мистецтвознавчого аналізу виявлено головні складові компоненти його творчого стилю, унікальність якого визначається гармонійним поєднанням традиційної автентичності та модерної концептуальності. Ще під час навчання у Державній Мистецько-промисловій школі, а потім у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва, художник звертався до народного традиційного мистецтва, його символіки, смислового коду як основи творчого методу. Разом з тим, геніальні педагоги, під орудою яких формувався Володимир Патик як художник, орієнтували на ґрунтовне освоєння уроків модерного західноєвропейського мистецтва. Цей симбіоз і визначив статус В. О. Патика як унікального самобутнього художника, якому притаманна блискуча техніка та широка палітра жанрів. Вивчення його спадщини, унікальної манери письма, широкого діапазону виражальних засобів, особливого філософського осмислення буття засобами мистецтва є потрібною складовою частиною підготовки молодих мистецьких кадрів нашої країни. Адже основною метою вищої школи на сучасному етапі повинна стати орієнтація освітньо-виховного процесу на парадигму творчості, яке осмислюється як формою самобудівництва особистості, розвитку її самобутності. Таке розуміння створює сприятливий суспільний фон для самореалізації творчої особистості, що є умовою успішного розвитку українського суспільства.

18.18.08.1709/219026. Унікальні методики відтворення давньоруських мозаїк. Орленко М.І. // Сучасні проблеми архітектури і містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №47, С.138-147. - укр. УДК 72.025.4.
У статті описуються унікальні методики відновлення давньоруських мозаїк в Софійському соборі в Києві. Розглядаються проблеми, пов'язані зі станом мозаїк, історія їх дослідження, послідовність реставраційних робіт.

18.18.08.1710/221441. Генезис та сучасний стан дизайнерської діяльності. Бусленко О.М. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №3, С.28-36. - укр. УДК 159.922.
У статті досліджено генезу дизайнерської діяльності та окреслено її сучасний стан; з'ясовано, що предметний світ людини пройшов еволюцію в історичному контексті філософського дискурсу, починаючи з античності й закінчуючи сучасністю; дається аналіз дизайнерської культури як такої, що перетворює світ людини; з'ясовуються різні підходи до аналізу дизайнерської

культури - авангардизм, функціоналізм, конструктивізм, тощо. Наводяться визначення понять "дизайнерська діяльність", види сучасної проектної дизайнерської діяльності.

18.18.08.1711/222686. Культурно-антропологічний вимір художнього простору живопису Е. Хоппера та Е. Уайета. Авєтісян М.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.176-182. - укр. УДК 130.2.
З'ясовано особливості культурно-антропологічних та феноменологічних методологічних підходів до визначення художнього простору, його структур; в тому числі розглянуто подієвість картини (феноменологічний підхід) - картина не продукується нами як об'єкт, але здійснюється перед нашими очима як подія. Визначено еволюцію візуальних образів та поетики живопису Е. Хоппера та Е. Уайета: від формальних пошуків до екзистенціальних, від уяви - до уявлення (глибокого екзистенціального переживання істини та піднесеного), від експериментів з формою до вироблення національної традиції; від симулятивного образу до образу як "насиченого феномену".

18.41 Музика. Музикознавство

18.18.08.1712/221193. Категорія музичного мислення у психологічній і фаховій літературі. Дубінець І.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2014, №1, С.100-112. - укр. УДК 781.
У статті розкрито поняття "музичне мислення" у психологічному та мистецтвознавчому аспектах, проаналізовано рівні функціонування музичного мислення.

18.18.08.1713/222577. Мистецтво спілкування соліста й акомпаніатора у вітчизняному виконавстві. Бєлова І. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.98-106. - укр. УДК 781.68.36.
У статті здійснено аналіз можливостей мистецтва спілкування соліста й акомпаніатора на матеріалах історії вітчизняного виконавства. Аналізуючи проблеми, які можуть виникнути на кожному етапі роботи, автор статті намагається показати шляхи їх подолання, познайомити з "евристичними" відкриттями, дати поради починаючим акомпаніаторам, яким належить працювати з вокалістами в навчальних закладах III - IV рівня акредитації - музичних інститутах, консерваторіях, музичних академіях.

18.18.08.1714/223288. Сучасні реалії української музичної освіти на шляху до єдиного світового музичного простору. Мудролюбова І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.16-21. - укр. УДК 37.016:78.
У статті розкриваються погляди українських педагогів, науковців, музикантів на інтеграційні процеси української освіти в єдиний світовий простір, умови, переваги, перспективи цих процесів. Автором систематизовано педагогічний досвід та зроблено аналіз літературних джерел з цього питання. Автор звертає увагу на проблему подолання мовного бар'єру в процесі інтегрування вітчизняних музикантів у світовий професійний, науковий та освітній простір. У статті акцентовано увагу на важливості засвоєння наукової понятійно-термінологічної системи не лише рідною, а й іноземними мовами. Автор пропонує свій варіант вирішення цієї проблеми, апробований ним на практиці при викладанні предмету сольфеджіо в дитячій музичній школі.

18.18.08.1715/223289. Еволюція жанрів фортепіанної музики В. Косенка. Свірідовська Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.21-26. - укр. УДК 371.4 Косенко:316.42.
У статті аналізуються стилістико-формотворчі особливості фортепіанної музики В Косенка. У цьому контексті досліджуються насамперед колоритна й емоційно наснажена гармонічна мова, активний характеристичний ритм, широка палітра динамічних фарб його творів. Формування особливостей жанрово-стилістичного оновлення фортепіанної музики В.Косенка стали, з одного боку, засвоєння загальних закономірностей європейських мистецьких тенденцій, з іншого - суто національні особливості, які знайшли своє втілення в його творах, урізноманітнення способів та форм композиторського мислення.

18.18.08.1716/223369. Ефективні методи формування психологічної готовності до виступу у музикантів з різними індивідуально-психологічними особливостями. Котова Л.М., Метлицька В.А., Черняк Є.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1(26), С.184-190. - рос. УДК 377.5:78.071.2.
У статті розглядаються ефективні методи формування психологічної готовності музикантів до умов виступу на сцені. Показана необхідність диференційованого підходу при виборі методів для виконавців з різними індивідуально-психологічними особливостями. Розкрито значущість методів психічної саморегуляції для підготовки емоційно неврівноважених інструменталістів до майбутньої виконавської діяльності.

18.45 Театр. Театрознавство

18.18.08.1717/220093. Шляхи реформування театральної сфери на прикладі Харківського регіону. Яшкіна О.М. // Соціальна економіка. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1, вип.51, С.193-201. - укр. УДК 792.03(477):930.85.
У статті висвітлено тему управління театральною діяльністю на регіональному рівні, а саме - Харківського регіону, основні проблеми, а також визначено деякі основні шляхи усунення цих проблем. Проведено порівняльний аналіз розвитку театральної діяльності між Польщею та Україною загалом, а також Харківських регіоном і польськими воєводствами. Проаналізовано програми та стратегії розвитку на місцевому та державному рівнях.

18.49 Танець. Хореографія

18.18.08.1718/223286. Формування професійної компетентності хореографів-виконавців у педагогічній системі Ш. Дідло. Гончаренко Ю.В., Михайличенко Г.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1(24), С.5-9. - укр. УДК 378:371.134:792.82.
У статті розкривається значення педагогічної системи Ш. Дідло для сучасної танцювальної освіти, аналізуються її основні форми та методи, спрямовані на формування професійної компетентності хореографів-виконавців, що є важливим компонентом їхньої фахової підготовки. Аналіз педагогічної системи Ш. Дідло та його методів підготовки хореографів-виконавців дає змогу зазначити, що ним використовувалися такі векторні підходи формування професійної компетентності: особистістно-діяльнісний, системно-структурний та знаннєвий. Саме в його педагогічній діяльності були визначені основні фактори формування професійної компетентності хореографів-виконавців.

18.67 Кіно. Кіномистецтво

18.18.08.1719/218043. Ерозія реальності в кінофільмі "У пащі божевілля" кінорежисера Джона Карпентера. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.104-108. - рос. УДК 678.019.31:165.23+791.221.9.
Книжки у фільмі "У пащі божевілля" Дж. Карпентера вчиняють ерозію реальності, тобто діють таким чином на людину, що порушують сприйняття реальності останньою: з одного боку, книжка викликає в уяві читача уявлення про світ, який був створений автором книжки та який існує за правилами, встановленими цим автором, що передбачає занурення та вживання у реальність, описану в книжці; з іншого боку, реальність, що описується в книжці, може спричиняти негативний ефект на нестійку психіку читача та таким чином удиратися в об'єктивний світ, в якому існує читач, розмиваючи чіткі межі між справжньою та вигаданою реальністю. Дещо подібне відбувається з героєм кінострічки "У пащі божевілля" - Джоном Трентом, для якого чітке розмежування між справжньою (що існує незалежно від суб'єкта) та несправжньою (вигаданою, уявленою) реальностями виявляється неможливим - Джон Трент не розуміє, чи існує він у дійсності, яку буквально загарбав письменник Саттер Кейн, зробивши Джона Трента персонажем свого роману, або все, що з ним відбувається, є результатом психічної травми.

18.18.08.1720/218088. "Темне місто" Алекса Прояса у світлі філософії Філіпа Кіндреда Діка. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.112-115. - рос. УДК 1 659.125.37.
Під час прочитання змісту кінофільму "Темне місто" Алекса Прояса у світлі філософії Філіпа Кіндреда Діка виявляється, що "Темне місто" ставить ті ж філософські питання, що і Філіп К. Дік, а саме: 1) "Що робить людину людиною?" та 2) "Що таке реальність?" Насправді вся мотивація антагоністів кінофільму, так званих "Чужинців", побудована на пошуку відповіді на перше питання: "Що робить людину людиною?" Щоб відшукати відповідь на це питання, Чужинці маніпулюють із реальністю як людських істот (витираючи та вкорінюючи в них спогади, а отже, ідентичності й особистості), так із навколишнім фізичним простором (так званим "Темним містом"), що ставить питання про автентичність реальності у цілому. Хоча в результаті своїх маніпуляцій Чужинці досягають своєї мети, вони програють: один із піддослідних, спираючись на інстинкт самозбереження, волю, потяг до свободи та своє знання про справжню реальність (це можна назвати тим, що робить людину людиною), кидає виклик Чужинцям, що веде до знищення останніх.

18.18.08.1721/219386. Зоряний шлях людства (космічна тема на кіноекрані). Братерська-Дронь М.Т. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2, С.51-65. - укр. УДК 130.
Статтю присвячено філософському контексту науково-фантастичних фільмів космічної тематики, їхній соціально-естетичній функції в культурному процесі.

18.71 Народне мистецтво

18.18.08.1722/222680. Філософія української вишивки. Добровольська О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.140-144. - англ. УДК 130.2.
Українська народна вишивка, яка зберіглась до наших часів, є унікальним матеріалом для вивчення, адже вона увібрала в себе мудрість нащадків. Незважаючи на історичні зміни, які, безумовно, відбились на народному мистецтві в цілому, в тому числі і на вишивці, вона зберігла свою неповторність і духовність. Комплексний аналіз вишивки є одним зі шляхів доступу, підходів до розуміння когнітивного простору українського народу, в якому сторіччями накопичується інформація. Осягнення цієї інформації є важливою сходинкою на шляху самоідентифікації як кожної людини, так і народу в цілому.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.41 Журналістика

19.18.08.1723/218071. Політична дискурсологія й проблема відповідальності журналістів за якість інформації. Додонова В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.45-48. - укр. УДК 81'42:32.
Стаття присвячена аналізу інформаційного впливу на людину. Досліджується феномен дискурсу, розглядаються різні позиції щодо його розуміння, від європейських класиків до сучасних українських і російських науковців. Аналізується політичний дискурс, виокремлюється його тлумачення у вузькому та широкому сенсі, доводиться, що політичний дискурс є тлом для маніпуляції свідомістю. Розкривається зміст маніпуляції свідомістю, описуються методи маніпуляції в українських ЗМІ в контексті конфлікту на сході України. Актуалізується проблема відповідальності журналістів за опубліковану інформацію. Досліджується роль мовних ігор у політичній боротьбі й застосування різних мовленнєвих засобів: епітетів, гіпербол, метафор, технології евфемізмів, ненормативної лексики. Доводиться, що сучасна журналістика має стати дієвим засобом захисту інформаційного простору держави та її громадян.

19.18.08.1724/221978. Депрофесионализация на журналистическия дискурс. Великова С.В. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.56-67. - Болгарська УДК 81'42.
У статті аналізуються мовні виміри депрофесіоналізації в болгарському журналістському дискурсі. Акцент робиться на проблемі інструментарізації мови новинними інституціями і використання її як стратегічного механізму депрофесіоналізації. Дослідження фокусується на способах, за якими мовний код журналістики використовується для досягнення цілей медійних організацій. Знаковим трансформаціям піддається весь арсенал журналістської практики. Називаючи термінами журналістики неспецифічні для журналістського дискурсного простору суттєвості, медії їх представляють як сумісні з журналістськими стандартами, приписують їм журналістську цінність. Так не журналістські явища набувають журналістського статусу і проблематизують сутність професії, викликаючи дискредитування її, знижуючи значимість її. / В настоящата публикация се коментират езиковите

измерения на депрофесионализацията в българския журналистически дискурс. Акцентът се поставя върху проблема за инструментализирането на езика от новинарските институции и използването му като стратегически механизъм за депрофесионализация. Проучването се фокусира върху начините, по които езиковият код на журналистиката се употребява за удовлетворяване на целите на медийните организации. На знакови трансформации се подлага целия арсенал на журналистическата практика. Назовавайки неспецифични за журналистическото дискурсно пространство същности с термините на журналистиката, медиите ги представят като съвместими с журналистическите стандарти, приписват им журналистическа стойност. Така нежурналистически явления придобиват журналистически статус и проблематизират същността на професията, предизвикват дискредитирането й, занижават значимостта й.

19.45 Засоби масової інформації

19.18.08.1725/218044. Незалежна преса як ведучий механізм формування демократичних цінностей в суспільстві. Ровшанова Е.Ф. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.109-112. - рос. УДК 19.41.91.
Досягнення незалежності Азербайджанської Республіки забезпечило формування і розвиток національної системи засобів масової інформації і демократичної преси. У цілому вільна і незалежна преса зіграла важливу роль у формуванні демократичних цінностей. У статті, в рамках принципів діяльності демократичних друкованих засобів масової інформації, особливо газет, проведено аналіз інформаційної політики друкованих органів, особливо газет. У типологічної системі сучасної азербайджанської друку, в особі сучасних незалежних газет, розгляд проблем демократичної преси є новим і актуальним напрямком.

19.18.08.1726/218049. Нові медіа в контексті сучасних комунікативних практик. Стратонова Н.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.131-134. - укр. УДК 37.015.311:004.73 77.
У статті розглядається феномен сучасної інформаційної культури - нові медіа. Зазначено, що термін "нові медіа" позначає інтерактивні електронні видання, що комбінують формати подання інформації; різновид цифрових медіа. Наприклад, їхнім контентом може бути відео, онлайн-радіо, телевізійна трансляція, анімація, звукове оформлення та власне текст. У контексті сучасних комунікативних практик здійснено їх аналіз, виокремлено критерії існування нових медіа, проаналізовано їхню соціокультурну значимість. З-поміж категорій нових медіа виокремлено такі: цифровий код, інтерактивність, інтеграція. Зазначено, що ключовою характеристикою нових медіа є їхнє культурне транс кодування. Вони мають подвійну структуру: комп'ютерний рівень (програмування) і культурний рівень (зразки комунікативної культури). Культурне транс кодування полягає в можливості перекладання одних культурних смислів на інші. Культурний і комп'ютерний рівень, своєю чергою, впливають один на одного. Зазначено, що використання нових медіа в соціокультурному просторі між людського спілкування цілком відповідає реальним вимогам сучасного інформаційного суспільства.

19.18.08.1727/222883. Стратегічні зміни в управлінні редакцій друкованих засобів комунікацій: оцінка та перспективи. Бурченя О.П. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Економічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №3(75), С.30-37. - укр. УДК 338.467.6.
У статті розглянуто значимість регіональних ЗМІ в отриманні інформації для регіональної спільноти; структуру персоналу комунальних редакцій друкованих засобів масової інформації як до, так і в процесі роздержавлення; проаналізовано чисельність друкованих засобів масової інформації (газет) та середній тираж в динаміці. Запропоновано передачу окремих видів робіт для виконання стороннім особам на засадах аутсорсингу. Визначено перевагу Інтернет-ресурсу над друкованим паперовим виданням.

19.51 Друк

19.18.08.1728/218222. Чинники впливу на сучасний вітчизняний видавничий бізнес. Лазановський П.П., Данилик О.Р., Волощак М.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Сер. економічна. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2017, №27(2), С.65-67. - укр. УДК 655.59.
Наведено особливості провадження сучасного вітчизняного видавничого бізнесу в умовах системної економічної кризи та високої конкуренції. Проаналізовано показники його розвитку за п'ять років і зроблено однозначні висновки щодо впливу на нього низки зовнішніх і внутрішніх чинників. Досліджено зовнішні чинники впливу на видавничий бізнес з використанням методу PEST-аналізу. Систематизовано внутрішні чинники впливу на стан і розвиток видавничого бізнесу. Акцентовано потребу розгляду досліджуваних чинників з позиції комплексного підходу. Наголошено, що врахування чинників впливу на видавничий бізнес є однією з важливих умов зниження його ризиків. Вказано на змістові відмінності чинників впливу на видавничий бізнес залежно від характеру соціально-економічних процесів у суспільстві.

19.65 Радіо

19.18.08.1729/223141. Про один алгоритм моніторингу FM мовлення. Сабзієв Е.Н., Пашаєв А.Б. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №4(76), С.156-162. - укр. УДК 629.396.67(045) 62-932.2.
У цій статті ми вивчаємо проблему автоматизації моніторингу FM-радіо частот. Застосуванням математичної моделі віддаляється негативний вплив інтермодуляції. На основі математичної моделі був розроблений програмний модуль, який дозволяє відсікти сигнали, які є результатом інтермодуляційнних сигналів станцій у розглянутому діапазоні частот.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.15 Окремі релігії, церкви і культи

21.18.08.1730/222578. Страждання старості як стимул для самовдосконалення (геронтософські аспекти буддизму). Ангелова А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.107-119. - укр. УДК 294.3.
У статті розглядається сформований у буддизмі образ старості ("джари"); проаналізовано ставлення буддистів до довголіття та життєвого досвіду літніх осіб; досліджено трансформації геронтократичних традицій та культу предків у ранньому буддизмі, а також школах чань і дзен; виявлено специфіку стосунків буддистів зі старими та старшими, особливості виконання синівського обов'язку; з'ясовано сутність осмислення старості як стимулу, що спонукає на початок релігійної практики; окреслено потенціал останнього періоду життя людини для прямування духовним шляхом буддиста.

21.18.08.1731/222676. Постмодернізм і християнство: проблема взаємодії (огляд концепцій). Германова де Діас Е.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57, С.115-123. - укр. УДК 141.78+27]: 130.2.
Стаття репрезентує спектр думок сучасних теологів та філософів стосовно побутування християнства у постмодерну добу; розглядає проблему впливу постмодернізму на християнську догматику та культ, що має значну актуальність в процесі осмислення постмодерністської ситуації в культурі. Розглядається поняття постмодерністської церкви та нових рухів у християнстві, котрі визначаються дослідниками як дотичні до постмодерну. Представлене ставлення до нагальних проблем сучасного християнства очільників основних християнських конфесій.

21.31 Філософія і релігія

21.18.08.1732/218031. Трансформації концепту віри у християнській теології. Левченко Т.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.58-60. - укр. УДК 261.7.
У статті досліджуються трансформації концепту віри в історичній динаміці розвитку теологічних теорій. Концепт віри в християнській традиції у своєму поняттєвому ядрі має два полюси: впевненість у знанні та вірність в особистих відносинах. Сучасна християнська теологія, доповнюючи цілісний смисловий діапазон, описує віру як упевненість у досвіді відносин із Богом і вірність цим відносинам і Богові, що в них відкривається. Загальною тенденцією для європейського християнства є поглиблена увага до віри як вірності, що реалізується в ідеальній комунікації. Віра як упевненість у знанні чи існуванні об'єкта знання була в центрі уваги меафізичного мислення від томістів до неотомістів. Проте сучасна теологія доводить, що впевненість у власному знанні є нічим іншим як довірою до свого знання, а тому "довіра" як центр поняттєвого ядра концепту віри отримує все більшу перевагу над альтернативним центром - "упевненістю".

21.18.08.1733/218054. Філософський аналіз представників Київської духовно-академічної філософії. Шапоренко В.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.151-153. - укр. УДК 141.2(045.2).
У статті розглядаються шляхи виникнення філософії, що перебувала в стані розвитку освіти XIX ст., в її цілісності, живій єдності розуму, волі, почуттів, сумління тощо. Філософія прагне пояснити явища навколишньої дійсності, розкрити сутність самої людини, осягнути сенс її буття. Розглядаючи пізнання істини як справу власне мислення, особистості в її цілісності, живій єдності розуму, волі, почуттів, сумління тощо, шукаючи суголосного універсального світогляду, злагоди віри і розуму, викладачі-філософи духовних академій показують шлях, на якому в подальшому розгортатиметься релігійна філософія на вітчизняних теренах. Перехід до релігійного світогляду людина пройшла через виникнення та розвиток, протиставляючи себе природі. У свою чергу, процес розвитку вимагає знання законів природи, які людина отримує від філософії, й веде до розмежування природного та надприродного у свідомості. Більш високий рівень розвитку людства породжує новий тип залежності від природи до людини від людини. Філософський світогляд сформуватися одночасно з релігійним, проте він мав інше підґрунтя. Необхідність виявляти конкретні властивості предметів природи з метою задоволення повсякденних потреб, що вело до узагальнень і утворення абстрактних понять, через які й відбувалося формування протонауки, яка закладала підвалини інтелектуального осягнення оточуючого світу. Критичне переосмислення породжувало нові запитання і спонукало до пошуку відповідей - так зароджувався філософський світогляд, який інакше, ніж міфологічний та релігійний, пояснював походження світу, людини, суспільства, феномен життя й смерті та інші природні й соціальні явища. Філософія творить людину, розвиває, дає можливість повноцінно жити, як духовна сфера слугує істині, красі та добру. Розвиток філософії в Україні сьогодні заслуговує на підтримку науковців.

21.18.08.1734/218082. Страх і релігія у філософсько-антропологічному дискурсі. Мовчан М.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.90-93. - укр. УДК 141.319.8:[27-423.42].
У статті зроблено філософсько-антропологічний аналіз відношення страху і релігії як важливої проблеми життя людини. Показано соціальні, онтологічні, гносеологічні та психологічні передумови виникнення релігії. Акцент зроблено на психологічних чинниках релігійних вірувань, які автор вважає одними з найголовніших. Серед них яскраво виокремлюється страх (насамперед страх смерті), який відіграв надзвичайну роль у становленні і розвитку релігійного світогляду людей. Розглянуто місце і значення страху у філософських і релігійних міркуваннях відомих особистостей в античні часи, що знайшло своє відображення і в роздумах мислителів прийдешніх століть. Простежено роль досліджуваного феномена у світових релігіях - буддизмі, християнстві та ісламі. Вказано на специфічні методи боротьби зі страхом, які пропонують ці віровчення. Для адептів цих релігій вони (методи) дають позитивний ефект. Виокремлено також своєрідне ставлення східних релігій (зокрема, буддизму) до смерті, яке допомагає долати людям трагізм майбутнього небуття.

21.18.08.1735/218089. Відкритість мусульманської теології Фетхуллаха Гюлена. Райцинець А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.116-119. - укр. УДК 261.7.
У статті досліджуються мусульманська теологія Ф.Гюлена як спроба поєднання ідеалів соціально-політичного консерватизму з ідеями релігійної відкритості, толерантності та діалогу. "Відкритий іслам" Ф. Гюлена ґрунтується на поміркованій інтерпретації коранічних і традиційних цінностей ісламської цивілізації. Доводиться, що важливим елементом цієї теології є вчення про абсолютну цінність життя. На основі Корану Ф.Гюлен обґрунтовує власне вчення про права людини, яке характеризується перевагою індивідуальних прав над правами народу, визнанням рівності та легітимізацією релігійної свободи. Ф. Гюлен заперечує теорію "зіткнення цивілізацій". На думку Ф.Гюлена, у світі точиться боротьба між релігією, наукою, просвітою, цивілізованістю з одного боку й атеїзмом, неуцтвом, егоїзмом та варварством з іншого боку. Релігійні конфлікти, тероризм і фундаменталізм є проявом поверхового знання віруючими власних традицій, інструментального підходу до наукових знань, засвоєння окремих досягнень цивілізації з ігноруванням цілісності загальнолюдської та місцевих культур.

21.41 Релігії, церкви і товариства

21.18.08.1736/218030. Аксіологічна основа сучасної католицької педагогіки. Кіцул М.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.54-57. - укр. УДК 261.7.
У статті досліджується система релігійних цінностей, яка є основою для сучасної католицької педагогіки. Установлюється, що фундаментальними в соціальній доктрині католицької церкви визнаються чотири "соціальні цінності" - істина, свобода, справедливість, любов, які вважалися необхідними для досягнення кращого особистого та колективного життя. Засобами вияву цінностей у конкретному розвитку особистості і спільноти вважаються переважно відповідні чесноти. Названі цінності й чесноти, які католицька педагогіка прищеплює особистості та спільноті, пов'язані з теологічним уявленням про гідність людини як образу Божого. Гармонійний соціальний розвиток має бути результатом взаємодоповнення справедливості й любові. Основним напрямом зусиль сучасної католицької педагогіки стало виховання в любові як передача певного релігійного та життєвого досвіду.

21.18.08.1737/218041. Особливості сприйняття концепції церковно-державних відносин студентами духовних ВНЗ Православної Церкви: результати соціологічного дослідження. Попович В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №16, С.97-100. - укр. УДК 261.7 (477).
Сучасні християнські конфесії зацікавлені у формулюванні власних соціальних концепцій, які сприяють їх розвитку в секуляризованому постіндустріальному суспільстві. Особливого значення соціальне вчення набуває в Українській Православній Церкві, поширення якого виступає як одне з головних завдань православного богослов'я. Механізмом реалізації цього важливого завдання є інкорпорація соціального вчення в систему православної богословської освіти. Особливого значення набуває проблема специфіки церковно-державних відносин у Православній Церкві. Соціальне вчення Церкви не є універсальною доктриною чи конкретною соціально-політичною чи економічною програмою, а комплексом положень і принципів, у світлі яких необхідно шукати шляхи вирішення проблем, які належать до сфери суспільного життя, політичної чи економічної діяльності. У статті наведено результати соціологічного опитування щодо сприйняття концепції церковно-державних відносин студентами духовних ВНЗ Православної Церкви.

21.18.08.1738/218074. Проблема формування людської особистості в сучасній науковій і релігійній антропології. Іщук Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.56-59. - укр. УДК 248.154:141.7(045).
У статті досліджуються основні принципи формування людської особистості в науковій і релігійній (християнській) антропології. Доводиться домінування екзистенціалістської парадигми в науковій та есенціалістської - у християнській антропології. Обґрунтовується висновок, що секулярна антропологія, відстоюючи ідею поступової тривалої соціалізації людини шляхом формування її соціальних ролей, демонструє відданість екзистенціалістській моделі формування особистості. Навпаки, християнська антропологія, говорячи про людину як про "образ і подобу" Бога, перебуває на позиціях есенціалізму. Екзистенційні мотиви, що останнім часом актуалізувалися в християнській теології, є скоріше не "викликом", а доповненням до есенціалізму, що традиційно притаманний релігійній антропології загалом. Означені мотиви пов'язані з ідеєю унікальності людської особистості, що одночасно виступає і даром, і покликом прийняти й розвинути цей дар.

21.18.08.1739/218085. Новітні тенденції релігійного життя. Никитченко О.Е. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.102-104. - укр. УДК [101.9].
У статті розглядаються соціально-філософські, релігієзнавчі та антропологічні аспекти сучасного релігійного життя. Пропонується визначення понять "конвергентний процес" і "дивергентний процес" у релігійному житті, а також перелік таких процесів. На сьогодні термін "конвергенція" вживається у всіх його лексичних значеннях і може бути застосований для опису і класифікації усіх сформованих процесів або як нове явище у сучасному релігійному житті. У статті обґрунтовується необхідність дослідження дивергентних процесів у сучасному релігійному житті як окремих тенденцій розвитку, що виникли як самостійний "виклик" конвергентним трендам у цій сфері життєдіяльності суспільства у другій половині XX століття. Досліджується актуалізація цих процесів в умовах сучасності. Також розглянуто припущення про майбутнє релігії.

21.18.08.1740/218093. Роль церкви у процесі націєтворення: український варіант. Спис О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.132-135. - укр. УДК 261.7.
У статті досліджується роль церкви у процесі формування української нації. Показано, що будь-які історичні спроби створити на українських землях єдину християнську національну церкву закінчувалися поразкою. А релігія часто була в історії то інтегруючим, то дезінтегруючим чинником. Автор відзначає вагомий вплив не цілої інституції, а високі духовні, інтелектуальні й організуючі складові окремих церковних провідників у процесі консолідуючої ролі церкви в житті української нації. У статті доводиться, що українська нація не може бути об'єднаною церквою якогось одного напряму християнства, навіть домінуючою православною. У висновку пропонується модель "національної церкви" саме для української нації. Суть моделі полягає у тому, що "національною церквою" може бути будь-яка церква або іманентно необхідна кількість конфесій, які об'єктивно сприяють впровадженню такого духовного клімату, який відродить націю.

21.18.08.1741/219883. Інформаційна діяльність християнських конфесій сучасної України у телевізійному просторі: функціональні, жанрові, змістові виміри. Филипчук С.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №69(1), С.161-166. - укр. УДК 26:316.77(045).
Мета статті - проаналізувати різні аспекти інформаційної діяльності через призму телевізійного контенту християнських конфесій. Для реалізації мети досліджено інформаційний продукт у християнському телепросторі, вивчено функціональну, жанрову та змістовну специфіку. Методологія - системний, компаративний, аксіологічний методи і підходи, що дозволили глибоко проникнути в конфесійне інформаційне середовище в телевізійному зрізі. Інформаційна діяльність християнських конфесій України представлена в позакультовому праксеологічному сегменті. Проаналізовано змістову та функціональну специфіку телевізійного християнського контенту, що характеризується використанням цього медійного каналу як засобу реалізації власної релігійної місії, донесення і тлумачення позиції конфесій щодо різних аспектів життя суспільства і людини до вірян та широкого загалу, потужне духовне просвітництво. З'ясовано, що християнський телепростір сприяє поглибленню індивідуалістичного, й подекуди консюмеристичного підходу сучасної людини до релігії, до власного релігієвибору та релігійної практики.

21.18.08.1742/221047. Роль провідних речників у соціальних комунікаціях православних та греко-католиків сучасної України. Филипчук С В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №71, С.97-106. - укр. УДК 26:316.77(045).
У статті проаналізований медіа-простір, в якому православні та греко-католицька конфесії представлені постатями своїх речників. Спікерство в релігійних організаціях - це специфічний вид соціальних комунікацій, адже пріоритетною в них є керигма, тобто місійна проповідь. Головна мета статті - через аналіз вузлових повідомлень провідних речників православних та греко-католицької конфесій окреслити роль цих постатей у соціальних комунікаціях. Методологія. Реалізація мети та завдань статті

зумовила застосування емпіричного та теоретичного методів. Зокрема, спостереження як емпіричний метод застосовуємо, щоб виокремити постаті провідних речників, їхні вузловімедіа-повідомлення. Метод порівняння використовуємо, щоб дослідити комунікаційний дискурс кожної з церков в особі їхніх речників. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез) дають змогу заглибитись у комунікаційне поле дискурсів. Розглядаючи окремі вектори комунікації між церквою та суспільством, використовуємо теорію дискурсу Е. Лакло і Ш. Муфф, де основою є боротьба дискурсів, а також теорію медій Максвела Мак-Комбса, що роль ЗМІ показує через аналіз їхньої дії та суспільних наслідків. В основі дослідження представлено такі завдання: проаналізувати громадську думку стосовно провідних речників конфесій; визначити, яку роль відіграють речники в генеруванні діалогу між цервою та суспільством; з'ясувати основні концептуальні повідомлення, які артикулюють речники; проаналізувати головні теми комунікаційного діалогу, а через них позиціювання цих церков у медіа-просторі. Наукова новизна дослідження у виявленні ролі речників православних і греко-католицької конфесій через їхні засадничі повідомлення у соціальних комунікаціях. Це дозволяє зробити висновок, що за період незалежності України з її конфесійного простору виокремилися авторитетні речники, які забезпечують для своїх церков ефективні соціальні комунікації. Православне середовище представлене низкою постатей речників, які артикулюють та уособлюють ті чи інші стратегічні вектори розвитку конфесій. Зокрема, УПЦ КП діє як національна церква, активно проголошуючи необхідність для Української держави єдиної Помісної православної церкви. Патріарх Філарет у суспільній свідомості постає в образі загальнонаціонального релігійного лідера. Прес-секретар УПЦ КП Євстратій Зоря займається активним викриттям політики "русского мира", донесенням через європейські структури до світової громадськості української позиції щодо релігійних аспектів воєнних дій. Середовище УПЦ МП сегментоване на два протилежних табори: проукраїнський та проросійський. Митрополит Володимир (Сабодан) і прот. Георгій Коваленко як провідні речники конфесії демонструють позицію до автономії від РПЦ, розвиток її як української церкви, що прагне певної модернізації. Водночас митрополит Онуфрій (Березовський) уособлює консервативний і проросійський вектор розвитку УПЦ МП у парадигмі "русского мира". Греко-католики в інформаційному просторі України представлені постатями своїх речників кардинала Любомира Гузара і верховного архиєпископа Святослава (Шевчука), які завдяки своїй ґрунтовній освіті, духовному й церковному досвіду, активній громадянській позиції, відкритості є лідерами думок не тільки для греко-католицької аудиторії, але й загальноукраїнської.

21.18.08.1743/222579. Мобілізаційний потенціал релігійно-мотивованої риторики проекту "Русскій мір" під час подій, які відбулися в Донбасі в 2014 році. Гуржи В.С. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38, С.120-126. - англ. УДК 130.2.
У статті проводиться аналіз релігійної риторики і маркерів, які походять від проекту "Русскій мір". На сучасному етапі розвитку проекту "Русскій мір" апеляція до релігійної риторики та маркерів дозволила моделювати потенційні загрози для світоглядних аксіом своїх носіїв, що зробило культурні кордони проектів глобального розвитку потенційно конфліктними зонами. Показано механізм побудови власної, приватної релігійності. Наведені приклади використання релігійних маркерів в повсякденному житті населення (хресний хід), в бойових підрозділах (РПА), а також в риториці "керівництва" і офіційних документів т.зв. "ДНР". Обґрунтовується думка, що подібна мобілізація була можлива, в тому числі, завдяки моделюванню екзистенціальної загрози граничним цінностям. Висунуто припущення, що ці апеляції і загрози не обов`язково повинні бути в рамках проекту "Русскій мір", а скоріше мають універсальний характер і є досить вагомим інструментом розгортання конфліктів в сучасному світі.

21.18.08.1744/223060. Тенденції і перспективи розвитку православної богословської освіти в Україні. Попович В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.144-154. - укр. УДК 2-75:271.2(477).
Сучасна система богословської освіти Православної Церкви знаходиться в стадії визначення основних тенденцій розвитку, що викликає низку проблем, які пов'язані, по-перше - з питанням адаптації Православної Церкви до мінливих умов глобалізованого суспільства, посилення впливу ідей секулярного лібералізму і постмодерністських світоглядних установок щодо місця релігії в сучасному суспільстві, і, по-друге - з питаннями входження духовних ВНЗ в національний освітній простір. Тому в статті визначено напрями модернізації і реформування системи православної богословської освіти в умовах глобалізованого суспільства. Виділено три основні напрями розвитку православної богословської освіти в України, які сприяють її модернізації: 1) входження в національний освітній простір; 2) підвищення ефективності освітньо-виховного процесу в духовних ВНЗ; 3) впровадження компетентнісного підходу в систему православної богословської освіти.

21.18.08.1745/223061. До питання про правові засади державно-церковних відносин в Україні. Кравченко А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.156-167. - укр. УДК 322(477):340.
У статті акцентується увага на правові відносини держави із церквою, релігійними громадами та організаціями, центральними управліннями релігійних об'єднань. Констатується, що "державно-церковні відносини" - це законодавче унормовані умови соціально-політичної діяльності, як вираження тих закономірностей, що впливають на державу і церкву в процесі їх розвитку.

21.91 Історія атеїзму, релігій і церков

21.18.08.1746/218066. Особливості секуляризації й атеїзації Волинського регіону в контексті радянського модерністського проекту. Булига І.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2017, №15, С.23-26. - укр. УДК 141.4(477.81.82).
Низка авторів уважають, що секуляризація - це незворотний процес, що призводить до звуження сфер впливу релігії, зрештою, до її занепаду. Альтернативна думка наголошує на видозміні форм релігії, які вже себе вичерпали, причому релігія може навіть посилити в оновлених формах свій вплив на суспільство. У радянському суспільстві ідеологія марксизму стала своєрідною квазірелігією. Це був нетиповий "секуляризаційний проект", який насаджувався насильницьким шляхом і мав два аспекти - позитивний і негативний. З одного боку, розрив із релігією та звільнення з-під її впливу (негативний аспект). З іншого ж - засвоєння людиною наукового світогляду, нової системи ціннісних орієнтацій, принципів поведінки (позитивний аспект). Причому результати, що очікувались від радянської секуляризаційної програми Волинського регіону, не призвели до очікуваних.

21.18.08.1747/222004. "Філологічність" як провідна ознака полеміки з російськими старообрядцями. Борисенко К.Г. // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний пед. ун-т, 2015, №8, С.260-268. - укр. УДК [82.4+в1]:22.
У статті досліджується проблема "філологічності" як ключова в полеміці між представниками офіційної православної церкви, випускниками Києво-Могилянської академії, та російськими старообрядцями. На матеріалі творів Симеона Полоцького, Димитрія Туптала (св. Димитрія Ростовського), Теофілакта Лопатинського, Теофана Прокоповича, Арсенія Мацієвича доводиться, що одним з найважливіших аспектів суперечки стали помилки, допущені перекладачами та переписувачами давніх церковних книг проблеми стародавніх церковних книг, що й призвело до різночитання і помилкового тлумачення.

21.18.08.1748/223062. Ікони Саваофа: витоки та зміст іконописного образу. Богомолець О. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37, С.168-180. - укр. УДК 2-526.62:2-144.5.

У статті експліковано витоки та зміст іконописних образів Саваофа та виявлено їх амбівалентний характер. Останній сформувався у підсумку поєднання старозавітної і новозавітної традиції, яке набуло свого апогею на руських теренах. Підкреслено, що поширення образів Саваофа у іконописі було пов'язане з апокаліптичними пророцтвами про друге пришестя і пов'язаний з ним образ Христа "Старого днями", який поступово трансформувався з грізного Вседержителя "сил неба і землі" у мудрого старця-заступника справ людських.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Babin J. 0850
Belska A.K. 0330
Bohdan V. 1228
Bohdan V.V. 0935
Bohdan Valerii 1268
Chaplygina O. 0601
Chernyak L. 0601
Danuta Grzesiak-Witek 1076
Demikhova O. 0844
Karpenko I. 0844
Khalabuzar O.A. 0906
Kolesnikova M.G. 0308
Kryvsun K.V. 0897
Kuidina T.M. 0622
Kutsak A.V. 0897
Manuela Diers 1184
Marcelina Puk M.A. 1076
Mekvabidze R.Z. 0886
Mekvabidze Ruizan 0843
Nikitenko V. 0844
Nikitenko V.O. 0936
Procenko O.P. 0085
Radomska M. 0601
Ryzhkova S.V. 0330
Shchyrov V.Y. 0622
Simac A. 0850
Tatarnikova L.G. 0308
Tsocheva N.S. 1383
Vasylieva L.A. 0085
Vologzhanina V. 0601
Zosimova O.V. 1239
А
Абабіна Н.В. 1678
Аверіна К.С. 0038
Аветисян В.Г. 1110
Авєтісян М.Г. 1711
Аврамчук О.Є. 0559
Агаєв Т.Б. 0241
Агейчева А.О. 0297, 1341
Азаренкова Л.Л. 0608, 0992
Акульшина А.В. 0285
Александров В.М. 0551, 1072
Александрова В.Ф. 0527
Александрова К.В. 0889
Александрова О.С. 0272
Александрова О.Ф. 0551, 1072
Алексеев Н.Э. 0931
Алексеева Л.И. 0931
Алексеева Л.І. 0825
Алексеєнко Н.М. 0597
Алексєєв М.Е. 0825
Алексєєва Н.С. 1497
Алєксєєва Г.М. 0680, 0757
Алєксєєва К.І. 0008
Алтухова Г.М. 0681
Ангелова А. 1730
Андіржанова Г.А. 0192
Андреєва К.О. 0217
Андрейчук С.К. 1171
Андрєєв А.М. 0352
Андросов В.А. 1569
Андрюкайтене Р. 0060, 0064
Анісімова Л.В. 1189
Анісімова Н.П. 1574, 1626
Анохіна В.В. 0263
Антіпов О.С. 1369
Антоненко О.В. 0658
Антонова В.Ф. 1672
Антонович М.О. 1146
Анютіна Г.А. 1300
Апанасенко Г.Л. 0450
Арабаджи Л.І. 0411
Арсентьєва Г.О. 0089, 0093
Артемова О.А. 1266
Архипова Г.В. 1148
Архіпов О.В. 1112
Архірейський Д.В. 0145
Астапенко І. 1514
Астрахан Н.І. 1552
Афонина Ю.Н. 1209
Ачкан В.В. 0459, 0472, 1127
Б
Бабай П.М. 1500
Бабенко Л.В. 0322
Бабкова Н.В. 0222, 1342
Баглай О.І. 1058
Багорка А.М. 1045
Бадан А.А. 1116
Баженов В.А. 0618
Базильчук О.В. 0862
Бай О.С. 1599
Байкіна Н.Г. 0558
Бакаленко А.В. 0550
Бакаленко О.А. 1150
Бакум В.А. 0890
Бакум З.П. 0320, 0863
Балабан О. 1144
Балабан О.О 1256
Банах Л.С. 0175
Бандровський Г.О. 0602
Бандуров С.О. 1097
Баранов М.И. 0258
Барвіцька А. 0018
Бардін О.М. 0029
Бардус І.О. 0659, 0763
Баринова Н.В. 1154, 1179
Барінова Я.Д. 0039
Барканов А.Б. 0562
Барков Д.Ю. 0186
Барладін О. 1089
Барліт А.Ю. 0483
Барліт О.О. 0483
Барський Ю.М. 0208
Басенко Р.О. 0402

Баталов О.А. 0244
Бахри Надхем 0572
Бацюкова С.Ю 0219
Бачієва Л.О. 0952
Башкирова О.М. 1519
Башкір О.І. 0406
Баюрко Н.В. 1021
Беграгян Л.С. 0509
Без'язичний В.Ф. 0688, 0741
Безкоровайна Л.В. 1000, 1033, 1046
Безлюдна В.В. 0403, 0404
Безродний А.Г. 0104
Безугла Л.Р. 1352
Белова Ю.С. 1438
Белоконь А.И. 0572
Бережний В.А. 0277
Береза А.О. 1338
Беспаленко Д.І. 1646
Беспалько Р.І. 0216
Беспарточна О.І. 0588
Бессараб О.В. 1535
Бешлей О.В. 1450
Бєдакова С.В. 0999
Бєлікова М.В. 0490
Бєлова І. 1713
Бєлова Ю.Ю. 0660, 0712
Бєльська А.К. 0333
Бєльчев П.В. 0460
Бєляєва О.Ю. 1312
Биков М.М. 1338
Бичков М.М. 0160
Біденко Л.В. 1019
Біденко Ю.М. 0232
Білецька А.В. 0173
Білецька К.А. 1208
Білецький І.П. 0073
Білик В.Г. 0864
Білик О.В. 0891, 1090
Білова Ю.А. 0736
Білогірська Л.В. 1636
Білогур В.Є. 0051, 0059
Білоус О.В. 0611
Бірюкова М.В. 0607
Благий О.С. 0865
Благодаренко Л.Ю. 0457
Блажевич Н.О. 0255
Близнюк Б.О. 1346
Блозва А.І. 0674
Блоха Я. 0103, 0105
Бобилєв Д.Є. 0866
Бобрикова Ю.С. 1082
Бобро М.П. 1285
Богатов О.І. 0981, 1111
Богаченко В.В. 0052
Богданов І.Т. 0473
Богданова М.М. 0323
Богданова О.І. 1572
Боговін О.В. 1444, 1465, 1619, 1704
Богомаз Т.О. 0310
Богомолець О. 1748
Богрова Х. 1151
Богуславська Л.А. 1563
Богуславська О.Г. 0182
Бодня О. 0288
Божко Я.Ю. 1262
Бойко Г. 0025
Бойко К.А. 0491
Бойко О.В. 0109, 0130
Бойко О.Г. 0214
Бойку О.В. 1026
Боклах Д.Ю. 1618
Бокшань Г.І. 1377
Болотнікова А.П. 1291
Бондар К.А. 0539
Бондар Ю. 1152
Бондаренко А.А. 1634
Бондаренко А.Ф. 1142
Бондаренко В.В. 0343
Бондаренко Г.Г. 1085
Бондаренко Є.В. 0914
Бондаренко І.М. 0661
Бондаренко Л.М. 1193
Бондаренко Н.А. 0431
Бондаренко Н.Б. 0540
Бондаренко О. 1141
Бондарь Н.Ю. 1388
Бораковська М.О. 0014
Борбунюк В.О. 1367, 1643
Борейко Н.Ю. 0608, 0992
Борейчук А.В. 0626
Борзенко О.І. 1654
Борисенко К.Г. 1747
Борисенко К.П. 1620
Бородулькіна Т. 1176
Брагін Ю.А. 0261
Брагіна Т.М. 0261
Братерська-Дронь М.Т. 1721
Брежнєва О.Г. 0436
Бригадир Я.О. 1459
Британ Ю.А. 0957
Бровко О.В. 0209
Брославська Л.Я. 1558
Брусенцев В.О. 1092
Брусенцов В.Г. 0982
Бублей Т.А. 0514
Бударіна Я.В. 1106
Будний О.М. 0878
Бузаров А.І. 0040
Бузова О.Д. 0813
Буланий М.Ю. 0131, 0150
Булига І.І. 1746
Булиніна О.Д. 1170
Бунчук О. 0401
Бунчук О.В. 0387
Бурак В.І. 0453
Бурбига В.А. 0427
Бурдастих М.О. 1401
Бурега В.В. 0990
Бурий А.Р. 0280
Бурла М. 0440
Бурла О. 0583
Бурназова В.В. 0511, 0662, 0915
Бурнасов П.В. 0616
Бурнасова Т.П. 0616
Бурченя О.П. 1727
Бусел Г.П. 1524
Бусленко О.М. 1710
Бусол І. 1089
Бутиріна М.В. 0764
Бутко Л.В. 0358
Бутко С.Г. 1281
Бухкало С.І. 0603, 0611
Буц Ю.В. 1113
Бучіна К.В. 1315
Бушинська О.Д. 0515
Буянов П.Г. 0663, 1059, 1060, 1062
В
Вавіленкова А.І. 1340, 1343
Вагіна Н.С. 0491
Вальченко І.В. 1702
Валюкевич Т.В. 1325
Варавін А.М. 0623
Варданян М.В. 1625
Варенко Т.К. 0985
Варикаша М.М. 1373
Варлигіна М.Ю. 1544
Василенко Д.П. 0358
Василик Н.М. 0575
Васильева Л.В. 1346
Васильєва А.М. 1402
Васильєва А.Н. 1384, 1589
Васильєва Г.Є. 0993
Васильєва І.Г 0958
Васильєва К.П. 1301
Василькова І.О. 1216
Васильченко О.І. 1041
Василюк Є.І. 1692
Васиньова Н.С. 0856

Васьків М.С. 1575
Васюк Ю. 0081
Васянович Є.А. 1274
Вахідов Ф.Г. 0241
Ваховська О.В. 1308
Ващенко О.М. 0225
В'яла О.М. 0868
Вдовенко О.І. 0765
Великова С.В. 1724
Величко С.П. 0867
Вертипорох Д.Я. 0664, 0682, 0713
Вершинська О.Б. 0627
Вечканова Э.Ю. 1222
Вещикова О.С. 1385, 1490, 1515
Вєлкова О.В. 0683
Вєнцева Н.О. 0363,0370,0374, 0381, 0397, 0461
Виниченко В.В. 1499
Виноградов Г.М. 0110
Випасняк Г.О. 1409
Висоцька С.С. 1433
Віктор І.В. 0283
Вільхова О.Г. 0388
Вірменко Т.І. 1486
Віротченко С.А. 1326
Владленова І.В. 0256
Власенко Н.І. 1470
Власенко Ф.П. 0099
Власова Н.Ф. 0329
Влезько О.С. 0540
Вовк Н.В. 0766
Вовк Н.С. 0609
Водоп'янов П.О. 0054
Воєвода А.Л. 0767
Войтків Г.В. 0462
Войтов Б.І. 0090
Войтович О.П. 0768
Войтовська О.М. 1065
Волік Н.А. 1647
Волкова Т.В. 0814
Волкодав Т.А. 0769
Волошина А.К. 0474
Волощак М.В. 1728
Воронкова В.Г. 0060, 0064
Воронов В.І. 0142
Воронова С.В. 0492
Воронюк Ю.Ю. 0216
Г
Гаврилова В.В. 1229, 1245
Гаврилова К.О. 1273
Гавриляк В.В. 0909
Гаєвая О.В 0227
Галай О. 0579
Галатюк М.Ю. 0314
Галатюк Т.Ю. 0314
Галатюк Ю.М. 0314
Галкіна Я.В. 1685
Галстян А.Г. 1115
Галунова Н.М. 1274
Гальчук О.В. 1505
Гамза А.В. 0498
Ганиш О.Я. 1104
Гао Вейчжень 0448
Гапон Н.П. 0091
Гарбар О.О. 0249
Гарбуз С.К. 0585
Гармаш Л.В. 1651, 1657
Гаряєва Г.М. 0077
Гевко І.В. 0869
Герасименко Л.В. 0359
Герасимчук В.Л. 0389
Герасимчук Т.В. 0684
Геращенко О.В. 0260
Германова де Діас Е.В. 1731
Гирка І.В. 0942
Главатських І.М. 0815
Главацька М.С. 1187
Гладій А.Л. 1042
Глазкова І.Я. 0336
Глазова С.М. 1258
Глотов О.Л. 1521
Глухова И.В. 1155
Глущенко Б.О. 0119
Глущенко В.А. 1282
Гнатів З. 0346
Гноєва Н.І. 1536
Гогунский В.Д. 0416
Гойванович Н.К. 0508
Голованов Б.Д. 0031, 0230
Голованова Т.П. 1083
Головач О.И. 0615
Головіна Н. 0086
Голуб З.Д. 1344
Голубінка Ю. 0584
Голубнича К.О. 1537
Гоменюк А.В. 1472
Гончаренко М.С. 0275, 1148
Гончаренко П.В. 0266
Гончаренко Ю.В. 0349, 1016, 1718
Гончарова О.О. 0174
Горбань Р.А. 0094
Горбань С.І. 0590
Горбатюк Л.В. 0665
Гордієнко-Митрофанова І. 1152
Горішна Г.М. 1520
Городиська О.М. 0050
Городніча Н.В. 1436
Горшкова Г.А. 0770
Горячковська Г.М. 0087
Гош В.Є. 0398, 0553
Гошовська О.В. 1246
Грабовська І.В. 1235
Грабчак Д.В. 0468
Гранкіна А.О. 1153
Грачова А.В. 1257
Греб М.М. 0892
Гребенщикова О.Г. 1503
Гребенюк Т.В. 1403, 1434
Грень Л.М. 0967
Гресько М.В. 1182
Гриб В.І. 0009
Григор'єва В.В. 0513
Григоренко Н.В. 1170
Гриджук О.Є. 0628, 0685, 0737, 0893
Грицай С.М. 0943
Гриценко А.П. 0469
Грицина І.М. 1110
Грицина Н.І. 1110
Гриців В.Б. 0987
Грицюк О.С. 0591
Грицюк Т.Ю. 0577
Гріччіна А.В. 0978, 1196
Губіна О.Ю. 0299
Губрієнко П.С. 0146
Гужва О.О. 1562
Гуляєва О.В. 1163
Гуляєва Ю.О. 1163
Гуменяк В.О. 1292
Гура Н.П. 1458, 1522
Гур'янова О.В. 0666
Гурдуз К.О. 1523
Гуренко О.І. 0629, 0838, 1080
Гуржи В.С. 1743
Гуров С.Ю. 0932
Гусарова А.В. 0437
Гусєва Н. 0199
Д
Давиденко Г.В. 0324
Давиденко І.О. 1511
Давидов М.В. 0171, 1345
Давидюк С.Г. 0594
Давидюк Ю.Б. 1475
Данилевич М.В. 0870
Даниленко Л.І. 0812
Данилик О.Р. 1728
Данилова Є.В. 0425
Даценко В.В. 0969
Даценко Л. 0580

Дацко О.В. 0926
Дашенкова Н.М. 0972
Дашковська О.В. 0979
Девдюк І.В. 1473, 1624
Дегтярева Т.Г. 0290
Дейнека О.М. 0560
Дейнеко Н.В. 0851
Дем'яненко Л.В. 0439
Дем'янчук Ю.І. 1244, 1316
Демір М.І. 1007
Денис І.З. 0156
Денисова А.С. 1210, 1267
Денисяко С.О. 0454
Депнер Г. 1357
Дергачов Є.В. 0202
Дерев'янко Н.В. 1008
Дехтяренко С.Г. 0301, 0546
Джабарова Л.В. 1173
Джордж Аль Джаммал 0225
Дзевицька Л.С. 0610
Дзьобань О.П. 0053
Дивак В.І. 0286
Дика Н.М. 0499
Дима Я.Ю. 0463
Динниченкова Т.А. 1484
Діденко К.Ю. 0652
Діденко Л.В. 0010
Дмитренко К.А. 1001
Дмитренко М.Й. 0267
Дмитрієва В.В. 1659
Дніпровська Т.В. 0589
Добжиньскі А.А. 0092
Добровольська А.М. 0944
Добровольська О.В. 1722
Доброносова Ю.Д. 0033
Добряк В.С. 0586
Довгань Н.Ю. 1028
Довганюк Е.В. 1309
Додонова В.І. 1723
Додурич В.В. 0214
Дольме М.М. 1098
Домановський А.М. 0254
Домбровська О.А. 0213
Домбровський М.Б. 1606
Донець М.Г. 0541
Донець П.М. 1351
Донцов О. 0581
Дорогань И.В. 1576
Дорош Л.І. 0577
Древаль Ю.Д. 0298
Дроздовський Д.І. 1525
Дрокіна А.С. 0945
Дубина О.Ю. 1612
Дубінець І.В. 0894, 0916, 1712
Дубінська К.О. 0135
Дубницький М. 1089
Дуда Г.В. 0738
Дуденок В.І. 0034
Дудоладова А.В. 0985
Дудоладова О.В. 0985
Дудукалова О.С. 0630
Дурнєва Т.В. 0424
Дьолог О.С. 1277
Дьяченко С.М. 1347
Дяченко О.В. 0121, 0153
Е
Ейгер Г.В. 1352
Ерсьозоглу Р. 1261
Є
Євдокимова М.О. 0111
Євсєєва О.В. 0180
Євстаф'єва Н.П. 1653
Євтух М.Б. 0912
Євтушенко С.О. 1491
Єгоров В.Б. 0289
Єгорова Л.М. 0344
Єгорова Ю.М. 1379
Ємельова А.П. 0320
Ємельянова В.М. 1006
Ємельянова Т.В. 0810
Ємець О.В. 1423
ЄмецьО.В. 1477
Ємчик О.Г. 0771
Єргєєва К.І. 0095
Єременко О.В. 1577
Єрмак Н.В. 0528
Єрмак Ю.І. 0390
Єрмакова О.А. 1111
Єрохова А.А. 0887
Єршова Л.М. 0409
Єрьоміна-Чащина М.В. 1644
Єфименко Ю.О. 0739, 1099
Єщенко М.Г. 0412
Ж
Жадан В.Б. 0075
Жаданов Ю.А. 1516
Жарких В.Ю. 0271
Жданова Т.В. 1516
Жданюк А.В. 1186
Жемеров О. 0441, 0444
Жерновникова О.А. 0871
Жигірь В.І. 0631, 0667, 0714, 1009
Жидкова О.О. 0204
Жиленко І.Р. 1652, 1686
Жилін М.В. 1679
Жмуркова І.В. 0839
Жовнір М.М. 1293
Жовтобрюх В.Ф. 1278
Жора О.Ю. 0435
Жужгіна-Аллахвердян Т.М. 1658
Жуков С.М. 1156
Жуленьова О.В. 0157
Журавльова С.С. 1570
З
Заболотний В.Ф. 0497
Заболоцький А.Ю. 0816, 0840
Завгородня А.І. 0484
Заверико Н.В. 1088
Заверющенко О.Л. 1286
Загороднова В.Ф. 0321, 0537
Загородня А.А. 1140
Загребельная Л.И. 0632
Заєць Б.М. 0118
Заєць Г.В. 1498
Заїка С.О. 0715
Зайцева В.О. 1706
Зайцева Л.І. 0430, 0686
Замрій О.М. 0207
Запорожченко Р.О. 0245
Зархіна М.О. 0183
Засєкін Д.О. 0475
Засєкіна Т.М. 0475
Засименко В.В. 0687
Захаревич М.В. 1047
Захаріна Є.А. 0716, 0872
Заярна І.С. 1030
Збаравська Л.Ю. 0563
Звягіна Г.О. 1483
Здоровко С.Ф. 0224
Зеленін Г.І. 0954
Зеленська Л.Д. 0407
Зикова К.М. 0516, 0534
Зинченко О.А. 0179
Зібарова Ю.В. 1161
Зінов'єва Є.С. 0542
Зінченко О.І. 0360
Змійова І.В. 1327
Знанецька О.М. 1003
Зозуль Т.В. 1178
Зуб А.В. 0447
Зубань В.І. 1673
Зубенко К.В. 1230
Зубенко О.А. 1410
Зубенко О.М. 1154
Зубцова Ю.Є. 1043
Зюман Г.Ю. 1169
І
Ібрагімова К.О. 0194

Іваненко В.А. 1364
Іванишин Г.Я. 0740
Іваніків Л.І. 1522
Іванов Л. 0274
Іванова В.М. 1517
Іванова Н.В. 0004
Іваночко М.М. 0577
Івашкевич Е. 1166, 1177
Івашків Л.Я. 1056
Івашко А.А. 0587
Іващенко І.А. 0910
Іглін С.П. 0603
Ільїна Г. 0023
Ільїна Г.В. 0100
Ільченко М.Л. 1208
Ільчук І.А. 0175
Ільчук Л.П. (Вознюк) 0917
Іутін І.А. 0587
Іщенко Л.Р. 1217
Іщук Н.В. 1738
Й
Йоркін В.В. 0552
К
Кабацька О.В. 0449, 0623
Кавурко Л.В. 0717
Каданер О.В. 0817
Казаков М.А. 0005
Казанцева Л.І. 0432
Казарін В.П. 1687
Казарова Г.М. 1159
Казачкова Н.О. 0292
Калаур С.М. 1084
Калашнікова Л.А. 0449
Каленіченко О.М. 1502
Калініченко М.М. 0875
Калініченко О.В. 0673
Калмиков Г. 1198
Калужинська Ю. 1200
Калужинська Ю.В. 1236
Калюжна А.Б. 1327, 1559
Калюжна Є.М. 0438, 0550
Камин А.А. 0500
Камишникова О.П. 1586
Каневська О.Б. 1547
Кантемирова Р.М. 0588
Кантока М.Г. 0203
Канюк Г.И. 0632
Канюк Г.І. 0688, 0741
Капустян І.І. 1661
Капустян М.Г. 1688
Карабович Т. 1607, 1614
Карбашевська О.В. 1591
Карім Е Г. 0041
Карлаш П.І. 1111
Карпенко О.О. 0818
Карпина Е.С. 1578
Карпінська М.О. 0503
Каслін М.Д. 0981
Касьянова В.Г. 0988
Кахнич П.Ф. 0215
Качмар О.В. 1705
Каюк С.М. 0150
Квак М.В. 0569
Керницький О.М. 0918
Кивлюк О.П. 0060, 0064
Кизилова В.В. 1380
Кийков О.Ю. 0361
Кириєнко С.І. 0273
Кириченко М.О. 0035, 0163, 0176
Кириченко Ю.С. 1682
Кирюшкина М.И. 1424, 1457
Кисельова В.А. 0234
Кисельова Г.І. 1019
Кислова М.А. 0772
Кіндратець О.М. 0276
Кіпенський А.В. 0189
Кір'янова О.В. 0895
Кірвель Ч.С. 0054
Кірєєва І.В. 0718
Кітова О.А. 0371
Кіцул М.О. 0357, 1736
Клейно Л.Г. 0773
Климова К.Я. 0719
Клос О.І. 1460
Князян М.О. 0836
Кобзєва І.М. 0605
Кобюк Ю.М. 1130
Коваленко А.В. 0300
Коваленко Д.В. 0689
Коваленко О.С. 0720, 0774
Коваленко О.Ю. 0775, 1095
Коваленко Ю.Б. 0742
Коваленко-Кобилянська І.Г. 1160
Коваль Л.В. 0485, 0668, 0837
Ковальков О.Л. 0141
Ковальов Д.В. 0120
Ковальова А.В. 1135
Ковальова Г.М. 1230
Ковальчук Н.М. 1359
Ковтонюк Н.П. 1489
Ковтун В.В. 1338
Кожемяченко Н.В. 0593
Козак Н.Г. 0486
Козак Т.С. 0573
Козакова О. 0441
Козинець І.І. 1014
Козинець Л.О. 0307
Козинець О.В. 0554
Козич І.В. 1004
Козлова М.Л. 0632
Козлова О.С. 1213
Кокнова Т.А. 1068
Колесник О.С. 0123
Колесников А.Е. 0416
Колесниченко Н.Ю. 0690
Колінько О.П. 1476, 1580
Колодій Р.С. 1104
Колодна Л.М. 1342
Колодяжна К.В. 1247
Колотило М.О. 1165
Колотова Л.В. 0172
Кольсун В.А. 0587
Коляда В.И. 0001
Комаров А.І. 1103
Комарова О.І. 0421, 1341
Комарова Т.Г. 0235, 0238
Комочкова О.О. 1133
Компанієць Л.Г. 0042
Кондратенко Н.Ю. 0896
Кондратенко Т.В. 0596
Кондратьєва О.М. 0633
Кондрацька Г.Д. 0776
Кондрашова О.В. 0592
Конєва Т.М. 1528
Коннова Н.О. 0265
Коноваленко О.Є. 1092
Коноваленко Т.В. 1445, 1538
Коновальська Л.О. 0873
Кононець М.О. 0313, 0417
Копитков Д.М. 0343
Коралевский Я. 0939, 0968
Корбутяк В.І. 0993
Корепанов О.С. 0198
Корж О.П. 0546
Корж Р.О. 0602
Корінна О.В. 1022
Коркишко В.О. 1390, 1479
Корнус О. 0604
Коробкіна Т.В. 0972
Коробова І.В. 0721
Король Л.П. 1391
Коростелін М.О. 0691
Короткова Л.І. 1048
Короткова Ю.М. 1071
Корсак К.В. 0030
Корсак Ю.К. 0030
Корсунський В.О. 0777
Коршак Н. 0342

Косенко П.Б. 0524
Косенко Ю.М. 0434
Косило Х.М. 0382
Косович О.В. 1231, 1252
Косогов І.Г. 0517
Коссак Г.М. 0508
Костенко Г.М. 1539
Костенко О.О. 1392
Костенюк Я.В. 1684
Костецька Л.О. 1393
Костюк С.С. 0863
Костючков С.К. 0055
Котельнікова Н.М. 1126
Котлярова В.Ю. 0933
Котлярчук Г.Й. 0548
Котова А.В. 1333
Котова І.А. 1319
Котова Л.М. 1716
Кохан Р.А. 1461, 1529
Кочарян А.С. 1145, 1154, 1179
Кочарян Г.С. 1147
Кочарян О.С. 1146
Кочерга Є.В. 0624
Кочерга С.О. 1602
Кочура А.Р. 0586
Кошман П.Г. 1464
Кравець Н.П. 0535
Кравець О.О. 0955
Кравцов М.М. 1114
Кравцова Ю.В. 1218
Кравченко А. 1745
Кравченко А.А. 0017
Кравченко Є.О. 0126, 0127
Кравченко І.Л. 0578
Кравченко К. 0200
Кравченко О.І. 0927
Кравченко П. 0079, 0341
Кравченко С.С. 0101
Кравченко Ю.В. 0874
Кравченя А.О. 0946
Кравчук О.М. 0778
Крайнюк О.В. 1113
Крамар В.Б. 1350, 1480
Крамаренко А.М. 0634
Крапива Ю.В. 1273
Красілова Ю.М. 1164
Краснова А.А. 1639
Кречківська Г.В. 0508
Кривильова О.А. 0841
Кривов'язюк І.В. 0305
Кривоконь Н.І. 1168
Кримець Л.В. 0056
Кримець О.М. 1302
Криницька Н.І. 1506
Крисанова Т.А. 1320
Крісанова Н.В. 0889
Кротенко Г.А. 0360
Круглик В.С. 1049
Крупа С.М. 0568
Крупкіна Т.В. 1322
Крючков Д.В. 0239
Кугай Н.В. 0875
Кудінов М.В. 0692
Кузнецова О.В. 1331
Кузьменко О.В. 0220, 0221
Кузьменко О.С. 0779
Кузьміна М.О. 1335
Кулакевич Л.М. 1394, 1462
Кулешова В.В. 0966
Кулиева-Кабаоглу Шенай 1157
Куликовський С.С. 0355
Кулінка Ю.С. 0722, 0780
Куліченко А.К. 0375
Куліш С.М. 0362
Кулявець Ю.В. 1111
Куницька І.В. 1674
Купіна І.О. 1248
Купчик Р.М. 1707
Курана К. 1134
Кураш Н.-М.І. 1507
Кургузов А.О. 0193
Куца Л.П. 1425
Куценко С.В. 0693
Кучерява Ю.А. 1106
Кушнір В.М. 0364
Кушнір Р.Г. 0793
Кушнір Т.І. 0493, 0501, 0547
Кушнірова Т.В. 1526
Кушнірук Т.М. 0214
Л
Лаврентьєва Н.В. 0694
Лаврентьєва О.О. 0781
Лавриненко Н.О. 0790
Лавринович Л.Б. 1603
Лаврін Г.З. 0625
Лаврова А.В. 0497
Лагоднюк О.А. 0993
Лазановський П.П. 1728
Лазаревич А.А. 0291
Лазаренко А.С. 0464, 0723
Лазаренко С.С. 0502
Лазарєва Т.А. 0724, 0968
Лазебник Ю.О. 0198
Лазоренко Л.В. 0782
Лапека І.В. 0463
Лапта С.И. 0861
Лахманюк А.М. 1426
Лебединська Г.О. 0594
Лебідь О.В. 0419, 0526, 0635
Левицька В.А. 1138
Левківський А.М. 0518
Левченко Г.Д. 1427
Левченко О.В. 0726
Левченко О.Г. 1428
Левченко Т.Г. 1732
Левченко Т.М. 0907
Левшенюк В.Я. 0559
Ледвій О.І. 0414
Лежавська А.А. 0743
Летюча Л. 1201
Лещенко Г.А. 0636
Лещенко Г.В. 1701
Лещенко Е.В. 0391
Лещенко О.Г. 1087
Лиденкова О.А. 1411
Лила М. 1199
Лисак Ю.В. 1458
Лисенко А.М. 0210, 0606
Лисенко І.В. 0210, 0606
Лисенкова В.В. 0076
Лисий І. 0003
Лисичарова Г. 0582
Литвин О.О. 1548
Литвиненко С.В. 0408
Литвинов А.Л. 0947
Литвинов Ю.В. 0861
Литвинчук О.В. 0166
Литовченко І.М. 0911, 1066
Лихолат О.В. 0637, 0725
Лісіна Л.О. 0315, 0695
Лісковацька Х.М. 1336
Лісна М.І. 0986
Літвінова Т.В. 0184
Лічман Л.Ю. 1139
Логойда І.В. 0783
Лоза Т.В. 0325
Лозинська О.В. 0171, 1345
Лозовенко О.А. 0727
Локарєва Г.В. 0279, 0350, 1023, 1034, 1044
Ломакін М.В. 1102
Лосієвський І.Я. 1642
Лоюк О.В. 0326
Луканська Г.А. 0600
Лукаш І.С. 0195
Лукашенко М.В. 0043
Лук'яненко Г.І. 0476
Лук'янчиков М.І. 0696
Лук'янчикова О.О. 0420

Лукьянов Д.В. 0416
Лукьянова Т.Г. 1321, 1355
Лунячек В.Е. 0940
Лупаренко С.Є. 0327, 0392, 0425
Луців Н.В. 1055
Лучик О.І. 1371
Лучка Л.М. 0125, 0143
Лучкевич В.В. 0819
Лущій С.І. 1397
Люба О.О. 0205
Любимова Н.О. 0975
Любченко О.В. 0697
Люсак А.В. 0215
Лягушин С.Ф. 0519
Ляпунова В.А. 0638
Ляхова Ю.С. 0438
Ляшенко О.А. 1494
Ляшиченко А.А. 1016
М
Маглам'ян К. 1202
Мазорчук М.С. 0586
Майковська В.І. 0948
Макаренко В.В. 1096
Маковєй Р.Г. 0898
Маковська О.А. 1005
Максим'як Я.О. 0924
Максименко О.В. 1323, 1560
Максимець Б.В. 0118
Максимів Т.В. 1707
Максимов С.Л. 0798
Максимовський М.І. 1029
Макушинська Г.П. 0243
Маланій З.М. 0133
Маланчий С.А. 0572
Маланчук Л.О. 1117
Малиновська О.Л. 0304, 0576
Малихін А.О. 0698, 1123
Малихін В.А. 0699
Малишевська О.С. 1024
Маліков В.В. 0259, 0278
Малікова А.М. 0558
Мальована В.В. 0966
Мальцева В.В. 1545
Малюкова О.Ю. 0895
Мамедова С.Д. 0158
Мангура С.І. 0297
Мандрищук Л. 0102
Манзій О.С. 1171
Мануйлов І.О. 1335
Мараб'ян К.А. 1249
Маріна З.П. 0128
Маркова Є.С. 0669
Мартиненко М.Ю. 1339
Мартиненко О.В. 0876
Мартинишин Г.Р. 0414
Мартинюк А.П. 1353
Мартинюк М.Т. 0457, 0477
Мартинюк О.С. 0639, 0728
Марушкевич А.А. 0410
Марущак М.О. 0520
Марченко О.О. 0784
Марчук О.О. 0365
Маслак В.І. 0358
Маслій О.В. 1287
Масло О.В. 1697
Масон С.Р. 0304, 0576
Мастикаш О.В. 0602
Матвєєва К.С. 0745
Матвєєва О.О. 0744, 0785
Матійчак А.А. 1530
Матушек О.Ю. 1219
Матюха Г.В. 0503
Матюшко Б.К. 1565
Маханьков Є.А. 1645
Мацапура В.І. 1662
Мацевко-Бекерська Л.В. 1527, 1596
Мацюк А.А. 1638
Мацюк В.В. 0729
Машкіна В. 0442
Медведева Н.О. 1253
Медведєва О.Д. 1131
Медвідь М.М. 0988
Межуєв В.І. 1107
Мельник А. 0079
Мельник В.В. 0061, 0264
Мельник О.М. 1265
Мельник О.С. 1101
Мельников С.В. 0439
Мельникова А.В. 1148
Мельниченко А.А. 0202
Метиль Я.Н. 0311
Метлицька В.А. 1716
Мєняйлов С.М. 0798, 0860
Мизин Т.О. 1314
Микитенко В.О. 0786
Микитин І.Я. 1463
Микитів Н.С. 1055
Миколишена Т.В. 1564
Мирко В.А. 0861
Мирошниченко В.О. 0338, 0478
Михайленко А.Г. 0971
Михайлин І.Л. 1504, 1693
Михайличенко В.Є. 0967
Михайличенко Г.В. 1718
Михальова М.Ю. 0211
Мицик Г.М. 0557, 0877
Мілаш О.О. 1077
Мінаєв Ю.П. 0727
Мінакова К.В. 0155
Мірошниченко Н.Л. 1455
Місько М.М. 0451
Місько Н.В. 0294
Мітракова О.О. 1609
Младьонова О.Д. 0237
Мнушка О.В. 1109
Мовчан М.М. 1734
Мовчан С.М. 0521
Мовчан Я.О. 0991
Мозговий В.І. 1180, 1183
Мозолев О.М. 1128
Мокрівська М.Т. 1452
Молодиченко В.В. 0063
Молоткіна Ю. 1203
Моргун А.В. 0284
Морєва Т.Ю. 1637
Морквян І.В. 0956
Моркун В.С. 0616
Мороз А.А. 1588
Мороз І.О. 0295
Морозова О.В. 1361
Морошкіна Г.Ф. 1700
Морушко О.О. 0170, 1171
Москаленко О.І. 0746
Москвіна І.І. 0787, 1100
Московкіна І.І. 1639
Мосьпан О.П. 1275
Мочернюк Н.Д. 1429
Мудролюбова І.О. 1714
Муляр О.П. 0479
Мунтян А.О. 1381
Муравецька Я.С. 1683
Мурадова І.Р. 1689
Мурадян В.Г. 0078
Муренко О.Л. 0077, 0098
Мурзіна О.А. 0747
Мусієнко В.П. 1294
Мусій В.Б. 1635
Н
Набока О.Г. 0422
Набокова Д.О. 1556
Навроцький О.О. 0612
Нагай І.Д. 1190
Надозірна Т.В. 1501
Надточій Н.О. 1006
Назарук В.Д. 1117
Назарук І.В. 1439
Назарук М.В. 1094
Найдьонов О.Г. 0044

Нарожный В.В. 0290
Насалевич Т.В. 1382
Наход С.А. 0700
Нев'ярович Н.Ю. 1508
Невоєнна О.А. 1161
Недайнова І.В. 1116
Некрилова О.Л. 1279
Нелін Є.В. 0399
Немченко С.Г. 0376, 0423, 0640
Немченкова С.Ю. 0964
Ненько Ю.П. 0899
Нерубасська А.О. 0011
Нестеренко М.М. 0845
Нефьодова О.Д. 1330
Нехайчук Ю.А. 1416
Нечепоренко М.В. 0437
Нечерда В.Б. 0275
Нечиталюк І.В. 1597
Нешко С.І. 1672
Никитенко В.А. 0064
Никитченко О.Е. 1739
Никитюк Л.В. 0377
Нищак І.Д. 0820, 1010
Нищета В.А. 0337, 0510, 0532
Нікілєв О.Ф. 0139
Нікіпєлова Н.А. 1649
Нікітенко В.О. 0181, 0316, 0930
Нікітіна А.В. 0788
Нікітська К.І. 1663
Нікішина Т.І. 1220
Ніколаєва Т. 0582
Ніколаєвський В.М. 0185
Ніколайчук І.А. 1664
Ніколенко К.С. 1690
Ніколенко О.М. 1665
Ніколова О.О. 1395, 1604
Німчин С. 0022
Нітенко О.В. 0748
Новик О.П. 1474
Новикова Є.Б. 0884
Новикова М.О. 1687
Новікова Л.В. 0252
О
Овдійчук Л.М. 1531
Овсянніков О.С. 0641, 0749, 0789
Овсяннікова В.В. 0356, 0995, 1027, 1031
Овчаренко Є.О. 1556
Овчаренко Н.М. 0019
Овчарук О.В. 0446
Огарь Ю.В. 0499
Огринчук О.П. 0642
Одайник В.В. 0643
Оздемір О.В. 1456
Озимок Г.В. 1055
Озірковський Л.Д. 1104
Окладна М.Г. 0242, 0253
Окорокова В.В. 0026
Олексенко Р. 0081
Олексенко Р.І. 0063, 0068
Олексієнко Л.А. 0595
Олех Т.М. 0416
Олійник Е.В. 1225
Олійник І.С. 0504
Олійник О.В. 1020
Олійник С.М. 1446, 1532
Ольховська О.І. 0603
Омельченко В.В. 0185
Омельченко Л.М. 0688
Онищенко М. 0257
Онищенко С.В. 0670, 0701
Онищук Н.О. 1263
Оніщенко А.А. 0644
Оніщенко Н.А. 1334
Онопрієнко9А.Д. 1666
Онопрійчук А. 0196
Онуфрієнко О.Г. 0373
Опара В.М. 0213
Ордановська О.І. 1119
Орленко М.І. 0287, 1709
Орлов О.П. 1667
Орлянський О.Ю. 0858
Осадча Я.Д. 0228
Осіпов В.М. 0878
Осіпцов А.В. 0750, 0996
Остапченко В.О. 1561
Остапчук С.С. 0386
Остраус Ю.М. 1025
Островерх А.Е. 0312
Охріменко Т.В. 0282
П
Павелків К.М. 0455
Павленко В.М. 1173
Павленко М.П. 0529
Павлик Н.В. 1254
Павлишин Л.Г. 0012
Павлишин М.Л. 1055
Павлищева Я.А. 1600
Павлова Н.С. 0730
Павловська О.В. 0024
Пак Н.А. 0247, 0251
Палій В.С. 1153
Панкова Ю.М. 0188
Панова Н.Ю. 1386, 1454
Панова С.О. 0702, 0821
Панченко Л.Ф. 0790
Панченко О.І. 0791
Панченко Т. 1204
Панченко Т.С. 1240
Панько О.І. 1187, 1493
Парфанович І.І. 0347
Пархета Я.В. 1372, 1440
Пасинок В.Г. 0449, 0623
Пасічник В.В. 0171, 1094, 1345
Пахаренко А.В. 1324
Пашаєв А.Б. 1729
Паюнова А.В. 0959
Педченко Л.В. 1288
Педченко О.В. 1650
Пелагейченко М.Л. 0792
Пелещишин А.М. 0609
Перевалова Л.В. 0189, 0242
Перегудова В.І. 0731
Перенчук О.З. 1412
Перес В. 0340
Перетокін А.Г. 0116
Перетятько В.В. 1026
Переяслов В.О. 1447
Пермінова А.В. 0949
Перхайло Н.А. 1078
Перцова Н.І. 0317
Першко Г.О. 1086
Песоцкая Л.А. 1155
Петраковська О.С. 0211, 0212
Петрасова С.В. 1335
Петренко Л.М. 1035
Петрикова О.П. 0751
Петриченко Л.О. 0646
Петрова С.М. 0309
Петрова Т.О. 1303
Петровська К.В. 1172
Петруньок Т.Б. 0647
Петрушенко В.Л. 0006
Петрушенко О.П. 0006
Петько Л.В. 0822, 0846, 0938
Пецкович Д.Д. 0793
Пилип'юк Р.Г. 0577
Пилип'юк Р.Р. 0577
Пироженко Д. 0442
Писаревська К.В. 1441
Писаревська О.В. 1421
Питюр О.В. 1601
Півень М.А. 1149
Підбуцька Н.В. 0020
Підліснича Н.Г. 0494
Пінігіна Ю.Г. 1523
Пінчук Л.М. 0997, 1050
Піскунов О.В. 1191
Піскурська Г.В. 0704

Піхтовнікова Л.С. 1329
Пішванова В.О. 0348
Плачинда Т.С. 0645
Побидайло Н.Г. 0354, 0525
Поборча І.П. 1694
Погасій Л.П. 1188
Погорелова О.С. 0260
Погребняк В.П. 0979
Подласов С.О. 0798
Подолянчук О.В. 1370
Подопригора Н.В. 0703, 0752
Подуфалова Т.В. 1422
Покровський А.М. 0159
Покропивний М.П. 1002
Полетило С.А. 0536
Полінок О.В. 0530
Поліщук Л.М. 0165
Поліщук О. 0080
Поліщук О.С. 0167
Полоцька О.О. 0960
Польова Г.М. 0480
Полякова Є.О. 1640
Полярус О.В. 0973
Помилуйко В. 1167
Понікаровська С.В. 1197
Понікарьова А.Ю. 1332
Пономаренко Я.С. 0564
Пономарьов О.С. 1175
Пономарьова О.І. 1135
Попелешко Ю.І. 0512
Попій І.В. 0296
Попкова Е.І. 1063
Попов В.М. 0981
Попова А.С. 0913
Попова О.В. 0847
Попова О.І. 0848, 0879
Попович А.С. 0880
Попович В. 1744
Попович В.М. 1737
Посохова І.С. 1067
Постнікова Т.Г. 0260
Посунько О.М. 0122
Потіцка К.С. 0151
Потоцька Ю.І. 0074
Почтовюк А.Б. 0596
Почтовюк С.І. 0598, 0823
Поясок Т.Б. 1169
Прасол С.Д. 0450
Прима А.В. 0881
Приходько Т.П. 0605
Пришляк М.І. 0900
Прокопов В.Ю. 0137
Прокопович Л.С. 0284
Промська А.С. 1695
Прохоренко Є.Я. 0036
Пруткова О.Л. 0429
Прушковська І.В. 1615
Птушка А.С. 1313
Пугач Б.Я. 0312
Пугач С.О. 0208
Пугачова Т.М. 0688, 0741
Пунченко О.П. 0291, 1120
Пустинникова І.М. 1102
Путкарадзе Т.К. 0197
Путніков Д.В. 0289
Путров С.Ю. 0881
Пухальська Г.А. 0934, 1260
Пухонська О.Я. 1363
Пшенична М.С. 1533
Пшенична О.С. 1011, 1023, 1034
Пшеюк О.О. 0993
Р
Рабко І.Ю. 0577
Работягова І.В. 0246
Радаєва І.М. 0165
Радзієвська О.В. 0849
Радченко А.Ф. 0901
Радченко І.Г. 0140
Радько А.В. 1598
Разбєгіна Н.В. 1223
Райковська Г.О. 0671
Райхерт К.В. 1719, 1720
Райцинець А.В. 1735
Раковська Н.М. 1512
Рашковський П.О. 0465
Ребрій І.М. 1360
Рева В.П. 0351
Рева І.А. 1680
Рега А.С. 1404
Регуш Ю.С. 1453
Репан О.А. 0132
Решетило В.В. 1091
Решетшова О.М. 0794
Рзаєв Назим Агаверди огли 1656
Рибінська Ю.А. 0433, 0902
Рибчинська З.Б. 0268
Ровшанова Е.Ф. 1725
Рогозін А.С. 0983
Рогозіна М.А. 0983
Родюшкина С.Н. 1148
Роженко І.В. 0753, 0824
Розман І.І. 0284, 0383
Романів А. 0196
Романів О. 0196
Романкова Л.М. 0565, 0566
Романов М. 0444
Романова Н.В. 1354
Романовський О.Г. 1175
Ромашко В.А. 0128
Ромашко О.В. 0112
Роменкова В. 1075
Рощін І.Г. 0543
Рубанов В.В. 0229
Рудакова Т.М. 1232
Рудевіч Н.В. 0953
Руднєв М.А. 0124, 0144
Руднєва І.С. 1310
Рудницька Ж.О. 0860
Рудько Н.П. 0889
Ружин К.М. 1362
Рула Н.В. 1211, 1269
Русавська В.А. 0168
Русіна Н.Г. 0903
Рябініна І.М. 1282
Рябко А.В. 0466
Рябова М.Э. 1348
Рябченко Р.Р. 1488
Рябчиков М.Л. 1134
С
Сабзієв Е.Н. 1729
Савенко О.П. 1621
Савицька О.С. 0481
Савицький А.М. 0555, 0556
Савич В.І. 1405
Савіна В.В. 1681
Савіна М.В. 1146
Савіч І.О. 0301
Савченко Л.О. 0795
Савченко С.В. 0164
Садовий М.І. 0456, 0676
Садовська Ю.В. 1655
Садовські А.О. 0190
Саенко Н.В. 0970, 0977, 1195
Саєнко О.В. 0463
Саєнко Ю.О. 0755, 0796
СаєнкоН.В. 0961
Сакович Т.С. 1590
Салій А. 0106
Салімон В. 0445
Салімон С. 0445
Салова О.В. 1396
Сальникова К.Г. 1540
Самігуліна Г.А. 0613
Самігуліна З.І. 0613
Самодрин А.П. 0306
Самойлова Н.В. 0620
Самокиш І.І. 0619
Самохіна В.О. 1698

Самсутіна Н.М. 0672
Санжаровська О.Г. 0222
Саницька А.О. 1057
Сапогов С.О. 0252
Саппа Н.Н. 1579
Сапрун І.Р. 1328
Саракун Л.П. 0027
Сафонова С.Б 1162
Сахацький В.Д. 0974
Сахно Т.С. 1100
Сацький П.В. 0138
Свердлова І.О. 0989
Свищ Н.М. 1270
Свіденська М.С. 0612, 0614
Свірідовська Л.М. 1715
Світленко С.І. 0108, 0114
Святець Ю.А. 0113, 0152
Севост'янов П.О. 1158
Сегал А.Л. 1237
Сегида Е.Ю. 0201
Седих К.В. 1178
Селевко В.Б. 0281
Селезень В.Д. 0732
Семашко Т.Ф. 1212
Сем'янків Н.В. 1238
Семенова О.В. 0328
Семків Р.А. 1419
Сенченко І.С. 0733
Сергеев В.Н. 0861
Сергієнко Т.І. 0231
Сердега Р.Л. 1192, 1272, 1280
Сердюк В.Н. 1333
Середа Г.Ю. 1306
Середа І.О. 0625
Сивак О.А. 0285, 0882
Сиващенко С.І. 0705
Сидоренко О.В. 1628
Сидорук А.В. 0539
Сизоненко І.Г. 1081
Силантьєва В.І. 1648
Симоненко Н.О. 0859
Синева Т.В. 0931
Синєгуб Я.В. 1304
Синьова Т.В. 0825
Синявська Л.І. 1703
Сичікова Я.О. 0298, 0372, 0754, 0851
Сідельник О.П. 0570
Сідоров В.І. 0224
Сізова К.Л. 0597
Сільвейстр А.М. 0797
Сімейкіна Н.М. 1675
Сінтінь Лю 0842
Сінченко О.Д. 1567
Сінявіна Л.В. 1631
Сірак І.П. 0070
Сірик Е.П. 0867
Сітак І.В. 1108
Січкар О.М. 1398
Скворець В.О. 0062
Скіра Ю.Р. 0136
Скляренко І.Ю. 0384, 0393, 0413, 1174
Скорик А.О. 1079
Скорина Л.В. 1629
Скрипник Н.С. 0976
Скубачевська Л.О. 1630
Славко Г.В. 1091
Сластьон С.Е. 1668
Слесар Н.І. 0652
Сливенко В.А. 0117, 0134, 0218
Сліпухіна І.А. 0673, 0798, 0860
Слободян С.Б. 0563
Слухенська Р.В. 0887
Слюсар В.М. 0045, 0057
Слюсаренко О.В. 1349
Слюсаренко О.О. 0919
Слятіна І.О. 0904
Смаглій І.В. 1418, 1430, 1467
Смагулова Н.О. 0706, 0826
Смаковський Ю.В. 0799
Смелікова В.Б. 1036
Смеречинська О.В. 1317
Сметана І.І. 1549
Смирнова М.С. 1214
Смирнова Т.М. 1289
Смольницька О.О. 1448, 1492, 1660
Сніховська І.Е. 1295
Собецька Н.В. 1242
Сога Л. 1205
Созикіна Г.С. 0962
Сокол І.М. 1069, 1118
Сокол М.О. 0318
Соколова А.В. 1509
Соколовська Ю.С. 1399
Соколовський О.Й. 0519
Соколюк О.В. 1032
Солецький О.М. 1435
Соловей В.М. 0603
Соловій У.В. 0707
Соловйов В.А. 0994
Соловйова Т.Г. 0435, 0504
Солошич І.О. 0598
Соляр Л.В. 0920
Сомкин А.А. 0937
Сорока А.В. 1157
Сорока В.С. 0993
Сороквашин С.В. 0561
Сорокина Е.И. 0928
Сорочук А.В. 0269
Сосницька М.О. 1374
Сосницька Н.Л. 0369, 0734, 0754, 1100
Соснін О.В. 0053, 0417, 1093
Сосуновський В.С. 0169
Соценко Н.Ф. 1633
Сошенко С.М. 0599
Спивак И.Э. 0538
Спивачук В.А. 1471
Спис О.А. 1740
Співак В.М. 1096
Стадник О.Д. 0295
Стадніченко О.О. 1431
Станчевская Т.С. 1375
Стариковська О.О. 0178
Старікова Г.Г. 1307
Старовойт О.В. 0058, 0065
Старокожко О.М. 0331
Старцева Н.М. 1328
Стасенко О.А. 0531
Статівка А.О. 1358, 1557
Статкевич Л.П. 1365
Стельмах С.П. 0154
Степанішіна Т.Е. 1106
Степанова А.А. 1376, 1413
Степанюк К.І. 0921
Стефанишин К.Л. 0505
Стеченко Т.О. 0852
Стешенко Б.В. 0648
Стешенко В.В. 0418, 0648
Стовба Г.С. 1676
Сторчак М. 0288
Стоянова Н. 1610
Стратонова Н.О. 1726
Страшко І.В. 0066, 0177
Стрельников И.Д. 1346
Стрельніков В.Ю. 0834
Стрельченко К.С. 1546
Стрілько В.В. 0544, 1136
Строілова Д.В. 0621
Ступак О.Ю. 0422
Суділовська М.М. 0394
Суима И.П. 1243
Сук О.Є. 0084
Суковата В.А. 0148
Сулейманов А.Ф. 0192
Суровцева Е.В. 1573
Сусь Б.А. 0649
Сутула О.А. 0250
Сухарева С.В. 1581
Сухарєва С.В. 1594

Сухенко В.Г. 1305
Сухінін С. 0443
Суховєєнко К.І. 1414
Сухоруков В.А. 1496, 1553
Сушко С.О. 1584
Сущенко Л.П. 0862
Т
Табакова Г.І. 1420, 1623
Табінська С.О. 1074
Танана С. 0571
Таран З.М. 1677
Таранеко Ю.П. 0905
Тараненко Г.Г. 0013
Тараненко О.В. 1241
Тарасенко Б.М. 1124
Тарасенко М.В. 1124
Тарасенко Т.В. 1250
Тарасова О.А. 1611
Тарасова С.О. 1251
Тарасюк А.П. 0968
Тарнопольський О.Б. 0984
Ташак М.С. 1057
Тащенко Г.В. 1356
Тверезовська Н.Т. 0674
Телюк С.А. 0577
Телятник К.В. 1118
Терлецька Л.М. 0366
Тернюк М.Е. 1015
Тетерятников К.В. 0083, 0149
Тимошенко О.П. 0439
Тимошик В.Ю. 1054
Тимощук Н.М. 1468
Титар О.В. 1555
Титаренко Е.А. 1442
Тихоненко О.В. 1298
Тихонова Л.А. 0235, 0238
Тихонська Н.І. 0482, 0727
Тищенко З.Р. 1550
Тищенко К.А. 1191, 1282
Тільчарова К.О. 0378, 0827
Тіманюк В.М. 0965
Тіманюк І.В. 0965
Тітаренко О.О. 1641
Ткач М.В. 0933
Ткачук Д.С. 1346
Ткачук С.І. 0675
Товарниченко В.А. 0067
Товканець О.С. 0857
Токарев П.Л. 0861
Толкачова А.С. 0339, 0379, 0506
Топчій О.В. 0353
Трач О.Р. 0602
Трегуб М.В. 0212
Трегуб Ю.Є. 0212
Третяк В.П. 0217
Третяк Т.О. 1155
Трифонова О.М. 0456, 0676
Троїцька Т.С. 0013
Тупахіна О.В. 1400, 1437
Тур О.М. 0358, 1037
Туркин И.Б. 0290
Турлакова А.С. 0223
Туровська Г.І. 0980
Турута Е.В. 0204
Турчак О.М. 1259, 1276
Турчин Т.М. 0470, 0487
Турчина Т.В. 1613
Тучапець А.А. 1058
Тютюнник А.О. 0764
У
У Луцянь 1554
Убейволк О.О. 0042
Угольнікова Н.С. 1368
Удовиченко Г.А. 0650
Узлова О.В. 1406
Улюкаєва І.Г. 0367, 0385, 0395, 0400
Урись Т.Ю. 1407
Урсані Н.М. 1622
Усанов І. 0072
Усанова Л. 0071
Успенська В.М. 0452
Устянськая О.В. 0165
Ушакова Л.І. 0852
Ушакова Ю.В. 0853
Ушмарова В.В. 0828
Ф
Фараджбейлі К.Т. 0998
Фаюк Г.В. 0319
Федак О.Г. 0924
Федоренко О.Г. 0800
Федушко С.С. 0602
Федчиняк А.О. 0338
Федько О.Ю. 1487
Федько С. 1141
Федько С.Л. 1142
Фелоненко С.О. 1482
Фендріков К.М. 0854
Ференчук І.О. 1337
Фесенко Г.Г. 0037, 0046
Фесенко Є.В. 1387
Фефілова Т.В. 0755
Фещенко Є.Л. 0155
Фидровская М.Г. 0021
Филипчук В.Л. 0980
Филипчук С В. 1742
Филипчук С.В. 1741
Фира О.О. 1423
Філімонов Д.Г. 0129
Філімонова Т.В. 0335
Філон М.І. 1281
Філоненко С.О 1389
Філоненко С.О. 0651, 1378, 1415, 1478
Філяніна Н.М. 0303
Фірман О.Я. 1534
Фока М.В. 1608, 1617
Фокіна С.О. 1513
Фоменко Л.М. 0941
Фомкіна О.Г. 0717
Франків І.Я. 0415
Фрицюк В.А. 0963, 1017, 1185
Фролова І.Є. 1556
Фролова О.В. 0031
Фунікова Т.В. 1283, 1495
Фурманова В.П. 1215
Х
Хайруліна Н.Ф. 1541
Халабузар О.А. 0677, 0735, 0756, 0801, 0829, 0922, 0929
Халіман М.А. 0047
Харківська А.А. 0426
Харківський В.С. 1073
Харлан О.Д. 1699
Харченко І.М. 0252
Харченко М.М. 0522
Харченко Н. 0428
Харченко Т.Г. 1137
Хатько А.В. 0757
Хе Сюефей 1051
Химиця Н.О. 0170
Хитрук В.І. 0477
Хільська Б.О. 1366
Хлопов А.М. 0758
Хо Ян 0104
Хоботова Е.Б. 0970
Хован І.В. 0467
Холод О. 1206
Холодинська С.М. 0028
Хоменко В.Г. 0665, 0708
Хорішко Л.С. 0236
Хорольська Т.В. 1443, 1568
Хорошайло О.С. 0923
Хребтова В.В. 0759
Христіанінова Р.О. 1227
Ц
Цанов С.М. 0147, 1582
Царенок А. 0082, 0088
Царик О.М. 0396
Цветаева О.В. 1221

Цвєтаєва О.В. 1003
Цвіркун Л.О. 0760
Цебрій І. 1696
Целуйко М.Є. 0248
Цина А.Ю. 0652
Цина В.І. 0802
Ципнятова І.В. 1566
Цікавий С.А. 1518
Цуркан І.М. 1669
Ч
Чайка А.С. 0495
Чайківський Т.В. 1104
Чала Т.Г. 0198
Чаплигін О.К. 0084
Чаплик О.А. 0304
Чеботарьова І.О. 0405
Чевичелова О.О. 0885
Чемоніна Л.В. 0678
Чепелюк А.В. 0793, 0924
Чепурко І.П. 0950
Червенко О.Б. 1224, 1233
Червінська О.В. 1510
Чередник Л.М. 0533
Черемська О.С. 1299, 1697
Черненко В.П. 0823
Чернєга О.А. 0709
Черниш Т. 0069
Чернишов С.О. 0818
Чернишова Н.В. 0332, 0380
Черніков О.В. 1112
Черноватий Л.М. 0311, 1359
Черноватый Л.Н. 0312
Чернокова Є.С. 1670
Чернорук Л.В. 0392
Чернцова О.В. 1271
Чернюк А.М. 0741
Чернявська Л.В. 1393
Чернявський В.В. 0653
Черняк Є.Б. 0552, 1716
Чжань С. 0096
Чик Д.Ч. 1466, 1592, 1605
Чирва А.С. 0888
Чирук З.В. 1408
Чирчик С.В. 0803
Чистякова И.Н. 0271
Чорний І.В. 1632, 1691
Чорновол Л.О. 0368
Чорногор Н.О. 1012
Чубань Т.В. 0907
Чулкова Л.О. 1125
Чумак О.О. 0804
Чумаченко Т.І. 0523
Чуприна Г.П. 0805
Чура Ю.О. 1593
Чухненко М.В. 1368
Чухно О.А. 1038
Ш
Шабаль К.С. 1485
Шабуніна В.В. 0358
Шамаєва Ю.Ю. 1318
Шамраєва В.М. 0252
Шамрай О.В. 0345, 1194
Шандиба О.В. 1015, 1061, 1070
Шандрук С.І. 1121, 1132
Шанідзе Н.О. 0226
Шапаренко Р.Л. 0153
Шаповаленко М.В. 0233
Шаповалова О.А. 0302
Шапоренко В.Г. 1733
Шапран О.Є. 0605
Шаравара О.О. 0048, 0161
Шарата Н.Г. 0761, 0951
Шарко В.Д. 0468
Шаталович І.В. 0007
Шатковська Г.І. 0649, 0679
Шафранська Т.Ю. 1018
Шаховська Н.Б. 0568
Шведова М.О. 1284
Швець А.І. 1432
Швець Г.Д. 0654
Швець Т. 1207
Шевель А.О. 0097
Шевченко І.М. 0439
Шевченко М.Ю. 0333
Шевченко С.В. 1091
Шевченко Ю.А. 0908
Шевчук Л.М. 0496
Шевчук О.Б. 0334, 1105
Шевчук Т.В. 0570
Шедяков В.Є. 0049, 0162
Шенгер С.В. 1170
Шенгерій Л. 0025
Шенгерій Л.М. 0032
Шепель Ю.О. 1551
Шеремет А.С. 1587
Шеремета В.П. 1234
Шеховцова Т.А. 1684
Шикула Р.Р. 0830
Шиліна Г.А. 0471
Шимко В. 1143
Широкова В.В. 1595
Шитко В.В. 0855
Шишкін Г.О. 0516, 0517, 0806, 1097, 1124
Шишко А.В. 0600
Шишко В.Й. 0615
Шишов О.В. 0618
Школа В.М. 1469, 1571
Школа І.В. 0710, 1481
Школа О.В. 0655
Шкурдода Ю.О. 0295
Шлемкевич С.Л. 1708
Шляхов О.Б. 0107, 0115
Шматков Д.І. 0964
Шмельова А.С. 0599
Шолухо Н.Є. 0270
Шпак І.В. 1381
Шпак О.В. 1311
Штанько В.І. 0191, 0238
Штейнбрехер Д.О. 0617
Штефан А.В. 0002
Шуба Л.В. 0488
Шубейкина Т.Д. 0015, 0016
Шуберт А.Н. 1583
Шугаєв А.В. 1296
Шугайло Я.В. 1088
Шульга А.В. 0549
Шульга Н.В. 0807
Шумілова І.Ф. 0656, 0831, 0835
Шумський О.Л. 1052
Шундель Т.О. 1226
Шураєва Н.Б. 1542, 1543
Шустак Ю.І. 1064
Шустова Н.Ю. 1039
Шут М.І. 0457
Шуфнарович М.А. 0567
Щ
Щербина І.Ю. 0458
Щукіна Е.І. 0574
Ю
Юдіна О.В. 0657, 0832, 0925, 1053
Юмачікова О.М. 1297
Юмрукуз А.А. 1255
Юник Д.Г. 0883, 1181
Юник І.Д. 0762
Юник Т.І. 0833, 0883
Юносова В.О. 1264
Юрчук О.О. 1417
Юшко О.В. 0992
Я
Яблоков С.В. 0808
Яблочніков С.Л. 0293
Яблочнікова І.О. 1013, 1122, 1129
Ягоднікова В.В. 0545
Ядова М.А. 0989
Яковенко Ю.Л. 0923
Яковлев А.О. 0187
Яковлєва В.А. 0809
Ялінь Лі 1671

Ямчук П.	0206	Ярошинська О.О.	0711
Янушевич І.А.	0262	Ярхо Т.О.	0810
Ярема Н.	0584	Ястребкова О.	0584
Яременко О.В.	0295	Яценко В.В.	1040
Яріш К.С.	0652	Яценко О.М.	0189
Ярова О.Б.	0489, 0507	Яцько О.М.	0811
Яровенко Т.С.	1449, 1451, 1616, 1627	Ячник Л.Н.	1585
Яроцька Г.С.	1290	Яшкіна О.М.	1717

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Автоматизація технологічних і бізнес-процесів. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017, №1, т.9	0289
Автомобільний транспорт. Харків: Харківський національний автомобільно-дорожній університет, 2016, №39	0254
Автомобільний транспорт. Харків: Харківський національний автомобільно-дорожній університет, 2017, №40	0884, 0885
Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Національний університет "Одеська юридична академія", 2017, №15	0001, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013, 0038, 0039, 0040, 0041, 0042, 0043, 0044, 0045, 0046, 0047, 0048, 0049, 0083, 0093, 0094, 0095, 0096, 0097, 0169, 0203, 0280, 0303, 0357, 0566, 1165, 1565, 1720, 1723, 1734, 1735, 1738, 1739, 1740, 1746
Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Національний університет "Одеська юридична академія", 2017, №16	0004, 0005, 0006, 0007, 0024, 0026, 0027, 0033, 0034, 0035, 0036, 0037, 0082, 0089, 0090, 0091, 0092, 0149, 0157, 0158, 0160, 0161, 0162, 0166, 0167, 0168, 0195, 0202, 0241, 0261, 0262, 0266, 0269, 0270, 0302, 0565, 1719, 1725, 1726, 1732, 1733, 1736, 1737
Вісник Дніпровського університету. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський національний університет ім. О.Гончара, 2016, №1(24)	0110, 0111, 0113, 0114, 0115, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120, 0121, 0122, 0123, 0124, 0125, 0126, 0127, 0128, 0129, 0130, 0150, 0151, 0155
Вісник Дніпровського університету. Історія та археологія. Дніпро: Дніпровський національний університет ім. О.Гончара, 2017, №1(25)	0107, 0108, 0109, 0112, 0131, 0132, 0133, 0134, 0135, 0136, 0137, 0138, 0139, 0140, 0141, 0142, 0143, 0144, 0145, 0146, 0152, 0153, 0154
Вісник Дніпропетровського університету. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара, 2016, №6, т.24	0218, 0615
Вісник Дніпропетровського університету. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара, 2016, №7, т.24	0274
Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №1(33)	0192, 0225
Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №3(35)	1054
Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015, №1(24)	0347, 0348, 0409, 0539, 0540, 0541, 0542, 0558, 0994, 0995, 0996, 0997, 0998, 0999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1068, 1069, 1070, 1118, 1136, 1137, 1361, 1714, 1715, 1718
Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015, №2(25)	0279, 0349, 0350, 0351, 0352, 0410, 0437, 0543, 0544, 0545, 0546, 0547, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1071, 1072, 1119, 1362
Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016, №1(26)	0301, 0411, 0412, 0413, 0438, 0548, 0549, 0550, 0551, 0552, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1083, 1084, 1138, 1716
Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016, №2(27)	0353, 0553, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1073, 1074, 1085, 1086, 1139, 1336, 1337

Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №1(28)	0354, 0355, 0356, 0564, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1087, 1088, 1140
Вісник Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2017, №2(103), ч.1	1091
Вісник Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2017, №2(103), ч.2	0306, 0358, 0359, 0446, 0588, 0589, 0590, 0591, 0592, 0593, 0594, 0595, 0596, 0597, 0598, 0599, 0600, 1090, 1169, 1339
Вісник Криворізького національного університету. Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016, №42	0587
Вісник Криворізького національного університету. Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2017, №45	0616
Вісник Львівського інституту економіки і туризму. Економічні науки. Львів: Львівський інститут економіки і туризму, 2017, №12	0414, 0415, 1055, 1056, 1057, 1058, 1187
Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №29(1251)	0014, 0029, 0050, 0098, 0220, 0226, 0230, 0242, 0256, 0259, 0272, 0447, 0606, 0607, 0608, 1342, 1368
Вісник НТУ "ХПІ". Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №52(1273)	0020, 0021, 0077, 0078, 0189, 0190, 0191, 0194, 0210, 0221, 0222, 0227, 0253, 0278, 0990, 0991, 0992, 1116, 1335
Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №24(1246)	0605
Вісник НТУ "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №18(1240)	0603, 1341
Вісник НТУ "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №41(1263)	0611
Вісник НТУ "ХПІ". Інформатика та моделювання. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №21(1243)	0613
Вісник НТУ "ХПІ". Машинознавство та САПР. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №12(1234)	0360
Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №23(1245)	0609, 1343
Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №32(1254)	1344
Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №7(1229)	0602, 1340
Вісник НТУ "ХПІ". Системний аналіз, управління та інформаційні технології. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №28(1250)	0617
Вісник НТУ "ХПІ". Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2(1224)	0572
Вісник НТУ "ХПІ". Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №3(1225)	0416
Вісник НТУ "ХПІ". Транспортне машинобудування. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №14(1236)	1092
Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2016, №3(75)	1727
Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2016, №2(74)	0993
Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2016, №3(75)	0214, 0215, 0216
Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2016, №4(76)	1117, 1729

Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: Харківський національний автомобільно-дорожній університет, 2017, №76	1109
Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: Харківський національний національний автомобільно-дорожній університет, 2017, №77	0255, 0343, 0344, 0345, 0969, 0970, 0971, 1193, 1194
Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків: Харківський національний автомобільно-дорожній університет, 2017, №78	0300, 0973, 0974, 0975, 0976, 0977, 0978, 0979, 0980, 0981, 0982, 0983, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1195, 1196, 1197
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20	0016, 0165, 0180, 0312, 0362, 0450, 0451, 0452, 0622, 0623, 0624, 0625, 1155
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Валеологія: сучасність і майбутнє. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21	0015, 0179, 0275, 0308, 0309, 0310, 0311, 0429, 0449, 0619, 0620, 0621, 1148, 1170
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Геологія. Географія. Екологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2017, №46	0201
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №85	0984, 0985, 0986, 0987, 1115, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №86	0988, 0989, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1358, 1359, 1360, 1562, 1563, 1564
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Математичне моделювання. Інформаційні технології. Автоматизовані системи управління. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №36	1346
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №6	0188, 0224, 0251, 0252
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Питання політології. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №31	0183, 0205, 0209, 0219, 0228, 0229, 0232, 0233, 0234, 0235, 0236, 0237, 0244, 0245, 0246, 0247, 0248, 0249, 0250, 0296
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №63	1149, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1173, 1182, 1183
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №57	0002, 0018, 0019, 0031, 0073, 0074, 0075, 0076, 0087, 0104, 0148, 0159, 0185, 0186, 0187, 0204, 0238, 0239, 0240, 0265, 0283, 0972, 1150, 1306, 1307, 1555, 1711, 1722, 1731
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №75	1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1702
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №76	1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1364, 1365, 1366, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1697, 1703, 1704
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Філологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №77	0282, 1191, 1192, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1367, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1692, 1693, 1694, 1695
Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2017, №3(249)	1338

Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2017, №69(1)	0030, 0051, 0052, 0053, 0054, 0055, 0056, 0057, 0058, 0099, 0173, 0174, 0175, 0176, 0177, 0231, 0263, 0273, 0448, 0610, 1188, 1741
Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2017, №70	0059, 0060, 0061, 0062, 0063, 0100, 0101, 0163, 0164, 0178, 0193, 0291, 0307, 0361, 1093, 1705
Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2017, №71	0017, 0064, 0065, 0066, 0067, 0068, 0069, 0181, 0182, 0243, 0264, 0276, 0313, 0417, 1120, 1742
Гуманітарний часопис. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2	0028, 0084, 0085, 0172, 0267, 0271, 0281, 1208, 1721
Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №1(15)	0577
Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №2(16)	0601
Економічний форум. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №3	0208
Економічний форум. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №4	0284, 0305, 0575
Електротехніка і електромеханіка. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1	0258
Журнал фізики та інженерії поверхні. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №2-3, т.2	0292
Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2016, №59	0574
Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017, №64	0211, 0212, 0287, 1706
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(1)	0567, 0568
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(10)	0508, 1104
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(3)	1707, 1708
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(4)	0171, 0304, 0573
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(5)	0156, 0439, 0576
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(9)	1094, 1171
Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(2)	0170, 0207, 0569, 0570, 1728
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2014, №1	0293, 0320, 0321, 0369, 0418, 0459, 0460, 0461, 0462, 0463, 0464, 0465, 0466, 0467, 0468, 0560, 0658, 0659, 0660, 0661, 0662, 0663, 0664, 0665, 0666, 0667, 0668, 0669, 0670, 0671, 0672, 0673, 0674, 0675, 0676, 0677, 0678, 0679, 1123, 1124, 1125, 1156, 1712
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2014, №2	0373, 0430, 0472, 0473, 0474, 0475, 0476, 0477, 0478, 0479, 0480, 0481, 0482, 0712, 0713, 0714, 0715, 0716, 0717, 0718, 0719, 0720, 0721, 0722, 0723, 0724, 0725, 0726, 0727, 0728, 0729, 0730, 0731, 0732, 0733, 0734, 0735, 1126
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2014, №3	0294, 0322, 0323, 0324, 0370, 0371, 0372, 0419, 0420, 0469, 0470, 0471, 0554, 0555, 0680, 0681, 0682, 0683, 0684, 0685, 0686, 0687, 0688, 0689, 0690, 0691, 0692, 0693, 0694, 0695, 0696, 0697, 0698, 0699, 0700, 0701, 0702, 0703, 0704, 0705, 0706, 0707, 0708, 0709, 0710, 0711, 1059, 1080, 1098, 1099
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2015, №1	0325, 0326, 0327, 0374, 0375, 0376, 0377, 0378, 0379, 0380, 0421, 0422, 0431, 0432, 0483, 0484, 0485, 0486, 0487, 0488, 0489, 0556, 0736, 0737, 0738, 0739, 0740, 0741, 0742, 0743, 0744, 0745, 0746, 0747, 0748, 0749, 0750, 0751, 0752, 0753, 0754, 0755, 0756, 0757, 0758, 0759, 0760, 0761, 0762, 1060, 1061, 1081, 1100, 1172, 1181

Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2015, №2	0314, 0315, 0316, 0317, 0318, 0319, 0363, 0364, 0365, 0366, 0367, 0368, 0453, 0454, 0455, 0456, 0457, 0458, 0559, 0562, 0563, 0626, 0627, 0628, 0629, 0630, 0631, 0632, 0633, 0634, 0635, 0636, 0637, 0638, 0639, 0640, 0641, 0642, 0643, 0644, 0645, 0646, 0647, 0648, 0649, 0650, 0651, 0652, 0653, 0654, 0655, 0656, 0657, 1078, 1079, 1095, 1096, 1097, 1121, 1122
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2015, №3	0295, 0328, 0381, 0382, 0383, 0384, 0385, 0386, 0423, 0490, 0491, 0492, 0493, 0494, 0495, 0496, 0497, 0763, 0764, 0765, 0766, 0767, 0768, 0769, 0770, 0771, 0772, 0773, 0774, 0775, 0776, 0777, 0778, 0779, 0780, 0781, 0782, 0783, 0784, 0785, 0786, 0787, 0788, 0789, 0790, 0791, 0792, 0793, 0794, 0795, 0796, 0797, 0798, 0799, 0800, 0801, 0802, 0803, 0804, 0805, 0806, 0807, 0808, 0809, 0810, 0811, 0812, 1062, 1101, 1102, 1710
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2016, №1	0297, 0298, 0329, 0330, 0331, 0332, 0333, 0334, 0387, 0388, 0389, 0390, 0391, 0392, 0393, 0394, 0395, 0396, 0424, 0498, 0499, 0500, 0501, 0502, 0503, 0504, 0505, 0506, 0507, 0557, 0813, 0814, 0815, 0816, 0817, 0818, 0819, 0820, 0821, 0822, 0823, 0824, 0825, 0826, 0827, 0828, 0829, 0830, 0831, 0832, 0833, 1063, 1103, 1127
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2016, №2	0299, 0335, 0397, 0398, 0399, 0400, 0401, 0425, 0433, 0509, 0510, 0511, 0512, 0561, 0834, 0835, 0836, 0837, 0838, 0839, 0840, 0841, 0842, 0843, 0844, 0845, 0846, 0847, 0848, 0849, 0850, 0851, 0852, 0853, 0854, 0855, 0856, 0857, 1064, 1105, 1128, 1129, 1184, 1185
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2016, №3	0339, 0404, 0436, 0532, 0533, 0534, 0535, 0536, 0912, 0913, 0914, 0915, 0916, 0917, 0918, 0919, 0920, 0921, 0922, 0923, 0924, 0925, 0926, 0927, 1066, 1107, 1130, 1131
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2017, №1	0070, 0184, 0285, 0338, 0402, 0403, 0435, 0527, 0528, 0529, 0530, 0531, 0886, 0887, 0888, 0889, 0890, 0891, 0892, 0893, 0894, 0895, 0896, 0897, 0898, 0899, 0900, 0901, 0902, 0903, 0904, 0905, 0906, 0907, 0908, 0909, 0910, 0911, 1106, 1174
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2017, №2	0336, 0337, 0434, 0513, 0514, 0515, 0516, 0517, 0518, 0519, 0520, 0521, 0522, 0523, 0524, 0525, 0526, 0858, 0859, 0860, 0861, 0862, 0863, 0864, 0865, 0866, 0867, 0868, 0869, 0870, 0871, 0872, 0873, 0874, 0875, 0876, 0877, 0878, 0879, 0880, 0881, 0882, 0883, 1065, 1186
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2015, №6	0197, 0928, 0929, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1347, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2015, №7	0340, 0930, 1132, 1189, 1190, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1698
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2015, №8	1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1348, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1724, 1747
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2016, №10	0537, 0932, 0933, 0934, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1349, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1609, 1610, 1699
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2016, №11	0147, 0935, 0936, 0937, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2016, №9	0268, 0277, 0931, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608

Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2017, №12	0938, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1363, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1700, 1701
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2017, №13	0538, 1133, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1350, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629
Опір матеріалів і теорія споруд. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017, №98	0260, 0618
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №75	0585, 0586
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №76	0290
Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25	0288, 0440, 0441, 0442, 0443, 0579, 0580, 0581, 0582
Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №26	0213, 0257, 0444, 0445, 0583, 0584, 1089
Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна академія, 2016, №50-51	0405, 0406, 0407, 0408, 0426, 0427, 0939, 0940, 0941, 0942, 0943, 0944, 0945, 0946, 0947, 0948, 0949, 0950, 0951, 0952, 0953, 0954, 0955, 0956, 0957, 0958, 0959, 0960, 0961, 0962, 0963, 0964, 0965, 0966, 0967, 0968, 1067, 1077, 1082, 1108, 1134, 1135, 1175
Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г.Сковороди, 2017, №21(1)	0428, 0571, 1075, 1141, 1143, 1151, 1152, 1166, 1167, 1176, 1177, 1198, 1199
Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г.Сковороди, 2017, №21(2)	1144, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207
Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №7(1)	1076, 1142, 1145, 1153, 1168, 1178, 1179
Психологічне консультування і психотерапія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №8(1)	1146, 1147, 1154, 1180
Радіоелектроніка, інформатика, управління. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, 2017, №4(43)	1345
Соціальна економіка. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1, вип.51	1717
Соціальна економіка. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2, вип.52	0217, 0223, 0612
Соціальна економіка. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1, вип.53	0198, 0614
Сучасні проблеми архітектури і містобудування. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017, №47	0578, 1709
Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017, №48	0286
Філософські обрії. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №37	0003, 0022, 0023, 0032, 0079, 0080, 0081, 0088, 0105, 0106, 0346, 1744, 1745, 1748
Філософські обрії. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г.Короленка, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди, 2017, №38	0025, 0071, 0072, 0086, 0102, 0103, 0206, 0341, 0342, 1696, 1713, 1730, 1743
Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №23(2)	0196, 0199, 0200, 0604

З питань придбання видань УкрІНТЕІ звертайтесь
до відділення сприяння інноваційної діяльності
за тел. (044) 521 00 32, 521 00 39

Адреса засновника, видавника:
Український інститут науково-технічної експертизи та інформації
вул. Антоновича, 180, Київ – 03680
uintei@uintei.kiev.ua, bogatel@ukrintei.ua

Укладачи : *Н.Богатель, М.Попов, Г.Бодяковська, Н.Іваницька, Н.Ряполова, Л.Горелова*
Відповідальний редактор : *Н.Богатель*
Компю'терна верстка : *Н.Богатель*
Програмно-технічне забезпечення : *С.Скубак*

Підписано до опублікування 27.09.2018. Формат 60х84 1/8.
Набір комп'ютерний.

Видавництво УкрІНТЕІ, 03150, Київ, вул. Антоновича, 180
Реєстраційне свідоцтво серії ДК № 5332 від 12.04.2017 р.